JOHN GRISHAM

ZIUA RĂZBUNĂRII

Traducere din limba engleză
GABRIEL STOIAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GRISHAM, JOHN
Ziua răzbunării / John Grisham ; trad. din lb. engleză: Gabriel Stoian. - Bucureşti : RAO Distribuţie, 2019
ISBN 978-606-006-277-6

I. Stoian, Gabriel (trad.)

821.111

RAO Distribuţie
Str. Bârgăului nr. 9-11, sect.1, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN GRISHAM
The Reckoning
Copyright © 2018 by Belfry Holdings, Inc.
Toate drepturile rezervate

© RAO Distribuţie, 2019
Pentru versiunea în limba română

2019

ISBN 978-606-006-277-6

Partea întâi

Crima

CAPITOLUL 1

Într-o dimineață friguroasă de la începutul lunii octombrie 1946, Pete Banning s-a trezit înainte de răsăritul soarelui, fără chef să se mai culce din nou. Privind spre tavanul întunecat, a rămas multă vreme în mijlocul patului și s-a întrebat pentru a mia oară dacă avea curajul necesar. În cele din urmă, când primele raze de soare ale zorilor s-au strecurat pe fereastră, a acceptat cu un aer solemn realitatea că sosise vremea de a ucide. Necesitatea de a trece la fapte devenise atât de copleșitoare, încât nu putea continua să respecte rutina dimineții. Nu putea rămâne același om decât după ce comitea fapta. Planificarea era simplă, însă greu de imaginat. Șocul provocat de crimă avea să persiste decenii și să schimbe viețile celor pe care îi iubea, dar și pe ale multora la care nu ținea. Notorietatea avea să dea naștere unei legende, deși el nu-și dorea să devină faimos. Sigur, potrivit caracterului său, ar fi vrut să nu atragă deloc atenția, însă acest lucru nu era posibil. Nu avea de ales. Adevărul i se revelase treptat, iar după ce îl înțelesese pe deplin, crima devenise la fel de inevitabilă ca și răsăritul soarelui.

Ca întotdeauna, s-a îmbrăcat fără grabă, pentru că piciorul rănit în război îi era înțepenit și îl durea după noaptea petrecută în pat, apoi a mers prin casa cufundată în întuneric spre bucătărie, unde a aprins un bec slab și a pus de cafea. Pe când cafeaua fierbea, a rămas drept ca un stâlp lângă masa pentru micul dejun, cu mâinile împreunate la ceafă, apoi și-a îndoit cu grijă ambii genunchi. A

făcut o grimasă când durerea a pornit dinspre coapse spre glezne, dar a rămas în acea poziție de genuflexiune vreme de zece secunde. S-a relaxat, apoi a procedat la fel de câteva ori, lăsându-se de fiecare dată tot mai jos. În piciorul stâng avea tije metalice, iar în cel drept, un șrapnel.

Și-a turnat cafeaua, a adăugat lapte și zahăr, apoi a ieșit afară, pe veranda din spate, unde a rămas lângă trepte și a contemplat pământul pe care îl avea. Soarele apărea dinspre est, iar o lumină gălbuie cădea peste marea de alb. Câmpurile erau pline de bumbacul alb ca zăpada, iar Pete nu putea decât să zâmbească de fiecare dată când se gândea la recolta-record. Însă în ziua aceea nu aveau să apară zâmbete, ci doar lacrimi – și încă multe. Însă renunțarea la crimă ar fi însemnat un act de lașitate, ceva de neconceput pentru el. A sorbit din cafea și a admirat pământurile ce îi aparțineau, simțindu-se liniștit grație siguranței pe care i-o ofereau. Sub pătura de alb se afla un strat de pământ negru și bogat, care aparținuse familiei Banning vreme de peste o sută de ani. Cei în drept urmau să îl smulgă de acolo și probabil să îl execute, însă pământul lui avea să dăinuie pe veci și să îi sprijine familia.

Mack, ogarul lui pătat, s-a trezit și i s-a alăturat pe verandă. Pete i-a vorbit și l-a mângâiat pe cap.

Capsulele plantelor de bumbac plesneau și așteptau să fie culese, astfel că, foarte curând, echipe de oameni aveau să le încarce în căruțe pentru a fi transportate departe. Când era mic, Pete călătorea în căruțe cu negrii, târând sacii cu bumbac douăsprezece ore pe zi. Oamenii familiei Banning erau fermieri și latifundiari, dar și oameni muncitori, nu doar plantatori moderni, ducând o viață decadentă ce le era accesibilă doar prin sudoarea altora.

Sorbind din cafea, a urmărit zăpada căzută ce devenea tot mai albă pe măsură ce se însenina cerul. În depărtare, dincolo de staulul vitelor și de adăpostul păsărilor, a auzit vocile negrilor care se strângeau la șopronul tractoarelor, pregătindu-se pentru încă o zi lungă de muncă. Femei și bărbați, oameni pe care îi cunoștea de o viață, muncitori săraci lipiți pământului, ai căror strămoși trudiseră pe aceleași pământuri de un veac. Ce avea să se întâmple cu ei după

crimă? Nimic, de fapt. Supraviețuiseră cu puține resurse și nu știau să facă altceva. A doua zi aveau să se strângă într-o tăcere uimită, în același timp și în același loc, și să șoptească în preajma unui foc; apoi aveau să se îndrepte spre câmpuri, îngrijorați, neîndoielnic, dar la fel de dornici să își continue truda și să își primească salariile. Culegerea bumbacului avea să continue, la fel de netulburată și de abundentă.

Și-a terminat cafeaua, apoi a așezat ceașca pe balustrada verandei și și-a aprins o țigară. S-a gândit la copiii lui. Joel era în ultimul an la Universitatea Vanderbilt, iar Stella era în anul doi la Hollins. Se simțea recunoscător pentru că ei se aflau atât de departe. Aproape că le putea simți teama și rușinea pentru faptul că tatăl lor era întemnițat, însă era încredințat că aveau să supraviețuiască, la fel ca lucrătorii de pe terenurile lui. Erau inteligenți și se adaptau ușor, iar proprietatea avea să le revină tot lor. Aveau să își încheie studiile, să se căsătorească avantajos și să prospere.

Trăgând din țigară, și-a ridicat cana cu cafea, a revenit în bucătărie și s-a dus spre telefon ca să o sune pe Florry, sora lui. Era miercuri, ziua în care se întâlneau pentru a lua micul dejun împreună, așa că i-a confirmat că va ajunge la ea foarte curând. A scurs zațul din cană, și-a mai aprins o țigară, apoi și-a luat jacheta de lucru din cuierul de lângă ușă. Împreună cu Mack, a traversat curtea din spate către drumul care ducea dincolo de grădina în care Nineva și Amos cultivau suficiente legume cât să îi hrănească pe membrii familiei Banning – și nu numai. A trecut pe lângă grajdul vitelor și l-a auzit pe Amos vorbindu-le vacilor în timp ce se pregătea să le mulgă. Pete l-a salutat, apoi au discutat puțin despre un grăsun care trebuia ales spre sacrificare în sâmbăta următoare.

A continuat să meargă fără să șchiopăteze, deși îl durea piciorul. La garajul pentru tractoare, negrii se adunaseră în jurul unei gropi în care ardea un foc și se tachinau unul pe altul, sorbind cafea din căni din cositor. Cu toții au amuțit când l-au văzut. Câțiva dintre ei i-au spus: „'Neața, domnule Banning", iar el le-a răspuns. Oamenii aceia purtau salopete vechi și murdare, iar femeile lor, rochii lungi și pălării din pai. Nimeni nu purta încălțări. Copiii și adolescenții

stăteau în apropierea unei căruțe, ghemuiți sub o pătură, cu ochii cârpiți de somn și cu fețele solemne, îngroziți de încă o zi de cules bumbac.

Pe proprietatea Banning exista o școală pentru negri, a cărei înființare fusese posibilă prin generozitatea unui evreu bogat din Chicago; iar tatăl lui Pete dăduse îndeajuns de mulți bani pentru a o vedea ridicată. Familia Banning insistase ca toți copiii negri de pe proprietatea lor să meargă la școală cel puțin până în clasa a opta. Însă în luna octombrie, când nu conta nimic în afară de culegerea bumbacului, școala era închisă, iar elevii ei se aflau cu toții pe câmp.

Pete a vorbit cu glas scăzut cu Buford, șeful de echipă alb. Au discutat despre vreme, despre cantitatea de bumbac recoltată în ziua precedentă și despre prețul lui la bursa de mărfuri din Memphis. În perioada recoltării nu existau niciodată suficient de mulți culegători, iar Buford aștepta un grup de lucrători albi care urmau să vină cu un camion de la Tupelo. Îi așteptase să vină în ziua precedentă, dar ei nu apăruseră. Se zvonea că un fermier aflat la câțiva kilometri depărtare le oferea un cent sau doi în plus pe kilogram, însă astfel de știri erau deseori lipsite de temei în perioada recoltării. Echipele de culegători munceau din greu o zi, pentru a dispărea în următoarea, însă apoi reveneau, în funcție de fluctuațiile prețului. Cu toate acestea, negrii nu aveau posibilitatea de a se tocmi, astfel că se știa că familia Banning îi plătea pe toți la fel.

Motoarele celor două tractoare John Deere au pufnit, căpătând viață, iar lucrătorii s-au urcat în remorcă. Pete i-a urmărit în timp ce dispăreau, îndepărtându-se prin zăpada căzută.

Și-a aprins încă o țigară și a pornit alături de Mack dincolo de magazie, ajungând pe un drum de pământ bătătorit. Florry locuia la un kilometru și jumătate distanță în partea ei de teren, iar în ultimul timp Pete se ducea până acolo pe jos. Efortul era chinuitor, dar doctorii îi spuseseră că plimbările lungi aveau să îi întărească până la urmă picioarele și că, într-o bună zi, durerile aveau să se reducă. Se îndoia de asta și acceptase realitatea că urma să aibă dureri arzătoare în ambele picioare toată viața, socotindu-se fericit

că mai trăia. Cândva fusese dat drept mort și chiar ajunsese aproape de moarte, astfel că socotea un dar fiecare zi pe care o mai trăia.

Asta până atunci. Ziua aceea urma să fie ultima zi a vieții așa cum o știa el, dar acceptase ideea. Nu avea de ales.

*

Florry locuia într-o casă pe care o construise după moartea mamei ei, care îi lăsase moștenire terenul. Era poetesă și nu manifesta niciun interes față de agricultură, dar era preocupată în mod deosebit de veniturile pe care i le aducea aceasta. Partea ei de teren avea aproape 260 de hectare, fiind la fel de fertilă ca și aceea a lui Pete, și i-o dădea în arendă acestuia pentru jumătate din profit. Era o înțelegere consfințită printr-o simplă strângere de mână, devenind la fel de bătută în cuie ca un contract cuprinzând zeci de pagini, căci se baza pe o încredere reciprocă solidă.

Când Pete a sosit, ea se afla în curtea din spate, plimbându-se prin aviarul ei, făcut din plasă deasă. Le vorbea și le dădea de mâncare numeroșilor papagali de diferite specii și tucanilor. Alături de raiul acelor păsări exista o poiată în care avea vreo douăsprezece găini. Cei doi câini golden retriever stăteau întinși pe iarbă, urmărind activitatea ei fără să manifeste vreun interes față de păsările exotice. Casa ei era plină de pisici, creaturi pe care Pete și câinii nu le prea agreau.

Făcând semn spre un loc de pe veranda din față, i-a spus lui Mack să stea acolo, după care a intrat în casă. Marietta era ocupată la bucătărie, iar casa mirosea a bacon prăjit și a chifle din mălai. După ce i-a spus bună dimineața, s-a așezat la masă pentru a lua micul dejun. Femeia i-a turnat cafea, iar el s-a apucat să citească ziarul de dimineață din Tupelo. Pe fonograful din camera de zi, o soprană se văicărea într-o suferință tipică pentru muzica de operă. Pete se întreba câți alți oameni din comitatul Ford mai ascultau așa ceva.

După ce a terminat de îngrijit păsările, Florry a intrat pe ușa din spate, l-a salutat pe fratele ei și s-a așezat în fața lui. Nu s-au îmbrățișat și nu s-au arătat afectuoși în vreun fel. Cei din neamul Banning erau socotiți, de către cei care îi cunoșteau, reci și distanți, lipsiți de căldură și exprimându-și rareori emoțiile. Acest lucru era adevărat, însă doar pentru că, pur și simplu, așa fuseseră crescuți.

Florry avea patruzeci și opt de ani și supraviețuise unui mariaj scurt și nefericit din tinerețe. Era una dintre puținele femei divorțate din comitat și de aceea era desconsiderată, de parcă ar fi fost cumva demnă de dispreț și probabil imorală. Dar ei nu-i păsa. Avea puțini prieteni și își părăsea rareori proprietatea. Pe la spate i se spunea Doamna Păsărilor, și nu pe un ton tocmai afectuos.

Marietta le-a servit o omletă consistentă cu roșii și spanac, chifle din mălai scăldate în unt, bacon și gem de căpșuni. În afară de cafea, zahăr și sare, tot ce se afla pe masă provenea de pe pământurile lor.

– Ieri am primit o scrisoare de la Stella, a spus Florry. Pare să se descurce bine, dar întâmpină probleme cu matematica. Preferă literatura și istoria. Seamănă mult cu mine.

Copiii lui Pete trebuiau să îi scrie cel puțin o dată pe săptămână mătușii lor, care, la rândul ei, le scria cel puțin de două ori pe săptămână. Pete nu se omora cu scrisul, așa că le spusese să nu se deranjeze trimițându-i scrisori. Cu toate acestea, corespondența cu mătușa lor era o cerință strictă.

– N-am mai primit vești de la Joel, a spus ea apoi.

– Sunt sigur că e ocupat, a răspuns Pete în timp ce întorcea o pagină a ziarului. Se mai întâlnește cu fata aceea?

– Cred că da. E mult prea tânăr ca să se îndrăgostească. Pete, ar trebui să stai de vorbă cu el.

– N-o să mă asculte, a zis Pete luând o bucată de omletă. Vreau doar să absolve mai repede. M-am săturat să tot plătesc taxe școlare.

– Cred că merge bine culesul, a răspuns ea, abia atingându-se de mâncare.

– Ar putea fi mai bine, numai că ieri prețul a scăzut din nou. Anul ăsta e prea mult bumbac.

– Prețul urcă și coboară, nu? Când prețul crește, nu e destul bumbac, iar când scade, e prea mult. Oricum ar fi, nu e bine.

– Așa zic și eu.

Cochetase cu ideea de a o avertiza pe sora lui în legătură cu ceea ce avea să se întâmple, însă ea ar fi reacționat exagerat, l-ar fi rugat să nu facă așa ceva, ar fi devenit isterică și s-ar fi certat, lucru pe care nu-l mai făcuseră de ani întregi. Crima avea să îi schimbe viața în mod radical și, pe de o parte, îi era milă de ea și se simțea dator să îi explice. Pe de altă parte însă, Pete știa că nu era ceva ce putea fi explicat, iar încercarea de a o face nu ar fi slujit la nimic.

Gândul că acela era probabil ultimul mic dejun împreună era greu de înțeles, dar cele mai multe lucruri din acea dimineață se întâmplau pentru ultima oară.

Preț de câteva minute, s-au văzut siliți să discute despre vreme. Potrivit almanahului, următoarele două săptămâni aveau să fie reci și uscate, perfecte pentru recoltare. Pete și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu lipsa culegătorilor, iar ea i-a amintit că asta era o problemă obișnuită în acel sezon. Adevărat, cu o săptămână în urmă, la micul dejun, el se plânsese de lipsa lucrătorilor sezonieri.

Pete nu a ținut să zăbovească foarte mult la masă, mai ales în acea zi groaznică. În timpul războiului, răbdase deseori de foame și știa cât de puțin avea nevoie organismul uman ca să supraviețuiască. Trupul firav îl ajuta să nu își solicite picioarele prea mult.

A mestecat o bucățică de bacon, a sorbit din cafea, a mai întors o pagină de ziar și a ascultat-o pe Florry povestind despre un văr care murise la nouăzeci de ani, prea curând, după părerea ei. Și el se gândea la moarte, așa că s-a întrebat ce avea să se scrie în ziarul din Tupelo despre el, în zilele următoare. Aveau să existe povești – și încă o mulțime –, dar el nu dorea să atragă atenția. Era însă ceva inevitabil și se temea de lucruri senzaționale.

– Nu prea ți-e foame, a spus ea apoi. Și pari slăbit.

– Nu prea am poftă de mâncare, i-a răspuns el.

– Cât de mult fumezi?

– Cât de mult vreau.

Pete avea patruzeci și trei de ani și, cel puțin după părerea ei, părea mai vârstnic.

Părul începuse să îi încărunțească deasupra urechilor, iar pe frunte i se formaseră riduri lungi. Soldatul tânăr și galant care plecase la război îmbătrânea prea repede. Îl apăsau amintirile și greutățile, dar le păstra pentru sine. Ororile prin care trecuse nu aveau să fie discutate niciodată, cel puțin nu de el.

O dată pe lună se silea să o întrebe ce poezii mai scrisese. În ultimii zece ani, câteva, nu multe, îi fuseseră publicate în reviste literare obscure. În ciuda lipsei succesului, nimic nu îi plăcea mai mult decât să îi plictisească pe fratele ei, pe copiii lui și pe puținii ei prieteni cu ultimele noutăți din cariera ei. Era în stare să sporovăiască la nesfârșit despre „proiecte" sau despre anumiți editori cărora le plăceau poeziile ei, dar nu le puteau găsi loc în reviste, sau despre scrisorile primite de la admiratori din întreaga lume. Admiratorii ei nu erau chiar atât de mulți, iar Pete bănuia că scrisoarea trimisă de cine știe ce suflet rătăcit din Noua Zeelandă în urmă cu trei ani era singura care avusese un timbru din afara țării.

El nu citea poezii, iar după ce fusese obligat să le parcurgă pe ale lui Florry, jurase să nu se mai atingă de așa ceva. Prefera romanele, îndeosebi pe cele ale scriitorilor din sud, mai ales pe ale lui William Faulkner, pe care îl cunoscuse înainte de război la un cocktail din Oxford.

Dimineața aceea nu era propice pentru a discuta despre poezie. Se confrunta cu o misiune urâtă și trebuia să comită o faptă monstruoasă, care nu mai putea fi evitată sau amânată.

După ce a mâncat puțin, și-a împins farfuria deoparte, apoi și-a terminat cafeaua.

– Întotdeauna o plăcere, a spus el zâmbind în timp ce se ridica.

I-a mulțumit Mariettei, și-a îmbrăcat jacheta căptușită, apoi a plecat. Mack îl aștepta pe treptele din fața casei. Aflată pe verandă, Florry i-a spus la revedere, iar el s-a îndepărtat fluturând o mână, fără să se întoarcă.

Revenit pe drumul nepavat, a lungit pasul și a alungat amorțeala provocată de șederea pe scaun vreme de jumătate de oră. Soarele se

ridicase pe cer, făcând picăturile de rouă să se evapore, și peste tot în jur capsulele mari și pline de bumbac stăteau aplecate pe tije, implorând să fie culese. A continuat să meargă – un om solitar, ale cărui zile erau numărate.

*

Nineva era în bucătărie, lângă soba cu gaz, și pregătea ultimele roșii pentru conserve. După ce i-a spus bună dimineața și și-a mai turnat cafea, a plecat cu cana în birou, unde s-a așezat la masă ca să aranjeze hârtiile. Toate facturile erau plătite. Toate conturile erau la zi, în ordine. Avizele de confirmare ale băncilor arătau că avea suficiente lichidități. I-a scris apoi o scrisoare de o pagină soției, a completat adresa și a lipit un timbru pe plic. A așezat carnetul de cecuri și câteva dosare în geanta diplomat, pe care a lăsat-o lângă birou. Din sertarul de jos și-a scos revolverul Colt de calibrul 12 mm, l-a verificat pentru a se asigura că în butoiaș erau șase cartușe și l-a vârât într-un buzunar al jachetei.

La ora opt i-a spus Ninevei că pleacă în oraș și a întrebat-o dacă avea nevoie de ceva. Ea i-a spus că nu, iar el a coborât de pe veranda din față avându-l pe Mack în urmă. A deschis portiera noii camionete Ford, model 1946, iar câinele a sărit pe scaunul din dreapta șoferului. Mack rata rareori o plimbare până în oraș, iar ziua aceea nu avea să fie altfel, cel puțin nu pentru câine.

Casa Banning, construită în stilul Renașterii Coloniale de părinții lui înainte de crahul din 1929, era situată pe Autostrada 18, la sud de Clanton. Drumul de țară fusese pavat în anul precedent, cu bani federali. Localnicii considerau că Pete își folosise influența pentru a asigura finanțarea, dar nu era adevărat.

Clanton era la șase kilometri și jumătate depărtare și, ca întotdeauna, Pete a condus încet. Nu era trafic, cu excepția câte unei remorci tractate de un catâr, încărcată cu bumbac, îndreptându-se spre locul în care se realiza egrenarea. Unii dintre fermierii mai înstăriți din comitat, precum Pete, dețineau tractoare,

dar pentru mai toate transporturile se folosea tracțiunea animală, la fel ca și pentru arat și plantat. Iar bumbacul era recoltat manual. Corporațiile John Deere și International Harvester se străduiau să perfecționeze culegătoare mecanizate care urmau să înlocuiască munca manuală, însă Pete se îndoia că aveau să reușească. Oricum, nu avea importanță. Nimic nu mai conta în afară de ceea ce avea de făcut acum.

Fibre de bumbac picate din remorci tiveau acostamentul drumului. Doi băieți negri, cu ochii cârpiți de somn, își făceau de lucru pe un câmp din apropierea drumului și i-au făcut semne cu mâna, admirând camioneta lui, unul dintre cele două Forduri noi din comitat. Pete nu le-a răspuns. Și-a aprins o țigară și i-a spus ceva lui Mack în momentul în care au intrat în oraș.

Ajuns lângă piața tribunalului, a parcat în fața oficiului poștal și a urmărit traficul pietonal. Dorea să evite oamenii pe care îi cunoștea sau pe cei care l-ar fi putut recunoaște, deoarece, după crimă, orice martor ar fi putut oferi declarații banale precum: „L-am văzut și părea perfect normal", iar alții ar fi putut spune: „L-am întâlnit la poștă și avea o privire ciudată". După câte o tragedie, cei care aveau o cât de mică legătură cu ea obișnuiau să exagereze implicarea și importanța lor.

Pete a coborât din camionetă, s-a dus la cutia poștală și a pus în ea scrisoarea adresată soției. Din nou la volan, a dat roată tribunalului, care avea o peluză largă și umbrită de pavilioane, și în minte i-a venit o imagine a spectacolului pe care urma să îl reprezinte procesul lui. Aveau să îl aducă în cătușe? Jurații aveau să se arate compătimitori? Prea multe întrebări care nu își găseau răspuns. A trecut apoi prin dreptul Tea Shoppe, unde avocații și bancherii se strângeau în fiecare dimineață pentru o cafea opărită și câțiva biscuiți cu lapte bătut, și s-a întrebat ce părere urmau să aibă aceștia despre crimă. Evita cafeneaua, deoarece el era fermier și avea vreme să flecărească pe teme minore.

N-aveau decât să vorbească. Nu se aștepta la compasiune, nici din partea lor, nici din partea altcuiva din comitat, dacă tot venea vorba de asta. Nu îl interesa compasiunea, nu dorea înțelegere și

nici nu avea planuri pentru a-și explica gestul. În acele momente era un soldat care primise un ordin și care avea de executat o misiune.

A parcat pe o stradă liniștită, la o intersecție distanță de Biserica Metodistă. A coborât, și-a întins picioarele o clipă, a tras fermoarul jachetei, i-a spus lui Mack că se va întoarce curând și a pornit spre biserica la a cărei construcție ajutase și bunicul lui în urmă cu șaptezeci de ani. Nu avea mult de mers, iar pe drum nu a văzut pe nimeni. Ulterior, nimeni n-avea să poată susține că îl văzuse.

*

Reverendul Dexter Bell începuse să predice la Biserica Metodistă din Clanton cu trei luni înainte de atacul asupra Pearl Harbor. Era cea de-a treia biserică la care ajunsese să slujească și, dacă nu ar fi izbucnit războiul, ar fi fost mutat în altă parte, așa cum se proceda în cazul predicatorilor metodiști. Penuria de oameni în rândurile clerului condusese la un transfer al îndatoririlor și la nerespectarea regulilor privind transferurile. În mod normal, conform regulilor metodiste, un predicator rămânea doar doi ani la o biserică, uneori poate trei, după care era reamplasat. Reverendul Bell se afla la Clanton de cinci ani și știa că era doar o chestiune de timp până când avea să i se ceară să plece. Din păcate pentru el, ordinul nu sosise la timp.

Stătea la masa din biroul lui, într-o anexă din spatele sanctuarului, singur ca de obicei într-o dimineață de miercuri. Secretarul bisericii lucra doar trei după-amiezi pe săptămână. Reverendul își încheiase rugăciunea de dimineață și avea Biblia de studiu deschisă pe masă, împreună cu două cărți de specialitate. Se gândea la tema următoarei predici când cineva a bătut la ușă. Până să răspundă, ușa s-a deschis brusc, iar Pete Banning a intrat în încăpere, încruntat și foarte hotărât. Surprins de această întrerupere, Bell a rostit:

– Ah, bună dimineața, Pete!

Când a dat să se ridice, Pete a scos revolverul cu țeavă lungă și a zis:

– Știi de ce mă aflu aici.

Bell a înghețat și s-a holbat îngrozit la armă, reușind cu greu să îngaime:

– Pete, ce vrei să faci?

– Am ucis mulți oameni, predicatorule, și toți au fost curajoși pe câmpul de luptă. Tu ești primul laș pe care o să-l împușc.

– Nu, nu, Pete! a strigat Dexter, ridicându-și mâinile și lăsându-se la loc pe scaun, cu ochii dilatați și gura căscată. Dacă e vorba de Liza, dă-mi voie să-ți explic. Nu face asta, Pete!

Pete a mai înaintat un pas, a îndreptat arma spre Dexter și a apăsat pe trăgaci. Fusese instruit ca trăgător de elită cu orice fel de armă și le folosise pe toate în luptă, ucigând mai mulți oameni decât și-ar fi dorit să își amintească, și, pe de altă parte, își petrecuse viața în pădure, vânând animale mari și mici. Primul glonț a trecut prin inima lui Dexter, la fel ca și al doilea. Al treilea i-a pătruns în craniu puțin deasupra rădăcinii nasului.

Între pereții micului birou, împușcăturile au bubuit ca focurile de tun, însă doar două persoane le-au auzit. Jackie, soția lui Dexter, era singură în casa parohială, aflată de cealaltă parte a bisericii, unde făcea curățenie în bucătărie. Ulterior, ea a descris totul ca fiind zgomotele înfundate făcute de câteva bătăi din palme, trei la număr, iar în acele momente nu și-a dat seama că erau focuri de armă. Nu avea cum să știe că soțul ei tocmai fusese asasinat.

Hop Purdue făcea curățenie în biserică de douăzeci de ani. Era în anexă când a auzit împușcăturile ce au zguduit clădirea. Pe când se afla în holul din afara biroului ocupat de pastor, ușa s-a deschis și Pete a ieșit, încă având arma în mână. A ridicat-o și a țintit fața lui Hop, lăsând impresia că e gata să tragă. Hop a căzut în genunchi și s-a milogit:

– Vă rog, domnule Banning. N-am făcut nimic. Am copii, domnu' Banning!

Pete a coborât revolverul și i-a spus:

– Tu ești un om de treabă, Hop. Du-te și anunță-l pe șerif!

CAPITOLUL 2

Rămas alături de ușa laterală, Hop l-a urmărit pe Pete plecând și vârând pistolul în buzunarul jachetei. După ce a dispărut, Hop a pornit spre birou șontâcăind – avea piciorul drept mai scurt cu cinci centimetri decât stângul –, apoi a trecut de ușa deschisă și l-a examinat pe predicator. Acesta avea ochii închiși și capul aplecat într-o parte, iar din nas îi curgea sânge. În spatele capului era un amestec de sânge și materie cenușie, care mânjise spătarul scaunului. Cămașa albă i se înroșise pe pieptul inert. Hop a stat acolo vreme de câteva secunde, poate un minut, poate mai mult, ca să se asigure că omul nu mai mișca. Și-a dat seama apoi că nu mai putea face nimic pentru a-l ajuta. Mirosul înțepător de praf de pușcă plutea apăsător în încăpere, iar Hop a crezut că va vărsa.

Pentru că era singurul negru de prin apropiere, și-a închipuit că avea să fie învinuit de ceva. Aproape paralizat de spaimă și temându-se să se miște, nu a atins nimic și a reușit ca, încet, să iasă cu spatele din cameră. A închis ușa și a început să suspine. Predicatorul Bell fusese un om blând, care îl tratase cu respect, arătându-se preocupat de familia lui. Un om bun, un familist, un om iubitor, adorat de enoriași. Indiferent ce făcuse pentru a-l supăra pe domnul Pete Banning, nu merita o asemenea soartă.

Hop s-a gândit apoi că poate mai exista cineva care auzise împușcăturile. Ce se întâmpla dacă doamna Bell sosea în fugă și își descoperea soțul însângerat și mort la biroul lui? A mai așteptat o

vreme încercând să își adune gândurile. Știa că nu avea curajul să se ducă la ea și să îi dea vestea. Era mai bine ca albii să facă asta. În biserică nu era nimeni și, pe măsură ce minutele se scurgeau, și-a dat seama că totul rămânea în seama lui. Dar nu pentru multă vreme. Dacă îl vedea cineva ieșind în goană din biserică, probabil că avea să devină primul suspect. De aceea, a ieșit din anexă cât de calm a putut, apoi a pornit grăbit pe strada pe care mersese domnul Banning. A iuțit pasul, a trecut de piață și curând a văzut închisoarea.

Roy Lester, ajutorul de șerif, tocmai cobora din mașina de patrulare.

– 'Neața, Hop, l-a salutat el, apoi i-a observat ochii înroșiți și lacrimile de pe obraz.

– Predicatorul Bell a fost împușcat, a spus Hop pe nerăsuflate. E mort.

*

Avându-l pe scaunul din dreapta pe Hop, care încă își ștergea lacrimile, Lester a gonit pe străzile tăcute din Clanton și, câteva minute mai târziu, stârnind un nor de praf, a oprit brusc în parcarea presărată cu pietriș din fața anexei.

În fața lor, ușa s-a deschis furtunos, iar Jackie Bell a ieșit urlând. Avea mâinile înroșite de sânge, iar rochia din bumbac îi era pătată; își dusese mâinile și pe față, lăsând urme roșietice. Urla și răcnea, fără să spună nimic inteligibil; doar țipa oripilată, având chipul schimonosit. Lester a prins-o de un braț și a încercat să o liniștească, însă ea s-a smuls din strânsoarea lui și a răcnit:

– E mort! Mort! Cineva mi-a ucis soțul.

Lester a prins-o din nou, încercând să o consoleze și să o împiedice să revină în birou. Hop s-a mulțumit să urmărească totul, pentru că nu știa ce ar fi trebuit să facă. Încă era îngrijorat că ar fi putut fi învinuit, motiv pentru care dorea să se amestece cât mai puțin.

Doamna Vanlandingham, care locuia vizavi de biserică, a auzit hărmălaia și a venit în fugă, încă având într-o mână un șervet de bucătărie. A ajuns exact când șeriful Nix Gridley pătrundea în parcare, oprind brusc pe pietriș și făcând mașina să patineze. Acesta a coborât din mașină, fiind întâmpinat de Jackie, care a răcnit:

– E mort, Nix! Dexter e mort! L-a împușcat cineva! O, Doamne! Ajutor!

Nix, Lester și doamna Vanlandingham au ajutat-o să treacă strada, ajungând pe verandă, unde Jackie s-a prăbușit pe un scaun din răchită. Doamna Vanlandingham a încercat să îi șteargă mâinile și fața, dar ea a respins-o. Și-a îngropat fața în palme, suspinând îndurerată și gemând, pe punctul de a vărsa.

– Rămâi cu ea, i-a spus Nix lui Lester.

Apoi a traversat strada, îndreptându-se spre ajutorul de șerif Red Arnett, care aștepta. Împreună, au pătruns în anexă și s-au furișat în birou, unde au găsit cadavrul predicatorului Bell zăcând pe podea lângă scaunul său. Nix a atins cu grijă încheietura mâinii lui drepte și, după câteva secunde, a zis:

– Nu are puls.

– Nici nu e de mirare, a spus Arnett. Nu cred că mai e nevoie de ambulanță.

– Așa zic și eu. Cheamă firma de pompe funebre.

Hop a pășit în birou și a rostit:

– Domnul Pete Banning l-a împușcat. L-am auzit cu urechile mele. Și am văzut și arma.

Nix s-a ridicat, l-a privit încruntat pe Hop, apoi a spus:

– Pete Banning?

– Da, domnu'. Eu eram în hol. A ațintit pistolul spre mine, după care mi-a zis să vă anunț.

– Ce altceva a mai spus?

– Că sunt un om de treabă. Asta a fost tot. După aia a plecat.

Nix și-a încrucișat brațele la piept și s-a uitat la Red, care a clătinat neîncrezător din cap și a mormăit:

– Pete Banning?

Amândoi s-au uitat la Hop ca și când nu i-ar fi dat crezare.

– Așa e, a spus Hop din nou. L-am văzut cu ochii mei, avea un revolver cu țeavă lungă. A țintit chiar aici, a adăugat el, arătând spre un punct din mijlocul frunții. Am crezut că o să mor și eu.

Nix și-a împins pălăria pe ceafă și a început să își maseze obrajii. Uitându-se spre podea, a observat că balta de sânge se lățea și se îndepărta de cadavru. S-a uitat apoi spre ochii închiși ai lui Dexter și s-a întrebat pentru prima oară – și chiar era prima oară – ce anume putea produce așa ceva.

– Ei bine, cred că am rezolvat cazul, a spus apoi Red.

– Așa cred și eu, a adăugat Nix. Dar să facem câteva fotografii și să găsim tuburile.

– Cum procedăm cu familia? a întrebat Red.

– La asta mă gândeam și eu. Să o aducem pe doamna Bell în casa parohială și să punem câteva femei să stea cu ea. O să mă duc la școală ca să vorbesc cu directorul. Au trei copii, corect?

– Așa cred.

– Întocmai, a intervenit Hop. Două fete și un băiat.

Uitându-se la Hop, Nix a spus:

– Hop, să nu scoți niciun cuvânt, ai înțeles? Vorbesc serios, niciun cuvânt. Să nu spui nimănui ce s-a întâmplat aici. Dacă scapi vreun cuvințel, jur că te azvârl în temniță.

– Am înțeles, domnu' șerif. O să tac mâlc.

Apoi au ieșit din birou, au închis ușa și au ajuns afară. Dincolo de stradă, alți vecini se strânseseră în jurul verandei casei Vanlandingham. Pe peluză erau mai multe femei, cu ochii dilatați și ținându-și mâinile la gură, incapabile să înțeleagă.

*

În comitatul Ford nu se înregistrase nicio crimă comisă de un alb de peste zece ani. În 1936, doi fermieri care își împărțeau recolta se războiseră din cauza unei parcele de pământ fără nicio valoare. Cel care țintise mai bine avusese câștig de cauză, declarând în fața instanței că fusese vorba de legitimă apărare; apoi plecase acasă cât

se poate de firesc. Doi ani mai târziu, un băiat de culoare fusese linșat în apropiere de așezarea Box Hill, unde se afirma că îi vorbise obraznic unei femei albe. Însă, în 1938, linșajul nu era considerat crimă sau infracțiune în sud, îndeosebi în Mississippi. Cu toate acestea, un negru care îi adresa un cuvânt urât unei femei albe putea fi condamnat la moarte.

În acel moment, Nix Gridley, Red Arnett și Roy Lester – și nici altcineva din Clanton care avea mai puțin de șaptezeci de ani – nu își aminteau de uciderea vreunui cetățean atât de cunoscut. Iar faptul că suspectul principal era un cetățean și mai cunoscut înmărmurea întregul oraș.

La tribunal, aprozii, avocații și judecătorii au uitat ce aveau de făcut, repetând doar ce auziseră și clătinând din capete. În magazinele și în birourile din jurul pieței, secretarele, proprietarii și clienții și-au transmis unii altora vestea cutremurătoare și s-au uitat unii la alții cu stupoare. Pe străzile umbrite dimprejur, vecinii stăteau în apropierea cutiilor poștale și se chinuiau să găsească alte moduri pentru a spune: „Așa ceva nu e posibil".

Însă era. În curtea familiei Vanlandingham se strânseseră nenumărați oameni, care se uitau disperați dincolo de stradă, spre porțiunea cu pietriș, unde erau parcate trei mașini de patrulare – întreaga flotă a comitatului –, plus mașina mortuară aparținând Casei Funerare Magargel. Jackie Bell fusese dusă la casa parohială, unde era asistată de un prieten care era doctor și de câteva doamne din cadrul bisericii. Curând, străzile s-au umplut de mașini și de camionete conduse de oameni curioși. Unele, ale căror șoferi căscau ochii, au înaintat încet pe străzi. Altele au fost parcate la întâmplare cât mai aproape posibil de biserică.

Prezența mașinii mortuare era ca un magnet, așa că oamenii au pătruns în parcare, unde Roy Lester le-a spus să se oprească. Ușa din spate a mașinii rămăsese deschisă, ceea ce însemna, desigur, că în curând avea să fie încărcat un cadavru, pentru scurta călătorie până la casa mortuară. Așa cum se întâmplă în cazul unei tragedii – crimă sau accident –, curioșii țineau să vadă mortul. Buimăciți și șocați, oamenii înaintau treptat într-o tăcere mormântală, dându-și

seama că aveau norocul să îl vadă primii. Asistau la o parte dramatică a unei povești de neimaginat, astfel că, în restul vieții lor, aveau să poată spune că se aflaseră acolo când predicatorul Bell fusese depus în mașina mortuară.

Șeriful Gridley a ieșit apoi pe ușa anexei, a aruncat o privire spre mulțime, după care și-a scos pălăria. În urma lui a apărut targa, ținută la un capăt de bătrânul Magargel și la celălalt, de fiul lui. Cadavrul era acoperit cu o pânză neagră, astfel că de sub ea nu se vedeau decât pantofii cafenii ai lui Dexter. Brusc, toți bărbații și-au descoperit capetele, însă nu au închis ochii. Unii au suspinat discret. După ce cadavrul a fost așezat cum se cuvenea și portiera s-a închis, bătrânul Magargel a trecut la volan, pornind mașina. Cum nu era omul care să piardă o asemenea ocazie, pentru a da o amploare suplimentară dramei, a condus pe străzi lăturalnice până când a ajuns în piață, apoi a dat ocol de două ori tribunalului, pentru ca oamenii orașului să poată arunca o privire la mașina lui.

O oră mai târziu, șeriful Gridley a dat instrucțiuni ca decedatul să fie transportat la Jackson pentru autopsie.

*

Nineva nu își amintea când îi ceruse domnul Pete să stea cu el pe veranda din fața casei. Avea alte lucruri de făcut. Amos era în hambar și bătea untul, așa că avea nevoie de ajutorul ei. După aceea, avea o grămadă de mazăre și de fasole de pus la conservat. Și niște rufe de spălat. Dar dacă stăpânul îi spusese să se așeze în balansoar și să se odihnească o clipă, nu se putea opune. Nineva a sorbit din ceaiul cu gheață în vreme ce el a fumat câteva țigări, mai multe decât de obicei, își va aminti ea mai târziu, când va vorbi cu Amos. El părea să fie atent la traficul de pe autostrada aflată la patru sute de metri distanță de capătul aleii. Câteva mașini și camionete au înaintat încet, depășind remorcile cu bumbac care se îndreptau spre atelierul de egrenare.

Când mașina șerifului a virat pe alee, Pete a spus:

– Uite-l că vine!

– Cine? a întrebat ea.

– Șeriful Gridley.

– Ce vrea de la noi?

– Vine să mă aresteze, Nineva. Pentru crimă. L-am împușcat mortal pe Dexter Bell, predicatorul metodist.

– Fugiți de-aici! Ce spuneți c-ați făcut?

– Ai auzit bine. Apoi s-a ridicat și a făcut câțiva pași spre ea. Aplecându-se, a îndreptat un deget înspre fața ei. Și n-o să scoți niciun cuvânt față de nimeni, Nineva. Ai auzit?

Ea a făcut ochii cât cepele și a rămas cu gura căscată, dar nu a reușit să vorbească. Pete a scos un plic din buzunarul jachetei și i l-a întins.

– Acum, intră în casă și, imediat ce plec, du-i ăsta lui Florry.

A prins-o de o mână și a ajutat-o să se ridice în picioare, apoi a deschis ușa glisantă. Imediat ce a ajuns înăuntru, Nineva a scos un urlet îndurerat, care l-a făcut să tresară. El a închis ușa din față și s-a întors pentru a-l urmări pe șerif apropiindu-se. Gridley nu se grăbea. A oprit mașina, pe care a parcat-o alături de camioneta lui Pete, a coborât cu Red și cu Roy drept sprijin, după care s-a îndreptat spre verandă și s-a oprit în fața treptelor. S-a uitat la Pete, care părea netulburat.

– Ai face bine să vii cu mine, Pete, a spus Nix.

Pete a făcut un semn spre camionetă, spunând:

– Pistolul e pe scaunul din dreapta.

Nix s-a uitat spre Red și i-a zis:

– Ia-l de acolo!

Pete a coborât încet treptele și s-a îndreptat spre mașina șerifului. Roy i-a deschis portiera din spate și, în timp ce el se apleca să urce, a auzit-o pe Nineva urlând în curtea din spate. A ridicat privirea și a văzut-o alergând spre hambar cu scrisoarea în mână.

– Să mergem, a spus Nix, deschizând portiera lui și așezându-se la volan.

Ținând arma în mână, Red s-a așezat alături de el. Roy și Pete stăteau alături, cu umerii aproape atingându-li-se. Niciunul nu a scos

vreo vorbă, ba chiar păreau să nu răsufle în timp ce se îndepărtau de fermă, ajungând pe autostradă. Oamenii legii își făceau treaba cu un sentiment de neîncredere, la fel ca oricare alții. Un predicator respectat, ucis cu sânge-rece de fiul preferat al orașului, un erou de legendă. Trebuia să existe un motiv serios care să explice totul și era doar o chestiune de timp până când adevărul avea să fie aflat. Însă în acel moment ceasul se oprise, iar evenimentele nu mai erau reale.

La jumătatea drumului spre oraș, Nix a aruncat o privire în oglinda retrovizoare și a spus:

– Nu țin să te întreb de ce ai făcut asta, Pete. Vreau să-mi confirmi că tu ai fost acela, atâta tot.

Pete a inspirat adânc și s-a uitat spre terenurile cu bumbac pe lângă care treceau.

– N-am nimic de declarat, a spus el.

*

Închisoarea comitatului Ford fusese construită în alt secol și abia dacă era potrivită pentru a adăposti oameni. La origini un mic depozit, fusese transformat în închisoare, apoi fusese cumpărat de comitat și împărțit în două printr-un zid din cărămidă. În prima jumătate, șase celule fuseseră create pentru a primi deținuții albi, iar în cea de-a doua jumătate, construiseră opt celule pentru negri. Închisoarea era rareori plină, cel puțin în prima jumătate. Alături de ea exista o aripă de birouri, pe care comitatul o construise pentru șerif și pentru departamentul de poliție din Clanton. Închisoarea se afla la doar două intersecții de piață, iar de la ușa ei principală se putea vedea acoperișul tribunalului. În timpul proceselor pentru crimă, care erau rare, acuzatul era deseori adus pe jos de la închisoare, escortat de unul sau de doi adjuncți ai șerifului.

În fața închisorii se strânseseră deja numeroși oameni pentru a-l vedea pe ucigaș. Încă era de neconceput că Pete Banning făcuse așa ceva și mai nimeni nu credea că el avea să fie aruncat în închisoare. Desigur, pentru o persoană atât de importantă ca

domnul Banning aveau să se aplice alte reguli. Cu toate acestea, existau destui oameni curioși care voiau să vadă totul cu ochii lor, mai ales că Nix avusese curajul de a-l aresta.

– Cred că s-a răspândit vestea, a mormăit Nix în timp ce cotea pe terenul presărat cu pietriș din apropierea închisorii. Nimeni nu scoate o vorbă, a spus el poruncitor.

A oprit apoi mașina și cele patru portiere s-au deschis. Nix l-a prins de cot pe Banning și l-a dirijat spre ușa din față, avându-i pe Red și pe Roy în urma lui. Oamenii din mulțime, rămași cu gurile căscate, au rămas tăcuți până când un reporter de la *The Ford County Times* a ieșit dintre ei cu un aparat de fotografiat și a făcut o poză, scoțând o flacără care l-a surprins până și pe Pete. În timp ce intra pe ușă, cineva a strigat:

– O să mori în iad, Banning!

– Așa-i trebuie! Așa-i trebuie! a strigat altcineva.

Suspectul nu a tresărit, lăsând impresia că nici nu băgase în seamă mulțimea. Curând, a dispărut în închisoare.

Înăuntru, într-o încăpere mică în care erau înregistrați toți suspecții și infractorii, aștepta domnul John Wilbanks, un avocat renumit în oraș, prieten bun al familiei Banning.

– Și cărui fapt îi datorăm această plăcere? i s-a adresat Nix domnului Wilbanks, părând neplăcut impresionat să îl vadă acolo.

– Domnul Banning e clientul meu și mă aflu aici ca să îl reprezint, a răspuns Wilbanks.

A făcut apoi un pas în față și i-a strâns mâna lui Pete, fără să scoată vreo vorbă.

– Întâi ne facem treaba, apoi ți-o faci și tu pe-a ta, a zis Nix.

– L-am sunat deja pe judecătorul Oswalt și am discutat despre cauțiune, a spus Wilbanks.

– Foarte bine. Până va aproba cauțiunea, sunt convins că îmi va da un telefon. Până atunci, domnule Wilbanks, acest om este suspect de crimă și îl voi trata în consecință. Te invit să pleci, așadar, înțelegi?

– Vreau să discut cu clientul meu.

– N-o să plece nicăieri. Întoarce-te peste o oră!

– Fără interogatoriu, ai înțeles?

– N-am nimic de declarat, a răspuns Banning.

*

Florry a citit biletul pe veranda din fața casei, timp în care Nineva și Amos au urmărit-o cu atenție, îngroziți de ceea ce se întâmpla. Încă gâfâiau după alergarea dinspre casa lui Pete Banning.

După ce a citit biletul, Florry l-a lăsat jos, s-a uitat la cei doi și a întrebat:

– Și a plecat?

– L-au luat oamenii legii, domnișoară Florry, a răspuns Nineva. Știa că vor veni să-l ridice.

– A spus ceva?

– A zis că el l-a omorât pe predicator, a răspuns Nineva, ștergându-și lacrimile de pe obraji.

În acel bilet, Pete o ruga pe Florry să le telefoneze lui Joel, la Vanderbilt, și Stellei, la Hollins, și să le explice că tatăl lor fusese arestat pentru asasinarea reverendului Dexter Bell. Nu aveau voie să discute cu nimeni despre asta, mai ales cu reporterii, și era indicat să rămână la colegiile lor până când aveau să fie anunțați să se întoarcă. Își exprima regretul pentru această tragică întorsătură a evenimentelor, dar spera că, într-o bună zi, ei aveau să înțeleagă. De asemenea, o ruga pe Florry să îl viziteze în ziua următoare pentru a sta de vorbă cu ea.

Florry a simțit că leșină, dar nu își putea permite să se arate slabă în fața servitorilor. A împăturit biletul, pe care l-a vârât într-un buzunar, și le-a făcut semn să plece. Nineva și Amos s-au retras, mai înspăimântați și mai derutați decât până atunci, apoi au traversat curtea din fața casei ei, îndreptându-se spre drum. Ea i-a urmărit până când au dispărut, după care s-a așezat pe unul dintre scaunele din răchită, alături de una dintre pisicile ei, și a încercat să își învingă emoțiile.

În urmă cu doar câteva ore, la micul dejun, păruse oarecum preocupat, dar se schimbase mult după război. De ce nu o prevenise? Cum de putuse comite o faptă atât de cumplită? Ce avea să se întâmple cu soția și copiii lui? Cu ea, singura soră? Și cu pământul?

Departe de a fi o metodistă foarte pioasă, Florry crescuse aproape de biserică și participase ocazional la predici. Învățase să păstreze distanța față de pastori, mai ales că aceștia plecau înainte de a se instala pe deplin, însă Bell fusese unul dintre cei mai buni.

S-a gândit apoi la frumoasa lui soție și la copiii lor și, în cele din urmă, a izbucnit în lacrimi. Marietta s-a strecurat pe ușa cu plasă și s-a așezat lângă Florry, care suspina.

CAPITOLUL 3

Oamenii se îndreptau spre Biserica Metodistă. În timp ce mulțimea creștea, un diacon i-a spus lui Hop să descuie sanctuarul. Îndoliați și șocați, oamenii au intrat unul câte unul, s-au așezat pe bănci și și-au transmis în șoaptă ultimele știri, atâtea câte erau. S-au rugat și au plâns, și-au șters fețele și au clătinat din cap, incapabili să creadă. Membrii credincioși, precum și cei care îl cunoșteau pe Dexter și îl iubeau mai mult stăteau în grupuri mici, gemând de durere. Pentru cei mai puțin pioși, care veneau la predici o dată pe lună, nu săptămânal, biserica era un magnet ce îi apropia de tragedie. Până și unii care se lepădaseră de credință veniseră să împărtășească suferința comună. În acel moment groaznic, toți oamenii erau metodiști, fiind bine-veniți în biserica reverendului Bell.

Asasinarea predicatorului lor era copleșitoare din punct de vedere emoțional și fizic. Inițial, faptul că fusese ucis de unul dintre ei se dovedise prea uimitor pentru a fi crezut. Joshua Banning, bunicul lui Pete, contribuise la construirea bisericii. Tatăl lui fusese diacon toată viața. În timpul războiului, cei mai mulți se așezaseră pe aceleași bănci și înălțaseră nenumărate rugăciuni pentru Pete. Se arătaseră distruși când Ministerul de Război anunțase vestea că era considerat mort. Organizaseră priveghiuri la lumina lumânărilor, rugându-se pentru revenirea lui. Se bucuraseră cu lacrimi când el și Liza își făcuseră o apariție impresionantă în săptămâna de după capitularea japonezilor. În timpul războiului, în fiecare duminică,

reverendul Bell enumerase numele soldaților din comitatul Ford și ținuse o rugăciune specială. Primul pe listă era Pete Banning, eroul orașului și o sursă de imensă mândrie locală. Acum însă, zvonul că își ucisese predicatorul era, pur și simplu, prea greu de crezut pentru a fi înțeles.

Însă, pe măsură ce știrea căpăta contur, șoaptele se intensificau, cel puțin în unele cercuri, iar marea întrebare – „De ce?" – se punea de o mie de ori. Doar câțiva dintre cei mai curajoși au îndrăznit să sugereze că soția lui Pete avea o legătură cu asta.

Cei îndoliați voiau, de fapt, să îi vadă pe Jackie și pe copii, să îi atingă și să plângă în hohote, ca și cum asta i-ar fi ajutat să depășească starea de șoc. Însă, potrivit bârfelor, Jackie era alături, în casa parohială, izolată în dormitorul ei împreună cu cei trei copii, și nu voia să vadă pe nimeni. Casa era ticsită de prietenii ei cei mai apropiați, iar mulțimea se revărsa dincolo de verande, în curtea din față, unde bărbații cu chipuri sumbre fumau și mormăiau. Când unii ieșeau afară pentru a respira aer curat, alții intrau ca să le ia locul. Iar alții mergeau alături de sanctuar.

Cei șocați și curioșii au continuat să sosească, iar străzile din jurul bisericii s-au umplut de automobile și de camionete. Oamenii se îndreptau spre biserică în grupuri mici, deplasându-se încet, ca și cum n-ar fi știut prea bine ce să facă atunci când aveau să ajungă acolo, dar înțelegând că era nevoie de prezența lor.

După ce băncile s-au ocupat în întregime, Hop a deschis ușa de la balcon. S-a ascuns în umbrele de sub clopotniță și i-a evitat pe toți. Șeriful Gridley îl amenințase, de aceea nu scotea nicio vorbă. Se mira totuși că albii încercau să își păstreze calmul, adică cei mai mulți dintre ei. Uciderea unui predicator negru apreciat de toată lumea ar fi trebuit să provoace o reacție mult mai haotică.

Un diacon i-a sugerat doamnei Emma Faye Riddle că s-ar cuveni să cânte ceva. Intona la orgă de decenii, însă nu știa dacă acea ocazie era potrivită pentru a cânta. Cu toate acestea a fost de acord, iar când a interpretat primele măsuri din *Vechea cruce*, plânsetele celor prezenți s-au intensificat.

Afară, sub copaci, un bărbat s-a apropiat de un grup de fumători și a anunțat:

– L-au vârât în închisoare pe Pete Banning. Au găsit și arma crimei.

Acest lucru a fost primit cu un aer de acceptare, apoi a fost comentat și transmis mai departe, până când știrea a ajuns la urechile celor din sanctuar, unde s-a răspândit de la o bancă la alta.

Pete Banning, arestat pentru uciderea predicatorului lor.

*

Când a devenit cât se poate de clar că suspectul nu avea nimic de declarat, șeriful Gridley l-a scos pe ușa biroului, ajungând pe un hol îngust, slab luminat. De o parte și de alta erau gratii. Trei celule pe dreapta și trei pe stânga, fiecare de mărimea unui dulap încăpător. Nu existau ferestre, astfel că închisoarea crea impresia unei temnițe umede și întunecate, un loc în care oamenii erau dați uitării și ajungeau să treacă neobservați. Și, evident, un loc în care toți fumau. Gridley a vârât o cheie mare în broasca unei uși de celulă, iar după ce a deschis-o, i-a făcut semn din cap suspectului să intre. Lângă peretele din partea opusă era un pat îngust și nimic altceva.

– Pete, îmi pare rău, nu prea e loc, a spus Gridley, dar, la urma urmei, asta e o închisoare.

Pete a pășit înăuntru, s-a uitat în jur, apoi a spus:

– Am văzut lucruri și mai rele.

S-a apropiat apoi de pat și s-a așezat pe el.

– Baia e în capătul holului, a spus Gridley. Dacă ai vreo nevoie, strigi.

Pete a rămas cu privirea în podea. A ridicat din umeri și nu a scos nicio vorbă. Gridley a trântit ușa, a încuiat-o și a revenit în biroul său. Pete s-a întins, acoperind întreaga lungime a patului. Avea un metru optzeci și cinci, iar patul nu era chiar atât de lung. Celula plină de mucegai era friguroasă, așa că a luat o pătură veche,

roasă practic până la urzeală, gândindu-se că nu avea să îi folosească la nimic peste noapte. Nu se sinchisea. Captivitatea nu reprezenta o noutate și, în plus, supraviețuise unor condiții care acum, cu patru ani mai târziu, erau greu de imaginat.

*

După mai mult de o oră, când s-a întors, John Wilbanks a discutat cu șeriful în contradictoriu despre locul în care ar fi trebuit să se desfășoare discuția dintre avocat și clientul său. Nu exista o încăpere rezervată pentru întâlniri atât de importante. De obicei, avocații intrau în zona celulelor și stăteau ghemuiți împreună cu clienții lor pe un șir de bare aflate între ele, iar ceilalți deținuți își încordau urechile ca să audă ce se discuta. Câteodată, un avocat reușea să își prindă clientul afară, în curtea de recreere, și îi oferea sfaturi prin gardul din plasă de sârmă. Cu toate acestea, de cele mai multe ori avocații nu se deranjau să își viziteze clienții în închisoare. Așteptau până când erau duși la tribunal și discutau acolo cu ei.

Însă John Wilbanks se socotea deasupra oricărui alt avocat din comitatul Ford, dacă nu cumva din întregul stat, iar noul său client penal era cu siguranță mai presus de restul oamenilor pe care îi apărase în instanță. Statutul lor garanta un loc potrivit pentru discuții, iar biroul șerifului părea să corespundă. În cele din urmă, Gridley a acceptat – puțini oameni câștigau disputele verbale cu Wilbanks, care, în treacăt fie spus, îl sprijinise întotdeauna pe șerif în perioada alegerilor –, astfel că, după ce acesta din urmă a bombănit, a blestemat și a enumerat câteva reguli, a plecat după Pete. L-a adus fără cătușe, spunându-le celor doi că puteau să stea de vorbă o jumătate de oră.

După ce au rămas singuri, Wilbanks a început astfel:

– În regulă, Pete, să discutăm despre crimă. Dacă tu ai comis-o, atunci spune-mi că e așa. Dacă nu, spune-mi cine a făcut asta.

– N-am nimic de declarat, a răspuns Pete, apoi și-a aprins o țigară.

– Nu e de ajuns.

– N-am nimic de declarat.

– Interesant, ai de gând să cooperezi cu avocatul care te apără?

O ridicare din umeri, un nor de fum și nimic altceva.

Wilbanks a arborat un zâmbet profesional și a continuat:

– Bine, uite cum stau lucrurile. Peste o zi sau două, te vor duce la tribunal pentru a compărea în fața judecătorului Oswalt. Presupun că nu vei pleda vinovat. După aceea, te vor aduce din nou aici. Peste o lună sau două se va întruni marele juriu, care te va acuza de crimă cu premeditare. Cred că asta se va întâmpla în februarie sau în martie. Oswalt va fi pregătit pentru proces, la care te voi reprezenta, dacă asta dorești.

– John, ai fost întotdeauna avocatul meu.

– Foarte bine. Atunci, va trebui să cooperezi.

– Să cooperez?

– Da, Pete, să cooperezi. La prima vedere, asta pare a fi o crimă comisă cu sânge-rece. Oferă-mi ceva de la care să pornesc, Pete. Sunt convins că ai avut un motiv.

– E între mine și Dexter.

– Ba nu. Acum, totul e între tine și autoritățile statului Mississippi, care, ca toate statele, nu agreează deloc crimele comise cu sânge-rece.

– N-am nimic de declarat.

– Asta nu înseamnă apărare, Pete.

– Probabil că nu există apărare, adică una pe care să o înțeleagă oamenii.

– Ei bine, jurații trebuie să înțeleagă ceva. Prima mea idee, adică singura din acest moment, este să susțin că nu erai în deplinătatea facultăților mintale.

Pete a scuturat din cap și a răspuns:

– La naiba, nu! Sunt la fel de întreg la minte ca și tine.

– Da, dar pe mine nu mă așteaptă scaunul electric, Pete.

– Nu fac așa ceva, a răspuns el, scoțând un nor de fum.

– Bun, atunci oferă-mi un motiv, o explicație. Dă-mi ceva, Pete.

– N-am nimic de declarat.

*

Joel Banning cobora treptele Clădirii Benson când cineva l-a strigat pe nume. Un alt student, un boboc, pe care îl știa, deși nu făcuse cunoștință cu el, i-a întins un plic și i-a spus:

– Decanul Mulrooney vrea să discute cu tine imediat, în biroul lui. E ceva urgent.

– Mulțumesc, a răspuns Joel, luând plicul și urmărindu-l pe tânăr intrând în clădire.

A găsit în plic un bilet scris de mână pe o foaie de hârtie cu antetul Universității Vanderbilt, prin care i se cerea să se prezinte neîntârziat la cabinetul decanului din Clădirea Kirkland, sediul administrației.

Joel avea un curs de literatură peste un sfert de oră, iar profesorului nu-i plăceau cei care absentau. Dacă se grăbea, putea trece pe la biroul decanului, să rezolve problema apărută, iar dacă întârzia la curs, spera ca profesorul să fie într-o bună dispoziție. A traversat în fugă piațeta către Clădirea Kirkland și a urcat treptele în salturi până la etajul al treilea, unde secretara decanului i-a explicat că trebuia să aștepte până la ora unsprezece fix, când urma să îi telefoneze mătușa Florry. Secretara susținea că nu știa nimic. Vorbise cu Florry Banning, care sunase de pe telefonul cu linie partajată din casa de la țară, neavând siguranța intimității. Așa că Florry dorea să meargă cu mașina până la Clanton, ca să folosească linia privată a unei prietene.

Cât timp a așteptat, Joel a presupus că murise cineva; îi era imposibil să nu se gândească la rudele și la prietenii pe care prefera să îi piardă înaintea altora. Familia Banning era mică: doar părinții lui, Pete și Liza, sora lui, Stella, și mătușa Florry. Bunicii muriseră. Florry nu avea copii; astfel că el și Stella nu aveau veri primari pe latura Banning a familiei. Rudele mamei sale erau din Memphis, dar se împrăștiaseră după război.

Ignorând privirile secretarei, s-a plimbat de colo până colo prin birou, socotind că probabil era vorba de mama lui. Fusese trimisă la un sanatoriu în urmă cu mai multe luni, iar familia era debusolată. El

și Stella nu o vizitaseră și nu primiseră răspuns la scrisorile pe care i le trimiseseră. Tatăl lor refuza să spună ce tratament urma soția lui și, în fine, existau multe necunoscute. Avea să se îmbunătățească starea ei? Să revină acasă? Familia urma să redevină ceea ce fusese cândva? Joel și Stella aveau de pus întrebări, dar tatăl lor prefera să discute despre alte lucruri, asta când era dispus să vorbească. Tot astfel, mătușa Florry nu le putea veni prea mult în ajutor.

Florry a sunat la ora unsprezece fix. Secretara i-a întins receptorul, apoi s-a retras după un colț, de unde putea probabil să audă, și-a închipuit el. Joel a salutat-o, apoi a ascultat vreme de o eternitate – sau așa i s-a părut. Florry a început prin a-i spune că se afla în oraș, în locuința domnișoarei Mildred Highlander, pe care Joel o cunoștea de mic, iar ea, Florry, era acolo pentru că acea convorbire trebuia să rămână privată, deoarece, așa cum știa și el prea bine, pe linia partajată din mediul rural nu exista intimitate. Și, într-adevăr, nimic nu mai era privat în oraș în acele momente, după ce tatăl lui se dusese la Biserica Metodistă, în urmă cu doar câteva ore, și îl împușcase mortal pe reverendul Dexter Bell, iar acum se afla în închisoare. Și, în fine, așa cum putea înțelege oricine, întregul oraș vuia și totul încremenise.

– Nu întreba nimic și nu spune nimic ce ar putea fi auzit de altcineva, indiferent unde ai fi, Joel, dar e îngrozitor... și Dumnezeu să ne ajute!

Joel s-a sprijinit de biroul secretarei, simțind că va leșina. A închis ochii, a inspirat adânc și a continuat să asculte. Florry i-a spus că tocmai vorbise cu Stella, aflată la Hollins, și că nici ei nu îi căzuse bine vestea. Fusese nevoie de o infirmieră în biroul președintelui colegiului. Apoi i-a explicat că Pete dăduse instrucțiuni fără echivoc, și încă în scris, ca ei – Joel și Stella – să rămână la colegii, departe de casă și de Clanton, până când îi va înștiința el. Trebuiau să își facă planuri pentru petrecerea vacanței prilejuite de Ziua Recunoștinței cu prietenii lor, cât mai departe posibil de comitatul Ford. Și, dacă erau contactați de reporteri, investigatori, poliție sau de oricine altcineva, să nu declare absolut nimic. Niciun cuvânt față de nimeni despre tatăl sau familia lor.

Nicio vorbă, punct. A încheiat spunându-i că îi iubea nespus, că le va scrie imediat și că și-ar fi dorit să fie alături de el în acele momente cumplite.

Joel a pus receptorul în furcă fără să scoată niciun cuvânt și a părăsit clădirea. A rătăcit prin campus până când a găsit o bancă liberă, ascunsă parțial de un tufiș. A rămas acolo și și-a reprimat lacrimile, hotărât să găsească în sine stoicismul profesat de tatăl lui. Sărmana Stella, s-a gândit el. Era la fel de înfocată și de emotivă ca mama lor și își dădea seama că în acele clipe era de-a dreptul devastată.

Înspăimântat, uluit și derutat, Joel a urmărit o vreme frunzele căzând și împrăștiindu-se în vânt. Se simțea îndemnat să plece acasă imediat, să ia trenul și să ajungă în Clanton înainte de căderea întunericului, apoi să descopere ce se întâmplase de fapt. Însă a alungat acest gând, întrebându-se dacă avea să se mai întoarcă vreodată acolo. Reverendul Bell era un preot înzestrat și respectat, iar în acele momente probabil că oamenii manifestau o mare ostilitate față de familia Banning. Pe de altă parte, tatăl lui le transmisese instrucțiuni severe, menționând clar să stea departe de casă. Ajuns la vârsta de douăzeci de ani, Joel nu își amintea să fi încălcat vreodată dispozițiile tatălui său. Odată cu vârsta, învățase să îl dezaprobe respectuos, dar întotdeauna îi dădea ascultare. Tatăl lui era un soldat mândru, adept al disciplinei stricte, care vorbea puțin și respecta autoritatea.

Pur și simplu era imposibil ca tatăl lui să fi comis o crimă.

CAPITOLUL 4

Tribunalul, magazinele și birourile care mărgineau piața frumoasă se închideau la ora cinci în fiecare zi de lucru. De obicei, la acea oră, ușile erau încuiate, luminile erau stinse, trotuarele rămâneau pustii și toată lumea se afla acasă. Cu toate acestea, în ziua aceea, oamenii au zăbovit mai mult pentru cazul în care ar mai fi apărut alte elemente și/sau bârfe despre crimă. De la ora nouă dimineața, oamenii nu discutaseră despre nimic altceva. Se șocaseră unii pe alții cu prime relatări, apoi răspândiseră alte lucruri care se întâmplaseră. Rămăseseră drepți, cu un respect solemn, când mașina mortuară a bătrânului Magargel defilase prin piață ca să le ofere tuturor ocazia de a vedea pentru scurt timp cadavrul conturat sub o pânză neagră. Unii se aventuraseră până la Biserica Metodistă și stătuseră de veghe, înălțând rugi, apoi se întorseseră la locurile lor din jurul pieței, făcând descrieri aproape pe nerăsuflate cu privire la ceea ce se întâmpla. Baptiștii, prezbiterienii și penticostalii erau dezavantajați, deoarece nu puteau pretinde că aveau o legătură reală cu victima sau cu ucigașul. Însă metodiștii erau în lumina reflectoarelor, fiecare dintre ei fiind dispus să descrie relațiile ce păreau să se întărească pe măsură ce ziua se scurgea. Biserica Metodistă din Clanton nu adunase niciodată atât de mulți enoriași ca în acea zi de neuitat.

Mai toți oamenii din Clanton, mai bine zis albii, trăiau o senzație de trădare. Pete Banning era o persoană aproape mitică.

Faptul că el îl ucisese pe reverend reprezenta o pierdere lipsită de sens, care îi privea aproape pe toți. Motivul era atât de greu de înțeles, încât niciun zvon cât de cât serios nu apărea ca să îl explice.

Nu se putea spune că oamenii duceau lipsă de bârfe, asta era limpede. Banning avea să fie adus la tribunal în ziua următoare. Refuza să vorbească. Avea să declare că era alienat mintal. Wilbanks nu pierduse niciun proces și nu avea să îl piardă nici pe acesta. Judecătorul Oswalt era un prieten apropiat al familiei Banning – ori poate că era un prieten apropiat al lui Dexter Bell. Procesul avea să fie judecat la Tupelo. După război, Pete nu mai fusese același om. Jackie Bell era sedată masiv. Copiii ei erau doborâți. Pete urma să își pună pământul drept garanție pentru cauțiune și să plece acasă.

Pentru a evita întâlnirea cu cineva cunoscut, Florry a parcat pe o stradă lăturalnică și s-a îndreptat grăbită spre biroul de avocatură. John Wilbanks lucra până târziu și o aștepta în camera de primiri de la parter.

*

În 1946, în comitatul Ford existau cam doisprezece avocați, iar jumătate dintre aceștia lucrau pentru firma Wilbanks & Wilbanks. Toți cei șase erau înrudiți. De mai bine de o sută de ani, membrii familiei Wilbanks fuseseră oameni importanți în avocatură și în politică, precum și în domeniul bancar, imobiliar și agricol. John și Russell, fratele lui, studiaseră Dreptul în nord, iar acum conduceau firma, care părea să se ocupe și de alte chestiuni comerciale ale comitatului. Un alt frate era președintele celei mai mari bănci din comitat, având și multe alte afaceri. Un văr se ocupa de ferma sa de 810 hectare. Un alt văr se ocupa de afaceri imobiliare și era, totodată, membru al Camerei Reprezentanților, cu mari ambiții. Se zvonea că familia se întrunea în secret în prima săptămână din ianuarie a fiecărui an, pentru a evalua diferitele profituri și pentru a împărți banii. Și se părea că în joc erau mulți bani.

Florry îl cunoștea pe John Wilbanks din liceu, deși ea era cu trei ani mai mare decât el. Firma lui se ocupase întotdeauna de chestiunile legale ale familiei Banning, dar niciuna nu păruse atât de complicată precum cea de acum. Apăruse o problemă încurcată odată cu trimiterea Lizei la azil, dar John trăsese cu discreție sforile potrivite, iar ea plecase acolo. Datorită lui John și fratelui său, divorțul ei fusese cât se poate de discret, astfel că în registrele comitatului aproape că nu existau evidențe privind acest fapt.

John Wilbanks a primit-o cu o îmbrățișare solemnă, apoi ea l-a urmat la etaj, în biroul lui spațios, cel mai elegant din oraș, care avea o terasă ce dădea spre piața tribunalului. Pereții erau încărcați de portrete sumbre ale strămoșilor lui. Moartea se afla pretutindeni. El i-a făcut semn spre o canapea din piele și ea s-a așezat.

– L-am văzut, a început John, aprinzând un chibrit pe care l-a îndreptat spre un trabuc scurt și negru. Nu mi-a spus prea multe. De fapt, refuză să vorbească.

– Pentru numele Domnului, ce se întâmplă? a întrebat ea, cu ochii înlăcrimați.

– Al naibii să fiu dacă am idee! N-ai simțit ce se va întâmpla?

– Sigur că nu. Doar îl cunoști pe Pete. Nu discută mult, mai ales despre chestiuni personale. E dispus să vorbească puțin despre copii, discută ca un fermier despre vreme, despre prețul semințelor și toate aiurelile astea. Dar nu scoți nimic personal de la el. Cât despre un lucru atât de oribil, ei bine, nu, n-ar fi scos nicio vorbă.

John a tras din trabuc și a suflat un nor de fum albăstrui spre tavan.

– Așadar, nu ai nicio idee despre ce l-a determinat să procedeze astfel?

Florry și-a șters obrajii cu batista, apoi a spus:

– Sunt prea doborâtă ca să găsesc o logică, John. Abia mai respir, cum aș putea gândi limpede? Poate mâine sau poimâine, dar nu acum. Totul e în negură.

– Dar Joel și Stella?

– Am vorbit cu amândoi. Sărmanii copii, plecați să studieze, bucurându-se de viața de colegiu, practic fără nicio grijă, să afle vestea că

tatăl lor l-a ucis pe pastor, un om pe care ei îl admirau! Și nici nu pot veni acasă, pentru că Pete a lăsat instrucțiuni în scris, ca să vezi, să stea departe până când se va răzgândi.

Florry a suspinat câteva clipe, timp în care Wilbanks a tras din trabuc, apoi a strâns din dinți, și-a șters obrajii și a spus:

– Îmi pare rău!

– Hai, Florry, plângi cât dorești. Și mie îmi vine să vărs lacrimi. Fă-o, fiindcă e firesc. Nu e momentul să fim curajoși. Emoțiile ne prind bine. Asta e o zi absolut cumplită care ne va urmări în anii ce vin.

– Ce va veni?

– Nimic bun, te asigur. În după-amiaza asta, am vorbit cu judecătorul Oswalt și nici nu vrea să audă de cauțiune. Este exclus, lucru pe care îl înțeleg perfect. La urma urmelor, e vorba de omucidere. Am fost și la Pete, dar nu vrea să coopereze. Așadar, pe de o parte, nu va pleda drept vinovat și, pe de alta, nu vrea să coopereze pentru a fi apărat. Situația s-ar putea schimba, desigur, dar amândoi îl cunoaștem, iar el nu se răzgândește după ce a hotărât ceva.

– Ce fel de apărare?

– Se pare că opțiunile noastre sunt foarte limitate. Autoapărare, un impuls irezistibil, poate un alibi. Nimic nu se potrivește, Florry, a zis el trăgând din nou din trabuc și scoțând un nou nor de fum. Și ar mai fi ceva. Am primit un pont azi după-amiază și m-am dus la biroul de evidență funciară. În urmă cu trei săptămâni, Pete a semnat un act de transfer al pământului său către Joel și Stella. Nu exista niciun motiv rezonabil pentru așa ceva, iar el sigur nu a vrut ca eu să știu despre asta. A apelat la un avocat din Tupelo, care avea puține cunoștințe în Clanton.

– Și care e ideea? Îmi pare rău, John, ajută-mă să înțeleg.

– Ideea este că Pete plănuia asta de ceva timp și, pentru a-și proteja pământul de posibilele revendicări formulate de familia lui Dexter Bell, l-a cedat copiilor, renunțând la titlul de proprietate.

– Și asta va avea consecințe?

– Mă îndoiesc, dar ăsta-i un subiect pe care o să-l discutăm altă dată. Sigur, pământul tău e pe numele tău și nu va fi afectat de ceea ce a făcut el.

– Îți mulțumesc, John, dar nici măcar nu mă gândisem la așa ceva.

– Presupunând că va fi judecat – și nu-mi imaginez că va fi altfel –, tranzacția privind terenurile va fi inclusă ca probă împotriva lui, pentru a dovedi premeditarea. Florry, totul a fost premeditat cu grijă. Pete se gândea la asta de multă vreme.

Florry și-a dus batista la gură și și-a îndreptat privirea spre podea preț de câteva minute. Biroul era tăcut și toate sunetele venite dinspre stradă dispăruseră. John s-a ridicat și a stins trabucul într-o scrumieră masivă din cristal, apoi s-a dus spre birou pentru a-și aprinde altul. Apropiindu-se de geamurile unei uși arcuite, s-a uitat spre tribunalul aflat peste stradă. Era aproape de amurg, iar umbrele începeau să se lungească pe peluză. Fără să se întoarcă, a întrebat:

– Cât a stat Pete în spital după ce a scăpat cu viață din război?

– Multe luni. Nu știu, probabil un an. Avea răni multiple și cântărea mai puțin de 65 de kilograme. A durat ceva timp.

– Ce-mi poți spune despre starea lui mintală? Existau probleme?

– Păi, ca de obicei, n-a vorbit niciodată despre ele dacă într-adevăr existau. Dar cum să nu fii puțin dus cu mintea după ce ai trecut printr-o asemenea experiență?

– I s-a dat vreun diagnostic?

– N-am habar. După război, n-a mai fost același om ca înainte, dar cum putea fi altfel? Sunt convinsă că toții bărbații aceia sunt marcați.

– În ce fel s-a schimbat?

Florry și-a vârât batista în poșetă, ca și cum ar fi vrut să spună că deocamdată nu avea să mai plângă.

– Liza spunea că la început a avut doar coșmaruri, multe nopți de insomnie. Acum e mai posomorât, predispus la lungi perioade de tăcere, care se pare că îi plac. Cu toate astea, discutăm despre un om care nu a vorbit niciodată prea mult. Țin minte că am crezut că

era foarte fericit și destins când a ajuns acasă. Era încă în convalescență, dar lua în greutate și zâmbea mult, fericit că rămăsese în viață și că războiul se încheiase. Însă starea asta nu a ținut multă vreme. Mi-am dat seama că situația era încordată între el și Liza. Cineva mi-a spus că nu se mai înțelegeau. Era de-a dreptul ciudat, întrucât părea să capete putere, dar cu cât își revenea mai mult, cu atât mai tare se degrada Liza.

– În legătură cu ce se certau?

– Nu știu. Nineva vede și aude totul, de aceea ei au fost foarte precauți. Nineva i-a spus Mariettei că deseori o trimiteau de acasă cu diverse treburi ca să poată discuta neauziți. Liza se prăbușea... țin minte că am văzut-o la un moment dat, la puțină vreme înainte de a pleca, și mi s-a părut slăbită, fragilă și împovărată de ceva. Nu e niciun secret că eu și ea nu am fost niciodată apropiate, motiv pentru care nu mi s-a prea confesat. Cred că nici el nu a făcut-o.

John a pufăit din trabuc, apoi s-a întors pentru a se așeza alături de Florry. S-a uitat la ea cu un zâmbet plăcut, ca de la prieten la prieten, apoi a zis:

– Singura legătură posibilă între reverendul Bell, fratele tău și crima inexplicabilă este Liza Banning. Ești de acord?

– Nu mă simt în stare să fiu de acord cu nimic.

– Hai, Florry, ajută-mă! Sunt singura persoană care ar putea să salveze viața lui Pete, iar acest lucru pare a fi pus la mare îndoială. Cât timp a petrecut Dexter Bell cu Liza când noi am crezut că murise?

– Doamne Dumnezeule, John! Nu știu. Primele zile și săptămâni au fost pur și simplu groaznice. Liza era o epavă. Copiii erau traumatizați. Casa părea să semene cu un stup, pentru că toți oamenii din comitat treceau pe acolo pentru a aduce o bucată de șuncă sau câte un picior de porc, pentru a plânge lângă ea, dar punând, totodată, o sumedenie de întrebări. Sigur, Dexter era mereu acolo și țin minte că și ea era de față. Erau apropiați de Pete și Liza.

– Deci nimic neobișnuit?

– Neobișnuit? Sugerezi că între Liza și Dexter Bell s-a întâmplat ceva? E revoltător, John!

– Adevărat, la fel ca și crima asta, de care mă ocup, dacă există vreo șansă de apărare. Sigur există un motiv pentru care Pete l-a ucis pe reverend. Dacă el nu vrea să dea explicații, atunci mie-mi revine sarcina de a descoperi motivul.

Florry și-a ridicat mâinile în aer și a spus:

– John, am avut parte de o zi grea și nu mai rezist. Poate data viitoare.

Apoi s-a ridicat în picioare și a pornit spre ușă, pe care el i-a deschis-o imediat. A ținut-o de un braț cât timp au coborât treptele și s-au îmbrățișat în prag, promițându-și să discute cât de curând.

*

Prima lui masă ca deținut a fost un bol cu supă de mazăre și un coltuc stătut de pâine de mălai. Ambele erau reci. S-a așezat pe pat și, ținând bolul în mână, s-a întrebat cât de greu ar fi fost să se păstreze mazărea caldă pentru a le fi servită astfel deținuților. Cu siguranță ar fi fost posibil, dar nu avea să sugereze nimănui nimic. Nu avea să se plângă, pentru că învățase din trista lui experiență că exprimarea nemulțumirilor înrăutățea lucrurile.

Dincolo de coridorul întunecat, un alt deținut stătea pe pat, luând cina în lumina scăzută a unui bec simplu, atârnat de capătul firului. Se numea Leon Colliver și provenea dintr-o familie renumită pentru producerea ilegală de alcool. Leon avea un termos cu băutură ascuns sub pat și, în cursul după-amiezii, îi oferise în două rânduri lui Pete să ia o gură, dar el refuzase. Colliver socotea că avea să fie transferat la penitenciarul de la Parchman, unde urma să stea câțiva ani. Ar fi fost a doua lui vizită în acel loc și aștepta asta cu nerăbdare. Orice alt loc era preferabil acelei temnițe nenorocite. La Parchman, deținuții își petreceau o mare parte din timp în aer liber.

Colliver avea chef de vorbă și era curios să afle de ce ajunsese Pete în închisoare. Pe măsură ce ziua se scursese, vestea se răspândise cu repeziciune, ajungând chiar și la ceilalți patru deținuți, așa că spre amurg toți știau că Pete îl ucisese pe predicatorul metodist. Colliver

avea timp din belșug pentru a vorbi și dorea să afle anumite amănunte. Nu s-a ales însă cu nimic. Colliver nu avea habar că Pete Banning fusese împușcat, bătut, înfometat, torturat, închis în lagăre cu garduri din sârmă ghimpată, în cala unei nave, în vagoane de marfă și în tabere pentru prizonieri de război, iar una dintre multele lecții de supraviețuire pe care le învățase în timpul acelor chinuri era să nu stea de vorbă cu o persoană pe care nu o cunoștea. De aceea, Colliver nu a aflat nimic în plus.

După cină, în închisoare a apărut Nix Gridley, care s-a oprit la celula lui Pete. Acesta s-a ridicat și a făcut trei pași până la gratii. Cu o voce aproape șoptită, Gridley i-a spus:

– Ascultă, Pete, au venit câțiva reporteri băgăcioși care ne sâcâie și se învârt în jurul închisorii, dorind să stea de vorbă cu tine, cu mine sau cu oricine e dispus. Voiam să mă asigur că nu te interesează.

– Nu mă interesează.

– Vin de peste tot – Tupelo, Jackson, Memphis...

– Nu mă interesează.

– Așa mi-am închipuit. Te simți bine aici?

– Da. Am avut parte și de mai rău...

– Știu. Ascultă, Pete, ca să știi... am trecut în după-amiaza asta pe la casa parohială și am schimbat câteva cuvinte cu Jackie Bell. Rezistă bine, din câte mi-am dat seama. Dar copiii sunt distruși.

Pete l-a măsurat fără nicio simpatie, gândindu-se să îi spună ceva usturător, de genul: „Transmite-i salutările mele". Sau: „O, la naiba, spune-i că-mi pare rău". S-a mulțumit însă să se încrunte la șerif, ca și cum ar fi fost un idiot. De ce-i spunea asta?

După ce a devenit evident că Pete n-avea să răspundă, Gridley s-a retras spunând:

– Dacă ai nevoie de ceva, dă-mi de știre.

– Mulțumesc.

CAPITOLUL 5

La ora patru dimineața, Florry a renunțat la orice încercare de a dormi și s-a dus în bucătărie pentru a-și face cafea. Marietta, care locuia la subsol, a auzit zgomote și a apărut curând, doar în cămașă de noapte. Florry i-a spus că nu putea dormi și că nu avea nevoie de nimic, apoi a trimis-o în camera ei. După două cești de cafea cu zahăr și încă un rând de lacrimi, și-a mușcat buzele și a socotit că acel coșmar îngrozitor ar fi putut aduce cu sine creativitatea. Vreme de o oră, s-a autoamăgit scriind o poezie, dar în zori a renunțat. A recurs apoi la nonficțiune și a început un jurnal menit să înregistreze tragedia în timp real. A sărit peste baia de dimineață și peste micul dejun, iar la ora șapte era în Clanton, în locuința lui Mildred Highlander, o văduvă care trăia singură și care, din câte știa Florry, era singura persoană din oraș care îi înțelegea poemele. Cât timp au băut ceai fierbinte și au mâncat biscuiți cu brânză nu au discutat decât despre acel coșmar.

Mildred primea ziarul de dimineață din Tupelo și Memphis și, așteptându-se la ce era mai rău, nu au fost foarte uimite. Articolul de pe prima pagină a ziarului din Tupelo era intitulat „Erou de război arestat pentru crimă". Cel din Memphis, care manifesta mai puțin interes față de ceea se întâmpla în Mississippi, publica știrea pe prima pagină din secțiunea rezervată știrilor metropolitane, sub titlul „Predicator apreciat împușcat mortal în biserică". Știrea era prezentată

cam la fel în ambele articole. Avocatul suspectului și autoritățile nu făcuseră declarații de presă. Orașul era în stare de șoc.

Ziarul local, *The Ford County Times*, era un săptămânal care apărea miercurea, astfel că ratase cu o zi știrea ce avea să aștepte până la ediția din săptămâna următoare. Totuși, fotograful publicației reușise să facă o poză cu Pete Banning în timp ce intra în închisoare, iar aceasta fusese folosită de ziarele din Tupelo și din Memphis. Pete, având o expresie de nepăsare deplină, era escortat de trei polițiști purtând uniforme și pălării desperecheate.

Întrucât locuitorii din Clanton păreau să sufere de o muțenie colectivă, reporterii au insistat asupra trecutului eroului de război. Bazându-se masiv pe arhivele lor, cele două ziare prezentau în detaliu faptele de curaj și cariera de soldat legendar care luptase în Pacificul de Sud. Ambele foloseau fotografii de mici dimensiuni înfățișându-l pe Pete la întoarcerea lui în Clanton, cu un an în urmă. Ziarul din Tupelo utilizase chiar și o fotografie în care apăreau Pete și Liza la o ceremonie ținută pe peluza tribunalului.

Vic Dixon locuia vizavi de casa lui Mildred și era unul dintre puținii oameni din Clanton care era abonat la ziarul de dimineață din Jackson, cel mai important din stat, dar cu o audiență firavă în comitatele din nord. După ce l-a citit la cafeaua de dimineață, a traversat strada și i l-a oferit lui Mildred, care i-l ceruse. Cât timp a rămas în casa lui Mildred, el a vorbit cu Florry și i-a adresat cuvinte de compasiune – sau ceea ce ar trebui să i se spună surorii unui om acuzat de crimă, care părea să fie vinovat. Mildred a scăpat curând de el, dar numai după ce i-a smuls promisiunea că va păstra cotidianul pentru ea.

Florry voia totul pentru dosarul ei – sau pentru caietul cu tăieturi din ziar –, ca să țină jurnalul acelui coșmar. Voia să păstreze, să noteze și să conserve totul. Nu știa sigur în ce scop, însă era în desfășurare o poveste lungă, tristă și cu adevărat unică și nu voia să piardă nimic din ea. Când Joel și Stella aveau să revină acasă, voia să fie în stare să răspundă la toate întrebările lor.

Însă a fost dezamăgită când și-a dat seama că ziariștii din Jackson, oraș aflat mai departe de Clanton decât Tupelo și

Memphis, dețineau mai puține detalii și fotografii. Ziarul publica știrea sub un titlu neconvingător: „Fermier de vază din Clanton arestat". Cu toate acestea, Florry a decupat cuponul de abonament și a plănuit să îl trimită ziarului cu un cec.

Folosind linia privată a lui Mildred, le-a telefonat lui Joel și Stellei și s-a străduit să îi asigure că lucrurile de acasă nu erau chiar atât de catastrofale pe cât păreau. A încheiat jalnic și, într-un târziu, când a închis telefonul, atât nepotul, cât și nepoata erau în lacrimi. Tatăl lor era arestat și acuzat de o crimă oribilă. Și voiau să vină acasă.

La ora nouă, Florry și-a făcut curaj și a plecat spre închisoare cu mașina ei, un Lincoln din 1939. Automobilul parcursese mai puțin de 32 000 de kilometri și ieșea rareori din comitat, în primul rând din cauză că proprietara lui nu avea permis de conducere. Picase examenul de conducere de două ori, fusese oprită de poliție în câteva rânduri, scăpase de amenzi și continuase să conducă în urma unui acord amiabil cu Nix Gridley și a promisiunii că avea să conducă doar până în oraș și înapoi, dar niciodată noaptea.

A intrat în închisoare, a ajuns la biroul șerifului, i-a salutat pe Nix și pe Red și a anunțat că venise să își vadă fratele. Într-o sacoșă mare adusese trei romane de William Faulkner, un kilogram și jumătate de Standard Coffee, comandat la un distribuitor din Baltimore, o cană, zece pachete de țigări, chibrituri, o periuță de dinți, două săpunuri, două flacoane cu aspirină, două flacoane cu analgezice și o cutie cu bomboane de ciocolată. Toate acestea îi fuseseră cerute de fratele ei.

După o conversație destul de stânjenitoare, Nix a întrebat-o, în cele din urmă, ce avea în sacoșă. Fără să i-o întindă spre examinare, i-a explicat că erau câteva lucruri inofensive pentru fratele ei, lucruri pe care le ceruse el.

Cei doi polițiști și-au dat seama că trebuiau să întocmească un raport pe care să îl prezinte procurorului. Deținutul își plănuise atât de atent crima, încât alcătuise o listă cu lucruri care să îi fie aduse la închisoare de către sora lui. Asta era o dovadă clară de crimă cu

premeditare. O greșeală comisă de Florry din onestitate, dar potențial incriminatorie.

– Când a cerut toate astea? a întrebat-o Nix cu nonșalanță, ca și cum asta nu ar fi avut nicio importanță.

Dornică să coopereze, Florry a spus:

– Oh, a lăsat un bilet la Nineva și i-a zis să mi-l aducă după ce va fi arestat.

– Am înțeles, a zis Nix. Spune-mi, Florry, cât de multe ai știut despre planurile lui?

– N-am știut nimic, jur. Absolut nimic. Sunt la fel de șocată ca și voi, chiar mai mult, pentru că mi-e frate și nu mi-am imaginat că ar fi în stare de așa ceva.

Nix a aruncat spre Red o privire în care se citea îndoiala. Îndoiala că Florry nu știuse nimic dinainte. Îndoiala că nu știa motivul crimei. Îndoiala că spusese adevărul. Privirile schimbate de cei doi polițiști au făcut-o pe Florry să tresară, dându-și seama imediat că n-ar trebui să mai spună nimic.

– Pot să-mi văd fratele? a întrebat ea cu un glas aproape poruncitor.

– Sigur, a răspuns Nix. S-a uitat din nou la Red, căruia i-a zis: Du-te și adu deținutul.

După plecarea lui Red, Nix a luat sacoșa și i-a examinat conținutul. Asta a iritat-o pe Florry, care l-a întrebat:

– Ce cauți, Nix, pistoale și cuțite?

– Ce va face cu atâta cafea? a întrebat Nix.

– O va bea.

– Dar avem și noi cafea, Florry.

– Sunt convinsă, dar Pete ține mult la această marcă. Preferința lui datează din vremea războiului, când nu găsea așa ceva. Trebuie să fie Standard Coffee de la New Orleans. Măcar atât pot face pentru el.

– Dacă îi servim Standard, va trebui să le dăm din ea și celorlalți deținuți, măcar albilor. Aici nu aplicăm tratamente preferențiale, Florry, înțelegi? Oamenii deja bănuiesc că el e tratat altfel.

– Accept și asta. O să-ți aduc toată cafeaua de care ai nevoie.

Nix a ridicat cana pentru cafea. Era din ceramică de culoare albă, puțin ștearsă și cu câteva pete maronii, ceea ce dovedea că

fusese folosită multă vreme. Înainte de a apuca să mai spună ceva, Florry a adăugat:

– Asta-i cana lui preferată. A primit-o la spitalul militar după operațiile chirurgicale, când era convalescent. Nix, doar n-o să-i refuzi unui erou de război simpla favoare de a bea cafea din cana sa preferată.

– Cred că nu, a murmurat Nix, așezând lucrurile din nou în sacoșă.

– Nix, nu uita, Pete nu e un deținut de rând. L-ai închis acolo cu Dumnezeu știe cine, probabil cu niște hoți și contrabandiști, dar trebuie să ții minte că el e Pete Banning.

– E închis pentru că l-a ucis pe predicatorul metodist, Florry. Și acum e singurul ucigaș de acolo. Nu i se va oferi un tratament preferențial.

Ușa s-a deschis și Pete a intrat în birou, avându-l pe Red în spate. Cu o expresie împietrită pe față, s-a uitat la sora lui și a rămas în poziție de drepți în mijlocul încăperii, apoi a coborât privirea spre Nix.

– Presupun că vrei să-mi folosești din nou biroul, a spus Nix.

– Mulțumesc, Nix, ești extrem de amabil, a răspuns Pete.

Împotriva voinței lui, Nix s-a ridicat, și-a luat pălăria și a ieșit din birou împreună cu Red. Pistolul lui, aflat în toc, a rămas la vedere, atârnat într-un cui, într-un colț al încăperii.

Pete a mutat un scaun, apoi s-a așezat și s-a uitat la sora lui, ale cărei prime cuvinte au fost:

– Idiotule! Cum de-ai putut să fii atât de prost, egoist, miop și... absolut idiot? Cum i-ai putut face așa ceva familiei tale? Ai uitat de mine, ai uitat de fermă și de oamenii care depind de tine. Ți-ai uitat prietenii. Cum Dumnezeu le-ai putut face asta copiilor tăi? Pete, ei sunt distruși, înspăimântați cum nici nu-ți poți închipui și tulburați peste măsură. Cum ai putut?

– N-am avut de ales.

– A, serios? N-ai vrea să-mi explici, Pete?

– Nu, nu-ți explic nimic. Și coboară tonul. Doar nu-ți închipui că nu ne ascultă.

– Nu-mi pasă dacă ascultă.

În ochii lui a apărut o expresie înghețată, apoi a îndreptat un deget spre ea și a spus:

– Potolește-te, Florry! N-am chef de teatrul pe care-l joci și nu vreau să fiu jignit. Am făcut ce-am făcut dintr-un motiv și probabil că vei înțelege într-o bună zi. Deocamdată însă, n-am nimic de spus despre asta și, cum nu înțelegi, îți sugerez să-ți controlezi cuvintele.

Instantaneu, ochii ei s-au umezit și buzele au început să îi tremure. A coborât bărbia în piept și a murmurat:

– Deci nici măcar nu vrei să discuți cu mine?

– Cu nimeni, nici măcar cu tine.

Gândindu-se la cele spuse de el, Florry a rămas îndelung cu privirea în podea. În ziua precedentă luaseră împreună micul dejun de miercuri, cum făceau de obicei, iar el nu lăsase nimic de înțeles cu privire la ce avea să se întâmple. Așa era Pete în ultima vreme: rezervat, distant, deseori trăind în altă lume.

Uitându-se la el, Florry a spus:

– Vreau să te întreb de ce.

– Iar eu n-am nimic de spus.

– Ce a făcut Dexter Bell ca să merite asta?

– N-am nimic de declarat.

– E amestecată Liza?

Pete a ezitat o clipă, iar Florry și-a dat seama că atinsese un punct sensibil.

– N-am nimic de spus, a repetat el, scoțând tacticos o țigară dintr-un pachet. Apoi, ca întotdeauna, fără niciun motiv anume, a bătut-o cu un capăt de cadranul ceasului de la mână, după care și-a aprins-o cu un chibrit.

– Nu simți nicio remușcare sau compasiune față de familia lui? a întrebat ea.

– Încerc să nu mă gândesc la ei. Da, îmi pare rău că a trebuit să se întâmple asta, dar era ceva ce voiam să fac. Ei, la fel ca noi, ceilalți, vor învăța să accepte ceea ce s-a întâmplat.

– Doar atât? S-a terminat. A murit. Mare păcat... Îndură asta în timp ce viața merge mai departe. Mi-ar plăcea să te văd prezentând teoria asta în fața celor trei copii frumoși ai lui.

– Ești liberă să pleci.

Florry nu a făcut nicio mișcare în afară de a-și șterge ușor obrajii cu batista. Fumul de țigară suflat de Pete s-a așternut ca o negură deasupra capetelor lor. Se auzeau voci venind de departe, precum și râsete ale șerifului și ale adjuncților lui, care își vedeau de treburile lor.

În cele din urmă, Florry a întrebat:

– Cum sunt condițiile de aici?

– E o închisoare. Am avut parte și de lucruri mai rele.

– Îți dau de mâncare?

– Mâncarea e în regulă. Am avut parte și de mai rău.

– Joel și Stella vor să vină să te vadă. Sunt îngroziți, Pete, pur și simplu înspăimântați de moarte și, lucru de înțeles, foarte derutați.

– Am cerut clar să nu vină acasă decât atunci când le voi spune eu. Punct. Te rog să le amintești asta. Știu eu ce e mai bine.

– Mă îndoiesc. Cel mai bine ar fi ca tatăl lor să fie acasă, văzându-și de treburile lui și încercând să-și țină laolaltă familia dezbinată, nu să stea în închisoare, acuzat de o crimă absurdă.

Ignorând cuvintele ei, Pete a răspuns:

– Îmi fac griji pentru ei, dar sunt puternici și inteligenți, așa că vor supraviețui situației.

– Nu sunt chiar atât de convinsă. Ți-e ușor să presupui că, având în vedere prin ce-ai trecut, sunt la fel de puternici ca tine, dar s-ar putea să nu fie cazul, Pete. Nu poți presupune că vor trece nemarcați prin situația asta.

– Nu vreau să mi se dea lecții. Ești bine-venită să vii în vizită – și apreciez asta –, dar nu și dacă simți nevoia să-mi ții predici de fiecare dată. Să păstrăm lucrurile în partea luminoasă, Florry, înțelegi? Zilele mele sunt numărate. Nu mi le face mai amare decât sunt.

CAPITOLUL 6

Onorabilul Rafe Oswalt era de şaptesprezece ani judecătorul tribunalului de circuit[1] pentru comitatele Ford, Tyler, Milburn, Polk şi Van Buren. Cum locuia în Smithfield, capitala comitatului Polk, nu îi cunoscuse nici pe acuzat şi nici pe decedat. Însă, ca oricine altcineva, era intrigat de această faptă şi ţinea să îşi asume jurisdicţia asupra chestiunii. În cursul unei cariere de judecător în care nu se remarcase în mod deosebit, prezidase peste douăsprezece crime obişnuite – încăierări la beţie, lupte cu cuţitele în locuri rău famate, conflicte domestice –, comise din furie sau din patimă, care, de obicei, se încheiau prin procese sumare, urmate de sentinţe cu închisoare pe termen lung. În nicio crimă nu fusese vorba de moartea unei persoane atât de cunoscute.

Judecătorul Oswalt citise relatările din ziare şi auzise unele zvonuri. Vorbise de două ori cu John Wilbanks, un avocat pe care îl admira în mod deosebit. De asemenea, discutase la telefon cu procurorul districtual, Miles Truitt, un avocat pe care îl admira mai puţin. Joi dimineaţa, aprodul a întredeschis uşa biroului judecătorului, aflat în spatele sălii de judecată, şi l-a anunţat că era aşteptat de o mulţime de oameni.

Adevărat. Din întâmplare, vinerea era ziua programată, conform registrului de şedinţe, pentru întâmpinări de rutină în

[1] Tribunalul de circuit presupune ca judecătorii să călătorească în diferite localităţi dintr-o regiune pentru judecarea cazurilor. (n.tr.)

chestiuni infracționale și audieri în procese civile. În comitatul Ford nu erau programate procese cu juriați decât peste luni și luni și, în mod normal, câteva procese anoste într-o zi de vineri nu atrăgeau aproape pe nimeni. Dintr-odată însă, se stârnise curiozitatea oamenilor, iar intrarea era liberă. Curiozitatea nu se mărginea la cei câțiva obișnuiți ai tribunalului, care ciopleau în lemn și prizau tutun sub stejarii bătrâni de pe peluză cât așteptau să asiste la ceva interesant în tribunal. Curiozitatea îi rodea pe oamenii din comitatul Ford, iar la ora nouă, sala era plină de oameni care doreau să îl vadă pe Pete Banning. Sosiseră reporteri de la câteva ziare, unul chiar de departe, tocmai din Atlanta. Erau mulți metodiști, acum oameni declarați împotriva familiei Banning, care stăteau împreună într-o parte a sălii, în spatele mesei procurorului. Dincolo de interval se găseau diferiți prieteni ai lui Pete și ai lui Dexter Bell, alături de obișnuiții tribunalului, precum și o mulțime de oameni din oraș, care reușiseră să se sustragă pentru moment de la treburile lor. Deasupra lor, la balcon, se aflau câțiva negri, izolați din cauza culorii pielii. Spre deosebire de multe clădiri din oraș, tribunalul le permitea să vină și să treacă de ușa principală, dar, odată ajunși înăuntru, erau izgoniți la balcon. Și ei voiau să îl vadă pe acuzat.

Nu era prezent niciun membru al familiei Banning. Familia Bell era în doliu și se pregătea pentru înmormântare, care urma să aibă loc a doua zi. Iar familia Banning stătea cât de departe posibil de un asemenea eveniment.

Întrucât erau membri ai tribunalului, avocaților din oraș li s-a îngăduit să vină și să treacă dincolo de bară, ajungând în jurul scaunului judecătorului. Erau prezenți toți cei doisprezece avocați, purtând cele mai bune costume de culoare închisă și prefăcându-se că aveau treburi juridice importante, în timp ce mulțimea îi urmărea. Grefierele, de obicei un grup de femei lente, dacă nu chiar letargice, își răsfoiau hârtiile cu multă vigoare.

Nix Gridley avea doi adjuncți – Roy Lester și Red Arnett – și trei adjuncți cu program redus, plus doi voluntari. În acea zi frumoasă era prezentă întreaga forță polițienească, toți oamenii în uniforme

corespunzătoare, bine scrobite și aproape identice, evidențiind un spectacol impresionant de forță. Nix părea să fie peste tot – râzând cu avocații, flirtând cu grefierele, discutând cu unii dintre spectatori. Mai avea un an până la realegere și nu putea scăpa ocazia de a se da mare în fața atâtor alegători.

Și astfel, spectacolul a continuat pe măsură ce numărul oamenilor prezenți a sporit, iar ceasul a trecut de ora nouă. Într-un târziu, judecătorul Oswalt a apărut din spatele scaunului său și, cu roba neagră fluturând, și-a ocupat tronul. Purtându-se ca și cum nu i-ar fi băgat în seamă pe privitori, s-a uitat la Nix și i-a spus:

– Domnule șerif, adu deținuții.

Nix era deja la ușa din apropierea boxei juraților. A deschis-o și a dispărut un moment, apoi a apărut cu Pete Banning, încătușat și purtând o salopetă masivă de culoare cenușie pe pieptul căreia scria „Închisoare". În urma lui venea Chuck Manley, un presupus hoț de mașini, care avusese ghinionul de a fi arestat cu câteva zile înainte ca Pete să îl împuște pe predicator. În condiții normale, Chuck ar fi fost scos din închisoare și adus cu forța în fața judecătorului, după care i s-ar fi numit un avocat și ar fi fost trimis înapoi fără să afle cineva despre el. Cu toate acestea, soarta intervenise, iar presupusa infracțiune comisă de Manley avea să le ajungă tuturor cunoscută.

Pete s-a deplasat ca și cum ar fi fost la o paradă, drept ca un băț, cu un aer încrezător și cu o expresie nepăsătoare. Nix l-a condus spre un scaun din fața boxei juraților, acum goală, iar Manley s-a așezat alături de el. Nu li s-au scos cătușele. Avocații și-au ocupat scaunele și, preț de un moment, s-a lăsat liniștea, cât judecătorul a revăzut cu sârg informațiile din câteva foi. În cele din urmă, a spus:

– Chestiunea *Statul contra lui Chuck Manley.*

Un avocat pe nume Nance a sărit în picioare și i-a făcut semn clientului său să vină alături de el în fața judecătorului. Manley s-a apropiat și a ridicat ochii spre judecător, care l-a întrebat:

– Ești Chuck Manley?

– Da, domnule.

– Iar domnul Nance este avocatul tău?

– Așa cred. L-a angajat mama mea.

– Vrei să îți fie avocat?

– Așa cred. Dar nu sunt vinovat; e vorba de o neînțelegere.

Nance l-a prins de un cot și i-a spus să își țină gura.

– Ai fost arestat lunea trecută și acuzat de furtul unui automobil Buick din 1938, aparținându-i domnului Earl Caldwell, de pe aleea lui din Karraway. Cum pledezi?

– Nevinovat, domnule. Vă pot explica, a spus Manley.

– Nu astăzi, fiule. Poate altă dată. Cauțiunea este stabilită la 100 de dolari. O poți plăti?

– Nu cred.

Dornic să spună ceva în fața unui public atât de numeros, Nance a strigat:

– Onorată instanță, sugerez ca acest tânăr să fie eliberat în baza unui angajament. Nu are cazier, deține o slujbă și va compărea în fața Curții ori de câte ori va fi convocat.

– Fiule, e adevărat că ai o slujbă?

– Da, domnule, conduc un camion al domnului J.P. Leatherwood.

– Se află în sala de tribunal?

– A, nu cred. E foarte ocupat.

Nance a intervenit din nou:

– Onorată instanță, am discutat cu domnul Leatherwood și s-a declarat dispus să semneze o garanție prin care declară că clientul meu va veni la tribunal când i se va cere acest lucru. Dacă doriți să discutați cu domnul Leatherwood, pot aranja acest lucru.

– Prea bine. Duceți-l înapoi la închisoare și îl voi suna pe șeful lui în această după-amiază.

Manley a fost condus afară din tribunal la mai puțin de cinci minute după ce ajunsese acolo. Șeful instanței de judecată s-a semnat de câteva ori și a verificat câteva hârtii, timp în care toată lumea a rămas în așteptare. În cele din urmă, a spus:

– În chestiunea *Statul contra lui Pete Banning.*

John Wilbanks a sărit în picioare și s-a grăbit să ajungă în fața judecătorului. Pete s-a ridicat, a făcut o grimasă, apoi s-a deplasat mai aproape de avocatul său.

Judecătorul Oswalt a întrebat:

– Eşti Pete Banning?

El a încuviinţat.

– Şi eşti reprezentat de onorabilul John Wilbanks?

Încă o mişcare din cap.

– Da.

– Ai fost arestat şi acuzat de crimă cu premeditare pentru uciderea reverendului Dexter Bell. Înţelegi că această crimă a fost comisă cu premeditare şi că îţi poate aduce pedeapsa cu moartea, în vreme ce uciderea din culpă se poate pedepsi cu o sentinţă de lungă durată?

– Înţeleg totul.

– Şi cum pledezi?

– Nevinovat.

– Curtea acceptă pledoaria ta şi o va trece în catastif. Altceva, domnule Wilbanks?

– A, da, onorată instanţă, a răspuns avocatul. Cu respect, solicit instanţei să stabilească o cauţiune rezonabilă pentru clientul meu. Acum îmi dau seama de gravitatea acestei acuzaţii şi nu o interpretez drept uşoară. Însă, în acest caz, este permisă o cauţiune. O cauţiune este doar o garanţie a faptului că acuzatul nu va fugi, ci va apărea în faţa Curţii când i se va solicita acest lucru. Domnul Banning deţine un teren de 260 de hectare de teren, liber de orice obligaţii, fără datorii, şi este dispus să pună proprietatea sa ca asigurare pentru această cauţiune. Sora lui deţine secţiunea adiacentă şi va proceda la fel. Onorată instanţă, aş putea adăuga faptul că aceste terenuri se află în proprietatea familiei Banning de peste o sută de ani, deci nici clientul meu şi nici sora lui nu vor întreprinde vreo acţiune pentru a împiedica acest lucru.

Judecătorul Oswalt l-a întrerupt, spunând cu asprime:

– Aici este vorba de o crimă cu premeditare, domnule Wilbanks.

– Înţeleg asta, onorată instanţă, dar până când va fi dovedit vinovat, clientul meu este nevinovat. Cu ce beneficiază statul sau oricine altcineva dacă îl ţinem în închisoare, când el poate emite o cauţiune ca să rămână liber până la proces? Nu va pleca nicăieri.

– Nu am auzit niciodată despre o cauțiune pentru o acuzație atât de gravă.

– Nici eu, dar codul legal din Mississippi nu interzice acest lucru. În cazul în care Curtea dorește asta, aș fi fericit să pot prezenta o expunere privind acest punct de vedere.

În timpul acestor schimburi de replici, Pete a rămas în poziție de drepți, rigid și nemișcat ca o santinelă. Privea doar înainte, ca și cum nu ar fi auzit nimic, dar înțelegând totul.

Judecătorul Oswalt a rămas un moment pe gânduri, apoi a spus:

– Prea bine. Voi citi expunerea, dar ea ar trebui să fie foarte convingătoare ca să îmi schimb părerea. Până atunci, deținutul rămâne în custodia biroului șerifului.

Nix l-a prins ușor pe Pete de un cot și l-a condus afară din sala tribunalului, iar John Wilbanks i-a urmat. Afară, lângă mașina șerifului, erau doi fotografi, care au făcut imediat câteva fotografii asemănătoare celor pe care le realizaseră când acuzatul intrase în tribunal. Un reporter i-a strigat lui Pete o întrebare. El a ignorat-o și s-a urcat în mașină, pe bancheta din spate. După câteva minute era din nou în celulă, fără cătușe și pantofi, citind *Pogoară-te, Moise* și fumând o țigară.

*

Înmormântarea lui Dexter Bell s-a transformat într-o acțiune de o amploare deosebită. Începuse joi, în ziua de după crimă, când bătrânul Magargel deschisese ușile casei funerare la ora șase dimineața și mulțimea apăruse acolo. Jumătate de oră mai târziu, lui Jackie Bell și celor trei copii ai ei li s-a permis să vadă cadavrul. Potrivit obiceiului din acea perioadă și din acea parte a lumii, sicriul era deschis. Dexter era întins pe un strat de pânză lucioasă, iar costumul negru în care fusese îmbrăcat era vizibil de la talie în sus. Jackie a leșinat, iar copiii au urlat și au plâns, prăbușindu-se și ei pe podea. În afara familiei, domnul Magargel și fiul lui erau

singurele persoane din încăpere, astfel că au încercat să le ofere ajutor și alinare îndoliaților. Dar acest lucru a fost imposibil.

Nu exista niciun motiv întemeiat pentru ca sicriul să rămână deschis. Nicio lege sau vreo scriptură sacră nu cerea un asemenea ritual. Așa procedau oamenii pentru a crea cât mai mult dramatism posibil. Emoțiile sporite erau totuna cu manifestarea iubirii față de decedat. Jackie asistase la zeci de înmormântări oficiate de soțul ei, iar sicriele rămăseseră întotdeauna deschise.

Cei doi Magargel aveau puțină experiență în privința rănilor produse de glonț la față. Cei mai mulți dintre clienții lor erau persoane vârstnice, ale căror corpuri fragile erau ușor de pregătit pentru înmormântare. Însă, după ce abia începuseră îmbălsămarea reverendului Bell, își dăduseră seama că aveau nevoie de ajutor, prin urmare chemaseră un coleg priceput din Memphis. O mare porțiune din craniu fusese dislocată în locul de ieșire a glonțului numărul trei, dar asta nu prezenta importanță. Nimeni nu avea cum să vadă acea parte a craniului. Însă, în cazul locului de intrare a glonțului, exact deasupra nasului, exista o gaură mare, care impusese ore întregi de reconstituire și de modelare atentă, folosindu-se tot felul de materiale, precum chit, adezivi și vopsele. Rezultatul se dovedise satisfăcător, deși departe de a fi perfect. Dexter rămăsese încruntat, ca și cum avea să se holbeze oripilat la armă la nesfârșit.

După o jumătate de oră de priveghi în privat, momente de tristețe extremă, în care până și cei doi Magargel, experimentați și cu sânge-rece, au ajuns în pragul lacrimilor, Jackie și copiii ei s-au așezat pe scaune în apropierea sicriului și ușile au fost deschise pentru a permite intrarea mulțimii. Au urmat trei ore de supliciu, lacrimi și suferințe nestăvilite.

După o pauză, totul a continuat în cursul după-amiezii, când sicriul a fost dus pe rotile pe intervalul dintre bănci și plasat sub amvon. Jackie, care văzuse destul, a cerut ca sicriul să nu fie deschis. Bătrânul Magargel s-a încruntat auzind asta, dar s-a conformat și nu a scos niciun cuvânt. Regreta că pierdea prilejul de a vedea oamenii doborâți de suferință. Vreme de trei ore, Jackie și copiii ei au rămas vitejește în apropierea sicriului și i-au salutat pe mulți

dintre cei pe care îi văzuseră și în seara precedentă. Au apărut sute de oameni, inclusiv toți metodiștii din comitat capabili să se deplaseze, precum și mulți alții care aveau altă credință, prieteni ai familiei, cu o sumedenie de copii mult prea mici pentru a asista la asemenea scene, dar atrași acolo de prietenia cu familia Bell. Au venit să își arate compasiunea și mulți necunoscuți, care, pur și simplu, nu voiseră să scape ocazia de a se vârî și ei în toată povestea. Băncile erau înțesate de oameni care așteptau răbdători să treacă prin dreptul sicriului, ca să spună câteva cuvinte banale familiei, iar în timp ce așteptau, se rugau și șopteau, schimbând ultime noutăți. Sanctuarul suferea sub povara pierderii inconsolabile, care era potențată de muzica de orgă. Domnișoara Emma Faye Riddle cânta imnuri funebre unul după altul.

Hop urmărea totul dintr-un colț al balconului, iritat de purtările ciudate ale albilor.

După două zile de astfel de preliminarii, duminică după-amiaza îndoliații s-au strâns pentru ultima oară la biserică pentru înmormântare. Un predicator, prieten al lui Dexter, a oficiat ceremonia, care a inclus corul complet, două solouri, o predică lungă, alte imnuri funerare cântate la orgă de domnișoara Emma Faye, lecturi din scripturi, trei elogii, lacrimi cu găleata și... da, sicriul deschis. Deși s-a străduit cu bravură, predicatorul a mărturisit că nu înțelegea acea moarte. S-a bizuit din plin de tema: „Misterioase sunt căile Domnului", dar asta a găsit puțină susținere. În cele din urmă s-a oprit, iar membrii corului s-au ridicat în picioare.

După două ore epuizante, nu mai era nimic de spus, așa că au așezat sicriul în mașina mortuară și au traversat orașul, ajungând la cimitirul public, unde, într-un târziu, Dexter a fost lăsat în locul de odihnă veșnică, în mijlocul unei mări de flori și înconjurat de un val de emoții descătușate. La mult timp după ce oamenii au fost trimiși acasă de către predicator, Jackie și copiii ei stăteau încă pe scaunele lor pliante, sub un umbrar, privind în gol spre sicriu și spre movila de pământ negru aflată alături de el.

Doamna Gloria Grange era o metodistă pioasă, căreia nu îi scăpa nicio ceremonie. După înmormântare, s-a oprit acasă la

Mildred Highlander, pentru a bea împreună un ceai. Mildred era prezbiteriană, astfel că nu îl cunoştea pe reverendul Bell şi, de aceea, nu mersese la priveghi sau la înmormântare. Însă voia să ştie toate amănuntele, iar Gloria i-a povestit totul.

Spre sfârşitul după-amiezii, Florry s-a dus în oraş ca să ia ceaiul cu Mildred. Şi ea ţinea să afle detalii despre suferinţele provocate de fratele ei, iar Mildred era la fel de dornică să îi satisfacă dorinţa.

CAPITOLUL 7

Pentru prima oară în viață, Joel Banning nu i-a dat ascultare tatălui său. A plecat sâmbătă dimineața din Nashville și a luat trenul până la Memphis, o călătorie de patru ore care i-a permis să-și analizeze actul de nesupunere. Când a ajuns la Memphis, se convinsese deja că avea o justificare. Într-adevăr, chiar putea să își formuleze motivele. Trebuia să vadă cum rezista Florry, să stea de vorbă cu Buford, administratorul, ca să se asigure că recoltarea mergea bine, și probabil să îl întâlnească pe John Wilbanks, ca să discute despre strategia de apărare a tatălui său – ori poate că nu. Mica lor familie se destrăma din toate punctele de vedere, iar cineva trebuia să intervină pentru a încerca să o salveze. Pe de altă parte, tatăl lui era în închisoare, iar dacă sosea și pleca așa cum plănuise, scurta lui vizită nu avea să fie descoperită, deci nesupunerea lui urma să treacă neobservată.

De la Memphis la Clanton erau șase stații, astfel că, în momentul în care a coborât pe peron și și-a tras pălăria peste frunte, se întunecase bine. Din tren au coborât câteva persoane, dar niciuna nu părea să îl recunoască. În oraș existau două taxiuri și ambele stăteau cu motoarele pornite în afara gării, în timp ce șoferii se rezemau de bara de protecție a uneia, mestecând tutun și fumând țigări făcute manual.

– E vreun telefon în afară de cel de la farmacie? l-a întrebat Joel pe unul dintre taximetriști.

– Da.

– Mă poți duce până acolo?

– Urcă!

Piața era plină de oameni care își făceau cumpărăturile de sâmbătă seara. Chiar și în perioada recoltării bumbacului, fermierii și lucrătorii sezonieri făceau o baie după masa de prânz, apoi porneau spre oraș. Magazinele și trotuarele erau aglomerate, la fel și cinematograful Atrium, care difuza filmul *Blue Skies*[1], cu Bing Crosby în rolul principal; coada la bilete se întindea până după colț. Câțiva cântăreți de bluegrass[2] delectau o mulțime de oameni pe peluza din fața tribunalului. Joel prefera să evite oamenii, așa că l-a rugat pe șofer să oprească pe o stradă mărginașă. Cabina telefonică din fața farmaciei Gainswright era ocupată. Joel a rămas în fața ei agitându-se, spre încântarea tinerei doamne care folosea telefonul, și a încercat să evite orice contact vizual cu numeroșii oameni care treceau pe lângă el. După ce, într-un târziu, a intrat în cabină, a băgat o monedă în fantă și a sunat-o pe mătușa Florry. După câteva momente, ea a răspuns.

Ca întotdeauna, presupunând că cineva putea asculta pe linia telefonică partajată, s-a grăbit să spună:

– Florry, sunt eu. Ajung acolo peste douăzeci de minute.

– Poftim? Cine?

– Nepotul tău preferat. Pa.

Fiind singurul ei nepot, Joel avea convingerea că ea înțelesese mesajul. Dacă ar fi apărut neanunțat, ar fi șocat-o prea mult. Pe de altă parte, era mort de foame, de aceea și-a imaginat că, dacă o anunța cu puțin timp înainte, ar fi putut să se aleagă cu ceva cald pe masă. Revenit în taxi, i-a cerut șoferului s-o ia prin dreptul Bisericii Metodiste. După ce au ieșit din piața aglomerată, au trecut prin fața localului Cal's Game Room, o sală de jocuri cunoscută pentru berea produsă ilegal și pentru jocurile de noroc ce se desfășurau în spate. Ca adolescent, Joel fusese avertizat cu strictețe de tatăl lui să stea

---

[1] Comedie muzicală realizată în 1946, în care rolurile principale au fost interpretate de Bing Crosby și de Fred Astaire (n.tr.)

[2] Subgen al muzicii country (n.tr.)

departe de locul acela, tot astfel cum fuseseră preveniți toți tinerii din familiile bune. În weekend, locul era zgomotos, înțesat de oameni duri și, drept urmare, aveau loc încăierări și îmbrânceli. Pentru că reprezenta un loc interzis, Joel fusese ispitit mereu să se furișeze înăuntru pe vremea când era licean. Prietenii lui se lăudau că fuseseră acolo și existau chiar zvonuri că la etaj erau fete. Acum însă, după ce făcuse trei ani de colegiu și locuise într-un oraș mare, Joel lua în râs ideea de a se lăsa atras de un local atât de josnic. Cunoștea barurile elegante din Nashville și toate plăcerile pe care le ofereau acestea. Nici nu își putea închipui că avea să se întoarcă vreodată pentru a trăi în Clanton, un oraș unde berea și alcoolul erau în afara legii, ca și multe alte lucruri.

Luminile erau aprinse în sanctuarul Bisericii Metodiste, iar când au trecut prin dreptul ei, șoferul l-a întrebat:

– Ești din zonă?

– Nu tocmai, i-a răspuns Joel.

– Deci n-ai auzit veștile de săptămâna asta despre predicator?

– Ba da. Am citit despre asta. Ciudată poveste!

– L-a împușcat chiar acolo, a spus șoferul, arătând spre anexa din spatele sanctuarului. L-au îngropat în după-amiaza asta. L-au băgat pe tip în închisoare, dar nu vrea să scoată nicio vorbă.

Joel nu i-a răspuns, pentru că nu voia să continue discuția – pe care nu el o începuse. S-a uitat la biserică în timp ce treceau pe lângă ea, amintindu-și cu plăcere diminețile de duminică în care el și Stella erau îmbrăcați frumos, el cu papion, iar ea cu bonetă, și intrau în sanctuar ținându-se de mână cu părinții, care purtau, la rândul lor, cele mai bune haine pe care le aveau. Joel știa încă de la o vârstă fragedă că rochiile mamei și costumele tatei erau ceva mai elegante decât ale metodiștilor de rând, iar automobilele și camionetele lor erau întotdeauna mai noi; în plus, vorbeau despre absolvirea colegiului, nu doar a liceului. Înțelesese multe lucruri pe când era copil, dar pentru că era un Banning, fusese învățat să fie modest și să aibă virtutea de a vorbi cât mai puțin.

Fusese botezat în acea biserică la vârsta de zece ani, iar Stella, la nouă ani. Familia participase cu asiduitate la slujbele săptămânale,

la sărbătorile din toamnă și din primăvară, la grătare în aer liber, la adunări la care lumea aducea mâncare de acasă, la înmormântări, căsătorii și la nenumărate alte evenimente sociale, deoarece, pentru ei și pentru mulți oameni din oraș, biserica reprezenta centrul societății. Pastorul Wardall îl îngropase pe bunicul lui, Jacob Banning. Ron Cooper îl botezase pe Joel, iar fiul lui îi fusese cel mai bun prieten în clasa a patra. Și multe altele. Pastorii veneau și plecau, asta până la sosirea lui Dexter Bell, înainte de izbucnirea războiului.

Evident, rămăsese acolo prea multă vreme.

– Mergi pe Autostrada 18, i-a spus Joel șoferului. Îți arăt eu unde să oprești.

– Până unde? a întrebat taximetristul. Îmi place să știu întotdeauna încotro merg.

– Pe lângă proprietatea Banning.

– Ești din familie?

Nimic nu era mai rău decât un taximetrist curios. Joel l-a ignorat și s-a uitat prin luneta mașinii spre lăcașul ce dispărea după un colț. Îl apreciase pe Dexter Bell, deși, încă din adolescență, începuse să pună la îndoială predicile lui aspre. Pastorul Bell fusese acela care rămăsese cu familia lui Joel în acea seară oribilă în care fuseseră informați că locotenentul Pete Banning era dat dispărut, presupunându-se că murise în Filipine. În acele zile sumbre, pastorul Bell se ocupase de priveghiuri – îndrumând doamnele bisericoase și parada nesfârșită de mâncare, organizând sesiuni de rugăciune la biserică, alungând oamenii de acolo când era nevoie de intimitate și sfătuind familia aproape zilnic, așa i se păruse. Joel și Stella își exprimau în șoaptă nemulțumirea când se săturau de atâtea sfaturi. Ei voiau mai degrabă să își petreacă timpul singuri cu mama lor, însă reverendul era permanent acolo. De multe ori o aducea și pe Jackie, soția lui; alteori, nu. Pe măsură ce creștea, Jackie Bell i se părea tot mai arogantă lui Joel – și nici Stella nu o agrea.

Joel a închis ochii și a clătinat din cap. Nu era adevărat, și-a spus el. Tatăl lui îl asasinase pe Dexter Bell, iar acum era întemnițat?

Câmpurile cu bumbac începeau la marginea oraşului, iar sub lumina lunii pline se vedea clar ce tarlale fuseseră culese. Deşi nu plănuia să fie fermier precum strămoşii lui, Joel verifica preţurile la Bursa de Bumbac din Memphis în fiecare zi, citind *The Nashville Tennesean*. Era ceva important. Terenul avea să le aparţină lui şi Stellei într-o bună zi, iar recolta anuală era crucială.

– O să fie o recoltă bună anul ăsta, a spus taximetristul.

– Aşa am auzit şi eu. Încă un kilometru şi jumătate şi cobor. Câteva momente mai apoi, Joel a adăugat: Acolo e bine, la Pace Road.

– În mijlocul pustietăţii?

– Exact.

Taxiul a încetinit, pătrunzând pe un drum presărat cu pietriş, apoi a oprit.

– Asta face un dolar, i-a spus şoferul.

Joel i-a dat patru monede de un sfert de dolar, i-a mulţumit pentru că îl dusese până acolo şi a coborât având în mână o geantă mică. După ce taxiul a întors şi s-a îndreptat din nou spre oraş, Joel a parcurs cei patru sute de metri până la aleea care ducea spre casa lui. Aceasta era cufundată în întuneric şi neîncuiată, iar când a trecut prin ea, şi-a închipuit că Mack, ogarul bluetick, era la Nineva sau la Florry. Altfel ar fi lătrat când el se apropia pe aleea presărată cu pietriş. Pe vremuri, iar asta nu însemna demult, casa ar fi fost animată de vocile părinţilor lui şi de muzica difuzată la radio, probabil şi de glasurile prietenilor veniţi la cină într-o sâmbătă seara. Însă, în noaptea aceea, era ca un mormânt, întunecată, neclintită şi mirosind a tutun.

Acum, erau amândoi închişi: mama lui într-un azil de stat, iar tatăl lui în închisoarea comitatului.

Joel a ieşit pe uşa din spate şi a ocolit cu grijă căsuţa Ninevei şi a lui Amos, apoi a pornit pe drumul ce trecea pe lângă şoproane şi garajul pentru tractor. Era pământul lui şi îl cunoştea centimetru cu centimetru. La aproape o sută de metri depărtare, o lumină lucea în fereastra căsuţei lui Buford. El fusese administratorul sau maistrul

– sau cum prefera să i se spună – încă dinainte de război, iar importanța lui pentru familie crescuse enorm.

În casa lui Florry erau aprinse toate luminile, iar ea aștepta aproape de ușă. Întâi l-a îmbrățișat, apoi l-a dojenit pentru că venise, după care l-a strâns din nou în brațe. În urmă cu două zile, Marietta pregătise un ghiveci cu carne de vânat, care era acum încălzit pe sobă. O aromă bogată de carne umplea casa.

– În sfârșit, ai mai pus ceva carne pe tine, a spus Florry când s-au așezat la masa din sufragerie.

A turnat apoi cafea dintr-un vas din ceramică.

– Să nu discutăm despre greutatea noastră, a spus Joel.

– De acord.

Și Florry se îngrășase, dar nu pentru că așa voia.

– Mă bucur să te văd, Joel.

– E bine să mă aflu acasă, chiar și în condițiile de acum.

– De ce-ai venit?

– Pentru că aici trăiesc, mătușă Florry. Pentru că tata e în închisoare, iar mama a fost trimisă de aici. Și-atunci, ce naiba se întâmplă cu noi?

– Vorbește frumos, băiat de colegiu!

– Te rog, am douăzeci de ani, așadar sunt adult. Pot înjura, fuma și bea oricând am chef.

– Doamne, păzește-ne! a spus Marietta în timp ce trecea prin dreptul lor.

– De ajuns, Marietta, s-a răstit Florry la ea. Mă ocup eu de ghiveci. Ți-ai terminat treaba pentru seara asta. Ne vedem mâine-dimineață, ceva mai târziu.

Marietta și-a scos brusc șorțul și l-a aruncat pe blat, apoi și-a dat haina jos și a coborât în subsol.

Cei doi au respirat adânc, au sorbit din cafea și au lăsat să se scurgă un moment. Apoi Joel a întrebat calm:

– De ce a făcut tata așa ceva?

Florry a scuturat din cap, apoi a zis:

– Doar el știe, dar refuză să lămurească lucrurile. L-am vizitat a doua zi după faptă și pare să fie pe altă lume.

– Mătușă Florry, trebuie să fi existat un motiv. Niciodată n-ar face ceva la întâmplare, ceva atât de îngrozitor, fără să aibă un motiv.

– Da, de acord, dar să nu discutăm despre asta, Joel. Am văzut expresia de pe fața lui, am văzut-o de multe ori și știu ce înseamnă asta. E un secret pe care îl va duce cu el în mormânt.

– Dar ne este dator cu o explicație.

– Ei bine, n-o s-o primim, te asigur.

– Ai niște whisky?

– Ești prea tânăr ca să bei așa ceva, Joel.

– Am douăzeci de ani, a spus el ridicându-se în picioare. În primăvara viitoare voi absolvi Colegiul Vanderbilt, după care voi merge la Facultatea de Drept. S-a dus apoi spre canapeaua pe care își lăsase geanta din pânză și a adăugat: Și mă duc la Drept pentru că n-am de gând să devin fermier, indiferent ce ar dori tata. Băgând o mână în geantă, a scos un termos. Nu vreau să trăiesc aici, mătușă Florry, cred că știi asta de multă vreme. În timp ce se întorcea la masă, a desfăcut dopul și a luat o gură. Vrei și tu?

– Nu.

El a mai luat o gură și a continuat:

– Și, chiar dacă aș lua în calcul întoarcerea în comitatul Ford, aș zice că o asemenea posibilitate ar fi dusă naibii acum, când tata a devenit cel mai cunoscut ucigaș din istoria locului. Nu-mi poți găsi vreo vină în asta, adevărat?

– Cred că nu. Până acum n-ai pomenit de Facultatea de Drept.

– Mă gândesc la asta de un an.

– Minunat. Și unde o să studiezi?

– Nu știu sigur. Dar nu la Vanderbilt. Îmi place orașul Nashville, dar am nevoie de o schimbare. Poate la Tulane sau în Texas. Mă gândeam la Ole Miss, dar acum țin foarte mult să fiu cât mai departe de aici.

– Ți-e foame?

– Sunt rupt de foame.

Florry s-a dus la bucătărie și a umplut un bol mare cu ghiveci din oala de pe sobă, pe care i l-a adus cu vreo câteva pâinișoare din mălai

și cu un pahar cu apă. Înainte de a se așeza, a băgat mâna adânc în dulap și a scos o sticlă cu gin. A amestecat ceva mai mult de cincizeci de mililitri cu puțină apă tonică și s-a așezat în fața lui.

Joel a zâmbit și i-a spus:

– Eu și Stella ți-am găsit ginul cândva. Știai asta?

– Nu!

– Am încercat și noi. Eu aveam aproape șaisprezece ani și știam amândoi că îl ții ascuns în dulap. Am turnat într-un păhărel și am luat o înghițitură. Am fost pe punctul să vărs. M-a ars până la degetele picioarelor și mi s-a părut că avea gust de loțiune pentru păr. Cum de poți bea așa ceva?

– Ține de exercițiu. Și care a fost reacția Stellei?

– Aceeași. Nu cred că s-a mai atins de alcool de atunci.

– Pun rămășag. Se pare că tu ai prins însă gustul băuturii.

– Mătușă Florry, sunt la colegiu. Face parte din educația mea.

A luat o lingură plină de ghiveci, apoi încă una. După patru sau cinci, a lăsat lingura jos și s-a oprit pentru a permite mâncării să se așeze în stomac. A ajutat procesul cu o înghițitură de whisky, după care i-a zâmbit mătușii și a urmat:

– Vreau să discutăm despre mama, mătușă Florry. Există anumite secrete și tu știi multe lucruri pe care nu ni le-ai spus.

Florry a clătinat din cap și s-a uitat în altă parte.

– Știu că ea s-a prăbușit când ni s-a spus că era mort – ori se presupunea asta, a continuat Joel. La naiba, nu ne-am prăbușit toți, mătușă Florry? Eu n-am fost în stare să ies o săptămână din casă. Mai ții minte?

– Cum aș putea uita? A fost îngrozitor.

– Eram ca niște fantome; umblam ca somnambulii ziua și ni se făcea groază când venea noaptea. Însă, într-un fel sau altul, am găsit puterea de a merge mai departe și cred că și mama era mai bine, nu ești de aceeași părere? Nu a devenit mai puternică și cu o expresie mai curajoasă pe față?

– Ba da. Toți am fost la fel. Dar n-a fost ușor.

– Adevărat. A fost iadul pe pământ, dar am supraviețuit. Eu eram la Vanderbilt când mama mi-a telefonat că nu murise, că fusese

descoperit și salvat. Au spus că fusese grav rănit, dar asta nu părea important. Era în viață! M-am grăbit să ajung acasă și am sărbătorit cu toții. Și țin minte că mama era foarte fericită. Am dreptate, mătușă Florry?

– Da, așa țin minte și eu. Eram încântați, aproape euforici, și asta a ținut câteva zile. Simplul fapt că Pete era în viață reprezenta un miracol. Apoi am început să citim relatări despre modul cumplit în care erau tratați prizonierii de război acolo și ne-am făcut griji în legătură cu rănile pe care le avea, și așa mai departe.

– Sigur, dar să revenim la mama. Eram entuziasmați că va fi eliberat, iar când el a revenit acasă ca erou, mama a fost cea mai mândră femeie din lume. La naiba, nici nu se putea ca ei să fie mai fericiți! Cu toții eram extaziați, iar asta a fost cu doar un an în urmă, mătușă Florry. Prin urmare, ce s-a întâmplat?

– Să nu-ți închipui că știu, pentru că n-am nicio idee. În primele câteva săptămâni totul a fost bine. Pete era încă în convalescență și se întărea de la o zi la alta. Erau fericiți; lucrurile păreau să meargă bine. Apoi n-au mai mers. Nu mi-am dat seama de problemele lor decât mult timp după ce începuseră. Nineva i-a spus Mariettei că se certau, că Liza se purta nebunește, fiind predispusă la accese lungi de proastă dispoziție, petrecând multă vreme singură în camera ei. Nu mai dormeau împreună și tatăl tău s-a mutat în dormitorul tău. Nu se cuvenea să arăt că știu lucrurile astea, așa că nu am putut pune întrebări. Și știi prea bine că ar fi o pierdere de vreme să îl întrebi pe tatăl tău ceva legat de treburile lui. N-am fost niciodată apropiată de Liza, așa că ea nu mi s-ar fi confesat. Așadar, eram neștiutoare și, sinceră să fiu, niciodată nu e chiar rău să te afli în situația asta.

După o gură mare de whisky, Joel a spus:

– Iar după aceea, mama a fost trimisă la azil.

– A fost trimisă acolo.

– De ce, mătușă Florry? De ce a fost mama trimisă într-un spital de boli mintale?

Florry și-a învârtit paharul cu gin și a rămas cu ochii la lichid. Apoi a luat o sorbitură, s-a strâmbat ca și cum ar fi avut un gust cumplit, și a pus paharul pe masă.

– Tatăl tău a socotit că avea nevoie de ajutor, iar în zonă nu găsești așa ceva. Cei care se pricep se află la Whitfield, de aceea a trimis-o acolo.

– Așa, pur și simplu? A fost expediată acolo?

– Nu, au existat niște proceduri. Dar să fim cinstiți, Joel, tatăl tău cunoaște oamenii potriviți și îi are pe băieții Wilbanks la degetul mic. Au discutat cu un judecător, care a semnat ordinul. Și mama ta a acceptat. Nu a obiectat față de ordinul de internare, dar nu avea nicio șansă. Dacă Pete a insistat, lucru de care sunt sigură, ea nu îl putea contrazice.

– Ce diagnostic are?

– Habar n-am. Faptul că e femeie, probabil. Joel, nu uita, trăim într-o lume nebună, iar dacă un soț care are legături sus-puse simte că soția lui suferă din cauza schimbărilor, că este deprimată și că dispozițiile ei sunt trecătoare, ei bine, o poate trimite într-un sanatoriu o vreme.

– Mi se pare greu de crezut ca tata să o trimită pe mama într-un spital de boli mintale din cauză că se schimbase. E cam tânără pentru așa ceva. E vorba de alte lucruri, mătușă Florry.

– Sunt convinsă, dar eu n-am avut știință de discuțiile și de conflictele dintre ei.

Joel a revenit la ghiveci și a mai luat câteva îmbucături, apoi a mai băut câteva guri de whisky.

Într-un efort inutil de a schimba subiectul, Florry l-a întrebat:

– Mai ești cu fata aceea?

– Care fată?

– A, cred că răspunsul ăsta îmi ajunge. Mai e vreo fată în viața ta acum?

– Nu chiar. Sunt prea tânăr și mă așteaptă Facultatea de Drept. Mi-ai spus la telefon că ai discutat cu John Wilbanks. Presupun că el se ocupă de apărare.

– Da, cu ceea ce mai există din apărare. Tatăl tău nu cooperează. Wilbanks vrea să folosească în apărare posibilitatea unei boli mintale, susține că e singura cale de a-i salva viața, dar tatăl tău nu acceptă asta cu niciun chip. Spune că e mai sănătos mintal decât Wilbanks sau decât oricare alt avocat, lucru pe care nu-l pot contesta.

– Încă o dovadă că nu e sănătos la cap. Nu are altă șansă decât să pledeze pentru o boală mintală, altă cale de apărare nu există. Ieri am făcut cercetări la Facultatea de Drept.

– Atunci, îl poți ajuta pe Wilbanks. Are nevoie de așa ceva.

– I-am trimis o scrisoare și mă gândeam să-l întâlnesc mâine.

– Joel, asta-i o idee proastă. Mă-ndoiesc că el lucrează duminica, iar tu nu trebuie să fii văzut în oraș. Tatăl tău s-ar supăra dacă ar afla că ai fost aici. Te sfătuiesc să pleci din oraș la fel de discret cum ai venit și să nu te întorci decât după ce îți spune Pete.

– Aș vrea să stau de vorbă cu Buford și să văd cum e recolta.

– Nu poți face absolut nimic în legătură cu recolta. Nu ești fermier, să nu uiți asta. În plus, Buford se ocupă de toate. Îmi dă mie raportul; vreau să trec pe la închisoare ca să îi spun rezultatele lui Pete. O să avem o recoltă bună, așa că nu face nimic care să strice lucrurile. Pe de altă parte, Buford îi va spune lui Pete că ai venit aici. Nu e o idee bună.

Pentru prima oară în seara aceea, Joel a reușit să râdă și a mai luat o gură de whisky. Apoi a împins deoparte bolul cu ghiveci, ceea ce a făcut-o pe Florry să spună:

– Ai lăsat jumătate din ghiveci în castron. Ar trebui să mănânci mai mult, Joel. Te-ai mai împlinit, dar nu e de ajuns. Încă ești prea slab.

– Nu prea am poftă de mâncare în ultimele zile, mătușă Florry, din anumite motive. Pot să fumez?

Ea a aprobat și a zis:

– Da, dar pe verandă.

Joel a ieșit afară cu țigara, iar Florry a curățat masa, apoi și-a împrospătat băutura din pahar, a mai pus un buștean pe foc și s-a lăsat moale în fotoliul preferat ca să îl aștepte. Când a revenit, Joel a

luat termosul în mână și i s-a alăturat mătușii, așezându-se pe canapeaua uzată.

Ea și-a dres glasul și a spus:

– E ceva ce ar trebui să știi, pentru că tot am discutat despre bumbac. Cred că nu e chiar un secret, întrucât lucrul ăsta se știe la tribunal. În urmă cu vreo lună, tatăl tău a angajat un avocat din Tupelo pentru a întocmi un act notarial prin care proprietatea asupra fermei să fie transferată către tine și Stella. John Wilbanks mi-a zis despre asta miercurea trecută, când am fost la biroul lui. Desigur, tu și Stella veți moșteni pământul într-o bună zi.

Surprins și derutat, Joel a rămas pe gânduri un moment.

– Dar de ce a făcut asta?

– De ce face Pete multe lucruri? Pentru că poate. Potrivit lui Wilbanks, nu a fost o acțiune înțeleaptă. Și-a cedat bunurile pentru a le proteja de familia unui om pe care plănuia să îl ucidă. Procedând astfel, a oferit un cadou acuzării. Procurorul districtual poate dovedi la proces că Pete a premeditat crima. Pete a plănuit totul.

– Și pământul e protejat?

– Wilbanks nu crede asta, dar nu am intrat în amănunte. Am avut discuția asta a doua zi după crimă și încă eram stupefiați. Încă suntem, așa cred.

– Nu suntem toți la fel? Și Wilbanks crede că familia Bell va revendica pământul?

– A dat de înțeles asta, dar nu a spus-o de-a dreptul. Ar putea fi ceva în legătură cu care să te documentezi, dacă tot ai descoperit biblioteca de Drept.

– Familia are nevoie de un avocat bun.

Joel a mai luat o gură de whisky, golind termosul. Florry l-a urmărit cu atenție, simțind că îl iubește până la ultima fibră. Băiatul preluase trăsăturile familiei Banning, fiind înalt, cu ochii negri și cu părul des, în vreme ce Stella era imaginea leită a Lizei, atât ca înfățișare, cât și ca temperament. Joel suferea, iar Florry îi simțea durerea. Viața lui fericită și privilegiată căpătase o turnură dramatică, iar el nu putea face nimic pentru a schimba acest curs.

Apoi el a întrebat încet:

– A vorbit cineva despre ieșirea mamei din sanatoriu? Există posibilitatea asta? Tata a trimis-o acolo, iar acum, când influența lui e destul de limitată, există vreo șansă ca ea să se întoarcă acasă?

– Nu știu, Joel, dar n-am auzit nimic despre asta. Înainte, tatăl tău mergea până la Whitfield o dată pe lună ca să o vadă. Niciodată nu vorbea despre asta, dar în vreo două rânduri a pomenit despre vizitele lui, spunând că starea ei nu se îmbunătățise.

– Cum e de presupus că cineva se va însănătoși într-un azil de nebuni?

– Nu întrebi persoana potrivită.

– Și de ce nu pot s-o vizitez?

– Pentru că așa a hotărât tatăl tău.

– Așadar, nu-mi pot vedea tatăl și nu-mi pot vizita mama. Am dreptate dacă spun că le duc lipsa ambilor părinți, mătușă Florry?

– Bineînțeles, dragul meu. Îmi pare tare rău.

Fără să mai scoată vreo vorbă, au urmărit îndelung focul, care sfârâia și scotea pocnete, începând să se stingă. Una dintre pisici a sărit pe canapeaua din piele și s-a uitat la Joel ca și cum ar fi fost un intrus pe teritoriul ei. În cele din urmă, Joel a spus:

– Florry, nu știu ce să fac... Nimic nu mai pare logic.

Era prima oară când cuvintele lui nu erau clare, iar limba i se împleticea.

Florry a luat o gură din ginul ei și a răspuns:

– Ei bine, venirea ta acasă în seara asta nu e răspunsul potrivit. Trenul spre Memphis pleacă mâine-dimineață la nouă și jumătate, iar tu te vei afla în el. Aici nu poți decât să fii îngrijorat.

– Presupun că pot fi îngrijorat și la colegiu.

– Așa zic și eu.

CAPITOLUL 8

Marele juriu al comitatului Ford era convocat în a treia zi de luni a fiecărei luni, pentru a audia probele privind ultimele infracțiuni comise de localnici. În registrul de procese pentru data de 21 octombrie se găsea obișnuita listă de nimicuri: o ceartă casnică ce degenerase într-o bătaie cruntă; Chuck Manley și presupusul furt de mașină comis de el; un negru care trăsese cu pistolul în alt negru, nu nimerise, însă glonțul spărsese un geam al unei biserici rurale frecventate de albi, ceea ce sporea gravitatea faptei, transformând-o într-un act criminal; un escroc din Tupelo care umpluse comitatul cu cecuri false; un bărbat alb și o femeie de culoare care fuseseră prinși în flagrant, încălcând cu entuziasm legile antimetisare ale statului; și așa mai departe. Lista însuma zece infracțiuni, toate grave, ceea ce reprezenta media pentru o comunitate pașnică. Ultima de pe listă era chestiunea cu Pete Banning și acuzația de crimă.

Miles Truitt era procurorul districtual de șapte ani, fiind ales în această funcție. În calitate de procuror-șef, el manevra marele juriu, care era doar un soi de ștampilă, acționând după cum dorea el. Truitt îi selecta pe cei optsprezece oameni care îl slujeau, alegând infracțiunile ce trebuiau soluționate, convocând martorii care să depună mărturii ce favorizau doar acuzarea, exercitând presiuni asupra juraților când probele erau oarecum neconcludente și administrând acuzațiile care li se aduceau inculpaților sau pârâților.

După aceea, Truitt controla registrul de procese și hotăra ce cazuri aveau să fie judecate primul și ultimul. Practic, aproape niciunul dintre cazuri nu era judecat. Toate erau soluționate printr-un acord, o înțelegere prin care acuzatul își recunoștea vinovăția în schimbul unei pedepse cât mai mici.

După șapte ani de cazuri de rutină, Miles Truitt ajunsese să se limiteze la monotona activitate de a-i închide pe cei care făceau contrabandă cu alcool, pe cei care își băteau nevestele și pe cei care furau mașini. Jurisdicția lui cuprindea cinci comitate din Districtul douăzeci și șapte, iar în anul precedent avusese doar patru cazuri în care se dăduse un verdict. Toți ceilalți acuzați pledaseră vinovați și scăpaseră mai ușor. Activitatea lui își pierduse strălucirea, întrucât, în colțul lui din nordul statului Mississippi, nu existau suficient de multe infracțiuni grave.

Însă Pete Banning întrerupsese monotonia – și încă într-un mod spectaculos. Orice procuror visează procesul unei crime senzaționale, în care să existe un acuzat (de vază), o victimă cunoscută tuturor, o sală de tribunal ticsită de oameni, multă presă și, desigur, un deznodământ favorabil pentru acuzare și pentru bunii cetățeni care l-au votat. Visul lui Truitt se adeverea, iar el se străduia să își țină în frâu entuziasmul provocat de gândul că avea să se ocupe de acuzarea lui Pete Banning.

Membrii marelui juriu s-au strâns la tribunal în aceeași încăpere folosită și pentru procesele cu juați. Era un spațiu strâmt, abia ajungând pentru un juriu format din douăsprezece persoane, având scaunele îngrămădite unul în altul în jurul unei mese lungi și înguste. Dintre cei optsprezece oameni erau prezenți doar șaisprezece, toți albi. Domnul Jock Fedison, din Karraway, anunțase că era bolnav, deși se știa că, de fapt, era prea ocupat pe terenurile lui cu bumbac ca să se deranjeze pentru simple chestiuni juridice. Domnul Wade Burrell nu catadicsise să răspundă convocării și nici nu fusese văzut sau auzit de câteva săptămâni. Nu era fermier, dar se zvonea că avea necazuri cu soția. Aceasta spusese că leneșul ei soț se îmbătase și plecase, pretinzând că nu se mai întoarce la ea.

Șaisprezece persoane erau suficiente pentru a se declara cvorum, iar Truitt le-a cerut să fie atente. Șeriful Gridley a fost chemat ca martor principal și a jurat să declare adevărul. Truitt a început cu cazul lui Chuck Manley, iar Gridley a expus faptele. Votul a fost de șaisprezece la zero în favoarea unei acuzații de furt dovedit, fără nicio discuție. A urmat cel care emisese cecuri false, iar șeriful a prezentat copii ale cecurilor și declarații ale câtorva comercianți păgubiți. Din nou, șaisprezece la zero. La fel și în cazul lucrătorului de la fabrica de celuloză care, între alte vătămări, îi spărsese soției nasul.

Justiția a triumfat până când Truitt a ajuns la cazul de metisare. Cei doi amanți fuseseră prinși în flagrant pe bancheta din spate a unei camionete parcate într-o zonă cunoscută pentru asemenea activități.

Printr-un telefon anonim, adjunctul de șerif Roy Lester primise pontul că cei doi plănuiau o întâlnire, așa că ajunsese primul acolo. Identitatea informatorului era necunoscută. Lester se ascunsese în întuneric și fusese încântat să descopere că pontul fusese exact. Albul, care ulterior recunoscuse că avea o soție și un copil, venise acolo cu camioneta lui și începuse să se dezbrace parțial, în vreme ce tânăra de culoare, în vârstă de optsprezece ani și necăsătorită, procedase la fel. Cum în acele momente zona era pustie, hotărâseră să se apuce de treabă pe bancheta din spate a camionetei.

Depunând mărturie în fața marelui juriu, Lester a susținut că urmărise totul din spatele unor copaci. Însă, în realitate, întâlnirea i se păruse foarte erotică, iar el nu rămăsese defel calm. Marii jurați i-au sorbit fiecare cuvânt, dar Lester s-a dovedit discret, chiar reținut, în privința descrierii. În momentul în care albul ajunsese la apogeu, Lester ieșise brusc din ascunzătoare, își scosese arma și răcnise: „Oprește-te imediat!" Probabil că fusese un ordin nefericit, căci cine se putea opri într-un asemenea moment? În timp ce infractorii se îmbrăcaseră în grabă, Lester așteptase având cătușele pregătite. Îi condusese la mașina de patrulare, pe care o ascunsese pe un drum de țară, și îi dusese la închisoare. Pe drum, bărbatul

începuse să plângă și să cerșească îndurare. Soția lui avea să divorțeze, iar el o iubea foarte mult.

După ce Lester și-a terminat mărturia, marii juraţi au rămas tăcuți, ca și cum fiecare ar fi fost captivat de propria imaginație și ar fi vrut să mai audă amănunte. Într-un târziu, domnul Phil Hobard, profesor de științe[1] la școala din Clanton, un yankeu transplantat acolo din Ohio, a întrebat:

– Dacă el are douăzeci și șase de ani și fata are optsprezece, de ce e relația lor în afara legii?

Truitt s-a grăbit să preia comanda:

– Pentru că sexul dintre un alb și o negresă este împotriva legii. Statul nostru a declarat în urmă cu mulți ani că acest lucru este ilegal.

Domnul Hobard nu s-a declarat satisfăcut. Ignorând expresiile încruntate ale colegilor, a insistat:

– Adulterul e împotriva legii?

Câțiva dintre bărbați și-au coborât privirile și s-au uitat insistent la cele câteva hârtii de pe masă. Doi chiar au tresărit, însă fanaticii au părut chiar și mai feroce, ca și cum ar fi vrut să spună: „Dacă nu e, sigur ar trebui să fie".

– Ba nu, nu e, i-a răspuns Truitt. La un moment dat, a fost, dar autorităților le-a fost foarte greu să aplice legea.

– Bun, vreau să înțeleg bine, a continuat Hobard. În prezent, în Mississippi, nu încalci legea dacă faci sex cu o femeie care nu ți-e soție, atâta vreme cât e de aceeași rasă cu tine. Dacă e vorba de o altă rasă, poți fi arestat și pus sub acuzare, corect?

– Așa spune legea, a răspuns Truitt.

Fiind evident singurul dintre membrii marelui juriu care avea curajul să meargă mai departe, Hobard a întrebat:

– Nu avem lucruri mai bune de făcut decât să punem sub acuzare doi adulți care au consimțit și care sigur s-au simțit foarte bine în pat, sau pe bancheta din spate a unei camionete, sau oriunde altundeva?

---

[1] Profesor de gimnaziu care predă biologie, chimie și fizică (n.tr.)

– Domnule Hobard, nu eu stabilesc legile, a răspuns Truitt. Iar dacă vrei să le schimbi, discută chestiunea asta cu senatorul statului.

– Senatorul statului nostru este un idiot.

– Ei bine, se prea poate, dar acest lucru este în afara jurisdicției noastre. Suntem pregătiți să votăm în privința acestei acuzații? a continuat Truitt.

– Nu, a spus Hobard cu glas tăios. Încerci să grăbești lucrurile. De acord, dar, înainte de a vota, aș dori să îi întreb pe colegii mei din marele juriu câți dintre ei au făcut sex cu o femeie de culoare. Dacă da, atunci nu putem vota condamnarea acestor oameni.

Un soi de vid nevăzut a părut să aspire brusc tot aerul din încăpere. Câțiva dintre membrii marelui juriu au pălit. Alți câțiva s-au înroșit de furie. Un fanatic a exclamat:

– Sub nicio formă!

Alții au spus:

– Haideți, e ridicol!

– Ați înnebunit. Haideți să votăm!

– E o infracțiune și nu avem de ales.

Nix Gridley, care se așezase într-un colț, s-a uitat la fețele oamenilor și a reușit să își ascundă un zâmbet. Dunn Ludlow era un client regulat al caselor de toleranță de culoare din Lowtown. Milt Muncie avusese aceeași amantă de culoare de când era Nix șerif. Neville Wray provenea dintr-o veche familie de plantatori, ai cărei membri se amestecaseră cu negresele vreme de generații întregi. Acum însă, toți cei cincisprezece jucau roluri jenante de pioșenie.

Legea antimetisare din statul Mississippi era similară cu altele din Sud, având prea puțină legătură cu sexul dintre bărbați albi și femei de culoare; asemenea relații nu prea erau privite cu ochi critici. Scopul legii era acela de a proteja sanctitatea femeilor albe și de a-i ține pe negri departe de ele. Cu toate acestea, așa cum o dovedise istoria de nenumărate ori, dacă voiau să facă sex, oamenii nu mai pierdeau vremea gândindu-se la secțiuni de legi. Legea nu împiedica nimic, ci era folosită ocazional pentru a pedepsi fapta după ce era comisă.

Truitt a așteptat până când toate comentariile au încetat, apoi a spus:

– Trebuie să trecem mai departe. Vă rog să votați! Cei care sunt de acord cu punerea sub acuzare a celor doi să ridice mâna.

Cincisprezece oameni au ridicat mâinile, mai puțin Hobard.

Punerea sub acuzare nu impunea un vot unanim. Marele juriu a rezolvat apoi alte cazuri, după care Truitt a spus:

– Am ajuns acum la problema domnului Pete Banning. Crimă cu premeditare. Sunt sigur că știți toți la fel de multe lucruri ca și mine. Șerif Gridley.

Nix a pășit peste câteva cărți și picioare ale oamenilor din juriu și a reușit să revină la locul lui din capătul celălalt al mesei. Jumătate dintre bărbați fumau, așa că Nix i-a spus lui Roy Lester să întredeschidă o fereastră. Truitt și-a aprins o țigară și a suflat fumul înspre tavan.

Nix a început prin a prezenta scena crimei și a făcut să treacă printre membrii juriului două fotografii, în care apărea Dexter Bell zăcând mort în biroul lui. A descris scena, a prezentat mărturia lui Hop Purdue și a povestit cum se dusese să îl aresteze pe Pete, care îi spusese unde se afla arma. Nix a scos pistolul și cele trei cartușe și a spus că nu exista nicio îndoială legată de faptul că acestea provocaseră moartea victimei. Poliția statală trimisese un raport. După arestare, Pete Banning refuzase să discute cazul. Era reprezentat de domnul John Wilbanks. Dacă avea să fie pus sub acuzare, în viitorul apropiat urma să aibă loc un proces.

– Îți mulțumesc, domnule șerif, a spus Truitt. Aveți întrebări?

Milt Muncie a ridicat imediat o mână, întrebând apăsat:

– Trebuie să votăm în legătură cu asta. Cum să zic, i-am cunoscut pe Pete Banning și pe Dexter Bell și nu mă simt confortabil să iau o hotărâre.

– Corect, a adăugat Paul Carlin. Nu mă ating de cazul ăsta, iar dacă mă forțați, atunci mă retrag din juriu. Avem dreptul de a demisiona din acest mare juriu, nu? Prefer să demisionez decât să am de-a face cu el.

– Nu, nu poți demisiona, a spus Truitt cu glas tăios, dându-și arama pe față.

– Dar ce-ar fi să ne abținem? a spus apoi Joe Fisher. E normal să avem dreptul de a ne abține într-un caz în care se întâmplă să îi cunoaștem personal pe cei implicați, corect? Arată-mi unde scrie în lege că nu ne putem abține dacă așa vrem noi.

Ochii tuturor erau ațintiți spre Truitt, care, în chestiunile ce țineau de procedurile marelui juriu, formula de obicei regulile pe măsură ce lucrurile înaintau, așa cum făceau toți procurorii districtuali din stat. Nu își amintea să fi existat vreo abținere în astfel de situații, deși, pentru a respecta adevărul, nu consultase acea porțiune din lege de ani întregi. Se obișnuise atât de mult cu abordarea pe care o impunea el, încât neglijase să se documenteze cu privire la subtilitățile procedurale.

În timp ce trăgea de timp încercând să găsească un răspuns, gândurile lui nu se îndreptau spre marele juriu, ci spre juriul de proces. Dacă oamenii din comitatul Ford aveau păreri atât de diferite și doreau într-atât să evite cazul, cum putea el să convingă doisprezece dintre ei să dea un verdict de vinovat? Cel mai măreț caz al carierei sale se topea sub propriii ochi.

Și-a dres apoi glasul și a spus:

– Țin să vă aduc aminte că ați depus un jurământ, potrivit căruia trebuie să ascultați fără nicio prejudecată probele și să hotărâți dacă, după toate probabilitățile, s-a comis această crimă. Nu vă aflați aici ca să apreciați dacă domnul Banning este vinovat sau nevinovat; nu asta este treaba voastră. Datoria voastră este să hotărâți dacă el trebuie să fie acuzat de crimă. Tribunalul cu jurați îi va stabili soarta. Așadar, șerif Gridley, ai vreo îndoială că Pete Banning l-a asasinat pe Dexter Bell?

– Absolut niciuna.

– Iar acest lucru, domnilor, este suficient pentru punerea sub acuzare. Mai aveți comentarii?

– Eu nu votez, a spus Tyus Sutton cu glas sfidător. Pete a avut un motiv de a face asta și eu n-am de gând să judec așa ceva.

– Dar nu vei judeca asta, s-a răstit Truitt la el. Iar dacă a avut un motiv și beneficiază de un apărător, vom afla asta la proces. Mai e cineva?

Truitt era furios, așa că i-a fulgerat cu privirea pe jurați ca și cum s-ar fi pregătit pentru o încăierare. El cunoștea legea, iar ei erau neștiutori.

Dar Tyus Sutton nu s-a lăsat intimidat. Ridicându-se în picioare, a îndreptat un deget spre Truitt, aflat vizavi de el la masă.

– În acest moment din viața mea, nu vreau să urle nimeni la mine. Plec, iar dacă vrei neapărat să vorbești cu judecătorul și să mă bagi în belea, o să țin minte asta data viitoare când o să candidezi pentru funcția asta. Și știu unde să găsesc un avocat.

S-a îndreptat spre ușă cu pași apăsați, apoi a deschis-o, a trecut de prag și a trântit-o în urma lui.

Numărul membrilor scăzuse la cincisprezece. Era nevoie de două treimi din voturile celor șaisprezece pentru punerea sub acuzare și cel puțin trei dintre cei rămași acolo nu voiau să voteze. Pe neașteptate, Truitt a început să transpire și să respire greu, în timp ce își bătea capul să găsească o strategie din mers. Îi putea trimite acasă și să prezinte cazul în luna următoare. Putea să îi demită și să îi ceară judecătorului alcătuirea unui nou juriu în luna următoare. Putea insista ca ei să voteze și să spere că totul avea să iasă bine, iar dacă n-ar fi reușit să obțină zece voturi, putea prezenta cazul din nou în luna noiembrie. Nu era convins. Dubla incriminare se aplica și în privința cazurilor marelui juriu? Nu credea asta, dar dacă se întâmpla să facă o mișcare greșită? Nu se aflase niciodată într-o situație asemănătoare.

Apoi a hotărât să insiste ca și cum ar fi trecut prin aceeași situație de nenumărate ori.

– Mai aveți comentarii?

Câțiva dintre cei din jurul mesei și-au aruncat priviri îngrijorate, dar niciunul dintre ei nu a părut dornic să i se alăture lui Tyus Sutton.

– Prea bine, a continuat Truitt. Cei care sunt în favoarea acuzării lui Pete Banning de crimă cu premeditare împotriva reverendului Dexter Bell să ridice mâna.

Fără niciun entuziasm, cinci oameni au ridicat încet mâinile. În cele din urmă, li s-au alăturat încă cinci. Toți ceilalți și-au ținut mâinile sub masă.

– Nu te poți abține, s-a răstit Truitt la Milt Muncie.

– Iar tu nu mă poți sili să votez, a reacționat furios Muncie, pregătit să lovească cu pumnul sau să primească unul.

Truitt și-a plimbat privirea prin încăpere, a numărat rapid, apoi a anunțat:

– Am numărat zece voturi pentru. Asta înseamnă două treimi, suficient pentru formularea acuzării. Îți mulțumesc, domnule șerif. Ședința s-a încheiat.

*

Odată cu scurgerea timpului, Pete și-a îmbunătățit tot mai mult condițiile de detenție. Cafeaua a fost prima lui preocupare, așa că spre sfârșitul celei de-a treia zile de închisoare, toți cei de acolo – deținuți, gardieni și polițiști – începuseră să bea Standard Coffee de la New Orleans. Florry o aducea în pungi de câte două kilograme și jumătate, iar în cursul celei de-a doua vizite l-a întrebat pe Nix ce obișnuiau să bea oamenii de culoare. El i-a răspuns că aceștia nu primeau cafea, iar asta a înfuriat-o. În cursul tiradei ce a urmat, ea a amenințat că n-avea să mai aducă la închisoare cafea decât atunci când le era oferită tuturor.

Ajunsă acasă, le-a pus pe Marietta și pe Nineva la treabă, iar ele s-au apucat de gătit și de copt cu mare energie. Florry sosea zilnic la închisoare încărcată cu prăjituri, plăcintă, dulciuri, negrese și oale cu ghiveci de vită sau de vânat, salată de varză, fasole roșie, orez, mazăre și pâine de mălai. Calitatea hranei oferite de închisoare a crescut în mod spectaculos pentru toți deținuții, mulți dintre ei mâncând mai bine acolo decât în libertate. Când Amos a sacrificat un grăsun, întreaga populație a închisorii s-a îndopat cu costiță de porc afumată. La fel s-au ospătat și Nix cu oamenii lui, economisind astfel câțiva dolari la masa de prânz. Nix nu mai avusese ocazia să

închidă un latifundiar înstărit care să aibă suficient pământ pentru a crește animale și legume, dar și oameni care să pregătească mâncarea.

După prima săptămână, Pete l-a convins pe Nix să îl numească om de încredere al închisorii, ceea ce însemna că celula sa nu era încuiată în timpul zilei, astfel că putea umbla cât de mult dorea, cu condiția să nu părăsească clădirea. Nix se temea într-o oarecare măsură de posibilele zvonuri cum că Pete se bucura de un tratament preferențial și la început nu a agreat ideea de a-l folosi ca om de încredere. Însă orice închisoare respectabilă avea cel puțin un om de încredere, iar Nix nu avea pe moment așa ceva. Ultimul, Homer Galax, slujise credincios închisoarea comitatului vreme de șase ani. Și mai avea de executat trei ani din sentința pentru agresiune deosebit de gravă, când fugise cu o văduvă despre care se zvonea că avea bani. Nu mai fuseseră văzuți de atunci, iar Nix nu avea nici timp, nici interes sau energie să îl caute.

O altă regulă, nici ea obligatorie, era ca omul de încredere să fie mai întâi condamnat pentru fapta lui și să execute sentința în închisoarea comitatului, nu în cea statală. Nix a trecut peste asta, iar Pete a devenit omul de încredere. Drept urmare, le-a servit mese mult îmbunătățite celorlalți patru deținuți albi, precum și celor șase sau șapte negri aflați în partea din spate a închisorii. Cum toți deținuții au aflat în curând de unde le venea mâncarea, Pete a devenit un om de încredere apreciat. El a organizat echipe de lucru pentru a face curățenie în închisoare și a plătit un instalator pentru a moderniza dotarea ambelor băi. Cheltuind câțiva dolari, a creat un sistem de aerisire, astfel că toți, inclusiv fumătorii, puteau respira mai ușor. Împreună cu un deținut de culoare a reparat cazanul, astfel că în celule era aproape cald noaptea. Dormea dus, trăgea frecvent câte un pui de somn, făcea mișcare cu orele și îi încuraja pe noii lui amici să procedeze la fel. Când se plictisea, citea romane, aproape la fel de repede pe cât i le aducea Florry. În celula minusculă nu avea rafturi, de aceea le trimitea înapoi în biroul lui, unde biblioteca număra mii de cărți. De asemenea, citea numeroase ziare și reviste pe care i le aducea ea.

Pete le oferea ceea ce citea și celorlalți, dar aceștia nu prea manifestau interes pentru lectură. Ca să-și omoare timpul, juca pocher cu Leon Colliver, producătorul ilegal de alcool, care era închis în celula de vizavi. Leon nu era din cale-afară de inteligent, însă se dovedea al naibii de isteț la jocul de cărți, iar Pete, care stăpânea toate jocurile de cărți de pe vremea armatei, avea mult de furcă. Jocul lui preferat era cribbage, așa că Florry i-a adus de acasă tabla lui de joc. Leon nu auzise de acest joc, dar l-a învățat fără niciun efort, iar după o oră a devenit un adversar redutabil. Jucau pe un penny partida. Erau acceptate și biletele de confirmare a datoriei, dar niciunul dintre ei nu se aștepta să capete vreodată banii cuveniți.

Spre sfârșitul după-amiezii, după ce se încheiau toate corvezile, iar închisoarea era mai dichisită ca niciodată, Pete descuia celula lui Leon și își mutau scaunele șubrede în hol, blocându-l complet. Așezau placa de joc pe un mic pătrat din placaj, pe care Pete îl păstra în celula lui. Stătea echilibrat pe un butoi din lemn în care cândva se aflaseră cuie. Apoi începeau să joace. Leon reușea să aibă mereu câte un termos cu whisky din porumb, distilat de familia lui, desigur, dar, la început, Pete nu s-a arătat interesat de băutură. Cu toate acestea, pe măsură ce zilele se scurgeau tot mai încet, iar el începea să accepte realitatea că avea să fie executat sau să stea în închisoare toată viața, ajungea să înțeleagă că nu mai era cazul să se abțină. În toiul câte unui joc încordat de cribbage, Leon se uita în jur, de-a lungul holului, scotea termosul din buzunarul din față al pantalonilor, deșuruba capacul, lua o înghițitură și i-l întindea lui Pete. Acesta privea cercetător în jur, lua o gură și i-l înapoia. Nu erau egoiști – pur și simplu nu era prea mult whisky. Și, pe de altă parte, fiecare închisoare avea câte un turnător, iar șeriful Gridley s-ar fi supărat pe cei care obișnuiau să bea.

Pe când cei doi stăteau aplecați deasupra tablei de joc, discutând doar despre scor, ușa s-a deschis și pe holul îngust a apărut Nix, având în mână câteva hârtii.

– Bună seara, băieți, a spus el. Politicoși, ei au dat din capete. Nix i-a întins hârtiile lui Pete, apoi a spus: Azi s-a întrunit marele juriu și s-a stabilit punerea ta sub acuzare. Crimă cu premeditare.

Pete s-a îndreptat de spate și a luat documentele.

– Cred că nu-i chiar o surpriză.

Era deja cunoscut. Procesul a fost fixat pe 6 ianuarie.

– Nu se poate mai curând?

– Va trebui să discuți cu avocatul tău despre asta.

Nix s-a întors pe călcâie și a plecat.

CAPITOLUL 9

La o lună de la moartea soțului său, Jackie Bell s-a mutat împreună cu cei trei copii în casa părinților din Rome, Georgia, luând cu sine cele câteva piese de mobilier care nu aparțineau casei parohiale și un val de amintiri frumoase din cei cinci ani petrecuți în Clanton. La plecare, a primit îndureratele urări de rămas-bun ale congregației care îi purtase de grijă ei și familiei lor. De asemenea, și-a luat și soțul. În haosul creat după crimă, consimțise ca el să fie înmormântat la Clanton, fiindcă era mai simplu. Cu toate acestea, ei nu erau din Mississippi, nu aveau rude acolo și nici rădăcini, iar ea ar fi vrut să se întoarcă acasă. De ce să îl lase pe el acolo? O parte a zilelor ei era ocupată cu vizita la cimitir, pentru a depune flori pe mormânt și a plânge pe săturate, un ritual pe care dorea să îl respecte pentru totdeauna, și nu putea face asta din Georgia. Și, cum Dexter era din Rome, l-a reînhumat într-un mic cimitir din spatele unei biserici metodiste.

Se căsătoriseră când el era la seminarul din Atlanta. Peregrinările lor nomade începuseră imediat după absolvire, când i se dăduse postul de pastor asociat la o biserică din Florida. De acolo, urmaseră un drum în zigzag prin Sud, având trei copii, fiecare născut în alt loc, iar, în cele din urmă, el primise postul din Clanton, cu câteva luni înainte de Pearl Harbor.

Până la moartea lui Dexter, Jackie iubise orașul Clanton, dar, la scurtă vreme după înmormântare, își dăduse seama că nu putea

rămâne acolo. Motivul cel mai evident era că biserica avea nevoie de casa parohială. Urma să fie numit un alt pastor, iar familia acestuia ar fi avut nevoie de o locuință. Deși ierarhia bisericească se oferise cu generozitate să îi asigure o locuință pentru un an fără niciun cost, ea refuzase. Un alt motiv, și cel mai important, era că toți cei trei copii ai ei sufereau îngrozitor. Îșiadoraseră tatăl și nu puteau accepta lipsa lui. Iar într-un oraș atât de mic, aveau să fie mereu stigmatizați, fiind copiii unui tată care fusese împușcat în condiții misterioase. Pentru a-i proteja, Jackie a decis să se mute într-un loc pe care ei îl știau doar drept casa bunicilor.

Ajunsă la Rome, după ce copiii reveniseră la ritualul școlii, și-a dat seama cât de trecătoare erau acele aranjamente. Casa părinților ei era modestă și insuficient de mare pentru trei copii. După ce a încasat 10 000 de dolari din asigurarea de viață a lui Dexter, s-a apucat să caute o locuință pe care să o închirieze. Spre marea îngrijorare a părinților ei, a început să lipsească de la biserică. Erau metodiști pioși, care mergeau în fiecare duminică la slujbă. E adevărat, în acea parte a lumii foarte puțini oameni lipseau de la biserică, iar aceștia erau bârfiți de ceilalți. Jackie nu era dispusă să dea prea multe explicații, dar le-a spus clar părinților ei că avea probleme cu credința și că avea nevoie de timp pentru a-și reexamina părerile. În sinea ei, își punea o întrebare evidentă: când fusese ucis, soțul ei, un slujitor devotat al lui Hristos, citea din Biblie și își pregătea predica în biserică. De ce nu îl apărase Dumnezeu? Gândind mai profund, asta dădea naștere unei întrebări și mai tulburătoare, pe care nu și-o pusese niciodată cu voce tare: Dumnezeu există cu adevărat? Simpla analiză a acestui gând trecător o înspăimânta, dar nu îi putea nega existența.

Curând, potrivit mamei ei, a început și ea să fie bârfită, dar nu îi păsa. Suferința ei atinsese un nivel mult mai alarmant decât orice durere pe care i-o puteau provoca bârfele localnicilor. Copiii ei făceau eforturi uriașe pentru a se adapta la noua școală, iar viața de zi cu zi reprezenta o provocare.

La două săptămâni după ce se mutase cu părinții, a închiriat o casă aflată în cealaltă parte a orașului. Era proprietatea unui avocat pe nume Errol McLeish, un burlac în vârstă de treizeci și nouă de ani, pe care ea îl cunoscuse cu ani în urmă la liceul din Rome. McLeish și Dexter fuseseră în aceeași clasă, dar avuseseră cercuri diferite de prieteni. Ca toată lumea din oraș, McLeish știa povestea morții lui Dexter și voia să o ajute pe tânăra văduvă.

După câteva săptămâni în care a mâncat doar cât să rămână în viață, Jackie a pierdut toate kilogramele câștigate în urmă cu șase ani, în timpul ultimei sarcini. Nu era un plan de slăbit pe care să îl recomande cuiva, dar era singura rază de lumină în acel coșmar cumplit; când se privea în oglindă, Jackie trebuia să admită că era mai slabă decât fusese în urmă cu mulți ani. Acum, la treizeci și opt de ani, avea aceeași greutate ca în ziua nunții și își putea admira din nou oasele șoldurilor. Avea ochii umflați și înroșiți de atâta plâns, dar și-a promis că avea să înceteze.

McLeish trecea pe la ea de două ori pe săptămână pentru a afla cum se mai simte, iar ea începuse să se machieze puțin și să poarte rochii mai strâmte când apărea el. La început, s-a simțit vinovată, pentru că Dexter abia fusese îngropat, dar deocamdată nu flirta cu McLeish. Nu avea intenția de a mai avea vreodată o relație amoroasă, își spunea ea, dar probabil că în Rome existau puțini burlaci educați. La urma urmelor, acum era singură – era un lucru rău că devenise atrăgătoare?

Cât despre McLeish, socotea că Jackie arăta bine, însă avea o povară prea mare. Văduvia era un lucru ce putea fi rezolvat cu timpul, dar el nu voia o familie de-a gata. Întrucât fusese singur la părinți și își petrecuse puțin timp cu alți copii, ideea i se părea copleșitoare. Însă a încurajat povestea, profitând cu discreție de suferința și de singurătatea lui Jackie, iar situația a avansat spre flirt.

Adevăratul lui interes era posibilul ei proces. McLeish deținea câteva proprietăți, toate ipotecate, și înregistrase datorii de la alte afaceri; după zece ani de avocatură, își dăduse seama că această meserie nu era chiar atât de profitabilă. De îndată ce Jackie s-a

mutat la Rome, McLeish a început să întindă capcane. A călătorit până la Clanton și a adulmecat prin jurul tribunalului îndeajuns de mult cât să afle o mulțime de lucruri despre familia Banning. Și-a petrecut ore în șir cercetând evidențe funciare, iar când s-a confruntat cu inevitabila întrebare, a susținut că era agent pentru o „mare companie petrolieră și de gaze". Așa cum se așteptase, vestea a făcut valuri în tribunal, în piață și prin birourile de avocatură și, după scurtă vreme, oamenii din Clanton au fost cuprinși de prima și singura febră a goanei după petrol. Avocații și asistenții lor au studiat hărți cadastrale vechi și prăfuite, pândind, în același timp, orice zvon și stând cu ochii pe acel necunoscut. Însă McLeish a dispărut curând, la fel de discret precum apăruse, făcându-i pe oamenii din oraș să se întrebe când urma să aibă loc prosperitatea adusă de țiței. S-a întors în Georgia, unde a trecut pe la văduva Bell cu o regularitate politicoasă, fără să pară vreodată interesat sau insistent, ci fiind atent, cuviincios, ca și cum ar fi înțeles lumea ei încurcată și nu ar fi dorit să facă parte din ea.

*

În 1946, Hollins avea 375 de studenți, doar femei. Colegiul avea o sută de ani vechime și se bucura de o reputație impecabilă, îndeosebi în rândul doamnelor din înalta societate din Sud. Stella Banning îl alesese deoarece multe dintre prietenele înstărite ale mamei ei din Memphis studiaseră acolo. Liza nu urmase acest colegiu, pentru că părinții ei nu își putuseră permite taxele mari.

După crimă, fetele s-au strâns în jurul Stellei ca un cocon, protejând-o de intruziuni și de sentimente negative. Li se părea greu de crezut că o fată atât de frumoasă și de dulce ca ea putea ajunge în miezul unei asemenea drame de familie, dar nu era ea vinovată pentru asta, desigur. Nicio studentă de la Hollins nu călcase vreodată în Clanton. Câteva dintre ele știau că tatăl ei era erou de război, dar pentru cele mai multe acest lucru conta prea

puțin. Nimeni nu îi cunoscuse părinții, deși Joel, fratele ei, făcuse senzație când apăruse acolo într-o vizită, în weekendul rezervat absolvenților.

În zilele și săptămânile de după crimă, Stella nu rămăsese nicio clipă singură. Cele două colege de cameră stătuseră cu ea în nopțile în care se trezea având coșmaruri și izbucniri de suferință. În timpul zilei era înconjurată de prietene care o țineau ocupată. Profesorii îi înțelegeau fragilitatea, astfel că i se permitea să absenteze și să amâne predarea unor teme și lucrări. Consilierii discutau cu ea zilnic. Președintele colegiului îi monitoriza situația și era informat de rector de două ori pe săptămână. Curând devenise cunoscut faptul că ea nu avea să plece acasă pentru a sărbători Ziua Recunoștinței. Tatăl ei îi ceruse să stea departe de casă. Acest lucru declanșase un val de invitații, unele de la prietene și profesori, altele din partea unor fete pe care abia le cunoștea.

Stella fusese mișcată până aproape de lacrimi și le mulțumise tuturor, apoi plecase de la Roanoke cu trenul, împreună cu Ginger Reed, probabil cea mai bună prietenă a ei. Merseseră la Alexandria, în Virginia, pentru o săptămână de petreceri în D.C. Mai fusese o dată acolo cu Ginger și era fermecată de marele oraș. Deși nu le spusese părinților și nici lui Joel, plănuia să absolve cât de curând posibil și să ajungă în orașul luminilor sclipitoare. New Yorkul era prima ei alegere, iar D.C., a doua. New Orleans era de departe cea de-a treia. Cu mult înainte de crimă, știa că n-avea să mai locuiască în comitatul Ford. Iar după crimă, voia să stea cât mai departe de el.

Deși visurile îi fuseseră întrerupte, încă era hotărâtă să devină scriitoare. Adora proza scurtă a Eudorei Welty și personajele bizare și colorate ale lui Carson McCullers. Ambele erau femei sudiste, puternice, care scriau cu autenticitate despre familii, conflicte, pământ și istoria torturată a Sudului, publicând cu succes într-o perioadă în care bărbații dominau ficțiunea americană. Stella citise toți autorii, atât bărbați, cât și femei, și avea convingerea că exista loc și pentru ea. Putea începe cu povestiri despre propria familie –

se gândea mereu la asta, acum chiar mai mult decât înainte. Dar și-a dat seama apoi că n-avea să se întâmple asta.

Va obține o slujbă la o revistă din New York și va trăi într-un apartament ieftin din Brooklyn împreună cu prietenele, dar va începe să scrie primul roman imediat ce se va instala și va avea inspirație. Era destul de sigură că părinții și mătușa Florry o vor sprijini dacă va fi nevoie. Făcând parte din familia Banning, fusese crescută cu credința nerostită că pământul va rămâne mereu în familie și îi va asigura un venit.

Se va bucura de viața din New York, va lucra la o revistă, va începe un roman și va face totul cu convingerea că acasă existau bani. Visul era entuziasmant și real, asta până la crimă. Acum, casa rămăsese departe și nimic nu mai era sigur.

Familia lui Ginger locuia în Old Town, într-un conac din secolul al XVIII-lea de pe Duke Street. Părinții și sora ei mai mică fuseseră informați cu privire la coșmarul familiei Banning, astfel că subiectul acesta nu a fost atins. Stella s-a bucurat de o săptămână de petreceri, cine lungi și plimbări de-a lungul râului Potomac, mergând totodată la o serie de cluburi frecventate de studenți, unde a fumat, a băut prea mult, a ascultat formații de swing și a dansat până spre dimineață.

De Ziua Recunoștinței, i-a telefonat mătușii Florry și au vorbit zece minute ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Joel era oaspete al familiei unui coleg de fraternitate și Florry a anunțat-o că își petrecea tot timpul vânând și profitând din plin de acea pauză. Aveau să fie împreună de Crăciun, a promis ea.

Spre sfârșitul după-amiezii, Florry a încărcat într-o cutie doi curcani fripți, cartofi, morcovi, sfeclă roșie și napi, împreună cu un vas cu umplutură, măruntaie în sos, chifle și două plăcinte cu pecan. A dus festinul la închisoare, unde l-a supravegheat pe Pete împărțind curcanii. Mâncarea li s-a distribuit tuturor deținuților, precum și domnului Tick Poley, bătrânul paznic al închisorii, care lucra cu jumătate de normă, noaptea și în zilele de sărbătoare, pentru ca Nix și oamenii lui să își poată lua câte o zi liberă. Florry și

Pete au cinat împreună în biroul lui Nix, a cărui casetă cu arme, descuiată, era la vedere. O ușă neînchisă dădea spre terenul presărat cu pietriș. Tick s-a mulțumit să mănânce singur, în sala de așteptare a închisorii, păzind ușa din față.

Pete a luat câteva îmbucături, apoi și-a aprins o țigară. În ciuda eforturilor surorii lui, continua să mănânce puțin și părea slab, iar pentru că nu ieșea des în aer liber, avea pielea palidă. Ca de obicei, Florry a comentat acest lucru. Ca de obicei, el a ignorat-o. A reușit să se mai învioreze când ea i-a relatat discuțiile telefonice purtate cu Stella și cu Joel. În versiunea ei, cei doi erau foarte bine și se bucurau de acel anotimp. În timp ce fuma, Pete a zâmbit, iar ochii lui s-au îndreptat spre tavan și dincolo de el.

CAPITOLUL 10

Până la Ziua Recunoștinței, bumbacul fusese cules pentru a treia și ultima oară, iar Pete era încântat de recoltă. Urmărea piața și verifica registrele în fiecare săptămână, când Buford venea la închisoare. Semna cecuri, plătea facturi, revizuia depozite și conturi și dirija vânzarea bumbacului prin Bursa de Mărfuri din Memphis. A cerut apoi redeschiderea școlii de pe proprietatea lui și a aprobat creșteri de salarii pentru învățători și instalarea de sobe noi pentru încălzirea pe timpul iernii. Buford abia aștepta să cumpere ultimul model de tractor John Deere. Mulți dintre marii fermieri aveau deja unul, dar Pete intenționa să facă asta mai târziu. Cum se confrunta cu un viitor atât de nesigur, nu era dispus să cheltuiască o mulțime de bani.

Prețul bumbacului era urmărit îndeaproape și de Errol McLeish. Georgia producea aproape la fel de mult bumbac ca și Mississippi, astfel că economia nu îi era străină. Pe măsură ce prețul de la Bursa de Mărfuri din Memphis creștea, sporea și grija lui față de bunăstarea lui Jackie Bell.

*

După săptămâni de discuții și documentare, John Wilbanks și fratele lui, Russell, au decis, în cele din urmă, că procesul lui Pete Banning nu trebuia să se desfășoare la Clanton. Aveau să caute să

obțină o schimbare a strategiei și să încerce să strămute procesul undeva departe de oraș.

Inițial, fuseseră încurajați de zvonurile de la tribunal, potrivit cărora Miles Truitt era pe punctul să înfrunte o răzvrătire a marelui juriu. Evident, clientul lor avea câțiva prieteni și admiratori care erau de partea lui, iar votul de punere sub acuzare fusese pe muchie de cuțit. Doar zvonuri, desigur; și, întrucât ședințele marelui juriu erau în general secrete și nu se întocmeau procese-verbale, nu puteau ști sigur ce se întâmplase acolo cu adevărat. Însă, cu timpul, au devenit sceptici în privința imparțialității unui proces cu juriați. Ei și angajații lor au discutat cu nenumărați prieteni din comitat pentru a evalua sentimentele publicului. S-au consultat cu alți avocați din oraș și cu doi judecători pensionați, precum și cu vreo câțiva dintre foștii adjuncți de șerif și cu doi foști șerifi. Cum juriul era alcătuit doar din albi – și, practic, fiecare era membru al unei biserici –, au discutat cu predicatori pe care îi cunoșteau, oameni de toate religiile. Soțiile lor au discutat cu alte soții, la alte biserici și la cluburi de grădinărit și de bridge, iar genul acesta de conversații putea fi inițiat aproape oriunde fără ca situația să devină stânjenitoare.

Apoi a devenit evident, cel puțin pentru John Wilbanks, că sentimentele oamenilor se îndreptau clar împotriva clientului său. Din când în când, atât el, cât și personalul și prietenii lui auzeau oamenii spunând lucruri de genul: „Orice conflict ar fi avut cei doi, putea fi soluționat fără vărsare de sânge". Iar faptul că Pete Banning nu declara nimic pentru a se apăra făcea condamnarea să fie aproape sigură. Avea să rămână un erou de război legendar, dar nimeni nu avea dreptul să ucidă fără un motiv întemeiat.

Sub îndrumarea lui John, firma a desfășurat o documentare extinsă a fiecărui caz din America în care se strămutase procesul și a întocmit un raport abil de cincizeci și cinci de pagini pentru a-și susține solicitarea. Strădania aceasta i-a răpit ore în șir și, în cele din urmă, a declanșat o discuție aprinsă între el și Russell cu privire la chestiunea presantă a onorariilor. După arestarea lui Pete, John se

abținuse să abordeze problema cu el. Acum însă, discuția era inevitabilă.

La fel de mult timp cerea și chestiunea deloc minoră a pregătirii apărării. Pete respinsese fără înconjur ideea lui John, care adusese vorba de alienație mintală, însă nu se putea susține altceva în fața juraților. Evident, un om care îl împușca pe altul de trei ori de la mică distanță nu putea fi în deplinătatea facultăților mintale, dar, pentru a susține o astfel de pledoarie, era nevoie ca apărarea să informeze Curtea printr-o înștiințare și o prezentare. John a redactat materialele, împreună cu jurisprudența necesară, fiind pregătit să le prezinte odată cu solicitarea strămutării cazului.

Înainte de a proceda astfel, avea totuși nevoie de aprobarea clientului său. După ce a negociat cu Nix Gridley până când a obținut ce a vrut, într-o după-amiază târzie, cu o săptămână înainte de Crăciun, Nix și Roy Lester au părăsit închisoarea împreună cu Pete Banning, pe care l-au condus dincolo de piață. Pete nu părea că s-ar bucura de aerul proaspăt. Nu băga în seamă decorațiunile festive de pe fațadele magazinelor și nici nu părea deloc interesat de activitatea orașului. Faptul că i se permitea să își întâlnească avocatul în biroul acestuia, nu în închisoare, nu îl impresiona prea tare. Purtând o pălărie pe cap și având mâinile încătușate, a rămas pe banchetă în timpul scurtei călătorii, aplecat în față și privind doar în jos. Cum Nix a parcat în spatele clădirii Wilbanks, nimeni nu l-a văzut pe Pete intrând, încadrat de cei doi polițiști. Ajuns înăuntru, i s-au scos cătușele, apoi l-a urmat pe John Wilbanks în biroul lui de la etaj. Secretara lui Wilbanks i-a servit pe Nix și pe Roy cu cafea și produse de patiserie în foaierul de la parter.

Russell și John s-au așezat pe câte un scaun, în timp ce Pete stătea pe o canapea din piele, cu o masă de cafea între ei. Au început prin a discuta banalități, dar momentele deveneau tot mai stânjenitoare. Cum puteai flecări despre vreme și sărbători cu un om care stătea în închisoare, acuzat de crimă?

– Cum mai sunt lucrurile în închisoare? a întrebat John.

– Bine, a răspuns Pete fără nicio expresie pe față. Am văzut și mai rău.

– Am auzit că te ocupi de organizarea mai tuturor lucrurilor de acolo.

Un zâmbet vag, nimic altceva.

– Nix m-a făcut om de încredere, așa că nu stau tot timpul în celulă.

Russell a zâmbit, apoi a spus:

– Am auzit că, grație lui Florry, deținuții se îngrașă.

– Mâncarea s-a îmbunătățit, a răspuns Pete, întinzând mâna după o țigară.

John și Russell au schimbat o privire. Russell și-a făcut de lucru aprinzându-și și el una și lăsând în seama lui John neplăcuta sarcină. Acesta și-a dres glasul și a spus:

– Ei bine... ascultă, Pete, încă n-am purtat o discuție despre onorariul nostru. Firma noastră a lucrat nenumărate ore la cazul tău. Procesul este peste trei săptămâni și, până atunci, nu lucrăm la altceva. Trebuie să fim plătiți, Pete.

Pete a ridicat din umeri, apoi a întrebat:

– Mi-ați trimis vreodată o factură pe care n-am onorat-o?

– Nu, dar până acum n-ai fost acuzat de crimă.

– Despre ce sumă ar fi vorba?

– Avem nevoie de 5 000 de dolari, Pete, și asta e partea mai mică.

Pete a tras puternic din țigară, a scos un nor de fum și a privit spre tavan.

– N-aș vrea să aud de partea mare. De ce atât de mult?

Russell a decis să intre în luptă.

– Ore, Pete, ore peste ore de muncă. Noi nu vindem decât timp, iar acum nu facem bani. Familia ta ne-a avut ca avocați de când ne știm, suntem prieteni și ne aflăm aici ca să te protejăm. Dar avem cheltuieli cu biroul și facturi de plătit.

Pete a scuturat țigara într-o scrumieră și a tras un fum scurt. Nu era furios și nici surprins. Expresia de pe fața lui nu spunea nimic. În cele din urmă, a răspuns:

– În regulă, să văd ce pot face.

„Păi, ce poți face e să semnezi un cec, la naiba", ar fi vrut să spună John, dar și-a ținut gura. Problema fusese abordată și Pete n-avea să uite. Urma să discute despre asta cu el ceva mai târziu.

Russell a întins mâna după câteva hârtii și a spus:

– Avem ceva ce trebuie citit, Pete. Sunt acțiunile preliminare privind procesul tău, iar înainte de a le prezenta, trebuie să le citești și să semnezi.

Pete a luat documentele și, după ce a aruncat o privire prin ele, a spus:

– Sunt o mulțime de chestii aici. Ce-ar fi să-mi faceți un rezumat, preferabil în termeni potriviți pentru un nepriceput?

Dând din cap, John a zâmbit și a preluat inițiativa.

– Sigur, Pete. Prima moțiune este o solicitare către Curte de a schimba locul procesului, de a-l strămuta altundeva, cât mai departe posibil de Clanton. Am ajuns să credem că sentimentul public împotriva ta este destul de puternic și știm că va fi dificil să găsim jurați înțelegători.

– Și unde vreți să mutați procesul?

– Judecătorul are putere absolută asupra acestei chestiuni, potrivit jurisprudenței. Cunoscându-l pe judecătorul Oswalt, cred că va dori să păstreze controlul asupra procesului fără a fi silit să călătorească prea departe. Așa că, dacă ne aprobă moțiunea, ceea ce, apropo, Pete, este greu de crezut, probabil că va ține procesul undeva în acest district judecătoresc. Noi vom susține contrariul, dar, sincer să fiu, oricare alt loc ar fi mai bun decât Clanton.

– Și de ce credeți asta?

– Pentru că Dexter Bell a fost un predicator apreciat, având o congregație numeroasă, și există alte opt biserici metodiste în acest comitat. Ca număr, este cea de-a doua confesiune după cea baptistă, ceea ce ridică o altă problemă. Baptiștii și metodiștii sunt veri primari, Pete, și deseori sunt alături în chestiuni urâte. Politică, whisky, comitete școlare. Poți fi convins că acele două clanuri vor asculta aceeași voce.

– Știu. Dar și eu sunt metodist.

– Corect, și ai câțiva susținători, prieteni vechi și așa mai departe. Dar cei mai mulți te socotesc un ucigaș cu sânge-rece. Oamenii din comitat îl consideră pe Pete Banning un erou de război care, din motive cunoscute doar lui, a intrat în biserică și a ucis un predicator dezarmat.

Pentru a accentua ideea, Russell a adăugat:

– Pete, nu ai absolut nicio șansă.

Pete a ridicat din umeri, în semn că asta nu îl deranja. Făcea ceea ce trebuie; consecințele nu îl interesau nici cât negru sub unghie. Trăgând un fum lung, care s-a ridicat spre tavanul biroului, a întrebat:

– Ce te face să crezi că lucrurile vor sta altfel în alt comitat?

– Îi cunoști pe predicatorii din bisericile metodiste din comitatele Polk, Tyler sau Milburn? l-a întrebat John. Sigur că nu. Deși acele comitate sunt învecinate, cunoaștem foarte puțini oameni care trăiesc acolo. Iar ei nu vă cunosc personal, nici pe tine, nici pe Dexter Bell.

– Încercăm să evităm relațiile personale, Pete, a intervenit Russell. Sunt convins că mulți oameni de acolo au citit în ziare despre crimă, dar nu v-au văzut niciodată pe tine și pe Dexter Bell. În absența cunoașterii personale, avem o șansă mai bună să ocolim sentimentele inflamate și să inoculăm îndoiala.

– Îndoiala? Povestește-mi despre îndoiala asta, i-a cerut Pete ușor surprins.

– Ajungem și la asta imediat, a răspuns John. Ești de acord cu schimbarea locului în care va avea procesul?

– Nu. Dacă trebuie s-o fac, vreau ca procesul să se desfășoare aici.

– A, dacă trebuie, Pete? Singura cale de a scăpa de proces e să pledezi vinovat.

– Îmi ceri să pledez vinovat?

– Nu.

– Bun, pentru că nu sunt vinovat și nu voi cere strămutarea procesului. Aici mi-e căminul, același pe care l-au avut și strămoșii mei, iar dacă oamenii din comitatul Ford vor să mă condamne, atunci asta se va întâmpla în tribunalul de vizavi.

John și Russell s-au privit frustrați. Pete a lăsat hârtiile pe masa de cafea fără să fi citit măcar un cuvânt, și-a aprins o altă țigară, și-a încrucișat picioarele cu un aer nepăsător și s-a uitat la John ca și cum ar fi întrebat: „Ce altceva mai e?"

John a luat exemplarul său din moțiune și l-a lăsat să cadă cu zgomot pe masa de cafea.

– Ei bine, o lună întreagă de documentare și de redactare tocmai s-a dus pe apa sâmbetei.

– Și presupun că trebuie să plătesc pentru asta, i-a răspuns Pete. Dacă m-ați fi întrebat de la început, v-aș fi scutit de atâta efort. Nici nu mă mir că onorariile voastre sunt atât de mari.

Atât John, cât și Russell au simțit că spumegă, cu atât mai mult cu cât Pete continua să fumeze nepăsător.

– Ascultați, băieți, a zis el după o pauză, nu mă deranjează să plătesc cheltuieli legale, mai ales că sunt într-o situație nenorocită ca asta, dar 5 000 de dolari? Cum să zic, cultiv aproape patru sute de hectare, care cer o muncă înrobitoare vreme de opt luni din partea a treizeci de lucrători, și dacă am noroc și vremea ține cu mine, iar prețurile rămân mari și găsesc mână de lucru pentru cules, atunci, la fiecare trei sau patru ani, obțin o recoltă omenească și poate câștig 20 000 de dolari după ce plătesc toate facturile. Jumătate din banii ăștia merg la Florry. Asta înseamnă că-mi rămân zece mii, iar voi vreți jumătate din suma asta.

– Cifrele tale sunt diminuate, a spus John fără să ezite. Familia lui cultiva mai mult bumbac decât Banning. Vărul nostru a obținut o recoltă foarte bună – și la fel și tu.

– Pete, dacă ai obiecții legate de onorariile noastre, poți angaja pe altcineva, a spus apoi Russell. Mai sunt avocați în oraș. Noi facem tot ce putem ca să te protejăm.

– Haideți, băieți! a zis Pete. Întotdeauna ați avut grijă de mine și de familia mea. Nu mă plâng de cererea voastră, dar s-ar putea să treacă ceva timp ca să adun atâția bani.

John și Russell bănuiau că Pete putea semna cu ușurință un cec, dar, la urma urmelor, era fermier și, asemenea celor ca el, era strâns la pungă. Iar ei îl compătimeau, întrucât, după toate probabilitățile, Pete urma să moară cât de curând pe scaunul electric ori mult mai târziu, în cine știe ce spital nenorocit de penitenciar. Viitorul lui era mai mult decât sumbru, iar ei nu îl puteau învinui că încerca să pună deoparte cât mai mulți bani.

Apoi o secretară a bătut la ușă și a intrat cu un serviciu elegant de cafea. A umplut trei cești din porțelan și le-a oferit frișcă și zahăr. Pete a amestecat cafeaua cu frișcă, a luat o gură și și-a stins țigara.

După plecarea secretarei, John a spus:

– Bine, să mergem mai departe. Mai avem o moțiune pe care trebuie să o discutăm. Singura noastră cale de apărare este alienarea mintală temporară. Dacă nu vei fi găsit vinovat, lucru cu totul improbabil, va fi din simplul motiv că putem convinge juriul că nu ai gândit rațional când ai apăsat pe trăgaci.

– V-am spus deja că nu vreau asta.

– Și noi te-am auzit, dar nu are importanță ce dorești tu. E vorba mai curând de ce avem la dispoziție în proces. Alienarea mintală este tot ce avem la dispoziție. Punct. Dacă eliminăm asta, tot ce putem face e să ascultăm ca niște spectatori cum procurorul te strânge în corzi. Asta dorești?

Pete a dat din umeri ca și cum nu s-ar fi sinchisit, apoi a spus:

– Faceți ce aveți de făcut, dar nu mă declar nebun.

– Am găsit un psihiatru în Memphis, a spus apoi Russell, care e dispus să te examineze și să depună mărturie în numele tău la proces. Este foarte cunoscut și se pricepe la astfel de situații.

– Ei bine, cred că e un trăsnit clasa întâi dacă poate susține că sunt nebun, a spus Pete cu un zâmbet, ca și cum ar fi fost ceva distractiv.

Niciunul din avocați nu a răspuns la zâmbetul lui. John a sorbit din cafea, iar Russell și-a aprins încă o țigară. Aerul nu era doar

apăsător din cauza fumului, ci și încărcat de încordare. Avocații făceau tot ce se putea, dar clientul lor nu părea să aprecieze activitatea lor, nici să-și asume situația disperată în care se afla.

Apoi John și-a dres glasul, mutându-și greutatea pe scaun.

– Așadar, Pete, ca să recapitulăm: nu avem apărare, nici scuze, nici vreo explicație pentru ce s-a întâmplat, nici vreo șansă de a strămuta procesul într-un loc mai puțin ostil. Ești de acord cu toate acestea?

Pete a ridicat din umeri fără să spună nimic.

John a început să-și maseze fruntea, ca și cum l-ar fi durut capul. După câteva momente în care a domnit tăcerea, Russell a spus:

– Pete, ar mai fi o chestiune, ceva ce ar trebui să știi. Am făcut câteva cercetări în trecutul lui Dexter Bell și am descoperit o chestiune interesantă. În urmă cu opt ani, pe când era pastor la o biserică dintr-un orășel din Louisiana, a apărut o problemă. Biserica avea o secretară tânără, proaspăt căsătorită, și se pare că a existat un fel de relație între fată și pastorul ei. O sumedenie de zvonuri, dar nu multe fapte concrete, însă Bell a fost mutat curând de acolo. Iar secretara și soțul ei s-au mutat în Texas.

– Evident, a adăugat John, n-am investigat prea adânc și s-ar putea să ne fie imposibil să găsim vreo dovadă de valoare. Se pare că totuși chestiunea a fost mușamalizată.

– Se poate aduce asta în discuție la proces? a întrebat Pete.

– Nu, dacă nu avem probe suplimentare. Vrei să urmăm pista asta?

– Nu, nu în numele meu. Nu trebuie să se aducă vorba de asta la procesul meu.

– Pete, îmi dai voie să te întreb de ce? l-a întrebat John încruntându-se. Nu ne oferi absolut nimic de care să ne folosim.

Russell și-a dat ochii peste cap, lăsând impresia că se pregătea să iasă din birou.

– Am spus nu, a repetat Pete. Și să nu mai aduceți asta în discuție.

Probabil că dovada că Dexter Bell era afemeiat avea să fie exclusă la proces, dar cu siguranță avea să contribuie la explicarea motivului crimei. Dacă lui Dexter îi umblau ochii după femei și dacă îi atrăsese atenția Lizei Banning pe când jelea pierderea

soțului, atunci marele mister avea să fie rezolvat. Însă acum era clar că Pete nu avea niciun interes să îl rezolve. Voia să își ducă secretul cu el în mormânt.

– În fine, Pete, a spus apoi John, va fi un proces foarte scurt. Nu te putem apăra, nu avem martori de citat, nimic de prezentat juriului. Se va termina într-o zi sau două.

– Dacă va dura și atât, a spus Russell.

– Fie și așa, a încheiat Pete.

CAPITOLUL 11

Cu trei zile înainte de Crăciun, Joel a urcat în tren la gara Union Station din centrul orașului Nashville, iar în vagonul-restaurant îl aștepta frumoasa și eleganta lui soră. Mai tânără decât el cu optsprezece luni, Stella împlinise nouăsprezece ani și, dintr-o adolescentă care înflorise târziu, în cursul ultimului semestru, devenise o femeie tânără și atrăgătoare. Părea mai înaltă, iar silueta ei firavă se împlinise, căpătând rotunjimi plăcute, pe care Joel n-a putut să nu le remarce. Părea mai matură, mai deplină și mai inteligentă, iar când și-a aprins o țigară, i-a amintit lui Joel de o actriță de pe marile ecrane.

– Când te-ai apucat de fumat? a întrebat-o el.

Trenul a ieșit din oraș și a pătruns în suburbii, îndreptându-se spre sud. Stăteau la masă având în față câte o ceașcă de cafea. Chelnerii se foiau în jur, preluând comenzile pentru prânz.

– Fumez de la șaisprezece ani, a spus ea. La fel ca tine. La colegii, cele mai multe fete fumează în văzul lumii când împlinesc douăzeci de ani, deși obiceiul nu este prea agreat de lume. Voiam să mă las, dar exact în momentele acelea Pete s-a crezut pistolar. Acum fumez mai mult decât înainte, ca să mă calmez.

– Ar trebui să te lași.

– Dar tu?

– Și eu am încercat. Mă bucur să te revăd, surioară. Să nu începem scurta noastră călătorie discutând despre Pete.

– Să începem? Sunt în tren de șase ore. Am plecat din Roanoke la ora cinci dimineața.

Au comandat mâncare și ceai cu gheață, discutând vreme de o oră despre viața din colegiu, profesori preferați, prieteni, planuri de viitor, dar și despre dificultatea de a-și duce viața ca și când lucrurile ar fi fost normale, în vreme ce părinții lor erau închiși amândoi într-un fel sau altul. Când și-au dat seama surprinși că discutau despre familie, au schimbat imediat subiectul și au vorbit despre anul care venea. Joel fusese acceptat la Facultatea de Drept de la Vanderbilt, dar dorea o schimbare de peisaj. Fusese acceptat și la Ole Miss, dar acea facultate se afla la doar o oră distanță de Clanton și, având în vedere circumstanțele, i se părea prea aproape de casă.

Stella era la jumătatea primului an de studii și abia aștepta să absolve. Adora viața de la Hollins, dar tânjea după anonimitatea unui oraș mare. La colegiu, toată lumea o cunoștea, iar acum se aflase și despre tatăl lor. Voia să aibă necunoscuți în viața ei, oameni care nu știau sau cărora nu le păsa de unde venea. În privința relațiilor amoroase, nu aveau prea multe de spus. De Ziua Recunoștinței, Stella cunoscuse un tânăr în D.C. și mersese să danseze cu el de două ori, iar o dată ieșiseră la un film. El era student la Georgetown, avea o familie agreabilă, părea bine-crescut și manierat și îi trimitea scrisori, dar ea nu simțea o atracție reală față de el. Avea să îl mai țină în așteptare o lună sau două, apoi să îi frângă inima. Viața sentimentală a lui Joel era și mai neconvingătoare. Câteva întâlniri când și când, dar niciuna despre care să merite să discute. Susținea că încă nu era dispus să facă pasul, mai ales că mai avea încă trei ani de facultate. Jurase să nu se căsătorească decât după treizeci de ani.

Însă oricât de mult au încercat, nu s-au putut feri de subiectul cel mai dramatic. Joel i-a spus Stellei că tatăl lor le transferase pământul cu trei săptămâni înainte de crimă, fiind acum proprietari comuni. Probabil că Pete socotise că procedase inteligent, dar, de fapt, fusese o mișcare greșită. Acuzarea avea să folosească actul de înstrăinare drept probă că plănuise cu grijă crima, făcând demersuri pentru a-și proteja proprietatea. Joel își petrecea mult timp în

biblioteca de Drept a colegiului și, cu cât se documenta mai mult, cu atât mai sumbru părea viitorul lor. Potrivit unui prieten al cărui tată era avocat, asta reprezenta o șansă excelentă pentru ca Jackie Bell să îl dea în judecată pe Pete Banning, în cadrul unui proces pentru acțiune premeditată. Acest lucru îl determinase pe Joel să își petreacă ore în șir citind despre astfel de procese. De asemenea, se documenta și cu privire la neplăcutul subiect al documentelor translative frauduloase de proprietate. Actul translativ întocmit de tatăl lor către ei putea fi atacat de avocații care lucrau pentru familia Bell. Legea era aceeași în întreaga țară și spunea că o persoană căreia i se cereau despăgubiri civile nu își putea ascunde sau transfera proprietatea pentru a scăpa de pretenții întemeiate. Cu toate acestea, Joel avea încredere în firma Wilbanks, nu doar pentru priceperea în ale legii, ci și pentru finețea sa politică. Stella era deja alarmată la gândul că ei doi ar fi putut pierde pământul, își dădea seama Joel. Era și așa distrusă de oroarea de a-și pierde tatăl. Nu avea idee ce urma să se întâmple cu mama ei. Iar acum, asta – posibilitatea de a pierde totul. La un moment dat, ochii au început să i se umezească, dar s-a străduit să își rețină lacrimile. Joel a reușit să o liniștească întru câtva, explicându-i că orice posibil proces civil putea fi soluționat în termeni favorabili. Pe de altă parte, aveau de rezolvat chestiuni mult mai importante. Tatăl lor urma să fie judecat peste două săptămâni. Și, conform ordinelor lui, el și Stella nu aveau voie să apară în apropierea tribunalului.

După ce au terminat prânzul, s-au mutat într-un compartiment și au închis ușa. Ajunseseră deja în Mississippi, iar trenul oprise în orașe precum Corinth și Ripley. Stella a început să moțăie, reușind chiar să doarmă o oră.

Mergeau acasă pentru că, în cele din urmă, tatăl lor îi chemase. În scrisoare, le comunicase condițiile stabilite pentru vizita lor de Crăciun: să ajungă acasă pe 22 decembrie, să nu stea mai mult de trei zile, să evite ieșirea în centrul orașului, să nu meargă cu niciun chip la biserică, să limiteze contactele cu prietenii, să nu discute treburi de familie cu nimeni, să își petreacă timpul cu Florry; iar el avea să aranjeze o întâlnire privată cu ei, nu foarte lungă însă.

La fel ca întotdeauna, și Florry le scrisese, promițându-le câteva planuri, printre care și o mare surpriză. Avea să îi aștepte în gara din Clanton când sosea trenul, la asfințit. În ton cu spiritul sezonului, Florry purta o rochie de un verde sclipitor, care curgea în jurul corpului ei ca un cort menit să îi ascundă masivitatea. Cădea în falduri până la glezne și licărea în luminile slabe ale peronului. Pe cap avea o pălărie din fetru de culoare roșie, pe care ar fi purtat-o doar un clovn, iar la gât îi atârnau mai multe bijuterii stridente, care zăngăneau când făcea vreo mișcare. Văzând-o pe Stella, a scos un răcnet și s-a repezit spre ea, prinzând-o într-o strânsoare ca de urs. După acest asalt, în timpul căruia Joel aruncase priviri prudente în jur, a venit rândul lui să fie îmbrățișat. Florry avea ochii umezi, iar Stella plângea. Ceilalți pasageri treceau grăbiți pe lângă ei.

Copiii se întorseseră acasă. Familia se destrăma, așa că se strângeau în brațe unul pe altul pentru a găsi sprijin. Pentru numele lui Dumnezeu, ce le făcuse Pete?

Joel căra bagajele, în vreme ce femeile mergeau la braț, vorbind cu înflăcărare. S-au urcat amândouă pe bancheta din spate în Lincolnul din 1939 al lui Florry, care s-a întrerupt din discuție doar ca să îi ceară lui Joel să conducă. Asta îi convenea. Călătorise destul cu mătușa lui la volan ca să știe ce pericole îi pândeau. Apăsând pe pedala de accelerație, au plecat în trombă din Clanton, depășind orice limită de viteză.

În timp ce goneau pe Autostrada 18, unde traficul era ca și inexistent, Florry i-a anunțat că aveau să stea cu ea, în căsuța ei roz, și nu în casa lor. Căsuța era înțesată de decorațiuni de Crăciun, încinsă de un foc care vuia și mirosind a mâncare gătită de Marietta. Casa lor, în schimb, părea părăsită, fiind rece, întunecată și lipsită de viață. Pe de altă parte, Nineva era deprimată și nu făcea decât să umble îndurerată prin încăperi, vorbind singură și plângând, cel puțin conform spuselor Mariettei.

Când Joel a pătruns pe aleea pentru mașini, apropiindu-se de singura casă pe care o cunoscuseră el și Stella, orice discuție a încetat. Într-adevăr, era întunecată, lipsită de viață, de parcă oamenii care locuiseră acolo muriseră și totul fusese abandonat.

A oprit mașina, lăsând farurile să lumineze ferestrele din fața casei, apoi și motorul. Preț de câteva momente, nimeni nu a scos nicio vorbă.

– Să nu intrăm, a mormăit Florry.

– Acum un an, eram toți acolo, pentru a sărbători Crăciunul, a spus Joel. Tata se întorsese din război. Mama era fericită și frumoasă, agitându-se prin casă, fericită că avea toată familia laolaltă. Mai țineți minte cina din ajunul Crăciunului?

– Da, casa era plină de oaspeți, printre care se numărau și Dexter, și Jackie Bell.

– Ce naiba s-a întâmplat cu noi?

Cum nu exista un răspuns, nimeni nu a încercat să găsească unul. Camioneta lui Pete era parcată lângă casă, iar alături de ea era sedanul familiei, un Pontiac cumpărat înainte de război. Vehiculele se găseau acolo unde trebuiau să fie, ca și cum proprietarii s-ar fi aflat în casă pregătindu-se de culcare și totul în jur era bine.

– Gata, de ajuns cu asta, a spus Florry. Doar n-o să ne petrecem timpul văicărindu-ne. Pornește mașina și să mergem! Marietta are o oală cu tocăniță de vită cu chili pe sobă și pregătește o cremă de ciocolată.

Joel a dat cu spatele, îndepărtându-se de casă și urmând apoi un drum presărat cu pietriș ce ocolea pe departe hambarele și șoproanele proprietății Banning. Trecând prin dreptul căsuței albe în care trăiau de decenii Nineva și Amos, au văzut la o fereastră o lumină aprinsă, iar Mack, câinele lui Pete, i-a urmărit de pe veranda din față.

– Ce mai face Nineva? a întrebat Stella.

– Supărăcioasă ca de obicei, a răspuns Florry.

Neînțelegerile ei cu menajera se rezolvaseră cu ani în urmă, când amândouă hotărâseră să se ignore una pe cealaltă.

– De fapt, e îngrijorată, la fel ca toată lumea. Nimeni nu știe ce ne rezervă viitorul.

– Dar cine nu e îngrijorat? a mormăit Stella cu voce tare.

Se deplasau încet pe o porțiune întunecată de drum, având în jur doar câmpurile nesfârșite. Apoi Joel a frânat brusc și a oprit motorul, stingând imediat și farurile. Fără să se întoarcă, a spus:

– Gata, mătușă Florry, ne aflăm în pustietate și nimeni nu poate auzi aici ce discutăm. Suntem doar noi trei, singuri, împreună pentru prima oară. Tu știi întotdeauna mai multe decât oricine altcineva, așa că hai să ne lămurim! De ce l-a ucis Pete pe Dexter Bell? Trebuie să existe un motiv întemeiat, iar tu îl știi.

Ea a rămas tăcută multă vreme și, cu cât se prelungea tăcerea, cu atât mai mult anticipau Stella și Joel cuvintele ei. În cele din urmă, ea avea să le dezvăluie marele mister și să le explice acea nebunie. Totuși, ea a zis:

– Dumnezeu mi-e martor, nu știu. Pur și simplu nu știu și nu sunt sigură că vom înțelege vreodată. Tatăl vostru este în stare să ducă secretele cu el în mormânt.

– Tata era supărat pe Dexter, au avut vreo neînțelegere sau vreo ceartă privind chestiuni ce țin de biserică?

– Nu am știință de așa ceva.

– Aveau afaceri de vreun fel? Știu că e o întrebare ridicolă, dar fii atentă la mine, bine? Încerc să elimin posibilele conflicte.

– Dexter a fost predicator, a spus Florry. Nu știu de vreo afacere între ei.

– Și asta ne conduce la ceea ce este evident, nu? Mama a fost singura legătură între tata și Dexter Bell. Țin minte acele prime zile când l-am socotit mort. Casa gemea de oameni, atât de mulți încât trebuia să ies și să mă plimb multă vreme pe afară. Și îmi amintesc că Dexter venea și stătea mult cu mama. Se rugau și citeau din Biblie, iar uneori rămâneam cu ei. Era oribil – și toți eram șocați –, dar îmi aduc aminte că Dexter era calm și liniștitor. Nu ești de aceeași părere, Stella?

– Da, s-a purtat minunat. Era acolo tot timpul. Câteodată venea și soția lui, dar ea nu radia aceeași liniște. După șocul inițial, vizitele oamenilor s-au rărit, iar noi am revenit într-un fel la vechile noastre obiceiuri.

– Țara era în război, a spus Florry. Bărbații mureau pretutindeni. Noi am reușit să mergem mai departe, încă plini de speranță, rugându-ne mult, dar văzându-ne de treburile noastre. Doamne, trebuia să trăim în continuare!

– Întrebarea este cât de multă vreme a venit Dexter aici, Florry, a spus Joel. Asta vreau să știu.

– Habar n-am, Joel, și nu cred că apreciez tonul tău. E acuzator, iar eu n-am făcut nimic rău și nici nu ascund ceva.

– Noi vrem doar răspunsuri, a continuat el.

– Și poate că nu există niciunul. Viața e plină de mistere și nu avem răspunsuri garantate. N-am bănuit nimic nelalocul său între Dexter Bell și mama ta. Sinceră să fiu, simpla sugestie mă șochează. N-am auzit nicio vorbă de la Marietta sau de la Nineva, nici de la altcineva, fiindcă veni vorba. Și nici cea mai vagă aluzie că se petrecea ceva.

A urmat o pauză lungă, cât Florry și-a recăpătat suflul.

– Te rog să pornești mașina, Joel, a spus apoi Stella, mi s-a făcut frig.

El nu a făcut nicio mișcare pentru a întoarce cheia în contact.

– În același timp, a continuat Florry, eu am păstrat mereu distanța față de Liza și același lucru s-a întâmplat și în cazul Ninevei. Nu-mi imaginez cum de-a putut trăi Pete în aceeași casă cu amândouă, dar nu era treaba mea.

Iar Joel ar fi vrut să spună că, de fapt, casa era foarte plăcută, cel puțin înainte de război, când viața decurgea normal. Deși n-avea să spună asta vreodată, Stella se gândise că neînțelegerile din familie păreau create de mătușa Florry. Însă și așa, asta se întâmpla înainte de război, pe vremea când părinții lor erau mult mai normali.

– N-o acuz pe mama de nimic, înțelegi? a spus apoi Joel frecându-și nasul. Nu am absolut nicio dovadă, dar circumstanțele impun aceste întrebări.

– Vorbești ca un avocat, a spus Stella.

– Doamne Dumnezeule, Joel, s-a răstit Florry, afară sunt aproape zero grade și simt că îngheț. Să mergem!

*

În ajunul Crăciunului, pe la amiază, în timp ce Nineva se agita prin bucătărie, pregătind cel puțin cinci feluri de mâncare în același timp, iar Joel și Stella făceau tot ce puteau ca să o sâcâie și să o facă să râdă, a sunat telefonul. Joel a ridicat receptorul, salutându-l pe Nix Gridley. Apelul acela era așteptat. După ce a închis, a anunțat-o pe Stella că tatăl lor urma să ajungă acasă peste aproximativ o oră. Apoi s-a dus să o cheme pe mătușa Florry.

Zece săptămâni petrecute în închisoare pot îmbătrâni pe oricine, însă Pete Banning părea s-o facă într-un ritm nebunesc. Părul îi era mai cărunt, iar în colțurile ochilor avea riduri dese. În ciuda faptului că Florry preluase bucătăria închisorii, el reușise să slăbească. Desigur, pentru unii deținuți, cele zece săptămâni de detenție însemnau apropierea eliberării. Însă pentru oameni ca Pete nu avea să mai existe libertatea; așadar, nu avea nicio speranță, niciun motiv să își păstreze spiritul viu. Într-un fel sau altul, avea să moară în închisoare, departe de casă. Pentru el, moartea prezenta anumite avantaje. Unul era fizic; avea să își trăiască restul vieții cu dureri, câteodată foarte severe, iar aceasta nu era o perspectivă plăcută. Altul era psihic; urma să poarte în minte mereu imagini de nedescris ale suferinței umane, iar câteodată aceste poveri îl aduceau în pragul nebuniei. Aproape ceas de ceas pornea câte o bătălie în timp ce încerca vitejește să le alunge din minte. Însă doar rareori reușea.

După cum se întrevedea viitorul, Pete își dădea seama că acela era ultimul lui Crăciun. Îl convinsese pe Nix de acest lucru, păcălindu-l pentru a obține dreptul la o vizită la fermă. Nu își văzuse copiii de luni întregi și probabil că nici nu avea să îi mai vadă. Nix se arătase înțelegător față de argumentele lui, dar nu reușise să își șteargă din minte gândul că cei trei copii ai familiei Bell nu aveau să își mai vadă tatăl vreodată. Pe măsură ce săptămânile se scurgeau și ziua procesului se apropia, Nix era din ce în ce mai convins că sentimentele oamenilor din comitat erau

împotriva lui Pete Banning. Admirația dobândită cu greu, de care se bucurase până în anul precedent, se mistuise în câteva secunde. Nici procesul lui n-avea să dureze prea mult.

În orice caz, Nix acceptase să îi acorde dreptul la o vizită scurtă – de cel mult o oră. Niciun alt deținut nu beneficia de o asemenea clemență, așa că Pete nu trebuia să spună nimănui din închisoare unde pleca. Îmbrăcat în haine de stradă, a călătorit stând pe scaunul din dreapta lui Nix, fără să spună nimic, ca de obicei, privind lung spre câmpurile pustii. Când au oprit în spatele camionetei lui, Nix a insistat să rămână în mașină, însă Pete nici nu a vrut să audă. Afară era frig, iar înăuntru îl aștepta o cafea fierbinte.

Vreme de o jumătate de oră, Pete a stat la masa din bucătărie, avându-i pe Stella de o parte și pe Joel și Florry de cealaltă parte. Nineva stătea lângă sobă, ștergând farfurii și neparticipând în vreun fel la conversație. Pete era relaxat și încântat să își vadă copiii, cărora le-a pus o sumedenie de întrebări despre școală și planurile lor de viitor.

Șeriful Gridley a rămas singur în camera de zi, sorbind din cafea și frunzărind o revistă pentru fermieri, dar stând și cu un ochi pe ceas. La urma urmelor, era ajunul Crăciunului și avea de făcut cumpărături.

Apoi Pete și copiii s-au mutat din bucătărie în micul lui birou, închizând ușa pentru mai multă intimitate. Pete și Stella s-au așezat alături pe o canapea, iar Joel și-a tras un scaun în apropierea lor. Când a început să vorbească despre proces, Stella s-a străduit din răsputeri să nu plângă. Nu avea nimic de spus în apărarea lui și se aștepta la o condamnare fără mari dificultăți. Necunoscuta era dacă juriul avea să îl condamne la moarte sau la închisoare pe viață. Îi convenea oricare dintre soluții. Își acceptase soarta și avea să înfrunte pedeapsa.

În timp ce Stella plângea din ce în ce mai tare, Joel avea de pus o mulțime de întrebări. Cu toate acestea, Pete i-a prevenit că singura întrebare la care nu putea răspunde era de ce o făcuse. Avusese motive întemeiate, dar ele existaseră între el și Dexter Bell. Și-a

cerut scuze de mai multe ori pentru rușinea și greutățile pe care le provoca și pentru pătarea irevocabilă a bunului renume al familiei. Le-a cerut iertare, dar ei nu erau pregătiți pentru asta. Nu se puteau gândi la iertare decât după ce înțelegeau ceva din ceea ce se întâmpla. Era tatăl lor. Cine erau ei ca să îl ierte? Și de ce să îl ierte când nici nu precizase motivele pe care le avusese? Era derutant și copleșitor și, până la urmă, chiar și Pete a vărsat câteva lacrimi.

După o oră, Nix a bătut la ușă și a pus capăt scurtei lor revederi. Pete l-a urmat la mașina de patrulare pentru a se întoarce la închisoare.

*

De dragul lor, Jackie Bell și-a dus copiii la biserică pentru a participa la slujba din ajunul Crăciunului. Cei trei au stat alături de bunici, care zâmbeau mândri de familia lor frumoasă, din care lipsea tatăl lor. Jackie s-a așezat la capătul băncii, iar două bănci mai în spate se afla Errol McLeish, un metodist destul de capricios, care participa ocazional la slujbe. Ea spusese, la un moment dat, că intenționa să vină la biserică alături de copii, iar Errol apăruse ca din întâmplare. Nu se ținea scai după ea, ci doar o urmărea de la distanță. Jackie suferea enorm – și pe drept cuvânt –, iar el era îndeajuns de inteligent ca să îi respecte doliul. Până la urmă, acea stare avea să treacă.

După slujbă, Jackie și copiii s-au dus acasă la părinții ei pentru o cină lungă de Crăciun, care s-a terminat cu nenumărate povești la lumina focului. Fiecare copil a primit câte un cadou pe care l-a desfăcut, iar ea a făcut fotografii cu aparatul ei, un Kodak. Era târziu când s-au întors în micul lor duplex. Și-a culcat copiii și a mai zăbovit o oră lângă pomul de Crăciun, sorbind dintr-o ceașcă de cacao fierbinte, ascultând colinde la fonograf și chinuindu-se să își înfrângă emoțiile. Ar fi trebuit ca Dexter să fie acolo, asamblând jucării și împărtășind cu ea acele momente deosebite. Cum de

ajunsese văduvă la treizeci și opt de ani? Și, lucrul cel mai grav, cum avea să asigure traiul celor trei copii care dormeau acum la parter?

Vreme de cel puțin zece ani, se îndoise că mariajul ei avea să dureze. Lui Dexter îi plăceau femeile și mereu îi umblau ochii după ele. Se folosea de înfățișarea sa atrăgătoare și de farmecul de necontestat, dar și de îndatoririle lui de pastor ca să profite de femeile tinere. Nu fusese prins niciodată în flagrant și bineînțeles că nu mărturisise, dar lăsase în urmă unele suspiciuni. Biserica din Clanton era cea de-a patra la care predicase, a doua ca pastor senior, iar Jackie îl urmărise mai atent decât până atunci. Cum nu avea dovezi convingătoare, trebuia să aibă o confruntare cu el, iar acea zi avea să sosească. Sau nu? Ar fi avut vreodată curajul de a destrăma familia și de a o târî printr-un divorț îngrozitor? Știa că ea avea să fie cea învinuită. Ar fi fost mai ușor să îndure în tăcere pentru a proteja copiii, dar și cariera lui? În momentele cele mai intime, suferise din cauza acestor conflicte.

Dar acum, ele nu mai aveau nicio importanță. Rămăsese singură, fără să poarte stigmatul unui divorț. Copiii ei erau marcați, dar țara ieșea din starea de război, muriseră peste jumătate de milion de bărbați, iar familiile de pretutindeni erau traumatizate și rănite, încercând să facă față situației și să revină la normal.

Se părea că, în cele din urmă, Dexter se apropiase prea mult de o femeie nepotrivită, deși Jackie nu o bănuia de nimic pe Liza Banning. Desigur, era destul de frumoasă, dar și vulnerabilă. Jackie o urmărise, dar nu observase nimic nelalocul lui, însă în cazul unui bărbat înclinat spre înșelătorie, orice femeie atrăgătoare reprezenta o potențială țintă.

Și-a șters o lacrimă, simțind un dor cumplit de soțul ei. Avea să îl iubească mereu, iar dragostea ei profundă făcea suspiciunile și mai dureroase. Ura situația aceea – și îl ura și pe el pentru asta –, iar câteodată se ura pe sine pentru că nu fusese destul de puternică pentru a-l părăsi. Însă acele zile trecuseră, nu? N-avea să-l mai vadă niciodată pe Dexter plecând cu mașina ca să viziteze vreun bolnav. Se întreba unde se ducea el cu adevărat. N-avea să mai fie

suspicioasă când el consilia pe cineva în spatele ușii încuiate a biroului său. N-avea să mai remarce rotunjimile câte unei femei tinere din biserică, întrebându-se dacă și Dexter o privea admirativ.

Lacrimile s-au transformat în suspine pe care nu le mai putea controla. Plângea de durere, pierdere, furie sau ușurare? Nu știa și nu putea înțelege. Când discul s-a terminat, s-a dus la bucătărie ca să caute ceva de băut. Pe blat era un tort înalt cu glazură roșie, ceva de Crăciun, pe care Errol McLeish i-l adusese pentru copii. A tăiat o felie, și-a turnat un pahar cu lapte și a revenit în cameră.

Errol McLeish părea un bărbat foarte manierat.

CAPITOLUL 12

După o masă bogată de Crăciun, constând din bacon, omletă și biscuiți cu lapte bătut, și-au luat rămas-bun de la Marietta, aflată în căsuța roz, dar și de la păsări, pisici și câini și, după ce au încărcat bagajele, au urcat în mașină pentru o călătorie mai lungă. Joel era din nou șofer, o funcție permanentă, căci niciuna dintre femeile de pe bancheta din spate nu se oferise să conducă. Ambele vorbeau fără încetare, râzând zgomotos și amuzându-l pe șofer. Postul de radio WHBQ din Memphis nu difuza decât colinde, dar, ca să le audă, Joel trebuia să dea volumul cât mai tare. Ele se plângeau de zgomot. El se plângea de gălăgia pe care o făceau. Toți râdeau, iar călătoria părea să fi început grozav. Se simțeau ușurați lăsând în urmă comitatul Ford.

Trei ore mai târziu, au ajuns la poarta impunătoare a Spitalului de Stat Mississippi din Whitfield, iar dispoziția celor din mașină s-a schimbat radical. Liza fusese trimisă acolo în urmă cu șapte luni și nu primiseră aproape deloc vești despre tratamentul pe care îl urma. Îi trimiseseră scrisori, dar nu primiseră niciun răspuns. Știau că Pete vorbise cu doctorii, dar, bineînțeles, nu le spuseseră nimic atunci când discutaseră cu el. Florry, Joel și Stella presupuneau că Liza știa despre uciderea lui Dexter Bell, dar nu aveau să afle asta decât după ce se întâlneau cu doctorii ei. Era foarte posibil ca ei să îi fi ascuns o știre atât de groaznică, pentru a o proteja. Pete nu le spusese nimic nici despre asta.

Un paznic în uniformă, care completa niște hârtii, le-a oferit câteva îndrumări și, în cele din urmă, poarta s-a deschis. Whitfield era singurul spital psihiatric din stat, fiind alcătuit dintr-o serie de clădiri mari, răspândite pe o suprafață de peste 400 de hectare. Se numea campus, dar arăta mai curând ca o proprietate veche și măreață, înconjurată de câmpii și păduri. Spitalul era segregat, având secții separate pentru albi și negri. Joel a trecut pe lângă un oficiu poștal, o brutărie, un lac, un teren de golf, apoi pe lângă aripa în care erau trimiși alcoolicii. Cu un ajutor substanțial din partea femeilor, a reușit să descopere clădirea în care era găzduită mama lui și a parcat mașina în apropiere.

Preț de un moment, au rămas în mașina oprită, uitându-se la clădirea impozantă.

– Avem idee de diagnosticul ei? a întrebat apoi Stella. Sindrom depresiv, schizofrenie sau epuizare nervoasă? Are tendințe sinucigașe? Aude voci? Ori Pete a vrut să o alunge de acasă?

Florry a clătinat din cap.

– Chiar nu știu. Starea ei s-a înrăutățit rapid, iar Pete mi-a spus să nu mă apropii de casă. Dar am mai discutat despre asta.

Necazurile au început imediat după ce au trecut de ușă, unde o angajată ursuză i-a întrebat dacă aveau programare. Da, i-a explicat Florry, telefonase cu două zile în urmă și vorbise cu o anumită doamnă Fortenberry, administratorul clădirii 41, unde se aflau în acele momente. Femeia le-a spus că doamna Fortenberry își luase liber, pentru că, la urma urmelor, era ziua de Crăciun. Florry i-a răspuns că știa foarte bine ce zi era și că tinerii care o însoțeau erau copiii Lizei Banning, care voiau să o vadă pe mama lor de Crăciun.

Femeia a dispărut o bună perioadă de timp. Când a revenit, era însoțită de un domn care s-a prezentat drept doctorul Hilsabeck. La invitația lui cu jumătate de gură, l-au urmat pe hol până într-un mic birou, în care existau doar două scaune pentru vizitatori. Joel a rămas în picioare. În ciuda halatului alb, Hilsabeck nu arăta a doctor, chiar dacă ei nu aveau prea multă experiență în privința psihiatrilor. Avea capul lucios, vocea scârțâitoare, ochii alunecoși și nu inspira încredere. După ce s-au așezat, el a aranjat un dosar în

mijlocul biroului și a început prin a le spune: „Regret, dar există o problemă". Vorbea cu un accent nordic neplăcut, dorind să își arate părerea de rău. Iar numele lui nu suna nicidecum ca unul din Sud.

– Ce fel de problemă? a întrebat Florry cu glas apăsat.

Nu îi plăcea clădirea 41 și nici oamenii care lucrau acolo.

Hilsabeck a ridicat din sprâncene, fără să-și ia ochii de la hârtii, ca și cum ar fi preferat să nu aibă contact vizual cu vizitatorii.

– Nu pot discuta cu dumneavoastră despre pacientă. Tutorele ei, domnul Pete Banning, ne-a transmis instrucțiuni atât mie, cât și altor doctori să nu ne angajăm în discuții decât cu dumnealui.

– Dar e mama mea! a spus Joel furios. Și vreau să știu cum se simte.

Hilsabeck nu a reacționat în niciun fel la acest acces de furie, ridicând, pur și simplu, o foaie de hârtie de parcă ar fi fost din Evanghelie.

– Acesta este ordinul judecătoresc emis de comitatul Ford, semnat de judecătorul de acolo. S-a uitat la ordin în timp ce vorbea, preferând din nou să evite contactul direct. Ordinul de internare care îl numește pe Pete Banning drept tutorele ei, el stabilind foarte clar că, în toate chestiunile legate de tratamentul ei, noi, doctorii ei, trebuie să discutăm doar cu el. Toate vizitele din partea membrilor familiei și prietenilor trebuie să fie întâi aprobate de Pete Banning. Adevărat, domnul Banning a telefonat ieri după-amiază. Am discutat cu el câteva minute și mi-a reamintit că nu aprobă nicio vizită la tutela sa. Îmi pare rău, dar nu pot face nimic.

Cei trei s-au privit, nevenindu-le să creadă. Stătuseră de vorbă cu el în ziua precedentă, în căminul Banning. Joel și Stella se interesaseră de mama lor, dar nu primiseră niciun răspuns, așa că nu aduseseră vorba de vizita pe care voiau să o facă.

Joel s-a uitat tăios la Florry, apoi a întrebat-o:

– I-ai spus că venim aici?

– Nu. Dar tu?

– Nici eu. Discutaserăm despre asta și hotărâserăm să păstrăm tăcerea.

Hilsabeck a închis dosarul spunând:

– Regret sincer. Nu am nicio putere.

Stella și-a îngropat fața în palme și a început să plângă. Florry a bătut-o ușor pe un genunchi, apoi s-a răstit la Hilsabeck:

– Nu și-au văzut mama de șapte luni. Sunt cumplit de îngrijorați de soarta ei.

– Îmi pare foarte rău.

– Putem măcar să știm cum se simte? a întrebat Joel. Sunteți suficient de decent încât să ne spuneți?

Hilsabeck s-a ridicat ținând dosarul într-o mână.

– Nu vreau să fiu insultat, a răspuns el. Doamna Banning e mai bine. Asta e tot ce vă pot spune acum. Vă rog să mă scuzați.

A ocolit biroul, a trecut pe lângă Joel și s-a strecurat afară.

Stella și-a șters obrajii cu dosul mâinii și a inspirat adânc, iar Florry a întins o mână spre ea. În șoaptă, Joel a spus:

– Ce ticălos!

– Care dintre ei? a întrebat Florry.

– Fratele tău. Știa că vom veni aici.

– De ce a făcut asta? a întrebat Stella.

Cum nimeni nu găsea vreun răspuns, au lăsat întrebarea să planeze între ei multă vreme. De ce? Pentru că ascundea ceva? Poate că Liza nu era tulburată psihic și fusese expediată acolo din cauză că soțul ei era supărat pe ea. Așa ceva nu se mai pomenise. Florry avea o prietenă din copilărie care fusese trimisă la un azil pentru că suferea grav din cauza menopauzei.

Ori poate că Liza era cu adevărat bolnavă. Suferise o cădere psihică după ce primise vestea că Pete fusese dat dispărut și se presupunea că murise și probabil că nu își mai revenise complet. Dar de ce să o izoleze de propriii copii?

Ori Pete era cel care înnebunise? Probabil că fusese marcat de război și, în cele din urmă, cedase cu totul când îl ucisese pe Dexter Bell. Era inutil să încerce să îi înțeleagă acțiunile.

O ușoară bătaie în ușă i-a făcut să tresară. Au ieșit din birou și au fost întâmpinați de doi paznici neînarmați în uniforme. Unul le-a zâmbit, făcându-le semn să pornească pe hol. Au fost apoi însoțiți afară din clădire, după care paznicii i-au urmărit plecând cu mașina.

Când au trecut pe lângă lac, Joel a observat un mic parc și un pavilion și a virat înspre ele. Fără niciun cuvânt, a oprit automobilul și a coborât, apoi și-a aprins o țigară și s-a îndreptat spre o masă de picnic de sub un stejar desfrunzit. Se uita la apa neclintită a lacului și la șirul de clădiri de pe celălalt mal când Stella i s-a alăturat, cerându-i o țigară. S-au rezemat de masă și au fumat fără să-și vorbească. Florry a sosit o clipă mai târziu și, îndurând împreună frigul, s-au gândit la următoarea mișcare pe care ar fi trebuit să o facă.

– Ar trebui să ne întoarcem la Clanton, să mergem la închisoare și să avem o confruntare cu el, ca să-i cerem permisiunea de a o vedea pe mama.

– Și crezi că veți reuși? a întrebat Florry.

– Poate da, poate nu. Nu știu.

– Nu fi ridicol, a spus Stella. Întotdeauna e cu un pas înaintea noastră. A știut cumva că vom veni. Și iată-ne privind lacul în loc să o vedem pe mama. Nu mă întorc la Clanton.

– Nici eu, a spus Florry. Avem rezervări la Cartierul Francez și acolo o să merg. Doar e mașina mea.

– Chiar dacă nu ai permis, a spus Joel.

– Asta nu m-a oprit până acum. La un moment dat, am condus chiar până la New Orleans. Până acolo și înapoi, fără nicio problemă.

– Haideți, a spus Stella, meritățm puțină distracție.

*

Cinci ore mai târziu, Joel a virat de pe Canal Street, pătrunzând pe Royal. Cartierul Francez era plin de viață în acea perioadă, iar trotuarele înguste erau înțesate de localnici și de turiști grăbindu-se spre cluburi și restaurante în care să cineze. Clădirile și lămpile stradale erau împodobite cu lumini festive. La colțul cu Iberville, Joel a oprit în fața maiestuosului hotel Monteleone, cel mai mare din Cartier. Un hamal le-a luat bagajele, în timp ce un valet a

dispărut cu automobilul lui Florry. Au păşit apoi în holul elegant şi au pătruns în altă lume.

Cu trei ani în urmă, în toiul războiului, când familia era convinsă că Pete murise, dar încă se ruga să se petreacă un miracol, Florry o convinsese pe Liza să îi permită să-i ducă pe Joel şi pe Stella într-o excursie de Anul Nou. De fapt, şi Liza fusese invitată, dar ea refuzase, spunând că nu se simţea în stare să sărbătorească nimic. Florry se aşteptase la asta şi se simţise uşurată când ea refuzase. Şi astfel, se suiseră în tren fără ea, călătorind şase ore de la Clanton până la New Orleans, unde petrecuseră trei zile memorabile cutreierând prin Cartier, un loc pe care Florry îl adora şi pe care îl cunoştea foarte bine. Baza lor fusese hotelul Monteleone. Într-o seară, în barul său cel mai populat, în timp ce bea un gin – iar Joel sorbea dintr-un whisky şi Stella savura o ciocolată –, Florry le spusese de marele ei vis de a trăi în Cartierul Francez, departe de comitatul Ford, într-o lume în care lucrau şi trăiau scriitori, poeţi şi dramaturgi care organizau petreceri seara. Tânjea ca acel vis să se adeverească, însă a doua zi de dimineaţă îşi ceruse scuze, motivând că băuse prea mult şi vorbise necugetat.

În seara aceea de Crăciun, imediat după sosirea sa alături de Stella şi Joel, managerul hotelului a fost chemat. Au urmat salutări calde, apoi câte un pahar cu şampanie. Cina s-a anunţat pentru ora nouă, iar ei s-au grăbit să ajungă în camerele lor pentru a se împrospăta.

La cocktail, Florry a precizat regulile de bază privind şederea lor acolo, care nu cuprindeau decât promisiunea de a nu discuta despre niciunul dintre părinţii lor în următoarele patru zile. Joel şi Stella au fost de acord imediat. Florry stătuse de vorbă cu portarul pentru a afla ce se mai întâmplase în oraş şi astfel au avut multe de explorat: un nou club de jazz la Dauphine, o premieră de pe Broadway la Moondance şi câteva restaurante promiţătoare. Pe lângă plimbările fără ţintă prin Cartier şi admirarea unor antichităţi franceze de pe Royal, urmărirea unor artişti stradali din Piaţa Jackson, cafeaua din cicoare cu gogoşele, pe care le puteau cumpăra de la oricare dintre zecile de cafenele cu mese pe trotuar, trecerea de-a lungul digurilor

pentru a urmări traficul de pe fluviu și cumpărăturile la Maison Blanche, apărea întotdeauna câte ceva nou în oraș.

Urma o cină lungă în locuința din Chartres Street, unde îi aștepta domnișoara Twyla. Aceasta era o prietenă veche a lui Florry, de pe vremea anilor petrecuți în Memphis. Și Twyla era poetesă, scriind mult și publicând puțin, la fel ca Florry. Însă Twyla avusese norocul de a se mărita cu un bărbat bogat. Când acesta murise în tinerețe, ea devenise o văduvă bogată, care prefera compania femeilor, nicidecum a bărbaților. Plecase din Memphis cam la aceeași dată la care Florry își construise căsuța roz și se întorsese acasă.

S-au așezat pentru cină la o masă aleasă din sufrageria ei elegantă, fiind înconjurați de oameni bine îmbrăcați, care trăiau din plin spiritul sărbătorii. Chelnerii cu jachete albe le-au adus platouri cu stridii vii și le-au turnat vin de Sancerre, rece ca gheața. Pe măsură ce vinul îi ajuta să se destindă, făceau haz de alți meseni și râdeau pe săturate. Florry i-a informat că prelungise rezervarea lor pentru toată săptămâna. Dacă erau în stare, puteau să participe la un dans dezlănțuit de Anul Nou, în marea sală de bal a hotelului.

Comitatul Ford era departe.

CAPITOLUL 13

La 6 ianuarie 1947, la ora cinci dimineața într-o zi de luni, Ernie Dowdle și-a părăsit casa din Lowtown și a pornit pe jos spre calea ferată deținută de Illinois Central. Erau în jur de zero grade, o vreme normală potrivit almanahului pe care Ernie îl ținea în bucătărie. Vremea, mai ales în toiul iernii, reprezenta o parte importantă a meseriei lui.

Vântul dinspre nord-est se întețea, iar douăzeci de minute mai târziu, când a ajuns la tribunal, și-a simțit reci degetele de la mâini și de la picioare. Așa cum făcea deseori, s-a oprit și a admirat clădirea veche și impozantă, cea mai mare din comitat, apoi și-a îngăduit să se simtă puțin mândru. Treaba lui era să o încălzească, lucru pe care îl făcea de cincisprezece ani – iar el, Ernie Dowdle, se pricepea foarte bine la asta.

Aceea nu era o zi ca oricare alta. Urma să înceapă cel mai important proces de care își putea aminti, iar sala tribunalului de la parter avea să se umple curând. A descuiat ușa de serviciu din partea de nord a clădirii, apoi a închis-o și a încuiat-o, a aprins lumina și a coborât treptele spre subsol. Ajuns în camera cazanului, a reluat ritualul obișnuit pe vreme de iarnă și a verificat cele patru arzătoare, dintre care doar unul fusese lăsat în funcțiune pe perioada weekendului. Acesta păstra în întreaga clădire o temperatură de aproximativ șase grade Celsius, suficientă pentru a proteja țevile. Apoi a verificat cadranele celor două rezervoare de câte o tonă și

jumătate de motorină. Anticipând procesul, le umpluse din vinerea precedentă. A scos o placă și a examinat canalul de fum. După ce s-a convins că sistemul funcționa perfect, a pornit celelalte trei arzătoare și a așteptat ca temperatura să crească în boilerul aflat deasupra lor.

În timp ce aștepta, a alcătuit o masă din trei cutii de băuturi răcoritoare și s-a așezat, stând cu un ochi spre cadrane și aparatele de măsură, apoi s-a apucat să mănânce o prăjitură rece, pe care soția lui o făcuse în seara precedentă. Masa lui era folosită deseori pentru dejun și prânz, iar când lucrurile se tărăgănau, el și Penrod, omul de serviciu, scoteau o tablă de șah și făceau o partidă sau două. Și-a turnat apoi cafea fără zahăr dintr-un termos vechi și, în timp ce sorbea din ea, s-a gândit la domnul Pete Banning. Nu îl întâlnise, însă un văr de-al lui trăia la ferma Banning și lucra acolo. În trecut, chiar în urmă cu decenii, cei din neamul lui Ernie fuseseră lucrători la fermă și fuseseră îngropați în apropiere de terenurile Banning. Ernie se socotea norocos că scăpase de viața de lucrător agricol. Plecase la oraș și găsise o slujbă mult mai bună, care nu avea nici cea mai mică legătură cu recoltarea bumbacului.

La fel ca majoritatea oamenilor de culoare din comitatul Ford, Ernie era fascinat de uciderea lui Dexter Bell. După ce se petrecuse crima, mai toți crezuseră că un om atât de important ca Pete Banning n-avea să ajungă să fie judecat. Dacă împușcase un negru, indiferent din ce motiv, probabil că nu ar fi fost arestat. Dacă un negru ucidea un alt negru, dreptatea se înfăptuia în mod arbitrar și doar de către albi. Chestiunile precum motivul, poziția, starea de beție și cazierul erau importante, însă factorul-cheie era de obicei pentru cine lucra acuzatul. Șeful de treabă îți putea asigura câteva luni în închisoarea comitatului. Niciun stăpân nu te putea face să ajungi legat în scaunul electric.

Acum, când era evident că domnul Banning urma să apară în fața unui juriu alcătuit din albi, nimeni, cel puțin din Lowtown, nu credea că el avea să fie condamnat și pedepsit. Avea bani, iar cu bani se puteau cumpăra avocați abili. Cu bani puteau fi mituiți jurații. Banii îl puteau influența pe judecător. Albii știau cum să folosească banii pentru a obține tot ce doreau.

Ceea ce făcea cazul atât de captivant pentru Ernie era faptul că nu erau implicați oameni de culoare. Niciunul nu putea fi învinuit. Nu existau țapi ispășitori. O crimă în care victima era un alb ar fi declanșat ridicarea obișnuiților suspecți de culoare, dar nu și în cazul de față. Era doar o răfuială de modă veche între albi, iar Ernie dorea să urmărească procesul. Ca toată lumea, Ernie voia să știe de ce făcuse Banning asta. Era convins că la mijloc se afla o femeie.

Când a terminat prăjitura, a examinat cadranele. Aburul clocotea, fiind gata pentru a fi trimis prin țevi. Când temperatura aburului s-a ridicat la optzeci de grade, Ernie a manevrat robinetele și l-a eliberat. Acesta a gonit prin labirintul de țevi care duceau la caloriferele din fiecare încăpere a tribunalului. Cu ochii încă pe cadrane, a reglat apoi arzătoarele. Satisfăcut, a urcat scara de serviciu spre parter și a intrat pe ușa din apropierea boxei juraților. În sală era întuneric și frig. A aprins o lumină – restul aveau să aștepte până la ora șapte fix. A mers apoi pe lângă pupitrul judecătorului și de-a lungul băncilor, ajungând la un perete unde un calorifer negru din fontă gâlgâia și prindea viață. Aburul venit de la subsol era pompat în el, emanând primul val de aer cald ce avea să învingă frigul. Ernie a zâmbit, mândru că sistemul pe care îl întreținea atât de bine funcționa.

Era șase și jumătate și, având în vedere mărimea sălii de tribunal, care avea tavanul înalt, balcon și ferestre neetanșe, ce încă erau înghețate, Ernie socotea că va dura mai bine de o oră până când cele șase calorifere vor ridica temperatura la douăzeci și unu de grade. Ușile tribunalului se deschideau la ora opt, dar Ernie bănuia că obișnuiții instituției, aprozi și angajați, probabil și câțiva avocați, aveau să înceapă să intre înainte de ora aceea pe ușile laterale, cu toții avizi să urmărească începutul procesului.

*

Judecătorul Rafe Oswalt a sosit la ora opt fără un sfert și l-a găsit pe Penrod măturând podeaua camerei lui, aflată în spatele tribunalului. Au schimbat câteva amabilități, dar Penrod și-a dat

seama că judecătorul nu era dispus să stea de vorbă. Un moment mai târziu, Ernie Dowdle a trecut pe la el ca să îl salute pe domnul judecător și să îl întrebe dacă era suficient de cald. Ca întotdeauna, era perfect.

John Wilbanks și fratele lui, Russell, au sosit ca apărători. Și-au ocupat masa, aflată departe de boxa juraților, și s-au apucat să o acopere cu dosare, cărți groase de Drept și alte lucruri avocățești. Purtau costume elegante de culoare neagră și cravate din mătase și radiau un aer de avocați înstăriți și de succes, o imagine pe care toți oamenii din oraș o așteptau din partea lor. Miles Truitt a sosit ca reprezentant al Statului, împreună cu procurorul districtual adjunct, Maylon Post, proaspăt absolvent al Facultății de Drept Ole Miss. Truitt și John Wilbanks și-au strâns mâinile și, urmărind auditoriul pătrunzând în sală, au pornit o conversație amicală.

Nix Gridley a sosit împreună cu cei doi adjuncți ai săi, Roy Lester și Red Arnett, toți trei purtând uniforme identice, curate și călcate, și ghete foarte bine lustruite cu cremă. Nix delegase doi voluntari, cărora le dăduse arme și uniforme și care primiseră ordine stricte de a păstra liniștea în sala de judecată. Nix s-a plimbat prin sală, discutând cu aprozii, râzând cu avocații și salutându-i din cap pe membrii juriului care îi erau cunoscuți.

Publicul a fost dirijat spre latura din stânga sau de sud a sălii, iar băncile s-au ocupat la scurt timp după deschiderea ușilor. Printre curioși se numărau și câțiva reporteri, care au primit locuri în primul rând.

În dreapta, aprodul Walter Willy i-a adunat pe cei care fuseseră convocați. Judecătorul Oswalt și grefierul tribunalului circuitului aleseseră șaptezeci de alegători înregistrați, iar acestora li se trimiseseră scrisori în urmă cu două săptămâni. Paisprezece fuseseră respinși din diferite motive. Cei rămași în grup priveau agitați în jur, neștiind dacă trebuiau să se simtă onorați pentru că fuseseră aleși sau să se îngrozească pentru că participau la un caz de o asemenea notorietate. Deși în scrisori nu se precizase cine era persoana judecată, toți oamenii din comitat știau că era vorba despre Pete Banning. Dintre cei cincizeci și șase rămași, doar unul

mai făcuse parte dintr-un juriu. Procesele cu juraţi erau rare în zona rurală a statului Mississippi. Toţi cei din grup erau albi, iar între ei se găseau doar trei femei.

Deasupra lor, balconul se umplea de negri, doar negri. Anunţurile de pe holurile tribunalului promovau segregarea – grupurile sanitare, dozatoarele de apă, intrările în birouri şi în sala de judecată. Penrod, un bărbat cu statut special, mătura podeaua balconului şi le explica oamenilor de acolo cum funcţiona sistemul tribunalului. Acela era terenul stăpânit de el. Mai urmărise procese şi era foarte informat. Ernie urca şi cobora scara, oprindu-se lângă balcon pentru a flirta cu câteva femei. Hop, de la Biserica Metodistă, era omul momentului în balcon, pentru că avea să fie chemat pentru a depune mărturie. Era cel mai important martor al Statului şi voia să se asigure că oamenii ştiau asta. Toţi i-au urat numai bine.

La nouă fix, Walter Willy, care era aprod voluntar de când lumea, şi-a ocupat locul în faţa instanţei de judecată, a luat poziţia de drepţi – ori cel puţin versiunea lui – şi a început să răcnească:

– Ridicaţi-vă în faţa onoratei instanţe!

Cuvintele rostite cu glas strident i-au făcut să tresară pe cei care nu îl mai auziseră până atunci şi toată lumea s-a ridicat în picioare când judecătorul Oswalt a apărut pe uşa din spatele băncii lui.

Walter Willy şi-a lăsat capul pe spate şi, cu ochii aţintiţi spre tavan, a continuat să răcnească cu glas ascuţit:

– Ascultaţi, ascultaţi, tribunalul de circuit al districtului judiciar douăzeci şi doi al marelui Stat Mississippi este întrunit. Onorabilul Rafe Oswalt prezidează. Toţi cei care au fost convocaţi de tribunal să se apropie. Dumnezeu să binecuvânteze America şi statul Mississippi.

Nu era nevoie de o asemenea formulare, iar ea nu se regăsea în nicio secţiune a Codului justiţiei, a regulilor de procedură, a regulamentului de funcţionare a tribunalului şi nici a hotărârilor consiliului local. În urmă cu mulţi ani, când îşi asumase această slujbă – şi nimeni nu îşi amintea exact cum de ajunsese el aprodul permanent al tribunalului –, Walter Willy îşi petrecuse mult timp perfecţionându-şi chemarea la ordine, iar acum ea era acceptată ca

parte introductivă a proceselor. Judecătorului Oswalt nu îi păsa; cu toate acestea, avocații disprețuiau acele tirade. Indiferent de importanța audierilor sau a proceselor, Walter era prezent să cheme lumea la ordine cu glas sfredelitor.

Un alt element al acestui spectacol era uniforma făcută de mama lui. Cămașa de culoare kaki se asorta cu pantalonii, dar nu semănau nici pe departe cu uniformele purtate de ajutoarele de șerif. În plus, mama lui îi brodase numele cu litere galbene, vizibile, deasupra unui buzunar de la piept. Tot ea adăugase la întâmplare câteva petice pe mâneci, care nu aveau niciun rost. Mai purta o insignă sclipitoare, aurie, pe care o găsise la un târg din Memphis, și o centură din piele groasă pentru păstrarea muniției, care avea un șir de cartușe strălucitoare, ce creau impresia că era capabil să tragă dinainte de a pune întrebări. N-ar fi putut face asta, pentru că pur și simplu nu avea armă. Nix Gridley refuzase sec să îl numească ajutor de șerif și nici nu voia să audă de Walter Willy și de teatrul pe care îl juca.

Judecătorul Oswalt tolera totul cu un zâmbet ascuns, întrucât era ceva inofensiv și conferea puțină culoare sălii de tribunal și proceselor oarecum anoste.

Așezându-se pe scaunul lui, a rostit:

– Așezați-vă, vă rog, după care și-a aranjat faldurile robei largi și s-a uitat la mulțime.

Atât galeria, cât și balconul erau pline. În cei șaptesprezece ani petrecuți în instanță nu văzuse niciodată atât de mulți oameni în sala în care judeca el. Și-a dres glasul și a spus:

– Bună dimineața și bun venit! În această săptămână există doar un caz pe rol. Domnule șerif, vă rog să aduceți acuzatul.

Nix aștepta la o ușă laterală. A aprobat din cap și a deschis ușa, iar câteva secunde mai apoi a apărut cu Pete Banning, care, fără cătușe, a pășit încet, drept și semeț, fără nicio expresie de îngrijorare pe față, dar ținându-și ochii în pământ. Părea să nu ia în seamă mulțimea care îi urmărea fiecare mișcare. Pete detesta cravatele și purta doar o jachetă neagră peste cămașa albă. John Wilbanks se gândise că era important ca el să poarte costum, pentru a arăta respectul cuvenit instanței. Pete întrebase câți bărbați din juriu

aveau să poarte costum, iar când avocatul spusese că probabil niciunul, problema se rezolvase. Adevărul era că lui Pete nu îi păsa ce purta, ce purtau jurații sau ce purta oricine altcineva.

Fără să arunce vreo privire spre public, s-a așezat la masa apărării, și-a încrucișat brațele la piept și s-a uitat la judecătorul Oswalt.

Florry era cu trei rânduri mai în spate, la capătul băncii. Alături de ea stătea Mildred Highlander, cea mai bună prietenă a ei din oraș și singura care se oferise să urmărească procesul cu ea. Florry și Pete se certaseră în privința prezenței ei la proces: Pete se opusese cu hotărâre, ea era decisă să asiste. Voia să știe ce urma să se întâmple atât pentru sine, dar și pentru Joel și Stella. Pe de altă parte, își dăduse seama că Pete n-ar fi avut acolo pe nimeni care să fie de partea lui. Și avea dreptate. Oriunde se uita, se trezea măsurată cu ochi răi de metodiștii furioși.

Judecătorul Oswalt a continuat:

– În procesul *Statul Mississippi contra lui Pete Banning*, ce are de declarat Statul?

Miles Truitt s-a ridicat hotărât și a zis:

– Onorată instanță, Statul Mississippi este pregătit pentru proces.

– Și ce declară apărarea?

John Wilbanks s-a ridicat și a spus:

– La fel și apărarea.

După ce s-au așezat, judecătorul Oswalt s-a uitat la jurații potențiali și a precizat:

– Am convocat șaptezeci de persoane ca posibili jurați. Una a decedat între timp, trei nu au fost găsite, iar zece au fost trimise acasă, fiind respinse. Aprodul m-a informat că toate celelalte cincizeci și șase de persoane sunt prezente, au vârsta de peste optsprezece ani, dar sub șaizeci și cinci, și nu prezintă probleme de sănătate care să le împiedice să își exercite îndatorirea de jurați. Ați fost aranjați în ordine numerică și veți fi întrebați în această ordine.

Nu ar fi slujit la nimic să explice că cei zece respinși erau practic analfabeți și nu ar fi fost capabili să completeze nici măcar un chestionar rudimentar.

Judecătorul Oswalt a răsfoit câteva hârtii, apoi a luat actul de acuzare și l-a citit cu voce tare. Faptele, așa cum erau formulate, reprezentau o crimă cu premeditare în baza legii din Mississippi și puteau fi pedepsite cu închisoarea pe viață sau cu moartea pe scaunul electric. I-a prezentat apoi pe cei patru avocați și le-a cerut să se ridice. L-a prezentat după aceea pe acuzat, dar când i s-a cerut să se ridice, Pete a refuzat. Nu s-a mișcat, lăsând impresia că nici nu auzise. Judecătorul Oswalt s-a înfuriat, dar a decis să ignore această jignire.

Nu era un gest înțelept, iar John Wilbanks s-a gândit că ar fi fost necesar să îl săpunească bine pe clientul lui în timpul primei suspendări a ședinței. Ce spera Pete să câștige fiind lipsit de respect?

Continuând, judecătorul s-a lansat într-o prezentare inutilă, descriind atât victima presupusei crime, cât și presupusul ucigaș. La data morții, Dexter Bell era predicatorul Bisericii Metodiste din Clanton de cinci ani și, drept urmare, se dovedise foarte activ în comunitate. Era cunoscut de toată lumea, la fel ca și acuzatul. Pete Banning se născuse în comitatul Ford într-o familie marcantă, și așa mai departe.

După ce a încheiat, judecătorul Oswalt i-a întrebat pe posibilii juraţi dacă erau înrudiți prin sânge sau prin alianță cu Dexter Bell sau cu Pete Banning. Nimeni nu s-a clintit. Apoi a întrebat dacă vreunul dintre ei se considera prieten cu Pete Banning. S-au ridicat doi bărbați. Ambii au spus că erau prieteni de multă vreme și că nu puteau decide soarta lui, indiferent de probele confirmate. Amândoi au fost scuzați și au părăsit sala. Apoi a întrebat câți dintre posibilii juraţi erau prieteni cu un membru al familiei Banning și i-a numit pe Liza, Florry, Joel și Stella. S-au ridicat șase oameni. Un tânăr a spus că terminase liceul cu Joel. Altul a afirmat că sora lui și Stella erau prietene și că el o cunoștea bine. Un altul o cunoștea pe Florry de mulți ani. Judecătorul Oswalt i-a interogat individual, pe îndelete, și i-a întrebat dacă puteau rămâne imparțiali. Toți șase l-au asigurat că puteau, astfel că au rămas între juraţi. Trei au spus că erau prieteni cu familia Bell, dar au susținut că puteau fi obiectivi.

John Wilbanks se îndoia de acest lucru, așa că și-a pus în gând să îi refuze spre sfârșitul zilei.

Cum războiul abia se încheiase, iar amintirile despre Pete Banning erau încă vii, judecătorul Oswalt știa că trebuia să înfrunte situația în mod direct. Fără să ofere vreun amănunt despre trecut, l-a descris pe Pete Banning drept un ofițer care primise multe decorații și care fusese prizonier de război. A întrebat apoi câți veterani se aflau în grupul de posibili jurați. S-au ridicat șapte bărbați, pe care i-a chestionat individual. Până la ultimul, fiecare a spus că putea lăsa deoparte orice prejudecată sau favoritism, respectând astfel legea și ordinea din tribunal.

În război muriseră unsprezece bărbați din comitatul Ford, iar judecătorul Oswalt și secretarul tribunalului circuitului se străduiseră cu sârguință să elimine acele familii din rândul celor convocați.

Trecând la cealaltă latură a chestiunii, judecătorul Oswalt a întrebat dacă vreunul dintre ei era membru al bisericii lui Dexter Bell. S-au ridicat trei bărbați și o femeie, iar aceștia au fost excluși imediat. Mai rămăseseră cincizeci. Câți alții erau membri ai altor biserici metodiste existente în comitat? S-au ridicat încă cinci oameni. Trei au spus că îl cunoscuseră pe Dexter Bell; doi, nu. Judecătorul Oswalt i-a păstrat între juriați.

Acordase fiecărei părți cinci posibilități de recuzare care să fie folosite mai târziu, în cursul zilei. Dacă lui John Wilbanks nu îi plăcea înfățișarea sau limbajul corporal al unui anumit metodist, îl putea recuza fără niciun motiv. Dacă Miles Truitt bănuia că vreo cunoștință a familiei Banning ar putea intimida pe cineva, avea motiv pentru a invoca o recuzare, iar persoana dispărea din juriu. Cei patru avocați stăteau pe marginea scaunelor și urmăreau fiecare tresărire, zâmbet sau încruntare a oamenilor din grupul de posibili jurați.

Judecătorul Oswalt prefera să preia controlul în privința selectării juriilor. Alți judecători le lăsau mai multă mână liberă avocaților, însă aceștia vorbeau prea mult și încercau să se facă agreați. După o oră de chestionări pricepute, Oswalt redusese

posibilii juraţi la patruzeci şi cinci, astfel că i-a cedat locul lui Miles Truitt, care s-a ridicat şi a zâmbit larg, încercând să pară relaxat. A început prin a repeta şi sublinia ceea ce judecătorul spusese deja: dacă Statul avea să probeze fiecare element al acuzaţiei de crimă cu premeditare, juriul urma să impună condamnarea la moarte. Puteţi face asta? Îl puteţi condamna pe Pete Banning la scaunul electric? Dacă respectaţi legea, nu aveţi de ales. Nu va fi uşor, dar, câteodată, respectarea legii impune mult curaj. Aveţi un asemenea curaj?

Truitt a păşit de-a lungul barei şi s-a dovedit foarte abil în a-i sili pe juraţi să analizeze seriozitatea sarcinii pe care o aveau. Probabil că unii aveau îndoieli, dar, în acel moment, niciunul nu recunoştea asta. Pe Truitt îl îngrijorau veteranii şi bănuia că aceştia aveau să se dovedească mai îngăduitori decât erau dispuşi să recunoască. L-a apelat pe unul şi i-a cerut să se ridice, apoi i-a mulţumit pentru că se prezentase şi l-a interogat vreme de câteva minute. După ce a părut satisfăcut de răspunsuri, a trecut la următorul veteran.

Procesul de selecţie s-a desfăşurat cu lentoare, astfel că, la ora zece şi jumătate, judecătorul a simţit nevoia unei pauze de ţigară. Jumătate din sala de judecată s-a golit când oamenii s-au ridicat şi au ieşit, schimbând păreri în surdină. Unii s-au dus la toaletă, iar alţii s-au întors la locurile lor de muncă. Potrivit recomandărilor enunţate de judecător, toţi au încercat să îi ignore pe juraţi.

*

La ora unsprezece, John Wilbanks s-a ridicat şi s-a uitat la posibilii juraţi. Ceea ce voia să spună fusese anulat de propriul client. Planul lui fusese să semene ideea de instabilitate mintală încă de la începutul procesului de selecţie, apoi să continue cu o mărturie care să fie şocantă, tristă, credibilă şi convingătoare. Însă Pete nu dorise cu niciun chip aşa ceva. Cum el nu făcuse nimic pentru a-şi salva pielea, John nu putea decide dacă clientul lui avea un gen de dorinţă perversă de a muri sau dacă era într-atât de

arogant încât să nu creadă că vreun juriu l-ar putea condamna. În orice caz, apărarea nu avea nicio soluție.

John văzuse deja suficiente lucruri încât să știe de care jurați avea nevoie. Avea să încerce să îi evite pe toți metodiștii și să se concentreze asupra veteranilor. Însă era avocat și niciun avocat aflat pe scenă, cu o audiență captivă, nu putea rezista ideii de a spune câteva cuvinte. A zâmbit cu amabilitate, declarându-se întru totul onorat să se afle acolo și să facă ceea ce făcea, apărând un om care luptase pentru țară. A adresat câteva întrebări generale grupului, apoi s-a concentrat asupra a doi metodiști; însă, în cea mai mare parte, comentariile lui nu erau menite să descopere prejudecăți ascunse, ci mai curând să inspire încredere, bunătate și acceptare.

După ce a încheiat, judecătorul Oswalt a decis suspendarea ședinței până la ora două după-amiază și le-a cerut tuturor să părăsească sala. S-au scurs câteva minute bune până când mulțimea numeroasă a ieșit și, în timp ce așteptau, judecătorul le-a spus grefierilor și altor curioși din rândul angajaților tribunalului că ar fi momentul potrivit să ia masa de prânz. Când sala s-a golit, a adăugat:

– Domnule Wilbanks, cred că ai de prezentat ceva oficial.

John Wilbanks s-a ridicat și a spus:

– Da, onorată instanță, dar prefer să o fac în biroul dumneavoastră.

– O vom face aici. Acolo e destul de aglomerat. Pe de altă parte, dacă o facem oficial, nu e chiar ceva confidențial, adevărat?

– Cred că nu.

Judecătorul Oswalt a făcut semn către grefierul tribunalului și a spus:

– Discutăm oficial. Vă rog să continuați, domnule Wilbanks.

– Vă mulțumesc, onorată instanță. Nu e chiar o moțiune sau o petiție față de Curte, întrucât apărarea nu solicită niciun fel de asistență. Cu toate acestea, mă văd silit să declar următoarele aspecte spre a fi notate, astfel încât să nu existe niciun dubiu privind apărarea clientului meu. Plănuisem să adopt două strategii care să asigure un proces drept pentru clientul meu. În primul rând, am dorit să solicit tribunalului strămutarea procesului. În acel moment

eram convins, la fel ca și acum, că Pete Banning, clientul meu, nu poate beneficia de un proces corect în acest comitat. Am trăit aici toată viața, la fel ca tatăl și bunicul meu, astfel încât cunosc foarte bine acest comitat. Așa cum am văzut deja în această dimineață, faptele legate de acest proces sunt bine cunoscute de prietenii și vecinii lui Pete Banning și Dexter Bell. Ar fi imposibil de găsit douăsprezece persoane care să fie receptive și imparțiale. După ce am urmărit și studiat azi-dimineață grupul de posibili jurați, am convingerea că mulți nu sunt chiar sinceri în privința adevăratelor lor sentimente. Pur și simplu, este nedrept să aibă loc procesul în această sală de judecată. Cu toate acestea, când am discutat cu clientul meu despre o strămutare a procesului, el s-a opus vehement unei asemenea idei – și încă e de aceeași părere. Aș dori să se țină seama de acest lucru.

Judecătorul Oswalt s-a uitat spre Pete și l-a întrebat:

– Domnule Banning, e adevărat? Vă opuneți unei strămutări a procesului?

Pete s-a ridicat și a răspuns:

– Da, este adevărat. Vreau ca procesul meu să se desfășoare aici.

– Așadar, ați preferat să ignorați recomandarea avocatului dumneavoastră, corect?

– Nu îl ignor pe avocatul meu. Doar că nu sunt de acord cu el.

– Prea bine. Puteți să vă așezați. Continuați, domnule Wilbanks.

Frustrat, John și-a dat ochii peste cap, apoi și-a dres glasul.

– În al doilea rând – și chiar mai important, cel puțin după părerea mea –, apare problema unei apărări reale. Am dorit să înștiințez instanța că apărarea va invoca o stare de instabilitate mintală, însă clientul meu a refuzat cu îndârjire. Plănuisem să prezint o mărturie cuprinzătoare a condițiilor inumane și, sincer să fiu, indescriptibile pe care le-a îndurat clientul meu în timpul războiului, reușind totuși să supraviețuiască. Găsisem doi psihiatri experți și eram pregătit să îi folosesc pentru a-l evalua pe clientul meu și pentru a face declarații la proces. Cu toate acestea, clientul meu a refuzat din nou să coopereze și mi-a dat instrucțiuni clare să nu urmez un asemenea curs.

Judecătorul Oswalt l-a întrebat din nou pe Pete:

– E adevărat, domnule Banning?

Fără să se ridice, Pete a răspuns:

– Domnule judecător, nu sunt nebun. A încerca să mă dau nebun ar fi necinstit din partea mea.

Judecătorul a încuviințat, iar grefierul tribunalului a continuat să noteze. Cuvintele acelea erau înregistrate pentru istorie. Pentru apărare, erau îndeajuns de incriminatorii; însă ultimele cuvinte ale lui Pete cu siguranță nu aveau să fie uitate. Dorind parcă să ofere o lămurire suplimentară, Pete, care își cântărea vorbele în orice situație, a rostit:

– Am știut exact ce fac.

John Wilbanks s-a uitat la judecător și a făcut un semn din umeri, ca și cum tocmai ar fi capitulat.

CAPITOLUL 14

Juratul numărul unu era un mister. James Lindsay, cincizeci și trei de ani, căsătorit; fără ocupație, adresa – un drum rural pornind din așezarea îndepărtată numită Box Hill, aproape de comitatul Tyler. Din chestionarul completat de el rezulta că era baptist. Nu oferise nicio informație în timpul sesiunii de dimineață și nimeni nu părea să știe nimic despre el. Cum nici John Wilbanks și nici Miles Truitt nu doreau să piardă o revocare, James Lindsay a devenit primul jurat ales pentru proces.

Judecătorul Oswalt a rostit apoi numele celui de-al doilea jurat, un anume domn Delbert Mooney, din clanul tot mai numeros al familiei Mooney din orașul Carraway, unica municipalitate încorporată în comitatul Ford. Delbert avea douăzeci și șapte de ani, își petrecuse doi ani sub arme, luptând în Europa, și fusese rănit de două ori. John Wilbanks dorea cu disperare ca el să facă parte din juriu. Cum Miles Truitt nu voia asta, s-a folosit de primul drept peremptoriu de recuzare.

Rămăseseră în sala tribunalului doar judecătorul Oswalt și avocații. Acuzatul fusese dus înapoi la închisoare pentru a lua prânzul, urmând să rămână acolo până la noi ordine. Aprodul, grefierul, secretarele și adjuncții de șerif fuseseră trimiși de acolo. Selecția finală a juraților era o chestiune confidențială, la care participau doar judecătorul și avocații, și nu se consemna. Au

mâncat sandviciuri și au băut ceai rece, dar erau mult prea preocupați ca să guste cu adevărat acel prânz.

Judecătorul a strigat numele juratului numărul trei, una dintre cele două femei rămase. Unele reguli erau scrise, altele, pur și simplu asumate. Pentru infracțiuni grave, juriile erau alcătuite întotdeauna din doisprezece bărbați albi. Nu exista nicio discuție privind motivul sau modul în care se stabilise astfel; era ceva de la sine înțeles.

– Ar trebui să o recuzăm „pro cauza", nu ești de aceeași părere, Miles? a spus John Wilbanks.

Acesta s-a grăbit să aprobe. Recuzarea „pro cauza" însemna că persoana respectivă nu era corespunzătoare pentru a-și îndeplini sarcina de jurat și, în loc să fie pusă într-o situație jenantă în tribunal printr-o recuzare publică, stratagema cu „pro cauza" era rezervată pentru discuții private. Și, lucrul cel mai important, ea nu se socotea o recuzare peremptorie. Judecătorul hotăra că persoana nu își putea îndeplini funcția, iar această hotărâre discreționară nu se dezbătea niciodată.

Nu aveau nicio urgență. Cum erau foarte puțini martori ai acuzării și probabil niciunul al apărării, odată început, procesul nu avea să dureze prea mult. De aceea, au trecut în revistă numele rămase, acceptând unele, eliminând altele, contrazicându-se când și când cu totul profesional, dar progresând constant. La ora trei, judecătorul Oswalt a simțit nevoia să fumeze și a hotărât să le trimită vorbă oamenilor care așteptau pe holuri, care stăteau pe scări sau rătăceau pe afară, în frig, că procesul avea să înceapă în ziua următoare, la ora nouă fix. Cei din grupul juraților urmau să rămână în preajmă. La ora patru și jumătate s-au deschis ușile. Câteva persoane au pătruns în sală odată cu jurații, iar câțiva negri au revenit la balcon. După ce acuzatul a fost adus și așezat la masa apărării, judecătorul a anunțat că juriul fusese ales. A apelat cele douăsprezece nume, iar cei selectați au intrat în boxa juraților și s-au așezat.

Doisprezece albi. Patru baptiști, doi metodiști, doi penticostali, un prezbiterian, unul aparținând Bisericii lui Hristos. Plus doi care

declaraseră că nu frecventau nicio biserică și probabil aveau să ajungă direct în iad.

Toți au ridicat mâna dreaptă și au jurat să își facă datoria; apoi au fost trimiși acasă, primind instrucțiuni stricte de a evita discutarea cazului. Judecătorul Oswalt a suspendat ședința și a dispărut. După ce sala tribunalului s-a golit, John Wilbanks l-a rugat pe șeriful Gridley să îl lase puțin singur cu clientul lui. Era mult mai ușor de discutat la masa apărării decât la închisoare, iar Nix a fost de acord.

În timp ce Penrod mătura podeaua din jurul băncilor publicului, iar Ernie Dowdle își făcea de lucru pe lângă calorifere, echipa apărării a discutat cu clientul.

– Pete, nu-mi place purtarea ta în fața instanței, a spus Russell.

John s-a grăbit să adauge:

– Pari arogant și distant, iar juriul va fi influențat de asta. Plus că ai fost lipsit de respect față de judecătorul Oswalt. Nu trebuie să se mai întâmple așa ceva.

– Mâine, când va începe procesul, jurații aceia își vor petrece jumătate din timp uitându-se la tine, a spus Russell.

– De ce? a întrebat Pete.

– Pentru că sunt curioși. Pentru că treaba lor este să te judece. N-au mai făcut asta până acum și sunt impresionați de ceea ce văd în jur. Vor sorbi fiecare cuvânt și gest și e important să te arăți puțin compătimitor.

– Nu-s sigur că pot, a spus Pete.

– Ei bine, încearcă, a adăugat John. Notează-ți câte ceva și răsfoiește câteva hârtii. Să arăți ca și cum te-ar interesa cazul tău.

– Cine a ales membrii juriului? a întrebat apoi Pete.

– Noi. Avocații și judecătorul.

– Nu sunt sigur de asta. Am avut impresia că oamenii au decis deja. N-am văzut prea multe fețe prietenoase.

– Atunci, arată-le tu o față prietenoasă, bine, Pete? Frustrat, John și-a mutat privirea în altă parte. Nu uita, oamenii aceia vor hotărî cum îți vei petrece restul vieții.

– Asta s-a hotărât deja.

*

Marți dimineață la ora nouă și jumătate, când Miles Truitt s-a ridicat pentru a se adresa juriului în intervenția de deschidere, caloriferele lui Ernie zumzăiau. În sala de judecată plină ochi era cald, iar Ernie și Penrod stăteau ghemuiți într-un colț al balconului înțesat de oameni și urmăreau totul cu mare emoție.

Toată lumea stătea nemișcată, în tăcere. Truitt purta un costum cafeniu-închis din lână, cu vestă. Din buzunarul vestei ieșea un lanț din aur. Era un costum nou, cumpărat pentru acel moment, cel mai important al carierei lui. A rămas în fața juraților, le-a zâmbit, apoi le-a mulțumit pentru prezența lor în slujba statului Mississippi, clientul lui. Fuseseră aleși cu atenție ca să asculte dovezile, să evalueze martorii, să respecte legea și, în cele din urmă, să hotărască dacă acuzatul era vinovat sau nevinovat.

Crima cu premeditare era cea mai gravă infracțiune prevăzută de legea statului Mississippi. Truitt a citit direct din lege: „Uciderea premeditată, deliberată și intenționată a unei ființe umane fără autoritatea legii prin orice mijloace sau în orice mod". A citit-o apoi a doua oară, de data aceasta rar și cu un glas puternic, iar fiecare cuvânt al lui a răsunat în sală cu ecou. Și pedeapsa: „După condamnarea pentru crimă cu premeditare, juriul va hotărî moartea pe scaunul electric sau închisoarea pe viață, fără posibilitatea de eliberare condiționată".

Truitt s-a întors apoi către acuzat și a spus:

– Domnilor juriați, reverendul Dexter Bell a fost ucis cu premeditare de către Pete Banning, care acum merită să moară.

Era o afirmație anticipată de oameni, dar cât se poate de dramatică.

Truitt a vorbit apoi despre Dexter: copilăria lui în Georgia, chemarea ca predicator, căsătoria cu Jackie, bisericile la care slujise anterior, rolul lui de conducător în cadrul comunității, popularitatea lui în Clanton. În viața lui nu existase nicio pată, niciun pas greșit. Un predicator tânăr, bun și dăruit chemării lui și credinței, doborât

la biserică de un țintaș care fusese în armată. Mare păcat. Un tată iubitor, răpus într-o clipă și lăsând în urmă trei copii frumoși.

Statul Mississippi urma să aducă dovezi dincolo de orice îndoială rezonabilă, iar după ce martorii aveau să depună mărturie, el, Miles Truitt, avea să revină în același loc și să ceară să se facă dreptate. Dreptate pentru Dexter Bell și familia lui. Dreptate pentru orașul Clanton. Dreptate pentru umanitate.

John Wilbanks a urmărit cu admirație acest spectacol. Ce-i drept, Miles Truitt avea faptele de partea lui, iar acesta era întotdeauna un avantaj major. Dar Truitt se dovedise subtil în abordare, minimalizând unele lucruri în loc să le accentueze. Crima era atât de monstruoasă și de evidentă, încât nu era nevoie de o dramatizare excesivă. În timp ce privea fețele juraților, lui Wilbanks i s-a confirmat ceea ce știa de multă vreme. N-avea să existe compătimire pentru clientul lui. Și cum apărarea nu avea nicio probă, era ca și moartă, la fel ca și clientul ei.

Când Miles Truitt s-a așezat, în sală s-a lăsat liniștea. Judecătorul Oswalt s-a uitat la John Wilbanks, apoi a dat din cap și a zis:

– Acum, să auzim apărarea.

Wilbanks s-a ridicat, făcându-și de lucru cu nodul cravatei elegante din mătase, în timp ce se apropia de boxa juraților. Nu avea nimic de spus și nu avea intenția de a lansa vreo pretenție absurdă precum uciderea din greșeală sau de a inventa un alibi fals. De aceea, s-a mulțumit să zâmbească și a spus:

– Domnilor jurați, regulile de procedură în procese ca acesta îi îngăduie apărării să amâne pledoaria de început până când acuzarea își va fi încheiat prezentarea. Apărarea preferă să își exercite această opțiune.

Apoi s-a întors și a făcut un semn din cap către instanță.

Judecătorul Oswalt a ridicat din umeri și a spus:

– De acord. Domnule Truitt, te rog să chemi primul martor.

Truitt s-a ridicat și a spus cu glas răsunător:

– Statul Mississippi o cheamă la bară pe doamna Jackie Bell.

Aflată în rândul al doilea din spatele mesei acuzării, Jackie s-a ridicat și s-a dus spre capătul băncii. Stătea alături de Errol McLeish,

care o adusese cu mașina de la Rome, Georgia, duminică după-amiază. Părinții ei se ocupau de copii. Tatăl ei insistase să o însoțească la proces, dar ea îl descurajase. Errol se oferise, motivând că dorea să facă acea călătorie. Ea stătea la o prietenă, iar Errol își rezervase o cameră la hotelul Bedford din piața orașului.

Toată lumea era cu ochii pe Jackie, iar ea se pregătise pentru asta. Silueta ei zveltă era pusă în valoare de un taior strâmt, negru, cu cordon. Purta pantofi negri din piele întoarsă, o pălărioară neagră din catifea și un șirag de mărgele simplu. Accentul pus pe negru părea să dea roade, făcând-o să transmită suferință și durere. Era imaginea perfectă a văduvei, chiar dacă una tânără și atrăgătoare.

Cei doisprezece jurați i-au urmărit fiecare pas, la fel ca și avocații, judecătorul și întregul public. Doar Pete a rămas impasibil și și-a ținut ochii în pământ. Grefierul i-a cerut să jure că va declara adevărul, iar Jackie s-a așezat cu grație pe scaunul rezervat martorilor și s-a uitat spre mulțime. Oamenii îi urmăreau fiecare mișcare.

Din spatele unui podium, Miles Truitt i-a zâmbit și i-a cerut să-și spună numele și adresa. O instruise bine, astfel că, în timp ce vorbea, Jackie se uita cu sinceritate spre fețele juraților. Au urmat alte amănunte. Avea treizeci și opt de ani, trei copii, locuise în Clanton timp de cinci ani, dar se mutase în Georgia după moartea soțului.

– Am devenit văduvă, a spus ea cu tristețe în glas.

– Pe 9 octombrie anul trecut, în jurul orei nouă dimineața, unde vă aflați?

– Acasă. Locuiam în casa parohială aflată alături de Biserica Metodistă.

– Unde era soțul dumneavoastră?

– Dexter era în biroul lui de la biserică, la masa de lucru, pregătindu-și predica.

– Povestiți-le juraților ce s-a întâmplat.

– Eram în bucătărie, strângând farfuriile, când am auzit niște sunete. Trei, în succesiune rapidă, ca și cum cineva aflat pe verandă ar fi bătut tare din palme de trei ori. La început, nu am dat

importanță, apoi am devenit curioasă. După care ceva mi-a spus că trebuie să văd ce face Dexter. M-am dus la telefon și l-am sunat la birou. Cum nu a răspuns, am ieșit din casa parohială, am ajuns în fața bisericii și am intrat în anexa în care își avea biroul.

Glasul i s-a frânt, iar ochii i s-au umezit. Și-a atins buzele cu dosul mâinii și s-a uitat la Miles. Ținea în mână o batistă pe care și-o adusese la bară.

– Și l-ați găsit pe soț? a continuat el.

Ea și-a înghițit cu greu nodul din gât, părând să scrâșnească din dinți, apoi a răspuns:

– Dexter era la birou, încă pe scaun. Fusese împușcat și sângera, era sânge peste tot...

Glasul i s-a stins din nou, așa că a făcut o pauză, a inspirat adânc, și-a șters ochii și s-a pregătit să continue.

Singurele sunete din sală erau cele produse de caloriferele lui Ernie Dowdle. Nimeni nu s-a mișcat și nici nu a scos vreo șoaptă. Toți se uitau la Jackie și așteptau răbdători, în timp ce ea, cu vitejie, se liniștise și își spunea povestea oribilă. Nu era nicio grabă. Orașul așteptase trei luni ca să audă amănunte cu privire la cele întâmplate în acea dimineață.

– I-ați vorbit? a întrebat-o Miles.

– Nu mai știu. Țin minte că am urlat și am dat ocol mesei de lucru, apoi l-am prins și am tras de el și... în fine, nu mai sunt sigură de nimic. A fost îngrozitor.

A închis ochii, și-a lăsat capul în piept și a început să plângă. Lacrimile ei au dat naștere altora și multe dintre femeile care îi cunoșteau pe ea și pe Dexter se ștergeau la ochi.

Mărturia ei era inutilă. Apărarea s-a oferit să precizeze că Dexter Bell era de fapt mort și că moartea lui fusese provocată de trei gloanțe trase dintr-un pistol Colt de calibrul 12 mm. Compasiunea nu avea nicio legătură cu faptele și, potrivit legii, orice dovadă socotită irelevantă era inadmisibilă. Cu toate acestea, judecătorul Oswalt, la fel ca toți ceilalți judecători din stat și din întregul comitat, de altfel, îi permitea întotdeauna acuzării să prezinte o rudă sau două pentru a

dovedi în mod clar moartea. Însă adevăratul scop era de a-i influența pe jurați.

Jackie a scrâșnit din nou din dinți și a continuat – sau măcar a încercat. Dexter zăcea pe podea, ea îi vorbea, dar nu primea niciun răspuns. Și-a amintit că fugise din birou plină de sânge și urlând, iar după aceea apăruse adjunctul de șerif cu Hop și, în fine... nu-și mai amintea lucrurile prea clar.

Încă un moment delicat, când Jackie părea să fi cedat, iar după o pauză, a părut incapabilă să continue. Judecătorul Oswalt s-a uitat la Miles și i-a spus:

– Domnule Truitt, cred că am auzit destule de la acest martor.

– Am înțeles, onorată instanță.

– Vreți să confruntați martorul, domnule Wilbanks?

– Bineînțeles că nu, onorată instanță, a spus John Wilbanks cu mare compasiune în glas.

– Vă mulțumesc, doamnă Bell, sunteți liberă, a spus judecătorul.

Walter Willy a sărit în picioare, a luat-o de o mână și a condus-o prin fața juraților și avocaților, pe lângă bară, înapoi la banca ei. Judecătorul Oswalt simțea nevoia să fumeze, astfel că a cerut o suspendare a ședinței. Jurații au fost conduși afară primii, de către Walter, iar după ce aceștia au dispărut, cei din sală s-au relaxat și au început să vorbească. Mulți dintre cei bisericoși s-au aliniat ca să o strângă în brațe pe Jackie, fiecare fiind nerăbdător să o atingă. Errol McLeish s-a îndepărtat discret de lângă mulțime și a urmărit-o de departe. În afară de Jackie, nu cunoștea pe nimeni din sală și nimeni nu îl cunoștea.

*

Hop s-a apropiat șchiopătând de boxa martorilor și a jurat să spună adevărul. Numele lui real era Chester Purdue, pe care l-a și declinat, apoi a explicat că fusese numit Hop[1] încă din copilărie, din

[1] Aproximativ „Țopăilă" (n.tr.)

motive evidente. În acele momente, era mai mult decât agitat, era îngrozit. De aceea s-a uitat în repetate rânduri spre balcon, pentru a primi sprijin din partea celor ca el. Din acel punct înalt, depunerea unei mărturii părea foarte ușoară. Însă la parter, când toată lumea îl țintuia cu privirea, fiind numai oameni albi – avocații, judecătorul, jurații și secretarii de ședință, fără a mai vorbi de public –, ei bine, era îngrijorat. Fiind atât de speriat, a început să aibă probleme de exprimare. Domnul Miles Truitt lucrase cu el ore în șir în biroul lui. Parcurseseră depoziția de câteva ori, iar domnul Truitt îi spusese să se calmeze și să își spună povestea. Fusese calm în ziua precedentă și în cea dinainte în biroul domnului Truitt, dar acum era marele spectacol, când toată lumea îl urmărea și nimeni nu îi zâmbea.

– Te uiți doar la mine, nu la altcineva, îi spusese domnul Truitt.

Prin urmare, Hop s-a uitat fix la procurorul districtual și și-a spus povestea. Era miercuri dimineață, iar el curăța vitraliile sanctuarului, o treabă pe care o făcea o dată pe lună și care îi răpea aproape trei zile. Ieșise din sanctuar și intrase în anexă, îndreptându-se spre camera în care își ținea uneltele. Trecuse prin dreptul ușii biroului reverendului. Era închisă, iar Hop știa prea bine că nu trebuia să îl deranjeze în acea dimineață. Nu auzise voci. Nu văzuse pe nimeni intrând în anexă. Din câte știa el, în biserică erau doar două persoane – el și predicatorul. Tocmai se pregătea să ia o sticlă cu detergent când auzise trei zgomote puternice. Toate trei sunaseră la fel și practic zguduiseră clădirea. Se speriase și fugise pe hol, unde auzise o ușă deschizându-se. Domnul Pete Banning ieșise din biroul predicatorului având un pistol în mână.

– De câtă vreme îl cunoști pe Pete Banning? l-a întrebat Truitt.

– De multă vreme. E membru al bisericii.

– Poți arăta spre omul care avea arma în mână?

– Dacă spuneți dumneavoastră…

Hop a arătat spre acuzat. A povestit apoi că domnul Banning îndreptase pistolul spre capul lui, că el căzuse în genunchi milogindu-se și că domnu' Banning îi spusese că era un om de treabă. Apoi îi zisese să plece ca să îl anunțe pe șerif.

Hop îl urmărise plecând, apoi se furișase în birou, deși, de fapt, nu voia să facă asta. Reverendul Bell era pe scaun, sângerând abundent din cap și din piept, având ochii închiși. Hop nu mai știa sigur cât rămăsese acolo, pentru că era prea îngrozit ca să gândească limpede. În cele din urmă, se retrăsese fără să atingă nimic și dăduse fuga pentru a-l anunța pe șerif.

Niciun avocat nu ar fi câștigat ceva discreditându-l pe Hop sau punând la îndoială veridicitatea celor declarate de el. Nu exista nimic care să poată fi respins. Ce motive ar fi avut Hop să ocolească adevărul? Văzuse ce văzuse și nu înfrumusețase povestea nici măcar cu un singur cuvânt. John Wilbanks s-a ridicat și a spus cu glas slab că nu dorea să îl interogheze pe martor. Ce-i drept, nu putea găsi nimic pentru a respinge declarațiile vreunui martor al acuzării.

În timp ce asculta și clocotea de furie, John se întrebase – și nu pentru prima oară – de ce se grăbise să accepte să îl apere pe Pete. Acesta era vinovat și nu dorea să pară altfel. De ce nu stătea un alt avocat imperturbabil la masa apărării, pentru a comanda până în ultima clipă acea navă care se scufunda? Din perspectiva unui avocat cu mare experiență, situația era tulburătoare, aproape stânjenitoare.

Următorul martor al acuzării a fost un om pe care îl cunoștea toată lumea. Slim Fargason fusese ales decenii la rând în funcția de arhivar, iar una dintre sarcinile lui consta în înregistrarea și conservarea tuturor evidențelor funciare ale comitatului. De îndată ce a fost citat, s-a uitat la o copie autentificată a unui document și a explicat juriului că în anul precedent, pe data de 16 septembrie, domnul Pete Banning le transferase, printr-un act de înstrăinare fără pretenții ulterioare din partea achizitorului, 258 de hectare copiilor lui, Joel și Stella Banning. Pământul intrase în posesia lui Pete în 1943, când mama lui murise, lăsându-i pământul prin testament.

La interogatoriu, John Wilbanks a explicat amănunțit titlul de proprietate și a insistat asupra faptului că pământul fusese deținut

de familia Banning de peste o sută de ani. Nu era un lucru bine cunoscut în comitatul Ford că familia Banning își păstra terenurile? Slim a mărturisit că nu putea atesta ceea ce era bine cunoscut, și că putea vorbi doar în nume propriu, dar, sigur, își închipuia că pământul avea să fie deținut de următoarea generație.

După încheierea interogatoriului, Slim a coborât de la bară și s-a întors la biroul lui.

Apoi a fost chemat să depună mărturie adjunctul de șerif Roy Lester. Respectând legea din statul Mississippi, înainte de a ajunge în boxa martorilor și-a scos pistolul, tocul și centura. Truitt i-a adresat întrebări, iar Lester a reluat povestea spusă de Hop și a descris scena văzută la sosirea la locul crimei. Întâi încercaseră să o liniștească pe doamna Bell, care era isterică, și pe drept cuvânt. Era cu ea când sosise șeriful Gridley, iar el traversase strada ca să o ducă pe doamna Bell pe veranda casei doamnei Vanlandingham. Ulterior se întorsese la biserică pentru a participa la anchetă.

John Wilbanks nu a avut nicio întrebare de pus.

Miles Truitt avea totul de partea lui, lucru de obicei valabil pentru procurori, iar din acest motiv se purta calm în mod deliberat și tărăgăna prezentarea. Creativitatea nu era necesară. Încetul cu încetul, avea să alcătuiască povestea element cu element și să îi dirijeze pe jurați pas cu pas prin crimă și urmările ei. Următorul martor a fost șeriful Nix Gridley, care și-a lăsat arma și s-a apropiat de bară.

Nix a prezentat scena crimei și, cu ajutorul unor fotografii color mărite, jurații au putut vedea, în cele din urmă, cadavrul și tot sângele de pe podea. Fotografiile erau înfiorătoare, provocatoare și dezavantajoase pentru apărare, însă judecătorii din Mississippi îngăduiau acest lucru. Într-adevăr, crimele erau neplăcute, iar cei care judecau cazurile aveau dreptul de a vedea răul făcut de acuzat. Din fericire, fotografiile nu erau suficient de mari pentru a putea fi văzute de oamenii de la galerie sau de la balcon. Jackie Bell a fost scutită de vederea imaginilor cu soțul ei mort, însă a fost totuși tulburată de faptul că existau asemenea dovezi. Nimeni nu îi

spusese că Dexter fusese fotografiat în timp ce sângele lui se scurgea pe podea. Ce avea să se întâmple cu acele poze după proces?

În timp ce fotografiile treceau din mână în mână în boxa juraților, câțiva dintre ei l-au fulgerat cu privirea pe Pete, care răsfoia o carte groasă de Drept. Rareori ridica privirea și nu se uita deloc în jur, părând să fie mai tot timpul oarecum detașat de propriul proces.

Nix a povestit despre discuția avută cu Hop, care îl identificase pe ucigaș. El, Roy Lester și Red Arnett plecaseră să îl aresteze pe Pete Banning, care îi aștepta pe verandă. El le spusese că pistolul era în camioneta lui, iar ei îl luaseră. Pete nu scosese nicio vorbă cât condusese până la închisoare, unde îi aștepta John Wilbanks. Domnul Wilbanks insistase ca interogatoriul să nu se desfășoare fără el, astfel că Nix nu avusese prilejul de a discuta cu acuzatul, care, până în ziua procesului, nu rostise niciun cuvânt prin care să explice de ce îl ucisese pe predicator.

– Așadar, nu aveți nicio idee privind motivul? a întrebat Truitt.

John Wilbanks abia aștepta să facă ceva demn de un avocat. Sărind în picioare, a spus:

– Obiecție, onorată instanță. Asta înseamnă speculație. Acest martor nu este în drept să ofere vreo „idee" sau vreo părere privind motivul crimei.

– Se aprobă.

Netulburat, Truitt s-a îndreptat spre o măsuță aflată în fața băncii judecătorului, a căutat într-o cutie din carton și a scos din ea un pistol, pe care i l-a prezentat lui Nix.

– Aceasta este arma pe care ați ridicat-o din camioneta lui Pete Banning?

Nix a ținut arma cu ambele mâini și a încuviințat.

– Vreți să le-o descrieți juraților?

– Sigur. Pistolul a fost fabricat de firma Colt pentru armată, are calibrul 12 mm, este un revolver neautomat, având șase gloanțe în cilindru. Țeavă lungă de 14 centimetri. O armă foarte bună. Aș spune că e legendară în armată.

– Știți de unde a cumpărat acuzatul această armă?

– Nu. Repet, nu am discutat cu acuzatul despre crimă.

– De unde știți câte gloanțe au fost trase de acuzat în decedat?

– Au fost trei. Hop a spus că a auzit trei împușcături și, din câte am auzit, doamna Bell a depus mărturie că a auzit trei sunete identice. Potrivit autopsiei, decedatul a fost împușcat de două ori în piept și o dată în față.

– Ați reușit să recuperați vreun glonț?

– Da, două dintre ele. Unul a trecut prin capul victimei și s-a oprit în căptușeala din spumă a scaunului pe care stătea. Altul a străpuns torsul și s-a blocat în partea de jos a scaunului. Cel de-al treilea a fost extras de patolog în timpul autopsiei.

Jackie Bell a izbucnit în lacrimi și a început să suspine. Errol McLeish s-a ridicat și a ajutat-o să rămână în picioare. Ea a părăsit sala de judecată având palmele pe față, în vreme ce toată lumea o urmărea și o aștepta. După ce ușa s-a închis în urma ei, Miles Truitt s-a uitat spre judecătorul Oswalt, care a dat din cap de parcă ar fi spus: „Continuă".

Truitt s-a dus la măsuță, a scos un mic pachet din cutie și l-a întins spre martor:

– Puteți descrie aceste obiecte?

– Sigur. Sunt cele trei gloanțe care l-au ucis pe predicator.

– De unde știți asta?

– Păi, am trimis pistolul și gloanțele la laboratorul criminalistic. S-au efectuat teste balistice și mi s-a trimis un raport.

Truitt s-a dus la masa lui, a ridicat niște hârtii și le-a fluturat oarecum spre judecătorul Oswalt.

– Onorată instanță, am cele două rapoarte. Primul este emis de un expert în balistică; al doilea, de doctorul care a făcut autopsia. Țin ca acestea să fie admise ca probe.

– Aveți vreo obiecție, domnule Wilbanks?

– Da. Onorată instanță, am ridicat aceleași obiecții săptămâna trecută. Prefer ca acești experți să fie în sala de tribunal pentru ca eu să îi pot interoga. Nu pot face asta în cazul unor rapoarte scrise.

Nu există niciun motiv pentru care acești doi oameni nu au fost convocați pentru a depune mărturie. Acest lucru este nedrept pentru apărare.

– Se respinge. Rapoartele sunt admise ca probe. Continuați, domnule Truitt.

– Domnule șerif, juriul va putea examina ambele rapoarte, dar puteți prezenta pe scurt ce a afirmat expertul în balistică?

– Desigur. Cele trei tuburi erau încă în cameră, astfel că analizarea lor a fost ușoară. Expertul le-a examinat, împreună cu cele trei gloanțe și cu testul de tragere cu arma. După părerea lui, nu există nicio îndoială că cele trei gloanțe fatale au fost trase cu revolverul Colt pe care l-am luat din camioneta acuzatului. Nicio îndoială.

– Și puteți rezuma constatările doctorului care a făcut autopsia?

– Din nou, nicio surpriză. Cele trei gloanțe trase cu revolverul lui Pete Banning au pătruns în corpul victimei și i-au provocat moartea. Scrie clar în raport.

– Vă mulțumesc, domnule șerif. Martorul este liber.

John Wilbanks s-a ridicat și s-a uitat sfredelitor la Gridley, ca și cum ar fi vrut să arunce cu o piatră în el. Apoi a urcat pe podium și s-a gândit la prima întrebare. De câteva săptămâni, toți oamenii din comitatul Ford știau că Pete Banning îl împușcase mortal pe Dexter Bell. Dacă ar fi încercat să sugereze altceva, Wilbanks ar fi riscat să își piardă orice credibilitate. A decis așadar să sâcâie puțin acuzarea, pentru a spori oarecum suspiciunile, dar și pentru a-și păstra statutul de bun avocat.

– Domnule șerif, cine este expertul dumneavoastră în balistică?

– Un domn pe nume Doug Cranwell, care lucrează la Jackson.

– Și credeți că este expert calificat în acest domeniu?

– Așa se pare. Este folosit de mulți oameni din poliție.

– În fine, iertați-mă că vă spun, dar nu îl pot întreba nimic cu privire la calificarea sa. Întrucât nu este prezent. De ce nu a venit ca să depună mărturie în fața acestui juriu?

– Cred că va trebui să îi adresați această întrebare domnului Truitt. Nu răspund eu de astfel de procese.

Nix a zâmbit spre juraţi şi s-a simţit amuzat de acel moment de frivolitate.

– Am înţeles. Şi la ce doctor s-a apelat pentru autopsie?

– Doctorul Fred Briley, tot din Jackson. Este folosit de mulţi şerifi.

– Şi de ce nu este prezent pentru a depune mărturie în faţa acestui juriu?

– Asta ţine de bugetul domnului Truitt, nu de al meu. Aşa că va trebui să îl întrebaţi pe dumnealui.

– Domnule şerif, nu vi se pare ciudat că niciunul dintre aceşti experţi nu a apărut la proces pentru a fi interogat în mod riguros de către apărare?

Truitt s-a ridicat în picioare şi a spus:

– Obiectez, onorată instanţă. Martorul nu influenţează acuzarea în acest caz.

– Se aprobă.

Nix, care se simţea bine la bara martorilor, a continuat:

– Este un caz cât se poate de clar şi cred că domnul Truitt nu a socotit că ar fi nevoie de o mulţime de experţi.

– De ajuns, domnule şerif, a mârâit Oswalt.

Wilbanks a continuat:

– Domnule şerif, câte cazuri de crimă aţi investigat?

– Nu multe. Mă străduiesc să apăr legea. Nu avem multe crime.

– Câte crime?

Când a fost evident că trebuie să răspundă, Gridley şi-a mutat greutatea de pe un picior pe celălalt, s-a gândit o clipă, apoi a întrebat:

– Cu făptuitori de culoare sau albi?

Frustrat, Wilbanks s-a uitat în altă parte şi a spus:

– Îi investigaţi în mod diferit?

– Nu, cred că nu. Am avut trei sau patru înjunghieri în Lowtown, iar tânărul Dulaney a fost spânzurat la Box Hill. În afară

de asta, în orașul nostru l-au găsit pe Jesse Green mort, plutind pe apa râului, dar nu am putut stabili dacă fusese ucis. Cadavrul era prea descompus. De aceea, cred că înainte de asta s-a petrecut o singură crimă.

– Și de câtă vreme sunteți șerif?

– De aproape opt ani.

– Vă mulțumesc, domnule șerif, a spus Wilbanks, întorcându-se la masa lui.

Judecătorul Oswalt începuse să freamăte din cauza lipsei nicotinei. Bătând cu ciocanul în masă, a anunțat:

– Facem o pauză de prânz și reîncepem ședința la ora două după-amiaza.

CAPITOLUL 15

După ce a fumat și a mâncat câteva sandviciuri, judecătorul s-a întâlnit în privat cu avocații. Truitt a spus că nu mai avea niciun martor, considerând că adusese suficiente probe în fața instanței. Oswalt a fost de acord. Wilbanks nu a putut nega acest lucru și l-a felicitat pe procurorul districtual pentru modul în care prezentase probele. Cât despre apărare, încă avea îndoieli că Pete Banning avea să depună mărturie. La un moment dat, dorise să depună mărturie și să își prezinte cazul în fața juraților. A doua zi însă, abia dacă mai catadicsise să stea de vorbă cu avocatul lui. Wilbanks a mărturisit că în acele momente credea cu adevărat că Pete suferea de labilitate mintală, dar nu avea să se pledeze pentru asta. Pete se opunea cu îndârjire acestei idei, iar termenul pentru depunerea unei solicitări în acest sens trecuse de mult.

– Cine va fi primul dumneavoastră martor? l-a întrebat judecătorul Oswalt.

– Maiorul Rusconi, din Armata SUA.

– Și care e fondul acestei mărturii?

– Vreau să stabilesc faptul că, în perioada cât a fost sub arme și a luptat împotriva japonezilor în Filipine, clientul meu a fost prizonier și s-a presupus că murise. Acesta a fost mesajul transmis familiei lui în luna mai a anului 1942.

– John, nu înțeleg ce legătură are asta cu crima, a spus Truitt.

– Nu mă surprinde să aud asta. Voi încerca să pregătesc terenul pentru mărturia clientului meu, în eventualitatea în care este dispus să o facă.

– John, nici eu nu sunt sigur de asta, a spus judecătorul Oswalt cu scepticism în glas. Vei dovedi că a fost declarat mort sau dat dispărut – sau și una, și alta – și că asta a crezut și familia lui. Drept urmare, pastorul, în îndeplinirea îndatoririlor lui, a depășit măsura, oferindu-i astfel o scuză acuzatului. La asta te-ai gândit?

Truitt a clătinat din cap cu un aer dezaprobator.

– Domnule judecător, nu am altceva în afară de mărturia acuzatului – probabil. Trebuie să-mi permiteți să încerc o pledoarie în apărare, chiar dacă ea pare șubredă.

– Bine, adu martorul. Miles, prezintă-ți obiecțiile! Voi lăsa martorul câteva minute și vom vedea încotro mergem, dar sunt sceptic.

– Vă mulțumesc, domnule judecător, a spus Wilbanks.

Când juraților s-au așezat în boxa lor după o pauză de prânz petrecută în tihnă, judecătorul Oswalt i-a informat că acuzarea terminase de prezentat probele și că apărarea renunța să facă o prezentare introductivă. La bară a fost chemat maiorul Rusconi, care a pășit în față îmbrăcat în uniformă militară completă. Era din New Orleans, având accentul inconfundabil al acelei zone și un zâmbet degajat pe buze. Era ofițer de carieră și luptase în Pacific.

După câteva cuvinte de introducere, Miles Truitt s-a ridicat și a spus pe un ton politicos:

– Onorată instanță, cu tot respectul cuvenit față de martor, trebuie să spun că mărturia sa este și va continua să fie irelevantă în raport cu faptele și chestiunile pe care le presupune acest caz. Prin urmare, aș dori să ridic obiecții la adresa mărturiei sale.

– Am luat notă. Continuați, domnule Wilbanks!

Înainte de război, Rusconi fusese la post în Manila și lucrase în cartierul general al comandantului forțelor americane din Filipine, Douglas MacArthur. A doua zi după atacul de la Pearl Harbor, japonezii bombardaseră bazele aeriene din Filipine și astfel izbucnise războiul.

La acea dată, locotenentul Pete Banning era ofițer în cadrul Regimentului 26 de Cavalerie, cu baza la Fort Stotsenburg, din apropierea Câmpiei Clark, la 96 de kilometri la nord de Manila.

Japonezii distruseseră rapid forțele aeriene și navale americane și invadaseră insula cu 50 000 de soldați călițiși bine aprovizionați. Americanii și aliații lor, Cercetașii Filipinezi și forțele armate regulate filipineze, se apăraseră eroic, dar, pe măsură ce japonezii primiseră întăriri și strânseseră lațul în jurul insulelor, hrana, medicamentele, combustibilul și muniția dispăruseră. Cum nu beneficiau de sprijin aerian și de nave pentru aprovizionare sau pentru o eventuală evadare, americanii fuseseră siliți să se retragă spre peninsula Bataan, o zonă de junglă greu accesibilă ce dădea spre Marea Chinei de Sud.

Rusconi era un bun povestitor și lăsa impresia că se bucura fiindcă i se oferise prilejul de a vorbi despre război. Miles Truitt a clătinat din cap încercând să stabilească un contact vizual cu judecătorul Oswalt, care l-a evitat. Jurații erau fascinați. Spectatorii păreau pironiți locului și aproape nimeni nu se mișca.

Asediul durase patru luni, iar americanii fuseseră obligați, în final, să se predea în fața unei forțe infinit superioare. Aceea fusese cea mai mare înfrângere din istoria Statelor Unite. Însă oamenii nu avuseseră de ales. Sufereau de foame, erau bolnavi, slăbiți și mureau într-un asemenea ritm, încât înmormântarea lor era imposibilă. Malaria, febra tropicală, dizenteria, scorbutul și beri-beri făceau ravagii. La acestea se adăugau nenumărate boli tropicale de care medicii americani nici nu auziseră. Și lucrurile aveau să se înrăutățească.

Rusconi se predase la Manila, în februarie 1942. Generalul MacArthur plecase în luna martie, stabilindu-și postul de comandă în Australia. Rusconi și subordonații lui fuseseră azvârliți într-un lagăr-închisoare din apropiere de Manila, dar li se permisese să păstreze multe evidențe pe care japonezii nu le consideraseră importante. Lucrurile aveau să fie mult diferite în Bataan.

Potrivit puținelor evidențe pe care Rusconi reușise să le păstreze și să le completeze, locotenentul Banning se predase împreună cu

unitatea lui în data de 10 aprilie 1942, în zona sudică a peninsulei Bataan. Era unul dintre cei aproximativ 70 000 de prizonieri de război care fuseseră siliți să mărșăluiască zile în șir fără hrană și apă. Mulți soldați se prăbușiseră și muriseră în soarele arzător, iar cadavrele lor fuseseră azvârlite în șanțurile de pe marginea drumului.

Printre prizonieri se numărau sute de ofițeri și, în ciuda condițiilor îngrozitoare, se încercase un simulacru de comandă. În timpul marșului, se dăduse ordin ca numele celor care muriseră să fie memorate și înregistrate ulterior pentru înștiințarea familiilor lor. În condiții teribile, aceasta se dovedise o sarcină foarte dificilă.

Rusconi a făcut o digresiune și le-a explicat juraților că în acea zi, 7 ianuarie 1947, armata americană încă avea misiunea sumbră de a-i descoperi și identifica pe soldații morți în Filipine.

Miles Truitt s-a ridicat și, înălțând ambele mâini în aer, a spus:

– Onorată instanță, vă rog, acesta este un proces pentru crimă. Povestea este tragică și tulburătoare, dar nu are nimic de-a face cu treaba noastră.

Judecătorul Oswalt era în cumpănă. Evident, mărturia era irelevantă. S-a uitat apoi la John Wilbanks și l-a întrebat:

– Domnule avocat, încotro ne îndreptăm?

Wilbanks a reușit să creeze senzația că știa precis unde voia să ajungă.

– Vă rog, onorată instanță, aveți puțină răbdare, a spus el. Cred că pot face o legătură între lucruri.

Deși părea sceptic, judecătorul i-a spus totuși lui Rusconi:

– Continuați.

După câteva zile de marș, locotenentul Banning fusese rănit și lăsat în urmă. Nimeni nu făcuse niciun efort de a-l ajuta, deoarece, așa cum aflaseră în curând prizonierii, un asemenea gest ar fi atras o lovitură de baionetă din partea gărzilor japoneze. Ulterior, în timpul unei pauze, câțiva soldați din unitatea lui auziseră cum soldații japonezi îi lichidau pe cei rămași în urmă. Nu încăpea nicio îndoială că locotenentul Banning fusese împușcat.

Pete a ascultat, fiindu-i imposibil să n-o facă, însă a rămas cu fața împietrită și a privit spre podea ca și cum nu ar fi auzit nimic. N-a reacționat deloc și nici nu s-a uitat spre martor.

Rusconi a declarat că în timpul marșului muriseră cel puțin zece mii de soldați americani și filipinezi. Pieriseră de foame, deshidratare, insolație și execuție, bătăi, împungeri cu baioneta și decapitări. Cei care supraviețuiseră fuseseră îngrămădiți în tabere ale morții, unde supraviețuirea era chiar și mai dificilă decât în timpul marșului. Ofițerii încercaseră să aplice diferite metode de înregistrare a numelor celor morți, iar în 1942, spre sfârșitul primăverii și începutul verii, lista pierderilor umane începuse să ajungă la biroul lui Rusconi din Manila. La 19 mai, familia lui Pete Banning fusese înștiințată oficial că acesta fusese capturat, dat dispărut și presupus mort. Din acel moment, nu se mai auzise nimic despre căpitan, dar, după eliberarea Filipinelor, ieșise din junglă în fruntea unui grup de comando. Vreme de peste doi ani, își condusese oamenii într-o campanie îndrăzneață, eroică și aproape sinucigașă împotriva armatei japoneze. Pentru bravura și calitățile lui de comandant, îi fuseseră conferite medalii precum Purple Heart, Silver Star, Bronze Star și Crucea pentru Servicii Deosebite pentru eroism în luptă.

În acele momente, oamenilor le era imposibil să creadă că Pete Banning era cel care îl ucisese pe Dexter Bell. Dându-și seama de acest lucru, judecătorul Oswalt a hotărât să intervină.

– Suspendăm ședința, a spus el, ducând mâna spre pachetul de țigări.

Ajuns în biroul său, și-a scos roba și a aprins o țigară Camel, apoi s-a uitat la John Wilbanks și a spus:

– Ajunge. Suntem la un proces, nu la o ceremonie de decernare a unor medalii. Vreau să știu chiar acum dacă clientul tău va depune mărturie și cum plănuiești ca acest lucru să fie relevant.

Furios, Truitt a spus:

– Domnule judecător, răul s-a comis. Nu e relevant și nu trebuie prezentat juriului.

– Va depune mărturie? a întrebat judecătorul.

– Mă tem că nu, a spus Wilbanks încet, cu glas abătut. Tocmai mi-a spus că nu vrea să declare nimic.

– Mai ai vreun martor?

Wilbanks a ezitat, apoi a spus:

– Da, unul dintre soldații care au luptat alături de Pete.

– Unul dintre oamenii din comando?

– Da, dar nu e important. Clientul meu m-a informat că se va opune oricărei alte mărturii despre război.

Oswalt a tras un fum sănătos din țigară și s-a apropiat de o fereastră.

– Mai sunt martori de vreo parte sau alta?

– Acuzarea a epuizat martorii, onorată instanță, a spus Truitt.

– Eu nu mai am altceva, a zis apoi Wilbanks.

Oswalt s-a întors și s-a așezat la birou.

– În regulă. Voi trimite juriații acasă. Vom lucra la instrucțiunile pentru juriu aici, iar după aceea mergeți să vă odihniți. Veți face declarațiile de încheiere mâine-dimineață; după care le predau cazul juraților.

*

Clay Wampler era un cowboy din Colorado care se înrolase în 1940. Fusese trimis în Filipine spre sfârșitul acelui an, făcând parte din Regimentul de Infanterie 31. Se predase în Bataan, supraviețuise marșului morții și îl cunoscuse pe Pete Banning într-un lagăr pentru prizonieri de război. Își salvase viața când un gardian japonez îi vânduse suficientă chinină cât să scape de malarie. În timp ce era transportat spre un lagăr de muncă din Japonia, el și Pete evadaseră. Hotărâseră că, de vreme ce erau ca și morți, aveau să își caute speranța în junglă, unde petrecuseră primele trei zile și nopți pierduți în desișuri. Când ajunseseră prea slăbiți ca să mai meargă și discutau despre modul în care să se sinucidă, găsiseră în pădure un soldat japonez rănit, pe care îl surprinseseră dormind, și îl uciseseră. Găsiseră mâncare în rucsacul lui, iar după ce se ghiftuiseră,

ascunseseră cadavrul și cu greu scăpaseră de patrula japoneză din care făcuse parte cel mort. Înarmați cu un pistol, o pușcă și o baionetă, găsiseră, în cele din urmă, gherile americane și filipineze. Trăiseră în jungla montană și deveniseră experți în uciderea soldaților dușmani. Faptele lor ar fi putut umple o carte groasă.

Clay luase legătura cu John Wilbanks și se oferise să îl ajute pe Pete. Călătorise până în Clanton, fiind pregătit să depună mărturie și să spună tot ceea ce era necesar pentru a-și salva prietenul.

Când avocatul i-a spus că nu avea să i se permită să depună mărturie, joi după-amiază Clay s-a dus la închisoare ca să îl viziteze pe Pete.

Șeriful Gridley a plecat de acolo la ora cinci și, așa cum obișnuia, le-a predat sarcinile lui omului său de încredere și lui Tick Poley. Florry le-a servit fratelui ei și lui Clay o cină bogată și a ascultat vreme de câteva ore poveștile celor doi, pe care ea nu le auzise. Era prima dată când Pete discuta despre război. Cum fiecare poveste dădea naștere alteia, Florry asculta cu o uimire tot mai mare descrierea suferințelor îndurate de cei doi. Supraviețuirea lor părea un miracol.

Clay era șocat de perspectiva ca prietenul lui să fie condamnat la moarte de statul Mississippi. Când Pete l-a asigurat că era foarte posibil, Clay a jurat că va strânge vechiul grup și va asedia orașul. Adjuncții de șerif durdulii pe care îi văzuse în jurul tribunalului nu se comparau nici pe departe cu amicii lui, luptători călițiți în bătălie, care uciseseră mii de dușmani în moduri prea groaznice pentru a vorbi despre ele.

– Deseori trebuia să ucidem în tăcere, i-a explicat Clay lui Florry cu voce gravă. O împușcătură ar fi atras atenția.

Ea a dat din cap, ca și cum ar fi înțeles pe deplin.

La câteva ore bune după cină, Tick Poley a bătut la ușă și le-a spus că petrecerea se încheiase. Pete și Clay s-au îmbrățișat și și-au luat rămas-bun. Clay a promis că avea să se întoarcă împreună cu prietenii lui ca să îl salveze pe căpitanul lor, însă Pete i-a răspuns că acele zile erau departe.

S-a întors în celula lui, a stins lumina și a adormit.

CAPITOLUL 16

Când Miles Truitt s-a ridicat pentru a prezenta argumentația finală în fața juraților, a început o ninsoare slabă. Puține lucruri îi emoționau pe localnici la fel ca o ninsoare și, cu toate că prognoza anunțase că stratul de zăpadă avea să fie doar între trei și cinci centimetri, toată lumea din oraș se agita, ca și cum ar fi fost blocată de nămeți vreme de o lună. Miles s-a gândit că asta ar fi putut afecta prezentarea lui. Jurații n-aveau să piardă timpul cu deliberările, dorindu-și să se întoarcă acasă pentru a face pregătiri de iarnă. John Wilbanks era îngrijorat de faptul că vremea n-avea să-i fie favorabilă lui Pete. Asta îi putea distrage pe jurați. Se rugase ca unu sau doi să reziste și să dea un verdict de închisoare pe viață, să nu îl condamne la moarte, și ca orice opozant potențial să renunțe la calitatea de jurat ca să ajungă acasă înainte ca drumurile să devină prea periculoase. Condamnarea era sigură, însă un verdict împărțit privind sentința însemna deosebirea dintre viață și moarte. El și Russell discutaseră toată dimineața despre ceea ce urma să aducă ninsoarea, fără să ajungă la o concluzie. Russell era convins că aceasta n-avea să influențeze cu nimic. Procesul fusese scurt. Jurații se dovediseră mult prea angajați în el. Hotărârea lor era prea importantă pentru a fi afectată de vreme.

Acestea erau lucrurile despre care discutau avocații.

Miles s-a apropiat zâmbind de boxa juraților și le-a mulțumit pentru ajutorul lor, de parcă aceștia ar fi avut de ales, apoi le-a spus:

– Vă rog să ignorați mărturia ultimului martor, maiorul Rusconi din New Orleans. Nimic din ce a declarat nu are vreo legătură cu acest caz, cu acuzația de crimă. Nu vă cer să uitați serviciile aduse țării și sacrificiile asumate de acuzat. Țara noastră a câștigat cel mai mare război mondial din istorie și avem multe motive de mândrie. Patru sute de mii de americani au murit în acest război, iar acum, pe cuprinsul acestei măreți țări, familiile lor se străduiesc să își revină. În război au slujit peste cinci milioane de bărbați și de femei, cei mai mulți dintre ei cu bravură, chiar cu eroism. Însă calitatea de erou de război nu dă nimănui dreptul de a se întoarce acasă pentru a comite o crimă atât de oribilă și de absurdă. Ce s-ar întâmpla dacă toți eroii noștri de război ar hotărî să facă legea, începând să tragă în oricine?

Miles păși încet prin fața juraților, vorbind fără să își consulte notițele. Repetase ore în șir și se pregătise săptămâni de-a rândul, știind că aceea avea să fie ora lui de glorie.

– Cu toate acestea, vă rog să vă gândiți la Jackie Bell și la copiii ei. Trei copii minunați, care își vor trăi restul vieții fără tatăl lor. Un om bun al lui Dumnezeu, un pastor de treabă, un tată și un soț deosebit. Un om a cărui viață a fost curmată cu sânge-rece, la doar treizeci și nouă de ani, fără niciun motiv evident. Un om care nu s-a putut apăra, care n-a fost prevenit și care nu avea niciun motiv să se întrebe de ce prietenul lui a apărut pe neașteptate cu un pistol. Nu putea scăpa – nu a avut nici timp să se apere și nici mijloacele de a evita un sfârșit brusc și tragic. Un predicator care citea din Biblie ori terminase de citit când acuzatul a apărut fără să dea vreun semn și i-a luat viața. Presupun că nu vom afla niciodată care a fost conflictul dintre Dexter Bell și Pete Banning, dar vă adresez întrebarea care ne-a frământat pe toți încă din octombrie anul trecut: în numele sfânt al lui Dumnezeu, de ce nu se putea soluționa această situație fără vărsare de sânge? Miles s-a întors și l-a fulgerat cu privirea pe acuzat, apoi și-a desfăcut brațele și a întrebat: De ce?

Fără să tresară, Pete a privit doar în față.

– Însă am avut parte de o vărsare de sânge, iar acum este datoria voastră să hotărâți. Nu există nicio îndoială cu privire la fapte.

Apărarea nu a putut sugera că o altă persoană a comis crima. Apărarea nu a susținut că Pete Banning a fost instabil mintal. Pete Banning l-a împușcat mortal pe Dexter Bell. A acționat singur și în mod premeditat. A plănuit totul și a știut exact ce face. Peste câteva momente, când vă veți retrage ca să deliberați, veți avea cu voi o copie a donației pe care a semnat-o cu doar trei săptămâni înainte de crimă. A fost o încercare de a le transfera cea mai mare parte a averii sale copiilor lui, pentru a proteja pământul. În termeni legali, acest lucru este cunoscut sub numele de înstrăinare frauduloasă. O fraudă, în pregătirea crimei. Nu vom afla de câtă vreme pregătea acuzatul această crimă și, practic, asta nu are nicio importanță. Ceea ce contează este că a gândit totul cu grijă, deci a acționat cu premeditare.

Miles a făcut o pauză, s-a apropiat de masa lui și a luat o gură de apă. Era ca un actor în mijlocul unei realizări memorabile, iar jurații, la fel ca mulți oameni din public, erau fascinați.

Apoi a continuat:

– În acest caz, vinovăția este clară, la fel ca și pedeapsa. Doar voi aveți puterea de a-l condamna pe acuzat la moartea pe scaunul electric sau la închisoare pe viață, fără putință de eliberare condiționată, în penitenciarul Parchman. Motivul pentru care avem în acest stat pedeapsa cu moartea este că unii oameni o merită. Acest om este vinovat de crimă cu premeditare, iar în baza legilor noastre nu are dreptul să mai trăiască. Legile noastre nu sunt întocmite pentru a proteja interesele celor înstăriți și privilegiați sau pe ale celor care au slujit țara în război. Dacă eu aș fi găsit vinovat de crimă cu premeditare, aș merita să mor. Același lucru e valabil și pentru voi. Citiți cu atenție legea când veți merge în camera pentru deliberări. Este simplă și clară și nicăieri nu veți găsi în ea o excepție pentru eroii de război. Dacă în camera de deliberare vă veți simți tentați să îi arătați îndurare, atunci vă rog să vă rezervați un moment pentru a vă gândi la Dexter Bell și la familia lui. De asemenea, vă rog să îi arătați domnului Pete Banning aceeași îndurare pe care el i-a arătat-o lui Dexter Bell. Dumnezeu să îl binecuvânteze! Ați jurat să vă faceți datoria, iar în acest caz datoria

vă cere un verdict de vinovăție și condamnarea la moarte. Vă mulțumesc.

Judecătorul Oswalt nu stabilise limite de timp pentru prezentările finale. Truitt ar fi putut continua vreme de un ceas sau două fără să fie întrerupt, însă, în mod înțelept, nu a profitat de această ocazie. Faptele erau simple, procesul fusese scurt, iar argumentele lui se dovediseră clare și la obiect.

John Wilbanks avea să fie și mai scurt. A început prin a pune următoarea întrebare:

– Ce beneficii obțineți dacă Pete Banning va fi executat? Gândiți-vă o clipă la asta! A făcut o pauză și a început să se plimbe încet încoace și încolo în fața juraților. Dacă îl executați pe Pete Banning, faceți comunitatea voastră să fie mai sigură? Răspunsul este nu. S-a născut în urmă cu patruzeci și trei de ani și a dus o viață exemplară. Soț, tată, fermier, vecin, angajator și membru al bisericii. A absolvit Academia West Point. A slujit țara cu mai mult curaj decât vă puteți închipui. Dacă îl executați pe Pete Banning, îl readuceți la viață pe Dexter Bell? Răspunsul este evident. Toți simțim o compasiune enormă față de familia Bell și față de suferințele ei. Toți vor ca tatăl și soțul să revină, dar asta nu stă în puterea voastră. Dacă îl veți trimite pe Pete Banning la execuție, credeți că veți trăi restul vieții voastre cu sentimentul că ați realizat ceva ce v-a cerut să faceți statul Mississippi? Mă îndoiesc. Domnilor, răspunsul este că nu există niciun beneficiu dacă îi luați viața acestui om.

Wilbanks și-a rotit privirea prin sala de judecată. Apoi și-a dres glasul și s-a concentrat din nou asupra juraților, uitându-se în ochii fiecăruia.

– Întrebarea evidentă aici este: în cazul în care crima este ceva condamnabil – și putem cădea de acord că este –, de ce statul ne permite să ucidem? Oamenii care fac legile noastre în Jackson nu sunt mai inteligenți decât voi. Simțul lor privind binele și răul, moralitatea de bază, nu este mai treaz decât al vostru. Îi cunosc pe unii dintre oamenii aceia și vă asigur că nu sunt la fel de onești și de temători de Dumnezeu cum sunteți voi. Ei nu sunt la fel de înțelepți ca voi. Dacă analizați unele dintre legile pe care le-au aprobat, vă

veți da seama că deseori se înșală. Însă, în acest timp, undeva în procesul de alcătuire a legilor, cineva cu puțin bun-simț a hotărât să vă acorde dumneavoastră, juraților, posibilitatea de a alege. Și-au dat seama că fiecare caz este diferit, că fiecare acuzat este altfel și că poate apărea un moment în cursul unui proces în care jurații să-și spună că uciderea trebuie să înceteze. Tocmai de aceea e necesar să hotărâți între viață și moarte. Acest lucru se regăsește în legea ce vi s-a dat.

Încă o pauză dramatică, timp în care Wilbanks a trecut cu privirea de la un chip la altul.

– Nu îl putem readuce la viață pe Dexter Bell pentru a-l înapoia copiilor lui. Însă și Pete Banning are copii. Un fiu bun și o fiică frumoasă, amândoi plecați la colegiu, ambii având viața în față. Vă rog să nu le răpiți tatăl. Ei nu au făcut nimic rău. Nu merită să fie pedepsiți. De acord, Pete Banning nu va duce o viață adevărată între zidurile unei închisori, dar va trăi. Când și când, copiii lui îl vor putea vizita. Îi vor putea trimite scrisori, fotografii din ziua căsătoriei lor, permițându-i să aibă bucuria de a vedea fețele nepoților lui. Deși absent, Pete Banning va rămâne ancorat în viața lor, așa cum și ei vor fi prezenți în viața lui. Pete Banning e un bărbat măreț, cu siguranță mai măreț decât mine sau decât oricare altul din această sală de tribunal. Practic, îl cunosc de o viață. Tatăl meu a fost un apropiat al tatălui său. Este unul dintre noi. S-a născut aici, din același pământ negru, cu aceleași credințe, convingeri și tradiții ca voi și ca mine. Cu ce ne alegem dacă îl trimitem în mormânt? Dacă noi, oamenii, executăm pe unul dintre ai noștri, pe pământul comitatului Ford va exista o pată de sânge care nu se va șterge niciodată. Niciodată, niciodată, niciodată.

Cu vocea afectată de emoție, s-a străduit din răsputeri să își păstreze sângele-rece. Și-a înghițit nodul din gât cu un sunet puternic, a strâns din fălci și a pledat din ochi.

– Domnilor membri ai juriului – juriu alcătuit din egali ai lui –, vă rog să îi cruțați viața lui Pete Banning.

Când s-a așezat alături de Pete, Wilbanks și-a petrecut un braț pe după umerii lui, dorind să îl îmbrățișeze strâns. Pete nu a

reacționat, ci a continuat să privească în față, ca și cum nu ar fi auzit nimic.

Judecătorul Oswalt le-a transmis juraților ultimele instrucțiuni, apoi toată lumea s-a ridicat în picioare când membrii juriului au ieșit în șir indian.

– Luăm o pauză, a spus Oswalt. Ședința se suspendă.

A bătut apoi cu ciocanul în masă și și-a părăsit scaunul. Era aproape unsprezece, iar ninsoarea încetase.

În tăcerea deplină, jumătate dintre spectatori au ieșit din sala de tribunal. Marea întrebare era cât avea să dureze, însă, cum nimeni nu putea anticipa, oamenii au vorbit foarte puțin. Cei care au rămas pe loc s-au strâns în grupuri mici, vorbind în șoaptă, fumând și clătinând din capete, în vreme ce ceasul vechi de deasupra băncii judecătorului ticăia încet.

Jackie Bell auzise destul. Ea și Errol au plecat după câteva minute, îndreptându-se spre mașina lui. După ce Errol a îndepărtat zăpada de pe parbriz, au plecat imediat din Clanton. Jackie fusese departe de copii vreme de patru zile.

Și Florry se săturase de proces. Evitând privirile insistente ale metodiștilor, ea și Mildred Highlander și-au luat paltoanele și au ieșit din sala de tribunal. Au mers acasă la Mildred și au băut un ceai. Stând la masa din bucătărie, au citit ziarele din Tupelo, Memphis și Jackson. Toate avuseseră reporteri în sală și fotografi afară. Cele din Tupelo și Memphis publicaseră articole lungi pe prima pagină, cu fotografii ale lui Pete intrând în tribunal încătușat, în ziua precedentă. Ziarul din Jackson făcea același lucru pe pagina a doua. Florry a decupat articolele ca să le includă în jurnalul ei. Avea să le anunțe vestea cumplită în momentul în care urma să fie comunicată.

Pete s-a întors în celula lui și a cerut o ceașcă de cafea, iar Roy Lester i-a adus-o. După câteva minute, Leon Colliver, producătorul ilegal de alcool, a cărui celulă era dincolo de hol, l-a întrebat:

– Hei, Pete, vrei să jucăm?

– Sigur.

Pete a ieșit din celulă, a luat inelul cu chei ce stătea agățat pe un perete și a descuiat celula lui Leon. Și-au aranjat tabla de joc în mijlocul holului și au început o partidă de cribbage. Leon a scos termosul, a luat o gură, apoi i l-a întins lui Pete, care a băut puțin.

– Care-ți sunt șansele? l-a întrebat Leon.

– Aproape zero.

– Te vor pune pe scaunul electric?

– M-ar surprinde dacă nu ar face-o.

*

Nimeni nu s-a oferit să își asume rolul de președinte. Potrivit ordinului primit de la judecător, prima grijă a juraților era să își aleagă unul. Hal Greenwood deținea un magazin sătesc din apropierea lacului și îi plăcea mult să vorbească. Astfel, când cineva l-a numit pe el, a fost ales în unanimitate. El a mormăit ceva, sugerând că voia să fie plătit în plus. Plata obișnuită în comitatul Ford era de un dolar pe zi.

Judecătorul Oswalt le spusese juraților să nu se grăbească. Procesul fusese scurt; în acea săptămână nu figura nimic altceva, iar cazul era cu siguranță unul grav. Le mai sugerase să înceapă deliberarea după ce analizau instrucțiunile scrise de el și discutau secțiunile aplicabile ale codului legal.

Pistolul și gloanțele s-au bucurat de atenția tuturor – nici nu era de mirare. Cu voce tare, rar, Hal a citit rapoartele balistice și de autopsie, însă a trecut rapid prin paragrafele actului de înstrăinare fără pretenții ulterioare, oprindu-se doar la punctele importante și ignorând limbajul legal și încifrat.

Walter Willy nu se ocupa doar de sala de judecată, ci și de jurați. Singur, a rămas de pază la ușa încăperii, îndepărtând orice persoană care se apropia. Lipindu-și urechea de ușă, a auzit aproape tot ce s-a discutat înăuntru. Făcuse asta întotdeauna. A auzit cuvântul „prânz" și s-a retras. Hal Greenwood a deschis ușa și a anunțat că

juraților li se făcuse foame. Walter a explicat că acela era un pas înainte și le-a spus juraților că se comandaseră sandviciuri.

În timp ce așteptau, Hal a sugerat să depună cu toții un vot de început privind vinovăția. Fără nicio ordine anume, fiecare dintre cei doisprezece jurați a spus „vinovat", deși doi dintre ei s-au dovedit mai reticenți.

John și Russell Wilbanks au luat prânzul în sala de conferințe a firmei. De obicei, se duceau la o cafenea, dar acum nu erau pregătiți să îndure privirile sfredelitoare și remarcile banale ale oamenilor pe care îi vedeau aproape în fiecare zi. Russell admirase ultima pledoarie a fratelui său în fața juriului, fiind convins că cel puțin doi dintre membrii lui aveau să voteze pentru condamnarea pe viață. John nu era la fel de sigur. Încă se simțea frustrat, ba chiar prost dispus și deprimat cu privire la modul în care se ocupase de proces. Dacă i s-ar fi dat mână liberă, ar fi putut să declanșeze o apărare solidă pe motiv de alienare mintală și astfel i-ar fi salvat viața lui Pete. Însă clientul lui părea extrem de hotărât să se autodistrugă. În cel mai important caz din cariera lui, probabil, fusese blocat și silit să ajungă în postura de simplu spectator.

A mâncat puțin și fără chef din masa de prânz, amintindu-și că în viața unui avocat nimic nu era mai chinuitor decât să aștepte verdictul dat de juriu.

*

Unul dintre membrii fraternității din care făcea parte Joel era dintr-un orășel aflat la o oră de mers cu mașina de campusul Vanderbilt. Luni-dimineață, când a început procesul, lui Joel i-a fost tot mai greu să se gândească la orice altceva. Prietenul lui l-a invitat la proprietatea familiei lui, unde a călărit, a vânat ore în șir în pădure și s-a străduit să vorbească despre orice, mai puțin despre ceea ce se întâmpla la Clanton. A sunat-o pe Stella în fiecare seară ca să afle ce mai face. Și ea chiulea de la cursuri și încerca să evite persoanele cunoscute.

*

Russell Wilbanks avusese dreptate. Trei dintre cei doisprezece juraţi nu se puteau pronunţa în favoarea condamnării la moarte, cel puţin în cursul deliberării preliminare. Unul dintre ei, Wilbur Stack, era un veteran de război care fusese rănit de trei ori în Italia. Supravieţuise recuzărilor peremptorii ale lui Miles Truitt pur şi simplu pentru că acesta epuizase toate cele cinci recuzări înainte de a-l putea elimina pe el. Un alt jurat, Dale Musgrave, avea un joagăr în apropiere de lac şi a recunoscut că tatăl lui făcuse afaceri cu tatăl lui Pete; îşi exprimase deseori admiraţia deosebită faţă de familia Banning. Cineva a spus că acest lucru ar fi trebuit menţionat probabil în timpul procesului de selecţie, însă acum era prea târziu. Cel de-al treilea, Vince Pendergrass, era un zugrav penticostal care a susţinut că nu avea nicio legătură cu familia Banning, dar i se părea greu să creadă că se aştepta din partea lui să ucidă un om. Dintre ceilalţi nouă, câţiva au exprimat acelaşi sentiment, dar, pe de altă parte, erau hotărâţi să respecte legea. Niciunul dintre cei doisprezece nu era dornic să voteze condamnarea la moarte, însă toţi credeau în pedeapsa capitală. Pe hârtie şi în teorie, aceasta era agreată în comitat – şi în Mississippi, desigur. Însă foarte puţini oameni făcuseră parte din jurii în care li se ceruse să ia o asemenea hotărâre. Asta era o problemă cu totul diferită.

Dezbaterea a continuat în mod demn, fiecărui om oferindu-i-se prilejul să îşi exprime părerea. Ninsoarea încetase. Cerul se limpezise, iar drumurile erau circulabile. Nu aveau nicio grabă să ajungă acasă. La ora trei după-amiază, Hal Greenwood a deschis uşa şi i-a cerut lui Walter o oală cu cafea şi douăsprezece ceşti.

După ce au băut cafea, iar încăperea s-a înceţoşat din cauza fumului de ţigară, decenţa a început să se destrame, iar vocile au devenit mai imperioase. Linia dezbinării era clară, dar juraţii nu erau înverşunaţi şi de neclintit în poziţiile lor. Cei nouă nu au şovăit nicio clipă, dar cei trei dădeau deja semne că aveau să capituleze. S-a subliniat în mod repetat că aveau de-a face cu o crimă bine plănuită şi că acest lucru trebuia evitat. Dacă Pete Banning ar fi

depus mărturie și ar fi explicat motivele, atunci probabil că ar fi stârnit compătimirea oamenilor. Însă el rămăsese neclintit, părând să nu ia în seamă propriul proces, și nu se uitase niciodată spre juraţi.

Omul era clar afectat de război. De ce nu dovedise asta avocatul lui? Motivul putea să aibă legătură cu soția lui și Dexter Bell. Metodiștii au respins o asemenea sugestie și au apărat onoarea pastorului ucis. Hal Greenwood i-a prevenit pe ceilalți că nu era sarcina lor să cântărească lucrurile în afara faptelor. Erau legați de ceea ce auziseră și văzuseră în sala de judecată.

În jurul orei patru, Vince Pendergrass s-a răzgândit și a trecut de partea majorității. A fost prima convertire și a apărut într-un moment crucial. Cei zece s-au simțit încurajați și au sporit presiunea asupra lui Wilbur Stack și Dale Musgrave.

*

Venind dinspre sala tribunalului, Ernie Dowdle a intrat pe hol și l-a surprins pe Walter Willy moțăind lângă ușa camerei în care se aflau juraţii. Se făcuse aproape cinci și trecuse de mult ora la care Ernie ar fi trebuit să fie acasă; de aceea s-a oprit ca să îl întrebe pe Walter dacă avea nevoie de ceva. Acesta l-a asigurat că nu și i-a spus să își vadă de ale lui, căci el ținea lucrurile ferm sub control.

– Ce fac acolo? a întrebat apoi Ernie, făcând semn din cap către ușă.

– Deliberează, a spus Walter pe un ton profesional. Acum te rog să pleci.

– Au dat verdictul?

– Nu pot spune.

Ernie a plecat și a urcat o scară îngustă spre etajul doi, unde comitatul avea o mică bibliotecă în care erau cărți de Drept și câteva camere de depozitare. Păşind cât de uşor putea, a deschis o ușă ce dădea într-o cămăruță întunecoasă și îngustă, unde Penrod stătea pe un scăunel, ținând în gură pipa din cocean de porumb. De la podea până în tavan exista o conductă de aerisire din fontă.

Printr-o crăpătură din podea, aflată lângă conductă, pătrundea nu doar miros de fum de țigară, ci și vocile juraților de la etajul de jos.

Într-o șoaptă reținută, Penrod a spus:

– Unsprezece la unu.

Ernie a părut surprins. Cu o oră în urmă, votul fusese de nouă la trei. El și Penrod erau convinși că aveau să fie concediați și probabil întemnițați dacă descoperea cineva că ei trăgeau cu urechea, de aceea păstrau pentru ei cele aflate. Cele mai multe cazuri care se judecau cu juriați erau civile și prea plicticoase ca să riște să tragă cu urechea. Procesele ocazionale în cazuri de crimă aveau de obicei oameni de culoare ca acuzați și un juriu alcătuit din albi, iar în asemenea situații deliberările se desfășurau rapid, cu un rezultat previzibil. Procesul domnului Banning era mult mai interesant. Chiar aveau de gând oamenii albi să îl condamne la moarte pe unul de-al lor?

*

Întrucât nu făcuse nimic toată după-amiaza, John Wilbanks a hotărât să își potolească nervii pe măsură ce se apropia noaptea. S-a retras împreună cu Russell într-o încăpere de la etaj, unde aveau un ibric și un bar bine aprovizionat. Russell a turnat whisky Jack Daniels în două pahare cu gheață, apoi s-au așezat pe scaunele vechi din răchită care se aflau la firmă de zece ani. Puteau vedea pe fereastră tribunalul aflat peste drum, iar la primul etaj distingeau siluetele juraților când aceștia se deplasau întâmplător prin încăpere. Analizau cazul de peste șase ore, ceea ce însemna foarte mult timp în zona rurală din Mississippi.

John a adus în discuție o poveste veche de pe vremea crizei economice, despre un juriu care a deliberat vreme de câteva zile în cazul unei dispute lipsite de importanță. Când, în cele din urmă, s-a dat verdictul, iar juriații au fost liberi, adevărul a ieșit la iveală. Pe vremea aceea, un dolar pe zi însemna ceva, iar mulți dintre juriați nu prea aveau altceva de făcut.

Au râs amândoi, și-au mai turnat un pahar și au discutat despre cină, apoi lumina din sala juriului s-a stins. Câteva momente mai târziu, a sunat telefonul din birou. O secretară a urcat la etaj ca să aducă știrea că juriul era pregătit să dea verdictul.

*

Judecătorul Oswalt a lăsat să se scurgă ceva timp, astfel ca vestea să se răspândească și publicul să poată reveni în sala de tribunal. La ora șapte seara, așa cum promisese, a apărut pe banca lui purtând roba neagră. I-a spus lui Walter Willy să sară peste recitalul de strigăte și i-a ordonat lui Nix să îl aducă pe acuzat. Pete Banning s-a îndreptat spre scaunul lui fără să privească spre nimeni. După ce toți oamenii s-au așezat, Walter a adus jurații.

Aceștia au intrat încet, în șir indian, având capetele plecate. Unul s-a uitat urât la public, iar altul a aruncat o privire spre Pete. Apoi s-au așezat și s-au uitat spre judecător de parcă ar fi detestat acel moment și ar fi vrut cu disperare să se afle în altă parte.

Judecătorul Oswalt a întrebat:

– Domnilor jurați, ați hotărât verdictul?

Hal Greenwood s-a ridicat cu o foaie de hârtie în mână.

– Da, onorată instanță, am decis.

– Te rog să înmânezi aprodului hârtia.

Walter Willy a luat foaia de la Hal și, fără să se uite la ea, s-a dus la masa instanței și i-a predat-o judecătorului, care a citit-o încet și a întrebat:

– Domnilor, fiecare dintre dumneavoastră este de acord cu acest verdict?

Toți cei doisprezece au dat din cap, unii imperceptibil, dar niciunul cu entuziasm.

– Rog acuzatul să se ridice.

Pete Banning s-a ridicat încet, s-a îndreptat de spate, și-a înălțat umerii și bărbia și s-a uitat tăios spre judecătorul Oswalt.

– Verdictul unanim este după cum urmează: „Noi, juriul, îl considerăm pe acuzat, Pete Banning, vinovat de crimă cu premeditare în cazul morții lui Dexter Bell. Și noi, juriul, cerem sentința cu moartea pe scaunul electric".

Acuzatul nu numai că nu a tresărit, dar nici măcar nu a clipit, spre deosebire de oamenii prezenți în sală. Din mulțime au răzbătut icnete și gemete, iar în boxa juriului, Wilbur Stack a fost copleșit brusc de emoție și și-a îngropat fața între palme. Avea să regrete tot restul vieții ziua în care cedase și votase uciderea altui soldat.

Florry s-a stăpânit, în primul rând pentru că verdictul nu venea ca o surpriză. Fratele ei anticipase acest rezultat. Îi urmărise pe jurați tot timpul cât se desfășurase procesul și își dăduse seama că n-aveau să dovedească niciun fel de compasiune. Și, dacă era să fie sinceră, de ce ar fi făcut-o? Din motive ce păreau de neînțeles, fratele ei devenise un ucigaș care nu voia îndurare. Și-a dus batista spre obraji și s-a gândit la Joel și la Stella, dar a reușit să își păstreze sângele-rece. Își putea pierde cumpătul mai târziu, când rămânea singură.

Judecătorul Oswalt a ridicat o altă filă și a citit:

– Domnule Banning, în baza autorității ce mi-a fost conferită de statul Mississippi, prin prezenta vă condamn la moarte prin electrocutare în termen de nouăzeci de zile începând de azi. Vă puteți așeza.

Pete și-a reluat locul fără nicio expresie pe față. Judecătorul Oswalt i-a informat pe avocați că aveau la dispoziție treizeci de zile pentru a prezenta moțiuni post-proces și apeluri; apoi le-a mulțumit juraților pentru prezență și le-a permis să părăsească tribunalul. După plecarea acestora, a arătat cu degetul spre Pete, s-a uitat la Nix și a spus:

– Du-l înapoi la închisoare!

CAPITOLUL 17

La Tea Shoppe, în piață, ușile se deschideau de obicei la ora șase dimineața, iar după câteva minute, localul era înțesat de avocați, bancheri, preoți și oameni de afaceri – elita orașului – care se strângeau la o cafea cu biscuiți și care își treceau unii altora ziarele de dimineață. Nimeni nu lua singur micul dejun. Exista o masă pentru democrați și alta, de cealaltă parte a sălii, pentru republicani. Ultraconservatorii absolvenți ai Universității Mississippi se strângeau ca o clică în partea din față a localului, în vreme ce aceia care preferau Colegiul de Stat aveau o masă lângă bucătărie. Metodiștii își aveau locul lor, la fel ca și baptiștii. Discuțiile între cei de la mese erau obișnuite, la fel ca și glumele și poantele, însă certurile reale erau rare.

Verdictul făcuse ca sala să se umple până la refuz. Cu toții știau faptele și amănuntele, ba chiar și bârfele, însă oamenii veneau oricum devreme pentru a se asigura că nu le scapă nimic. Poate că Pete Banning ieșise din tăcerea lui și îi spusese ceva avocatului său sau lui Nix Gridley. Poate că Jackie Bell comentase verdictul față de vreun reporter. Poate că ziarul din Tupelo adulmecase vreo pistă care le scăpase celorlalți. Și, cel mai important subiect de discuție: Statul chiar avea să îl execute pe Pete Banning?

Un contractor l-a întrebat pe avocatul Reed Taylor despre problema apelurilor. Reed a explicat că John Wilbanks avea la dispoziție treizeci de zile pentru a informa tribunalul că avea să facă apel, apoi încă treizeci de zile ca să formuleze argumentele și să

prezinte documentele necesare. Procurorul general din Jackson urma să analizeze pledoariile în numele statului, iar biroul lui avea la dispoziție alte treizeci de zile pentru a răspunde la solicitările lui Wilbanks. Asta însemna nouăzeci de zile. Curtea supremă a statului urma să analizeze cazul, iar asta ar fi durat câteva luni. În cazul în care Curtea revoca în final condamnarea – iar Reed considera cu toată sinceritatea că asta n-avea să se întâmple –, cazul urma să fie retrimis în comitatul Ford pentru rejudecare. În situația în care Curtea supremă confirma condamnarea, John Wilbanks putea trage de timp, încercând să facă apel la Curtea Supremă a Statelor Unite. Asta ar fi fost o risipă de timp, dar i-ar fi adus lui Pete Banning alte câteva luni de viață. Dacă Wilbanks prefera să nu urmeze această cale, execuția urma să aibă loc în cursul acelui an.

Reed le-a explicat în continuare că, în cazul unei condamnări la moarte, apelul se făcea în mod automat. Urmărise întregul proces și nu descoperise nicio eroare pe care să se bazeze apelul, însă oricum trebuia formulat unul. Pe de altă parte, a urmat Reed, singura greșeală posibilă era că i se permisese militarului să depună mărturie despre război. Și, desigur, acest lucru aducea prejudicii acuzării. Pe de altă parte, nu îi oferea nimic lui John Wilbanks pentru a-și argumenta apelul.

După ce Reed a încheiat, oamenii au revenit în grupurile lor, discutând cu discreție. Când și când, ușa se deschidea, iar câte o pală de aer rece străpungea negura creată de fumul de țigară și de grăsimea de bacon. Apoi a sosit senatorul statului lor, dorind să obțină voturi la următoarele alegeri. Nu avea legătură cu niciunul dintre cei prezenți, însă locuia în Smithfield, în comitatul Polk. L-ar fi văzut foarte rar până la data alegerilor, iar cei mai mulți dintre oameni au luat în nume de rău prezența lui în oraș în acele momente dramatice. Cu un zâmbet siropos pe față, senatorul a trecut pe rând pe la fiecare masă, strângând mâini și străduindu-se să memoreze nume. În cele din urmă, a găsit un scaun liber la masa baptiștilor, care erau foarte ocupați să citească ziarele și să soarbă din cafele. Încă o dată, el a vorbit fără noimă despre problema

alcoolului în stat, chiar dacă ei nu aveau nevoie de asemenea predici.

Pe măsură ce dimineața se scurgea încetul cu încetul, devenea tot mai clar că nu mai exista nimic nou în cazul Banning. Procesul fusese scurt, iar verdictul fusese dat mult prea repede. Evident, după ce el fusese formulat, nu se mai spusese nimic important – nici de către juraţi şi avocaţi, nici de către acuzat sau familia victimei. Eforturile celor din Tea Shoppe de a da naştere unor zvonuri noi s-au risipit, iar în jurul orei şapte şi jumătate, oamenii făceau coadă la casa de marcat.

*

Miercuri seara, foarte târziu, după ce a primit un telefon cu vestea îngrozitoare de la mătuşa Florry, Joel s-a întors în campus. A doua zi devreme, s-a dus la biblioteca principală a universităţii şi a consultat secţiunea de periodice, unde erau mai multe ediţii de dimineaţă ale ziarelor din întreaga ţară. Cele din Tupelo şi Jackson nu figurau printre ele, însă ziarul *Memphis Press-Scimitar* se afla acolo întotdeauna. L-a luat şi s-a ascuns într-un cubicul, privind apoi fotografia tatălui său din momentul în care părăsea sala de judecată încătuşat şi citind relatări despre ceea ce se întâmplase atunci când juriul revenise ca să anunţe verdictul. Încă nu-i venea să creadă că data execuţiei fusese stabilită atât de curând. Nu putea să creadă nimic din toată acea tragedie.

Data absolvirii facultăţii era 17 mai. Aşadar, peste aproape cinci săptămâni, după ce tatăl lui avea să fie legat de scaunul electric, tânărul Joel Banning, în vârstă de douăzeci şi unu de ani, era aşteptat să păşească mândru pe peluză, purtând robă şi tocă pe cap, alături de o mie de colegi, ca să primească diploma emisă de prestigioasa universitate. I se părea imposibil.

N-avea puterea să mai participe la încă un curs. Deşi prietenii din cadrul fraternităţii strânseseră rândurile şi se străduiseră să facă tot ce se putea pentru a-l proteja şi pentru a păstra o oarecare

aparență de viață normală de colegiu, Joel se simțea stigmatizat, câteodată chiar stânjenit. Simțea privirile colegilor. Aproape că le putea auzi șoaptele, atât în campus, cât și în afara lui. Avea note bune și putea spera să absolve, ceea ce era exact ce își pusese în gând. Avea să își întâlnească profesorii și să facă promisiuni. Abandonarea facultății nu reprezenta o opțiune. Provocarea era să supraviețuiască.

Cererea de admitere la Facultatea de Drept de la Yale îi fusese respinsă. Era acceptat la Vanderbilt și la Ole Miss, iar diferența de preț era considerabilă. Acum, după ce tatăl lui fusese condamnat pentru crimă, era de așteptat un proces de urmărire în justiție pentru cesiune ilegală. Finanțele familiei urmau să treacă prin momente nesigure, iar Joel nu era convins că putea urma Facultatea de Drept. Greu de imaginat ca un membru al familiei Banning să își facă griji din pricina banilor – și totul pentru că tatăl lui îi purtase cuiva pică. Indiferent de conflictul dintre Pete Banning și reverendul Bell, pierderea nu se justifica.

Joel a chiulit de la primul curs, apoi a părăsit biblioteca, a cutreierat prin campus și a cumpărat o cafea de la un bar. După ce a băut-o, a sărit peste cel de-al doilea curs, s-a întors în dormitorul său și i-a telefonat surorii lui.

Și Stella era în derivă. Hotărâse să își ia liber și să se ascundă în D.C. pentru restul anului. Adora Colegiul Hollins și avea să îl absolve într-o bună zi, dar deocamdată toate chipurile pe care le vedea erau ale unor persoane care știau că tatăl ei se afla în închisoare pentru crimă și că acum era condamnat să moară. Rușinea și compătimirea o apăsau prea mult. Își dorea nespus să își îmbrățișeze mama. Suferea din cauza tatălui ei, dar descoperea că îi era tot mai ușor să gândească rău despre el.

Decanul ei cunoștea un absolvent în D.C., căruia i-a dat telefon. Stella urma să plece cu următorul tren, pentru a locui într-o căsuță de oaspeți din Georgetown și a se ocupa de câțiva copii, educându-i, devenind bonă sau fată bună la toate. O familie-gazdă aflată departe, unde nicio persoană n-avea să îi știe numele și nici de

unde venea. Mutarea de la Roanoke la Washington sporea distanța dintre ea și Clanton.

*

Hardy Capley, un reporter începător care lucra pentru ziarul *Memphis Press-Scimitar*, a prezentat procesul de la început până la sfârșit. Fratele lui fusese prizonier de război, iar Hardy era intrigat de prezența lui Clyde Wampler, cowboy-ul din Colorado care luptase alături de Pete Banning în Filipine. Lui Clay nu i se permisese să depună mărturie, însă își făcuse simțită prezența în sala tribunalului, mai ales în timpul pauzelor. Mai rămăsese în Clanton câteva zile după încheierea procesului, apoi plecase. Hardy îl sâcâise pe editor până când acesta cedase și îi permisese să își continue articolul. Hardy călătorise cu autobuzul și trenul până în Colorado și petrecuse două zile cu Wampler, care vorbise fără înconjur despre aventurile și escapadele lui de pe vremea în care luptase ca membru al gherilei împotriva japonezilor sub comanda lui Pete Banning.

Articolul lui Hardy avea zece mii de cuvinte și ar fi putut să fie de cinci ori mai lung. Era o poveste incredibilă care merita să fie publicată, însă se dovedea prea lungă pentru un ziar. Întrucât a refuzat să o scurteze și a amenințat că pleacă pentru a o da altui ziar, editorul a convenit cu el să o publice într-o serie de trei episoade.

Cu amănunte remarcabile, Hardy a descris asediul asupra zonei Bataan, bravura soldaților americani și filipinezi, bolile, foamea și teama, curajul lor incredibil în fața unei forțe superioare, precum și umilința suferită când au fost siliți să se predea. Acel infam Marș al Morții din Bataan era descris atât de emoționant, încât editorii s-au văzut siliți să mai tempereze întru câtva textul. Descrierea sălbăticiei și a cruzimei soldaților japonezi a suferit doar corecturi minore. Uciderea fără noimă și neglijarea atâtor prizonieri de război americani erau sfâșietoare și iritante.

Deși o mare parte din acea poveste fusese deja relatată, atât de către evadați, cât și de către supraviețuitori, ea a avut un ecou deosebit în Clanton, întrucât vorbea despre unul dintre cei de

acolo. Vreme de peste doi ani, Pete Banning condusese un grup încropit din luptători americani și filipinezi. Aceștia îi hărțuiseră pe japonezi, convinși în fiecare dimineață că aceea avea să fie ultima zi din viața lor. După ce scăpaseră de moarte de atât de multe ori, ei o acceptau drept realitate și de aceea luptau cu o dăruire nebună. Au ucis sute de soldați japonezi. Au distrus poduri, căi ferate, avioane, cazărmi, tancuri, arsenale și stații de aprovizionare. Deveniseră atât de temuți, încât pe capul lui Pete Banning se pusese un premiu de 10 000 de dolari. Urmăriți permanent, luptătorii de gherilă puteau dispărea în junglă, pentru ca apoi, câteva zile mai târziu, să atace la aproape treizeci de kilometri depărtare față de ultima lor poziție cunoscută. Potrivit părerii părtinitoare a lui Wampler, Pete Banning era cel mai admirat soldat despre care auzise.

Serialul a fost citit de mai toată lumea din comitatul Ford, ceea ce a redus mult entuziasmul de a-l vedea pe Pete executat. Judecătorul Oswalt chiar i-a spus lui John Wilbanks că, dacă ziarul ar fi publicat acele articole înainte de proces, s-ar fi văzut silit să îl strămute undeva la peste o sută cincizeci de kilometri distanță de oraș.

Pete Banning refuzase cu îndârjire să vorbească despre război. Acum, altcineva vorbea despre el, iar mulți oameni din comitat doreau o altă încheiere a poveștii lui.

*

Chiar dacă era apăsat de condamnarea la moarte, Pete Banning nu arăta asta deloc. Și-a văzut mai departe de îndatoririle lui de om de încredere, ca și cum procesul nici nu ar fi avut loc. A păstrat cu strictețe programul din închisoare, a supravegheat curățenia și ordinea în cele două băi ale deținuților, i-a certat pe cei care nu își aranjau paturile dimineața ori lăsau gunoaie pe podelele celulelor, i-a încurajat să citească romane, ziare și reviste și a continuat să îi învețe pe doi dintre ei, unul alb și unul de culoare, să scrie și să citească. A asigurat hrană bună, în primul rând de la ferma lui. Când nu era ocupat să facă ordine în închisoare, juca cribbage cu

orele cu Leon Culliver, citea teancuri de romane și dormea. Nu s-a plâns nicio clipă de felul în care decursese procesul lui și nici nu a adus vorba despre soarta lui.

După proces, corespondența primită de el a crescut în mod spectaculos. Scrisorile soseau din toate statele, fiind scrise de alți veterani care supraviețuiseră ororilor războiului din Filipine. Erau scrisori lungi, în care foștii soldați își spuneau poveștile. Îl sprijineau pe Pete Banning și li se părea îngrozitor că un asemenea erou avea să fie executat. El a început să le răspundă, doar notițe scurte, din cauza numărului mare al celor care îi scriau, iar curând a ajuns să își petreacă două ore pe zi pentru corespondență.

Scrisorile lui către copii au devenit mai lungi. Curând avea să dispară, însă cuvintele scrise de el aveau să rămână ale lor pentru totdeauna. Joel nu a recunoscut că era posibil să se răzgândească în privința Facultății de Drept. Stella nu a recunoscut că locuia în D.C., după ce își suspendase studiile. Decanul ei de la Hollins îi trimitea scrisorile lui Pete, apoi le expedia pe ale Stellei către tatăl ei. Stella nu îi spusese nici măcar lui Florry unde se afla.

Într-o după-amiază, pe când Pete era în mijlocul unui joc de cribbage, Tick Poley l-a întrerupt, spunându-i că venise avocatul lui. Pete i-a mulțumit și a continuat să joace, făcându-l pe John Wilbanks să aștepte până când s-a încheiat partida.

Când au rămas singuri în biroul șerifului, Wilbanks a spus:

– Trebuie să facem apelul până miercurea viitoare.

– Ce apel? a întrebat Pete.

– Bună întrebare. În realitate, nu este un apel, pentru că nu avem nimic de contestat. Cu toate acestea, legea spune că, în cazul condamnării la moarte, apelul se face în mod automat, astfel că trebuie să prezint ceva.

– Asta n-are niciun sens, ca mai toate legile, a răspuns Pete.

A deschis apoi un pachet de țigări Pall Mall și și-a aprins una.

– Hai, Pete! Nu eu am făcut legile, dar regulile sunt reguli. O să întocmesc o întâmpinare scurtă și o trimit. Vrei s-o citești?

– Ce vei scrie în ea? Ce motive sunt pentru apel?

– Nu mare lucru. Voi folosi vechea metodă de amânare: verdictul a fost dat contra importanței copleșitoare a dovezilor.

– Mi s-a părut că dovezile au fost bine prezentate.

– Adevărat. Și cum mi s-a interzis să îmi bazez apărarea pe motive de alienare mintală, singura strategie posibilă a noastră, una care ar fi funcționat minunat, practic nu prea am ce scrie în apel.

– John, nu sunt nebun.

– Am mai purtat discuția asta și e prea târziu pentru a o avea din nou.

– Nu-mi place ideea cu apelul.

– Oare de ce nu sunt surprins?

– Am fost condamnat de un juriu alcătuit din albi, oameni de treabă din comitatul în care m-am născut, iar ei au mai mult bun-simț decât judecătorii din Jackson. Să lăsăm verdictul așa cum este, John.

– Trebuie să fac apelul. E automat.

– Nu face apelul în numele meu, înțelegi, John?

– N-am de ales.

– Atunci, o să găsesc un alt avocat.

– A, grozav, Pete. Pur și simplu minunat. Vrei să mă concediezi acum, după ce s-a încheiat procesul? Vrei un alt avocat ca să îl încătușezi și pe el? Pete, te îndrepți spre scaunul electric. Cine Dumnezeu crezi că va dori să te reprezinte atât de târziu?

– Să nu faci niciun apel pentru mine.

John Wilbanks s-a ridicat brusc în picioare și a pornit spre ușă.

– O să-l fac pentru că așa trebuie, dar nu-mi mai pierd timpul cu tine, Pete. Nu mi-ai plătit onorariul pentru proces.

– O să ajungem și la asta.

– Asta zici mereu.

Wilbanks a deschis ușa, apoi a trântit-o în urma lui.

*

Apelul a fost întocmit, iar John Wilbanks nu a fost nici concediat, nici plătit. Era unul dintre cele mai superficiale apeluri

primite vreodată de Curtea Supremă din Mississippi în cazul unei crime și, drept reacție, statul a răspuns la fel. Cu alte cuvinte, cu o altă înștiințare scurtă. Pur și simplu nu exista nimic în neregulă în legătură cu procesul, iar acuzatul nu pretindea că s-ar fi petrecut erori care să îi aducă prejudicii. Întrucât Curtea era criticată deseori pentru ritmul de melc în care reacționa, judecătorii s-au abținut să se pronunțe imediat într-un caz atât de notoriu. De aceea, au transmis instrucțiuni către secretarul lor să reorganizeze lista și să plaseze cazul Banning pentru argumentație verbală spre sfârșitul primăverii. John Wilbanks l-a informat pe secretar că nu solicitase o argumentație verbală și că n-avea să participe la așa ceva. Nu avea ce să susțină.

A sosit apoi ziua de 8 aprilie, care a trecut fără ca Pete să fie executat. Deja se răspândise vestea prin Tea Shoppe că se trăgea de timp și că nu se stabilise o dată precisă, astfel că orașul a încetat să mai numere zilele. Cu toate acestea, la sosirea primăverii, bârfele din oraș și din comitat l-au făcut uitat pe Pete Banning, concentrându-se asupra celui mai important aspect al vieții, plantarea bumbacului. Câmpurile erau arate, nivelate și pregătite pentru însămânțare, iar vremea era urmărită cu mare atenție. Fermierii cercetau cerul în timp ce își pregăteau calendarele. Dacă plantau prea devreme, de exemplu la sfârșitul lunii martie, ploile torențiale puteau îndepărta semințele. Dacă plantau prea târziu, după 1 mai, recolta avea să pornească prost și risca să fie inundată în luna octombrie. Ca întotdeauna, lucrările câmpului erau ca un joc de noroc.

Buford Provine, care era de multă vreme șeful de echipă al familiei Banning, a început să treacă pe la închisoare în fiecare dimineață ca să fumeze o țigară cu Pete. De obicei se întâlneau afară, în spatele închisorii, unde Buford se rezema de un copac, în vreme ce Pete își destindea picioarele de cealaltă parte a gardului din plasă de sârmă, înalt de aproape doi metri și jumătate. El se afla în „curte", o porțiune de sol pătrată pe care deținuții o foloseau pentru a respira aer curat. Pe de altă parte, era folosită pentru vizite și discuții cu avocații. De fapt, un motiv pentru a ieși din închisoare.

Pe 9 aprilie, ziua în care ar fi trebuit să moară, Pete a discutat cu Buford despre ştirile din almanah şi despre prognozele serviciilor de meteorologie şi au hotărât împreună să însămânţeze terenurile cât de curând posibil. Buford a plecat cu maşina de la închisoare, iar Pete i-a urmărit camioneta dispărând. Era încântat că luase hotărârea de a începe plantarea, dar ştia că n-avea să mai fie în viaţă pentru a vedea recolta.

*

Cu o zi înainte de ceremonia de absolvire a Colegiului Valderbilt, Joel şi-a încărcat toate lucrurile personale în două genţi din pânză şi a plecat din Nashville. A luat trenul până în D.C. şi a găsit-o pe Stella în Georgetown. Ea a fost foarte încântată să îl vadă şi i-a spus că era foarte fericită cu slujba ei, aceea de „a creşte practic trei copii". Căsuţa în care fusese găzduită era prea mică pentru încă un oaspete şi, pe de altă parte, şeful ei nu voia ca acolo să mai locuiască cineva. Aşa că Joel şi-a găsit o cameră la o pensiune ieftină din apropiere de Dupont Circle şi a acceptat o slujbă de chelner într-un restaurant la modă. El şi Stella au explorat oraşul atât cât îi permitea slujba ei, bucurându-se să fie în mijlocul unor oameni care nu aveau habar de unde veneau. În scrisorile lungi trimise acasă, ei le-au explicat mătuşii Florry şi tatălui lor că aveau slujbe de vară la D.C., iar viaţa lor decurgea liniştit.

În data de 4 iunie, în absenţa unei argumentaţii verbale, Curtea Supremă din Mississippi a confirmat în unanimitate condamnarea şi sentinţa în cazul lui Pete Banning şi a retrimis cazul către judecătorul Oswalt. O săptămână mai târziu, acesta a stabilit data execuţiei, care urma să aibă loc peste treizeci de zile, în ziua de joi, 10 iulie.

Nu au mai existat alte apeluri.

CAPITOLUL 18

Înainte de anul 1940, statul Mississippi îi executa pe criminali prin spânzurare, iar această metodă era preferată în întreaga țară. În unele state, execuțiile se desfășurau discret, fără surle și trâmbițe, însă în altele se transformau în ample evenimente publice. Politicienii duri din Mississippi credeau cu fermitate că, arătându-le oamenilor ce se putea întâmpla dacă încălcau legea atât de grav, se crea un mijloc eficient de menținere a criminalității sub control, astfel că pedeapsa capitală devenise un spectacol în cele mai multe cazuri. Șerifii locali erau cei care luau hotărârile și, ca regulă generală, condamnații albi erau spânzurați în secret, în vreme ce negrii erau expuși în fața publicului.

Între 1818 și 1940, statul a spânzurat opt sute de oameni, 80% din ei fiind negri. Acestea au fost condamnările la moarte pentru violatorii și criminalii judecați de tribunale. În aceeași perioadă, aproximativ șase sute de oameni de culoare au fost linșați de mulțimile care acționau în afara sistemului legal, imune față de orice repercusiuni.

Penitenciarul statului purta numele primului său director, Jim Parchman. Era o plantație întinsă, având 3 237 de hectare în comitatul Sunflower, în inima Deltei. Oamenii de acolo nu voiau ca ținutul lor să fie cunoscut sub numele de „comitat al morții", dar aveau politicieni influenți. Prin urmare, execuțiile prin spânzurare se desfășurau acolo unde se comiseseră crimele. Nu existau

spânzurători fixe, nici călăi instruiți, nici proceduri standard, nici protocol. Nu era chiar atât de complicat: se punea lațul unei frânghii în jurul gâtului celui condamnat, care era apoi lăsat să cadă în gol. Localnicii construiau cadrele, traversele și trapele, iar șerifii aveau sarcina de a-i ridica în ștreang pe condamnați în vreme ce mulțimile urmăreau totul.

Deși spânzurarea era în general rapidă și eficientă, existaseră și probleme. În 1932, un alb pe nume Guy Farley a fost condamnat la moarte prin spânzurare, dar ceva a mers prost. Gâtul lui nu s-a rupt conform planului, iar omul s-a zbătut, s-a sufocat, a sângerat și a urlat, iar moartea a survenit greu. Cazul a fost dezbătut pe larg și s-a vorbit de o reformă. În 1937, un alb pe nume Tray Samson a căzut prin trapă și a murit instantaneu când capul i s-a desprins, rostogolindu-se spre șerif. De față se afla un fotograf și, deși niciun ziar nu a dorit să publice fotografia, ea a circulat masiv în rândul publicului.

În 1940, aparatul legislativ al statului a abordat problema și s-a ajuns la un compromis: s-a convenit că statul avea să pună capăt execuțiilor prin spânzurare și să adopte metoda mai modernă a electrocutării. Întrucât exista o opoziție prea îndârjită la adresa executării condamnaților la Parchman, statul a hotărât să construiască un scaun electric portabil, ce putea fi transportat cu ușurință dintr-un comitat în altul. Impresionați de ingeniozitatea proprie, legiuitorii au transformat-o în lege. S-au născut totuși anumite probleme când s-a înțeles că nimeni din țară nu folosise până atunci un scaun electric portabil. Și, o vreme, niciun producător renumit de articole electrice nu a dorit să realizeze această idee inteligentă și unică.

În cele din urmă, o companie din Memphis a preluat inițiativa și a proiectat primul asemenea scaun din istorie. Acesta era prevăzut cu cabluri de înaltă tensiune lungi de 180 de metri, un comutator, propriul generator, chingi pentru cască și electrozi proiectați după specificațiile împrumutate de la statele care aveau scaune electrice staționare. Întreaga aparatură era transportată dintr-un comitat în

altul într-un camion mare de culoare argintie, proiectat special pentru astfel de ocazii.

Noul călău al statului a devenit Jimmy Thompson, un personaj respingător care abia fusese eliberat condiționat de la Parchman, unde executase o sentință pentru jaf armat. Fostul escroc mai fusese marinar, pușcaș marin, actor pe nave ce prezentau spectacole și hipnotizator. În plus, obișnuia să se îmbete frecvent. Primise această slujbă ca urmare a patronajului politic – îl cunoștea personal pe guvernator. Era plătit cu 100 de dolari pentru fiecare execuție, la care se adăugau cheltuielile.

Thompson adora aparatele de fotografiat și era întotdeauna dispus să dea interviuri. Sosea devreme la fiecare loc de execuție, etalând scaunul portabil și comutatorul lui, și se poza cu localnicii. După prima execuție, el a declarat unui ziar că cel condamnat murise „cu lacrimi în ochi pentru grija cu care i-au asigurat o prăjire bună și curată". Decedatul, un negru pe nume Willie Mae Bragg, condamnat pentru uciderea soției lui, a fost fotografiat de adjuncții șerifului în timp ce era legat de scaun, apoi murind electrocutat. Execuțiile se desfășurau fără public, dar întotdeauna se găseau destui martori.

Curând, scaunul a fost botezat Old Sparky[1], iar faima lui a sporit. Într-unul dintre rarele sale momente de inspirație, Mississippi progresase în această privință. Louisiana a remarcat acest lucru și a construit o versiune copiată, dar niciun alt stat nu le-a urmat exemplul imediat.

Din octombrie 1940 până în ianuarie 1947, Old Sparky a fost folosit de treizeci și șapte de ori, iar Jimmy Thompson a cutreierat statul cu spectacolul lui ambulant. Dar practica nu conduce întotdeauna la perfecțiune; deși cetățenii erau foarte mândri de execuții, au apărut curând și nemulțumiri. Nicio execuție nu semăna cu alta. Unele erau rapide și aparent miloase. Însă altele durau prea mult și erau îngrozitoare. În 1943, o electrocutare din comitatul Lee a luat o întorsătură proastă când Thompson a legat

[1] Traducere aproximativă, „Bătrânul scânteietor" (n.tr.)

greşit electrozii de picioarele condamnatului. Acestea au luat foc şi i-au ars pantalonii şi carnea; norii de fum cu un miros pestilenţial i-au făcut să se sufoce pe martorii din sala de tribunal. În 1944, primul şoc electric nu a reuşit să îl ucidă pe condamnat, astfel că Jimmy a apăsat din nou pe comutator. Apoi încă o dată. Două ore mai târziu, bietul om era încă în viaţă şi avea dureri cumplite. Şeriful a încercat să pună capăt acelui calvar, dar Thompson nici nu a vrut să audă. A mărit tensiunea curentului generat şi l-a ucis pe om cu o ultimă descărcare.

În mai 1947, Old Sparky a fost instalat în sala principală a tribunalului Hinds din Jackson, iar un bărbat de culoare condamnat pentru crimă a fost electrocutat.

Iar în iulie, Jimmy Thompson şi maşinăria lui au pornit spre comitatul Ford.

*

Întrucât John Wilbanks auzise prea des aceeaşi întrebare, răspunzând de fiecare dată cu sinceritate, nu exista nicio îndoială că execuţia urma să aibă loc. Nu o putea împiedica nimic – mai puţin o petiţie de clemenţă pe care el i-o înaintase guvernatorului fără să îl mai informeze pe clientul său. Clemenţa era domeniul exclusiv al guvernatorului, iar şansele de a primi un răspuns favorabil erau extrem de mici. Când trimisese solicitarea, anexase o scrisoare adresată guvernatorului în care explicase că proceda astfel doar pentru a se sluji de toate pârghiile legale. Aşa cum explicase el însuşi în repetate rânduri, în afară de asta nimic nu putea opri execuţia. Nu existau apeluri în curs. Nici manevre legale de ultim moment. Nimic.

Clanton a sărbătorit ziua de 4 iulie cu parada anuală în centrul oraşului. Zeci de veterani în uniformă au participat la sărbătoare, mărşăluind şi împărţindu-le dulciuri copiilor. Peluza tribunalului era înţesată de grătare şi de chioşcuri care vindeau îngheţată. O orchestră cânta în pavilion. Întrucât era an de alegeri, candidaţii au

venit pe rând la microfon pentru a face promisiuni. Sărbătoarea a fost însă oarecum umbrită de faptul că oamenii nu vorbeau decât despre execuție. Și, după cum a observat John Wilbanks de la balconul biroului său, mulțimea era mai redusă numeric decât de obicei.

Marți, 8 iulie, Jimmy Thompson a sosit cu camionul lui argintiu, pe care l-a parcat alături de tribunal. A descărcat scaunul și i-a încurajat pe toți curioșii să îl privească. La fel ca întotdeauna, le-a îngăduit câtorva copii să se așeze pe el ca să fie fotografiați. Cum reporterii se strângeau deja, Jimmy i-a delectat cu povești despre mărețele lui experiențe în acel stat. Le-a descris apoi procedura, explicând, în cele mai mici amănunte, că generatorul rămânea în camion, iar curentul de 2 000 de volți era transmis prin cablurile lui de 180 de metri lungime, întinse pe trotuar până în tribunal, pe scară și în sala de judecată, unde Old Sparky era deja plasat în apropierea boxei juraților.

*

Joel și Stella au sosit cu trenul marți seara și au fost întâmpinați la gară de Florry. Au plecat repede, ignorând pe toată lumea, și au ajuns curând la căsuța ei roz, unde Marietta îi aștepta cu cina pregătită. Seara a fost sumbră și s-a discutat puțin. Ce se putea spune? Erau precum somnambulii care trăiau un coșmar, în vreme ce realitatea li se revela treptat.

Miercuri dimineața, devreme, Nix Gridley s-a oprit lângă tribunal și, fără să fie prea surprins, a văzut o mică mulțime de gură-cască holbându-se la Old Sparky. Jimmy Thompson, o nevăstuică de care șeriful se săturase deja, prezenta uimitoarele calități ale mașinăriei lui. După câteva minute, Nix s-a dus la închisoare. L-a chemat pe Roy Lester și, folosind o ușă laterală, l-au scos împreună pe Pete Banning, plecând în grabă în mașina de patrulă a lui Gridley. Fără cătușe, Pete s-a așezat pe bancheta din spate și nu a scos niciun cuvânt câtă vreme au mers spre sud, pe

Natchez Trace Parkway. Ajunși în orașul Kosciusko, au rămas în mașină cât Roy a cumpărat biscuiți și câte o cafea de la un restaurant. În timp ce mașina gonea mai departe, ei au mâncat în tăcere.

Directorul Spitalului de Stat Mississippi, aflat la Whitfield, îi aștepta la poarta principală. Nix l-a urmat în interior și au mers împreună la clădirea 41, unde Liza Banning își petrecuse ultimele paisprezece luni. Doi medici îi așteptau. S-au făcut prezentările, apoi Pete i-a urmat într-un birou a cărui ușă s-a închis imediat.

Doctorul Hilsabeck i s-a adresat primul:

– Domnule Banning, îmi pare rău să v-o spun, dar soției dumneavoastră nu îi este prea bine. Iar vizita dumneavoastră nu va face decât să înrăutățească lucrurile. Este complet autistă și nu vorbește cu nimeni.

– Trebuia să vin, a spus Pete. Nu există altă cale.

– Am înțeles. Înfățișarea ei vă va surprinde și să nu vă așteptați la prea multe în ceea ce privește reacția ei.

– Cât de mult știe?

– I-am spus totul. Evidența o oarecare ameliorare până când a fost informată despre crimă, asta în urmă cu câteva luni. Acest lucru a provocat un regres considerabil, iar starea ei s-a deteriorat. Acum două săptămâni, după ce am discutat cu șeriful și a devenit clar că execuția este inevitabilă, am încercat să îi dăm vestea cu delicatețe. Asta a provocat o stare de autism total. Nu mănâncă aproape nimic și de atunci încoace nu a scos nicio vorbă. Sincer să fiu, dacă execuția va avea loc, nu am idee ce impact va avea asupra ei. Evident, sunt profund îngrijorat.

– Aș vrea să o văd.

– Prea bine.

Pete i-a urmat pe medici pe hol, apoi pe o scară ce ducea la etaj. O asistentă stătea alături de o ușă ce nu avea număr. Hilsabeck i-a făcut semn din cap lui Pete, care a deschis ușa și a pășit înăuntru. Asistenta și doctorul au rămas să aștepte pe hol.

Camera, fără nicio fereastră, era luminată de o plafonieră ce răspândea o lumină difuză. O ușă dădea spre un balcon minuscul.

Pe un pat îngust, cu ramă din lemn, Liza Banning stătea rezemată de perne, trează și în așteptare. Purta o rochie de un cenușiu șters și era învelită cu câteva cearșafuri. Pete s-a apropiat cu precauție de pat și s-a așezat lângă picioarele ei. Ea l-a urmărit cu atenție, ca și cum s-ar fi temut, dar nu a spus nimic. Avea aproape patruzeci de ani, dar părea mult mai în vârstă: părul îi era încărunțit, obrajii, trași, pielea, palidă, iar ochii erau adânciți în orbite. În camera cufundată în semiîntuneric, femeia stătea tăcută și nemișcată.

În cele din urmă, Pete a spus:

– Liza, am venit să-mi iau adio.

Cu o voce care s-a dovedit surprinzător de fermă, ea i-a răspuns:

– Vreau să-mi văd copiii.

– Vor veni peste o zi sau două, după ce mor, îți promit.

Ea a închis ochii și a răsuflat puternic, oarecum ușurată. Minutele s-au scurs, iar Pete a început să îi maseze un picior prin cearșaf. Ea nu a reacționat.

– Copiii vor fi bine, Liza, îți promit. Sunt puternici și ne vor supraviețui.

Pe obrajii Lizei au început să se scurgă lacrimi care picurau de pe bărbia ei. Nu a întins mâna să și le șteargă și nici Pete nu a făcut vreun gest. S-au mai scurs câteva minute, iar lacrimile au continuat să îi curgă pe obraji.

– Pete, mă iubești? a întrebat ea în șoaptă.

– Da. Te-am iubit mereu și la fel te iubesc și acum.

– Mă poți ierta?

Pete a lăsat ochii în podea, privind îndelung în gol. Apoi și-a dres glasul și a spus:

– Nu pot minți. Am încercat de multe ori, Liza, dar nu, nu te pot ierta.

– Te rog, Pete, spune, te rog, că mă ierți înainte de a muri.

– Îmi pare rău. Te iubesc și voi merge în mormânt iubindu-te.

– Ca pe vremuri?

– Ca pe vremuri.

– Ce s-a întâmplat cu zilele acelea, Pete? De ce nu putem fi împreună din nou, alături de copii?

– Știm răspunsul, Liza. S-au întâmplat prea multe. Îmi pare rău.

– Îmi pare rău, Pete.

Când a început să suspine, el s-a apropiat mai mult de ea și a îmbrățișat-o ușor. Era fragilă și slăbită și, preț de o secundă, Pete și-a adus aminte de soldații scheletici pe care fusese silit să îi îngroape în Bataan, cândva oameni sănătoși care muriseră de foame și care cântăreau mai puțin de cincizeci de kilograme. A închis ochii și a alungat acele gânduri, reușind cumva să își amintească de trupul ei în zilele de glorie, când nu își putea reține dorința de a o atinge. Ducea dorul acelor zile, pentru că, pe atunci, trăiseră amândoi într-o stare de dorință aproape constantă și nu scăpau nicio ocazie de a face dragoste.

În cele din urmă a cedat și a început și el să plângă.

*

Ultima cină a fost gătită de Nineva și era preferata lui Pete: cotlete de porc fripte, piure de cartofi cu sos și bame fierte. El a sosit după căderea întunericului împreună cu șeriful și cu Roy, care, cât timp au așteptat pe verandă, s-au legănat în balansoarele din răchită împletită.

Nineva a servit masa în sufragerie, apoi a plecat acasă în lacrimi. Amos a condus-o, în primul rând pentru că nimeni altcineva nu avea prea multe de spus. Ce puteau rosti în acele momente îngrozitoare? Florry, Joel și Stella păreau să nu aibă poftă de mâncare. Însă lui Pete îi era foame și, în timp ce descria vizita făcută la Whitfield, își tăia friptura în farfurie.

– I-am spus mamei voastre că o veți vizita vineri, dacă vreți.

– Va fi o revedere foarte plăcută, a spus Joel. Te îngropăm vineri dimineață, după care ne ducem la balamuc pentru a o vedea pe mama.

– Ține să vă vadă, a spus Pete în timp ce mesteca.

– Am mai încercat asta, a intervenit Stella, care nici nu pusese mâna pe furculiță. Dar te-ai amestecat tu. De ce?

– Doar n-o să ne certăm la ultima noastră cină, Stella, ce zici?

– Sigur că nu. Suntem din neamul Banning și nu discutăm nimic. Trebuie să rămânem inexpresivi și să mergem mai departe, ca și cum totul va fi bine, toate secretele vor fi îngropate, viața va reveni la normal în cele din urmă și nimeni nu va ști vreodată de ce ne-ai pus în situația asta oribilă. Toată furia să fie reprimată, toate întrebările să fie ignorate. Suntem din neamul Banning, cel mai dur dintre toate.

Glasul i s-a frânt și și-a șters fața. Fără să o ia în seamă, Pete a spus:

– Am discutat cu John Wilbanks și totul e în regulă. Buford se îngrijește de recoltă și va vorbi cu Florry, ca să se asigure că ferma funcționează cum trebuie mai departe. Terenul e pe numele vostru acum și va rămâne în familie. Veniturile vor fi împărțite în fiecare an și vă veți primi cecurile în jur de Crăciun.

Lăsându-și jos furculița, Joel a spus:

– Așadar, viața merge înainte, nu-i așa, tată? Statul te va ucide mâine, te vom îngropa a doua zi, după care vom pleca în lumea noastră mică de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

– Joel, toți murim la un moment dat. Tata n-a apucat cincizeci de ani – și nici tatăl lui. Cei din neamul Banning nu trăiesc mult.

– Ah, asta e foarte liniștitor, a spus Florry.

– Bărbații din neam, asta ar fi trebuit să spun. Femeile trăiesc mai mult.

– Putem discuta și despre altceva în afară de moarte? a întrebat apoi Stella.

– A, bineînțeles, surioară, a spus Joel. Despre vreme, recoltă, păsări cardinal? La ce te gândești în ceasul ăsta cumplit?

– Nu știu, a spus ea, ducându-și șervetul la ochi. Nu-mi vine să cred. Nu pot să cred că stăm aici încercând să mâncăm, știind că e ultima oară când te vedem în viață.

– Trebuie să fii puternică, Stella, a spus Pete.

– M-am săturat să fiu puternică ori prefăcându-mă că sunt. Nu pot să cred că familiei noastre i se întâmplă așa ceva. De ce ai făcut asta?

A urmat o tăcere lungă, timp în care cele două femei și-au șters ochii. Joel a luat o furculiță cu piure și a înghițit totul fără să mestece.

– Cred că plănuiești să îți duci secretele în mormânt, tată, am dreptate? Nici chiar acum, în ceasul al doisprezecelea, nu vrei să ne spui de ce l-ai ucis pe Dexter Bell, astfel că suntem sortiți să ne petrecem restul vieții întrebându-ne de ce. În situația asta ne aflăm?

– V-am spus că nu discut despre asta.

– Sigur că nu.

– Ne datorezi o explicație, a spus Stella.

– La naiba, nu vă datorez nimic, s-a răstit Pete, apoi a inspirat adânc și a spus: Iertați-mă, dar nu vreau să discut despre asta.

– Am o întrebare, a spus Joel cu calm. Și, cum asta e ultima dată când pot să o pun, dar și pentru că e ceva ce-mi va stârni curiozitatea tot restul vieții, o voi formula acum. Ai văzut o mulțime de lucruri îngrozitoare în război, multă suferință și moarte; chiar tu ai ucis o sumedenie de oameni în luptă. Când un soldat vede prea multă moarte în jur, ajunge să fie crud? Viața și traiul devin mai lipsite de preț? Ajungi într-un punct în care crezi că moartea nu are nicio importanță? Tată, nu te critic, sunt doar curios.

Pete a luat o îmbucătură de friptură și a mestecat-o, analizând întrebarea.

– Așa cred. Eu am ajuns într-un punct în care știam că voi muri, iar când asta se întâmplă într-o bătălie, soldatul își acceptă soarta și luptă și mai hotărât. Mi-am pierdut o mulțime de prieteni. Pe unii i-am și îngropat. De aceea am încetat să-mi mai fac prieteni. Totuși, nu am murit. Am supraviețuit și, date fiind lucrurile prin care am trecut, viața a devenit mai prețioasă. Dar mi-am dat seama că moartea face parte din viață. Toți ajungem la capăt. Unii mai devreme decât alții. Asta răspunde la întrebarea ta?

– Nu tocmai. Cred că nu există răspunsuri.

– Am sperat că nu vom discuta despre moarte, a intervenit Florry.

– E ceva ireal, a spus Stella.

– Viața nu e niciodată lipsită de valoare, a continuat Pete. Fiecare zi trăită e un dar, să nu uitați asta.

– Dar cum rămâne cu viața lui Dexter Bell? a întrebat apoi Joel.

– Joel, merita să moară. Nu vei înțelege asta niciodată, dar cred că, într-o bună zi, o să înveți că viața este plină de lucruri pe care nu le putem înțelege. Nu există nicio garanție că ți se va permite să trăiești știind totul despre toate. Există o mulțime de mistere. Acceptă-le și mergi mai departe.

Pete s-a șters la gură și a împins farfuria deoparte.

– Am o întrebare, a spus apoi Stella. Vei fi ținut minte multă vreme prin aceste locuri, și nu din motivele care contează. De fapt, moartea ta va deveni o legendă. Întrebarea mea este asta: cum vrei ca noi să te păstrăm în amintire?

Pete a zâmbit și i-a răspuns:

– Ca pe un om de treabă care a creat doi copii frumoși. Lăsați lumea să zică ce vrea, pentru că despre voi nu se poate spune nimic rău. Voi muri ca un om mândru datorită ție și fratelui tău.

Stella și-a acoperit fața cu șervetul și a început să suspine. Pete s-a ridicat încet și a spus:

– Trebuie să plec. Șeriful a avut o zi lungă.

Cu lacrimile șiroindu-i pe obraji, Joel s-a ridicat și și-a îmbrățișat tatăl.

– Să fii tare! i-a spus Pete.

Stella era copleșită de lacrimi și nu s-a putut ridica. Pete s-a aplecat spre ea, a sărutat-o pe creștet și i-a spus:

– De ajuns cu plânsul. Fii puternică pentru mama ta. Într-o bună zi, se va întoarce. Apoi s-a uitat spre Florry și a adăugat: Ne vedem mâine.

Ea a dat din cap în timp ce el ieșea din sufragerie. După ce au auzit ușa din față închizându-se, au plâns cu toții vreme îndelungată. Joel a ieșit pe veranda din față și a urmărit mașina șerifului dispărând pe autostradă.

CAPITOLUL 19

Joi, pe 10 iulie, data celui de-al doilea mandat de condamnare la moarte semnat de judecătorul Rafe Oswalt, Pete Banning s-a trezit în zori și și-a aprins o țigară. Roy Lester i-a adus o cană de cafea și l-a întrebat dacă dorea micul dejun. Dar Pete nu voia. Roy l-a întrebat apoi dacă dormise bine, iar el i-a spus că da și i-a mulțumit. Nu, Roy nu putea face nimic pentru el în acele momente. Leon Culliver l-a strigat din celula lui și a sugerat un ultim joc de cribbage. Lui Pete i-a plăcut ideea și a aranjat tabla de joc pe hol. Apoi i-a amintit lui Leon că îi datora 2,35 dolari pentru jocurile pierdute, iar Leon i-a amintit lui Pete că nu îi plătise alcoolul de contrabandă pe care îl băuse în ultimele nouă luni. Au râs amândoi, și-au dat mâinile și au făcut lucrurile uitate.

– Mi-e greu să cred că asta se va-ntâmpla cu adevărat, Pete, a spus Leon în timp ce făcea cărțile.

– Legea e lege. Câteodată îți convine; alteori, nu.

– Nu mi se pare drept.

– Cine a spus că viața e dreaptă?

După câteva mâini, Leon a scos termosul și a spus:

– Poate că tu n-ai nevoie de băutură, dar eu, da.

– Trecem peste asta, a spus Pete.

Apoi ușa s-a deschis, iar Nix Gridley s-a apropiat de ei. Părea agitat și obosit.

– Pete, pot face ceva pentru tine?

– Nu-mi vine nimic în minte.

– Bine. La un moment dat, va trebui să parcurgem programul, doar ca să ştim la ce să ne aşteptăm.

– Mai târziu, Nix, dacă nu te superi. Acum sunt ocupat.

– Văd. Ascultă, sunt câţiva reporteri în afara închisorii care vor să ştie dacă ai ceva de spus.

– De ce-aş vorbi cu ei acum?

– Aşa mi-am închipuit şi eu. Iar John Wilbanks a telefonat deja. Vrea să vină aici.

– M-am săturat de John Wilbanks. Nu mai e nimic de spus. Spune-i că sunt ocupat.

Uitându-se la Leon, Nix şi-a dat ochii peste cap şi a plecat.

*

Soldaţii au început să sosească înainte de amiază. Cei din comitatele apropiate făcuseră deplasări uşoare, de două sau trei ore. Cei din alte state călătoriseră toată noaptea. Au venit singuri, în camionete şi în automobile pline. Erau în uniformele pe care le purtaseră cândva cu mândrie, în salopete, în haine kaki sau în costume cu cravată. Erau neînarmaţi, fără planuri de a provoca tulburări, însă abia aşteptau o vorbă de la eroul lor pentru a fi gata de luptă. Veniseră să îl onoreze, să se afle acolo atunci când murea, pentru că şi el se aflase acolo pentru ei. Veniseră să îşi ia adio.

Au parcat în jurul tribunalului, apoi în jurul pieţei, iar când nu s-a mai găsit niciun loc de parcare, şi-au lăsat maşinile în cartierele din centru. S-au strâns şi s-au salutat unii pe alţii, uitându-se urât la locuitorii oraşului, oameni pe care nu îi agreau, pentru că ei fuseseră aceia care îl condamnaseră la moarte pe Pete Banning. Au cutreierat holurile tribunalului şi s-au uitat la uşa încuiată a sălii de judecată de la etaj. Au ocupat cafenelele şi şi-au omorât timpul, vorbind cu gravitate între ei, dar fără să se adreseze vreunei persoane din oraş. S-au grupat în jurul camionului argintiu şi au

examinat cablurile ce se întindeau de-a lungul trotuarului, pătrunzând în tribunal. Clătinând din cap, s-au întrebat cum ar fi putut împiedica totul, însă au rămas în așteptare. Se uitau cu ură la polițiști și la adjuncții de șerif, vreo șase oameni înarmați, în uniforme, cei mai mulți trimiși din comitatele învecinate.

Guvernatorul statului era Fielding Wright, un avocat din Deltă, devenit un politician de succes. Își câștigase postul în urmă cu opt luni, când murise predecesorul lui, iar în prezent dorea să fie ales pentru un mandat complet, de patru ani. Joi, după masa de prânz, acesta s-a întâlnit cu procurorul general, care l-a asigurat că nu mai rămăsese în tribunale nimic care să poată împiedica execuția.

Guvernatorul Wright primise numeroase scrisori care îi solicitau – ba chiar îi impuneau – să îi acorde clemență lui Pete Banning, însă altele ceruseră dreptate potrivit legii. El îi considera oameni slabi pe opozanții săi politici și de aceea nu voia să dea o nuanță politică execuției; însă, ca pe majoritatea oamenilor, cazul îl intrigase.

Și-a părăsit biroul din capitala statului pe bancheta din spate a unui Cadillac din 1946, mașina lui oficială, cu un șofer și un consilier. Au mers în urma unei mașini cu însemne oficiale în care se aflau doi polițiști și s-au îndreptat spre nord. S-au oprit mai întâi la Grenada, unde guvernatorul a avut o scurtă întâlnire cu un susținător marcant, apoi și la Oxford, din același motiv. Au sosit în Clanton cu puțin înainte de ora cinci și au ocolit piața. Guvernatorul era uimit de mulțimea care se foia în jurul peluzei din fața tribunalului. Primise asigurări din partea șerifului că situația era sub control și că nu era nevoie de forțe suplimentare de poliție.

Când s-a răspândit vestea venirii guvernatorului, o altă mulțime, preponderent formată din reporteri, s-a mutat în fața închisorii. Când guvernatorul a coborât din automobil, aparatele de fotografiat au început să fulgere și i-au fost adresate întrebări. El a zâmbit și a ignorat totul, grăbindu-se să intre în tribunal. Nix Gridley aștepta în biroul lui, împreună cu John Wilbanks și cu senatorul statului, un aliat al său. Guvernatorul îl cunoștea pe Wilbanks, care îl sprijinea pe unul dintre opozanții lui în alegerile care urmau să aibă

loc. Dar în acel moment, asta nu avea nicio importanță. Pentru guvernator, nu era un eveniment politic.

Roy Lester l-a adus pe condamnat și s-au făcut prezentările de rigoare. John Wilbanks l-a rugat pe senator să iasă din cameră. Ceea ce urma să fie discutat nu îl privea în niciun fel. Fără să vrea, acesta a ieșit. Când cei patru bărbați au rămas singuri, guvernatorul a povestit pe scurt că îl cunoscuse pe tatăl lui Pete Banning cu ani în urmă, la un eveniment petrecut în Jackson. Știa că familia era importantă în zonă și că se bucurase de un bun renume vreme de mulți ani.

Dar Pete nu părea impresionat.

– Uitați, domnule Banning, a spus apoi guvernatorul, după cum știți, pot comuta sentința dumneavoastră la moarte în închisoare pe viață și de aceea mă aflu aici. Chiar nu văd niciun beneficiu în executarea dumneavoastră.

Pete a ascultat cu atenție, apoi i-a răspuns:

– Vă mulțumesc, domnule, pentru că ați venit aici, dar eu nu am solicitat această întâlnire.

– Și nici altcineva. Am venit din proprie voință și sunt dispus să acord clemență și să împiedic execuția, dar numai cu o condiție. Voi face asta dacă ne explicați mie și șerifului – dar și avocatului dumneavoastră – de ce l-ați ucis pe acel predicator.

Pete s-a uitat sever spre John Wilbanks, ca și cum acesta ar fi pus la cale o conspirație, dar avocatul a clătinat din cap.

Fără nicio expresie, Pete l-a privit pe guvernator și a spus:

– Nu am nimic de declarat.

– Domnule Banning, aici ne confruntăm cu o problemă de viață și de moarte. Sunt convins că nu doriți să vă așezați pe scaunul electric peste câteva ore.

– Nu am nimic de spus.

– Domnule Banning, vorbesc cât se poate de serios. Spuneți-ne motivul și execuția nu va mai avea loc.

– Nu am nimic de spus.

John Wilbanks și-a plecat capul și s-a apropiat de fereastră. Nix Gridley a scos un oftat de exasperare, părând să zică: „Doar v-am spus". Guvernatorul s-a uitat fix la Pete, care i-a răspuns la privire fără să clipească.

– Prea bine. Cum doriți, a spus în cele din urmă guvernatorul Wright.

Apoi s-a ridicat și a părăsit biroul. Ajuns afară, i-a ignorat pe reporteri și a plecat cu automobilul spre casa unui doctor, unde i se pregătea cina.

*

Pe măsură ce crepusculul se așternea peste oraș, mulțimea sporea în jurul tribunalului, iar străzile se umpleau de oameni. Vehiculele nu se mai puteau deplasa, astfel că traficul a fost deviat.

Roy Lester a plecat de la închisoare cu mașina de patrulă și s-a îndreptat spre casa lui Mildred Highlander, unde Florry îl aștepta. S-au întors împreună la închisoare și au reușit să se strecoare pe ușa din spate ca să evite reporterii. Florry a fost condusă în biroul șerifului, unde Nix a întâmpinat-o cu o îmbrățișare. Câteva minute mai târziu, în birou a fost adus fratele ei. Au rămas față în față, cu genunchii atingându-li-se.

– Ai mâncat ceva? a întrebat ea cu glas slab.

El a clătinat din cap.

– Nu, mi s-a oferit o ultimă masă, dar nu prea am poftă de mâncare.

– Ce a vrut guvernatorul?

– Doar s-a oprit ca să își ia adio de la mine, așa cred. Ce fac copiii?

– Ce fac? La ce te aștepți, Pete? Sunt distruși. Sunt copleșiți. Și cine îi poate învinui?

– Se va termina totul curând.

– Pentru tine, da, dar nu și pentru noi. Ajungi să pieri într-o flacără glorioasă, dar noi rămânem aici încercând să ne revenim și întrebându-ne ce naiba s-a întâmplat.

– Iartă-mă, Florry. Nu am avut de ales.

Ea și-a șters lacrimile și și-a mușcat limba. Ar fi vrut să se răstească la el și să îi spună tot ce simțea, dar, pe de altă parte, dorea să îl strângă în brațe pentru ultima oară, să se asigure că se știa iubit de familia lui.

El s-a aplecat mai aproape de ea, a prins-o de mâini și i-a spus:

– Sunt câteva lucruri pe care ar trebui să le știi.

CAPITOLUL 20

Condamnatul a avut o singură solicitare. Dorea să meargă pe jos de la închisoare până la tribunal, o distanță scurtă, de doar două intersecții, însă un marș lung până la mormânt. Pentru el era important să calce mândru, cu capul sus, cu mâinile neîncătușate, cu același curaj cu care înfruntase moartea, de care scăpase de atâtea ori. Voia să dovedească bravura pe care puțini oameni o puteau înțelege atunci sau vreodată. Avea să moară ca un bărbat mândru, care nu purta pică nimănui și nu avea regrete.

La ora opt seara, a ieșit pe ușa din față a închisorii purtând o cămașă albă și pantaloni kaki. Avea mânecile suflecate, pentru că aerul era încins, iar umiditatea îl făcea sufocant. Avându-i pe Roy Lester de o parte și pe Red Arnett de cealaltă, l-a urmat pe Nix Gridley prin mulțimea care s-a despărțit ca să le facă loc. Singurele sunete erau cele ale declanșatoarelor și blițurilor aparatelor de fotografiat. Nu au existat întrebări banale aruncate de reporteri, nici strigăte de încurajare, nici amenințări și acuzații. Ajunși pe Wesley Avenue, au cotit și s-au îndreptat spre piață, mergând pe mijlocul străzii, în vreme ce curioșii i-au urmat. Când s-au apropiat, soldații aliniați de-a lungul străzii au luat poziția de drepți și au salutat. Pete i-a văzut, părând surprins o clipă sau două, apoi a dat din cap cu un aer sumbru. Mergea încet, fără să se grăbească, dar hotărât să termine cu toate.

În piață, mulțimea a amuțit când au apărut condamnatul și paznicii lui. Nix a mârâit spre câțiva oameni, făcându-le semn să se retragă și să facă loc, și toată lumea i-a dat ascultare. A luat-o apoi pe Madison Street, prin fața cafenelei Tea Shoppe, iar procesiunea l-a urmat.

În față a apărut tribunalul, iluminat complet și așteptând. Era cea mai importantă clădire din comitat, locul în care se făcea și se împărțea justiția, unde se protejau drepturile, unde se rezolvau pașnic și corect toate disputele. Când era mult mai tânăr, și Pete făcuse parte dintr-un juriu, iar experiența îl impresionase. El și ceilalți jurați respectaseră legea și dăduseră un verdict corect. Justiția fusese înfăptuită, iar acum justiția îl aștepta.

Polițiștii suplimentari alcătuiseră un cordon pe trotuarul principal al tribunalului. Alături se întindeau cablurile electrice. Deși generatorul din camionul argintiu zumzăia zgomotos, Pete n-a părut prea impresionat când au trecut pe lângă el. Urmându-l pe Nix, a pășit peste cablurile ce se îndreptau spre clădire. Era surprins de numărul mare de oameni, în special de prezența soldaților, dar a rămas cu privirea ațintită înainte, atent să evite pe cineva cunoscut.

Au mers încet spre tribunal, apoi au intrat. Acum era pustiu, pentru că polițiștii încuiaseră toate ușile și interziseseră accesul curioșilor. Nix era hotărât să evite un spectacol și jurase că va aresta orice persoană aflată în clădire fără să aibă permisiunea. După ce au urcat scara principală, s-au oprit în fața ușilor sălii de judecată. Un paznic le-a deschis, iar ei au intrat. Cablurile erau întinse de-a lungul intervalului, dincolo de bară, până la scaunul electric.

Old Sparky stătea amenințător alături de boxa juraților, cu fața spre șirurile de bănci goale, pe care de obicei stăteau spectatorii. Acum erau prezenți doar câțiva martori, deși Pete nu aprobase prezența niciunuia. Nu era nimeni din familia lui Dexter Bell. Spre groaza lui Jimmy Thompson, care aștepta nerăbdător lângă iubitul lui scaun, Nix interzisese accesul fotografilor. Mesele fuseseră mutate, iar pentru martori fusese aranjat un șir de scaune lângă masa judecătorului. Miles Truitt, procurorul, stătea alături de

judecătorul Rafe Oswalt. Următorul era guvernatorul Wright, care nu asistase niciodată la o execuție și hotărâse să rămână în oraș pentru aceasta. Considera că era de datoria lui să fie martor la o pedeapsă capitală, mai ales că oamenii erau atât de pătimași în favoarea ei. Alături de guvernator se aflau patru reporteri aleși de Nix Gridley, printre aceștia numărându-se și Hardy Capley de la ziarul *Memphis Press-Scimitar.*

John Wilbanks lipsea, pentru că așa hotărâse. Pete l-ar fi aprobat ca martor, dar John nu voia să asiste la o asemenea oroare. Cazul era încheiat și spera să uite toate necazurile pricinuite de el. Se îndoia totuși anticipând cu mare convingere și alte probleme legale create de crimă. În acele momente, el și Russell stăteau pe balconul biroului lor, urmărind mulțimea din fața tribunalului și sorbind din paharele cu whisky.

Pete a fost condus spre un scaun aflat alături de Old Sparky și, după ce s-a așezat, Jimmy Thompson a spus:

– Domnule Banning, asta e partea care îmi displace cel mai mult în meseria mea.

– Ce-ar fi să taci și să faci ce ai de făcut? a spus Nix, care se săturase de Thompson și de teatrul pe care îl juca.

Nimeni nu a mai vorbit, iar Thompson a scos un aparat electric de tuns, cu care a tăiat părul lui Pete cât mai aproape de scalp. Părul castaniu-închis, cărunt pe alocuri, a căzut în smocuri pe cămașa și pe brațele lui, iar Thompson l-a îndepărtat cu pricepere, lăsându-l să cadă pe podea. I-a suflecat apoi pantalonii kaki pe piciorul stâng și i-a expus pielea de pe pulpă. În timp ce își făcea treaba cu repeziciune, singurul sunet din sala de tribunal era cel al foarfecii. Nimeni dintre cei care urmăreau scena nu asistase până atunci la o execuție, așa că nu aveau idee ce urma să se întâmple. Însă Thompson era profesionist și și-a făcut datoria cu eficiență. După ce a oprit aparatul, a făcut semn din cap către Old Sparky și a zis:

– Vă rog să vă așezați.

Pete a făcut doi pași și s-a lăsat pe tronul grosolan din lemn. Thompson i-a prins încheieturile cu chingi groase din piele, apoi a procedat la fel cu talia și cu gleznele. A luat dintr-o găleată două

bucăți de burete îmbibate cu apă și le-a fixat de pulpe, apoi le-a legat cu o chingă masivă care avea un electrod. Bureții erau necesari pentru transmiterea rapidă a curentului electric.

Pete a închis ochii și a început să respire greu.

Apoi Thompson a așezat patru bureți umezi pe capul lui Pete. Câteva firicele de apă au început să i se scurgă pe față, iar Thompson și-a cerut scuze. Pete însă nu i-a răspuns. Casca era din metal, asemănătoare întru câtva cu aceea folosită în fotbalul american, iar când Thompson i-a așezat-o pe cap, Pete a făcut o grimasă, singura lui reacție negativă de până atunci. După ce bucățile de burete au fost așezate sub cască, Thompson a strâns baretele acesteia. A ataşat firele și s-a cam chinuit cu baretele, lăsând impresia că totul dura prea mult. Cu toate acestea, întrucât nu cunoșteau protocolul, Nix și ceilalți au așteptat, urmărind totul în tăcere. Aerul umed din sală a devenit și mai lipicios și toată lumea transpira. Din cauza căldurii, cineva deschisese parțial patru dintre ferestrele aflate de o parte și de alta a sălii și, din nefericire, uitase să le închidă.

Thompson simțea presiunea unei slujbe atât de importante. Majoritatea victimelor lui erau criminali de culoare săraci și puțini oameni se sinchiseau dacă executarea lor avea vreo imperfecțiune. Niciunul nu scăpase. Însă nu se mai auzise despre executarea unui alb atât de cunoscut, iar el era hotărât să realizeze o ucidere curată, care să nu fie criticată de nimeni.

Ridicând în aer un giulgiu negru, l-a întrebat pe Pete:

– Doriți o legătură la ochi?

– Nu.

– Prea bine.

Thompson a făcut un semn din cap spre judecătorul Oswalt, care s-a ridicat și s-a îndreptat spre condamnat. Ținând în mâini o foaie, și-a dres glasul și a rostit:

– Domnule Banning, legea îmi cere să vă citesc condamnarea la moarte. „Din ordinul Curții Circuitului Districtului Juridic 22 pentru statul Mississippi, după ce ați fost găsit vinovat de crimă cu premeditare și condamnat la moarte prin electrocutare, respectivul verdict fiind confirmat de Curtea Supremă a acestui stat, eu,

judecătorul Rafe Oswalt, ordon prin prezenta executarea imediată." Fie ca Dumnezeu să se milostivească de sufletul dumneavoastră!

Hârtia tremura în mâinile lui cât timp a citit-o privindu-l pe Pete, iar după aceea s-a așezat cât de repede a putut.

Din balconul cufundat în întuneric, trei oameni de culoare urmăreau acel spectacol fără să le vină a crede. Ernie Dowdle, care muncea în subsolul tribunalului, Penrod, custodele lui, și Hop Purdue, îngrijitorul bisericii, stăteau întinși pe burtă și se uitau printre bare. Erau atât de înspăimântați, încât abia mai respirau, căci, dacă ar fi fost văzuți de Nix, aproape sigur ar fi fost azvârliți în închisoare pentru câțiva ani.

Thompson a dat din cap spre Nix Gridley, care s-a apropiat de scaunul electric și a întrebat:

– Pete, ai dori să spui ceva?

– Nu.

Nix s-a retras și a rămas aproape de martori, împreună cu Roy Lester și Red Arnett. Legistul comitatului stătea în spatele lor. Jimmy Thompson s-a apropiat de comutator, l-a examinat preț de o clipă, apoi l-a întrebat pe Nix:

– Există vreun motiv pentru care această execuție să nu se desfășoare?

Nix a clătinat din cap și a spus:

– Niciunul.

Thompson a răsucit apoi un selector. Generatorul din camionul argintiu a făcut un zgomot puternic în timp ce motorul pe benzină ridica tensiunea curentului. Cei care stăteau în apropierea lui au înțeles ce se întâmpla și s-au tras înapoi. Curentul a țâșnit prin cabluri și a ajuns instantaneu la Old Sparky. Din comutator ieșea o manetă metalică de aproape doisprezece centimetri, având o protecție din material plastic. Pete a fost lovit de un curent de două mii de volți și fiecare mușchi din corpul lui s-a contractat, aruncându-l în sus și în față și făcându-l să se zbată în legături. A scos apoi un urlet puternic de durere, imposibil de descris, care i-a șocat pe martori. Urletul a umplut sala tribunalului și a continuat vreme de câteva secunde, timp

în care corpul lui se răsucea cu o furie oribilă. Apoi s-a propagat pe geamurile deschise ale tribunalului și a reverberat în noapte.

Ulterior, oamenii care se aflaseră în apropiere de camionul argintiu și de generatorul său, pe latura sudică a tribunalului, lângă fațadă, au susținut că nu auziseră țipetele, însă cei care stătuseră în capetele dinspre est și vest și, mai ales, cei din partea din spate le auziseră și, spuneau ei, n-aveau să le uite niciodată. Lui John Wilbanks i-au ajuns la urechi la fel de clar precum niște tunete, făcându-l să suspine: „O, Doamne...“ S-a ridicat și s-a apropiat de balustrada balconului, privind fețele îngrozite ale oamenilor din apropierea tribunalului. Urletul a ținut secunde întregi, dar multora li s-a părut că durează o veșnicie.

Primul șoc electric trebuia să îi oprească inima și să îl facă să își piardă cunoștința, însă era greu de spus ce avea să se întâmple. Pete a avut convulsii violente vreme de aproape zece secunde, deși era imposibil de spus cât durase. Când Thompson a tras de manetă și a întrerupt curentul, capul lui Pete s-a prăbușit spre dreapta și a rămas nemișcat. Apoi a tresărit. Ca întotdeauna, Thompson a așteptat treizeci de secunde, apoi a coborât maneta pentru a doua doză de curent. Pete a tresărit când curentul l-a străfulgerat din nou, dar organismul lui a rezistat mai puțin – era limpede că murea. În timpul celui de-al doilea șoc electric, corpul său a atins o temperatură de 93 de grade Celsius, iar organele interne au început să i se lichefieze. Din orbite îi țâșnea sânge.

Thompson a întrerupt curentul și l-a rugat pe legist să verifice dacă Pete murise. Acesta nu s-a mișcat, holbându-se cu gura căscată la fața macabră a lui Pete Banning. În cele din urmă, Nix Gridley a reușit să își mute privirea de la Pete, simțind că i se face greață. Miles Truitt, care în urmă cu șase luni stătuse în același loc în care se afla acum Old Sparky, implorând juriul să acorde pedeapsa cu moartea, fusese acum martor la prima execuție și nu avea să mai fie niciodată același om. Același lucru era valabil și pentru guvernator. Din motive politice, el a continuat să susțină pedeapsa cu moartea, deși, în sinea lui, își dorea ca aceasta să fie abolită, cel puțin pentru albi.

În balcon, Hop Purdue a închis ochii și a început să plângă. În calitate de martor principal, depusese mărturie împotriva domnului Banning și se simțea răspunzător pentru moartea lui.

După șocul de început, reporterii și-au venit în fire și au început să noteze totul cu furie.

– Vă rog, domnule, dacă nu vă supărați, a spus Thompson cu glas iritat, în timp ce îi făcea semn medicului legist, care abia se simțea în stare să se miște.

Având un stetoscop împrumutat de la un doctor local foarte apreciat, care refuzase fără nicio ezitare să participe la execuție, legistul s-a apropiat de cadavru și a examinat inima lui Pete. Sângele și alte fluide se scurgeau prin găvanele ochilor, iar cămașa lui albă își schimba cu rapiditate culoarea. Legistul nu era sigur dacă se mai auzea ceva sau dacă folosea corect stetoscopul, căci, în acele momente, nu-și dorea decât ca Pete să fie mort. Văzuse de ajuns. Iar dacă Pete nu murise, acest lucru avea să se întâmple foarte curând. De aceea, s-a retras rapid și a declarat:

– Nu se aud bătăi de inimă. Acest om este mort.

Thompson s-a simțit ușurat: execuția decursese bine. În afară de răcnetul inimaginabil ce păruse să zguduie ferestrele și de globii oculari care se topiseră, nu apăruse nimic ce nu mai văzuse până atunci. Execuția lui Pete era cea de-a treizeci și opta, dar realitatea era că niciuna nu semăna cu alta. Thompson crezuse că văzuse de toate, începând cu pielea pârlită și terminând cu oasele rupte în timp ce corpurile se zbăteau, dar întotdeauna apărea câte ceva nou. Una peste alta totuși, aceea era o noapte bună pentru stat. A desfăcut rapid casca și a scos-o de pe capul lui Pete, apoi i-a pus peste față giulgiul, pentru a ascunde o parte din lichide. După aceea a început să decupleze cablurile și să elibereze legăturile. În timp ce el își făcea treaba, Miles Truitt și-a cerut scuze și s-a retras, urmat imediat de guvernator. Cu toate acestea, reporterii au rămas, încă fascinați, încercând să consemneze fiecare amănunt.

Nix l-a tras deoparte pe Roy Lester și i-a spus:

– Ascultă, o să termin aici și o să trimit cadavrul la casa funerară. I-am promis lui Florry că o voi înștiința când totul se va

termina. E acasă, în căsuța aceea roz, alături de copii, și aș vrea să te duci până acolo ca să le dai știrea.

Evident răvășit și cu ochii umezi, Roy a reușit cu greu să spună:

– Am înțeles, șefu'.

*

Vreme de peste o sută de ani, cei din neamul Banning își îngropaseră morții într-un cimitir de familie aflat pe o latură a unui deal unduitor, nu departe de căsuța roz. Pietrele de mormânt simple erau aranjate în ordine sub crengile unui sicomor[1] bătrân și impunător, care se înălța acolo de pe vremea primilor membri ai familiei Banning. Încă dinainte ca Pete să se nască, cimitirul primise numele de Bătrânul Sicomor, intrând astfel în limbajul obișnuit al familiei. O rudă decedată nu era, de fapt, moartă, ci se dusese pur și simplu acasă, la Bătrânul Sicomor.

La ora opt dimineața, pe 11 iulie, o mică mulțime s-a strâns la Bătrânul Sicomor, ca să urmărească un sicriu simplu din lemn ce era coborât în mormânt cu ajutorul unor frânghii. Patru dintre lucrătorii agricoli ai familiei Banning săpaseră mormântul în ziua precedentă, iar acum se ocupau de sicriu. Piatra de căpătâi era deja așezată, având pe ea înscrise numele și data. Peter Joshua Banning III, născut la 2 mai 1903, decedat la 10 iulie 1947. În partea de jos erau inscripționate cuvintele: „Soldat credincios al lui Dumnezeu".

În jurul mormântului stăteau cincisprezece albi, purtând cele mai bune haine pe care le aveau. La înmormântare participau doar persoanele invitate, iar Pete întocmise o listă, împreună cu instrucțiuni amănunțite privind ora de începere, versetele din Scriptură ce trebuiau rostite, precum și felul în care trebuia realizat sicriul. Printre invitați se numărau Nix Gridley, John Wilbanks și soția lui, câțiva prieteni și, bineînțeles, Florry. În spatele lor se aflau Nineva, Amos și Marietta, care asigurau ajutorul casnic. În spatele

[1] Sicomor sau paltin de munte (n.tr.)

lor – și ceva mai departe –, se aflau aproape patruzeci de negri de diferite vârste, toți lucrători ai familiei Banning, îmbrăcați în ce aveau ei mai bun. Spre deosebire de albi, care s-au străduit să rămână puternici și să pară lipsiți de emoții, negrii nu au făcut un asemenea efort. Au început să plângă imediat ce au văzut sicriul coborât din mașina mortuară. Domnul Pete era șeful lor, un om bun și de treabă, și nu puteau să creadă că murise.

În anii '40, în zonele rurale din Mississippi, soarta unei familii de culoare depindea de bunătatea sau de răutatea albului care deținea pământul, iar cei din neamul Banning fuseseră întotdeauna protectori și drepți. Negrii nu înțelegeau logica legii întocmite de oamenii albi. De ce l-ar fi ucis pe unul dintre ai lor? Era absurd.

Nineva, care în urmă cu patruzeci și patru de ani îl asistase pe doctor la nașterea lui Pete, era copleșită de durere și abia mai putea sta în picioare. Amos o strângea în brațe, consolând-o.

Preotul era un tânăr student prezbiterian din Tupelo, prietenul unui prieten, care nu avea practic nicio legătură cu comitatul Ford. Nu aveau să afle niciodată cum îl găsise Pete. Acesta a rostit prima rugăciune, dovedindu-se foarte convingător. Când a încheiat, Stella era din nou înlăcrimată. Stătea între mătușa și fratele ei, ambii ținându-și brațele pe după umerii ei pentru a o sprijini. După rugăciune, preotul a citit Psalmul 23, apoi a vorbit pe scurt despre viața lui Pete Banning. Nu s-a priceput prea bine să vorbească despre război, spunând doar că fusese decorat. Nu a rostit niciun cuvânt despre crimă și urmările ei, însă a vorbit despre grație, iertare, justiție și despre alte câteva concepte pe care nu le-a putut lega prea bine de realitatea existentă. Când a încheiat, a rostit o altă rugăciune. Marietta s-a apropiat de piatra de mormânt și a cântat a cappella primele două strofe din *Uimitoarea grație divină*. Avea o voce frumoasă și cânta deseori în tandem cu interpreții de operă care erau ascultați pe fonograful din căsuța roz.

Când preotul a anunțat că slujba se terminase, îndoliații s-au retras încet pentru a le face loc groparilor, care urmau să arunce pământ peste sicriu. Pentru cei trei membri ai familiei Banning era

extrem de dificil să vadă asta. În timp ce se îndreptau spre mașină, le adresau câteva cuvinte prietenilor prezenți.

Nix Gridley l-a abordat pe Joel și i-a spus că mulți dintre soldați încă se aflau în oraș, dorind să se oprească la mormânt pentru a-și exprima regretele. Joel a discutat acest lucru cu Florry și au convenit că Pete ar fi fost de acord.

Veteranii au început să sosească după o oră, continuând să apară toată ziua. Veneau singuri, niște siluete solitare având multe amintiri. Veneau în grupuri restrânse și își vorbeau în șoaptă. Veneau discret, sumbri și mândri. Atingeau piatra de mormânt, se uitau la pământul proaspăt afânat, își rosteau rugăciunile sau ceea ce aveau de spus și plecau simțind o mare tristețe față de pierderea unui om pe care puțini dintre ei îl cunoscuseră personal.

Partea a doua

Osuarul

CAPITOLUL 21

Construit în 1869, hotelul Peabody se afla în centrul oraşului Memphis şi devenise imediat un punct de atracţie pentru oamenii din înalta societate. Era conceput într-un stil elaborat specific Renaşterii italiene, pentru care nu se făcuse nicio economie. Holul generos de la intrare scotea în evidenţă balcoanele din partea de sus, iar fântâna arteziană era populată de raţe adevărate. Nu încăpea nicio îndoială că hotelul era cel mai spectaculos din Memphis şi că nu avea niciun competitor pe o rază de sute de kilometri. A devenit imediat profitabil, căci oamenii cu bani din Memphis se grăbeau să ajungă la Peabody ca să bea şi să ia cina sau să organizeze baluri, gale, petreceri, concerte şi întruniri.

Cam la trecerea în secolul XX, când plantaţiile de bumbac, cândva înfloritoare în zona Deltei din Arkansas şi Mississippi, şi-au recâştigat statutul, Peabody a devenit destinaţia preferată a marilor fermieri care doreau să se distreze în oraş. În cursul weekendurilor şi al sărbătorilor, aceştia invadau hotelul, organizând petreceri extravagante şi socializând în stil elegant cu prietenii lor din clasa de sus a oamenilor din Memphis. Deseori, îşi aduceau soţiile pentru a face cumpărături. Alteori, veneau singuri pentru a face afaceri şi pentru a petrece weekenduri romantice cu amantele lor.

Se spunea că acela care se aşeza în holul hotelului Peabody şi rămânea acolo îndeajuns de mult putea vedea toate persoanele cu greutate în Deltă.

Pete Banning nu era din Deltă și nici nu pretindea asta. Trăia în zona deluroasă din nord-estul statului Mississippi și, cu toate că familia lui deținea pământ și era socotită de seamă, el nu era nici pe departe bogat. În ierarhia socială, familia lui se situa sub clasa plantatorilor aflați la o sută șaizeci de kilometri depărtare. Prima călătorie pe care a făcut-o la Peabody a fost în urma invitației unui prieten din Memphis, care îl cunoscuse pe când era cadet la Academia Militară a Statelor Unite. Evenimentul fusese prilejuit de balul unei fete care ieșea pentru prima oară în societate, dar adevărata atracție, cel puțin pentru Pete, era ideea de a petrece un weekend în Memphis.

Avea douăzeci și doi de ani și tocmai absolvise Academia Militară West Point. Își petrecea câteva săptămâni la ferma din apropiere de Clanton, așteptând să se prezinte la Fort Riley, în Kansas. Se plictisise deja la fermă și era pregătit pentru lumini sclipitoare, deși nu era chiar un țărănoi care nimerise la oraș. Fusese în New York City de nenumărate ori, în diferite ocazii, și își putea controla atitudinea în orice mediu social. Câțiva snobi din Memphis nu puteau să îl intimideze.

Era 1925, iar hotelul tocmai se redeschisese după o renovare completă. Pete îi cunoștea reputația, dar nu fusese niciodată acolo. Vreme de patru ani, colegii de la West Point îi vorbiseră despre petrecerile ametitoare și despre zecile de fete frumoase. Și nu exagerau.

Debutul – la cravată neagră – a avut loc în sala principală de bal de la etajul întâi, deja arhiplină. Pentru acea ocazie, Pete decisese să poarte uniforma de culoare albă, astfel că atrăgea atenția tuturor în timp ce se amesteca printre petrecăreți cu un pahar de băutură în mână. Având o postură militară perfectă și chipul bronzat, pe măsură ce trecea de la un grup la altul pentru a conversa, își dădea seama că unele tinere doamne îl remarcaseră de îndată. Când s-a anunțat cina, și-a găsit loc la o masă unde se aflau prieteni de-ai gazdei. Au băut șampanie, au mâncat stridii și au discutat diverse subiecte, însă nimic care să aibă legătură cu viața de militar. Marele

Război se terminase. Țara era într-o perioadă de pace. Toți erau convinși că situația avea să continue în veci.

În timp ce se servea cina, Pete a observat o tânără domnișoară de la masa alăturată. Stătea cu fața la el și, de fiecare dată când el îi arunca o privire, ea îi răspundea. Într-o sală plină de fete splendide, era neîndoielnic cea mai frumoasă. O dată sau de două ori, lui Pete i-a fost imposibil să își dezlipească ochii de la ea. Spre sfârșitul cinei, amândoi erau conștienți de privirile reciproce pe care și le adresau.

După cum a aflat în curând, numele ei era Liza Sweeney. A urmat-o la bar, s-a prezentat și au început să discute. Domnișoara Sweeney era din Memphis și avea doar optsprezece ani; totuși, nu se simțise niciodată ispitită de prostioarele obișnuite pentru fetele care intrau în societate pentru prima oară. Ceea ce voia în acele momente era să fumeze o țigară, dar nu voia să facă asta în fața mamei ei, care se străduia să stea cu ochii pe ea din cealaltă parte a sălii. Pete a urmat-o în afara sălii de bal – ea părea să cunoască bine hotelul –, până ce au ajuns pe o terasă din apropierea unei piscine. Acolo au fumat câte trei țigări fiecare și au băut două pahare – ea, martini și el, whisky.

Liza abia absolvise liceul, dar nu era sigură ce colegiu să aleagă. Se săturase de Memphis și voia ceva măreț, ceva mai mare, precum Parisul sau Roma, însă acesta era doar un vis. Pete a întrebat-o dacă părinții ei aveau să îi îngăduie să se vadă cu un bărbat cu patru ani mai vârstnic decât ea. Liza a ridicat din umeri și i-a spus că în ultimii doi ani ieșise cu cine dorise, dar fusese vorba doar de băieți de liceu.

– Vrei să ne mai vedem? a întrebat ea zâmbind.

– Da.

– Când?

– Weekendul viitor.

– De acord, soldatule.

După șase seri s-au întâlnit la Peabody, ca să bea ceva și să ia cina, participând la o altă petrecere. În ziua următoare, sâmbătă, au făcut o plimbare de-a lungul fluviului, mergând braț la braț, atingându-se mereu și ajungând în centrul orașului. În seara aceea, l-a invitat la cină acasă la ea. Pete i-a cunoscut pe părinții ei și pe

sora mai mare. Domnul Sweeney, un tip oarecum plictisitor, era funcționar la o firmă de asigurări. Cu toate acestea, soția lui, o femeie frumoasă, a întreținut mai toată conversația. Alcătuiau o pereche ciudată, iar Liza îi spusese deja de câteva ori că plănuia să părăsească orașul cât mai curând. Sora ei urma un colegiu de undeva din Missouri.

La început, în perioada în care i-a făcut curte, Pete a bănuit că Liza era una dintre nenumăratele fete din Memphis care își făceau apariția la Peabody în speranța că vor înșfăca un soț bogat. El i-a spus clar că nu era un plantator din Deltă. Familia lui deținea un teren și cultiva bumbac, dar nu era vorba de o plantație mare. Deși la început Liza părea să își dea aere de persoană din înalta societate, a renunțat la orice pretenții de îndată ce și-a dat seama că Pete era un muritor de rând. După ce îl invitase acasă, totul devenise cât se poate de clar – familia ei era destul de modestă. Dar Pete nu se sinchisea de câți bani avea familia ei. El era cu totul fermecat de Liza și voia să o prindă în mreje, lucru care, după cum a aflat în curând, nu reprezenta o problemă prea mare. Lizei nu îi păsa cât de mare era ferma. Își găsise un militar pe care îl adora.

În următoarea vineri, s-au întâlnit din nou la Peabody pentru a lua cina cu câțiva prieteni. După aceea, s-au furișat într-un bar încercând să rămână singuri. Iar după ce au băut ceva, s-au strecurat în camera lui de la etajul șase. Pete mai fusese cu alte femei, dar numai cu acelea care lucrau în bordelurile din New York. Era o tradiție a celor de la West Point. Liza era virgină și, dornică de o schimbare, a acceptat partida de sex cu un entuziasm care l-a făcut pe Pete să amețească. Pe la miezul nopții, el i-a sugerat că era timpul ca ea să se întoarcă acasă, dar Liza nu voia să plece; de fapt, avea să își petreacă noaptea acolo și nu o deranja să rămână în pat mai toată ziua următoare. Pete a fost de acord.

– Dar ce le vei spune părinților tăi? a întrebat-o el.

– O minciună. Găsesc eu ceva! Nu-ți face griji! Sunt ușor de păcălit și nu vor crede oricum că am făcut asta.

– Cum spui... Acum putem să dormim puțin?

– Da. Știu că ești epuizat.

Perioada aceasta a durat aproximativ o lună, timp în care cei doi îndrăgostiți au uitat cu totul de lumea exterioară. La fiecare sfârșit de săptămână, Pete rezerva o cameră la Peabody, unde își petrecea trei zile, deseori cu Liza dormind acolo. Prietenele ei au început să șușotească, iar părinții ei au devenit bănuitori. La urma urmelor, era vorba de anul 1925 și existau reguli stricte în privința tinerelor de familie bună și a iubiților lor. Liza cunoștea normele sociale la fel de bine ca prietenele ei, dar știa în egală măsură că o tânără se putea bucura de multă plăcere dacă încălca o parte dintre acestea. Îi plăceau paharele cu martini, țigările și, mai ales, sexul neîngrădit.

Într-o duminică, Pete a dus-o cu mașina în Clanton ca să îi cunoască familia, să vadă ferma și să își facă o idee despre locul din care provenea el. Nu avea de gând să își petreacă restul vieții cultivând bumbac. Avea să își facă o carieră din viața de militar, iar el și Liza urmau să călătorească prin lume – sau, cel puțin, așa credea la vârsta de douăzeci și doi de ani.

Apoi a primit ordin să se prezinte la Fort Riley, în Kansas, pentru instruirea ca ofițer. În timp ce aștepta cu nerăbdare ordinul, prima lui numire, se simțea zdrobit de gândul că avea să o părăsească pe Liza. A mers până la ea, în Memphis, cu mașina, și a anunțat vestea. Deși știau amândoi că plecarea lui Pete era iminentă, separarea lor părea imposibilă acum. Când și-au luat rămas-bun, erau înlăcrimați amândoi. Apoi el a plecat cu trenul spre Fort Riley, iar o săptămână mai târziu, a primit o scrisoare de la Liza, care spunea lucrurilor pe nume – era însărcinată.

Fără să ezite, Pete a ticluit un plan. Susținând că are probleme urgente de familie ce îl obligau să se întoarcă acasă, l-a convins pe comandantul lui să îi împrumute mașina. A condus toată noaptea și a ajuns la Peabody la ora dejunului. A sunat-o pe Liza și a anunțat-o că erau obligați să fugă împreună. Ei îi plăcea ideea, dar nu știa cum să plece de acasă cu o valiză, fără să o vadă mama ei. Pete a convins-o să se lipsească de valiză: erau destule magazine de îmbrăcăminte în Kansas City.

Liza a sărutat-o pe mama ei de rămas-bun și a plecat la muncă, apoi s-a întâlnit cu Pete și au fugit din Memphis în mare viteză,

chicotind, râzând și pipăindu-se. Au găsit un telefon cu plată în Tupelo și au sunat-o imediat pe doamna Sweeney. Liza i-a vorbit fără ocolișuri: „Mamă, iartă-mă că te surprind astfel, dar trebuie să știi că am fugit cu Pete. Am optsprezece ani și pot face ce doresc. Te iubesc! O să telefonez diseară ca să vorbesc cu tata". Când a închis, mama ei plângea. Cu toate acestea, Liza era cea mai fericită femeie din lume.

Cum se aflau în Tupelo, oraș pe care Pete îl cunoștea foarte bine, au hotărât să se căsătorească. Cele mai bune locuri de cazare de la Fort Riley erau rezervate pentru ofițeri și familiile lor, iar certificatul de căsătorie avea să fie un avantaj. S-au dus la tribunalul din comitatul Lee, au completat o cerere, au plătit o taxă și au găsit un judecător de pace care vindea boișteni în spatele magazinului său de nade de pescuit. Având-o ca martor pe soția lui, acesta i-a declarat soț și soție, după ce a primit onorariul obișnuit de doi dolari.

Pete avea să le telefoneze părinților lui mai târziu. Întrucât timpul trecea, iar ei își așteptau primul copil, era important să stabilească data nunții cât mai curând. Pete știa că bârfitorii din Clanton aveau să verifice calendarul imediat ce aflau de la mama lui despre venirea pe lume a primului ei nepot. Liza a socotit că urma să nască peste opt luni. Termenul acesta avea să îi facă pe unii să ridice mirați din sprâncene, dar n-avea să stârnească bârfe. Șapte luni ar fi fost la limită. Iar șase, de-a dreptul scandalos.

Au făcut nunta pe 14 iulie 1925.

Joel s-a născut pe 4 ianuarie 1926, într-un spital al armatei din Germania. Pete solicitase să fie trimis la post pe teritoriu străin pentru a se afla cât mai departe posibil de Memphis și de Clanton. Nimeni de acolo n-avea să vadă certificatul de naștere al lui Joel. El și Liza au așteptat șase săptămâni până să le trimită telegrame bunicilor de acasă.

*

Din Germania, Pete a fost transferat din nou la Fort Riley, în Kansas, unde s-a instruit în cadrul Regimentului 26 de Cavalerie.

Era un călăreț excelent, dar se punea întrebarea dacă în războiul modern cavaleria mai avea vreun rol. Tancurile și artileria mobilă reprezentau viitorul, însă el adora cavaleria, așa că a rămas în Regimentul 26. Stella s-a născut la Fort Riley, în 1927.

La 20 iunie 1929, Jacob, tatăl lui Pete, a murit în urma unui atac de inimă, la vârsta de patruzeci și nouă de ani. Liza, cu doi copii bolnavi, nu a putut să călătorească până în Clanton pentru a participa la înmormântarea domnului Banning. Nu fusese acasă de doi ani și prefera să stea departe de Clanton.

La patru luni după moartea domnului Banning, bursa de mărfuri s-a prăbușit, iar țara a intrat în Marea Depresiune Economică. Ofițerii de carieră abia dacă au resimțit prăbușirea economiei. Slujbele lor, cazarea, sănătatea, educația și soldele erau în continuare sigure, deși multe dintre ele se diminuaseră puțin. Pete și Liza erau fericiți: cariera lui mergea bine, iar familia crescuse. Viitorul lor era în armată.

În 1929 s-a prăbușit și piața bumbacului, iar fermierii au fost loviți cumplit. Majoritatea contractau împrumuturi pentru plata cheltuielilor, a datoriilor și a plantării din anul următor. După moartea soțului ei, mama lui Pete nu a mai fost aceeași persoană; în plus, nici nu se pricepea să conducă ferma. Florry, sora mai mare a lui Pete, locuia în Memphis și nu era prea interesată de agricultură. Pete a angajat un administrator pentru plantarea din 1930, dar ferma a pierdut din nou bani. A făcut apoi un împrumut și a angajat un alt administrator pentru anul următor, dar piața era încă slabă. Datoriile se acumulau, iar pământul familiei Banning era în pericol de a fi pierdut.

În timpul sărbătorilor de Crăciun din 1931, Pete și Liza au discutat perspectiva sumbră de a părăsi armata și de a se întoarce în comitatul Ford. Niciunul dintre ei nu voia asta, îndeosebi Liza. Nu se putea imagina trăind într-un oraș mic și izolat precum Clanton și nu tolera ideea de a locui în aceeași casă cu mama lui Pete. Cele două petrecuseră puțin timp împreună, dar fusese suficient pentru realiza amândouă că trebuiau să stea departe una de cealaltă. Doamna Banning era o metodistă pioasă care avea răspunsuri la

orice, considerând că erau scrise în sfintele scripturi. Slujindu-se de autoritatea divină a cuvintelor Domnului, putea spune oricui cu exactitate – și chiar o făcea – cum să își trăiască viața. Nu era vehementă sau insuportabilă, dar judeca sever pe toată lumea.

Și Pete voia să o evite. Era preocupat de gândul de a vinde ferma și de a ieși din afaceri, dar ideea se dovedea impracticabilă din trei motive. În primul rând, nu el era proprietarul fermei. Mama lui o moștenise de la tatăl său. În al doilea rând, din cauza recesiunii, pământul nu se vindea ușor. Și, în al treilea rând, mama lui nu ar fi avut unde să locuiască.

Pete iubea armata, mai ales cavaleria, și ar fi vrut să slujească sub arme până la pensionare. În copilărie, tăiase și culesese bumbac și își petrecuse ore în șir pe câmp, așa că voia să ducă o altfel de viață. Își dorea să vadă lumea, poate chiar să lupte într-un război sau două, să capete câteva medalii și să își facă soția fericită.

De aceea, a împrumutat din nou bani și a angajat un al treilea administrator. Recolta era excelentă, iar piața căpătase vigoare; apoi, la începutul lunii septembrie, ploile au venit cu o forță musonică și au distrus totul. Recolta din anul 1932 nu a adus niciun venit, iar băncile au devenit insistente. Starea de sănătate a mamei lui a continuat să se deterioreze, astfel că abia reușea să își mai poarte singură de grijă.

Pete și Liza au discutat despre mutarea în Memphis sau poate în Tupelo – oriunde, mai puțin în Clanton. Un oraș mai mare le-ar fi oferit mai multe oportunități, școli mai bune și o viață socială mai activă. Pete se putea ocupa de fermă făcând naveta. În ajunul Crăciunului, în timp ce făceau planuri pentru seara aceea, au primit o telegramă. Era de la Florry, iar vestea era tragică. Mama lor murise în ziua precedentă, probabil din cauza unei pneumonii. Avea doar cincizeci de ani.

În loc să despacheteze cadouri, și-au făcut bagajele în grabă și au plecat într-o călătorie lungă spre Clanton. Mama lui Pete a fost înmormântată în Bătrânul Sicomor, alături de soțul ei. Pete și Liza au luat atunci hotărârea de a rămâne acolo și de a nu se mai întoarce la Fort Riley. Pete și-a dat demisia din armată, dar a rămas rezervist.

Circulau deja zvonuri despre război. Japonezii își consolidau controlul în Asia, iar în anul precedent invadaseră China. Hitler și naziștii construiau fabrici care produceau tancuri, avioane, submarine, tunuri și tot ce era necesar pentru o expansiune agresivă. Colegii din armată ai lui Pete erau alarmați de ceea ce se petrecea. Unii preziceau că războiul era inevitabil.

Când își predase uniforma și se întorsese acasă pentru a salva ferma, Pete nu își putuse ascunde pesimismul. Avea datorii de plătit și trebuia să își hrănească familia. Recesiunea se generalizase și întreaga națiune era paralizată. Țara era slab înarmată, vulnerabilă și mult prea afectată de criza economică pentru a finanța o armată pentru război.

Dar dacă urma să se declanșeze războiul, el n-avea să rămână la fermă, pentru că ar fi pierdut ocazia de a lupta.

CAPITOLUL 22

După recoltele-record în 1925 și 1926, Jacob Banning a hotărât să construiască o casă elegantă. Cea pe care o știau Pete și Florry de când erau copii fusese înălțată înainte de Războiul Civil, iar de-a lungul deceniilor i se adăugaseră camere și fusese renovată. Desigur, era mai frumoasă decât multe altele din comitat, dar, având bani în buzunar, Jacob voia să impresioneze și să înalțe ceva ce vecinii aveau să admire chiar și la multă vreme după ce el nu avea să mai fie. A angajat un arhitect din Memphis și a acceptat un model impresionant în stilul Renașterii coloniale, cu etaj, în care să predomine cărămida roșie și care să aibă o terasă spațioasă în față. A construit-o pe o mică ridicătură din apropierea autostrăzii, însă suficient de departe de traficul pe care îl putea admira fără să fie deranjat de zgomot.

Acum, după moartea lui Jacob și a soției lui, casa spațioasă devenise regatul Lizei, care voia să îl umple de copii. Deși ea și Pete adoptaseră proiectul cu entuziasm, rezultatele au fost dezamăgitoare. Mai întâi a pierdut o sarcină la Fort Riley, apoi încă una după ce s-au mutat la fermă. După câteva luni de proastă dispoziție și multe lacrimi, spre încântarea lui Pete, ea a redevenit la fel de viguroasă ca înainte. La fel ca Pete, și Liza avea doar o soră. Amândoi erau de acord că familiile mici puteau fi plictisitoare. Ea și-ar fi dorit cinci copii, iar Pete voia șase, câte trei din fiecare sex, așa că și-au exercitat îndatoririle maritale cu o hotărâre aprigă.

Când nu era în pat cu soția, Pete se ocupa cu abnegație de revenirea fermei. Își petrecea ore în șir pe câmp, muncind din greu și oferindu-le un exemplu lucrătorilor săi. A curățat terenul, a reconstruit un hambar, a reparat clădirile-anexă, a făcut garduri și a cumpărat vite; de obicei, muncea de la răsăritul soarelui până spre amurg.

S-a întâlnit cu reprezentanții băncilor și le-a spus clar că erau obligați să aștepte.

Vremea i-a fost favorabilă în 1933 și, cum Pete îi mâna pe muncitori până cădeau lați de oboseală, recolta a fost abundentă. Piața i-a venit în ajutor, iar ferma s-a bucurat astfel de prima perioadă de prosperitate după ani și ani. A reușit să plătească o parte din datorii băncilor, dar a investit niște bani și în curtea din spatele casei. Terenul Banning era alcătuit din două porțiuni de câte 260 de hectare, iar dacă ar fi putut crea o suprafață mai mare, s-ar fi putut planta mai mult bumbac. Pentru prima oară în viață, Pete a început să își dea seama de potențialul pe termen lung al moștenirii pe care o primise.

El deținea o parte, iar Florry, pe cealaltă, așa că au încheiat o înțelegere prin care el avea să îi cultive pământul pentru jumătate din profituri. În 1934, ea și-a construit căsuța roz și s-a mutat din Memphis. Sosirea ei la fermă a conferit puțină viață acelui loc. Florry a plăcut-o de îndată pe Liza și au avut o relație agreabilă, cel puțin la început.

Nu se putea spune că viața era plictisitoare la fermă. Lizei îi plăcea să fie mamă și încerca permanent să mai adauge un membru familiei ei. Pete a învățat-o să călărească, apoi a construit un hambar pe care l-a umplut cu ponei și cai. În scurt timp, ea i-a urcat în șa pe Joel și pe Stella, plimbându-se toți trei prin fermă și prin peisajul rural din jur. Pete a învățat-o să tragă cu arma și au început să vâneze păsări împreună. A învățat-o să pescuiască, iar mica lor familie își petrecea ore în șir lângă fluviu, în fiecare după-amiază de duminică.

Chiar dacă ducea dorul marelui oraș, Liza rareori se plângea. La vârsta de treizeci de ani, avea o căsnicie fericită și un soț pe care îl adora și care o binecuvântase cu doi copii frumoși. Locuia într-o casă minunată, înconjurată de fermă și beneficiind de siguranță. Cu toate acestea, pentru o fată obișnuită cu petrecerile, viața socială era dezamăgitoare. Nu exista un club de țară, nici vreun hotel elegant, nici cluburi de dans sau baruri decente. De fapt, nu existau deloc baruri, pentru că în comitatul Ford, la fel ca în întregul stat, se practica abstinența. Vânzarea de alcool era ilegală în toate cele optzeci și două de comitate, deci și în fiecare oraș. Cei care voiau neapărat să bea erau siliți să se bazeze pe contrabandiști, care existau din belșug, sau pe prieteni care aduceau pe furiș băutură tocmai din Memphis.

Viața socială era dictată de Biserică. Desigur, în cazul familiei Banning era vorba de Biserica Metodistă, cea de-a doua ca importanță în Clanton. Pete insistase ca ei să participe cu regularitate la slujbe, iar Liza acceptase această rutină. Fusese o episcopală lipsită de entuziasm, conform educației, iar în Clanton nu mai exista nimeni – credincios sau nu. La început, fusese cam șocată de îngustimea învățămintelor metodiste, însă a înțeles pe parcurs că lucrurile puteau fi și mai rele. Comitatul era înțesat de oameni aparținând și altor ramuri, mult mai stridente, ale creștinismului – baptiști, penticostali, adepți ai Bisericii lui Hristos –, credincioși acerbi care erau chiar și mai fundamentaliști decât metodiștii. Doar prezbiterienii păreau ceva mai puțin înfocați. Iar dacă exista vreun catolic în oraș, acesta păstra tăcerea. Cel mai apropiat evreu se afla în Memphis.

Oamenii erau categorisiți – și deseori judecați – în funcție de confesiune. Și erau sigur condamnați dacă nu declarau una sau alta. Liza s-a alăturat Bisericii Metodiste și a devenit o membră activă. Ce altceva putea face în Clanton?

Cu toate acestea, fiindcă venea din afară, indiferent de trecutul soțului ei, avea nevoie de mult timp ca să se integreze. Localnicii aveau încredere într-o persoană doar dacă strămoșii lor îl cunoscuseră pe bunicul acesteia. Liza a participat cu asiduitate la

slujbe și a ajuns să îi placă, îndeosebi muzica. În cele din urmă, a fost invitată să se alăture unui grup de femei care studiau Biblia, întâlnindu-se o dată pe lună. Apoi a fost rugată să ajute la planificarea unei nunți. Au urmat două înmormântări ale unor oameni importanți. Un evanghelist itinerant a sosit în oraș pentru sărbătorile de reînviere din primăvară, iar Pete i-a oferit camera de oaspeți vreme de o săptămână. Fiind un bărbat atrăgător, doamnele o invidiau pe Liza pentru că se afla în apropierea fermecătorului tânăr predicator. Pete a supravegheat atent toată situația, arătându-se încântat când sărbătorile s-au încheiat.

Însă mereu apărea o nouă reînviere. Metodiștii aveau două pe an, baptiștii, trei, iar penticostalii păreau să se afle într-o perpetuă stare de reînviere plină de frenezie. Cel puțin de două ori pe an, câte un predicator stradal itinerant înălța un cort alături de magazinul alimentar de lângă piață și vorbea furios la microfon în fiecare seară, având vocea amplificată de difuzoare. Nu era chiar neobișnuit ca o biserică să „viziteze" o altă biserică atunci când un predicator la modă se afla în oraș. Fiecare confesiune se ruga cel puțin două ore în diminețile de duminică. Alții veneau să se roage și seara. (Era vorba de bisericile albilor, pentru că bisericile negrilor țineau slujbe toată ziua, până noaptea târziu.) La toate acestea se adăugau reînvierile, serviciile religioase cu ocazia altor sărbători, școlile de vacanță pentru studierea Bibliei în timpul verii, înmormântările, nunțile, aniversările și botezurile, iar uneori Liza se simțea epuizată de activitatea ei bisericească.

Din când în când insista să plece din oraș. Dacă Florry accepta să se ocupe de copii, se duceau la hotelul Peabody și aveau parte de un weekend prelungit de petreceri. Câteodată mergea și Florry cu ei, împreună cu Joel și cu Stella, iar familia se distra în marele oraș, bucurându-se mai ales de lumini. De două ori, la insistențele lui Florry, s-au urcat cu toții în tren și au mers la New Orleans pentru a petrece o săptămână de vacanță.

În 1936 exista un contrast frapant la nivelul serviciilor de electricitate din Sud. 90% din zonele urbane beneficiau de energie

electrică, în vreme ce doar 10% din orășelele și așezările din zona rurală se bucurau de aceasta. Centrul orașului Clanton fusese conectat la rețeaua de energie electrică în 1937, însă restul comitatului rămăsese în întuneric. Mergând la cumpărături în Memphis și în Tupelo, Liza și alte doamne de la ferme erau impresionate la culme de elegantele dispozitive electrice ce inundaseră piața – aparate de radio, fonografe, plite, frigidere, prăjitoare de pâine, mixere, chiar și aspiratoare –, însă acestea rămâneau de neatins. Oamenii din zonele rurale visau energie electrică.

Liza ar fi vrut să își petreacă în Memphis și în Tupelo cât mai mult timp posibil, dar Pete se opunea. Acum devenise fermier și, drept urmare, era tot mai zgârcit în fiecare an. De aceea, Liza a îmbrățișat acea viață liniștită și a păstrat nemulțumirile pentru sine.

*

Nineva și Amos aparțineau dintotdeauna de casă și fermă. Părinții lor se născuseră sclavi și munciseră pământul pe care îl deținea acum Pete. Nineva susținea că avea „în jur de șaizeci de ani", însă nu existau evidențe clare privind data nașterii ei. Lui Amos nu îi păsa când se născuse, însă, pentru a-și irita soția, spunea deseori că se născuse după ea. Fiul lor cel mai mare avea un certificat de naștere care dovedea că era în vârstă de patruzeci și opt de ani. Era puțin credibil că Nineva născuse la doisprezece ani. Amos spunea că ea avea pe atunci cel puțin douăzeci de ani. Membrii familiei Banning știau că Nineva avea de fapt „în jur de șaptezeci", dar acest subiect era rareori discutat. Ea și Amos mai aveau alți trei copii și o curte plină de nepoți, însă, până în 1935, aceștia migraseră cu toții spre nord.

Nineva muncise întreaga viață în casa Banning, fiind singura servitoare casnică. Bucătăreasă, cameristă, spălătoreasă, doică și

moașă. Ea îl ajutase pe doctor la nașterea lui Florry, în 1898, și a fratelui ei mai mic, Pete, în 1903, și practic îi crescuse pe amândoi. Pentru mama lui Pete, ea era prietenă, terapeută, sfătuitoare, confidentă și consultantă.

Însă pentru soția lui Pete, ea era mai mult decât o rivală. Singurii oameni în care Nineva avea încredere erau cei din familia Banning, iar Liza nu era din familie. Era o Sweeney, o fată de la oraș care nu știa nimic despre obiceiurile negrilor și ale albilor din zona rurală. Nineva tocmai își luase adio de la cea mai scumpă prietenă a ei, „doamna Banning", și nu era pregătită să primească o nouă stăpână a casei.

La început, Ninevei i-a displăcut o soție tânără și frumoasă, care avea o personalitate deosebită. Se purta cu căldură și era plăcută, lăsând impresia deplină că dorea să se adapteze, însă Nineva a descoperit că avea tot mai mult de muncă. Își petrecuse ultimii patru ani îngrijind-o pe doamna Banning, care avea puține pretenții, astfel că putea recunoaște în sinea ei că se cam lenevise. Cui îi păsa dacă în casă nu era o curățenie desăvârșită? În ultimii ei ani de viață, doamna Banning nu observase nimic anapoda. Dintr-odată, prin prezența acestei femei, rutina oarecum letargică a Ninevei ajunsese pe punctul să se schimbe. Cum soția lui Pete adora hainele, toate trebuiau să fie spălate, câteodată scrobite și mereu călcate. Iar Joel și Stella, oricât de adorabili ar fi fost, aveau nevoie de mâncare și de haine curate, de prosoape și cearșafuri. În loc să se ocupe de pofta de mâncare redusă la maximum a doamnei Banning, Nineva s-a trezit dintr-odată că trebuia să gătească trei mese pe zi pentru o întreagă familie.

La început, Liza s-a simțit deranjată de prezența altei femei în casă pe tot parcursul zilei, o cunoscătoare perfectă a tuturor lucrurilor aflate acolo. Nu crescuse având cameriste și servitoare. Mama ei reușise să se îngrijească de casă cu ajutorul soțului și al celor două fiice. Cu toate acestea, i-au trebuit doar câteva zile ca să își dea seama că întreținerea unei case atât de mari însemna mult mai

multă muncă decât crezuse. Fără să declanşeze o bătălie sau să jignească sentimentele Ninevei, Liza a cedat curând.

Ambele femei erau suficient de inteligente pentru a-şi da seama că niciuna dintre ele nu avea să plece de acolo. Nu aveau de ales: trebuiau să se înţeleagă, cel puţin superficial. Casa era însă suficient de mare pentru a asigura spaţiu pentru fiecare dintre ele. După primele câteva săptămâni, pe măsură ce au ajuns să se cunoască una pe cealaltă, încordarea din casă a scăzut. Pete nu a putut interveni în niciun fel. Era mereu pe câmp, unde se simţea fericit şi lipsit de griji. Le lăsa pe femei să îşi rezolve singure problemele.

Pe de altă parte, Amos a adorat-o pe Liza încă din prima zi. În fiecare primăvară planta o grădină mare de legume, care asigura hrana familiei Banning şi a celor care depindeau de ea, iar Liza era atrasă de aceasta. Fiind de la oraş, nu crescuse niciodată altceva decât un mic strat de margarete. Grădina lui Amos avea aproape un sfert de hectar de şiruri perfecte de dovlecei, porumb, salată, fasole, morcovi, vinete, castraveţi, bame, căpşuni, pruni şi peri. Amos se ocupa, de asemenea, de găini, porci şi de vacile de lapte. Din fericire, altcineva trebuia să îngrijească vitele.

Noul lui asistent era mai mult decât oportun. După micul dejun, în fiecare dimineaţă, Liza se afla în grădină ca să ude plantele, să elimine insectele, să culeagă fructele coapte, fredonând câte o melodie sau adresându-i o sumedenie de întrebări despre grădinărit. Purta o pălărie din pai cu boruri largi pentru a se feri de soare, mănuşi lungi până la coate, dar şi pantaloni pe care îi putea rula până la genunchi. Nu o deranjau mizeria şi noroiul, dar reuşea într-un fel sau altul să nu îşi murdărească hainele. Amos considera că Liza era cea mai frumoasă femeie pe care o văzuse vreodată şi chiar a ajuns să se îndrăgostească de ea, deşi a continuat să se arate nemulţumit de amestecul ei în toate lucrurile. Ea voia să afle tot ce se putea despre creşterea legumelor, iar când nu mai avea întrebări, se duceau împreună la hambarul de muls, unde el o învăţa cum să mulgă vacile, să bată untul şi să facă brânză.

Deseori erau ajutați de Jupe, nepotul adolescent al lui Amos și al Ninevei. Mama lui îl botezase Jupiter, nume pe care el nu îl suporta, motiv pentru care îl prescurtase. Mama lui se afla la Chicago, fără vreo șansă de a se întoarce, însă Jupe prefera viața de la fermă și trăiul alături de bunici. La vârsta de cincisprezece ani, era un flăcău musculos și energic, fascinat de Liza, dar îngrozitor de sfios în prezența ei.

La început, Amos a bănuit că entuziasmul ei se datora dorinței de a ieși din casă și de a se îndepărta de Nineva, dar acest lucru era doar pe jumătate adevărat. Însă cu timpul, o prietenie trainică s-a înfiripat între ei, spre marea surprindere a amândurora. Liza dorea să știe mai multe despre familia lui și istoria acesteia, despre părinți și bunici și despre viața lor grea de la fermă. Tatăl ei provenea din Nord. Mama ei crescuse în Mississippi. Liza nu avusese în jur negri, de aceea arăta înțelegere pentru soarta lor tristă. Folosindu-și cuvintele cu grijă și alegând întotdeauna cât mai puține vorbe, Amos i-a explicat că el, Nineva și copiii lor erau cei mai norocoși. Aveau o casă mică și frumoasă, construită pentru ei de tatăl lui Pete în perioada în care dărâma vechea casă a familiei. Beneficiau de hrană și de îmbrăcăminte din belșug. Nimeni nu suferea de foame pe pământul familiei Banning, însă lucrătorii erau destul de săraci. În micile colibe abia dacă se putea locui. Iar copiii – și erau mulți – umblau întotdeauna desculți.

Liza știa că Amos era precaut. Nu putea fi acuzat că își critica stăpânul. Și se grăbea întotdeauna să remarce că existau nenumărați albi săraci care erau la fel de disperați precum lucrătorii câmpului.

De una singură, Liza a cutreierat călare toată proprietatea Banning, din care două treimi erau pământ cultivat. Restul era împădurit. A găsit așezări minuscule ascunse în pădure, izolate de lume. Copiii de pe verande erau murdari, aveau ochii mari și refuzau să vorbească dacă li se adresa. Mamele dădeau din cap și zâmbeau în timp ce își adunau copiii în colibe. Într-un fel de sat a găsit o biserică având un cimitir în spatele ei. Grupuri de colibe se înșirau pe străzile prăfuite.

Liza a fost de-a dreptul șocată de sărăcia și de condițiile de trai, dorindu-și ca într-o bună zi să le poată îmbunătăți viața. La început însă, a păstrat aceste gânduri pentru sine. Nu i-a povestit lui Pete despre incursiunile ei prin pădure, dar el a aflat în curând. Unul dintre lucrători a declarat că văzuse o femeie albă pe care nu o cunoștea, călare. Liza a confirmat că era ea. Și care era problema? Nu i se spusese că anumite locuri îi erau interzise.

Nu, nimic nu îi era interzis. Nu era nimic de ascuns.

– Dar ce căutai acolo?

– Călăream. Câți negri trăiesc pe pământul nostru?

Pete nu știa sigur, căci familiile creșteau tot timpul. Aproape o sută, dar nu toți lucrau pentru ei. Unii aveau alte slujbe. Unii plecau; alții se întorceau. Câțiva bărbați aveau mai multe familii.

– De ce vrei să știi?

– Eram curioasă.

Liza știa că proiectul avea să dureze ani întregi, și nu era momentul potrivit pentru a declanșa necazuri. Pete era încă dator la bănci. Țara continua să fie în recesiune. Nu existau bani de prisos. Până și călătoriile lor la Memphis erau făcute după îndelungi reflecții.

*

În 1938, spre sfârșitul lunii martie, pe când profita împreună cu Amos de o zi însorită plantând mazăre și fasole Lima, Liza a început să aibă amețeli. S-a ridicat încercând să își revină, apoi a leșinat. Amos a luat-o în brațe și a fugit cu ea spre veranda din spate, unde au fost întâmpinați de Nineva. Ea era infirmiera, doctorul și moașa casei. I-a șters fața cu un prosop înmuiat în apă rece și a ajutat-o să își revină. După câteva minute, Liza s-a simțit mai bine și a spus:

– Cred că sunt însărcinată.

Nu era de mirare, s-a gândit Nineva, dar nu a scos niciun cuvânt. În acea după-amiază, Pete a dus-o la doctorul din Clanton,

care a confirmat că era însărcinată în două luni. Joel și Stella erau prea mici ca să afle o asemenea veste, astfel că în casă nu s-a vorbit despre asta. Pete și Liza erau cât se poate de entuziasmați. În cele din urmă, după două avorturi spontane și multe eforturi, reușiseră. Pete i-a cerut să lase grădinăritul în seama lui Amos și să se odihnească o vreme.

O lună mai târziu, Liza a pierdut din nou sarcina. A fost o pierdere zdrobitoare, iar ea s-a prăbușit într-o depresie sumbră. A tras draperiile la ferestre și, vreme de o lună, abia dacă a părăsit dormitorul. Pete și-a petrecut mai mult timp cu ea, dar se părea că nimic – nici măcar Joel și Stella – nu putea să îi reînvie spiritul. Pete a dus-o apoi la Memphis, pentru a fi consultată de un specialist. Au stat două zile cu părinții ei, dar asta nu i-a readus buna dispoziție. Într-o dimineață, la cafea, Liza i-a mărturisit Ninevei că era îngrozitor de îngrijorată. Era aproape înspăimântător să vezi o persoană atât de vivace ca Liza într-o stare atât de deplorabilă.

Nineva avea experiență în privința femeilor albe care sufereau de depresie. Doamna Banning nu zâmbise deloc în ultimii patru ani de viață, iar Nineva o ținuse de mână în fiecare zi. A început să stea mai mult timp alături de Liza, încercând să o implice în treburile casei. La început, Liza nu vorbea mai deloc și plângea foarte mult. Dar Nineva i-a vorbit continuu și i-a spus povești despre mama și bunica ei, dar și despre viața de sclavie. Îi aducea câte o cană de ceai și prăjituri cu ciocolată și, treptat, a dat draperiile deoparte. Au stat de vorbă zi de zi și, încetul cu încetul, Liza a început să înțeleagă că viața ei nu era chiar atât de rea ca a altora. Era privilegiată și norocoasă. Avea treizeci de ani, era sănătoasă și o așteptau zile mai bune. Era deja mamă, iar dacă nu mai putea avea copii, trebuia să se bucure de familia ei frumoasă.

La nouă săptămâni după avort, Liza s-a trezit într-o dimineață, a așteptat până când Pete a plecat, a îmbrăcat niște pantaloni kaki, și-a găsit mănușile și pălăria de pai și a anunțat-o pe Nineva că era nevoie de ea în grădină. Nineva a urmat-o și i-a spus ceva în șoaptă

lui Amos. El urmărit-o cu atenție, iar când soarele s-a înălțat pe cer și a început să transpire, a insistat să facă o pauză. Nineva a sosit cu ceai rece cu lămâie și s-au așezat râzând la umbra unui copac.

Curând, ea și Pete au revenit la vechile obiceiuri și, cu toate că fiecare dintre ei se bucura imens de prezența celuilalt, Liza nu a mai rămas însărcinată. S-au scurs doi ani fără niciun eveniment. În noiembrie 1940, când a împlinit treizeci și trei de ani, Liza nu mai avea nicio îndoială că nu mai putea avea copii.

CAPITOLUL 23

Recolta de bumbac părea deosebit de promițătoare spre sfârșitul verii anului 1941. Însămânțarea se făcuse la mijlocul lunii aprilie. Pe 4 iulie, tulpinile erau înalte până la brâu, iar de Ziua Muncii[1] ajunseseră până la piept. Vremea, cu zile toride și nopți răcoroase, dar și cu câte o ploaie torențială în fiecare săptămână, le era prielnică. După o iarnă lungă, în care se defrișase o porțiune de pământ, Pete reușise să planteze bumbac pe încă 72 de hectare. Datoriile către bănci fuseseră achitate și, în sinea lui, jurase să nu mai împrumute niciodată punând pământul drept garanție. Însă, ca fermier, știa și că asemenea jurăminte nu erau ușor de respectat. Existau multe lucruri pe care nu le putea ține sub control.

Perspectivele încurajatoare oferite de culturi erau totuși puse în umbră de evenimentele care se petreceau în lume. În Europa, în urmă cu doi ani, Germania invadase Polonia, declanșând războiul. În anul următor, începuse să bombardeze Londra, iar în iunie 1941, Hitler atacase Rusia, folosind cea mai mare forță de invazie din istorie. În Asia, Japonia lupta împotriva Chinei de zece ani. Succesele înregistrate îi încurajaseră pe japonezi să invadeze coloniile britanice, franceze și olandeze din Pacificul de Sud. Dorința Japoniei de a domina complet Asia de Est părea de neoprit.

În august 1941, Statele Unite aprovizionau Japonia cu 80% din necesarul de țiței. Când președintele Roosevelt a anunțat un

[1] Ziua Muncii se sărbătorește în SUA în prima zi de luni din luna septembrie. (n.tr.)

embargo total privind livrările de țiței, puterea militară și economică a Japoniei a fost serios periclitată.

Războiul părea inevitabil pe ambele fronturi, iar marea întrebare era cât timp avea să mai rămână America în expectativă. Pete avea mulți prieteni care încă erau în armată și niciunul dintre ei nu credea că țara ar fi putut rămâne neutră.

În urmă cu opt ani, părăsise cariera de militar și o făcuse cu regret. Acum însă, nu avea nicio îndoială cu privire la viitorul lui. Se obișnuise cu viața de fermier. Își adora soția și copiii și descoperea fericirea în scurgerea anotimpurilor, în ritmul plantărilor și recoltărilor. Se ducea pe câmp în fiecare zi, deseori călare, având-o pe Liza alături, inspecta culturile și analiza modalitatea de a dobândi mai mult pământ. Joel avea cincisprezece ani, iar când nu era la școală sau nu se ocupa de treburile de la fermă, mergea în pădure cu Pete pentru a vâna căprioare și curcani sălbatici. Stella avea treisprezece ani și valsa prin școală, având note maxime. Familia lua cina împreună în fiecare seară la ora șapte fix, iar atunci discutau despre toate. Conversațiile ajungeau din ce în ce mai des la tema războiului.

Ca rezervist, Pete era convins că avea să fie mobilizat cât de curând, iar gândul de a-și părăsi căminul îl îndurera. Ajunsese să ia în zeflemea vechile visuri de glorie militară. În prezent era fermier, prea bătrân ca să redevină soldat, cel puțin după părerea lui. Știa totuși că armata n-avea să fie preocupată de vârsta lui. Primea aproape săptămânal câte o scrisoare de la prieteni de la West Point care fuseseră chemați sub arme. Cu toți jurau că aveau să păstreze legătura.

Ordinul de mobilizare i-a sosit pe 15 septembrie 1941. Trebuia să se prezinte la Fort Riley, în Kansas, căminul Regimentului 26 de Cavalerie – dar vechiul lui regiment era deja în Filipine. A solicitat o amânare de treizeci de zile pentru a se ocupa de recolta de toamnă, dar aceasta i-a fost respinsă.

Pe 3 octombrie, Liza a invitat un grup de prieteni pentru o petrecere de rămas-bun. În ciuda eforturilor lui Pete de a alunga toate temerile, nu a fost un eveniment fericit. Toată lumea zâmbea,

îl îmbrățișa și îi ura noroc, dar teama și încordarea erau de-a dreptul palpabile. Pete le-a mulțumit tuturor pentru gânduri și rugăciuni, reamintindu-le că zeci de tineri din țară erau chemați să își facă datoria. Lumea era în pragul unui alt mare conflict, iar în vremuri de încercare trebuiau făcute sacrificii.

Era prezent și Dexter Bell, noul predicator, împreună cu soția lui, Jackie. Sosiseră în oraș în urmă cu o lună și fuseseră bine primiți. Dexter era tânăr și entuziast și avea o prezență impunătoare în amvon. Jackie avea o voce frumoasă și îi cucerise pe membrii bisericii cu două solouri. Cei trei copii ai lor erau manierați și respectuoși.

După plecarea oaspeților, membrii familiei, împreună cu Florry, au rămas mult timp în birou, încercând să amâne inevitabilul. Stella s-a agățat de tatăl ei, străduindu-se să își rețină lacrimile. Ca și Pete, Joel a încercat să pară curajos și optimist. Au pus lemne pe foc și s-au încălzit în fața șemineului, fiecare dintre ei fiind resemnat și înspăimântat de incertitudinile care îi pândeau. Focul s-a stins și într-un târziu a venit ora de culcare. A doua zi era duminică, iar copiii puteau dormi pe săturate.

După câteva ore, Pete și-a aruncat geanta din pânză pe bancheta din spate a mașinii și a sărutat-o pe Liza de rămas-bun. A părăsit ferma împreună cu Jupe, care avea douăzeci de ani și era un tânăr atrăgător. Pete îl știa de când se născuse și, vreme de ani întregi, fusese unul dintre preferații lui. Îl învățase să conducă și îl ajutase să își ia carnetul de șofer. Liza și Nineva îl foloseau pe Jupe pentru rezolvarea unor treburi în oraș, îngăduindu-i chiar să meargă cu camioneta lui Pete până la Tupelo, pentru a cumpăra alimente și alte lucruri necesare la fermă.

Pete a condus până în Memphis și a parcat la gară. Apoi i-a spus lui Jupe să se ocupe de treburile de la fermă și l-a urmărit plecând cu mașina. Două ore mai apoi, s-a urcat în tren și a pornit spre Fort Riley, în Kansas. Trenul era înțesat de soldați care se îndreptau spre bazele militare din toată țara.

Cum părăsise armata cu gradul de locotenent, a fost reîncadrat cu același grad și repartizat la fosta lui unitate, Regimentul 26 de

Cavalerie. A petrecut o lună la Fort Riley pentru instruire, după care, pe 10 noiembrie, a fost trimis la unitatea lui. Era pe puntea transportorului de trupe când acesta a trecut pe sub podul Golden Gate, întrebându-se când avea să se întoarcă. Le scria câte două sau trei scrisori pe zi Lizei și copiilor și le expedia când opreau în vreun port. Transportorul s-a oprit pentru alimentare la Pearl Harbor, iar o săptămână mai târziu au ajuns în Filipine.

Sosirea lui Pete acolo nu se putea întâmpla într-un moment mai prost, iar reintegrarea lui în regiment nu putea fi mai nefericită.

CAPITOLUL 24

Filipinele reprezintă o grupare de șapte mii de insule răspândite într-un arhipelag din Marea Chinei de Sud. Terenul și peisajul se schimbă în mod spectaculos de la o insulă la alta. Există munți care depășesc 3 000 de metri, păduri dese, jungle de nepătruns, văi inundabile în apropierea coastelor, plaje și kilometri întregi de coaste stâncoase. Multe dintre insulele mai mari sunt traversate de râuri repezi, care nu sunt navigabile. În 1940, Filipinele erau o țară cu resurse minerale și alimentare uriașe, astfel că prezentau o importanță crucială pentru efortul de război al Japoniei. Oamenii din conducerea militară a Statelor Unite nu se îndoiau câtuși de puțin că Filipinele aveau să devină o țintă imediată, știind că apărarea acelei țări urma să fie aproape imposibilă. Geografic vorbind, era aproape de Japonia, un dușman ambițios, a cărui armată imperială invada cu sălbăticie fiecare țară vecină din regiune.

De apărarea Filipinelor răspundea generalul maior Douglas MacArthur din Armata Statelor Unite. În iulie 1941, președintele Roosevelt l-a convins pe MacArthur să revină, deși se pensionase, și l-a numit comandant al tuturor forțelor SUA din Orientul Îndepărtat. Acesta și-a stabilit cartierul general la Manila și a inițiat misiunea cumplită de a pregăti apărarea insulelor. Trăise în Filipine mulți ani și cunoștea foarte bine țara, dar mai știa și cât de disperată era, de fapt, situația. Avertizase Washingtonul în repetate rânduri cu privire la amenințarea japoneză. Avertismentele lui fuseseră auzite, dar

rămaseseră ignorate. Sarcina de a-şi pune armata pe picior de război părea imposibil de realizat, iar timpul îl presa.

După ce a preluat comanda, a început imediat să solicite forţe umane, armament, avioane, nave, submarine şi aprovizionare. Cei de la Washington au promis totul, dar au realizat foarte puţin. În decembrie 1941, când relaţiile cu japonezii s-au deteriorat, armata SUA din Filipine număra 22 500 de oameni, din care jumătate erau cercetaşi bine instruiţi, o unitate de luptă alcătuită din americani de origine filipineză şi câţiva indigeni. I-au sosit apoi alţi 8 500 de soldaţi. MacArthur a mobilizat şi armata regulată filipineză, o forţă prost echipată şi lipsită de experienţă, cu douăsprezece divizii de infanterie, cel puţin pe hârtie. Punând la numărătoare fiecare om care purta un simulacru de uniformă, MacArthur avea sub comandă în jur de 100 000 de soldaţi, majoritatea neinstruiţi şi care nu auziseră vreodată un foc de armă într-o confruntare directă.

Starea armatei filipineze era jalnică. Mai toţi soldaţii ei, filipinezi nativi, erau înarmaţi cu pistoale, puşti şi mitraliere de epocă, datând din perioada Primului Război Mondial. Artileria era depăşită şi ineficientă. Mai toată muniţia s-a dovedit a fi defectă. Mulţi ofiţeri şi soldaţi înrolaţi nu erau instruiţi şi existau puţine centre de pregătire. Cei mai mulţi dintre ei nu aveau uniforme decente. Căştile din oţel erau atât de puţine, încât filipinezii foloseau căşti improvizate din coajă de nucă de cocos.

Forţa lui MacArthur număra câteva sute de avioane, aproape toate fiind de mâna a doua, rămase disponibile pentru că nimeni nu le dorise. Deşi a cerut în mod repetat avioane, submarine, oameni, muniţie şi provizii, acestea fie nu existau, fie erau trimise în alte locuri.

*

Pete a ajuns la Manila de Ziua Recunoştinţei, prinzând un loc într-un camion de aprovizionare care mergea la Fort Stotsenburg, aflat la aproape 100 de kilometri la nord de capitală. Acolo s-a

alăturat escadronului C din cadrul Regimentului 26 de Cavalerie. După ce și-a prezentat ordinul de mobilizare în fața ofițerilor comandanți, i s-a atribuit un pat în cazarmă și a fost dus la grajduri ca să își aleagă un cal.

În acea perioadă, Regimentul 26 avea 787 de oameni, mai toți cercetași filipinezi, bine instruiți, și 55 de ofițeri americani. Era ultima unitate de luptă călare complet operațională din armata regulată americană. Era bine echipată, instruită la perfecție și renumită pentru disciplina oamenilor. Pete și-a petrecut primele zile în șaua noului său camarad, un cal pursânge castaniu-închis, pe nume Clyde. Poloul era un joc preferat al Regimentului 26 și făcea parte din instruire. Deși la început s-a dovedit lipsit de îndemânare, Pete a început să se simtă bine în șa și a participat cu entuziasm la joc. Însă încordarea sporea de la o zi la alta, iar oamenii regimentului, împreună cu întreaga forță de pe insulă, erau afectați de agitația generală. Era doar o chestiune de timp până când japonezii aveau să facă prima mișcare.

În primele ore ale zilei de 8 decembrie, operatorii radio din Filipine au ascultat primele relatări privind atacul asupra Pearl Harbor. Jocurile se terminaseră – războiul era în plină desfășurare. Tuturor unităților americane li s-a ordonat să fie pregătite de luptă. Potrivit planului general privind apărarea insulelor Filipine, comandantul forțelor aeriene, generalul Lewis Bereton, și-a alertat întreaga flotă. La ora 5.00 dimineața, generalul Bereton a sosit în cartierul general al lui MacArthur din Manila pentru a cere permisiunea de a declanșa un atac cu bombardiere B-17 împotriva aerodromurilor japoneze din Formosa, aflată la trei sute de kilometri depărtare. Șeful de stat-major al lui MacArthur i-a respins întâlnirea cu comandantul suprem, spunând că acesta era prea ocupat. Planul stabilit înainte de izbucnirea războiului era bine întocmit și bine repetat și impunea un atac imediat, însă MacArthur trebuia să dea ordinul final. Cu toate acestea, el nu a făcut nimic. La ora 7.15, cuprins de panică, Bereton a revenit în cartierul general și a solicitat din nou o audiență la general. A fost respins încă o dată și i s-a spus să „aștepte ordine". Până în acel moment, avioanele

japoneze de recunoaștere fuseseră detectate, iar rapoartele privind aviația inamică veneau de-a valma la cartierul general al lui Bereton. La ora 10.00, furios și frenetic, Bereton a cerut încă o dată să discute cu MacArthur. I s-a refuzat întâlnirea, dar i s-a ordonat să se pregătească de atac. O oră mai târziu, Bereton a dat ordin ca bombardierele să se ridice de la sol, pentru a le proteja de un atac japonez. Fără bombe la bord, acestea au dat roată insulei.

Când, în cele din urmă, MacArthur a ordonat declanșarea atacului, bombardierele lui Bereton erau în aer, având combustibilul pe terminate. Au aterizat imediat, împreună cu escadrilele de avioane de luptă. La ora unsprezece și jumătate, toate avioanele americane se aflau la sol pentru a fi alimentate și înarmate. Echipele de la sol munceau cu disperare când primul val de bombardiere japoneze a sosit într-o formație perfectă. La ora 11.35, acestea au traversat Marea Chinei de Sud și în față le-a apărut aerodromul Clark. Piloții japonezi au rămas uimiți. Dedesubtul lor se aflau șaizeci de bombardiere B-17 și avioane de luptă, parcate în șiruri ordonate pe piste. La ora 11.45 a început bombardamentul nemilos al aerodromului Clark, iar după câteva minute, forța aeriană americană a fost distrusă aproape în totalitate. Atacuri similare au fost declanșate și împotriva altor aerodromuri. Din motive care vor rămâne în veci inexplicabile, americanii au fost prinși pe picior greșit. Daunele au fost incalculabile. În absența unei forțe aeriene care să protejeze și să alimenteze trupele – și fără întăriri care să fie pe drum –, Bătălia Filipinelor s-a decis în doar câteva ore după ce începuse.

Japonezii erau încredințați că aveau să cucerească insulele în decurs de treizeci de zile. În data de 22 decembrie, o forță alcătuită din patruzeci și trei de mii de soldați din trupele de elită a ajuns pe uscat în diferite locuri de debarcare, copleșind forțele de rezistență. În primele zile ale invaziei, se părea că încrederea acestora era bine fundamentată. Cu toate acestea, prin încăpățânare și un curaj de neasemuit, forțele americane și filipineze, fără să aibă speranțe că vor fi salvate sau că vor primi întăriri, au rezistat patru luni chinuitoare.

*

La scurt timp după invazia din 22 decembrie, Trupa C a primit ordin să se îndrepte spre nordul peninsulei Luzon, unde a desfășurat acțiuni de recunoaștere pentru infanterie și artilerie și a fost implicată în câteva lupte de ariergardă. Comandantul plutonului din care făcea parte Pete era locotenentul Edwin Ramsay, un iubitor de cai, care se prezentase ca voluntar la Regimentul 26, întrucât auzise că oamenii de acolo aveau „un club excelent de polo". Locotenentul Banning era adjunct la comandă.

Își petreceau zilele în șa, deplasându-se cu repeziciune prin întreaga peninsulă, urmărind mișcările inamicului și apreciindu-i forța. Foarte curând s-a dovedit că forțele japoneze erau infinit superioare ca număr, instruire și armament. Pentru a cuceri insulele, japonezii foloseau diviziile de linia întâi, veterani călițiți care luptau pe front de aproape un deceniu. Și, cum dețineau controlul asupra cerului, forțele aeriene japoneze aveau toată libertatea să bombardeze și să mitralieze de voie. Pentru americanii aflați la sol, cele mai înfiorătoare zgomote erau cele ale motoarelor avioanelor de atac Zero, când apăreau pe deasupra copacilor, măturând tot ce se afla la sol cu tunurile de douăzeci de milimetri și cu mitralierele de calibrul șapte milimetri. Adăpostirea în fața avioanelor Zero a devenit curând un ritual zilnic, deseori oră de oră. Pentru cei din Regimentul 26 era chiar mai greu, întrucât oamenii erau obligați să găsească un adăpost atât pentru ei înșiși în vreun șanț, cât și pentru caii lor. La amurg, făceau tabăra, hrănind și adăpând caii. Fiecare pluton era bine sprijinit de bucătari, fierari, ba chiar și de medici veterinari. După cină, când lucrurile se linișteau, oamenii își citeau scrisorile primite și scriau acasă. Până la data invaziei și a blocadei navale care îi urmase, serviciul poștal funcționase destul de bine, chiar remarcabil având în vedere circumstanțele. Spre sfârșitul lunii decembrie însă, acesta devenise cu mult mai lent și mai nesigur.

În săptămâna dinaintea Crăciunului, Pete a primit o cutie plină cu scrisori și felicitări din partea familiei și a bisericii lui, dar și din partea oamenilor celor mai aleși din Clanton. Zeci de scrisori și felicitări, pe care le-a citit până la ultima. Pe cele de la Liza și de la copii le-a citit până când le-a învățat pe de rost. În scrisorile adresate familiei, Pete descria insulele, atât de diferite de dealurile unduitoare din nordul statului Mississippi, dar și corvezile din viața de soldat. Nu prezenta lucrurile ca fiind primejdioase, încercând să nu le transmită spaima celor de acasă. Japonezii aveau să invadeze curând insulele, urmând să fie respinși de armata SUA și de camarazii lor filipinezi.

În data de 24 ianuarie, MacArthur a pus în aplicare planul stabilit încă dinainte de război, de retragere a forțelor sale în peninsula Bataan pentru o ultimă confruntare. Victoria nu era prevăzută în planul acela, iar MacArthur știa acest lucru. Scopul americanilor era să reziste în Bataan și să-i rețină pe japonezi cât de mult posibil, întârziind astfel invaziile pe alte fronturi din Pacific.

„Întârziere" era cuvântul-cheie. „Acțiunile de întârziere" au devenit ordinul obișnuit de luptă.

Pentru a-și proteja forțele în timp ce se retrăgea spre Bataan, MacArthur a instituit cinci poziții în centrul zonei Luzon, unde manevra grosul forțelor japoneze. Regimentul 26 de Cavalerie a căpătat o importanță crucială în împiedicarea înaintării inamicului.

La 15 ianuarie 1942, locotenentul Ed Ramsey și plutonul său tocmai își încheiaseră misiunea de recunoaștere și plănuiau să se odihnească, atât ei, cât și caii. Apoi Trupa C a primit știrea că o forță japoneză importantă se deplasa în direcția sa. Era plănuit un contraatac, iar Ramsey s-a oferit să participe la asalt.

Astfel, i s-a ordonat să ocupe satul Morong, un punct strategic de pe râul Batalan, din vestul peninsulei Bataan. Morong era deținut de japonezi, dar nu era apărat de forțe numeroase. Ramsey și-a strâns cei douăzeci și șapte de oameni din pluton și s-a îndreptat spre nord, pe șoseaua principală ce ducea către Morong. Când au ajuns la râul Batalan, pe marginea estică a satului, s-au

apropiat cu precauție și și-au dat seama că era părăsit. Biserica Catolică, singura clădire din piatră din oraș, era înconjurată de colibe construite din ierburi, pe piloni. Ramsey și-a împărțit plutonul în trei grupe de câte nouă oameni, locotenentul Banning fiind comandantul uneia dintre acestea. Când Pete și grupa lui s-au apropiat de biserică, întregul pluton a ajuns sub focul unei avangarde japoneze. Oamenii lui Ramsey au răspuns cu foc și, în același timp, au zărit elementele avansate ale unei forțe japoneze uriașe trecând râul prin vad. Dacă acele trupe ajungeau în Morong, plutonul avea să fie copleșit numeric.

Fără să ezite, Ramsey a hotărât să declanșeze o șarjă de cavalerie împotriva infanteriștilor, un atac nemaivăzut în armata SUA de peste cincizeci de ani. A ordonat plutonului să alcătuiască formația, apoi a ridicat pistolul și a răcnit: „Șarjați!" Strigând și trăgând din galop, au lovit avangarda japoneză, făcând-o să se retragă. Dușmanii îngroziți s-au retras pe celălalt mal al râului și au încercat să se regrupeze. Având doar trei oameni răniți, plutonul lui Ramsey i-a ținut în loc pe japonezi până la sosirea întăririlor.

Aceea avea să fie cunoscută drept ultima șarjă de cavalerie din istoria militară a Statelor Unite.

Regimentul 26 a continuat să hărțuiască și să blocheze dușmanul, întârziind asedierea inevitabilă a zonei Bataan. MacArthur a mutat guvernul filipinez și grosul armatei lui în peninsulă, dar pentru postul de comandă a ales un buncăr de pe insula Corregidor, foarte bine dotată cu armament, care proteja golful Manila. Forțele lui au stabilit poziții defensive pe întreaga peninsulă Bataan. Folosind șalande, au transportat oameni și provizii de la Manila într-un efort frenetic de a rezista. Planul era să se depoziteze suficientă hrană pentru patruzeci și cinci de mii de oameni, care să reziste șase luni. În cele din urmă, în Bataan s-au retras optzeci de mii de soldați și douăzeci și cinci de mii de civili filipinezi. La mijlocul lunii ianuarie, retragerea se încheiase cu succes.

Cum forțele americane erau blocate în peninsulă, japonezii au acționat imediat, pentru a le sufoca printr-o blocadă aeriană și navală completă. Foarte siguri pe ei, japonezii au comis însă o eroare tactică. Au retras forțele de elită pentru a acționa în alte zone din Pacific și le-au înlocuit cu soldați mai puțin capabili. A fost o greșeală ce avea să fie reparată, dar, în ultimă instanță, acest lucru a prelungit asediul cu câteva luni, sporind suferințele asediaților.

În primele săptămâni ale Bătăliei pentru Bataan, japonezii au suferit pierderi masive, căci americanii și filipinezii au luptat cu îndârjire pentru a-și apăra ultima redută. Aliații au suferit pierderi mult mai mici, dar morții nu puteau fi înlocuiți. Japonezii beneficiau de un flux continuu de oameni și de armament, iar odată cu trecerea săptămânilor, își bombardau prada cu artileria grea și cu nesfârșite atacuri aeriene.

Condițiile din Bataan s-au deteriorat cu repeziciune. Vreme de câteva săptămâni, americanii și filipinezii au luptat mai mult flămânzi. Soldatul obișnuit consuma două mii de calorii pe zi, jumătate din necesarul impus de condițiile de luptă. Foamea era acută, iar proviziile se împuținaseră. Acest lucru s-a întâmplat din cauza unei inexplicabile greșeli comise de MacArthur. În graba lui de a-și concentra forțele în Bataan și de a le întări, lăsase în urmă cea mai mare parte a hranei. Într-un depozit fuseseră abandonate milioane de kilograme de orez, care ar fi putut hrăni armata ani întregi. Mulți ofițeri îl imploraseră să depoziteze hrana în Bataan, dar el refuzase să îi asculte. Când a fost informat că soldații sufereau de foame și că se plângeau amarnic, a ordonat ca toate unitățile să primească jumătate de rație. Într-o scrisoare adresată soldaților, le-a promis întăriri: „Vor sosi soldați și sute de avioane. Data sosirii întăririlor este necunoscută". Dar ajutoarele erau pe drum.

Era însă o minciună. Flota Pacificului fusese schilodită grav la Pearl Harbor și nu mai avea nave capabile să spargă blocada japoneză. Insulele Filipine erau complet izolate. Cei de la Washington știau asta la fel de bine ca și MacArthur.

Cum oamenii sufereau de foame, mâncau orice mișca. Vânau și ucideau zeci de carabao, o specie filipineză de bivol de apă. Carnea tare și ațoasă trebuia înmuiată și fiartă în apă sărată, apoi bătută cu ciocanul din lemn pentru a putea fi mestecată. De obicei, se servea cu o fiertură de orez putrezit și infestat de gândăcei. După ce bivolii au fost decimați, au urmat caii și catârii, deși soldații din Regimentul 26 refuzau să mănânce din carnea animalelor pe care le iubiseră.

Soldații flămânzi vânau porci-sălbatici, șopârle, ciori, păsări exotice și șerpi, inclusiv cobre, care erau din belșug. Tot ce vânau se arunca într-un cazan uriaș, pentru a se face un ghiveci. În februarie, nu mai exista niciun fruct de mango sau vreo banană în peninsula Bataan, iar soldații ajunseseră să mănânce iarbă și frunze. Peninsula era înconjurată de Marea Chinei de Est, recunoscută pentru abundența peștelui. Însă pescuitul era imposibil. Piloții japonezi de pe avioanele de vânătoare se delectau atacând și scufundând până și cele mai mici bărci de pescuit. Aventurarea pe apă era curată sinucidere.

Malnutriția era de nestăpânit. La începutul lunii martie, pregătirea fizică a soldaților era atât de proastă, încât nu mai erau capabili nici să participe la patrulări, nici să organizeze ambuscade sau să lanseze atacuri. Pierderile în greutate erau copleșitoare, pentru că fiecare om slăbise între cincisprezece și douăzeci de kilograme.

Pe data de 11 martie, în urma ordinelor primite de la Washington, MacArthur a fugit din Corregidor împreună cu familia și consilierii principali. A ajuns în siguranță în Australia, unde și-a stabilit centrul de comandă. Deși nu a reușit acțiuni de luptă prin care să își dovedească bravura și și-a lăsat trupele în urmă, lui MacArthur i s-a decernat Medalia de Onoare pentru modul curajos în care apărase Insulele Filipine.

Oamenii descărnați pe care îi părăsise în Bataan nu mai erau în stare să lupte. Sufereau din cauza încheieturilor umflate, de sângerarea gingiilor, amorțeală a picioarelor și a brațelor, hipotensiune, hipotermie, frisoane, tremurături și anemii atât de grave, încât mulți nu mai puteau merge pe picioarele lor. Malnutriția a declanșat în curând

dizenterie, cu stări diareice atât de severe, încât, uneori, oamenii se prăbușeau. Bataan era o provincie infestată de malarie și în vreme de pace, iar războiul asigurase noi ținte pentru țânțari. După ce erau înțepați de țânțari, oamenii erau cuprinși de febră, transpirație și accese de frisoane. Spre sfârșitul lunii martie, o mie de oameni se îmbolnăveau zilnic de malarie. Cei mai mulți dintre ofițeri prezentau și ei aceleași simptome. Un general a raportat că doar jumătate din oamenii aflați sub comanda lui puteau lupta. Ceilalți erau „atât de bolnavi, înfometați și obosiți, încât nu ar fi putut să păstreze o poziție sau să lanseze un atac".

Oamenii au început să pună la îndoială promisiunile de a primi întăriri și de a fi salvați. În fiecare dimineață, cercetașii scrutau Marea Chinei de Est în căutarea convoaielor, dar, bineînțeles, nu se zărea niciunul. Președintele Roosevelt s-a adresat națiunii într-una dintre faimoasele lui „Discuții la gura sobei", spunându-le americanilor că japonezii blocaseră Insulele Filipine și că „încercuirea completă" împiedica trimiterea de „întăriri considerabile". Și cum Statele Unite erau în război pe două teatre mari de operațiuni, țara trebuia să se concentreze asupra luptei în „alte zone decât Filipine".

Și oamenii din Bataan ascultau acele discursuri la radiourile pe unde scurte aflate în adăposturile individuale și în tancuri, iar acum aflau adevărul. Nu aveau să fie salvați.

*

Acasă, membrii familiei Banning nu mai primiseră scrisori de la Pete de aproape două luni. Știau că el se afla în Bataan, însă nu aveau habar cât de sumbră era situația. Și ei îl ascultau pe președinte și, pentru prima oară, începeau să înțeleagă dimensiunile pericolului.

După transmisie, Stella s-a dus în camera ei și a plâns până când a adormit. Liza și Joel au rămas până târziu în noapte, discutând

despre război și încercând în van să găsească un motiv ca să devină optimiști.

În fiecare duminică dimineața, când începea slujba, Dexter Bell rostea numele bărbaților și ale femeilor din comitatul Ford care luptau în război, iar lista se lungea în fiecare săptămână. A propus apoi o rugăciune lungă pentru întoarcerea lor în siguranță. Cei mai mulți erau în curs de instruire și încă nu participaseră la vreo luptă. Însă Pete Banning se afla într-un loc oribil și primea mai multe rugăciuni decât ceilalți.

Liza și membrii familiei se străduiau să fie curajoși. Țara era în război, iar familii de pretutindeni trăiau cu spaimă. Un puști de optsprezece ani din Clanton fusese ucis în Africa de Nord. Curând, mii de familii americane aveau să primească vești la fel de înspăimântătoare.

CAPITOLUL 25

Fără cai, Regimentul 26 de Cavalerie nu mai exista ca unitate de luptă. Oamenii săi au fost repartizați la alte unități, dându-li-se misiuni cu care nu erau obișnuiți. Pete a ajuns la infanterie și a primit o cazma cu care să își sape adăpostul individual, unul dintre miile ce se întindeau pe o distanță de peste douăzeci de kilometri, de-a lungul liniei de rezervă ce trecea de-a latul părții de sud a peninsulei Bataan. În realitate, linia de rezervă era ultima linie de apărare. Dacă japonezii străpungeau apărarea, Aliații aveau să fie împinși spre vârful peninsulei și puși cu spatele spre Marea Chinei de Est.

În luna martie, au traversat o perioadă de acalmie în luptă, pe măsură ce japonezii strângeau lațul în jurul peninsulei. S-au regrupat și s-au întărit cu forțe proaspete. Americanii și filipinezii știau că atacul devenea inevitabil și s-au îngropat și mai adânc.

În timpul zilelor, Pete și camarazii lui săpau în jurul buncărelor și fortificațiilor, dar munca era dificilă. Oamenii erau bolnavi și înfometați. Pete aprecia că pierduse cel puțin douăzeci de kilograme. La fiecare zece zile, mai făcea câte o gaură în singura curea pe care o avea, pentru a împiedica pantalonii să îi cadă în vine. Reușise să se ferească de malarie până în acel moment, dar asta era doar o chestiune de timp. Avusese două crize de dizenterie, dar își revenise repede când un medic găsise niște analgezice. În cursul nopților, dormea pe o pătură lângă adăpostul lui individual, având pușca alături.

În adăpostul individual din dreapta lui se afla Sal Moreno, un sergent italian dur, din Long Island. Sal era un băiat de oraș, provenind dintr-o familie numeroasă și interesantă, care spunea o sumedenie de povești frumoase. Învățase să călărească la o fermă la care lucra unchiul lui. După două confruntări cu legea, se înrolase în armată și își găsise calea la Regimentul 26 de Cavalerie. Malaria fusese cât pe ce să îl ucidă, însă Pete găsise chinină pe piața neagră și îl îngrijise până când își revenise.

În adăpostul individual din stânga lui Pete se ascundea Ewing Kane, un bărbat din Virginia care absolvise cu onoruri Institutul Militar, la fel ca tatăl și bunicul lui. Ewing călărea ponei încă de la vârsta de trei ani și era cel mai bun călăreț din Regimentul 26.

Însă caii lor dispăruseră, iar oamenii deplângeau faptul că ajunseseră infanteriști. Petreceau ore întregi discutând, iar subiectul lor preferat era mâncarea. Pete descria cu plăcere felurile pregătite de Nineva: cotlete bătute de porc crescut la ferma lui și costiță afumată cu bame prăjite și dovlecei fripți. Sal se minuna de aceste feluri de mâncare, care presupuneau atât de multă grăsime. Ewing descria plăcerile oferite de șuncile și de baconul de Virginia, precum și de ghiveciul din fazan, porumbe, prepeliță și pui sau de tocănița Brunswick[1]. Însă ei erau amatori în comparație cu Sal, a cărui mamă și bunică pregăteau feluri de mâncare de care ceilalți doi nu auziseră niciodată. Lasagna coaptă, manicotti umplute, spaghete bolognese, escalop de porc cu oțet balsamic, bruschette cu roșii și usturoi, mozzarella friptă și altele asemenea. Lista părea fără sfârșit, iar la început cei doi credeau că Sal exagera. Însă profunzimea detaliilor îi făcea să saliveze. Au convenit să se întâlnească la New York după război, doar pentru a se îndopa cu delicatese italienești.

Existau momente în care reușeau să râdă și să viseze, însă moralul lor era la pământ. Soldații din Bataan îi învinuiau pe MacArthur, pe Roosevelt și pe toți cei de la Washington pentru că îi abandonaseră. Erau furioși și nefericiți, iar cei mai mulți nu își

[1] Mâncare cu mult suc de roșii, fasole și alte legume, cu carne de vânat sau de pui (n.tr.)

puteau reprima nemulțumirile. Alții îi sfătuiau să își țină gura și să înceteze cu protestele. Plângerile nu îi puteau ajuta în acele condiții mizerabile. Nu era un lucru neobișnuit ca oamenii să plângă în adăposturile individuale sau ca unii dintre ei să cedeze și să plece pe pustii. Pete și-a păstrat sănătatea mintală gândindu-se la Liza, la copii și la mesele somptuoase pe care Nineva avea să le gătească pentru el cu toate acele legume extraordinare din grădina lui Amos. Voia cu disperare să le scrie câteva scrisori, dar nu existau tocuri, hârtie și nici servicii poștale. Erau într-o blocadă totală, fără nicio posibilitate de a coresponda. Se ruga pentru familia lui în fiecare zi și îl ruga pe Dumnezeu să îi protejeze pe toți după ce el avea să moară. Moartea era sigură, fie de foame sau boli, fie de bombe sau gloanțe.

Deși infanteria se odihnea, artileria și forțele aeriene japoneze nu încetau să lovească. Era o perioadă de calm, dar nu existau zile liniștite. Primejdia nu era niciodată departe. Pentru a stârni lucrurile în fiecare dimineață, bombardierele japoneze în picaj mitraliau tot ce mișca și, imediat ce avioanele dispăreau, începea canonada.

Spre sfârșitul lunii martie, în apropierea liniei americane au fost plasate 150 de tunuri de mare calibru, cu care a fost declanșat un bombardament feroce. Asaltul era continuu, la orice oră din zi și din noapte, iar rezultatele au fost devastatoare. Mulți americani și filipinezi au fost făcuți bucăți în adăposturile lor individuale. Buncărele socotite de neînvins s-au dezintegrat ca niște colibe din paie. Pierderile umane au fost îngrozitoare, iar spitalele de campanie s-au umplut de răniți și muribunzi. La data de 3 aprilie, după o săptămână de foc neîntrerupt de artilerie, infanteria și tancurile japoneze au trecut continuu prin breșele create. În vreme ce americanii și filipinezii se retrăgeau, ofițerii lor încercau să îi așeze în poziții defensive, însă acestea au fost distruse în câteva ore. S-au planificat și s-au încercat câteva contraatacuri, însă toate au fost stopate de forțele japoneze, cu mult superioare.

La acea dată, un general american aprecia că doar un soldat din zece putea să meargă o sută de metri, să ridice pușca și să tragă în

dușmani. Ceea ce fusese cândva o armată eficientă de optzeci de mii de soldați se redusese acum la o forță de luptă de două mii cinci sute de oameni. Fără hrană, cu moralul scăzut, fără muniție și fără sprijin din cer sau de pe mare, americanii și filipinezii au continuat să lupte, folosindu-și toată puterea rămasă și provocând pierderi uriașe în rândurile japonezilor. Însă erau copleșiți numeric și din punctul de vedere al armamentului, iar inevitabilul a devenit curând realitate.

În timp ce inamicul își continua înaintarea nemiloasă, comandantul american, generalul Ned King, s-a sfătuit cu generalii și coloneii din subordine, luând în discuție ceva ce părea de neconceput – capitularea. Ordinele de la Washington erau clare: forțele americane și filipineze trebuiau să lupte până la ultimul om. Asta putea suna eroic atunci când totul se hotăra într-un birou confortabil din Washington, însă generalul King se confrunta acum cu o realitate îngrozitoare. El hotăra dacă oamenii lui se predau sau erau măcelăriți. Cei care încă erau în stare să lupte opuneau o rezistență tot mai slabă în fiecare zi. Japonezii ajunseseră la câțiva kilometri de un mare spital de campanie, în care se aflau șase mii de oameni răniți și muribunzi.

La miezul nopții, pe 8 aprilie, generalul King și-a convocat comandanții și le-a spus:

– În zori, voi trimite un steag de armistițiu pentru a cere condiții de capitulare. Consider că rezistența nu ar face decât să ducă la pierderi inutile de vieți. Unul dintre spitalele noastre, care este deja plin până la refuz, se află pe linia de apropiere a dușmanului și poate fi bombardat de artileria ușoară a acestuia. Nu mai avem alte mijloace de rezistență organizată.

Cu toate că hotărârea era inevitabilă, era greu de acceptat. Mulți dintre cei prezenți plângeau în timp ce plecau pentru a-și îndeplini misiunile. Generalul King a ordonat distrugerea neîntârziată a oricăror lucruri cu valoare militară, dar a cruțat autobuzele, mașinile și camioanele, pentru transportul bolnavilor și al răniților până la lagărele de prizonieri de război.

Având sub comanda sa aproximativ șaptezeci de mii de soldați, predarea ordonată de generalul King a fost cea mai răsunătoare din istoria militară a SUA.

*

Pete a aflat știrea pe 9 aprilie, după-amiaza, și nu i-a venit să creadă. El, Sal, Ewing și alți oameni din Regimentul 26 au plănuit la început să dispară în junglă pentru a continua lupta, însă acea strategie părea aproape sinucigașă. Abia dacă aveau puterea fizică de a organiza o evadare. Li s-a ordonat să își distrugă armele și muniția, să mănânce ceea ce găseau, să își umple bidoanele cu apă și să înceapă marșul spre nord, în căutarea japonezilor. Soldații erau șocați și frustrați, reacționând cu emoție în fața ideii că armata americană, cândva mândră, se predase. Trăiau un sentiment profund de rușine.

În timp ce mărșăluiau încet, trăind sentimente de spaimă profundă, li s-au alăturat și alți americani și filipinezi uimiți și slăbiți. Zeci, apoi sute de soldați au umplut șoseaua, pășind cu toții spre un viitor nesigur, care însă avea să devină foarte neplăcut.

Când au eliberat șoseaua pentru un camion plin cu americani răniți care a trecut pe lângă ei, pe capota acestuia au văzut un caporal care ținea un steag alb. Capitulare. Nimic din toate acestea nu părea real.

Oamenii era înspăimântați. Reputația japonezilor de ocupanți brutali era bine cunoscută. Citiseră relatări despre crimele de război comise în China – violarea femeilor, executarea prizonierilor, jefuirea unor orașe întregi. În același timp însă, îi liniștea oarecum faptul că erau prizonieri americani și astfel erau apărați de legile internaționale care interziceau maltratarea lor. Nu semnase Japonia acordurile Convenției de la Geneva?

Pete, Sal și Ewing au rămas împreună în timp ce se deplasau cu greu spre nord, ca să îi întâlnească pe învingătorii lor. Când au ajuns pe culmea unui deal, imaginea din față i-a făcut să

înlemnească. Într-un luminiș îi aștepta un șir de tancuri. În spatele lor era o coloană de soldați japonezi. În depărtare, avioanele continuau bombardamentul, iar tunurile încă trăgeau.

– Scăpați de tot ce aveți japonez și faceți-o repede! a strigat cineva din spatele lor.

Avertismentul a fost repetat de-a lungul coloanei, iar cei mai mulți oameni i-au dat ascultare imediat. Monedele și suvenirele japoneze au fost aruncate în praf sau în șanțuri. Pete avea în buzunare doar trei conserve mici de sardele, împreună cu ceasul, verigheta și ochelarii de soare. Mai avea douăzeci și unu de dolari americani cusuți în husa din pânză a bidonului.

Câțiva soldați japonezi, care își fluturau puștile și răcneau în limba lor, s-au apropiat de ei. Fiecare pușcă era dotată cu o baionetă lungă. Prizonierii au fost mânați spre un câmp, apoi aliniați, spunându-li-se să păstreze tăcerea. Unul dintre japonezi știa suficient de bine engleza pentru a le striga ordine. Unul după altul, prizonierilor li s-a cerut să înainteze și să își golească buzunarele. Au fost percheziționați, deși era evident că japonezii voiau să evite orice contact. Loviturile cu pumnul sau cu palma erau tolerabile, dar în privința buzunarelor nu a existat nicio delicatețe. Aproape totul a fost furat sau „confiscat" de către japonezi: stilouri, creioane, ochelari de soare, lanterne, aparate foto, truse pentru mâncare, monede, aparate și lame de ras.

Jack Wilson din Iowa stătea în fața lui Pete când un soldat japonez a început să urle la el. Jack avea în buzunar o mică oglindă pentru ras și, din nefericire, fusese produsă în Japonia.

– *Nippon!* a răcnit garda.

Jack nu i-a răspuns la vreme, iar soldatul l-a lovit cu patul puștii în față. A căzut la pământ, iar soldatul l-a lovit de alte câteva ori cu pușca, până când americanul și-a pierdut cunoștința. Alte gărzi au început să lovească prizonierii cu pumnii și palmele, în vreme ce ofițerii lor râdeau și îi îndemnau să continue. Pete era șocat de această violență declanșată brusc.

Curând au aflat că japonezii credeau că banii, monedele sau diversele nimicuri deținute de prizonieri fuseseră luate de la

camarazii lor morți. Prin urmare, se impunea o revanșă. Câțiva prizonieri au fost bătuți până când nu s-au mai putut mișca, dar răzbunarea a devenit de o violență inimaginabilă când un căpitan dintr-un alt regiment și-a golit buzunarele. Un soldat japonez s-a înfuriat și a început să strige la căpitan, cerându-i să înainteze. Japonezul găsise câțiva yeni asupra căpitanului și își ieșise din minți. Un sergent japonez, înalt și deșirat, cu tenul mult mai închis la culoare decât al celorlalți, a făcut un pas în față și a început să răcnească la căpitan. L-a lovit cu pumnul în stomac, apoi cu piciorul în vintre, iar când căpitanul a ajuns în patru labe, „Japonezul Negru", cum avea să devină cunoscut pentru prizonieri, și-a scos sabia, a ridicat-o deasupra capului cu ambele mâini și l-a lovit cu ea în ceafă pe căpitan. Capul i s-a desprins de pe umeri și s-a rostogolit vreun metru. Sângele a țâșnit șuvoi, iar corpul căpitanului a tresărit câteva secunde, după care a rămas nemișcat.

Japonezul Negru a zâmbit și și-a admirat opera. Apoi și-a vârât sabia în teacă și s-a răstit la ceilalți prizonieri. Soldatul a păstrat banii și a scotocit prin buzunarele căpitanului fără să se grăbească. Ceilalți soldați și-au pierdut stăpânirea de sine și au început să bată și alți prizonieri.

Pete a rămas cu ochii ațintiți asupra capului care zăcea în praf, simțind că înnebunește. S-a gândit să îl atace pe cel mai apropiat soldat japonez, dar ar fi fost un act sinucigaș. A inspirat adânc în timp ce aștepta să fie lovit cu pumnii. A avut noroc, cel puțin pentru moment, să nu fie bătut. De-a lungul șirului, un alt soldat japonez a început să se agite și a pălmuit un prizonier. Japonezul Negru s-a apropiat de ei, a văzut câțiva yeni și l-a luat la pumni pe american. Când și-a scos sabia, Pete și-a mutat privirea în altă parte.

Două decapitări rapide. Americanii nu și-ar fi imaginat vreodată așa ceva. Pete era îngrețoșat și șocat și nu putea crede că toate acestea se întâmplau cu adevărat. Însă aceste sentimente aveau să dispară curând, pentru că uciderile au devenit ceva obișnuit.

Prizonierii au stat în formație mai bine de o oră, în timp ce razele soarelui tropical le dogoreau capetele descoperite. Pete

detesta casca, motiv pentru care o abandonase. Câțiva prizonieri aveau șepci, dar mulți nu aveau nimic pentru a se feri de soare. Erau scăldați în sudoare și mulți au început să facă bășici. Aproape toți aveau bidoane, dar li se interzisese să bea apă. Când s-au săturat să îi maltrateze pe prizonieri, soldații japonezi s-au retras la umbră ca să se odihnească. În cele din urmă, tancurile au plecat, iar prizonierii au fost conduși înapoi pe șosea și mânați spre nord.

Începuse Marșul Morții din Bataan.

*

Mergeau câte trei în rând prin arșiță și praf. Sal era în stânga lui Pete, iar Ewing, în dreapta. Când drumul s-a sfârșit, au cotit spre est pe autostrada națională ce traversa vârful sudic al provinciei Bataan. Spre ei veneau coloane nesfârșite de infanterie, camioane, tancuri și piese de artilerie tractate de cai, pregătindu-se pentru asaltul asupra insulei Corregidor.

Când gărzile nu îi puteau auzi, americanii vorbeau neîncetat. Din Regimentul 26 rămăseseră cam douăzeci de oameni. Restul se risipiseră în haosul creat de capitulare. Pete le-a ordonat să se organizeze în grupuri de câte trei, pentru a se susține și a se ajuta unul pe altul dacă era posibil. Dacă erau prinși vorbind, erau bătuți. Ca să se distreze, gărzile îi scoteau din coloană pentru a-i percheziționa și a-i bate. După aproape cinci kilometri, prizonierilor li se luaseră toate lucrurile de valoare. Pete a primit prima palmă peste față când un soldat i-a luat conservele de sardele.

De-a lungul șoselei, șanțurile erau ticsite de camioane și tancuri carbonizate, toate transformate în pulbere de americani și de filipinezi în ziua precedentă. La un moment dat, au mărșăluit prin dreptul unei stive uriașe de rații de hrană capturate, care parcă așteptau să fie consumate. Însă nu s-a rostit nicio vorbă despre hrană, iar oamenii, dintre care mulți erau deja malnutriți, simțeau că mor de foame. Arșița devenise insuportabilă, iar oamenii au început să se prăbușească. Așa cum au aflat imediat, nu era înțelept

să sari în ajutorul cuiva. Gărzile aveau baionetele pregătite și abia așteptau să îi împungă pe prizonierii care se opreau pentru a-i ajuta pe alții. Cei care cădeau și nu se mai puteau ridica erau împinși cu piciorul în șanțuri și lăsați acolo pentru a fi lichidați mai târziu.

Baionetele japoneze aveau o lungime totală de 76 de centimetri, iar lama măsura 38 de centimetri. Fixată la pușca Arisaka, lungă de 127 de centimetri, soldatul avea la dispoziție o suliță lungă de un metru șaizeci și cinci. Soldații se mândreau cu baionetele lor și erau mereu dornici să le folosească. De fiecare dată când un prizonier se împiedica și cădea – sau pur și simplu se prăbușea –, se alegea cu o înțepătură în fund drept încurajare. Dacă acest gest nu dădea roade, era străpuns cu toată lama și lăsat să sângereze până murea.

Pete a mărșăluit cu capul plecat și cu ochii întredeschiși, încercând din greu să evite praful și arșița. Era în același timp atent la gărzi, care păreau să dispară și să apară ca din senin. Unii dintre japonezi erau compătimitori și deloc dornici să îi bată cu picioarele sau cu pumnii, însă cei mai mulți simțeau o plăcere ciudată purtându-se cu cruzime. Orice fleac îi putea dezlănțui. Când erau tăcuți și aveau fețele serioase, când înnebuneau de furie. Îi băteau pe prizonieri cu pumnii, îi loveau cu ghetele, îi izbeau cu paturile puștilor și îi înțepau cu baionetele. Îi băteau dacă se uitau într-o parte sau în alta, dacă vorbeau, dacă se mișcau prea încet, dacă nu răspundeau la vreo întrebare lătrată în japoneză sau pentru că încercau să-și ajute un camarad.

Cu toții erau brutalizați, dar japonezii manifestau o cruzime aparte față de filipinezi, pe care îi considerau o rasă inferioară. În primele ore de marș, Pete a asistat la uciderea a zece cercetași filipinezi, ale căror cadavre au fost împinse cu picioarele în șanțuri, fiind lăsate să se descompună acolo. În timpul unei pauze, incapabil să creadă, a urmărit o coloană de cercetași: toți aveau mâinile legate la spate și se chinuiau să țină pasul. Gărzile se distrau doborându-i și urmărindu-i cum se rostogoleau în țărână și încercau să se ridice din nou.

Încătușarea prizonierilor nu avea niciun rost. Deși lucrurile erau cumplite, Pete îi mulțumea Cerului că nu era filipinez.

În timp ce înaintau chinuit pe sub soarele neîndurător, oamenii au început să se deshidrateze. În ciuda tuturor problemelor evidente, ei se gândeau doar la apă. Setea era demonul cel mai de temut. Organismele lor reacționau încercând să rețină fluidele. Apoi au încetat să mai transpire și să urineze. Saliva le devenise lipicioasă, iar limbile li se lipeau de dinți și de bolțile palatine. Praful și canicula le provocau dureri de cap insuportabile, care le încețoșau vederea. Și vedeau apă pretutindeni: fântânile arteziene aflate de-a lungul drumului, puțurile de lângă drumuri și șosele, robinetele de la ferme și hambare, pâraiele învolburate pe care le traversau. Gărzile, care le vedeau suferința, beau pe săturate din bidoanele lor sau își stropeau fețele din abundență. Aveau basmale pe care le umezeau și le înfășurau în jurul gâtului.

Când s-au apropiat de ruinele carbonizate ale Spitalului numărul unu, prizonierii au văzut nenumărați pacienți în halate mizere și pijamale de culoare verde rătăcind de colo până colo, neștiind ce să facă sau încotro s-o apuce. Unii aveau membre amputate și erau în cârje. Alții aveau răni sângerânde care ar fi trebuit îngrijite. Spitalul fusese bombardat cu câteva zile în urmă, iar pacienții erau în stare de șoc. Imediat ce i-a văzut, comandantul japonez a dat ordin să fie strânși și adăugați coloanei de marș. Încă o dată, s-a interzis acordarea oricărui ajutor. Unii dintre ei au reușit să mărșăluiască doar o scurtă distanță, după care s-au prăbușit. Au fost apoi azvârliți în șanțuri și lăsați să moară.

Când au întâlnit apoi o aglomerare masivă de camioane și de tancuri japoneze, au fost mânați spre un câmp și li s-a ordonat să stea în soarele arzător. Acest lucru a devenit cunoscut sub numele de „tratament solar" și i-a făcut pe unii dintre prizonieri să ajungă în pragul epuizării. În timp ce așteptau, un prizonier a încercat să fure o gură de apă călâie din propriul bidon, dar a fost văzut de gărzile japoneze. Urlând, soldații au lovit în dreapta și în stânga, apoi au trecut pe la fiecare prizonier, luându-le tuturor bidoanele și vărsând apa pe solul pârjolit. Garda care a golit bidonul lui Pete i l-a aruncat apoi în față cu atâta forță, încât i-a făcut o rană mică deasupra ochiului drept.

După o oră, au reluat marșul. Au trecut pe lângă oameni care fuseseră împunși cu baionetele și cerșeau ajutor în timp ce sângerau de moarte. Au trecut pe lângă americani morți. Au urmărit cu groază cum doi soldați filipinezi erau scoși târâș dintr-un șanț și așezați pe mijlocul șoselei pentru a fi striviți sub șenilele tancurilor. Cu cât înaintau, cu atât mai mulți morți și muribunzi vedeau în șanțuri. Pete era mirat de capacitatea creierului său de a se adapta la carnaj și cruzime, însă curând a ajuns în punctul în care nimic nu îl mai șoca. Arșița, foamea și privarea de apă îi amorțiseră simțurile. Cu toate acestea, furia clocotea în el și ar fi vrut să se răzbune. Se ruga ca într-o bună zi să găsească o cale de a ucide cât mai mulți soldați japonezi. Atât cât era posibil din punct de vedere uman.

A continuat să vorbească, să îi încurajeze și pe alții să mai facă un pas, să urce următorul deal, să mai reziste o oră. Era limpede că, la un moment dat, aveau să primească hrană și apă. Într-o zi, la apusul soarelui, au fost scoși de pe șosea și duși într-un luminiș, unde li s-a permis să se așeze și să se întindă. Nu știau dacă avea să li se dea hrană și apă, însă era o ușurare să se odihnească o vreme. Labele picioarelor le erau acoperite de pustule și aveau crampe puternice. Mulți s-au prăbușit și au adormit. În timp ce Pete moțăia, au sosit alți gardieni, care au început să îi lovească tare cu picioarele pe prizonieri. Li s-a ordonat apoi să se ridice și să formeze o coloană. Marșul a reînceput pe întuneric. Vreme de două ore, au șontâcăit înainte, niciodată îndeajuns de repede pentru a satisface gărzile.

În cursul primei zile, Pete și cei aflați în apropierea lui număraseră trei sute de prizonieri în coloana lor, însă numărul acestora se schimba continuu. Unii se prăbușeau și mureau, alții erau uciși, apoi li se alăturau rătăciții sau coloana lor se amesteca și cu altele. La un moment dat în cursul nopții – cum tuturor li se luaseră ceasurile de mână, nu aveau habar ce oră era –, au fost mânați într-un luminiș și li s-a ordonat să se așeze. Evident, japonezilor li se făcuse foame și sosise ora cinei. După ce au mâncat, s-au deplasat printre prizonieri cu găleți cu apă și i-au dat fiecăruia câte un polonic mic. Deși caldă și calcaroasă, apa era delicioasă. Apoi fiecare prizonier a primit câte o

bilă considerabilă de orez lipicios. Nici măcar o bucată generoasă de friptură cu cartofi prăjiți nu ar fi fost mai delicioasă.

În vreme ce își savurau mâncarea, auzeau focurile unor arme de-a lungul șoselei; curând, au înțeles cu toții ce se întâmpla: „echipele de gunoieri" se aflau în urma lor, lichidându-i pe cei care nu fuseseră în stare să țină pasul.

Chiar dacă doar pentru câteva momente, mâncarea îi retrezise simțurile lui Pete. Încă o dată, se simțea revoltat și șocat de uciderea fără sens a prizonierilor de război americani. Calvarul lui din acel marș al morții avea să mai dureze încă șase zile, iar activitatea echipelor de gunoieri se auzea în fiecare noapte.

După ce au dormit câteva ore într-o orezărie, oamenii au fost treziți, siliți să intre în formație și mânați imediat în marș. După scurta perioadă de inactivitate, multora le-a fost greu să mai meargă, însă au fost „încurajați" de baionetele japonezilor. Șoseaua era înțesată de prizonieri americani și filipinezi.

La răsăritul soarelui, au întâlnit o altă caravană de trupe și de artilerie japoneză. Șoseaua era prea aglomerată pentru prizonieri, astfel că ei au fost conduși spre un câmp din apropierea unei mici ferme. În spatele unui șopron era un mic pârâu, a cărui apă curată bolborosea curgând peste pietre. Sunetul apei ce părea să cânte a devenit înnebunitor. Setea prizonierilor era atât de chinuitoare, încât unii abia mai puteau sta în picioare. Un colonel s-a ridicat curajos și, făcând semn cu mâna spre pârâu, a întrebat dacă oamenii lui puteau bea apă. Un soldat japonez l-a lovit cu patul armei, făcându-l să își piardă cunoștința.

Vreme de cel puțin o oră, prizonierii au stat pe vine și au ascultat susurul apei, timp în care soarele se ridicase pe cer. Convoiul care mărșăluia stârnea nori de praf. Gărzile s-au retras lângă șosea pentru a lua dejunul, alcătuit din turtițe din orez și mango. În timp ce japonezii mâncau, trei cercetași filipinezi s-au târât pe burtă până la pârâu și și-au cufundat capetele în apa răcoroasă. Unul dintre gardieni i-a văzut și i-a alertat pe ceilalți japonezi. Fără să scoată o vorbă, aceștia s-au apropiat până la șase metri de pârâu, au alcătuit un pluton improvizat de tragere și i-au ucis pe filipinezi.

După ce traficul de pe șosea s-a mai potolit, prizonierii au fost îndemnați în grabă să alcătuiască o formație, iar marșul a continuat. „Curând o să primiți mâncare", i-a spus un soldat lui Pete, care a fost pe punctul să îi mulțumească. Deși îl durea cumplit stomacul de foame, setea era cu mult mai imperioasă. Spre mijlocul dimineții, gura și gâtlejul îi erau atât de uscate, încât nu mai putea vorbi. Nimeni nu putea scoate vreo vorbă, astfel că peste prizonieri a coborât o tăcere sumbră. Au fost opriți apoi în apropierea unei mlaștini și li s-a ordonat să se lase pe vine în soare. Un soldat le-a permis să se apropie de marginea unui șanț cu apă stătută și să își umple bidoanele cu apa cafenie, probabil contaminată cu apă de mare. Chiar dacă nu era mortală, cu siguranță putea provoca dizenterie sau vreo boală mai gravă, însă oamenii au băut cu nesaț din apa aceea.

La mijlocul zilei, s-au oprit în apropierea unei tabere și li s-a ordonat să rămână în soare. Apoi aroma inimitabilă a mâncării gătite a ajuns până la ei; unii nu mâncaseră decât o bilă de orez în ultimele treizeci și șase de ore. Într-un cort improvizat, mai mulți bucătari fierbeau orez în câteva cazane mari. Prizonierii i-au urmărit adăugând șiruri de cârnați și bucăți de carne de pasăre în cazanele cu orez, amestecând totul cu linguri lungi din lemn. Dincolo de cort exista un țarc improvizat, protejat de sârmă ghimpată, în interiorul căruia se aflau o sută de cetățeni filipinezi care făcuseră parte din personalul auxiliar și care lucraseră pentru armată. Când au sosit și alte gărzi, a devenit clar că în locul acela avea să li se ofere mâncare. Japonezii au avut parte apoi de o masă consistentă, pe care au mâncat-o din trusele lor de vase. Unul dintre ei s-a apropiat de îngrăditură, a ridicat în aer un șirag de cârnați groși și l-a azvârlit dincolo de sârma ghimpată. Oamenii s-au aruncat asupra lui țipând, zgâriindu-se unii pe alții, apucând la întâmplare și luptându-se. Soldatul râdea din răsputeri, astfel că, imediat după aceea, s-au alăturat și camarazii lui. Situația era atât de amuzantă, încât și alți japonezi s-au apropiat de gardul din sârmă ghimpată ținând în aer picioare de pui și cârnați. Prizonierii

întindeau mâinile, se milogeau, apoi luptau unul cu altul când hrana atingea pământul.

Însă americanilor nu li s-a aruncat nimic. Aceştia nu au avut parte de cină, ci doar de apa cu miros pestilenţial şi de o oră petrecută în soarele torid. Marşul a continuat toată după-amiaza, timp în care şi alţi soldaţi s-au prăbuşit, fiind lăsaţi în urmă.

Pe 12 aprilie, în jur de miezul nopţii, au ajuns în oraşul Orani, aflat la aproximativ cincizeci de kilometri de locul din care porniseră. O asemenea deplasare ar fi fost o încercare deosebită chiar şi pentru soldaţi sănătoşi. Pentru supravieţuitori, era un miracol că ajunseseră atât de departe. În apropiere de oraş au fost dirijaţi pe lângă autostradă, apoi conduşi într-o incintă construită în pripă, care să poată găzdui cinci sute de prizonieri. Când a sosit coloana din care făcea parte Pete, în interior erau deja o mie de oameni. Nu existau latrine, nici hrană sau apă. Mulţi oameni sufereau de dizenterie, iar excrementele, sângele, mucusul şi urina acopereau solul, lipindu-se de tălpile ghetelor. Pretutindeni erau viermi. Nu exista loc suficient pentru ca oamenii să stea întinşi, astfel că încercau să doarmă stând spate în spate; însă muşchii lor, cuprinşi de crampe, făceau ca acest lucru să fie imposibil. Răcnetele celor care îşi pierduseră minţile nu îi ajutau deloc pe ceilalţi. Bolnavi, deshidrataţi, epuizaţi şi morţi de foame, soldaţii nu mai ştiau unde se aflau şi ce făceau. Mulţi delirau, unii erau demenţi, iar alţii erau catatonici, stând în picioare stupefiaţi, ca nişte zombi. Şi erau pe moarte. Unii au intrat în comă şi nu s-au mai trezit. Spre răsăritul soarelui, tabăra era plină de cadavre. Deşi înţelegeau gravitatea situaţiei, ofiţerii japonezi nu le-au distribuit apă şi hrană prizonierilor. În schimb, le-au ordonat celor „mai sănătoşi" să sape morminte nu foarte adânci de-a lungul gardului. Pete, Sal şi Ewing erau încă în putere şi astfel au fost aleşi drept gropari.

Cei care doar delirau au fost închişi într-un şopron din lemn, ordonându-li-se să tacă. Soldaţii aflaţi în comă au fost îngropaţi de vii, pentru că oricum nu mai avea importanţă. Moartea îi aştepta pe toţi în câteva ore. În loc să se odihnească, cei care mânuiau cazmalele au trudit toată noaptea, mai ales că pierderile umane

creşteau, iar morţii erau aşezaţi alături de gardul din sârmă ghimpată.

În zori, porţile s-au deschis, iar gărzile au adus târâş câţiva saci cu orez fiert. Prizonierilor li s-a spus să stea în rânduri ordonate şi să ţină mâinile făcute căuş. Fiecare a primit câte un polonic de orez lipicios, prima lor „masă" după câteva zile. După micul dejun, au fost duşi în grupuri mici spre o fântână arteziană şi li s-a permis să îşi umple bidoanele cu apă. Hrana şi apa i-au calmat pe prizonieri vreme de câteva ore, însă soarele revenise la fel de puternic. Spre jumătatea dimineţii, răcnetele şi ţipetele înnebunite deveniseră un adevărat cor. Jumătate din prizonieri au primit ordin să iasă din incintă şi să revină pe şosea. Marşul a continuat.

CAPITOLUL 26

Anticipând cucerirea peninsulei Bataan, japonezii plănuiau să folosească această zonă pentru a pregăti atacarea insulei Corregidor din apropiere, ultima redută americană. În acest scop, vizau eliberarea zonei de prizonierii americani și filipinezi. Planul era să îi determine să mărșăluiască aproape o sută de kilometri pe vechiul drum național spre depourile de căi ferate de la San Fernando, iar de acolo, să fie transportați în trenuri spre destinațiile lor, diferitele închisori, inclusiv la Camp O'Donald, un vechi fort filipinez pe care japonezii îl transformaseră în lagăr pentru prizonierii de război. Planul impunea dislocarea rapidă a aproape cincizeci de mii de oameni.

Cu toate acestea, cu câteva ore înainte de capitulare, japonezii și-au dat seama că subestimaseră grav situația. Existau șaptezeci și cinci de mii de soldați americani și filipinezi, la care se adăugau douăzeci și șase de mii de civili. Oriunde priveau, japonezii vedeau prizonieri înfometați care aveau nevoie de hrană și apă. Cum de se predase dușmanul dacă avea atât de mulți soldați? Ce se întâmplase cu voința acestora de a lupta? Japonezii nu își puteau stăpâni disprețul și ura față de cei pe care îi capturaseră.

Pe măsură ce marșul continua, iar numărul prizonierilor continua să crească, gărzile japoneze erau silite să grăbească lucrurile. Nu rămânea timp pentru a mânca sau a bea apă, nici timp pentru odihnă, pentru opriri sau pentru ajutarea celor prăbușiți. Nu era timp

pentru îngroparea morților și nici pentru grija față de cei care rămâneau în urmă. Generalii răcneau la ofițeri să se grăbească. Ofițerii îi abuzau de-a dreptul pe soldați, iar aceștia, la rândul lor, își vărsau frustrările asupra prizonierilor. Pe măsură ce coloanele creșteau numeric și încetineau, presiunea devenea tot mai mare, iar marșul, tot mai haotic. Cadavrele înțesau șanțurile și câmpurile, descompunându-se în razele arzătoare ale soarelui. Nori negri de muște năvăleau asupra corpurilor în descompunere, atacate uneori de porci și de câini flămânzi. Stolurile de ciori așteptau răbdătoare pe garduri, iar alte păsări urmau coloana, torturându-i pe prizonieri.

*

Pete le pierduse urma oamenilor din Regimentul 26. El, Sal și Ewing erau încă împreună, dar devenise imposibil să mai țină legătura cu alții. În fiecare zi erau adăugate în coloană grupuri noi de prizonieri slăbiți, după care, a doua zi, acestea erau lăsate în urmă, la diferite tabere. Oamenii se prăbușeau, mureau și erau uciși cu sutele. Apoi Pete a încetat să se mai gândească la altcineva în afară de sine.

În ziua a patra de marș, au pătruns în Lubao. Orașul, cândva foarte activ, cu o populație de treizeci de mii de locuitori, era acum pustiu, sau cel puțin așa părea. Însă locuitorii lui urmăreau totul, de la ferestrele de la etaj. Când coloana s-a oprit, oamenii au început să arunce de sus pâine și fructe pentru prizonieri. Japonezii au devenit frenetici și le-au ordonat acestora să nu se atingă de hrană. Când un adolescent a țâșnit din spatele unui copac și a aruncat o franzelă spre prizonieri, un soldat l-a împușcat pe loc. Prizonierii care reușiseră să ia o îmbucătură sau două au fost scoși din coloană și bătuți. Unul a fost împuns cu baioneta în stomac și atârnat de un stâlp de iluminat public drept avertisment.

Au continuat să mărșăluiască, reușind într-un fel sau altul să găsească voința de a mai face încă un pas, apoi încă un kilometru.

Mureau atât de mulți oameni din cauza deshidratării și a epuizării, încât japonezii au mai scăzut ritmul marșului și le-au permis să își umple bidoanele cu apă, de obicei din șanțurile de pe marginea drumului sau din vreun iaz folosit pentru adăparea vitelor.

În cea de-a cincea zi, coloana de prizonieri a întâlnit un alt convoi lung de camioane grele pline cu soldați. Întrucât acea porțiune de drum era mai îngustă, japonezii le-au ordonat prizonierilor să meargă în șir indian pe ambele acostamente. Faptul că se aflau atât de aproape de americanii murdari și nebărbieriți era extrem de provocator pentru soldații din camioane. Unii îi vedeau pentru prima oară pe dușmanii detestați. Au râs de cei captivi și au aruncat cu pietre în ei, i-au scuipat și i-au blestemat. Când și când, șoferii care vedeau câte un prizonier ieșit cu un pas sau doi din rând îl loveau cu bara de protecție. Dacă omul cădea sub camion, murea imediat. Dacă ateriza în șanț, echipele de lichidatori se ocupau de el mai târziu. Dacă erau loviți și alți prizonieri, soldații japonezi râdeau și făceau haz.

Cu fața plină de praf și sufocându-se, Pete nu a văzut nimic când un soldat s-a aplecat din camion și a rotit pușca, reușind să îl lovească. Patul puștii l-a nimerit în ceafă și l-a doborât, iar el și-a pierdut cunoștința. A căzut într-un șanț noroios, peste un pneu, alături de o căruță carbonizată. Cum Sal și Ewing se aflau în fața lui, nu au văzut nimic din cele întâmplate.

Când șoseaua s-a blocat, prizonierii au fost conduși către o orezărie pentru a îndura un nou tratament solar. Pierzându-și camaradul, Sal și Ewing au început să se intereseze în șoaptă de el. Cineva le-a spus ce se întâmplase. Prima lor reacție a fost să plece în căutarea lui, însă instinctul de conservare le spunea să rămână pe loc. Până și simpla ridicare în picioare atunci când nu era permis atrăgea o bătaie soră cu moartea. Orice efort de a-l găsi pe Pete ar fi fost sinucigaș. Au rămas în tăcere, suferind după prietenul lor și detestându-i tot mai mult pe japonezi. Până în acel moment văzuseră atât de multe cadavre, încât simțurile le amorțiseră, iar emoțiile se estompaseră sau dispăruseră.

Au mărşăluit până după căderea întunericului, apoi li s-a oferit luxul de a dormi într-o orezărie. În apropiere nu exista nicio tabără, nici măcar una improvizată. Gărzile le-au distribuit boluri de orez murdar şi apă, iar cât au încercat să adoarmă, au început să audă inimitabilele pocnete ale armelor de mână ale echipelor de lichidatori. Cei doi s-au întrebat dacă unul dintre acele gloanţe îl nimerise pe Pete Banning.

*

Pete şi-a recăpătat cunoştinţa şi, încă năuc şi ameţit, a avut prezenţa de spirit să se prefacă mort. Îl durea capul cumplit şi simţea o dâră de sânge scurgându-i-se pe ceafă. Coloana părea nesfârşită şi auzea sunetele oamenilor nefericiţi care treceau prin dreptul lui, dar şi uruitul camioanelor, în care soldaţii râdeau, iar câteodată cântau. Auzea gărzile răcnind ordine şi blesteme.

După căderea întunericului, s-a târât prin ţărână şi s-a ascuns sub o căruţă carbonizată. În cele din urmă, convoaiele s-au îndepărtat, dar prizonierii au continuat să sosească. Spre miezul nopţii însă, şoseaua a devenit pustie şi tăcută, cel puţin pentru moment. Pete a auzit apoi pocnete de pistol apropiindu-se şi curând i-a văzut pe membrii echipei de lichidatori în timp ce îi împuşcau pe muribunzi sau pe cei deja morţi. S-a făcut ghem şi a încetat să mai respire. Echipa a trecut mai departe.

Pete s-a hotărât apoi să se târască spre un desiş de copaci şi să încerce evadarea. Dar încotro? Nu ştia. Era sigur că n-avea să ajungă departe, dar oricum era un om mort – aşa că ce mai conta? A continuat să aştepte. Orele s-au scurs şi a adormit buştean.

Apoi o baionetă i-a întrerupt somnul. Un soldat japonez îl apăsa cu vârful acesteia încercând să îl trezească, dar fără a-l răni. Soarele ajunsese pe cer, iar razele erau reflectate de baioneta soldatului, care lui Pete i se părea a fi lungă de treizeci de centimetri. Japonezul i-a zâmbit şi i-a făcut semn să se ridice în picioare, apoi l-a împins spre

drum, unde a nimerit în mijlocul unei alte coloane de fantome în suferință. Mărșăluia din nou. Primii pași i-au provocat dureri, căci picioarele crispate se străduiau să se adapteze din nou la mers, dar a reușit să țină pasul. Nu recunoștea pe nimeni între prizonieri, însă toți arătau deja la fel.

După șase zile, au ajuns la prima destinație, orașul San Fernando. Aici au fost plasați într-o altă tabără improvizată, cu sârmă ghimpată de jur împrejur, dar nu li s-a dat nimic de mâncare. Depășiseră starea de înfometare și toți erau convinși că făceau un marș spre moarte. Condițiile erau mult mai proaste decât până atunci. Tabăra fusese folosită de sute de alți prizonieri, iar solul era acoperit de excremente umane și de sânge. Cadavrele în descompunere atrăgeau muște și viermi în abundență.

San Fernando marca sfârșitul Marșului Morții din Bataan. Fuseseră transferați circa șaptezeci de mii de prizonieri, respectiv șaizeci de mii de filipinezi și zece mii de americani. Pentru Pete, chinul durase șase zile. Pentru alții însă, marșul chinuitor ținuse mai bine de o săptămână. Prizonierii filipinezi fie mureau de boli sau de epuizare, fie erau chiar uciși. Au murit atunci și nenumărați civili filipinezi și doar foarte puțini dintre ei au avut parte de îngropăciune.

Iar ce era mai rău abia atunci urma.

În cursul primei nopți pe care a petrecut-o în lagărul San Fernando, Pete a reușit să își găsească un loc departe de excremente și de alte mizerii și s-a odihnit stând rezemat de sârma ghimpată. Prizonierii erau atât de numeroși, încât șederea în șezut era imposibilă. Cei norocoși care, la fel ca Pete, își găsiseră un locșor, erau mereu sâcâiți să se deplaseze și să le facă loc și altora. Orice simulacru de disciplină dispăruse de multă vreme. Câțiva ofițeri au încercat să stabilească ordinea, dar asta era o sarcină imposibilă. Luptele cu pumnii erau excluse, întrucât oamenii erau mult prea obosiți, așa că doar se înjurau unii pe alții și își aruncau amenințări fără urmări. Cei care își pierduseră mințile rătăceau de colo până colo, călcându-i pe alții în picioare, în timp ce cerșeau mâncare sau

apă. Cei mai mulți dintre prizonieri sufereau de dizenterie și, cum nu existau latrine sau alte locuri în care să se ușureze, nu aveau de ales, astfel că făceau pe ei acolo unde se aflau.

În zori, porțile s-au deschis, iar gărzile s-au năpustit în interiorul lagărului. Răcnind diverse ordine, i-au lovit cu picioarele pe cei care le stăteau în cale și au reușit să îi organizeze pe prizonieri în șiruri de schelete așezate pe sol. Apoi au sosit trei cazane cu orez, iar gărzile s-au apucat să distribuie mâncarea în palmele ținute căuș. Cei aflați mai aproape de poartă au primit hrană, iar când cazanele s-au golit, gărzile au plecat și au închis porțile. Mai puțin de jumătate din prizonieri au ajuns să primească de mâncare, iar cei care au căpătat ceva nu prea s-au arătat dispuși să împartă cu ceilalți.

De dincolo de poartă, gardienii promiteau mai multă mâncare și apă, dar prizonierii știau deja care era adevărul. Pete se aflase prea departe de gard ca să primească acea mână de orez. Nici nu își mai amintea când pusese ultima oară ceva în gură. Din când în când, se uita la fețele supte ale celor din jurul lui, căutându-i în zadar pe Sal și pe Ewing – sau pe cineva pe care să îl poată recunoaște –, dar nu vedea pe nimeni cunoscut. Se blestema pentru faptul că adormise sub căruța carbonizată și pierduse șansa de a evada. Rana de la cap îi sângera, dar nu părea foarte gravă. Se temea de o infecție, dar socotea că aceasta era doar o nouă suferință pe lista tot mai lungă a felurilor în care putea muri. Și ce putea face? Dacă ar fi găsit un doctor, probabil că acesta ar fi fost într-o stare mai gravă decât el.

Pe la miezul zilei, porțile s-au deschis, iar gărzile au început să scoată prizonierii unul câte unul. I-au separat în grupuri de câte o sută, iar când s-au alcătuit cinci asemenea unități, i-au pus să mărșăluiască afară din lagăr și prin oraș. Pete făcea parte din ultimul asemenea grup.

Locuitorii se obișnuiseră deja să vadă americani cu fețe scofâlcite, murdari și nebărbieriți, care erau mânați prin oraș. Îi urau pe japonezi la fel de mult ca și prizonierii și erau hotărâți să îi ajute pe cei din urmă. Le-au aruncat pâine, prăjituri și fructe de la

ferestre și, din motive necunoscute, gărzile nu au intervenit de astă dată. Pete a prins din zbor o banană și a mâncat-o din două înghițituri. Apoi a descoperit o prăjitură mare în praf. Când s-a vădit că paznicii erau indiferenți, o ploaie de alte și alte bucăți de mâncare a căzut peste prizonieri, care culegeau totul și mâncau din mers, fără să slăbească pasul. Dintr-o alee, o femeie a aruncat un fruct de mango spre Pete, care l-a mâncat cu tot cu coajă. Ca și mai înainte, era uimit de cât de repede își revenea doar cu puțină hrană.

S-au oprit apoi la stația de cale ferată, unde îi așteptau cinci vagoane de marfă într-o stare jalnică. Aceste vagoane înguste de marfă erau lungi de șase metri și îndeajuns de late pentru a permite în ele accesul a patruzeci de oameni sau opt cai, catâri sau vaci. Erau cunoscute sub numele de „patruzeci pe o optime". Gărzile au îngrămădit câte o sută de oameni în fiecare vagon și au închis ușile, lăsându-i în întuneric. Prinși umăr lângă umăr, aceștia au început să se sufoce și să aibă probleme grave de respirație. În curând, au început să bată cu pumnii în pereții laterali din lemn și să strige pentru a li se ușura soarta. În timp ce trenul staționa, temperatura a crescut în mod spectaculos, iar prizonierii au început să leșine. Nu exista niciun fel de ventilație în afara câtorva crăpături din pereți, iar oamenii se băteau și se împingeau ca să își apropie nasul de deschizături.

Apoi gărzile și-au ocupat pozițiile pe acoperișurile vagoanelor și au bătut cu paturile puștilor în ele, răcnind: „Liniște, dobitocilor!"

În cele din urmă, trenul a tresărit și s-a legănat, punându-se în mișcare. Pe drum, mulți dintre prizonieri au fost cuprinși de greață și au început să verse. Hrana pe care o devoraseră cu atât de multă râvnă cu o oră în urmă a reapărut ca o masă puturoasă, iar podeaua vagoanelor s-a acoperit în scurt timp de vomă. Duhoarea era imposibil de descris. Aerul era atât de încins și de apăsător din cauza mirosurilor pestilențiale, încât oamenii respirau chinuitor de greu.

Un om a căzut la picioarele lui Pete și a închis ochii. Prima lui reacție a fost să îl îndepărteze cu o lovitură de picior, însă și-a dat seama apoi că omul nu mai respira. Unii dintre cei care mureau nu aveau loc să se prăbușească pe podea.

Când trenul a prins viteză, gărzile au deschis ușile la trei dintre vagoane, permițând ca interiorul lor să se aerisească. Oamenii se luptau unii cu alții ca să ajungă în apropierea ușilor. Unul dintre ei a reușit să sară din vagon, dar a căzut peste un morman de pietre și a rămas acolo nemișcat.

În cele trei ore de călătorie, trenul a trecut prin câteva orășele. Înșirați de-a lungul liniei, localnicii aruncau mâncare și bidoane cu apă spre ușile deschise. Mecanicii erau filipinezi, așa că au încetinit trenul pentru a le permite oamenilor să strângă tot ce se putea din mâncarea aruncată. Aproape toată a fost împărțită.

Când trenul s-a oprit, în cele din urmă, prizonierii au coborât pe peron. Cei care rămăseseră în viață au primit ordin să scoată morții din vagoane. Cadavrele au fost stivuite lângă șine ca lemnele de foc. Zeci de cetățeni filipinezi așteptau cu hrană și apă, dar au fost amenințați de japonezi. Oamenii au mărșăluit o sută de metri și au fost îngrămădiți pe un câmp pentru încă o oră de tratament solar. Pământul aproape că frigea.

Prizonierii știau deja că aveau să fie duși la închisoarea-lagăr de la O'Donnell, unde condițiile erau mai bune. Când au început marșul de peste unsprezece kilometri, era limpede că mulți dintre ei n-aveau să mai ajungă acolo. Pete se aștepta să asiste la uciderea în masă a nevolnicilor, însă gărzile schimbaseră strategia, iar acum le permiteau deținuților mai în putere să îi ajute pe ceilalți. Însă puțini erau îndeajuns de puternici, iar oamenii au început să se prăbușească după primul kilometru și jumătate. Localnicii văzuseră deja nenumărați prizonieri și ascunseseră bidoane cu apă și fructe de mango de-a lungul drumului neamenajat. Deși gărzile au încercat să distrugă și să îndepărteze mâncarea lăsată de localnici cu lovituri de picior, s-au mai întâmplat și miracole. Pete a găsit un bidon cu apă curată și a băut-o fără să fie prins. Chiar nu era greșit să presupună că își datora viața bunătății unui filipinez rămas necunoscut. Când omul aproape scheletic din fața lui a căzut, Pete l-a prins și, petrecându-și un braț pe după umerii lui, l-a dus mai mult târâș pe parcursul următorilor zece kilometri.

Apoi au văzut închisoarea de pe culmea unui deal. În fața lor erau răspândite mai multe clădiri vechi și înfricoșătoare, înconjurate de kilometri de sârmă ghimpată. Turnurile de pază se înălțau amenințător, toate împodobite cu drapelul japonez.

Pete nu avea să uite niciodată acele momente. Însă curând avea să își dea seama că, dacă ar fi știut ce orori îl așteptau la O'Donnell, ar fi sărit din tren și ar fi alergat ca un dement până când ar fi fost oprit cu un glonț.

CAPITOLUL 27

Înainte de război, complexul O›Donnell fusese folosit ca bază temporară pentru o divizie a armatei filipineze, care avea în jur de 20 000 de oameni. Cu foarte puține îmbunătățiri, japonezii îl transformaseră în lagărul cel mai mare pentru prizonierii de război. Se întindea pe 242 de hectare de câmpuri cu orez și zone cu vegetație tropicală, fiind împărțit în câteva incinte mari, de formă rectangulară. Acestea erau împărțite în mai multe șiruri de cazărmi și clădiri, unele dărăpănate, altele neterminate. După căderea peninsulei Bataan, în vechiul fort în stare precară fuseseră înghesuiți 60 000 de deținuți, printre care se numărau și 10 000 de americani. Apa era pe sponci, la fel și latrinele, medicamentele, paturile de spital, sobele și aprovizionarea cu hrană.

Șontâcăind, Pete și ceilalți supraviețuitori au pătruns prin portalul estic, împreună cu alte câteva sute de oameni care ajunseseră la O'Donnell de pe alte insule. Au fost întâmpinați de gărzi purtând cămăși albe și scrobite, înarmate cu bâte ce păreau să fie destinate exclusiv disciplinării oamenilor înfrânți. Dornici să îi impresioneze pe nou-sosiți cu duritatea lor, gărzile au început să îi lovească la întâmplare cu pumnii și să le urle ordine într-o engleză aproximativă, pe care nimeni nu o înțelegea. Oricum, totul era inutil, prizonierii văzuseră deja destule acte de violență. Astfel, nu numai că nu erau impresionați, dar nici nu mai puteau riposta și nici nu mai aveau voința de a rezista. Au fost apoi îmbrânciți și trași pe un teren de

paradă spațios, unde li s-a cerut să stea în poziție de drepți, în rânduri perfecte. Cât timp s-au copt în soare, au sosit și alți prizonieri. Au fost percheziționați din nou, de parcă ar fi avut prilejul să procure ceva de valoare pe drum.

După o oră, în fața unei clădiri care slujea drept sediu al comandantului s-a creat agitație. Mărețul om s-a apropiat de prizonieri purtând o uniformă caraghioasă, ce includea pantaloni bufanți și cizme de călărie înalte până la genunchi. Era un individ ridicol, care însă se socotea extrem de important.

A început apoi să urle, având drept interpret un filipinez nenorocit care se străduia să țină pasul cu tirada lui. Comandantul le-a spus mai întâi că nu erau prizonieri de război onorabili, ci niște captivi lași. Capitulaseră, ceea ce era un păcat de neiertat. Și, fiind lași, n-aveau să fie tratați ca niște soldați adevărați. A adăugat apoi că ar fi dorit să îi ucidă pe toți, însă el trăia după codul unui războinic adevărat, iar adevărații războinici se arătau îndurători. Cu toate acestea, dacă oamenii aveau să nesocotească vreuna dintre regulile instituite în lagăr, era încântat să îi execute. Apoi s-a lansat într-o expunere întortocheată și vehementă despre rasă și politică, din care reieșea că japonezii erau desigur superiori, întrucât câștigaseră războiul, învingând America, dușmanul lor dintotdeauna, și așa mai departe. Când și când, interpretul rămânea cu mult în urma șuvoiului de vorbe și era limpede că inventa fraze, în timp ce comandantul aștepta ca sclipitoarele lui cuvinte să fie redate în engleză.

În starea lor jalnică, cei mai mulți prizonieri abia dacă îi puteau acorda atenție. Cât despre amenințări, se întrebau ce altceva le-ar mai fi putut face japonezii – în afară de a-i decapita, probabil.

Comandantul lagărului a răcnit în gol până când a obosit, apoi s-a întors brusc și s-a îndepărtat, fiind urmat de suita lui de lingăi. Prizonierii au fost împărțiți după țara din care proveneau. Exista un lagăr pentru filipinezi și altul pentru americani.

Generalul Ned King fusese numit de comandant șeful prizonierilor, iar acesta i-a întâmpinat pe oamenii lui la cea de-a doua poartă. Le-a strâns mâinile și le-a urat bun venit, apoi, când ei s-au adunat în jurul lui, le-a spus:

– Domnilor, țineți minte! Nu voi ați cedat, ci eu. Eu am hotărât capitularea. Eu v-am predat dușmanului. Voi nu v-ați predat. Eu sunt răspunzător pentru asta. Voi duce singur această povară. Tot ce vă cer este să respectați ordinele date de japonezi ca să nu îi provocăm și mai mult.

Nou-sosiții au fost preluați apoi de ofițerii lor, pentru orientare și o prezentare a regulilor. Cei din Regimentul 26 de Cavalerie fuseseră dispersați și a apărut o oarecare confuzie privind numele ultimului său comandant. Pete a fost inclus într-un grup din Regimentul 31 de Infanterie și dus în noul lui cămin, o clădire dărăpănată lată de 4,2 metri și lungă de 6 metri, cu acoperișul parțial din bambus, care arăta de parcă ar fi fost sfârtecat de furtună. Oamenii erau expuși la soare și la ploaie. Nu existau paturi sau saltele, ci doar două polițe lungi din stâlpi de bambus spintecați, legați cu ratan. Oamenii, treizeci la număr, dormeau pe lemnul de bambus. Cei mai mulți nu aveau pături. Când Pete a întrebat un sergent ce se întâmpla atunci când ploua, a fost informat că oamenii se adăposteau sub stâlpii din bambus.

O'Donnell avea doar o fântână arteziană cu o pompă funcțională, iar aceasta trimitea apa printr-o țeavă groasă de un centimetru către ambele lagăre, filipinez și american. Pompa funcționa ocazional, dar deseori motorul ei pe benzină bolborosea și se oprea. Și, cum era criză de benzină, japonezii lăsau rezervorul să se usuce pentru a fi conservat.

La fel ca toți ceilalți, și Pete voia apă cu disperare. Numeroși oameni triști stăteau la coadă pentru apă și Pete li s-a alăturat. Mergând de-a lungul coloanei, a observat privirile pierdute și înfrânte ale sutelor de oameni. În timp ce așteptau, nimeni nu vorbea. A trebuit să stea la coadă vreme de șapte ore pentru a-și umple bidonul.

La căderea întunericului, prizonierii au fost aliniați și puși să se așeze. S-a servit cina, care consta într-o lingură de orez. Nu existau carne, pâine și fructe. După ce au mâncat, oamenii s-au dus la barăcile lor, care nu erau luminate. Nu aveau nimic de făcut, ci doar să înfrunte aventura nocturnă a somnului. Lui Pete i-a fost

imposibil să-și găsească locul pe polița din bambus și, într-un târziu, s-a ghemuit într-un morman de ierburi aflat într-un colț.

Avea gura uscată și lipicioasă și tânjea după apă. Starea permanentă de foame era îndeajuns de dureroasă, însă lipsa apei îi înnebunea pe oameni. Abia dacă exista suficientă apă pentru băut, gătit și funcționarea spitalului, astfel că nicio picătură nu se risipea în alt scop. Pete avea pielea murdară și iritată pe unele porțiuni din cauza lipsei igienei. Nu făcuse baie de săptămâni întregi și nu se bărbierise dinainte de capitularea din Bataan. Hainele îi ajunseseră niște zdrențe și nu avea posibilitatea de a le spăla. Își aruncase ultima pereche de chiloți în urmă cu două zile. Nici nu-și mai amintea când se spălase ultima oară pe dinți și pe gingii, iar dantura îl durea din cauza hranei foarte proaste. Mirosea ca o hazna ambulantă și își dădea seama de asta fiindcă toți prizonierii duhneau.

În prima noapte petrecută la O'Donnell, un tunet asurzitor i-a trezit pe Pete și pe camarazii săi. Se apropia furtuna. Când a început ploaia, mii de oameni au ieșit în aer liber împleticindu-se și au privit spre cer. Au deschis gurile, și-au desfăcut brațele și au lăsat șuvoaiele de apă rece să îi scalde. Ploaia a ținut multă vreme și a transformat aleile în șanțuri pline de noroi, dar ei au rămas în furtună, savurând apa și bucurându-se că se puteau curăța. În zori, Pete a mers prin noroi până la spital. I se spusese că era recomandabil să ajungă acolo devreme. Era un loc mizer, populat de muribunzi, oameni dezbrăcați până la piele, mulți dintre ei zăcând pe podea în propriile dejecții și așteptând să primească ajutor. Un doctor s-a uitat la rana de la ceafa lui și a socotit că îl putea ajuta. Pete avusese noroc; rana nu se infectase. Cu o foarfecă electrică, doctorul i-a ras scalpul, apoi i-a tuns și barba. Era revigorant, iar Pete s-a simțit imediat ceva mai bine. Doctorul nu avea niciun fel de anestezic, așa că Pete a strâns din dinți cât timp acesta i-a pus șase copci pentru a închide rana. Doctorul era fericit să aibă un pacient pe care îl putea trata, explicând în timp ce lucra că pentru alții nu mai putea face mare lucru. I-a dat lui Pete

antibiotice, iar el i-a mulțumit și s-a grăbit să se întoarcă la baracă, sperând să primească mâncare.

Dejunul a constat tot în orez, la fel ca și prânzul și cina. Era orez murdar, deseori infestat cu gândăcei și ploșnițe ale cerealelor, dar și cu mucegai – nu avea nicio importanță însă, pentru că oamenii flămânzi mâncau orice. Orezul era fiert și subțiat apoi într-o zeamă. Câteodată, apăreau și urme de carne – vită sau bivol de apă –, însă porțiile erau atât de mici, încât abia dacă puteau simți gustul ei. Bucătarii adăugau rareori legume fierte, atâtea cât puteau găsi, însă acestea nu aveau niciun gust. Fructe nu existau. Pentru că sufereau de foame între mese, oamenii mâncau frunze și iarbă, iar curând toată vegetația de la O'Donnell a dispărut. Iar când nu aveau nimic de mâncat, prizonierii lipsiți de vlagă se ghemuiau la umbră, dacă o găseau, și discutau despre diverse feluri de mâncare.

Mulți mureau de malnutriție. În medie, primeau hrană cu o valoare nutritivă de o mie cinci sute de calorii, respectiv jumătate din rația necesară supraviețuirii. Având în vedere că foarte mulți răbdaseră de foame vreme de patru luni în Bataan, dieta de la O'Donnell era ucigătoare – iar asta în mod intenționat.

În Filipine exista hrană din belșug, la fel și apă.

Lipsa acestora nu făcea decât să agraveze bolile pe care oamenii le contractaseră. Fiecare prizonier suferea de ceva: malarie, febră tropicală, scorbut, beri-beri, icter, difterie, pneumonie, dizenterie sau combinații ale acestora. Jumătate din ei aveau dizenterie încă de la sosire. Ofițerii au organizat echipe pentru săparea de latrine, dar acestea s-au umplut curând și au dat pe afară. Unii erau atât de afectați de stările diareice violente, încât nu mai puteau merge și se scăpau pe ei acolo unde stăteau întinși. Mulți chiar au murit din această cauză. Fără medicamente și având o dietă extrem de sărăcăcioasă, dizenteria a devenit curând epidemică. Întreaga închisoare duhnea ca o hazna uriașă.

Pete suferise două crize ușoare de dizenterie după Crăciun, dar reușise să obțină analgezice de la doctori. În cea de-a doua zi petrecută la O'Donnell, a început să simtă dificultăți la respirație și o stare acută de oboseală. Apăruseră semne prevestitoare de rău și,

la fel ca toți ceilalți prizonieri, a pierdut câteva ore întrebându-se ce boală îl păștea. Având crampe la stomac, bănuia că suferea de dizenterie. Însă după prima diaree cu sânge, a aflat sigur. Primele câteva zile aveau să fie cele mai neplăcute.

Noul lui prieten era Clay Wampler, un cowboy din Colorado care fusese mitralior în Regimentul 31. Clay împărțea cu Pete un loc în baracă. Cu ajutorul său, Pete a ajuns la spital pentru a obține analgezice, însă cererea era atât de mare, încât era aproape imposibil să poți obține. Clay s-a dovedit a fi un asistent îndatoritor, spunând în glumă că era bucuros să-l ajute pe Pete pentru că și el se aștepta la aceeași atenție dacă avea să fie lovit de acea boală blestemată. În a treia zi, Pete s-a simțit cumva ușurat când și-a dat seama că acea criză nu era la fel de gravă precum altele la care asistase. Dizenteria ucidea mulți oameni. Alții sufereau vreme de o săptămână de crampe și diaree, după care scăpau.

În noaptea aceea, Pete s-a trezit scăldat în sudoare, având frisoane violente. Văzuse suficient de multe cazuri de malarie ca să cunoască semnele prevestitoare ale acestei boli.

*

Oamenii care mai rămăseseră din Regimentul 26 de Cavalerie erau găzduiți în partea de nord-est a complexului, extrem de departe de locul în care se găsea Pete. Când se retrăsese din Bataan, regimentul era aproape complet și funcțional, având patruzeci și unu de ofițeri americani și aproximativ patru sute de cercetași filipinezi. La începutul asediului, cavaleria se dovedise ineficientă în junglele înșelătoare din peninsulă, iar caii fuseseră curând sacrificați, întrucât foamea devenise un nou dușman. Pe 9 aprilie, în ziua capitulării, Regimentul 26 pierduse paisprezece luptători și aproape două sute de cercetași. La O'Donnell se aflau treizeci și șase de americani, printre care Sal Moreno și Ewing Kane. Despre șase dintre cei care lipseau se știa că muriseră, iar printre aceștia se număra și Pete Banning. Alții scăpaseră de capturare și erau în

libertate, inclusiv locotenentul Edwin Ramsey, comandantul ultimei șarje de cavalerie de la Morong. Ramsey era în drum spre munți, unde avea să organizeze o armată de gherilă.

La comanda Regimentului 26 era maiorul Robert Trumpett, un absolvent de la West Point originar din Maryland. Sosise la O'Donnell cu două zile înaintea lui Pete și se ocupa de organizarea oamenilor lui într-o unitate de supraviețuire. Asemenea celorlalți, și ei sufereau de foame, deshidratare, epuizare, răni și boli precum febra tropicală și malaria. Supraviețuiseră marșului morții și își dădeau seama că erau obligați să supraviețuiască și condițiilor de la O'Donnell. Trumpett a pregătit o listă a celor șase oameni uciși în luptă sau în timpul marșului și a reușit să i-o predea generalului Ned King. Generalul le ceruse tuturor comandanților să facă același lucru, pentru ca familiile de acasă să poată fi înștiințate.

Patru dintre cei șase muriseră în luptă și se știa că doi dintre ei fuseseră înmormântați. Pete și un alt locotenent muriseră în timpul marșului, iar cadavrele lor puteau fi recuperate.

Generalul King i-a cerut comandantului lagărului să transmită numele morților și ale prizonierilor unui personal administrativ american care lucra sub arest la domiciliu în Manila. La început, comandantul a refuzat, însă ulterior, când superiorii i-au ordonat asta, și-a schimbat părerea. Japonezii se mândreau cu numărul mare de pierderi americane și voiau ca acest lucru să fie cunoscut.

*

Spitalul era o adunătură de colibe firave din bambus, ridicate pe stâlpi. Existau cinci rezerve, clădiri lungi fără paturi, fără pături sau cearșafuri. Pacienții zăceau unul lângă altul pe podea, unii în chinuri, alții în comă, alții deja morți. În condiții normale, spitalul putea primi în siguranță două sute de pacienți. Spre sfârșitul primăverii, peste opt sute de oameni erau aliniați pe podele, așteptând medicamente care nu aveau să sosească niciodată. Cei mai mulți urmau să moară.

La scurtă vreme după sosirea șuvoaielor de prizonieri la O'Donnell, spitalul a devenit mai curând o morgă decât un loc în care oamenii aveau să fie vindecați. Doctorii și restul personalului – majoritatea suferind de una sau mai multe maladii – practic nu aveau medicamente. Lipseau până și cele de bază, precum chinina, contra malariei, ori paregoricele, contra dizenteriei, ori vitamina C, contra scorbutului. Multe dintre lucrurile absolut necesare – benzi, tifon, dezinfectante, aspirină și altele – erau aduse prin contrabandă de la alte spitale. Practic, japonezii nu se ocupau deloc de aprovizionarea spitalului.

Doctorii se vedeau siliți să tezaurizeze medicamentele și le administrau doar oamenilor care evidențiau semne că aveau să supraviețuiască. Administrarea de medicamente într-un caz grav era, în realitate, o risipă. Când aprovizionarea a scăzut, doctorii au inventat, pur și simplu, un sistem de loterie pentru a stabili câștigătorii.

Clay l-a dus târâș pe Pete la spital și, în cele din urmă, a reușit să încolțească un doctor. I-a explicat că prietenul lui nu suferea doar de dizenterie, ci și de malarie, și că părea să se stingă cu repeziciune. Doctorul i-a răspuns că îi părea rău, dar nu avea nimic. Clay auzise zvonuri despre o piață neagră, care putea pune la dispoziție unele dintre medicamentele cele mai obișnuite. L-a întrebat pe doctor despre aceasta, dar el s-a prefăcut că nu știe nimic. Totuși, în timp ce plecau, doctorul i-a șoptit:

– În spatele rezervei patru.

Acolo, stând la umbra unui copac, se afla un american plinuț care avea în față un pachet de cărți de joc. Pe o masă improvizată, părea să facă un fel de joc la care era nevoie de un singur participant. Faptul că nu era slab precum ceilalți prizonieri sugera destul de clar că el controla sistemul. Când se predaseră, Clay observase câțiva americani captivi aproape supraponderali. În general, aceștia erau mai vârstnici și lucrau undeva în uriașul abis al administrației armatei. Când fuseseră siliți să mărșăluiască, mulți dintre ei cedaseră cu repeziciune.

Dar individul acela nu mărșăluise. Și nici nu ratase multe mese. Era bine clădit, având un piept lat, brațe musculoase și gâtul scurt.

Pe față avea un rânjet care l-a indispus imediat pe Clay. Omul a distribuit câteva cărți pentru sine, apoi a ridicat ochii spre Clay și l-a întrebat:

– Ai nevoie de ceva?

Clay i-a dat drumul lui Pete, care a reușit să stea pe picioare fără ajutor, și a evaluat situația. Nu numai că nu îi plăcea, dar îl și înfuria.

– Da, prietenul meu are nevoie de chinină și de analgezice, a spus Clay. Mi-a șoptit cineva că ai avea așa ceva.

Pe măsuța omului, alături de pachetul de cărți, erau patru recipiente mici cu pastile. Negustorul a aruncat o privire spre recipiente, apoi a zis:

– Mai am câteva pastile. Un dolar bucata.

Fără să se controleze sau să-l avertizeze cumva, Clay a mârâit:

– Sac de rahat care suge sângele oamenilor!

Apoi a atacat, lovind măsuța cu piciorul și făcând cărțile și recipientele să zboare cât colo. Omul a sărit în picioare și a răcnit: „Ce dracu' e asta?" A dat să îl lovească pe Clay, care înaintase spre el. Dar acesta s-a lăsat pe vine și, cu un upercut de dreapta, l-a nimerit pe individ exact în testicule. În timpul ciocnirii, omul a scos un răcnet și s-a prăbușit în țărână. Clay l-a lovit cu ferocitate în față, apoi s-a lăsat în genunchi și l-a izbit cu putere, copleșit de epuizare, de foame, de deshidratare și de tot ce simțea în acele momente. Uitase de toate acum, când, în sfârșit, după zile întregi în care dorise să riposteze și să-și ucidă dușmanii, putea să opună puțină rezistență, dar și să se răzbune. După vreo zece pumni dați în fața individului, s-a oprit și s-a ridicat încet.

– Fiu de curvă josnic ce ești! Iei câte un dolar de la oameni care sunt pe moarte. Ești mai prejos decât japonezii.

Negustorul nu era încă înfrânt. A reușit să se ridice în patru labe, fără îndoială simțind dureri mai mari în vintre decât în fața însângerată, apoi a ajuns în picioare, deși încă destul de nesigur. Aruncând o privire în jur, a observat că deja se strânseseră numeroși oameni. Nimic nu era mai plăcut decât o luptă cu pumnii așa cum se cuvenea, pentru că foarte puțini dintre prizonieri aveau

energia necesară să înceapă o asemenea confruntare și să o și încheie.

Negustorul sângera din nas și buze, precum și dintr-o tăietură de deasupra ochiului drept, dar a decis să nu rămână la pământ. Șchiopătând din cauza durerilor din vintre, s-a apropiat de Clay și a mârâit:

– Fiu de târfă ce ești!

Nici nu ieșise bine de pe buzele lui cuvântul „târfă" când un pumn l-a izbit cu o asemenea viteză, încât spectatorii abia dacă l-au văzut. Cu două lovituri stânga-dreapta, perfect coordonate, Clay l-a rănit și mai tare, făcându-l să sângereze abundent. Negustorul nu era mare boxer și nu se încăierase niciodată cu un cowboy, astfel că, în timp ce s-au luptat, i-a fost foarte greu să își nimerească adversarul. Dezlănțuit, Clay îi dădea roată, închipuindu-și că lovește un japonez. O dreaptă la bărbie l-a făcut pe negustor să se prăbușească din nou. A căzut peste placa din lemn pe care o folosea drept masă, iar Clay, încă plin de furie, a apucat-o și l-a lovit pe nefericitul lui adversar. Zgomotele făcute de lemnul care lovea în țeasta negustorului au devenit cumplite, dar Clay nu părea că se mai putea stăpâni. Văzuse atâta moarte până atunci, încât viața nu mai valora mare lucru – și cui îi păsa dacă ucidea un om pe care îl socotea mai josnic decât un japonez?

O gardă cu baioneta montată la pușcă a apărut din senin alături de el și l-a împuns ușor în spate. Clay a încetat să lovească, apoi s-a uitat la soldat și a luat poziția de drepți. Încercând să își controleze respirația, a constatat brusc că era la capătul puterilor.

Soldatul i-a zâmbit și a spus:

– Nu te opri. Mai luptă.

Clay s-a uitat la fața umflată a negustorului. Apoi l-a privit pe Pete, care, stând în picioare sub un copac, i-a făcut semn din cap că nu era cazul să continue. S-a uitat apoi spre prizonierii cu chipuri supte care se grăbiseră să ajungă acolo pentru a urmări lupta aceea.

Când l-a privit din nou pe japonez, a spus doar atât:

– Nu. Am terminat.

Garda a ridicat baioneta și, împungându-l cu vârful ei în piept, a făcut un semn din cap către omul aflat în țărână și i-a zis:

– Ucide-l!

Dar Clay a ignorat baioneta și a răspuns:

– Nu. Fă tu asta.

S-a retras un pas, așteptându-se ca japonezul să se repeadă spre el și să încerce să-l omoare; însă acesta și-a coborât pușca și s-a uitat lung la Clay în timp ce se îndrepta spre copac pentru a-și ajuta prietenul. Mulțimea s-a dispersat treptat când negustorul a început să-și revină și să se miște.

Pete își găsise un nou prieten. O oră mai târziu, se ascundeau de soare în spatele barăcii, sub un copac. Duhoarea din interiorul clădirii lor devenise atât de supărătoare, încât era de preferat să o evite. Pe când discutau cu alți prizonieri pentru a-și omorî timpul, același soldat japonez și-a făcut apariția și i s-a adresat lui Clay, care s-a ridicat în picioare, a făcut o plecăciune și a rămas cu fața spre el, așteptându-se la ce era mai rău. Însă acesta a scos din buzunar o sticluță, pe care i-a întins-o lui Clay, făcând semn din cap spre Pete.

– Pentru prietenul tău.

Apoi a făcut o întoarcere la stânga perfectă și a plecat cu pași apăsați.

Pastilele de chinină erau salvatoare pentru Pete, dar și pentru alții din baraca lui.

CAPITOLUL 28

Potrivit ritualului ei, la ora şase dimineaţa Nineva a lăsat mâncarea pentru masa de seară pe sobă şi a plecat spre căsuţa ei. Aflată la fereastra dormitorului ei, Liza a urmărit-o îndepărtându-se, recunoscătoare din nou că servitoarea plecase, iar membrii familiei rămăseseră singuri. În cei nouă ani în care Liza trăise în casa cea mare, ea şi Nineva învăţaseră să se accepte. Deseori stăteau alături făcând conserve din fructele sau din legumele din grădină sau discutând despre copii. După plecarea lui Pete, se sprijineau zilnic una pe alta, fiecare străduindu-se să pară mai tare decât cealaltă. În faţa copiilor, erau stoice şi încrezătoare că Aliaţii aveau să câştige războiul şi că Pete avea să vină acasă curând. Ambele vărsau multe lacrimi, dar întotdeauna în singurătate.

Pe 19 mai, într-o zi de marţi, familia lua cina, discutând despre vară. Vacanţa începea a doua zi, iar Joel şi Stella abia aşteptau cele trei luni care urmau. El avea şaisprezece ani şi, deşi era cel mai mic din clasa lui, era un adolescent matur, pe cale să devină adult. Sora lui avea cincisprezece ani şi urma să treacă în clasa a X-a. Amândoi voiau să călătorească, fie la New Orleans, fie în Florida, însă adevărul era că nu se puteau face planuri clare. Nu mai primiseră ştiri de la tatăl lor de peste patru luni, iar această incertitudine le domina viaţa.

Apoi Mack a început să latre când lumina unor faruri a măturat zona, ajungând şi în bucătărie. Se apropiase un automobil, care

ajunsese deja în fața casei. Cum nu așteptau pe nimeni, cei trei s-au uitat temători unul la altul. Liza a sărit în picioare și a spus:

– A venit cineva. Mă duc să văd cine e.

În fața ușii principale erau doi bărbați în uniforme militare. Un moment mai apoi, amândoi ședeau în camera de oaspeți, cu fața spre membrii familiei, aflați pe o canapea. Liza stătea între Joel și Stella și îi ținea strâns de mâini. Stella era deja în lacrimi.

Cu un aer solemn, căpitanul Malone a spus:

– Îmi pare rău că vă aduc vești proaste și vă cer iertare. Locotenentul Banning este dat dispărut și se presupune că a murit. Nu știm cu siguranță asta, întrucât unitatea lui nu a reușit să îi recupereze cadavrul. Însă, având în vedere condițiile, oamenii care erau cu el sunt aproape siguri că a murit. Încă o dată, îmi pare rău.

Stella și-a lăsat capul să cadă în poala mamei ei. Liza i-a cuprins pe cei doi copii și i-a strâns mai aproape de ea. Aceștia au început să plângă, ținându-se strâns, în vreme ce ofițerii au rămas cu privirile spre podea. N-ar fi vrut să îndeplinească această misiune, însă primiseră ordin, iar acum întreprindeau astfel de vizite groaznice aproape în fiecare zi în partea de nord a statului Mississippi.

Liza a scrâșnit din dinți și a întrebat:

– Ce înseamnă „se presupune că a murit"?

– Înseamnă că nu s-a recuperat cadavrul, a răspuns căpitanul Malone.

– Deci mai există șanse ca el să fie în viață? a întrebat Joel, ștergându-și obrajii.

– Da, există această șansă, dar vă previn că, în condițiile actuale, oamenii care au fost împreună cu locotenentul Banning sunt aproape siguri că a fost ucis.

– Ne puteți spune ce s-a întâmplat? a întrebat apoi Liza.

– Avem câteva amănunte, dar nu multe, așa că nu sunt sigur cât de precise sunt relatările, doamnă. Locotenentul Banning a fost capturat când forțele aliate s-au predat în fața japonezilor în Insulele Filipine. Asta s-a întâmplat luna trecută, pe 9 sau pe 10

aprilie. Soldații mergeau în marș spre un lagăr de prizonieri de război când el a fost rănit și lăsat în urmă, la fel ca mulți dintre ei. Atunci a fost ucis de soldații japonezi.

În acele momente, nu avea absolut nicio importanță cum murise. Șocul făcea ca niciun amănunt să nu mai conteze. Oribilul adevăr era că Pete Banning dispăruse, iar ei n-aveau să-l mai vadă vreodată. Soț, tată, patriarh, prieten, stăpân, frate, vecin și cetățean de vază. Existau mulți care împărtășeau durerea lor.

Au plâns îndelung, iar când nu au mai avut nimic de adăugat, ofițerii s-au ridicat în picioare, și-au exprimat din nou condoleanțele și au părăsit casa.

Liza nu dorea decât să se retragă în dormitorul ei, să încuie ușa, să se bage sub așternuturi și să plângă până când avea să adoarmă. Însă asta ar fi fost doar o acceptare a situației și nu reprezenta o soluție. Avea doi copii minunați, care acum aveau nevoie de ea mai mult ca oricând; și, cu toate că voia să se prăbușească și să plângă la nesfârșit, s-a îndreptat de spate și a făcut primul pas.

– Joel, ia camioneta și du-te la Florry! Adu-o aici! Pe drum, oprește-te și anunț-o pe Nineva. Spune-i lui Jupe să se suie pe cal și să îi anunțe pe negri.

Vestea s-a răspândit cu rapiditate, astfel că, după o oră, curtea din fața casei era plină de mașini și de camionete. Liza ar fi preferat să își petreacă prima noapte într-un doliu tăcut, doar cu Florry și copiii. Însă lucrurile nu se făceau astfel în Sudul rural. Dexter și Jackie Bell au sosit în primul val și au rămas câteva momente singuri cu membrii familiei Banning. Dexter a citit din Scripturi și a rostit o rugăciune. Liza le-a explicat că familia nu era pregătită să se confrunte cu o întreagă hoardă de îndoliați cu bune intenții, apoi s-a retras în dormitorul ei, în vreme ce Dexter le-a cerut cu discreție oamenilor să revină mai târziu. La ora zece seara, oamenii continuau să sosească.

În Clanton nu se mai vorbea despre nimic altceva. La ora opt dimineața, Dexter a deschis sanctuarul Bisericii Metodiste, astfel ca oamenii care îl cunoscuseră pe Pete să se poată opri pentru a se ruga câteva momente. În primele ore de după aflarea tragediei, s-a

vorbit mult despre faptul că fusese dat dispărut și că nu fusese declarat mort în mod oficial. Așadar, existau speranțe, iar speranța i-a îndemnat pe prietenii și pe vecinii lui să se roage îndelung și intens.

Spre sfârșitul dimineții, Dexter și Jackie au revenit la casa familiei Banning pentru a sta cu Liza și copiii ei, care încă nu erau în stare să primească mulțimea de oameni. Cu discreție, i-a îndemnat pe aceștia să plece, iar ei i-au dat ascultare. Au sosit mai târziu în automobile supraîncărcate, aducând prăjituri, plăcinte, tocăniță, hrană de care nimeni nu avea nevoie, însă acestea erau tradițiile care se respectau în Sud. După câteva cuvinte discrete schimbate cu Dexter și după ce și-au dat seama că n-avea să li se permită să o strângă în brațe pe Liza și să plângă odată cu ea, oamenii s-au retras în tăcere.

Liza a luat hotărârea să renunțe la orice serviciu religios în memoria lui Pete câtă vreme exista o șansă ca soțul ei să fie încă în viață. Ea și copiii aveau să se concentreze asupra acestui aspect, ignorând vestea proastă. Ori măcar aveau să încerce. Odată cu scurgerea zilelor, Liza se vedea tot mai rar cu prietenele apropiate, lucru care se întâmpla și în cazul lui Joel și al Stellei. Treptat, starea de șoc s-a estompat, dar durerea încă era copleșitoare.

S-au instaurat apoi câteva obiceiuri care să mențină starea de normalitate. Familia lua mesele împreună, având-o pe Nineva cu ei, care stătea mereu încruntată. Dexter Bell venea în fiecare zi de lucru în jurul orei zece dimineața pentru un mic serviciu religios – un verset sau o scriptură, un cuvânt de consolare sau o rugăciune meditativă. Jackie îl însoțea rareori.

La două săptămâni după primirea veștii, Florry i-a dus pe Joel și pe Stella într-un weekend prelungit în Memphis. Liza a insistat ca ei să plece, pentru a scăpa de deprimarea care domnea în casă, dar și pentru a se bucura de o oarecare distracție. Florry avea câteva prietene excentrice în Memphis, care puteau face pe oricine să zâmbească. Ea și copiii s-au cazat la hotelul Peabody. Joel ocupa o

altă cameră decât cea în care fusese conceput, deși nu avea să afle asta niciodată.

În timp ce Florry și copiii erau plecați, Dexter Bell sosea în fiecare zi pentru rugăciunea de dimineață. El și Liza stăteau în camera de zi și discutau încet. Din bucătărie, Nineva asculta fiecare vorbă rostită de ei.

*

Unele dintre analgezicele procurate de pe piața neagră au dat rezultate, iar cea de-a treia criză de dizenterie a lui Pete s-a ameliorat, chiar dacă nu a trecut cu totul. Malaria de care suferea persista. Putea trăi cu starea aceea, deși uneori frisoanele și febra îl făceau să se întindă pe pământ și să tremure din tot corpul. Avea halucinații și se credea din nou acasă.

El și Clay stăteau în umbra barăcii și urmăreau defilarea cadavrelor care erau duse spre cimitirul aflat dincolo de drum. Spre sfârșitul lunii aprilie, mureau zilnic câte douăzeci de americani. În luna mai, numărul morților crescuse la cincizeci. Iar în iunie, se ajunsese la o sută de morți pe zi.

Moartea era pretutindeni. Cei care erau în viață se gândeau la moarte pentru că vedeau nenumărate cadavre, care deseori erau stivuite la întâmplare. Se gândeau la moarte pentru că și pe ei îi aștepta acest deznodământ. Flămânzeau tot mai mult în fiecare zi, apropiindu-se de o prăbușire din care nu aveau să își mai revină. Bolile se răspândeau cu repeziciune și nu exista nicio cale de a le opri. Astfel, era inevitabil să nu fie loviți de vreuna dintre ele, care să le aducă o moarte chinuitoare.

Pete vedea oameni care abandonau lupta și mureau, iar de câteva ori se simțise și el tentat să renunțe. Viața tuturor atârna de un fir de păr și doar cei cu o voință de fier reușeau să supraviețuiască. Renunțarea nu aducea durerea, în vreme ce viața însemna să se trezească în fiecare dimineață pentru a înfrunta încă o zi în iad. Unii

erau hotărâți să se agațe de orice speranță și să supraviețuiască, indiferent cum îi trata dușmanul, în timp ce alții deveneau prea sătui de suferință și închideau ochii.

Pete a supraviețuit gândindu-se la soție, la copii și la fermă, dar și la îndelungata și bogata istorie a familiei lui în comitatul Ford. Își amintea povești pe care le auzise în copilărie despre vechi războaie, bătălii și conflicte, toate istorisiri pline de culoare care se transmiseseră din generație în generație. Se gândea la Liza și la zilele minunate de la Peabody, când își petreceau nopțile împreună, deși era un lucru cu totul nepermis pentru perechile care se respectau, în anii '20. Se gândea la trupul ei și la dorința constantă de a obține plăcerea fizică. Își amintea cum vânase și pescuise cu Joel în pădurea de pe pământul lor, aducând acasă căprioare, curcani, iepuri, plătici și pomoxis, pe care le curățau lângă hambar și i le dădeau Ninevei să le gătească pentru cină. Și-o amintea pe Stella mică, stând ghemuită pe canapea în pijama, cu ochii ei frumoși ațintiți spre el în timp ce îi citea basme. Tânjea după pielea ei moale și caldă. Voia să se afle acolo când copiii lui aveau să termine colegiul și să se căsătorească.

Pete hotărâse să nu moară de vreo boală sau de foame. Era un fermier călit, absolvent al academiei West Point și ofițer de cavalerie; în plus, avea acasă o familie frumoasă. Probabil că norocul îl făcuse să aibă o constituție mentală și fizică mai puternică decât a altora. Era mai rezistent decât mulți alții – sau cel puțin așa își zicea el. Voia să îi ajute pe cei mai slabi, dar nu putea face nimic pentru ei. Fiecare putea muri, iar el trebuia să își poarte de grijă.

Pe măsură ce condițiile se înrăutățeau la O'Donnell, oamenii vorbeau tot mai des despre evadare. Fiind prizonieri, era de așteptat să încerce, deși, în starea în care erau, acest lucru părea aproape imposibil. Erau prea slăbiți ca să ajungă departe, iar japonezii mișunau peste tot. Le-ar fi fost mai ușor să iasă din incintă în echipele de muncă, dar nu aveau o stare de sănătate care să le permită supraviețuirea în junglă.

Pentru a descuraja tentativele de fugă, japonezii instituiseră o serie de reguli uşor de înţeles, dar extrem de brutale prin aplicarea lor. Iniţial, cel care evada şi era prins urma să fie biciuit până sângera de moarte. Pentru a demonstra cum funcţiona această regulă, gărzile au strâns într-o după-amiază câteva mii de prizonieri în apropierea sediului comandantului.

Cinci americani încercaseră să evadeze şi fuseseră prinşi. Cu toţii au fost dezbrăcaţi până la piele, cu mâinile legate deasupra capului, şi prinşi cu frânghii petrecute peste o bară, astfel că abia dacă puteau atinge solul cu vârfurile picioarelor. La început, s-a creat impresia că aveau să fie spânzuraţi. Toţi cinci erau scheletici, iar coastele le împungeau pielea. Un ofiţer japonez care avea un bici în mână a păşit ţanţoş în faţa prizonierilor şi, cu ajutorul unui interpret, le-a explicat ce urma să se întâmple, deşi era cât se poate de clar. Era expert în mânuirea biciului, iar prima lovitură peste spinarea primului soldat l-a făcut pe acesta să urle. Biciul plesnea cu putere spinarea şi fesele soldatului, care în curând au devenit însângerate. Bătaia a ţinut o jumătate de oră sub razele toride ale soarelui. Când toţi cei cinci au rămas nemişcaţi, comandantul a anunţat o nouă regulă: dacă un prizonier evada, zece dintre camarazii lui aveau să fie biciuiţi şi lăsaţi să moară în soare.

Inutil de spus că demonstraţia a pus capăt multor planuri de evadare clocite de prizonieri.

*

Clay a găsit apoi un cercetaş filipinez care lucra ca şofer de camion şi care reuşise să înfiinţeze o piaţă neagră pentru alimente în secţiunea americană de la O'Donnell. Preţurile cerute de el erau cinstite şi putea oferi conserve de somon, sardele şi ton, precum şi unt de arahide, fructe şi dulciuri.

Pete şi Clay au luat apoi o hotărâre. Aveau să folosească banii ascunşi în bidonul cu apă al lui Pete, să cumpere mâncarea pe care

și-o puteau permite și să o împartă doar între ei; aveau să încerce să supraviețuiască oricât de greu ar fi fost. Planul cerea eforturi mari, întrucât era greu să se ascundă și să mănânce alimentele de pe piața neagră. Toți prizonierii erau morți de foame și îi urmăreau pe cei din jur. Se simțeau îngrozitor pentru că nu împărțeau hrana cu nimeni, dar era limpede că nu puteau hrăni șaizeci de mii de flămânzi. Primul transport adus de Clay conținea o conservă de somon, patru portocale și două prăjituri cu nucă de cocos, iar cu un dolar și jumătate au mâncat precum regii.

Planul era să cheltuiască banii cât mai cumpătat posibil, iar când aveau să îi termine urmau să se gândească la altceva. Hrana suplimentară i-a dat mai multă energie lui Pete, care a început să cutreiere închisoarea în căutarea vechilor prieteni din Regimentul 26 de Cavalerie.

*

Japonezii intrau rareori în lagăr și nu manifestau un interes prea mare față de ceea ce se petrecea acolo. Cunoșteau condițiile inumane și faptul că situația se agrava, dar încercau să îi ignore pe prizonieri. Atâta vreme cât rămâneau închiși și munceau când primeau ordine, japonezilor nu le păsa.

Cu toate acestea, mormanele de cadavre nu puteau fi ignorate. Comandantul a dat ordin ca acestea să fie arse, dar generalul King a solicitat o înmormântare mai respectuoasă. Chiar dacă japonezii credeau în incinerare, americanii nu agreau acest lucru.

Cum americanii mureau câte o sută pe zi, generalul King a organizat ritualuri de înmormântare. Grupuri de gropari săpau cu schimbul, în vreme ce alții transportau cadavrele. Mai toate proveneau din morga spitalului, însă existau cadavre în descompunere în întreaga închisoare.

Pete și Clay au constatat că oamenii care erau activi trăiau mai mult decât cei care stăteau apatici, astfel că s-au oferit voluntari la

săpat. Plecau din baracă după micul dejun și mergeau în cimitirul american, aflat dincolo de lagărul principal, la aproape opt sute de metri de spital. Li se dădeau unelte – cazmale vechi și bucăți de metal îndoite – cu care abia se putea răzui jumătate de kilogram de pământ. Un ofițer american trasa dimensiunile următoarei gropi comune – 1,80 metri lățime, 6 metri lungime și 1,20 metri adâncime –, iar săpătorii se apucau de treabă. Erau cu zecile și munceau intens, căci cadavrele se descompuneau rapid.

Acestea soseau în pături prinse pe bețe din bambus sau pe litiere făcute din uși vechi. Grupurile de gropari foloseau orice pentru transportul cadavrelor scheletice, fiecare cântărind cel mult cincizeci de kilograme, dintre care multe erau intrate în descompunere. Mirosul era cât se poate de nociv, făcându-i să sufere pe cei care îl inhalau.

Lângă mormânt, un ofițer se ocupa de formulare și înregistra numele și locul exact în care era îngropat fiecare om. Cu toate acestea, unii dintre cei morți nu aveau tăblițe de identificare și rămâneau necunoscuți. În fiecare mormânt erau depuși douăzeci de morți sau chiar mai mulți. Când acesta se umplea, groparii aveau sumbra sarcină de a-și acoperi camarazii cu pământ.

Cimitirul era poreclit Osuarul, iar numele se potrivea perfect. Pete putea număra coastele fiecărui cadavru pe care îl îngropa și niciodată nu uita să îi blesteme pe japonezi în timp ce îi acoperea cu pământ pe soldații americani.

El și Clay se ofereau zilnic să sape morminte. Pentru Pete, era o modalitate de a-și păstra umanitatea. Cineva trebuia să aibă grijă ca fiecare soldat să fie înmormântat așa cum se cuvenea – sau după cum era posibil în acele condiții vitrege. Dacă ar fi murit, era sigur că un suflet milostiv avea să sape un mormânt adevărat și pentru el.

Pe măsură ce pierderile de vieți umane creșteau, săpatul gropilor devenea tot mai febril. Iar cu unelte necorespunzătoare, munca era dificilă și le seca energia. Osuarul se extindea, fiind necesare din ce în ce mai multe gropi. Cei care cărau cadavrele soseau în ritm neîntrerupt.

Într-o zi, după umplerea unui mormânt, un ofițer a ordonat depunerea pământului. Pete, Clay și alți patru oameni au început corvoada de a umple groapa și de a acoperi morții. În timp ce făcea asta, a încremenit: dedesubt, la doar un metru distanță, a recunoscut un chip, chiar dacă mortul avea ochii închiși și o barbă mare și neagră. L-a întrebat pe ofițerul care se ocupa de evidențe dacă știa numele mortului. Era Salvadore Moreno din Regimentul 26 de Cavalerie.

Pete a închis ochii și a rămas nemișcat.

– Pete, ai pățit ceva? l-a întrebat imediat Clay.

Dar Pete s-a retras de lângă mormânt și a mers împleticit până la stâlpul gardului. S-a așezat și și-a acoperit fața cu mâinile, apoi a plâns cu amărăciune.

CAPITOLUL 29

După cum evoluau lucrurile, săparea de morminte nu mai părea o idee atât de bună. Japonezii stăteau la pândă de la distanță. Aveau nevoie de unii dintre americanii „mai sănătoși" pentru a-i trimite în Japonia să lucreze ca sclavi în minele de cărbune. Pete și Clay au fost aleși într-un grup de aproape o mie de oameni. Primul semn privind schimbarea a apărut spre sfârșitul lunii iunie, după dejun, când un soldat a venit la baraca lor și a ales cinci oameni cărora le-a ordonat să îl urmeze. Pe terenul de paradă au alcătuit mai multe șiruri și au rămas în poziție de drepți. Apoi a sosit un convoi de camioane și fiecare om care s-a îmbarcat în acestea a primit un bol de orez, o banană și un bidon cu apă.

Pete și Clay și-au dat seama că acela nu era un grup obișnuit de muncă și, după ce au mers mai bine de o oră, au început să apară primele semne de emoție. Era posibil să fi părăsit pentru totdeauna închisoarea O'Donnell? Japonezii îi mutau mereu pe prizonieri și, indiferent unde intenționau să îi ducă, probabil că situația avea să se îmbunătățească.

Curând au pătruns pe străzile aglomerate din Manila, iar speculațiile privind destinația lor au început să se încingă. Când camioanele au oprit în port, oamenii erau deja derutați. Ar fi trebuit să fie încântați că O'Donnell rămăsese departe sau îngroziți de ideea că aveau să fie trimiși în Japonia? Curând după aceea a dispărut orice emoție.

Au fost mânați pe un doc și lăsați să aștepte. Apoi a sosit încă un grup de prizonieri, dintr-un alt lagăr, și s-a răspândit zvonul că oamenii de la Crucea Roșie negociaseră un schimb de prizonieri și că aveau să plece spre Australia și spre libertate. Însă Pete și oamenii de la O'Donnell deja nu mai credeau nimic. În timp ce așteptau, Pete a văzut cargoul vechi, plin de rugină, fără niciun însemn. Nici nume, nici vreun port de domiciliu, nici vreo naționalitate.

În cele din urmă, au format o coadă lungă și au început să urce încet pasarela. Ajunși la bord, au trecut de peretele etanș dinspre proră și au ajuns la un bocaport deschis, cu o scară care cobora în cală. Gărzile erau agitate și răcneau comenzi. Când a început să coboare, pe Pete l-a lovit în nări o duhoare insuportabilă. Coborând și mai mult, a văzut fețele transpirate a câtorva sute de prizonieri care se aflau deja la bord. Așa cum avea să afle curând, aproximativ o mie două sute de oameni fuseseră aduși dintr-o închisoare din nordul Manilei. Cu toții fuseseră informați că se îndreptau spre Japonia pentru a lucra în minele de cărbune.

Cum în cală erau îngrămădiți din ce în ce mai mulți prizonieri, curând au început să se sufoce. Stăteau umăr lângă umăr, corp lângă corp, neavând loc să se așeze, să se întindă sau să se miște de colo până colo. Au început să strige și să înjure și astfel a dispărut orice fel de ordine. Gărzile trimiteau tot mai mulți oameni în cală, lovindu-i cu paturile puștilor pe cei recalcitranți. Temperatura din cală a ajuns la peste 38 de grade Celsius, iar oamenii au început să leșine, fără să aibă însă loc să se prăbușească la podea. Curând, unii au murit.

*

Împăratul Hirohito refuzase să ratifice Convenția de la Geneva, astfel că, încă de la începutul războiului din Asia, armata imperială tratase prizonierii de război ca pe sclavi. Întrucât acasă exista o lipsă gravă de forță de muncă, japonezii au plănuit să-i aducă pe prizonierii de război de origine americană la minele de cărbune de

pe insulele lor. Pentru a reuși acest lucru, au început să folosească orice cargou existent, indiferent de vechime sau de starea lui de flotabilitate. Toate navele au fost mobilizate și încărcate cu soldați, apoi s-au îndreptat spre Filipine. Acolo au fost încărcate din nou cu americani bolnavi și muribunzi, care să meargă în lagărele de muncă.

În cursul războiului, 125 000 de prizonieri aliați au fost transportați în Japonia, dintre care 21 000 au murit la bord sau scufundându-se odată cu navele. La 6 august 1945, patru sute de prizonieri de război americani se aflau în subteran, săpând într-o mină de cărbune din apropiere de Omine, oraș aflat la doar optzeci de kilometri de Hiroshima. Când a căzut prima bombă atomică, pământul s-a cutremurat puternic, iar ei și-au dat seama că era vorba de ceva ce depășea amploarea bombardamentelor zilnice. S-au rugat cu fervoare ca acela să fie începutul sfârșitului.

Unul dintre numeroasele calcule greșite grav în război a fost faptul că japonezii nu au putut construi suficiente nave pentru deplasarea trupelor și a proviziilor. La asta s-a adăugat incapacitatea lor de a elimina flota de submarine a Statelor Unite de la Pearl Harbor și din alte locuri în primele zile de război. În vara anului 1942, submarinele americane rătăceau ca niște lupi singuratici în Pacificul de Sud, scufundând navele comerciale japoneze. Pentru a compensa această situație, japonezii nu au făcut decât să supraaglomereze navele cu soldați care plecau la luptă și pe cele cu prizonieri americani pe care aveau să-i folosească la muncă grea. Cargourile lor erau permanent supraîncărcate, lente, demodate, ușor de urmărit și fără însemne.

Multe dintre ele erau cunoscute sub numele de nave ale iadului. Între ianuarie 1942 și iulie 1945, japonezii au efectuat 156 de transporturi de prizonieri meniți să trudească în lagărele de muncă, iar călătoriile erau mai groaznice decât orice abuz pe care aveau să îl îndure americanii. Încuiați sub punte, fără hrană, apă, lumină, toalete sau aer respirabil, oamenii leșinau, înnebuneau și mureau.

Și mai erau torpilele. Întrucât japonezii nu își marcau transportoarele de trupe, deveneau o pradă ușoară pentru submarinele

aliate. Se estimează că cinci mii de prizonieri americani de război îngrămădiți în calele cargourilor japoneze au fost uciși de torpilele americane.

Nava pe care se afla Pete a părăsit Manila la șase ore după îmbarcare, iar oamenii din jurul lui deja se sufocau și urlau. Din fericire, gărzile au deschis hublourile și o adiere de aer curat s-a răspândit prin cală. Un colonel a reușit să convingă un soldat japonez că oamenii puteau muri – și la ce ar mai fi servit un sclav care ajungea mort la destinație? Gurile de magazie au fost deschise, iar prizonierilor li s-a permis să urce pe punte, unde au putut să respire și să vadă luna. Aerul proaspăt era benefic. Nu se discuta despre hrană și apă. Gărzile au rămas umăr la umăr cu armele pregătite, așteptând să împuște orice sărman care ar fi încercat să se arunce în mare. Deși sinuciderea era o idee atrăgătoare pentru fiecare, nimeni nu avea energia necesară de a face saltul.

Pete și Clay și-au petrecut noaptea alături de sute de alți prizonieri, sub un cer sclipitor care acasă ar fi fost de admirat. Acum însă, doar le amintea cât de departe erau de libertate.

Evident, soldații japonezi primiseră ordin să ucidă doar dacă era necesar. Munca sclavilor era socotită prețioasă acum, iar faptul că oamenii mureau sub punte era greu de acceptat. În zori, cadavrele au fost ridicate din cală și târâte pe scară, apoi aruncate fără nicio ceremonie în mare. Pete le-a urmărit izbindu-se de apă, plutind câteva momente, apoi dispărând. Pentru fiecare dintre ei, s-a gândit la mama, tatăl și probabil tânăra soție de acasă, din Oregon, Minnesota sau Florida, care în acele momente rosteau rugăciuni și așteptau o scrisoare. Cât mai avea să dureze până când un om în uniformă avea să le bată în ușă pentru a le spulbera lumea?

Soarele era pe cer, iar pe punte nu era deloc umbră. Fără umbră, mâncare și apă, prizonierii li se plângeau gărzilor din ce în ce mai mult pe măsură ce timpul se scurgea. Soldații japonezi stăteau cu degetele pe trăgaci și le întorceau blestemele în limba lor. Treptat, nervii și încordarea creșteau. Într-un târziu, un prizonier a luat-o la fugă spre balustradă, a zburat peste ea și a plonjat în oceanul aflat la

circa douăzeci și patru de metri dedesubt. A aterizat cu un plescăit uriaș, sub o ploaie de gloanțe. Deși pricepuți în mânuirea săbiilor și a baionetelor, japonezii erau recunoscuți ca trăgători mediocri și nu exista certitudinea că prizonierul fusese nimerit. Cu toate acestea, tirul care a urmat a fost suficient pentru a descuraja alte asemenea încercări.

Orele treceau, iar oamenii se prăjeau la soare. Ca să mai scape de arșiță, unii coborau sub punte pentru scurte perioade, însă duhoarea de acolo era atât de cumplită, încât nu puteau rezista multă vreme. Cei mai mulți sufereau de dizenterie, iar japonezii le permiteau să se agațe de frânghii undeva la pupă și la proră ca să se descarce. Orice, numai ca dejecțiile să nu rămână la bord.

Din fericire, în cea de-a doua zi a călătoriei, spre sfârșitul după-amiezii, au apărut câțiva nori, care au acoperit soarele. Prizonierilor li s-a ordonat să coboare în cală și li s-a promis că aveau să primească hrană foarte curând. Deși au zăbovit ceva mai mult la cozile lungi pentru a amâna coborârea în iad, japonezii au părut oarecum înțelegători și nu i-au presat sau lovit. Cobora întunericul, iar hrana promisă nu venea. Brusc, între gărzi s-a creat panică. Unii alergau dinspre proră, răcnind agitați, însă motivele nu erau clare.

Prima torpilă a lovit partea din spate a navei aproape de camera motoarelor. Cea de-a doua a nimerit-o perfect în partea centrală. Cele două explozii au cutremurat nava, a cărei structură din oțel a răsunat cu ecou și a vibrat. Era un cargou vechi, care nu putea să reziste multă vreme. Până și Pete, priceput la cavalerie și crescut pe uscat, departe de mare, își dădea seama că aveau să se scufunde rapid. S-a ghemuit pe punte împreună cu Clay și au urmărit împreună soldații intrați în panică, închizând gurile de magazii și blocând în cală peste o mie opt sute de americani. Aproape o sută au rămas pe punte și, dintr-odată, japonezii nu s-au mai sinchisit de ei. Nava se scufunda. Acum, fiecare trebuia să se descurce pe cont propriu.

Un prizonier mai curajos s-a apropiat în fugă de o gură de magazie și a încercat să o deschidă. Un soldat l-a împușcat în ceafă și i-a îndepărtat cadavrul cu o lovitură de picior. Acolo se sfârșea eroismul.

După cea de-a treia torpilă, care i-a făcut pe toți să se prăbușească din picioare, a urmat un haos total. Disperate, gărzile au desprins plutele din cauciuc și au aruncat veste de salvare în ocean. Prizonierii s-au avântat peste balustrade în apa întunecată a oceanului, fără să aibă habar unde cădeau. Furișându-se de-a lungul balustradei, Pete și Clay au trecut pe lângă un japonez care își lăsase jos pușca pentru a dezlega o plută. Instinctiv, Pete a prins pușca și l-a împușcat pe ticălos în față, apoi a azvârlit arma peste bord și a sărit în apă, râzând în timp ce cădea.

Contactul cu suprafața a fost dur, dar apa era călduță. Clay a căzut aproape de el și au început amândoi să înoate câinește, căutând ceva de care să se prindă. Apa oceanului era de un negru tăciune și, pretutindeni, oamenii strigau după ajutor, atât în engleză, cât și în japoneză. Când cargoul a început să explodeze, Pete a auzit urletele disperate ale celor prinși în cală. A înotat cu putere, atât cât îl țineau brațele slăbite și descărnate, îndepărtându-se de navă. Preț de o secundă l-a pierdut pe Clay din ochi și l-a strigat disperat.

– Aici, i-a răspuns Clay țipând. Am găsit o plută.

S-au cățărat apoi pe o plută generoasă, pentru șase persoane, și imediat ce și-au recăpătat suflul, Clay a spus:

– L-ai împușcat pe nenorocitul acela!

– Exact, a spus Pete cu mândrie în glas. Chiar cu pușca lui.

Au tăcut când au auzit vocile japonezilor din apă. Folosind micile padele pe care le-au găsit într-un buzunar al plutei – împreună cu o rachetă de semnalizare, dar nici urmă de hrană sau apă –, au vâslit cu furie, îndepărtându-se tot mai mult de nava care se înclinase, începând să se scufunde. Urletele ce răzbăteau de departe erau înfricoșătoare.

După circa douăzeci de minute, când au fost siguri că scăpaseră, s-au oprit ca să se odihnească. La o mie de metri distanță, cargoul s-a înclinat brusc și s-a scufundat în câteva secunde. Ferecând gurile de magazie, gărzile uciseseră încă o mie opt sute de tineri americani, bolnavi și flămânzi.

Din întunecimea oceanului a răzbătut vocea cuiva care nu vorbea engleza. Pete și Clay s-au ghemuit pe plută și au așteptat. Foarte curând au auzit o bufnitură în bordul plutei, apoi a apărut capul cuiva. L-au prins pe japonez și l-au tras pe plută. Era un tip scund, având cam un metru cincizeci și vreo șaizeci de kilograme, iar fără baionetă, sabie sau pușcă părea mult mai mic. Nu avea asupra lui nici bidon cu apă, nici mâncare, nici sac de spate, astfel că era un dușman fără nicio valoare, care, cu doar câteva minute mai devreme, îi terorizase pe prizonieri. Clay l-a lovit atât de tace cu pumnul în față, încât i-a rupt falca de jos. Apoi l-au lovit cu rândul și l-au strangulat, iar când japonezul a încetat să respire, l-au azvârlit în ocean, unde avea să se odihnească în veci alături de frații lor care tocmai muriseră.

Și s-au simțit bine. În ciuda deshidratării și a foamei, în ciuda faptului că navigau în derivă pe o plută, fără să știe unde se aflau, simțeau o satisfacție imensă. În cele din urmă, ripostaseră; uciseseră dușmani și întorseseră într-un fel șansele în favoarea Aliaților. Și, pentru prima oară în ultimele săptămâni, erau liberi. Nu mai existau soldați brutali cu puști și baionete care să îi urmărească. Nu mai săpau gropi comune. Nu mai aveau cadavre stivuite în jur.

Pluteau în derivă sub cerul senin, plin de stele, fără să aibă habar ce direcție promitea mai multe șanse de supraviețuire. Apoi au lăsat padelele și s-au odihnit, lăsându-se purtați de apa liniștită. Marea Chinei de Sud era foarte circulată și cu siguranță a doua zi avea să îi găsească cineva.

*

Prima navă care a apărut a fost o fregată japoneză și, de îndată ce Pete a recunoscut drapelul, el și Clay au coborât de pe plută și s-au ascuns sub ea. Cei de pe navă nu au acordat nicio atenție plutei goale și nu au încetinit. Fregata părea să se îndrepte spre locul naufragiului, căutând probabil supraviețuitori japonezi. Pete și Clay juraseră să nu se lase capturați din nou, preferând să se înece.

A doua a fost o navă pescărească filipineză, lungă de doisprezece metri, deținută de un bărbat pe nume Amato și manevrată de el și de cei doi fii ai săi, trei dintre cei mai minunați oameni de pe fața pământului.

Când aceștia și-au dat seama că Pete și Clay erau americani, i-au tras la bord și i-au înfășurat în pături, apoi le-au oferit apă și cafea fără zahăr, o delicatesă de care nu mai avuseseră parte luni întregi. Teofilo a dezumflat parțial pluta și a ascuns-o, în timp ce Tomas conducea ambarcațiunea, iar Amato îi bombarda pe americani cu întrebări. De unde erau? Unde fuseseră închiși? Câtă vreme? Avea un văr în California și iubea America. Fratele lui era cercetaș filipinez și se ascundea în munți. Amato îi ura pe japonezi chiar mai mult decât Pete și Clay.

Încotro se îndreptau? Cum nu aveau nicio idee despre locul în care se aflau, le era clar că nu aveau o destinație anume. Amato le-a spus că erau la aproximativ treizeci și șase de kilometri de uscat. Le-a mai povestit că în săptămâna precedentă americanii torpilaseră un alt vas plin de soldați de-ai lor. De ce făceau asta? Pete i-a explicat că navele cu prizonieri nu aveau niciun însemn.

Apoi Teofilo le-a oferit boluri cu orez cald și *pandesal,* o chiflă pufoasă care era pâinea națională. Mai mâncaseră asta și înainte de război, dar nu li se păruse ceva deosebit. Însă acum, părea o mană cerească, mai ales că pâinea avea și puțin unt. Amato i-a avertizat să mănânce încet, întrucât exista pericolul ca sistemul lor digestiv fragil să fie deranjat. Teofilo a fript apoi mici fileuri de macrou și alt pește într-o tigaie, la focul unei sobițe portabile cu gaz. Pete și Clay erau conștienți că trebuiau să mănânce încet. Foametea fusese stilul lor de viață în ultimele șase luni și, din fericire, învățaseră multe despre asta. Însă era greu să-și țină în frâu dorința de a-și umple gura. După prima îmbucătură de pește cald, Pete abia dacă a mestecat carnea, înghițind-o de îndată și zâmbind în timp ce cobora plăcut spre stomacul lui.

Amato avea contract cu armata japoneză și trebuia să livreze captura lui din fiecare zi, de aceea era important ca familia să își facă treaba. Cei trei s-au ocupat de firele de pescuit, prinzând ton

galben, somon și biban de mare, iar Pete și Clay au dormit ore în șir în cabină. Când s-au trezit, au mâncat din nou orez și pește și au băut apă pe săturate. La amurg, când Tomas a curățat puntea și a strâns undițele, Amato a desfăcut un borcan plin cu o fiertură fermentată din orez, turnând din băutură în trei cești de cafea. Era un lichid amar și fără gust, ceva ce Pete nu avea să găsească niciodată la barul de la Peabody, însă alcoolul l-a lovit rapid și cu forță.

După cea de-a doua ceașcă, Pete și Clay erau deja amețiți. Pentru prima oară de la Crăciun încoace, erau liberi și bine hrăniți, amețiți de o băutură făcută în casă, ce părea tot mai bună după fiecare sorbitură.

Casa lui Amato se afla într-un mic sat pescăresc numit San Narciso, de pe coasta vestică a peninsulei Luzon. Pe uscat, Manila se afla la patru ore distanță – ori cinci sau șase, în funcție de starea drumurilor, a pasurilor montane și a bacurilor care traversau râurile din cale. Pe mare se ajungea în trei ore, ocolind peninsula Bataan, ultimul loc pe care voiau să îl vadă. Amato le-a spus că Manila colcăia de japonezi și că trebuia să stea departe de locul acela. N-avea de gând să-i ducă acolo cu ambarcațiunea lui.

Spre sfârșitul zilei, la orizont a apărut San Narciso. Tomas a redus turația motorului, lăsându-l la ralanti. Sosise momentul pentru o discuție serioasă. În port erau japonezii care așteptau peștele, însă aceștia erau bucătari, nu soldați, și n-aveau să inspecteze barca. În noaptea aceea, Pete și Clay aveau să rămână să doarmă în siguranță pe barcă, însă a doua zi trebuiau să plece. Dacă erau văzuți sau prinși, Amato și fiii lui își pierdeau barca și, probabil, capetele.

Prima soluție era să fugă, iar Amato avea un prieten cu care puteau sta de vorbă. Însă fuga însemna o călătorie lungă pe mare, într-o barcă nesigură, iar Amato nu voia să riște. De când începuse războiul, cunoscuse câțiva americani care încercaseră asta. Nimeni nu știa dacă reușiseră. Pe de altă parte, se punea problema plății, iar cei mai mulți prizonieri nu aveau niciun ban. Pete l-a asigurat că și ei se aflau în aceeași situație.

A doua soluție era să lupte. Amato avea cunoștințe care puteau duce oamenii în munți, unde acționau gherilele. În jungla deasă din Luzon existau mulți americani și cercetași filipinezi care se organizaseră. Loveau dușmanul în toate direcțiile, câteodată perturbând grav aprovizionarea și deplasarea trupelor. Armata imperială declarase război gherilelor și le oferea recompense celor care dădeau informații despre ele. Situația era extrem de primejdioasă.

– Nu fugim, a spus Pete. Am venit aici ca să luptăm.

– Și avem de reglat multe conturi, a adăugat Clay.

Amato a zâmbit și a încuviințat. Era un filipinez mândru și se săturase de invazia japoneză. Dacă ar fi putut cumva să otrăvească peștele pentru a-i ucide pe soldații dușmani, ar fi făcut-o bucuros. Se ruga ca americanii să câștige războiul într-o bună zi și să-i elibereze țara – și abia aștepta acel moment.

Când portul a apărut în fața lor, Pete și Clay au coborât sub punte și s-au ascuns în cabină. La mal, Tomas și Teofilo au scos lăzile grele din tablă cositorită pline cu peștele capturat și l-au așteptat pe singurul lor client. Un japonez scund și gras, purtând un șorț plin de sânge, s-a apropiat fără să salute și a inspectat peștele Apoi le-a făcut o ofertă care a stârnit râsul lui Amato. Contraoferta lui a fost respinsă imediat, iar târguiala a continuat; acela era ritualul lor din fiecare după-amiază. Bucătarul se grăbea prea tare ca să cântărească peștele. După oferta finală, pe care Amato nu putea s-o refuze, târgul s-a încheiat. Banii au trecut dintr-o mână în alta, iar japonezul a luat peștele. După expresia lui, era limpede că Amato socotea că fusese păcălit. Apoi au sosit doi soldați cu o căruță, care au încărcat peștele și au plecat, în vreme ce bucătarul a început să negocieze cu proprietarul următoarei ambarcațiuni de pescuit.

După plecarea lor, Teofilo a aprins din nou grătarul și a pregătit cina. Meniul a fost același – orez fiert, *pandesal* cu unt cald și file de macrou fript. Trecuseră zece ore de la micul dejun, iar Pete și Clay se simțeau foarte bine, chiar dacă mâncaseră atât de mult. Luaseră un prânz ușor și avuseseră parte și de câteva pahărele de băutură,

dar organismul lor traumatizat părea să reziste bine. Când răbdaseră de foame, nu se gândiseră decât la mâncare. Acum, când durerile chinuitoare de stomac trecuseră, gândurile lor puteau merge și în altă parte.

Amato i-a sfătuit să rămână în cabină, indiferent de umiditatea și de căldura de acolo. Portul avea să fie pustiu în cursul nopții, dar nu puteau avea încredere în nimeni. Dacă vreun marinar sau vreun pușt pe bicicletă i-ar fi văzut pe o navă de pescuit, informația ar fi fost vândută imediat japonezilor.

Cei trei și-au luat sacii în spate și le-au urat noapte bună. Amato a luat băutura acasă – americanii băuseră de ajuns, era mai înțelept așa.

Nu după multă vreme, aerul din cabină a devenit sufocant. Pete a crăpat ușa și s-a uitat afară: în port era beznă. Ambarcațiunea de alături părea doar o siluetă neclară. Nu se auzea decât apa care clipocea lovindu-se de bord. „E liber", a spus el, iar Clay i s-a alăturat imediat. Au rămas ghemuiți și nemișcați pe punte, vorbind doar în șoaptă. În sat erau puține lumini aprinse, dar nu vedeau pe nimeni deplasându-se în jur.

În cabină era un lighean mic, cu o bucată de săpun alături, uscată de căldură. Pete a rupt săpunul și i-a dat o bucată lui Clay. Apoi s-a dezbrăcat, s-a lăsat peste copastia ambarcațiunii și, fără să scoată niciun sunet, a intrat în apă. Presupunea că era poluată și murdară, ca apa oricărui port, dar nu îi păsa. Era fericit să folosească din nou săpun, să simtă apa pe piele. După baie, Clay și-a scos cămașa, pantalonii și șosetele și le-a spălat pentru prima oară după luni întregi. Erau niște zdrențe, dar alte haine nu avea.

La un moment dat, deși nu avea idee ce oră era, căldura a încetat brusc și un vânt slab a început să adie. S-au retras în cabină și au încuiat ușa. Erau ispitiți să doarmă pe punte, sub stele, dar teama de a fi văzuți era prea mare. Reușiseră să supraviețuiască până atunci în ciuda tuturor vicisitudinilor pe care le adusese războiul. Ar fi fost o tragedie să fie surprinși de vreun pușt pe bicicletă.

Era în jur de 20 iunie, dar nu erau siguri. În cabină nu exista calendar, iar ei nu mai văzuseră unul de luni întregi. După o vreme,

un prizonier flămând încetează să mai fie preocupat de dată. Se predaseră pe 10 aprilie. Pete mărşăluise în peninsula Bataan timp de şase zile. Pentru Clay, marşul ţinuse cinci zile. Îşi petrecuseră aproximativ două luni la O'Donnell, în acea hazna mizerabilă a cărei amintire le provoca frisoane. Însă supravieţuiseră tuturor încercărilor: marşul prin Bataan, luptele aprige, capitularea, vagoanele supraaglomerate, nava iadului, înfometarea, bolile şi scenele de moarte pe care nu aveau să le uite niciodată. Se minunau de capacitatea organismului uman de a îndura atâtea suferinţe, dar şi de abilitatea spiritului de a găsi resurse în ciuda atâtor privaţiuni.

Supravieţuiseră! Războiul nu se încheiase, dar cu siguranţă văzuseră tot ce era mai rău din el. Nu mai erau captivi, iar curând aveau să fie pe picior de egalitate cu duşmanul.

Lăsând în urmă, cel puţin pentru moment, grija mâncării, au discutat apoi despre soţiile şi familiile lor. Voiau cu disperare să trimită acasă câteva scrisori. Intenţionau să discute chestiunea aceasta cu Amato a doua zi de dimineaţă.

Un puşti s-a apropiat pe bicicletă de-a lungul cheiului, fără să caute sau să se aştepte la ceva anume. A auzit voci răzbătând din cabina unui vas pescăresc şi s-a tras mai aproape ca să tragă cu urechea. Voci ciudate, care vorbeau o altă limbă. Engleză.

S-a îndepărtat şi a ajuns acasă, unde mama lui îl aştepta înfrigurată. El i-a povestit ce auzise. Ea s-a înfuriat şi l-a plesnit cu palma peste faţă. Ciudat copil, mereu mintea şi exagera.

CAPITOLUL 30

Amato și fiii lui au sosit în zori, pe când portul prindea viață. Teofilo era cel mai înalt dintre cei trei, având probabil cam un metru și șaptezeci. Hainele lui nu i se potriveau nici lui Pete, care avea un metru optzeci și cinci, nici lui Clay, care era mai scund cu vreo doi centimetri și jumătate. Lungimea era, de fapt, problema, nu mărimea. Americanii erau atât de slabi, încât curelele lor puteau fi petrecute de două ori în jurul taliei.

În seara precedentă, după cină, Amato se dusese acasă la un prieten, care era socotit cel mai înalt bărbat din oraș. Negociase cu el cumpărarea a două perechi de pantaloni de muncă și a două cămăși kaki, precum și a două perechi de șosete. La început, omul a refuzat să vândă din puținele haine pe care le avea – și care reprezentau practic întreaga lui garderobă –, arătându-se dispus să renunțe la ele doar dacă Amato îi spunea despre ce era vorba de fapt. Când a înțeles cine erau persoanele care aveau nevoie de haine, a refuzat banii cu hotărâre. Împreună cu hainele, le-a transmis celor doi cele mai calde urări. Soția lui Amato spălase și călcase hainele, iar când le-a scos din sacul de spate și le-a întins pe un pat îngust din cabină, Amato avea lacrimi în ochi. La fel și Pete și Clay.

Amato le-a spus apoi că nu reușise să găsească pantofi noi. Americanii aveau picioare lungi și subțiri, în timp ce ale filipinezilor erau scurte și late. În sat exista doar un magazin de încălțăminte, iar

negustorul aproape sigur nu ținea nimic pentru străini. Regreta din toată inima.

În cele din urmă, Pete i-a spus că ar fi vrut să discute cu el o problemă importantă. Doreau cu disperare să le scrie soțiilor lor. Nu luaseră legătura cu ele dinainte de Crăciun și știau că familiile lor erau cumplit de îngrijorate. Considerau acest lucru o rugăminte simplă, dar lui Amato nu îi plăcea. Le-a explicat că serviciul de corespondență era nesigur, fiind urmărit îndeaproape de japonezi. În Filipine erau mii de americani liberi, și toți voiau să trimită o scrisoare acasă. Foarte puține scrisori părăseau insula. Dușmanul controla totul cu strășnicie. Cel care lucra la oficiul poștal din San Narciso deținea și magazinul alimentar și se bănuia că era simpatizant al japonezilor. Dacă el, Amato, i-ar fi dat să trimită cele două scrisori ale americanilor, cu siguranță ar fi apărut necazuri mari.

Poșta era prea riscantă. Pete l-a întrebat apoi dacă ar fi fost posibil ca scrisorile să fie expediate din alt oraș. În cele din urmă, Amato a cedat și l-a trimis pe Tomas în oraș. Acesta a revenit cu două foi subțiri și cu două plicuri mici, cu formă pătrată. Amato a găsit apoi un ciot de creion. Stând la măsuța pliantă din cabină, Pete a scris:

Draga mea Liza, ne-am predat pe 10 aprilie și am trăit ultimele zece luni ca prizonier de război. Am evadat și acum lupt ca partizan undeva pe insula Luzon. Am supraviețuit multor atrocități și voi continua să o fac, așa că voi ajunge acasă imediat ce vom câștiga războiul. Vă iubesc pe tine, pe Joel și pe Stella și mă gândesc la voi în fiecare minut al fiecărei zile. Sunt cu Clay Wampler. Soția lui este Helen. Te rog să o contactezi la 1427 Glenwood Road, Lamar, Colorado, și să-i transmiți acest mesaj. Cu dragoste, Pete.

A scris adresa pe plic, apoi l-a închis și i-a întins creionul lui Clay.

Când au ieșit din port, motorul vasului a pufnit și a vibrat cu putere, de parcă ar fi fost ultima zi pentru el. Nu au lăsat siaj în

urmă și curând au ajuns în larg. În față, puțin spre vest, era Vietnamul, aflat la o mie șase sute de kilometri depărtare. Spre dreapta era China, aflată ceva mai aproape, la circa o mie o sută de kilometri.

Teofilo a făcut o cafea tare și, în timp ce ei o savurau, a pregătit un dejun format din orez, *pandesal* și macrou fript. Pete și Clay au mâncat din nou cu grijă. Soția lui Amato copsese prăjituri cu ghimbir și, pentru prima oară după multe luni, amândoi au regăsit gustul adevărat al zahărului. Deși nu aduseseră vorba de țigări, Amato procurase un pachet de Lucky Strike, adus prin contrabandă de la Manila, iar gustul tutunului a fost mai bun ca niciodată.

Peste vreo oră, au descoperit un banc de toni. După ce Amato și Tomas i-au tras la bord, Teofilo i-a lovit cu o bâtă până când au rămas nemișcați, apoi i-a curățat de mațe. De dincolo de perdeaua de fum de țigară, Pete și Clay se minunau văzând eficiența lor.

La miezul zilei, Tomas a întors vasul spre Luzon. Șirurile de munți înalți și zimțați nu dispăruseră nicio clipă din vedere și, în timp ce se apropiau de țărm, Amato le-a prezentat planul său. Ambarcațiunea a oprit apoi la aproximativ două sute de metri de țărm, de-a lungul unei porțiuni pustii și stâncoase, iar Teofilo a umflat pluta care le salvase viața și i-a ajutat să urce pe ea. Apoi Amato le-a dat un rucsac plin cu mâncare și apă și le-a urat mult noroc. Ei le-au mulțumit cu umilință, după care au pornit. Teofilo a întors vasul și s-a îndreptat spre larg.

Când Pete și Clay au dispărut din vedere, Amato a luat cele două plicuri, le-a făcut bucățele mici și le-a aruncat în ocean. Ambarcațiunea lui fusese percheziționată de două ori de marina japoneză și pur și simplu nu putea risca.

Întrucât Pete și Clay proveneau din divizii de cavalerie și infanterie, nu se pricepeau să manevreze niciun fel de ambarcațiune și au descoperit curând că pluta era greu de dirijat. Când s-au izbit de câteva stânci, Pete a reușit cu greu să păstreze rucsacul uscat, fiind pe punctul să se răstoarne și să se înece. Ajunși pe uscat, s-au ascuns în spatele unor tufișuri și au așteptat sosirea unui filipinez

pe nume Acevedo. Acesta s-a furișat până când a ajuns înapoia lor, apoi a fluierat și le-a făcut semn să se apropie.

Acevedo părea doar un puști inofensiv cu o pălărie de paie pe cap, însă fața lui arsă de soare și corpul zvelt sugerau că era un războinic cu experiență. În plus, era înarmat până în dinți, având o pușcă prinsă peste umăr și câte un pistol la fiecare coapsă. Într-o engleză bună, le-a explicat că aveau să urmeze câteva poteci periculoase prin munți și că, dacă totul mergea bine, ajungeau la prima tabără cam la căderea întunericului. Japonezii mișunau pretutindeni și era esențial ca ei să se deplaseze repede și în tăcere.

Tufișurile s-au transformat curând într-o junglă deasă, cu poteci pe care doar Acevedo le putea vedea. Și toate cărările urcau. După o oră de cățărat, s-au oprit pentru a se odihni. Pete și Clay erau epuizați, iar aerul rarefiat nu le pria deloc. Pete a întrebat dacă putea fuma, iar Acevedo s-a încruntat și a clătinat vehement din cap. Avea idee despre cele îndurate de ei și îi era limpede că nu aveau rezistență. Le-a promis în schimb să mai slăbească ritmul. Însă mințea. Au plecat la drum din nou, mergând chiar mai repede de această dată. Brusc, a ridicat o mână, încremenind, și s-a lăsat la pământ. Când au privit peste o culme, au văzut în depărtare un drum înțesat de transportoare de trupe japoneze în mișcare. În timp ce încercau să își tragă sufletul, au urmărit convoiul îndepărtându-se. După o scurtă pauză, au coborât într-o vale îngustă. S-au oprit lângă un râu, iar Acevedo a verificat din ochi zona, încercând să depisteze prezența dușmanilor. Cum zona părea liberă, au trecut rapid printr-un vad și au dispărut în junglă. Terenul s-a schimbat și au început să urce din nou. Când a simțit că mușchii pulpelor îi ardeau și că rămăsese fără suflu, Pete i-a cerut lui Acevedo să mai facă un scurt popas. S-au așezat într-un desiș și au mâncat turte din orez și prăjituri cu nucă de cocos.

Cu glas scăzut, Acevedo le-a povestit că fratele lui fusese cercetaș filipinez și că murise în Bataan. Jurase atunci să ucidă cât mai mulți japonezi înainte de a fi el însuși omorât. Aprecia că ucisese până atunci unsprezece japonezi, dar probabil că mai

fuseseră și alții. Japonezii torturau și decapitau orice luptător de gherilă pe care îl prindeau, astfel că o parte a codului era să nu se predea. Era de preferat să își zboare creierii decât să le permită japonezilor să își aplice regulile. Clay a întrebat când aveau să primească arme, iar Acevedo le-a răspuns că în tabără erau suficiente. Existau, de asemenea, hrană și apă. Luptătorii nu erau bine hrăniți, însă nimeni nu răbda de foame.

Mâncarea le-a mai dat energie și au pornit din nou la drum. Când soarele a început să coboare dincolo de munți, au ajuns pe o potecă îngustă ce urca pe latura unui deal abrupt. Era o deplasare periculoasă peste roci afânate. Orice pas greșit ar fi putut să însemne prăbușirea într-o ravenă ce părea fără fund. Pe o distanță de aproape cincizeci de metri, erau complet expuși. Ajunși pe la jumătatea zonei de urcuș, în timp ce mergeau aplecați și se străduiau să nu se împiedice, au auzit împușcături din cealaltă parte a ravenei. Țintași, care erau în așteptare. Acevedo a fost nimerit în cap și a căzut pe spate. Un glonț i-a șters mâneca dreaptă lui Pete, fiind cât pe ce să îl nimerească în piept. El și Clay au sărit în ravenă, în timp ce gloanțele șuierau pe lângă ei. S-au rostogolit mult în jos, sărind dintr-un arbust în altul și trecând prin tufișurile aflate în cale. Clay a reușit să se prindă de o viță și să își oprească prăbușirea, însă Pete a continuat să se rostogolească la vale, izbindu-se în final de un copac *dao*. Simțea că e pe punctul să își piardă cunoștința.

Distingând cu greu cămașa lui Pete, Clay s-a lăsat să alunece în jos pe fund. După ce au ajuns împreună, au analizat situația și au constatat că nu își rupseseră niciun membru. Aveau fețele și brațele zgâriate și sângerânde, dar tăieturile nu erau adânci. Pete se alesese cu o lovitură la cap și se simțea amețit, dar după câteva momente era pregătit să meargă mai departe. Apoi au auzit voci – și nu în engleză – și au înțeles că dușmanii îi căutau. Cât de discret posibil, au continuat să coboare, dar bolovanii se dislocau ușor, iar asta crea zgomot. Ajunși la fundul ravenei, aproape de râu, s-au ascuns într-un desiș cu plante țepoase și au așteptat. Dinspre apă se auzeau plescăituri. Trei soldați cu puștile pregătite treceau prin vad,

apropiindu-se la mai puțin de trei metri de Pete și de Clay, care au rămas neclintiți, fără să mai respire. După circa două ore, în ravenă s-a lăsat întunericul.

În șoaptă, au analizat ideea nebunească de a urca pentru a căuta sacul de spate, dar și pentru a-l găsi pe Acevedo. Cu siguranță acesta murise, dar aveau nevoie de armele lui. Știau că japonezii n-aveau să renunțe atât de ușor, întorcându-se în tabăra lor înainte să îi găsească. Trofeul, doi americani, era prea ispititor. N-aveau de ales decât să rămână nemișcați în continuare. Singuri, părăsiți, neînarmați, vânați, fără să aibă idee încotro să se îndrepte, și-au petrecut noaptea fără să doarmă, atacați de insecte, de gândaci, de șopârle, plini de tăieturi, rugându-se ca pitonii și cobrele să stea departe de ei. La un moment dat, Pete a întrebat care dintre ei avusese ideea sclipitoare de a deveni luptători de gherilă. Clay a chicotit, jurând că nu se gândise nicicând la așa ceva.

În zori, s-au văzut siliți să se miște. Foamea revenise mai aprigă decât oricând. Au băut apă din pârâu și au hotărât să urmeze cursul acestuia, deși nu știau până unde. Pe parcursul zilei, s-au deplasat prin desișuri, nelăsându-se nicio clipă expuși vederii. În două rânduri au auzit voci și și-au dat seama că ar fi fost mai nimerit să se deplaseze noaptea și să se odihnească în cursul zilei. Bine, dar încotro?

Pârâul se vărsa într-un râu îngust. Din tufișuri, au urmărit o barcă japoneză de patrulare trecând prin dreptul lor. Șase oameni, doi cu binocluri, cercetau malurile în căutarea oricărei mișcări. Spre sfârșitul după-amiezii, au nimerit o potecă și au hotărât să o urmeze pe întuneric. Nu știau sigur încotro ducea, dar locul în care se aflau era prea periculos.

Însă poteca era imposibil de urmat în bezna nopții. Curând au pierdut-o, apoi au regăsit-o, iar când s-au rătăcit din nou, au renunțat. Și-au găsit adăpost sub o formațiune stâncoasă și s-au străduit să adoarmă.

Dimineața devreme, când s-au trezit, întreaga junglă era acoperită de o ceață densă. Asta le oferea o oarecare siguranță și

curând au descoperit o altă potecă, abia observabilă. După ce au urcat vreme de două ore, soarele a împrăștiat ceața, iar drumul s-a lărgit. Erau epuizați și morți de foame când au ajuns într-o zonă aflată deasupra unei ravene abrupte și stâncoase. La treizeci de metri mai jos era un mic golf înconjurat de stânci. S-au odihnit la umbră, privind spre golf și discutând despre posibilitatea de a sări de acolo. Moartea era preferabilă torturii pe care o îndurau. Oricum, șansele lor de supraviețuire erau ca și inexistente. Dacă săreau, măcar aveau să moară din proprie voință.

Nu departe de ei au izbucnit câteva focuri de armă și au abandonat ideea sinuciderii. Schimburile de focuri însemnau că două grupuri se confruntau. Cu alte cuvinte, gherilele erau aproape. Deși lupta a durat doar un minut, le-a dat puterea de a continua să meargă. Au coborât pe drumeagul din față, ținându-și capetele plecate tot timpul și privind mereu spre spărturile din desiș care i-ar fi putut expune vederii. Au găsit un pârâiaș cu apă limpede și s-au răcorit, apoi s-au odihnit vreme de o oră și au continuat să meargă.

Când soarele era exact deasupra capetelor lor, au ajuns într-un luminiș. În mijlocul acestuia era un mic foc, ce încă fumega. Rezemat de un bolovan mare, un soldat japonez părea să tragă un pui de somn. L-au examinat îndelung din tufișuri și au observat că avea sânge închegat pe ambele picioare. Evident, fusese rănit, iar unitatea lui îl lăsase în urmă. Din când în când, își mișca brațul drept, dovadă că încă trăia. Fără să scoată vreun sunet, Pete s-a deplasat spre el la adăpostul tufișurilor, urmat îndeaproape de Clay. Pete a urcat pe bolovan, iar când a ajuns deasupra țintei sale, a ridicat o piatră mare și a atacat. Când piatra a aterizat în capul soldatului japonez, Clay a sărit asupra lui cu furie. Pete l-a lovit din nou cu piatra, iar Clay i-a smuls arma și l-a împuns în burtă cu baioneta. Apoi l-au târât în desișuri și i-au desfăcut rucsacul, descoperind conserve cu sardele, somon și macrou, dar și un pachet cu carne de vită. Au mâncat imediat totul, având cămășile și

mâinile mânjite cu sângele lui. După ce au ascuns cadavrul într-un desiș, s-au grăbit să plece din luminiș.

Pentru prima oară după luni întregi, acum erau înarmați. Clay avea o pușcă Arisaka cu baionetă, împreună cu bidonul lui cu apă. Pete avea la centură tocul soldatului cu un pistol semiautomat Nambu. La centură a îngrămădit treizeci de cartușe, două încărcătoare și un pumnal lung de cincisprezece centimetri. Au alergat vreme de o oră, după care s-au oprit ca să se odihnească și să devoreze încă o conservă cu sardele. Dacă ar fi fost capturați în acele momente, cu siguranță ar fi fost torturați și decapitați pe loc. Însă n-aveau să se lase prinși. Strângându-și mâinile însângerate, au făcut un legământ că niciunul n-avea să fie prins viu. Dacă aveau să fie înconjurați, urmau să se împuște folosind pistolul. Întâi Pete, apoi Clay.

Și-au continuat drumul, urcând mereu. Apoi au auzit din nou un schimb de focuri îndârjit, ceea ce însemna că era vorba de o ambuscadă mai amplă decât precedenta. Cum nu se puteau hotărî dacă să meargă înainte sau să se îndepărteze, s-au ascuns în apropierea potecii, așteptând. Schimbul de focuri a slăbit, apoi a încetat. După o oră, soarele a început să coboare spre apus.

La o cotitură a potecii, au ajuns față în față cu un tânăr filipinez care alerga înspre ei. Era subțirel, chiar slab, transpirat de efort și neînarmat. S-a oprit brusc, fără să-și dea seama cine erau necunoscuții.

– Americani, a spus Pete.

Adolescentul s-a apropiat și s-a uitat la armele lor.

– Japoneze, a spus el, făcând un semn din cap spre baionetă.

Clay a zâmbit, arătând spre sângele de pe mâini și brațe, apoi a spus:

– Nu, ăsta e sânge japonez.

Băiatul i-a zâmbit și a întrebat:

– Soldați americani?

Ei au încuviințat.

– Vrem să găsim trupele de gherilă. Ne poți duce acolo?

Zâmbetul de pe fața lui s-a lățit și a spus cu mândrie:

– O, la naiba, de unde sunteți?[1]

Pete și Clay au început să râdă cu poftă, scăpând arma din mâini. Nevenindu-i să creadă, Pete a clătinat din cap. Și-l imagina pe acel puști filipinez stând lângă focurile de tabără, între americani care se distrau nespus învățându-l genul lor de engleză, plină de expresii colorate. Fără îndoială că printre aceia se aflau și câțiva băieți din Texas sau Alabama.

După un timp, puștiul a spus:

– Urmați-mă! Avem aproape o oră de mers.

– Să mergem! a răspuns Pete. Dar nu prea repede.

Puștiul era unul dintre sutele de „alergători" folosiți pentru comunicații de către luptătorii de gherilă, care nu prea aveau aparate de radiorecepție. „Alergătorii" duceau deseori mesaje scrise și ordine, cunoscând potecile la perfecție, și erau rareori prinși, dar dacă se întâmpla asta, erau torturați pentru a da informații, apoi erau uciși.

*

Au urcat din nou multă vreme, iar aerul continua să se rarefieze. Deși dispariția arșiței era bine-venită, Pete și Clay se chinuiau din răsputeri să țină pasul cu tânărul. Când s-au apropiat de primul punct de bivuac, acesta a fluierat de trei ori, apoi a așteptat. Când a auzit ceva ce pentru Pete și Clay era de nedescifrat, au pornit mai departe. Acum se aflau pe teritoriul luptătorilor de gherilă, în siguranță, atât cât putea fi în siguranță un soldat american în Filipine. Ca de nicăieri, doi filipinezi înarmați au apărut brusc și le-au făcut semn să se apropie.

Au trecut apoi printr-o zonă în care oamenii abia dacă i-au luat în seamă. Poteca ducea spre prima tabără, unde alți filipinezi găteau la un foc mic. Erau aproape douăzeci, trăind în adăposturi

[1] În original: „Aw shit, where y'all from?" (n.tr.)

improvizate și pregătindu-se de culcare. La vederea celor doi americani, s-au ridicat și au salutat.

După încă o jumătate de oră, continuând să urce, au ajuns într-o mică incintă ascunsă sub coronamentul dens al junglei. I-a întâmpinat un american purtând o uniformă decolorată, dar având ghete noi: căpitanul Darrell Barney, provenit din Brigada 11 de Infanterie, care făcea parte acum din Forța de Rezistență Vest Luzon. Barney a strigat spre câteva colibe din bambus, din care au apărut imediat alți americani. Au urmat zâmbete, strângeri de mână și felicitări însoțite de bătăi cu palma pe umăr și, foarte curând, Pete și Clay s-au trezit la o masă din lemn de bambus, mâncând orez, cartofi și cotlete de porc fripte, o delicatesă rezervată pentru ocazii speciale.

În timp ce mâncau, au fost mitraliați cu zeci de întrebări de către cei din jurul mesei. Cel mai vorbăreț era Alan DuBose din Slidell, Louisiana, care a recunoscut cu mândrie că îi învăța pe filipinezi să folosească slangul american. Erau șase americani, plus Pete și Clay, și niciunul dintre ceilalți nu fusese în Bataan. După capitulare, fugiseră în munți din alte părți ale insulelor. Erau mult mai sănătoși, deși malaria își făcea simțită prezența pretutindeni.

Americanii aflaseră despre marșul morții și voiau să audă istorisiri cât mai complete. Pete și Clay au vorbit și au râs, bucurându-se de siguranța conferită de locul acela și de tot ce îi înconjura. Celor doi, care văzuseră atâtea lucruri, le venea greu uneori să creadă că erau soldați americani care încă luptau.

Pete a savurat momentul, dar îi era greu să nu își amintească de O'Donnell. Se gândea la oamenii pe care îi cunoscuse, dintre care mulți nu aveau să mai plece în viață de acolo. Se gândea la Osuar și la sutele de cadavre scheletice pe care le îngropase acolo. Se gândea la nava iadului și i se părea că aude urletele oamenilor prinși în cală în timp ce nava se scufunda. Într-un moment savura mâncarea, glumele și engleza vorbită cu diverse accente, pentru ca în următorul să rămână mut, incapabil să mănânce când o altă imagine de coșmar îi invada memoria.

Amintirile, coșmarurile și ororile n-aveau să dispară niciodată.

Spre sfârșitul serii, au fost conduși la dușuri și li s-a dat săpun. Apa era călâie, dar senzația era minunată. Ar fi vrut să se bărbierească, dar cum toți ceilalți americani purtau barbă, au ignorat această posibilitate. Li s-au dat apoi articole de lenjerie intimă, șosete curate și haine militare desperecheate, dar în junglă nu existau uniforme reglementate. Doctorul, tot un american, i-a examinat și a constatat problemele evidente. Avea medicamente din belșug și le-a promis că peste două săptămâni aveau să fie gata de luptă. Apoi au fost duși la o colibă din bambus, noul lor loc de încartiruire, și li s-au dat paturi adevărate cu pături. A doua zi de dimineață, aveau să se prezinte la comandant și să primească mai multe arme decât puteau duce.

Singuri în întuneric, au vorbit în șoaptă despre casă, care părea mai aproape ca niciodată.

CAPITOLUL 31

Forța de Rezistență Vest Luzon se afla sub comanda fermă a generalului Bernard Granger, un erou britanic din Primul Război Mondial. Acesta avea aproape șaizeci de ani, era zvelt și rezistent, un militar de excepție până în măduva oaselor. Trăise în Filipine în ultimii douăzeci și cinci de ani, iar la un moment dat deținuse o mare plantație de cafea, pe care japonezii i-o confiscaseră, ucigându-i pe doi dintre fiii lui și silindu-l să fugă în munți cu soția și ce mai rămăsese din familia lui. Trăiau într-un buncăr din adâncul junglei și de acolo își comanda oamenii. Cu toții îl adorau și îl numeau lord Granger.

Când Pete și Clay au fost aduși pentru a fi prezentați, Granger se afla la biroul lui, sub un umbrar alcătuit dintr-o rețea de camuflaj. Le-a dat liber consilierilor săi, însă gărzile de corp au rămas în apropiere. După ce i-a salutat pe americani într-o engleză britanică impecabilă și cadențată, a ordonat să li se aducă un ceai. Pete și Clay s-au așezat pe două scaune din bambus și l-au admirat din prima clipă. Când și când, ochiul lui drept rămânea parțial ascuns sub o îndoitură a elegantei pălării de safari. Când vorbea, își scotea din gură mușțiucul pipei din cocean de porumb, iar când asculta, îl vâra la loc și îl prindea între dinți, mestecându-l ca și cum ar fi digerat fiecare cuvânt.

– Am auzit că ați supraviețuit mizeriei din Bataan, a spus el cu glas cântat. Probabil că a fost mai rău decât mi s-a spus.

Pete și Clay au aprobat din cap și, în câteva momente, au descris totul. Bataanul fusese cumplit, însă la O'Donnell fusese și mai rău.

– Am auzit că japonezii duc oamenii noștri să muncească în minele lor de cărbune, a spus Granger în timp ce turna ceai în trei cești din porțelan.

Pete a descris nava iadului, apoi a povestit cum fuseseră salvați de pe mare.

– Până la urmă, o să-i înfrângem pe ticăloșii ăștia, a spus Granger. Dacă nu ne omoară ei până atunci... Sper că vă dați seama că șansele voastre de supraviețuire au crescut, dar tot niște oameni morți suntem.

– Mai bine să murim luptând, a spus Clay.

– Asta e ideea. Misiunea noastră este să creăm suficient rău pentru a-i schilodi pe japonezi și pentru a dovedi că aceste insule merită salvate. Ne temem că Aliații ar putea încerca să îi învingă fără să se sinchisească de noi. Înalta comandă consideră că pot ocoli Filipinele ca să atace Japonia în mod direct – și e foarte posibil, înțelegeți? Numai că MacArthur a promis că se va întoarce, iar asta ne dă speranțe. Băieții ăștia filipinezi trebuie să aibă un motiv ca să lupte. În primul rând, e țara lor. Vreți lapte și zahăr?

Pete a refuzat. Amândoi ar fi preferat o cafea tare, dar erau recunoscători pentru dejunul bogat. Granger a continuat să vorbească, apoi s-a oprit brusc și s-a uitat la Pete.

– Care e povestea ta?

Pete i-a spus pe scurt cum stăteau lucrurile: West Point, ofițer activ timp de șapte ani în Regimentul 26 de Cavalerie, apoi retragerea forțată din motive personale. Trebuia să salveze ferma familiei. Soție și doi copii în Mississippi. Grad de locotenent.

Granger avea ochi vioi, dar nu a clipit deloc în timp ce asculta, analizând fiecare cuvânt.

– Deci știi să călărești?

– Cu sau fără șa, a spus Pete.

– Am auzit de Regimentul 26. Țintaș expert, din câte înțeleg, da?

– Da, domnule.

– Avem nevoie de țintași. Niciodată nu avem suficienți.

– Dați-mi o pușcă și veți vedea.

– Ai fost la Fort Stotsenburg?

– Da, dar numai pentru scurtă vreme, înainte de luna decembrie.

– Nenorociții de japonezi folosesc baza de acolo pentru avioanele Zero și bombardiere în picaj. Aparate mai grele pe care le-au transferat după Corregidor. Aș vrea să le distrug câteva avioane la sol, dar încă nu am alcătuit un plan. Și tu? a întrebat el, uitându-se la Clay.

Înrolat în 1940, Regimentul 31 de Infanterie. Specialist în mortiere. Grad de sergent. Cowboy din Colorado, bun țintaș și călăreț.

– Foarte bine. Îmi plac oamenii care vor să lupte. Mă întristează s-o spun, dar aici avem câțiva americani care se ascund la noi fiindcă vor să ajungă acasă. Unii sunt demenți. Alții, prea bolnavi. Unii, din câte bănuiesc, și-au părăsit unitățile fără permisiune și au rătăcit prin junglă. Ca să fiu sincer, reprezintă o povară, dar nu îi putem goni. Prima lecție pe care o veți învăța este să nu le puneți întrebări altora. Fiecare are o poveste, iar lașii nu spun niciodată adevărul. A sorbit din ceai, apoi a scos o hartă și a continuat: Câte ceva despre operațiunile noastre. Suntem în mijlocul munților Zambales, un teren foarte accidentat, dar sunt convins că știți asta deja. Vârfuri de două mii șapte sute de metri ici și colo. Avem aproape o mie de luptători dispersați pe mai bine de 2 590 de kilometri pătrați. Dacă ne-am mulțumi să ne ascundem și să ne apărăm, am putea rezista mult timp, dar nu asta este intenția noastră. Suntem luptători de gherilă și luptăm necinstit – niciodată nu dăm atacuri frontale, niciodată nu ieșim în câmp liber. Lovim scurt și dispărem. Japonezii organizează raiduri împotriva taberelor noastre de la altitudini mai mici, iar viața de acolo e foarte periculoasă. O să descoperiți asta curând. Creștem numeric, întrucât filipinezii fug pe dealuri, iar după un început greu, am reușit, în cele din urmă, să le dăm câteva lovituri.

– Deci nu vă temeți că japonezii vor urca până aici? a întrebat Pete.

– Ne temem de orice. Avem echipamente ușoare și suntem pregătiți tot timpul să ne retragem la cel mai mic semn de pericol. Nu putem lupta cu ei de la egal la egal. În afară de câteva mortiere și tunuri ușoare, pe care le-am furat de la dușmani, aproape că nu avem artilerie. Avem puști din plin, pistoale și mitraliere, dar niciun camion sau transportor de trupe. Suntem infanteriști, având terenul de partea noastră. Cea mai mare problemă ține de comunicații. Avem câteva aparate de radio vechi, nimic portabil, dar nu le putem folosi, pentru că japonezii ne ascultă. De aceea, pentru a coordona acțiunile, folosim alergători. Nu putem lua legătura cu MacArthur, deși el știe că ne aflăm aici și că luptăm. Ca să-ți răspund la întrebare, suntem relativ în siguranță aici, dar mereu în pericol. Dacă ne-ar vedea, japonezii ne-ar bombarda. Veniți să vă arăt bunătățile noastre.

Granger a sărit în picioare, și-a luat bastonul și a pornit. Le-a spus ceva în limba tagalog gărzilor lui, iar acestea au pornit iute în fața lui. Când au părăsit tabăra și au început să urce o potecă îngustă, l-au urmat și alții. În timp ce mergea, Granger le-a spus:

– Regimentul 26 a fost o unitate remarcabilă. Presupun că nu-l cunoști pe Edwin Ramsey.

– A fost comandantul meu, a spus Pete cu mândrie în glas.

– Nu mai spune! Un soldat al naibii de bun. A refuzat să se predea și a plecat pe dealuri. E la vreo sută șaizeci de kilometri de aici și se ocupă feroce de organizare. Se zvonește că are peste o mie cinci sute de oameni în Central Luzon și o sumedenie de legături la Manila.

După ce au cotit, două santinele au tras deoparte o perdea deasă din vițe și rădăcini. Apoi au pătruns într-o peșteră.

– Aduceți torțe, a strigat Granger și, imediat, două gărzi au luminat drumul.

Peștera devenea tot mai mare, ca o încăpere largă, având stalactite din care picura apă. De-a lungul pereților erau lumânări, iar curând le-a apărut în față anvergura armurăriei.

Granger nu se mai oprea din vorbit.

– Furnituri lăsate în urmă de yankei și luate de noi de la japonezi, a spus el. Vreau să cred că avem câte un glonț pentru fiecare dintre ticăloșii ăștia.

Existau pachete mari cu muniție. Lăzi cu puști. Provizii de hrană conservată și apă. Saci mari cu orez. Butoaie cu benzină. Stive de cutii în care se aflau lucruri neetichetate.

– Ceva mai departe, în altă încăpere, avem tone de dinamită și de trinitrotoluen, a continuat Granger. Nu cred că te pricepi la explozivi.

– Adevărat, a spus Pete.

Granger a clătinat din cap.

– Mare păcat! Avem nevoie de un băiat priceput la explozivi. Ultimul pe care l-am avut s-a aruncat singur în aer. Un filipinez al naibii de bun. Dar va apărea altul. Ați văzut de ajuns?

Înainte de a primi răspunsul lor, s-a răsucit spre ei. Turul se încheiase. Pete și Clay erau șocați de cantitatea de provizii, simțindu-se, în același timp, cât se poate de liniștiți. L-au urmat pe Granger afară din peșteră și au început să coboare. S-au oprit apoi într-un punct ce domina peisajul și au privit uimitoarea priveliște a valurilor de munți ce păreau să se desfășoare la infinit.

– Japonezii nu vor ajunge până aici, e clar. Se tem. Și știu că sunt forțați să vină pentru a lupta. La fel și noi. Aveți întrebări?

– Când vom lupta? a întrebat Clay.

Granger a râs și a spus:

– Mi-a plăcut asta. Bolnavi și malnutriți, dar pregătiți de luptă. Cam într-o săptămână. Lăsați-i pe doctori să vă mai îngrașe puțin și curând veți avea parte de sânge din plin.

În următoarele două zile, Pete și Clay s-au odihnit pe săturate, dormind, mâncând și hidratându-se după pofta inimii. Doctorii i-au îndopat cu pastile și cu vitamine. Când, în cele din urmă, s-au plictisit de repaus, li s-au dat puști și pistoale și au fost duși într-un poligon de tragere pentru a exersa. Un veteran filipinez, pe nume Camacho, i-a învățat regulile junglei: cum să facă un foc mic pentru a găti, întotdeauna noaptea, pentru că atunci nu se putea vedea fumul; cum să construiască un adăpost din vițe și crengi din

desișuri pentru a putea dormi pe vreme de ploaie; cum să își păstreze armele și muniția uscate; cum să se poarte cu o cobră înfuriată, dar și cu un piton flămând; cum să facă o sută de lucruri esențiale care, într-o bună zi, le puteau salva viețile.

În cea de-a treia zi, Pete a fost chemat la postul lordului Granger, pentru un ceai și un joc de cărți. După un joc pe o tablă, generalul s-a lansat într-o discuție amplă.

– Ai jucat vreodată cribbage? l-a întrebat el pe Pete, scoțând un pachet de cărți.

– Sigur. Am jucat la Fort Riley.

– Foarte bine. Eu joc o partidă în fiecare zi la ora trei, când îmi beau ceaiul. Îți relaxează sufletul. În timp ce vorbea, a amestecat cărțile și le-a împărțit. Acum două nopți, japonezii au făcut un raid împotriva unui post avansat de-al nostru, undeva în josul muntelui, care era bine apărat. Ne-au surprins cu o forță mare. A fost o luptă urâtă și am pierdut. Japonezii îl căutau pe Bobby Lippman, un maior foarte dur din Brooklyn, și l-au găsit, împreună cu alți doi americani. Filipinezii din acea unitate au fost uciși în luptă sau decapitați după aceea. Asta e o treabă preferată de japonezi – retează capete și le lasă alături de cadavre, ca să îi înspăimânte pe cei care le văd. În orice caz, Lippman și cei doi americani au fost duși într-o închisoare din Manila, ca să vorbească în fața celor mai nemiloși anchetatori japonezi. Mi s-a spus că unii dintre acei ofițeri vorbesc engleza standard chiar mai bine decât mulți britanici. Pe Lippman îl așteaptă vremuri grele. Îl vor biciui și îl vor arde timp de câteva zile; au o diversitate de metode, iar dacă el va vorbi, o să simțim și noi asta, chiar aici. Dacă nu vorbește – și mă îndoiesc că o va face –, japonezii vor organiza o mică ceremonie pentru el, în care va fi folosită una dintre acele săbii lungi pe care le-ai văzut. Suntem în război, Banning, și, așa cum ai văzut singur, există multe modalități de a ucide.

– Știam că există bivuacuri și cercuri de santinele la fiecare post, a spus Pete. Cum de-au reușit să atace prin surprindere?

– Nu vom afla niciodată. Trucul lor preferat este să mituiască vreun localnic, un filipinez, care are nevoie de bani sau de orez și se arată

dispus să vândă informații. Pe măsură ce japonezii strâng lațul, vom avea tot mai puțină hrană. În unele sate, oamenii sar peste mese. Japonezii știu cum să momească oamenii. Avem multe posturi în munții de aici. Câteodată stăm în ele, alteori, nu, dar sunt casele noastre conspirative. Dacă stăm acolo o noapte sau o săptămână, localnicii ajung să afle asta. Apoi e destul de ușor de găsit un japonez căruia să i se vândă informații. Ești pregătit de luptă?

– Cum naiba să nu fiu?

– Doctorul spune că ești într-o formă destul de bună. La naiba, toți suntem subponderali și bolnavi de câte ceva, dar tu și Clay păreți mai trași la față. Presupun că ați avut parte de ce era mai rău în captivitate.

– Ne simțim bine și ne plictisim. Dați-ne o misiune.

– Voi doi o să plecați cu DuBose, o echipă de vreo zece oameni. Camacho va fi mereu cu voi, iar el e cel mai bun. Plecați la miezul nopții, mergeți pe jos trei sau patru ore și aruncați o privire. E în parte recunoaștere, în parte asalt. Dacă Lippman vorbește sub tortură, în acțiunea asta ar trebui să ne dăm seama ce intenții au japonezii și încotro se îndreaptă. După câteva zile pe drumuri, vă veți întâlni cu o altă unitate, câțiva dintre băieții noștri de pe alt munte. Au împrumutat un om care se pricepe la bombe, iar el va întinde niște sârme. Ținta e un convoi. Ar trebui să fie o treabă ușoară, iar voi veți împușca niște japonezi. O să vă distrați pe cinste.

– Abia aștept.

– Presupunând că totul merge bine, artificierul e dispus să stea o vreme cu voi, băieți, ca să vă învețe cum să vă jucați cu trinitrotoluenul. Să ascultați cu atenție și să învățați!

În timp ce Pete făcea cărțile și le împărțea, Granger și-a reîncărcat pipa cu tutun, fără să îi scape însă niciun cuvânt.

– Sărmanul Lippman... Noi toți jurăm să nu ne lăsăm prinși vii. E mult mai bine să-ți tragi un glonț în cap decât să-i lași pe japonezi să-și facă mendrele. Dar nu întotdeauna este ușor. Oamenii sunt mai întâi răniți și nu se mai pot sinucide. Iar câteodată sunt surprinși în somn. Și, Banning, cred că deseori dorim atât de mult să supraviețuim, încât ne închipuim că putem trece prin orice, de aceea ne abandonăm

armele, ridicăm brațele și ne lăsăm conduși. De obicei, după câteva ore ne cuprinde un sentiment cumplit de regret, așa cred eu. Ai ajuns vreodată aproape de punctul în care ai fi vrut să sfârșești totul?

– De multe ori, a spus Pete. Setea și foamea ne-au făcut pe toți să înnebunim, fără a mai vorbi de uciderile la care am asistat. M-am gândit că, dacă aș putea adormi, aș reuși să trec peste partea legată de trezire. Însă am supraviețuit. Acum supraviețuim. Domnule general, vreau să ajung acasă.

– Bravo, tinere! Dar să nu-i lași pe japonezi să te prindă de viu, auzi?

– Nicio grijă.

CAPITOLUL 32

Au părăsit tabăra la scurt timp după miezul nopții, zece luptători de gherilă cu totul, urmând doi alergători care puteau descoperi cărările și în somn. Șase filipinezi și patru americani, toți înarmați și având sacii de spate încărcați cu apă, conserve, pături, foi de cort și muniție cât putea căra fiecare. Din fericire, deplasarea se făcea la vale. Prima lecție pe care au învățat-o Pete și Clay a fost să se concentreze asupra ghetelor omului din fața lor. Orice privire în jur era inutilă, întrucât nu aveau cum să vadă în întuneric. Un pas greșit putea provoca împiedicarea și căderea, plus o aterizare nesigură.

În prima oră de mers, nimeni nu a scos nicio vorbă. Când s-au apropiat de primul sat, au fost întâmpinați de un observator. Într-un dialect necunoscut celorlalți, el l-a informat pe Camacho că totul era bine. Nu văzuseră dușmanul de zile întregi. Echipa a ocolit colibele și a continuat să meargă. În cel de-al doilea sat, nu au găsit niciun observator și nici nu au auzit vreun sunet venind dinspre așezare. După trei ore, când terenul a devenit plat, s-au oprit într-un avanpost. Cele patru adăposturi construite în tufișuri erau toate pustii. S-au odihnit o jumătate de oră, au mâncat sardele și au băut apă. Apoi DuBose s-a apropiat de ei și i-a întrebat:

– Vă simțiți bine?

Pete și Clay l-au asigurat că se simțeau foarte bine, deși deja obosiseră. Ceilalți arătau ca și cum își făcuseră încălzirea. Pornind

din nou la drum, au început să urce, iar după o oră s-au oprit din nou pentru odihnă. DuBose știa prin ce trecuseră cei doi debutanți și voia să îi protejeze. Echipa a coborât într-o ravenă, apoi a trecut printr-un vad, ajungând într-un sat mare. Au rămas ascunși și au urmărit zona vreme de câteva minute; apoi Camacho s-a aventurat și l-a găsit pe observator. Nici aici nu existase vreun semn al prezenței dușmanilor. În timp ce așteptau, DuBose s-a lăsat pe vine alături de Pete și l-a întrebat cu un accent specific:

– Oamenii de aici sunt în siguranță. Fiecare sătuc e condus de o căpetenie, iar cea de aici este un om de încredere. După aceea, pătrundem în țara nimănui.

– Unde este drumul? a întrebat Pete.

– Nu departe.

În zori, pe când se ascundeau într-un șanț de lângă un drum neamenajat, însă intens folosit, au auzit zgomote și mișcare de cealaltă parte a lui; apoi s-a lăsat liniștea.

– DuBose, a spus cineva.

– Aici sunt, a răspuns acesta.

Din desiș au apărut câteva capete, iar un american pe nume Carlyle s-a îndreptat spre ei. Comanda doisprezece oameni, inclusiv trei yankei cu bărbi soioase, având același aspect de oameni chinuiți de vreme. S-au grăbit să aducă lăzile cu trinitrotoluen și vreme de o oră au așezat explozivii și au tras fire până la detonatoare. Artificierul era un veteran filipinez care pregătise multe asemenea capcane. După ce trinitrotoluenul a fost plasat, oamenii s-au retras în tufișuri, iar DuBose a stabilit poziția fiecăruia. Pete, care era țintaș lunetist, s-a ascuns înapoia unor bolovani și a primit ordin să împuște orice mișca. Lui Clay i s-a dat o mitralieră ușoară și a fost poziționat la cincizeci de metri distanță. Camacho a rămas în apropiere de Pete și, în timp ce soarele se ridica pe cer, i-a povestit în șoaptă despre ce era vorba. Japonezii deplasau tone de provizii spre interiorul insulei, pe mai multe rute, iar misiunea lor era să îi hărțuiască și să întrerupă liniile de comunicație. Spionii din port transmiseseră știrea că un convoi format din patru sau cinci camioane pornise la drum. Nu

aveau idee ce transporta acesta, însă aruncarea lui în aer avea să creeze senzație.

În timp ce așteptau, Pete simțea mâncărimi în degetul de pe trăgaci, iar stomacul îi zvâcnea plin de speranță. Trecuseră multe luni de când nu mai participase la o luptă, iar așteptarea era chinuitoare. Când a auzit uruitul camioanelor, Camacho le-a spus să se pregătească.

Erau patru. Primul și ultimul camion din convoi erau încărcate cu soldați care protejau cele două vehicule din junglă. Luptătorii de gherilă au continuat să aștepte și, preț de un moment nesfârșit, Pete a crezut că explozivii n-aveau să funcționeze. Însă când au explodat, pământul s-a cutremurat cu o asemenea furie, încât Pete a fost azvârlit în spate, lovindu-se de stânci. Camionul din frunte s-a rostogolit, aruncându-i în aer pe soldații din el. Cel de-al treilea și al patrulea au fost răsturnate pe o parte. Nenumărate bubuituri de arme s-au auzit din tufișuri când peste douăzeci de luptători de gherilă au dezlănțuit un foc de baraj. Japonezii care supraviețuiseră exploziilor se târau sau mergeau nesiguri pe picioare, însă mai toți au fost doborâți înainte de a apuca să tragă un singur foc de armă. Șoferul celui de-al doilea camion a ieșit cu greu prin parbrizul spart, iar Pete l-a ales ca țintă. Clay era într-un cuib de mitralieră aflat spre coada convoiului, având linie directă de tragere spre transportorul de trupe. Folosind o armă automată ușoară, tip 99, a măturat mai mulți japonezi în timp ce încercau să se retragă târâș ca să își găsească armele. Câțiva dintre ei s-au adăpostit înapoia camioanelor, însă au fost împușcați în spate de luptătorii de gherilă de pe cealaltă parte a drumului. Nu aveau unde să se ascundă. Focul era copleșitor, durând mai bine de cinci minute. Un japonez a reușit să se ascundă între camionul al doilea și al treilea și să tragă câteva gloanțe spre copaci, după care a fost doborât.

Treptat, împușcăturile au încetat. Luptătorii de gherilă au rămas în așteptare urmărind ca nu cumva vreun japonez aflat la pământ să facă vreo mișcare sau să pună mâna pe o armă. Dar totul rămânea neclintit, iar praful începea să se aștearnă. DuBose și Carlyle au pornit târâș înainte și le-au făcut semn oamenilor lor să îi urmeze

pe drum. Fiecare japonez, muribund ori deja mort, a primit câte un glonț în cap. Prizonierii nu reprezentau decât o povară în plus. Nu aveau unde să îi țină și nici hrană suplimentară pentru întreținerea lor. În acea versiune a războiului, niciuna dintre părți nu lua prizonieri, însă, dacă era vorba de americani, moartea lor era amânată.

DuBose și Carlyle au strigat apoi câteva ordine urgente. Doi filipinezi au fost trimiși în josul drumului, pentru a verifica dacă se mai apropiau camioane. Alți doi au fost trimiși în cealaltă direcție. Cadavrele – treizeci și șapte – au fost dezarmate și deposedate de sacii de spate. Din fericire, cel de-al doilea camion nu fusese avariat. Era plin cu lăzi cu arme, grenade, mitraliere și, lucru de neînchipuit, sute de kilograme de trinitrotoluen. În cazul oricărei ambuscade apare însă câte un miracol. Iar faptul că niciun glonț rătăcit nu nimerise explozivii reprezenta un dar ceresc. Primul camion de aprovizionare se prăbușise pe o parte și fusese distrus total. Era încărcat cu numeroase lăzi cu rații de hrană. DuBose a hotărât să ia cât mai multă hrană, împreună cu armamentul, și să folosească cel de-al doilea camion pentru plecarea lor de acolo.

Pășind peste cadavre, luptătorii de gherilă au reușit să împingă primul camion într-un șanț. Având un filipinez la volan, cel de-al doilea camion a început să înainteze încet. Pete și alți cinci oameni au rămas pe încărcătură, cu paturile puștilor la doar câțiva centimetri de tonele de explozibili. Când drumul a descris un cot, au privit în urmă și, cu mare satisfacție, au văzut haosul pe care îl creaseră. Trei camioane care fumegau, mormane de dușmani morți și niciun soldat rănit din partea lor.

Avioanele japoneze Zero urmăreau de obicei drumurile de la o altitudine mică, zburând la doar câțiva centimetri pe deasupra copacilor, și era doar o chestiune de timp până când aveau să sosească acolo. DuBose ar fi vrut să iasă de pe drum înainte să fie zăriți de pilotul unui avion Zero, care ar fi putut lovi camionul, ucigându-i pe loc. Piloții ar fi observat imediat carnajul și, după ce ar fi înțeles ce se întâmplase, i-ar fi atacat în forță.

Șoferul a pătruns într-un luminiș și a accelerat. Camionul a rămas expus doar până când șoferul a găsit un loc sub coronamentul unor copaci mari și deși. După ce s-a oprit, DuBose le-a ordonat oamenilor să îl acopere cu viță și crengi. În momentul în care camionul nu mai putea fi văzut nici de la șase metri de la sol, oamenii s-au retras la umbră și au dat iama în sacii japonezilor. S-au ospătat cu conserve de pește și pâine tare din orez. Un japonez avusese asupra lui patru bidoane cu saké, iar oamenii au gustat pe rând din licoarea aromată.

În timp ce soldații degustau băutura, DuBose și Carlyle s-au ghemuit în apropierea camionului. Discuția le-a fost întreruptă de inconfundabilul sunet ascuțit al unor avioane Zero care se apropiau. Două dintre ele au coborât spre drum, apoi au urcat cu furie aproape pe verticală, descriind un cerc pentru ca piloții să poată vedea mai bine. După aceea au dispărut.

Soldații au discutat ideea de a reveni pe șosea, în apropiere de epavele camioanelor. Locul se dovedise perfect pentru ambuscadă și nu încăpea nicio îndoială că japonezii aveau să trimită o trupă mare de cercetare. Acțiunea se dovedise atât de facilă, iar numărul japonezilor uciși fusese atât de mare, încât erau tentați să se întoarcă acolo pentru a le provoca noi pagube. Dar DuBose era de altă părere. Treaba lor era să lovească și să fugă, nicidecum să declanșeze ofensive. Pe de altă parte, în acele momente, prada era mai importantă decât uciderea altor japonezi.

Camionul nu putea circula pe potecile montane, așa că DuBose a luat hotărârea de a-l descărca, alcătuind un plan pentru transportarea prăzii la baza lor. Cum oamenii nu puteau căra totul, a trimis doisprezece filipinezi în cele mai apropiate sate, pentru a găsi boi și catâri de povară. Ofereau o mulțime de provizii pentru „închirierea" animalelor.

Petrecerea s-a încheiat brusc în momentul în care DuBose a ordonat ca restul oamenilor să înceapă obositoarea sarcină de a descărca. După-amiază au apărut câțiva boi și catâri, iar mai mulți localnici fuseseră de acord să muncească pentru a primi hrană. Primele animale ale convoiului abia dispăruseră în junglă când un

alergător a sosit cu ştirea că se apropia o unitate mare de soldaţi japonezi. Fără să ezite, DuBose i-a ordonat artificierului să mineze camionul şi explozivii aflaţi în el. El şi Carlyle ştiau că epava avea să blocheze drumul, ceea ce le oferea un timp suplimentar pentru a se retrage. Luptătorii au lăsat camionul la vedere spre a fi găsit de japonezi, apoi s-au ascuns în desişuri şi au aşteptat.

Japonezii din avangardă au sosit pe motociclete şi, văzând camionul, au început să se agite. Curând, transportoarele de trupe au oprit în zonă şi din ele au coborât zeci de soldaţi, toţi ghemuindu-se de teama unei noi ambuscade. Cum nu s-a întâmplat nimic din ce anticipau, au înaintat încet către camion. Când şi-au dat seama că inamicul plecase, s-au destins şi s-au grupat lângă vehicul, vorbind precipitat şi exprimându-şi îngrijorarea. Apoi, când comandantul lor a urcat în cabină pentru a arunca o privire, artificierul aflat la o sută de metri distanţă a declanşat explozia, care a azvârlit în aer zeci de japonezi.

DuBose şi oamenii săi şi-au admirat isprava, apoi s-au furişat spre potecile cunoscute. Oamenii erau împovăraţi de armele furate şi de celelalte lucruri şi aveau mult de urcat. Pete şi Clay erau obosiţi, gata să se prăbuşească, dar au continuat drumul cu stoicism. Mărşăluiseră în condiţii şi mai rele şi ştiau că puteau îndura acel calvar.

Au ajuns la primul avanpost mult după căderea întunericului şi toţi s-au prăbuşit epuizaţi la pământ. Alergătorii îi raportaseră deja ştirea lui Granger, iar acesta trimisese oameni care să ajute la transportarea materialelor furate. DuBose considera ziua încheiată, aşa că le-a ordonat oamenilor să facă tabără acolo. Apoi au sosit şi alţi alergători cu vestea bună că nu fuseseră urmăriţi.

Oamenii au mâncat pe săturate şi chiar au reuşit să mai ia câte o gură de saké. Pete şi Clay au găsit un loc retras pe podeaua din pământ a unei colibe şi au savurat victoria acelei zile. Şoaptele li s-au stins curând şi au adormit buştean.

Vreme de două zile, convoiul a urcat muntele, oprindu-se des pentru odihnă şi hrană. În două rânduri au fost siliţi să se abată de la drum când alergătorii i-au avertizat că duşmanul era aproape,

cercetând terenul. Avioanele Zero patrulau neîncetat pe cer, iar piloții lor erau gata să mitralieze orice țintă le-ar fi apărut în vizor. Însă oamenii se adăposteau în ravene și peșteri, înaintând cu prudență.

Când, în cele din urmă, au ajuns acasă, lordul Granger îi aștepta zâmbitor, gata să îi îmbrățișeze pe toți. „Splendidă treabă ați făcut, băieți, splendidă", le-a spus el. În afară de bășici și de dureri musculare, toți oamenii scăpaseră fără să fie răniți.

S-au odihnit zile în șir, până când plictiseala s-a instalat din nou.

*

Sezonul ploios a sosit în forță când un taifun a măturat insulele din nordul arhipelagului Filipine. Șuvoaiele de ploaie loveau munții, iar vânturile smulgeau acoperișurile colibelor din bambus. La apogeul taifunului, oamenii s-au retras în peșteri și au rămas acolo vreme de două zile. Potecile s-au transformat în noroi, multe ajungând impracticabile.

Însă războiul se desfășura furibund, iar japonezii nu aveau altă soluție decât să deplaseze tot timpul soldați și să asigure aprovizionarea acestora. Convoaiele se trezeau deseori în noroaie până la genunchi, unde rămâneau blocate multă vreme. Acestea deveneau ținte ușoare pentru luptătorii de gherilă, care se deplasau pe jos, chiar dacă nu foarte rapid. Granger își ținea echipele ocupate, lovind țintele în atacuri brutale și dispărând după aceea în junglă. Represaliile declanșate de japonezi erau feroce, iar civilii plăteau prețul.

Lui Pete i s-a încredințat comanda Trupei G – alcătuită din douăzeci de oameni, printre care Clay și Camacho –, fiind înaintat la gradul de maior în cadrul Forței de Rezistență Luzon Vest. Un astfel de grad nu avea să fie recunoscut oficial de armată, dar adevărata armată se retrăsese împreună cu MacArthur în Australia.

Granger își conducea propria armată și făcea promovări după cum socotea el.

După un raid reușit asupra unui convoi, maiorul Banning și oamenii lui se retrăgeau spre bază când un sat le-a apărut în față. Simțind miros de fum, s-au apropiat până când au ajuns în fața unei scene oribile. Japonezii atacaseră satul și îl distruseseră. Toate colibele erau incendiate și pretutindeni alergau copii care plângeau în hohote. În centrul așezării erau aproximativ cincisprezece bărbați morți, toți având mâinile legate la spate. Cadavrele erau mutilate și pline de sânge, iar capetele lor tăiate zăceau la câțiva metri de ele, așezate într-un șir ordonat. Câteva femei împușcate fuseseră lăsate în locurile în care se prăbușiseră.

Un adolescent a țâșnit din tufișuri și a venit în fugă spre ei, plângând și strigând. Camacho l-a prins de un braț și i s-a adresat în dialectul local. În timp ce urla, băiatul dădea cu pumnii înspre luptători.

– Dă vina pe noi, spune că noi i-am adus aici pe japonezi, a tradus Camacho.

A continuat să stea de vorbă cu băiatul, pe care nimic nu îl putea consola.

– Spune că japonezii au venit aici acum câteva ore și i-au acuzat pe oameni că îi ajută pe americani. Au vrut să afle unde ne ascundem și, cum oamenii nu știau, au recurs la ce vedeți aici. Mama și tatăl lui au fost uciși. I-au luat sora și câteva femei tinere. Le vor viola, apoi le vor omorî și pe ele.

Pete și oamenii lui rămaseseră fără grai. Au ascultat schimbul de cuvinte, privind carnajul din jur.

– Spune că fratele lui s-a dus să-i găsească pe japonezi ca să-i anunțe că am ajuns aici, a continuat Camacho. E doar vina voastră, zice el, doar vina voastră. Americanii sunt de vină.

– Spune-i că luptăm împotriva japonezilor – și noi îi urâm, a intervenit Pete. Suntem de partea filipinezilor.

Camacho a tradus, dar băiatul părea scos din minți, urlând și fluturând pumnul spre Pete. Într-un târziu s-a smuls din mâna lui

Camacho şi a fugit spre morţi. Arătând spre unul dintre ei, a strigat ceva nedesluşit.

– Acela e tatăl lui, a explicat Camacho. I-au silit să rămână de faţă când japonezii le-au tăiat capetele, unul după altul, ameninţând că îi ucid pe toţi dacă nu le oferă informaţii.

Apoi băiatul a fugit în desişuri şi a dispărut. Copiii se agăţau de cadavrele mamelor, iar colibele continuau să ardă. Luptătorii ar fi vrut să le ofere ajutor supravieţuitorilor, însă situaţia era mult prea periculoasă.

– Să plecăm, a spus Pete.

S-au îndepărtat în grabă, târându-şi paşii prin noroi. Au mărşăluit până la căderea întunericului, când a început să plouă, forţându-i să-şi instaleze tabăra sub acoperişuri improvizate din crengi şi prelate. Ploaia a continuat, iar ei au reuşit să doarmă puţin.

Pete a avut coşmaruri legate de scena de groază pe care o văzuse.

Reveniţi la bază, i-au prezentat situaţia lordului Granger, descriindu-i raidul asupra satului. Generalul a refuzat să se lase pradă emoţiilor, dar îşi dădea seama că maiorul Banning era profund afectat. I-a ordonat să se odihnească în următoarele zile.

În seara aceea, în jurul focului, Pete şi Clay le-au povestit celorlalţi americani tot ce văzuseră. Aceştia aveau propriile istorisiri şi deveniseră aproape imuni la asemenea relatări. Duşmanul dovedea o sălbăticie fără limite, iar luptătorii au jurat că aveau să se bată cu o îndârjire sporită.

CAPITOLUL 33

Bumbacul a crescut și în absența lui Pete, iar pe la mijlocul lunii septembrie a început culesul. Vremea s-a dovedit favorabilă, prețurile au rămas ridicate la bursa de mărfuri din Memphis, lucrătorii au trudit din zori până la asfințit, iar Buford a reușit să rețină la muncă o forță suficient de mare. Recolta a asigurat un nivel de oarecare normalitate în țară, care trăia sub norii întunecați ai războiului. Fiecare cunoștea câte un soldat care aștepta să plece sau care deja lupta. Pete Banning a fost prima pierdere din comitatul Ford, însă mulți alți tineri erau răniți, morți sau dați dispăruți.

*

În cele patru luni de văduvie, Liza a reușit să instaureze cumva un simulacru de rutină. După ce copiii plecau la școală, își bea cafeaua cu Nineva, care a devenit treptat cutia ei de rezonanță, reușind să îi dea putere. Apoi lucra în grădină cu Amos și cu Jupe și se întâlnea în fiecare dimineață cu Buford pentru a discuta despre recoltă. În același timp, încerca să stea departe de oraș. Curând s-a săturat să tot fie întrebată cum se simte, cum rezistă, cum se adaptează copiii la noua situație. Dacă era zărită în oraș, se vedea silită să îndure îmbrățișări și lacrimi din partea unor oameni pe care abia îi cunoștea. De dragul copiilor, se forța să meargă la

biserică, însă toți trei au ajuns în scurt timp să deteste ritualul de duminică. Pentru a evita permanentele consolări ale oamenilor, au început să sară slujbele, preferând să meargă la Florry pentru dejunuri târzii pe veranda ei. Nimeni nu îi condamna pentru absența lor de la biserică.

Dexter Bell venea în vizită în cele mai multe dimineți din cursul săptămânii. După o cafea, urmau un serviciu religios și câteva rugăciuni. Stăteau în biroul lui Pete cu ușa închisă și discutau cu voci scăzute. Ca întotdeauna, Nineva se afla mereu în apropiere.

Pete era plecat de aproape un an, iar Liza știa că n-avea să se mai întoarcă. Dacă ar fi rămas în viață, ar fi găsit o modalitate de a trimite o scrisoare sau un mesaj; pe măsură ce zilele și săptămânile se scurgeau fără nicio veste, ajungea să accepte realitatea imposibil de exprimat. Nu recunoștea acest lucru în fața nimănui, înfruntând cu vitejie zilele sumbre ca și cum ar mai fi sperat. Era important pentru Joel și Stella, dar și pentru Nineva, Amos și toți ceilalți, dar când era singură, plângea cu orele în dormitorul întunecos.

Joel avea șaisprezece ani, fiind aproape de absolvirea liceului, și vorbea despre înrolare. Curând avea să împlinească șaptesprezece ani, iar după absolvire putea face asta cu acordul mamei sale. Ea i-a spus că n-avea să aprobe așa ceva și că astfel de discuții o iritau. Își pierduse soțul și nu voia să își piardă și fiul. Stella s-a certat cu Joel pentru a pune capăt unei asemenea idei neroade, iar el, împotriva voinței sale, a încetat să mai vorbească despre înrolare. Viitorul lui era la colegiu.

*

La începutul lunii octombrie, ploile au încetat, iar cerul s-a înseninat. Pământul îmbibat de apă a dat naștere unui nou val de țânțari, iar malaria i-a lovit cumplit pe luptătorii de gherilă. Practic, fiecare om era bolnav într-o anumită măsură, mulți dintre ei pentru a treia sau a patra oară, iar traiul cu boala devenise oarecum

normal. Aveau cu toții flacoane cu chinină și îi îngrijeau pe cei care sufereau mai mult.

Cum drumurile deveniseră din nou practicabile, convoaiele japoneze se deplasau tot mai des, însă luptătorii de gherilă erau deseori prea slăbiți pentru a ataca. Pete câștigase câteva kilograme, deși bănuia că avea cam cu douăzeci și cinci de kilograme mai puțin decât ar fi trebuit, mai ales că febra și frisoanele îl țintuiau la pat câte o săptămână. La un moment dat, când se simțea mai bine și era oarecum lucid, și-a dat seama că era 4 octombrie și că trecuse un an de când plecase de acasă. Fără îndoială, acela fusese cel mai memorabil an din viața lui.

Într-o zi, în timp ce dormea, un alergător l-a trezit pentru a-i transmite ordinul de a se prezenta la lordul Granger. El și Clay au ieșit din colibă legănându-se pe picioare și s-au prezentat la postul generalului. Acesta primise informația că un mare convoi de cisterne petroliere părăsea portul, îndreptându-se spre centrul insulei. În mai puțin de o oră, Trupa G cobora muntele pe întuneric. După un timp s-a întâlnit cu Trupa D a lui DuBose, iar cei patruzeci de luptători au pornit în marș, cei mai mulți slăbiți de malarie, dar încurajați de ideea că aveau o misiune. Ploile și țânțarii nu puseseră capăt războiului.

Geniștii armatei imperiale construiseră un nou drum de aprovizionare, despre care Granger auzise doar zvonuri. DuBose l-a găsit primul, apoi a mers cu Pete de-a lungul lui, căutând un loc potrivit pentru o ambuscadă. Cum nu au descoperit nimic satisfăcător, au început să se retragă. În acel moment, patru avioane Zero au apărut la nivelul coronamentului. Maiorii Banning și DuBose le-au ordonat oamenilor să se retragă spre un versant și să aștepte ascunși în desișuri. Curând după aceea, a apărut o unitate de recunoaștere, formată din două plutoane de infanteriști japonezi. Cu toții aveau macete și își croiau drum prin desișurile de la marginea drumului, căutând luptători de gherilă. Era o tactică nouă, care demonstra importanța acelui convoi. La scurtă vreme după aceea, s-au auzit motoarele camioanelor. În fața lor au apărut trei transportoare de trupe, cu soldați pregătiți să intervină. În

urma acestora veneau șase cisterne pline cu benzină și motorină. Spatele era asigurat de alte trei transportoare de trupe.

Planul luptătorilor era să declanșeze atacul cu grenade și să dea naștere unei mingi uriașe de foc, dar se aflau mult prea departe de drum. Ținta era ispititoare, însă, cu înțelepciune, maiorul Banning s-a retras, făcându-i semn lui DuBose, aflat la o sută de metri distanță. Acesta a fost de acord, iar luptătorii s-au retras în desișul junglei. Convoiul a înaintat încet și curând a dispărut.

Drumul de înapoiere spre bază a fost cât se poate de trist.

*

Cerul senin nu a adus doar roiuri de țânțari, ci și valuri de avioane Zero, precum și avioane de recunoaștere. Granger se temea că japonezii îi descoperiseră sediul și că se apropiau, deși susținea că un asalt la sol era puțin probabil. Dușmanii nu se arătaseră interesați să lupte în munți, într-un teritoriu necunoscut și periculos. Însă îl îngrijora amenințarea ce venea din aer. Câteva bombe bine țintite puteau provoca daune incomensurabile. Se întâlnea zilnic cu comandanții lui, discutând despre mutarea bazei, însă aceștia nu păreau să aprecieze ideea. Erau bine camuflați. Furniturile și armamentul lor erau de neatins în peșteri. Dislocarea bazei presupunea o serie de activități care puteau fi observate din aer. Erau acasă și se simțeau în stare să apere totul.

Un informator le adusese știrea că japonezii ofereau o recompensă de 50 000 de dolari pentru capul lordului Granger, însă, la fel ca întotdeauna, el a interpretat acest gest drept o onoare. Se promiteau recompense de până la 5 000 de dolari pentru capturarea oricărui ofițer american care făcea parte din rezistență.

Într-o după-amiază, la un joc de cribbage și o ceașcă de ceai, Granger i-a înmânat lui Pete o cutiuță verde, metalică, ușoară, de mărimea unei cărămizi. Într-un capăt avea un cadran și un comutator.

– Se numește bombă Lewes, i-a explicat Granger, o nouă jucărie făcută de un artificier din Manila. Înăuntru se află jumătate de kilogram de exploziv plastic, o sută și ceva de grame de termit, puțină motorină și un detonator. Partea din spate este magnetizată. Lipești cutia de corpul unui avion, aproape de rezervor, întorci cadranul, acționezi comutatorul, fugi ca de dracu', iar câteva momente mai apoi poți admira un joc adevărat de artificii.

Pete a privit cutia, apoi a așezat-o pe masă.

– Sclipitoare idee.

– Inventată în Africa de Nord de un britanic, membru de comando, pe nume Jock Lewes. Băieții noștri de acolo au distrus o întreagă flotilă de avioane italiene și germane. O idee a naibii de bună, dacă vrei părerea mea.

– Deci?

– Deci japonezii au o sută de avioane Zero la Fort Stotsenburg, iar nenorociții ne terorizează. Mă gândeam să organizăm un raid. Din câte înțeleg, cunoști bine locul acela.

– Foarte bine. A fost sediul Regimentului 26 de Cavalerie. Am stat acolo înainte de începerea ostilităților.

– Domnule maior, se poate realiza un asemenea atac? Japonezii nici măcar nu anticipează așa ceva. Însă e cât se poate de periculos.

– E un ordin?

– Încă nu. Gândește-te! Tu și DuBose, patruzeci de oameni. Alți patruzeci de la o bază care acționează undeva deasupra bazei Stotsenburg. Bombele Lewes pot fi livrate de la Manila la un avanpost din apropierea fortului. De aici e un drum obositor de trei zile. Mă gândeam să pleci pregătit pentru raid și să arunci o privire. Măsurile de securitate de acolo sunt severe, pretutindeni la sol există japonezi. Dacă este imposibil, vă retrageți înainte să pățiți ceva.

– Îmi place ideea, a spus Pete, încă admirând bomba Lewes.

– Avem hărți, dispunerea, tot ce trebuie. O mulțime de informații de la sol. Tu vei fi comandant, iar inițiativa îți aparține. Și s-ar putea să nu te întorci.

– Când plecăm?

– Ești suficient de rezistent după toate frisoanele acelea?

– Toți suferim de febră, dar eu mă refac.

– Sigur? Nu e un ordin, așa că poți refuza. După cum știi, eu nu ordon misiuni sinucigașe.

– Ne vom întoarce, promit. Pe de altă parte, sunt plictisit.

– Foarte, bine, domnule maior. Foarte bine.

Au plecat la lăsarea întunericului, avându-i pe DuBose și Trupa D în urmă cu jumătate de oră. S-au odihnit în cursul zilei și au observat câteva patrule japoneze deplasându-se prin zonă. După căderea întunericului, și-au continuat drumul. Munții au făcut loc dealurilor, iar vegetația s-a rărit. În zorii celei de-a treia zile au ajuns într-o zonă înaltă, iar Fortul Stotsenburg a apărut în fața lor, la aproape opt sute de metri distanță, în mijlocul unei câmpii întinse.

Din poziția în care se afla, Pete a remarcat cât de dezvoltat era acum fostul lui fort. Înainte de război găzduise nu doar Regimentul 26 de Cavalerie, ci și patru regimente de artilerie, două americane și două filipineze, plus Regimentul 12 de Intendență. Șirul de cazărmi găzduia opt mii de soldați. Stâlpii impozanți ai porții principale erau cât se poate de vizibili. Între două piste lungi se aflau zeci de clădiri folosite cândva de băieții buni, dar care acum viermuiau de dușmani. În spatele lor erau terenurile de paradă, unde Pete obișnuia să joace polo – însă acel moment nu trebuia să trezească nostalgii. Parcate în șiruri ordonate de-a lungul pistelor, erau mai multe avioane Zero decât putea el număra, alături de vreo douăzeci de avioane de luptă cu două locuri, pe care Aliații le numeau Nicks. În jurul fortului nu existau ziduri, nici garduri sau bariere din sârmă ghimpată. Doar mii de japonezi care își vedeau de treburile lor. Soldații se pregăteau pe terenurile de paradă, în vreme ce avioanele Zero decolau și aterizau.

Alergătorii i-au condus la un avanpost, unde au întâlnit o echipă condusă de căpitanul Miller, un militar cu un chip copilăros din Minnesota. Avea în subordine zece oameni, toți filipinezi, care cunoșteau bine zona. Miller mai aștepta o echipă ce trebuia să fi sosit în ziua precedentă. La avanpost, oamenii s-au concentrat asupra hărților și au așteptat. La miezul nopții, când în fort s-a lăsat

liniștea, Pete, DuBose și Miller s-au furișat mai aproape și au petrecut toată noaptea dând roată zonei. În zori s-au întors epuizați, dar cu un plan.

Transportul de bombe Lewes nu a sosit conform planificării și abia după două zile au primit știri de la Manila. Au așteptat și restul luptătorilor de gherilă promiși de Granger, dar nici ei nu au apărut. Pete se temea că aceștia fuseseră capturați și că misiunea lor fusese compromisă. Avea în total cincizeci și cinci de oameni care puteau face mult rău. În a treia zi petrecută la avanpost, hrana s-a împuținat, iar oamenii au devenit iritabili. Maiorul Banning i-a muștruluit și astfel a menținut disciplina.

În cele din urmă, bombele Lewes au sosit pe spinările a trei catâri conduși de câțiva adolescenți, niște copii scheletici care nu ar fi stârnit nimănui suspiciuni. Pete a fost din nou uimit de rețeaua lui Granger.

Fortul se afla în afara orașului Angeles, care avea circa 100 000 de locuitori, nenumărate baruri și case de toleranță ce le ofereau distracții ofițerilor japonezi. Raidul a început la ora unu dimineața, când doi căpitani beți au ieșit bălăngănindu-se pe picioare dintr-un club și s-au îndreptat spre automobilul lor pentru a se întoarce în fort. Trei luptători filipinezi de gherilă, deghizați în țărani, le-au tăiat beregatele pe o alee, apoi le-au luat uniformele și au schimbat hainele. Au tras trei focuri de armă drept semnal, iar zece minute mai târziu au intrat cu mașina pe poarta principală a Fortului Stotsenburg. Ajunși înăuntru, au parcat autovehiculul în fața reședinței comandantului și au dispărut în beznă. Sub caroserie fuseseră plasate trei bombe Lewes, iar explozia lor a sfârtecat noaptea pașnică. Ascunși în spatele sălii de sport, luptătorii de gherilă au început să tragă în aer, iar gărzile au intrat în panică.

În cursul nopții, avioanele erau supravegheate cu atenție de gărzi. Auzind zgomotul produs de explozie și rafalele de armă dezlănțuite, japonezii au rupt rândurile și au început să alerge în direcția zgomotelor. Maiorul Banning a atacat dinspre nord, DuBose – dinspre est, iar Miller – dinspre vest. Au doborât fiecare santinelă care le ieșea în cale, apoi au început să lipească bombe

Lewes în partea de jos a corpului detestatelor avioane Zero. În întuneric, micuțele bombe erau invizibile.

Pe când se retrăgeau, Don Bowmore, un bătăuș din Philly, a primit un glonț în cap. Fiind aproape de el, Pete a doborât santinela care trăsese și l-a susținut. Camacho l-a ajutat să îl ducă târâș pe Bowmore o sută de metri, până într-un loc adăpostit, însă acesta murise pe loc. Când au constatat că era mort, deci nu mai putea vorbi, Pete a hotărât să lase cadavrul acolo. Codul junglei nu permitea recuperarea cadavrelor. Luptătorii de gherilă se bizuiau prea mult pe rapiditate. Pete a luat pușca lui Bowmore și i-a dat-o lui Camacho. Din toc a smuls pistolul Colt de calibrul 12 mm, pe care avea să îl folosească tot restul războiului și să îl ia acasă, în Mississippi.

După câteva minute, luptătorii de gherilă s-au retras în beznă, iar luminile au început să se aprindă și sirenele să urle. Sute de soldați japonezi speriați au început să mișune frenetic peste tot. Cei mai mulți s-au strâns în jurul automobilului care ardea, așteptând ordine. Luați prin surprindere, ofițerii dădeau comenzi contradictorii, obligând soldații să alerge într-o direcție sau alta. Când focurile de armă au încetat, santinelele i-au convins pe ofițeri că avioanele reprezentaseră ținta reală. S-au organizat apoi patrule care să verifice avioanele, însă focul de artificii care a început brusc i-a luat prin surprindere.

La cinci minute după plasarea bombelor Lewes, Pete le-a ordonat oamenilor să se oprească. S-au întors cu toții și au privit. Exploziile, nu foarte puternice, erau colorate și remarcabil de eficiente. Într-o succesiune rapidă, avioanele Zero au început să ardă pe măsură ce bombele mici explodau, incendiind rezervoarele de combustibil. Toate avioanele Zero marcate au luat foc, arzând în șiruri, așa cum erau parcate. În lumina strălucitoare a incendiilor, i-au văzut pe soldații șocați retrăgându-se.

După doar o clipă în care și-a savurat realizarea, Pete le-a ordonat oamenilor să se retragă repede. Japonezii aveau să declanșeze imediat o cercetare și era timp de pierdut privind

flăcările. Nu aveau să fie în siguranță decât după ce ajungeau în junglă.

Pierderile, deși uimitor de reduse, erau cruciale. Trei luptători aveau răni superficiale, care nu-i împiedicau să se retragă. În afară de Bowmore, fusese ucis și un filipinez, iar doi fuseseră împușcați și nu reușiseră să scape, astfel că fuseseră capturați și duși la închisoare, pentru a fi torturați.

Ajunși la avanpost, Pete a numărat oamenii, constatând că existau cincizeci și unu de supraviețuitori. Cu toți erau amețiți de reușită și încă animați de adrenalină; totuși, când și-a dat seama că cei doi răniți fuseseră abandonați, n-a părut să nu se gândească la eventualele necazuri. Oamenii aceia aveau să fie torturați fără milă. Era greu să presupui că n-aveau să vorbească în asemenea condiții. Unii erau capabili să reziste la dureri incredibile fără să cedeze. Alții însă sufereau cât puteau, apoi ofereau informații. Uneori, informațiile erau false, alteori erau precise.

Oricum ar fi stat lucrurile, soldații aceia erau ca și morți.

Pete le-a ordonat apoi oamenilor săi să se echipeze cât mai ușor posibil și să pornească la drum. Și-a luat rămas-bun de la Miller și de la oamenii lui și a dispărut în întuneric în fruntea trupelor D și G.

*

Primul prizonier filipinez sângera masiv dintr-o rană de la piept. Japonezii au evaluat starea lui și au presupus că va muri. L-au legat apoi de o masă, i-au tăiat hainele și au atașat fire de curent electric de organul lui genital. Când au pornit curentul, omul a urlat și s-a milogit să fie iertat. În camera alăturată, cel de-al doilea filipinez, legat și el de o masă, și-a auzit camaradul cerând îndurare.

Primul dintre prizonieri nu a oferit niciun fel de informații. Când și-a pierdut cunoștința, a fost dus afară și decapitat cu o sabie. Capul a fost recuperat și dus înăuntru, unde un ofițer l-a așezat pe pieptul celui de-al doilea prizonier. Ofițerul i-a explicat ceea ce era evident – dacă nu vorbești, curând vei lua secretele cu tine în

mormânt. I-au fost prinse fire de curent de testicule și de penis, iar după jumătate de oră, omul a început să vorbească. Au ridicat capul retezat de pe pieptul lui și l-au așezat într-un colț al încăperii, după care prizonierului i s-a permis să se așeze și să bea apă. Un doctor s-a uitat la peroneul lui sfărâmat, dar a plecat fără să îi ofere un tratament. Prizonierul le-a dat numele generalului Bernard Granger și o zonă falsă privind baza lui din munți. Apoi a dat numele tuturor ofițerilor americani pe care îi știa și a dezvăluit faptul că maiorul Pete Banning condusese acea operațiune. Nu avea idee cine confecționase micile bombe, dar ele proveneau de undeva din Manila. După știința lui, erau planificate și alte raiduri.

Doctorul a revenit. A curățat rana, a bandajat-o și i-a dat prizonierului câteva pastile pentru dureri. Interogatoriul a durat toată noaptea. Când nu a mai putut răspunde la întrebări, omul a inventat pur și simplu. Cu cât vorbea mai mult, cu atât mai amicali deveneau japonezii. În zori, i s-au oferit o cafea și o chiflă și a fost informat că va beneficia de un tratament preferențial pentru cooperare. După ce a mâncat, a fost dus târâș spre un colț al terenului de paradă, unde cadavrul dezgolit al camaradului său decapitat era atârnat de picioare de o spânzurătoare. Nu departe de acel loc, epavele a șaptezeci și patru de avioane Zero continuau să fumege.

Prizonierul a fost atârnat de mâini și bătut cu biciul, în vreme ce câțiva soldați râdeau și îl batjocoreau. Când și-a pierdut cunoștința, omul a fost lăsat să zacă în soare, timp în care a început operațiunea de curățare a bazei militare.

CAPITOLUL 34

Când știrea despre raidul de la Stotsenburg a ajuns în Australia, generalul MacArthur s-a simțit extaziat. I-a trimis imediat o cablogramă președintelui Roosevelt, asumându-și răspunderea totală pentru operațiunea despre care nu știuse nimic, aflând doar la o săptămână după ce ea se desfășurase. Scria că planul *său* amănunțit fusese executat de comandourile *sale* cu o îndrăzneală și cu un curaj de necrezut, iar pierderile fuseseră minore. Mai spunea că forțele lui de gherilă îi loveau pe japonezi în raiduri similare în toată insula Luzon și că orchestra tot felul de distrugeri în spatele liniei inamice.

Raidul i-a făcut pe japonezi să se rușineze și să se înfurie, iar la patru zile după acțiune, când oamenii trupelor D și G au ajuns acasă cu greu, epuizați și înfometați, cerul era înțesat de avioane Zero, toate noi. Japonezii beneficiau de o aprovizionare permanentă, astfel că au intensificat eforturile de a descoperi unde se ascundea Granger. Atacurile și mitralierea din aer a orice mișca în munți i-au silit pe luptătorii de gherilă să își întărească sistemele de camuflaj și să se îngroape tot mai adânc în junglă. Însă asta împiedica și acțiunile lor.

Japonezii au sporit apoi numărul patrulelor din jurul satelor și al zonelor mai puțin înalte și au început să brutalizeze localnicii. Hrana s-a împuținat, iar resentimentele la adresa americanilor au crescut. Cum nu era omul care să stea cu mâinile în sân, Granger a

început să trimită echipe care să organizeze ambuscade împotriva patrulelor japoneze. Șoselele și convoaiele erau apărate cu strășnicie, prea periculoase pentru a le ataca. Oamenii au vegheat atunci asupra potecilor și au rămas în așteptare. Atacurile erau rapide, ducând la schimburi feroce care anihilau patrulele. Infanteriștii japonezi nu se comparau cu luptătorii de gherilă bine ascunși, toți țintași de excepție. Pe măsură ce săptămânile se scurgeau, iar pierderile lor umane creșteau, japonezii își pierdeau interesul de a-l găsi pe Granger, retrăgându-se în văile din care păzeau șoselele. Luptătorii de gherilă n-au mai primit informații care să indice planificarea unui atac de anvergură la adresa bazei lor.

Granger și forțele sale tot mai numeroase erau în siguranță în munți, însă războiul se purta în alte zone. În primăvara anului 1943, Japonia controla cu autoritate Pacificul de Sud și amenința Australia.

*

Podul traversa râul Zapote, care curgea pe fundul unei văi abrupte și greu accesibile. De o parte și de alta, malurile se înălțau în unghiuri atât de abrupte, încât traversarea lor pe jos era imposibilă. Râul era îngust, însă adânc și iute, iar geniștii japonezi nu reușiseră să construiască pontoane sigure pentru trecerea prin vad. De aceea, realizaseră podul din copaci *narra,* care creșteau din belșug în zonă și erau rezistenți. Construcția, în timpul căreia muriseră zeci de sclavi filipinezi, fusese anevoioasă și periculoasă.

Când Granger a primit ordin să îl distrugă, i-a trimis pe maiorii Banning și DuBose cu o echipă de zece oameni pentru a analiza situația. Cei doi au mers două zile pe un teren dificil și, în cele din urmă, au găsit pe o culme un loc de observație potrivit și sigur. Podul era departe, în adâncul văii, la cel puțin un kilometru și jumătate distanță. Folosind binocluri, l-au urmărit ore în șir; convoaiele nu conteneau să îl treacă. Uneori apărea câte un singur camion sau un transportor de trupe, alteori, câteva automobile

transportând ofițeri superiori. Importanța podului era evidențiată de prezența nenumăraților soldați care îl păzeau. Pe fiecare mal exista câte un post în care viermuiau soldați, iar pe acoperișul fiecărei colibe erau instalate mitraliere. Dedesubt, pe malurile râului și pe zidurile de sprijin, își aveau tabăra alți japonezi, care își omorau timpul cu tot felul de lucruri. Curentul era prea rapid și violent pentru navigația unei ambarcațiuni.

După căderea întunericului, convoaiele s-au rărit. La ora opt seara, pe pod era deja liniște. Japonezii știau că dușmanii lor acționau cel mai eficient noaptea și din acest motiv își țineau proviziile în afara drumului. Câte un camion, probabil gol, traversa podul, îndreptându-se spre vest pentru a face aprovizionarea.

Treptat, Banning și DuBose s-au convins că podul nu putea fi distrus cu explozivi. Un asalt cu oameni și tunuri ar fi fost sinucigaș. În afara câtorva lansatoare de grenade, luptătorii nu aveau piese de artilerie.

S-au întors în tabără și l-au informat pe Granger, care nu părea surprins. Alergătorii lui îi raportaseră același lucru. După ce s-au odihnit o zi, comandanții s-au întâlnit cu generalul sub umbrarul lui și, în timp ce luau ceaiul, au analizat toate posibilitățile, care erau foarte puține. A rezultat totuși un plan, singurul cu oarecare șanse de reușită.

Multe dintre convoaie transportau armament, alimente, combustibil și alte provizii din cele câteva porturi de pe țărmul vestic al insulei Luzon, mergând pe o rețea de șosele și de poduri pe care japonezii se străduiau să le întrețină. Prima oprire pentru cele mai multe camioane avea loc la un fort întins unde se depozita muniție, din afara orașului Camiling. Acolo, în depozite uriașe, dușmanul stocase suficiente provizii pentru a câștiga războiul. După ce ajungeau în siguranță și erau inventariate, proviziile se distribuiau în toată insula. Camiling era în fruntea listei de dorințe a luptătorilor, iar japonezii știau asta. Până și Granger socotea că era un obiectiv inaccesibil.

Traficul camioanelor în jurul orașului Camiling era absolut haotic. Drumurile erau necorespunzătoare, astfel că japonezii au

construit din ce în ce mai multe. Lepădăturile urmau întotdeauna armata, astfel că în jurul orașului și pe marginea șoselelor se înjghebaseră locuri de parcare pentru camioane, cafenele, baruri, pensiuni ieftine, bordeluri și localuri în care se consuma opiu.

Maiorul Banning avea nevoie de un camion gol acoperit cu prelată; din fericire, erau nenumărate asemenea vehicule parcate aproape bară la bară în fața barurilor și cafenelelor de pe șoseaua principală ce ducea spre Camiling. Camacho și Renaldo purtau uniforme autentice ale armatei imperiale. Deghizarea lor mergea atât de departe, încât aveau chiar și ochelari din sârmă cu lentile rotunde, pe care îi purtau aproape toți japonezii și pe care americanii îi detestau. Camionul pe care îl urmăreau era gol, iar asta însemna că se îndrepta spre vest pentru a fi încărcat. Cu siguranță avea rezervorul plin.

După câteva sticle de bere, șoferii, ambii soldați simpli, au părăsit barul și s-au îndreptat spre camionul lor. S-au ciocnit cu Renaldo și Camacho, care au sărit la bătaie cu pumnii. Bătăile erau obișnuite în fața barurilor – la naiba, doar erau soldați –, iar spectatorii abia dacă băgau în seamă asemenea încăierări. Lupta s-a încheiat brusc în momentul în care Camacho le-a tăiat beregatele amândurora, aruncând cadavrele în bena camionului, unde se ascundea Pete. În timp ce Camacho conducea camionul, Pete i-a privit pe cei doi sângerând puternic, până au murit. Ajunși apoi în apropierea unui sat, s-au întâlnit cu trupele G și M și au încărcat cincizeci de kilograme de trinitrotoluen și 75 de litri de benzină. Luptătorii au urcat în camion după ce i-au aruncat pe cei doi soldați japonezi morți într-o prăpastie. O oră mai târziu, au început o coborâre abruptă, iar în final camionul a oprit. Luptătorii au fost preluați de un alergător care i-a condus pe un drum periculos, ce cobora spre râul Zapote.

Când camionul s-a apropiat de pod și de postul de pază, Camacho și Renaldo și-au pregătit armele și și-au ținut răsuflarea. După ore întregi de observare, știau că japonezii nu-și verificau niciodată propriile camioane. De ce ar fi făcut asta? Pe acolo treceau, zi și noapte, sute de camioane. Pete s-a ghemuit și a rămas

cu degetul pe trăgaciul puștii-mitralieră. Însă gărzile abia dacă au privit camionul, făcându-i semn șoferului să treacă.

Soldatul Camacho se oferise voluntar pentru că era neînfricat, deci nu se temea nici de apă. Renaldo susținea că era un înotător excelent. În calitate de comandant, Pete nici nu s-ar fi gândit să îi trimită pe alții într-o misiune atât de periculoasă.

Camionul s-a oprit în mijlocul podului. Camacho și Renaldo au abandonat armele, și-au pus vestele de salvare improvizate și s-au grăbit să ajungă în spatele camionului. Pete, care devenise priceput în manevrarea explozivilor, a montat detonatorul și a dau un ordin scurt: „Săriți!"

Au căzut toți trei în apa întunecată și rece a râului vijelios și s-au lăsat purtați de curent. La un cot aflat la vreo opt sute de metri, DuBose stătea cocoțat pe un bolovan și aștepta. Oamenii lui erau în apă, legați cu frânghii unul de altul ca o centură de salvare umană, pregătiți să îi scoată din râu pe camarazii lor.

Explozia violentă a tulburat puternic liniștea nopții cu lună. O minge de foc a învăluit camionul și podul pe o distanță de aproape cinci metri în ambele direcții. Cuprinse de panică, gărzile au pornit în goană din cele două capete ale podului, dar și-au dat seama curând că nu puteau face nimic. Apoi au înțeles că prăbușirea podului era iminentă și s-au retras în siguranță.

În timp ce se zbătea în curent, Pete încerca să se orienteze. Din fericire, vesta de salvare îl ajuta să plutească. A auzit apoi împușcături și răcnetele soldaților, dar se simțea în siguranță în apa năvalnică. Îi era imposibil să înoate, dar încerca din răsputeri să se echilibreze. Curentul l-a tras apoi la fund, aproape lăsându-l fără aer. A privit o fracțiune de secundă în urmă și a zărit camionul incendiat. În apropiere de cotul râului, curentul l-a împins în câțiva bolovani pe care nu îi văzuse, iar piciorul stâng i-a fost sfărâmat. Durerea a fost instantanee și aproape copleșitoare, dar a reușit să se îndepărteze de roci. Curentul se mai tempera la cotul râului, iar din apropiere se auzeau vocile oamenilor. Apoi, brusc, cineva l-a prins și a fost tras pe mal. Camacho era deja acolo, dar nu și Renaldo. Au urmărit cu toții incendiul din depărtare. O a doua explozie a produs

o gaură uriașă în pod, iar scheletul în flăcări al camionului s-a prăbușit în râu.

DuBose și Clay și-au petrecut brațele pe după umerii lui Pete și au pornit la drum. Durerea era înfiorătoare și o simțea din degetele picioarelor până în coapsă. Trauma îl făcea să amețească, fiind pe punctul să își piardă cunoștința. După o bucată de drum s-au oprit, iar DuBose i-a administrat o injecție cu morfină. Luptătorii încropiseră multe târgi în junglă, astfel că au tăiat două bețe de bambus și le-au legat de o pătură. În timp ce lucrau, ceilalți urmăreau râul pentru a-l descoperi pe Renaldo, dar nu l-au mai văzut.

Vreme de două zile, maiorul Banning s-a zvârcolit în chinuri cumplite, fără însă să se plângă. Morfina îl ajuta destul de mult. Alergătorii l-au anunțat de îndată pe Granger, iar când luptătorii au început ascensiunea finală spre bază, un medic a sosit cu medicamente și cu o targă adevărată de campanie. Luptătorii l-au transportat în tabără, unde i s-a făcut o primire demnă de un erou. Granger pășea țanțoș de colo până colo, strângându-i în brațe pe participanții la acțiune și promițându-le medalii.

Doctorul a imobilizat piciorul lui Pete cu atele, anunțându-l că n-avea să mai poată lupta vreme de câteva luni. Avea femurul fracturat în cel puțin două locuri. Tibia îi era spartă în două, iar rotula îi era fisurată. I s-a interzis să se ridice din pat timp de două săptămâni, iar Pete s-a arătat încântat să îi ceară ajutorul lui Clay.

Aproape imediat repausul l-a plictisit, așa că a început să umble de îndată ce Clay i-a găsit două cârje. Doctorul i-a cerut să stea la pat, dar Pete s-a folosit de gradul său ca să îi spună să se ducă naibii. Se așeza în fiecare dimineață sub umbrarul lui Granger și se transforma într-o pacoste. Fără să i se ceară, a început să îi dea sfaturi generalului cu privire la aspectele operațiunilor de luptă ale gherilelor, iar Granger, ca să îl reducă la tăcere, scotea tabla de cribbage. Curând, Pete a ajuns să îl bată aproape zilnic și a cerut ca plata să i se facă în dolari. Granger i-a oferit însă doar bilete promisorii.

Săptămânile treceau, iar Pete îl ajuta pe general să planifice raid după raid. Se uita cu tristețe când luptătorii își curățau armele, își

pregăteau sacii de spate și plecau în misiuni. Clay a fost avansat la gradul de locotenent și a primit conducerea Trupei G.

Într-o dimineață umedă și cețoasă de la începutul lunii iunie, un alergător a apărut brusc sub umbrarul lui Granger, aducând știrea că DuBose și Trupa D fuseseră prinși într-o ambuscadă. Gherilele filipineze fuseseră împușcate, iar DuBose și doi americani fuseseră capturați înainte să apuce să se sinucidă. Fuseseră bătuți rău, apoi preluați pentru interogatorii.

Pete a mers șchiopătând până în coliba lui, s-a așezat pe pat și a plâns.

*

În vara anului 1944, forțele americane se aflau la aproximativ 480 de kilometri de Filipine, îndeajuns de aproape pentru a-i bombarda pe japonezi cu aparatele B-29. Avioanele de luptă de pe portavioanele americane loveau aerodromurile japoneze în valuri.

Luptătorii urmăreau cerul cu o satisfacție sumbră. Invazia americană era iminentă, iar MacArthur cerea tot mai multe informații din junglă. Japonezii concentrau trupe și construiau garnizoane de-a lungul coastei vestice a insulei Luzon, iar situația, cel puțin pentru luptătorii de gherilă, era mai periculoasă ca oricând. Nu numai că se aștepta de la ei să continue raidurile și ambuscadele, dar era nevoie și să monitorizeze deplasările și forța trupelor dușmane.

*

În cele din urmă, Granger reușise să își asigure un aparat funcțional de radiorecepție, ținând legătura sporadic cu cartierul general american. Astfel, era bombardat permanent cu ordine de a găsi inamicul și de a raporta zilnic. Informațiile furnizate de Forța de Rezistență Luzon Vest au devenit cruciale pentru organizarea

invaziei americane, iar Granger a fost silit să își divizeze trupele în grupuri și mai mici, trimițându-le tot mai departe în teritoriu.

Trupa G, condusă de Pete, îi includea pe Clay și pe Camacho, trei filipinezi și trei alergători. Piciorul fracturat se vindecase într-o oarecare măsură, însă fiecare pas îi producea mari dureri. În tabără, mergea folosindu-se de baston, însă pe cărările din munți scrâșnea din dinți și, cu ajutorul unui baston ușor și cu multe doze de morfină, care era disponibilă în cantități tot mai mici, își conducea oamenii în misiuni. Se echipau mai ușor, se deplasau mai repede și foloseau alergătorii pentru a-l informa pe Granger. Patrulele lor erau plecate zile întregi și deseori rămâneau fără hrană și cu puțină muniție.

Apărarea insulei Luzon a fost întărită cu infanteriști japonezi, iar aceștia erau pretutindeni. Gherilele au evitat ambuscadele, întrucât focurile de armă atrăgeau forțe dușmane cărora nu le puteau face față.

În data de 20 octombrie 1944, Armata a 6-a americană a debarcat pe insula Leyte, aflată la est de insula Luzon. Sprijinite de bombardamente navale și aeriene, forțele americane și australiene le-au copleșit pe cele japoneze și au continuat înaintarea spre vest. La 9 ianuarie 1945, Armata a 6-a a debarcat pe insula Luzon, a respins forțele japoneze și a pătruns adânc pe uscat. Granger a schimbat din nou tactica și a mărit echipele. Acestea s-au dezlănțuit din nou, organizând ambuscade împotriva trupelor japoneze în retragere și atacând convoaie.

Pe 16 ianuarie, după un raid reușit împotriva unei mici tabere în care se găsea muniție, Pete și Trupa G au nimerit în mijlocul unui întreg batalion japonez. Au fost atacați cu foc din trei direcții, având prea puține șanse de scăpare. Japonezii erau la fel de extenuați ca și ei, însă aveau avantajul numeric și al armelor. Pete le-a ordonat oamenilor săi să se adăpostească în spatele unor stânci și de acolo au continuat să lupte pentru a supraviețui. Doi filipinezi au fost doborâți. Au început să cadă proiectile de mortiere, iar o grenadă de mână a căzut aproape de Camacho și l-a ucis pe loc. O alta a căzut în spatele lui Pete, iar șrapnelele i-au pătruns în piciorul

drept, cel sănătos. A căzut urlând și a scăpat pușca din mâini. Clay l-a prins, l-a ridicat pe umeri și a dispărut în tufișuri. Ceilalți i-au acoperit cu foc preț de câteva momente, apoi au abandonat lupta și s-au retras. Exista doar o potecă, despre care nu se știa unde duce, dar ei au continuat să urce. Evident, japonezii erau prea obosiți ca să îi urmărească, așa că au încetat focul.

Piciorul lui Pete sângera abundent, dar Clay a continuat să meargă. Au ajuns la un pârâu, l-au traversat cu grijă și, în cele din urmă, s-au prăbușit într-un desiș. Clay și-a scos cămașa, a făcut-o fâșii și a legat piciorul lui Pete cât de strâns a putut. Apoi au fumat și au făcut socoteala pierderilor. Muriseră patru oameni, printre care se număra și Camacho. Pete avea să jelească mai târziu. Atingând Coltul de calibrul 22 mm, i-a amintit lui Clay că n-ar fi trebuit să se lase prinși de vii. Clay i-a promis că n-aveau să fie prinși. În acea după-amiază, l-au sprijinit cu rândul pe Pete, care a insistat să meargă cu ajutor. La căderea întunericului, s-au oprit pentru odihnă în apropierea unui sat pe care nu îl văzuseră până atunci. Un băiat din zonă le-a indicat o direcție, apoi o alta. Erau departe de baza lui Granger, însă băiatul avea impresia că în apropiere erau americani. Soldați adevărați, nu luptători de gherilă.

În zori au pornit din nou și curând au ajuns la un drum. Ascunși în tufișuri, au vegheat și au așteptat până când au auzit zgomotul motoarelor de camioane. Apoi le-au văzut – în camioane erau soldați americani. Când a văzut drapelul american fluturând la antena jeepului din frunte, lui Pete i-a venit să plângă. Cu uniforma zdrențuită și plină de sânge, a mers fără ajutor până în mijlocul drumului, așteptând ca mașina să oprească. Din camion a coborât un colonel, care s-a apropiat de el. Pete a salutat și a spus:

– Locotenent Pete Banning, Regimentul 26 de Cavalerie din Armata SUA, absolvent West Point promoția 1925.

Colonelul l-a măsurat din priviri. Apoi s-a uitat cu atenție la oamenii din jurul lui, toți într-o stare jalnică, unii fiind chiar răniți. Cu toții aveau un amestec de arme, cele mai multe de proveniență japoneză.

Colonelul nu i-a răspuns la salut. A făcut câțiva pași, apoi l-a strâns în brațe pe Pete.

*

Soldații din Trupa G rămași în viață au fost duși în portul Dasol, unde continua debarcarea Armatei a 6-a. Zeci de nave de debarcare aduceau soldați pe plaje, în vreme ce canonierele păzeau linia coastei. Mii de soldați inundau portul. Deși era haos, era plăcut de privit.

Oamenii au fost duși de urgență într-un cort pentru acordarea primului ajutor, unde li s-a oferit mâncare, săpun și aparate de ras și unde au făcut un duș cald. Au fost examinați de doctori obișnuiți să trateze tineri sănătoși cu răni căpătate în luptă, nu luptători devastați de boli contractate în junglă. Pete a fost diagnosticat cu malarie, dizenterie amibiană și malnutriție. Cântărea 68 de kilograme, deși reușise să mai ia în greutate în ultimii doi ani și jumătate. Bănuia că avea cu zece kilograme mai mult decât la data la care plecase de la O'Donnell. El și alți trei oameni răniți au fost examinați de doctorii dintr-un spital alăturat, stabilindu-se imediat că Pete avea nevoie de o intervenție chirurgicală pentru extragerea șrapnelului din picior. Spitalul se umplea rapid cu răniții veniți de pe front, dar lui Pete i s-a acordat prioritate.

Clay și ceilalți soldați au primit uniforme noi. Noua mărime a lui Clay era 44, ceva mai mică decât purtase în tabără. Li s-a repartizat un cort cu paturi și li s-a recomandat să se odihnească, dar au primit și o legitimație de acces la cafenea, unde au mâncat fără oprire.

În ziua următoare, Clay l-a vizitat pe comandantul său aflat în spital și s-a simțit ușurat aflând că operația decursese bine. Doctorii puteau să îi trateze rănile, dar nu aveau instrumentele necesare pentru a-i reașeza oasele fracturate. Acest lucru trebuia să aștepte până când Pete ajungea în Statele Unite. Amândoi își făceau griji pentru camarazii rămași la bază și au rostit rugăciuni pentru

Camacho, Renaldo, DuBose și ceilalți oameni pe care îi pierduseră. S-au gândit apoi la cei care încă sufereau la O'Donnell și în alte lagăre, care aveau să fie salvați curând. Au reușit să râdă amintindu-și aventurile nebunești din junglă.

Clay a revenit în ziua următoare cu vestea că i se oferea șansa de a lupta în cadrul Armatei a 6-a sau de a reveni la o bază din SUA. Pete a insistat să plece acasă, iar Clay a fost de aceeași părere. Luptaseră destul.

Trei zile mai târziu, Pete și-a luat rămas-bun de la oamenii lui, pe care nu avea să-i mai revadă. El și Clay s-au îmbrățișat și au jurat să păstreze legătura. Apoi, împreună cu alți zece oameni grav răniți, a fost așezat cu grijă pe un ponton medical și transportat spre o navă-spital a armatei. Au așteptat două zile până când vasul s-a umplut, apoi au ridicat ancora și s-au îndreptat spre casă. Asistentele drăguțe de pe navă i-au dat de mâncare de patru ori pe zi și l-au tratat ca pe un erou. Imaginea picioarelor și formele apetisante ale fundurilor lor, alături de mirosul parfumurilor folosite de ele, îl făceau să tânjească după îmbrățișarea Lizei.

După patru săptămâni, nava a ajuns în golful San Francisco, iar Pete și-a amintit când văzuse ultima oară podul Golden Gate: în noiembrie 1941, cu câteva zile înainte de atacul de la Pearl Harbor.

A fost transportat la Spitalul Letterman, aparținând Armatei din Presidio. La fel ca fiecare soldat de la bord, tot ce voia era accesul la un telefon.

CAPITOLUL 35

Ştirea că Pete Banning era în viaţă a fost chiar mai şocantă decât aceea că murise. Nineva a aflat prima, fiind în bucătărie când a sunat telefonul. Întotdeauna rezervată când trebuia să răspundă, considerând telefonul o jucărie a albilor, a rostit în cele din urmă:

– Reşedinţa Banning.

Era o fantomă, aceea a domnului Banning. Când ea a refuzat să creadă că era însuşi Pete, el şi-a ridicat vocea cu o octavă sau două şi i-a spus să o aducă la telefon pe soţia lui – şi s-o facă repede.

Liza se afla lângă hambar, ţinându-şi calul de frâu, în timp ce Amos repara o scară de şa. Amândoi au tresărit când au auzit strigătele venite dinspre veranda din spate, pornind în goană ca să afle ce se întâmplase cu Nineva. Aceasta era pe verandă, parcă în transă, ţopăind şi ţipând:

– E domnu' Pete! Domnu' Pete! Domnu' Pete! E viu! E viu!

Liza a fost convinsă că Nineva îşi pierduse minţile, dar s-a dus totuşi la telefon. Când i-a auzit vocea, aproape că a leşinat, dar a reuşit să cadă pe un scaun din bucătărie. Cu puţin efort, Pete a convins-o că era în viaţă şi că se recupera într-un spital din San Francisco. Avea câteva răni, dar nu pierduse niciun braţ sau picior şi avea să îşi revină. Voia ca ea să vină cu trenul acolo cât mai curând posibil. La început, Liza abia dacă a putut scoate o vorbă, străduindu-se să nu izbucnească în lacrimi. În timp ce îşi revenea, şi-a dat seama că probabil discuţia lor nu era privată. Cineva asculta

mereu pe linia telefonică partajată din mediul rural. Au convenit să o cheme pe Florry și să dea amândouă o fugă până în oraș, pentru a-l suna pe Pete pe o linie privată. Liza l-a trimis pe Amos să o cheme pe Florry cât timp ea și-a schimbat hainele.

Agnes Murphy locuia la un kilometru și jumătate de mers pe autostradă și se știa că obișnuia să tragă cu urechea la orice apel telefonic de pe linia partajată. Vecinii ei bănuiau că nu avea nimic mai bun de făcut decât să stea lângă telefon și să ridice receptorul de îndată ce acesta suna. După ce ascultase apelul lui Pete, nevenindu-i să creadă, s-a apucat să își sune prietenele din oraș.

Florry a sosit într-un iureș, iar cele două au urcat precipitate în Pontiacul Lizei. Ea detesta să conducă, fiind chiar și mai nepricepută decât Florry, dar în acele momente nu prea avea importanță. Au gonit spre oraș, mergând șerpuit și aruncând pietriș în aer.

– A spus că e rănit, dar că se simte bine, a zis Liza. A fost capturat, dar a evadat. A fost luptător de gherilă în ultimii trei ani.

– Dumnezeule mare! continua să spună Florry. Ce Dumnezeu înseamnă gherilă?

– N-am habar! N-am idee! Și nu-mi vine să cred.

– Dumnezeule mare!

Au ajuns în viteză la un stop de pe stradă, apoi s-au oprit lângă casa lui Shirley Armstrong, cea mai apropiată prietenă a Lizei. Aceasta își făcea de lucru în bucătărie când Liza și Florry s-au năpustit înăuntru, comunicându-i știrea. După plânsete și îmbrățișări, Liza a folosit telefonul ei, care funcționa pe o linie privată, și a sunat la spitalul din San Francisco. În timp ce aștepta, și-a șters lacrimile și a încercat să își recapete stăpânirea de sine. Florry însă nu se simțea în stare de aceleași eforturi, astfel că a rămas pe canapea împreună cu Shirley, plângând în hohote.

Liza a vorbit cu Pete vreme de zece minute, apoi i-a întins receptorul lui Florry. După aceea a plecat în viteză spre școala Stellei și a găsit-o în timpul orelor; scoțând-o pe hol, i-a spus vestea incredibilă. Înainte de a părăsi școala, profesorii și directorul s-au strâns într-un birou pentru o altă rundă de îmbrățișări și de felicitări.

În tot acest timp, Florry s-a pus serios pe telefonat. A apelat biroul președintelui de la Vanderbilt și a cerut ca Joel să fie găsit imediat. I-a sunat apoi pe Dexter Bell, la biserică, și pe Nix Gridley, la închisoare. În calitate de șerif, Nix prelua toate știrile importante.

La mai puțin de o oră de la apelul lui Pete, toate telefoanele din oraș sunau febril.

Liza și Florry s-au întors acasă, străduindu-se să pună la cale un plan. Era spre sfârșitul lunii februarie, iar câmpurile erau în așteptare. În curtea din spate, negrii veniseră pe jos ca să afle dacă știrea era adevărată. Liza s-a dus pe verandă și le-a confirmat că era adevărată. Dexter și Jackie Bell au sosit primii pentru a se bucura de acele momente, fiind urmați curând de o adevărată coloană de mașini. Prietenii familiei s-au strâns cu toții la reședința Banning.

Două zile mai târziu, Florry a condus-o pe Liza la gară și au fost întâmpinate de un grup de rămas-bun. Liza le-a mulțumit tuturor și i-a îmbrățișat, apoi s-a urcat în tren pentru călătoria de trei zile până la San Francisco.

*

Prima intervenție chirurgicală a durat opt ore, doctorii ocupându-se de operațiunea complexă de a sparge și a reașeza mai toate oasele din piciorul stâng al lui Pete. Când au încheiat, i l-au ghipsat de la coapsă până la gleznă cu tije de fixare intraosoasă și cu tije ce treceau prin interior și i l-au ridicat într-un unghi ce îi crea dureri, cu ajutorul unor chingi, scripeți și lanțuri. Piciorul drept i-a fost înfășurat în tifon, iar durerile erau la fel de mari. Asistentele l-au îndopat cu analgezice, astfel că, la două zile după operație, Pete era rareori treaz.

Iar asta reprezenta o binecuvântare. Vreme de o lună pe nava-spital, suferise din pricina coșmarurilor și amintirilor și dormise foarte puțin. Ororile ultimelor trei ani îl bântuiseră zi și noapte. Un psihiatru stătuse cu el și îl determinase să vorbească, însă retrăirea supliciilor nu făcuse decât să agraveze lucrurile. Medicația nu reușea decât să îl deruteze.

Avea momente când ajungea la o euforie extremă, râzând necontrolat, pentru ca apoi să se prăbușească într-o depresie deplină. Dormea bine ziua și urla deseori noaptea.

La Letterman, asistentele au redus dozele de analgezice când au aflat că soția lui avea să sosească în curând. Pete trebuia să fie cât mai vioi cu putință.

Imediat ce a ajuns, Liza a urmat-o pe asistentă într-o rezervă cu două șiruri de paturi separate de perdele subțiri. În timp ce pășea, nu se putea abține să nu privească spre pacienți, mai toți tineri care abia terminaseră liceul. Când asistenta s-a oprit, Liza a inspirat adânc și a tras perdeaua. Atentă să nu atingă lanțurile și scripeții de la piciorul operat, s-a prăbușit la pieptul lui Pete, îmbrățișându-l cu ferocitate. Era ceva ce nu anticipase, însă Pete visase la asta ani în șir.

Liza era la fel de frumoasă ca întotdeauna. Purta haine șic și un parfum pe care el nu îl uitase. Ea l-a sărutat îndelung, apoi au vorbit în șoaptă, au plâns și au râs, iar timpul părea să fi încremenit. Pete a mângâiat-o pe fund în văzul pacienților din apropiere, dar ea nu părea să se sinchisească. De fiecare dată când o strângea la piept, Pete simțea că se împăcase cu lumea.

Cu voci scăzute, au discutat îndelung despre Joel, Stella și Florry, despre fermă, prieteni și toate bârfele de acasă. Liza a dus tot greul conversației, căci Pete nu dorea să descrie prin ce trecuse. Când soseau la vizită, doctorii îi făceau scurte prezentări privind starea pacientului, explicându-i și ceea ce era de așteptat. Anticipau alte intervenții chirurgicale și o perioadă lungă de recuperare, însă timpul avea să le rezolve pe toate.

O ordonanță îi adusese Lizei un scaun confortabil cu o pernă și o pătură, iar ea se instalase acolo, lângă patul lui Pete. Și-a adus cărți și reviste, a citit și a tot vorbit. Pleca de lângă Pete doar după căderea întunericului, ca să revină la hotel.

În scurtă vreme, Liza a aflat și numele celorlalți pacienți, flirtând cu ei fără nicio stânjeneală. Aceștia se înviorau când ea era în preajmă, arătându-se încântați că o femeie atât de vioaie și de frumoasă îi copleșea cu atenția ei. Practic, ea domina întreaga aripă a spitalului. Scria scrisori pentru prietenele tinerilor pacienți și le

dădea telefoane mamelor lor, transmițând întotdeauna vești optimiste, indiferent de rănile pe care le aveau. Citea scrisorile primite de aceștia de acasă, deseori înfrângându-și cu greu lacrimile. Le aducea ciocolată și dulciuri de fiecare dată când găsea.

Pete era unul dintre cei norocoși. Nu era paralizat sau desfigurat, iar membrele îi erau relativ întregi. Unii dintre tinerii din salon arătau jalnic, iar aceștia se bucurau de și mai multă atenție din partea Lizei. Pete era mai mult decât fericit să își împartă soția cu alții și îl încânta capacitatea ei de a-i însenina pe cei aflați în rezervă.

Liza a rămas acolo vreme de două săptămâni, plecând doar pentru că Stella era acasă cu Florry și Nineva. După plecarea ei, atmosfera din rezervă a redevenit sumbră. Pacienții răcneau la Pete, întrebându-l când avea să revină Liza.

Ea s-a întors la mijlocul lunii martie, aducând toată familia cu ea. Joel și Stella erau în vacanța de primăvară și doreau să își vadă tatăl. Vreme de trei zile, au stat cu toții în jurul patului lui și întreaga rezervă era cuprinsă de agitație. După plecarea lor, ajutat de sedative, Pete a dormit două zile fără să se trezească.

În data de 4 mai, a fost dus cu ambulanța la gară și instalat într-un vagon al spitalului armatei, pentru a traversa țara. Trenul a avut multe opriri, căci oamenii erau duși în alte spitale, mai aproape de căminele lor. Pe 10 mai, a sosit în Jackson, Mississippi, iar Liza, Stella și Florry l-au așteptat acolo. Au mers în urma ambulanței până la Spitalul General Foster, unde Pete și-a petrecut următoarele trei luni de convalescență.

Partea a treia

Trădarea

CAPITOLUL 36

La două săptămâni după execuția lui Pete Banning, la Arhiva Tribunalului comitatului Ford s-a procedat la stabilirea autenticității testamentului pe care John Wilbanks îl pregătise cu puțin timp înainte de proces. Formulat în termeni clari, acesta preciza că multe dintre bunuri intrau într-un cont pe numele Lizei, iar John Wilbanks avea să devină administrator sau revizor al acestuia. Cel mai valoros bun a lui Pete, pământul, le fusese deja cedat lui Joel și Stellei în părți egale, iar asta includea și eleganta lor casă. Pete insistase să se precizeze că Lizei i se îngăduia să locuiască în casa aceea tot restul vieții, cu condiția să nu se recăsătorească și ea să fie externată de la Whitfield. John îl prevenise că o asemenea clauză ar fi fost greu de aplicat în cazul în care copiii, în calitate de proprietari, dintr-un motiv sau altul, ar fi vrut să o împiedice pe mama lor să locuiască acolo. Testamentul avea și alte minusuri, toate evidențiate atent de avocat, dar ignorate cu încăpățânare de client.

La data morții sale, Pete deținea echipamente de fermă, vehicule și conturi bancare din care numele Lizei fusese eliminat după spitalizarea ei. Anterior, conturile fuseseră deținute în comun, dar Pete nu dorise ca ea să mai aibă acces la bani. În contul său personal se aflau 1 800 de dolari. În contul fermei, 5 300 de dolari. Și mai avea un cont de economii de 7 100 de dolari. Cu o săptămână înainte de a fi executat, el transferase 2 200 de dolari în contul lui Florry, pentru acoperirea cheltuielilor de școlarizare ale lui Joel și

Stellei. Îi mai cedase un mic seif metalic în care se aflau peste 6 000 de dolari în numerar și monede din aur, bani a căror proveniență nu putuse fi stabilită. Nu avea împrumuturi sau datorii, cu excepția cheltuielilor curente pentru bunul mers al fermei.

Pete îi dăduse instrucțiuni lui John Wilbanks, cerându-i să autentifice testamentul cât mai repede posibil și să întocmească declarația de venit pentru impozitare. O numise pe Florry executor testamentar și, în scris, îi comunicase acesteia să plătească firmei Wilbanks ce i se datora. În plus, îi lăsase o listă cu alte chestiuni de care să se ocupe.

În 1947, pământul de calitate din comitatul Ford valora în jur de 100 de dolari acrul[1]. La un calcul aproximativ, Pete le lăsase copiilor săi o proprietate valorând 100 000 de dolari, inclusiv casa. Îi lăsase soției aproape un sfert din această sumă, într-o tutelă. Dar, așa cum arătase John Wilbanks mereu, totul era periclitat în cazul în care Liza ar fi atacat testamentul.

Dar Pete era convins că ea n-avea să facă asta.

La deschiderea testamentului, Wilbanks a respectat cerințele statutare de a publica o înștiințare în ziarul comitatului vreme de trei săptămâni la rând, pentru a anunța potențialii creditori că orice pretenții sau amendamente la adresa testamentului trebuiau prezentate în termen de nouăzeci de zile. Nu s-au prezentat alte informații despre proprietate și nici nu era nevoie.

În Rome, Georgia, Errol McLeish a primit prin poștă săptămânalul *The Ford County Times*. Îl citea în fiecare săptămână pentru a afla știri și aștepta înștiințarea către creditori.

*

Curând după înmormântare, Joel și Stella au părăsit căsuța roz. Fusese un loc plăcut în care să se întoarcă de la colegiu, unde beneficiaseră de hrană caldă, de foc iarna, de muzică la fonograf și

[1] Acru, suprafață având 4 047 m^2 (n.tr.)

unde putuseră să o vadă pe Florry cu toate excentricitățile ei; însă ea era o prezență atât de dominatoare, încât zidurile păreau să îi încorseteze tot mai mult.

S-au instalat apoi în vechile lor dormitoare și și-au asumat sarcina imposibilă de a conferi puțină viață căminului lor. Din dorința de a aduce aer proaspăt în casă, au deschis toate ușile și ferestrele; era vară, iar canicula și umiditatea sufocau pământul. Telefonul suna permanent, iar necunoscuții și prietenii deopotrivă le adresau cuvinte frumoase, întrebări ridicole sau solicitări jenante. În cele din urmă, au încetat să mai ridice receptorul. Primeau puhoaie de scrisori, pe care le deschideau și le citeau. Cele mai multe veneau din partea unor veterani care aveau doar cuvinte de laudă la adresa lui Pete, deși puțini îl cunoscuseră personal. Vreme de câteva zile, Joel și Stella s-au străduit să răspundă la scrisori cu note scurte, dar curând s-au săturat de această corvoadă și și-au dat seama că totul era inutil. Tatăl lor dispăruse. De ce le-ar fi răspuns unor oameni pe care nu îi cunoșteau? Scrisorile s-au adunat în teancuri mari în fostul birou al lui Pete. Câteva persoane cumsecade din oraș le-au adus mâncare și deserturi, ritualul obișnuit după moartea cuiva, dar când au înțeles că majoritatea vizitatorilor erau doar curioși, Joel și Stella nu au mai răspuns la ușă.

Reporterii veneau și plecau, cu toții dorind să obțină câteva cuvinte, dar nu se alegeau cu nimic. Unul dintre ei, de la o revistă, a insistat până când Joel l-a alungat arătându-i o pușcă de vânătoare.

Nineva nu le era de niciun ajutor. Era zdrobită de moartea stăpânului ei și nu se mai oprea din plâns. Cu eforturi uriașe, își făcea de lucru dimineața, gătind și făcând curat, dar pe la amiază era prea epuizată ca să se mai ocupe de ceva. De obicei, Stella o trimitea acasă pe la miezul zilei, fericită să o vadă plecând.

În fiecare seară după cină, cu puțin înainte de căderea întunericului, când se declanșa arșița, Joel și Stella o luau pe drumul din pământ bătătorit spre Bătrânul Sicomor și îi vorbeau tatălui lor. Atingeau piatra de mormânt, vărsau câteva lacrimi, rosteau o rugăciune și se întorceau acasă braț la braț, vorbind încet și întrebându-se ce se întâmplase cu

familia lor. Odată cu scurgerea lentă a zilelor, începeau să accepte realitatea că n-aveau să afle niciodată de ce tatăl lor îl ucisese pe Dexter Bell, după cum n-aveau să știe nicicând de ce mama lor suferise o cădere nervoasă atât de devastatoare.

Într-un fel, nici nu voiau să știe. Voiau să scape de acel coșmar și să își vadă de viețile lor, care trebuiau trăite undeva departe.

*

Când Joel l-a sunat pe directorul de la Whitfield pentru a treia oară și i-a cerut să își viziteze mama, acesta i-a promis că se va consulta cu doctorii ei. I-a telefonat în următoarea zi, anunțându-l că vizita nu era permisă. Era a treia respingere și, la fel ca și în cazul primelor două solicitări, motivul era că Liza nu putea primi vizitatori. Nu li s-a spus nimic altceva, iar familia a socotit că Liza fusese înștiințată de moartea lui Pete și se cufundase și mai adânc în lumea ei întunecată.

Înainte de a muri, Pete nu făcuse nicio precizare privind numirea unui custode pentru soția lui. Joel s-a întâlnit cu John Wilbanks și a insistat ca acesta să-i ceară judecătorului să îl numească pe el sau pe Stella, însă Wilbanks voia să lase să treacă ceva timp. Lucrul acesta l-a înfuriat pe Joel, care l-a amenințat că va angaja un alt avocat pentru a reprezenta interesele sale și ale mamei lui. Supus presiunii, s-a dovedit un bun avocat, fiind convingător și aducând argumente inteligente. John Wilbanks a fost atât de impresionat, încât i-a spus fratelui său, Russell, că puștiul ar fi putut avea un viitor strălucit în tribunale. După două zile de sâcâială aproape constantă, John a cedat, traversând strada împreună cu Joel pentru a discuta cu judecătorul Abbott Rumbold, fostul dictator al Curții de Justiție. Vreme de mulți ani, judecătorul Rumbold făcuse ceea ce îi ceruse John Wilbanks, astfel că, în mai puțin de o oră, Joel a fost numit noul tutore al mamei lui. A obținut o copie legalizată a noului ordin judecătoresc și a sunat imediat la Whitfield.

Pe 7 august, la patru săptămâni după moartea tatălui lor, Joel și Stella au plecat cu mașina spre sud, ca să își vadă mama pentru prima oară după mai bine de un an. Florry nu a fost prea dornică să îi însoțească, iar Joel, noul șef al familiei, a sugerat ca ea să aștepte până la următoarea vizită. În cele din urmă, soluția aceasta i-a convenit lui Florry.

La poartă au fost întâmpinați de același portar cu care se confruntaseră cu câteva luni în urmă, doar că sarcinile scrise pentru el păreau acum mai puțin greoaie. Joel s-a îndreptat cu mașina spre clădirea 41 și, înarmat cu ordinul judecătoresc, a intrat hotărât să îl întâlnească pe doctorul Hilsabeck. Cei doi discutaseră la telefon în ziua precedentă și totul fusese aranjat. De astă dată, doctorul a fost ceva mai amabil, iar după ce a primit și a citit ordinul scris de Rumbold, și-a împreunat degetele și i-a întrebat cu ce le putea fi de folos.

– Vrem să știm ce probleme are mama noastră, a spus Stella. Care este diagnosticul? Se află aici de mai bine de un an, așa că ne puteți spune ce probleme are.

Cu un zâmbet crispat, doctorul a răspuns:

– Desigur. Doamna Banning suferă de o boală mintală gravă. Termenul de „cădere psihică" nu este, de fapt, un diagnostic medical, dar este folosit deseori pentru a-i descrie pe pacienții precum mama dumneavoastră. Suferă de depresie, anxietate și stres acut. Depresia de care suferă o face să nu aibă nicio speranță și îi creează gânduri de sinucidere sau automutilare. Anxietatea ei este evidențiată de tensiunea sangvină mare, de mușchii încordați, de amețeli și tremurături. Suferă de insomnie câte o săptămână, apoi doarme ore în șir în săptămâna următoare. Are halucinații și vede lucruri care nu există, iar deseori urlă noaptea, când are coșmaruri. Stările ei trec de la o extremă la alta, dar aproape întotdeauna rămân în partea întunecată. Dacă are o zi bună, în care pare oarecum fericită, aceasta este aproape întotdeauna urmată de trei

zile de beznă. Câteodată, este practic catatonică[1]. Este paranoică și își închipuie că o urmărește cineva sau că în camera ei se află o persoană. Acest lucru declanșează deseori atacuri de panică, în timpul cărora este foarte înspăimântată și are probleme respiratorii. Aceste stări trec, de obicei, în decurs de o oră sau două. Mănâncă puțin și refuză să își poarte de grijă. Igiena ei personală lasă de dorit. Nu este o pacientă cooperantă, iar în cazul terapiei de grup, se izolează total. Constataserăm o ușoară ameliorare înainte de asasinarea lui Dexter Bell, însă acel eveniment s-a dovedit catastrofal. După câteva luni starea ei s-a îmbunătățit, apoi tatăl vostru a fost executat, iar Liza a regresat considerabil.

– Asta e tot? a întrebat apoi Stella, ștergându-și lacrimile.

– Regret...

– E schizofrenică? a adăugat Joel.

– Nu cred. De cele mai multe ori, înțelege realitatea și nu împărtășește credințe false, cu excepția câte unei crize întâmplătoare de paranoia. Ne este greu să stabilim cum se va comporta într-un mediu social înainte de a fi externată. Dar, nu, nu aș cataloga-o pe mama dumneavoastră drept schizofrenică. Mai curând suferă de o depresie profundă.

– Acum optsprezece luni, mama noastră era bine – sau cel puțin așa părea –, a spus Stella. Acum suferă de ceea ce pare a fi o cădere nervoasă gravă. Ce s-a întâmplat, domnule doctor? Ce a provocat starea asta?

Hilsabeck a clătinat din cap.

– Nu știu. Dar sunt de acord cu dumneavoastră că a fost ceva traumatic. Din câte am înțeles, Liza și restul familiei ei au reușit să supraviețuiască știrii că tatăl dumneavoastră fusese dat dispărut și se presupunea că murise. Revenirea lui a reprezentat un eveniment despre care sunt convins că a provocat o fericire deosebită, nicidecum o depresie puternică. S-a întâmplat ceva. Dar, așa cum

[1] Sindrom psihomotor al schizofreniei, caracterizat prin ruperea de mediul exterior, refuzul de a vorbi, pierderea inițiativei sau printr-o fixare a corpului într-o anumită poziție (n.tr.)

am spus, Liza nu prea cooperează și refuză să revină la trecutul ei. Adevărat, este foarte frustrant și mă tem că nu vom putea să o ajutăm decât atunci când va fi dispusă să vorbească.

– Prin urmare, cum este tratată? a întrebat Joel.

– Terapie de consiliere, o dietă mai bună, soare... Încercăm să o scoatem afară, dar de obicei refuză. Dacă nu mai primește vești proaste, cred că, treptat, va progresa. Este important să vă vadă.

– Ce-mi puteți spune despre medicație? a întrebat Stella.

– În domeniul acesta există mereu zvonuri privind crearea unor medicamente psihotrope cu efect sedativ, dar s-ar putea ca ele să apară peste ani și ani. Când nu doarme și când are stări de anxietate evidente, îi administrăm barbiturice. De asemenea, câteodată îi dăm tablete contra hipertensiunii.

A urmat o pauză lungă, în care Joel și Stella au analizat cuvintele pe care așteptaseră cu disperare să le audă. Nu erau încurajatoare, dar probabil că reprezentau începutul. Ori sfârșitul începutului.

– Domnule doctore, puteți să o puneți pe picioare? a întrebat apoi Joel. Există vreo șansă să se întoarcă acasă într-o bună zi?

– Nu sunt convins că e locul potrivit pentru ea, domnule Banning. Din câte am înțeles, casa e un loc întunecat și sumbru acum.

– Puțin spus, l-a aprobat Stella.

– Nu cred că mama voastră ar putea rezista altor vești proaste acasă.

– Nici noi, a mormăit Stella.

Doctorul Hilsabeck s-a ridicat brusc și a spus:

– Să mergem să o vedem pe Liza! Vă rog să mă urmați.

Au mers pe un hol lung și s-au oprit lângă o fereastră. În depărtare se vedeau un pâlc de copaci și o serie de alei în jurul unui mic iaz. În umbra unui pavilion frumos, într-un cărucior cu rotile, stătea o doamnă având o asistentă în apropierea ei. Păreau să discute.

– Aceea e Liza, a spus Hilsabeck. Știe că ați venit și dorește să vă vadă. Puteți ieși pe ușa aceea.

I-a salutat apoi cu o mișcare din cap, iar ei au ieșit.

Liza a zâmbit când i-a văzut pe Stella și pe Joel, apoi i-a îmbrățișat pe rând. Asistenta le-a zâmbit politicos și s-a retras.

Ei au împins căruciorul spre o bancă din parc și s-au așezat cu fața spre ea, ținând-o fiecare de câte o mână. Pregătindu-se pentru felul îngrozitor în care ar fi putut arăta, s-au străduit să nu își exprime surprinderea. Palidă, extrem de slabă și trasă la față, fără machiaj, ruj sau bijuterii, era departe de femeia frumoasă și plină de viață pe care o cunoșteau și o iubeau. Avea părul nisipiu, încărunțit, prins într-un coc. Purta un halat alb și subțire de spital, iar picioarele desculțe îi erau la vedere.

– Copilașii mei! Copilașii mei! Copilașii mei! repeta ea, în timp ce îi strângea de mâini și încerca să zâmbească.

Ochii ei arătau tulburător. Își pierduseră culoarea și exuberanța, iar privirea îi era fixă și goală, îndreptându-se cu greu spre ochii lor. Apoi și-a plecat capul câțiva centimetri, părând să privească spre piepturile lor.

Timp de câteva minute, Liza a continuat să mormăie despre copilașii ei, iar Joel și Stella au mângâiat-o ușor, încercând să găsească un subiect de conversație. Într-un târziu, Joel a spus:

– Doctorul Hilsabeck a spus că te descurci grozav, mamă.

Ea a dat din cap și a spus încet:

– Așa cred. În unele zile mă simt bine. Aș vrea să mă întorc acasă.

– O să te ducem acasă, mamă, dar nu azi. Mai întâi trebuie să te faci bine, să mănânci mai mult, să stai la soare, să faci tot ce îți recomandă doctorii și asistentele, apoi te vom lua acasă.

– Pete va fi acolo?

– A... hm, nu, mamă. Tata n-o să fie acolo. A murit, mamă. Credeam că ți-au spus doctorii.

– Da, dar nu i-am crezut.

– Trebuie să îi crezi, pentru că tata nu mai e.

Stella s-a ridicat discret, a sărutat-o pe creștetul capului și s-a dus în partea din spate a pavilionului, unde s-a așezat pe trepte și și-a îngropat fața în mâini.

„N-am de ce să-ți mulțumesc, surioară", și-a spus Joel cu tristețe. A început să povestească diverse nimicuri, încercând să ignore faptul că se aflau în grădina unui azil împreună cu mama lor, care era bolnavă mintal. A vorbit despre Stella și întoarcerea ei la Hollins pentru a-și continua studiile, apoi despre planurile ei de a obține o slujbă în New York. A vorbit despre hotărârea lui de a urma Dreptul. Era acceptat la Vanderbilt și la Ole Miss, dar se gândea să își ia un an de pauză, poate pentru a călători. În timp ce flecărea, Liza îi asculta cuvintele ridicându-și ochii, de parcă ar fi fost alinată de vocea lui. Zâmbea și dădea imperceptibil din cap.

Joel nu era sigur că-și dorea într-adevăr să urmeze Dreptul și, prin urmare, se gândea să-și întrerupă studiile. El și Stella petrecuseră ceva timp în D.C. și se simțiseră bine acolo, iar el cunoscuse un tip care avea un restaurant și îi oferise o slujbă.

După ce a plâns o vreme, Stella s-a întors, alăturându-se conversației. A vorbit despre perioada petrecută ca bonă în Georgetown, despre reluarea cursurilor și despre planurile ei de viitor. Liza zâmbea din când în când și închidea ochii, ca și cum vocile lor ar fi fost un narcotic plăcut.

Când norii au dispărut, razele soarelui de la miezul zilei au devenit neiertătoare. Ei au împins scaunul mamei lor într-o porțiune umbrită de câțiva copaci. Asistenta i-a urmat, dar a rămas la distanță. În timpul unei pauze în discuție, Liza a șoptit:

– Mai spuneți-mi...

Iar ei i-au dat ascultare.

O angajată a spitalului le-a adus sandviciuri și pahare cu ceai rece și au aranjat totul pe o masă de picnic, încurajând-o pe Liza să mănânce. Ea a luat câteva îmbucături dintr-un sandvici, dar a renunțat în scurt timp. Voia doar să le asculte vocile. Joel și Stella au continuat să vorbească, repetându-se și preluându-și vorbele unul

altuia, dar având grijă tot timpul ca poveștile lor să fie cât mai depărtate de Clanton.

La multă vreme după prânz, a apărut doctorul Hilsabeck, care a sugerat că pacienta ar avea nevoie de odihnă. Era încântat de vizită și i-a întrebat pe Joel și pe Stella dacă puteau reveni în ziua următoare pentru o nouă rundă de discuții. Cei doi au încuviințat.

Au sărutat-o pe Liza de rămas-bun și au promis să revină a doua zi. Apoi au plecat la Jackson și s-au cazat la impunătorul hotel Heidelberg din centrul orașului. Spre seară, au pornit la plimbare spre capitoliul statului, însă arșița și umiditatea erau de nesuportat. S-au refugiat într-o cafenea și l-au întrebat pe chelner dacă serveau alcool, iar el i-a îndrumat spre o bodegă aflată în spatele hotelului. Au comandat băuturi și au încercat să nu discute despre mama lor. Vorbiseră destul.

CAPITOLUL 37

Întrucât nu avea licență de practicare a Dreptului în Mississippi, Eroll McLeish trebuia să se asocieze cu un avocat local pentru a pune în aplicare planurile atent pregătite de el. Nici nu se gândise să angajeze pe cineva din Clanton. Toți avocații buni erau rude cu neamul Wilbanks. El voia un avocat recunoscut pentru agresivitate, care să fie bine cunoscut în partea de nord a statului Mississippi și care să nu aibă legături strânse cu comitatul Ford. Nu s-a grăbit; s-a documentat, a întrebat pe unii și pe alții și, în cele din urmă, a ales un avocat din Tupelo, pe nume Burch Dunlap. Cei doi s-au întâlnit cu o lună înainte de execuția lui Pete și au început să pregătească terenul. Lui Dunlap i-a plăcut cazul, întrucât prezenta posibilitatea publicității în presă și, cel puțin după părerea lui, avea să obțină victoria cu ușurință.

Pe 12 august, în numele clientei sale, Jackie Bell, Dunlap a înaintat o acțiune judiciară de despăgubire pentru omor calificat, atacând proprietatea lui Pete Banning. Întâmpinarea prezenta faptele așa cum erau cunoscute de toată lumea și pretindea daune în valoare de jumătate de milion de dolari. Printr-o întâmplare neașteptată, acțiunea a fost înregistrată la tribunalul federal din Oxford, și nu la tribunalul de stat Clanton. Jackie Bell susținea că acum își avea reședința în Georgia și astfel era îndreptățită să fie apărată de un tribunal federal, unde jurații aveau să fie convocați

din treizeci de comitate și unde ar fi fost greu ca un ucigaș condamnat să afle compasiune.

Întrucât Florry era executoarea proprietății, documentele trebuiau să îi fie prezentate ei. În timp ce se afla în curtea din spate, ocupându-se de păsări, Roy Lester a apărut ca din senin, având o expresie de îngrijorare pe față.

– Vești proaste, Florry, a spus el, ducând mâna la chipiu. I-a întins apoi un plic gros și a adăugat: Se pare că sunt alte necazuri legale.

– Despre ce e vorba? a întrebat ea, știind prea bine că el și Nix – și probabil toți ceilalți de la închisoare – citiseră deja hârtiile din plic.

– O acțiune intentată de Jackie Bell într-un tribunal federal.

– Nu prea am de ce să-ți mulțumesc.

– Vrei să semnezi aici? a întrebat-o el, întinzându-i o hârtie și un stilou.

– Pentru ce?

– Spune că ți s-au prezentat documentele și că au intrat în posesia ta.

Florry a semnat, i-a mulțumit, apoi a intrat în casă cu plicul. O oră mai târziu, a urcat în fugă scara spre biroul lui John Wilbanks, dând buzna pe ușă. I-a întins acțiunea judiciară și s-a lăsat să cadă pe canapea, începând să plângă. John și-a aprins un trabuc și a citit calm pledoaria care se întindea pe trei pagini.

– Nu e chiar o surpriză, a spus el, așezându-se pe un scaun în fața lui Florry.

– Se pare că am discutat posibilitatea asta.

– Dar jumătate de milion de dolari?

– O exagerare... face parte din joc. De obicei, avocații cer mult mai mult decât se așteaptă să primească.

– Dar te poți ocupa de asta, John? Spui că nu am de ce să îmi fac griji?

– Oh, mă pot ocupa, desigur, în sensul că pot apăra cazul, dar sunt multe lucruri care mă îngrijorează, Florry. În primul rând, faptele, iar ele au fost stabilite clar. În al doilea rând, Burch Dunlap e un avocat bun, care știe ce face. Înregistrarea petiției la un tribunal

federal este o mișcare sclipitoare și, sincer să fiu, nu mă așteptam la așa ceva.

– Deci știai că asta se va întâmpla?

– Florry, am discutat despre asta în urmă cu câteva luni. Soțul lui Jackie Bell a fost omorât, iar ucigașul deține bunuri, lucru nemaiauzit.

– Ei bine, John, ca să fiu sinceră, nu-mi amintesc ce am discutat. Anul trecut am fost cu nervii la pământ, iar creierul meu nu mai face față. Și-acum ce trebuie să facem?

– Tu, nimic. Eu voi apăra cazul. Și ne vom aștepta și la alte lucruri.

– Altele?

– Nu m-ar surprinde.

Au așteptat alte două zile. Burch Dunlap a depus o a doua plângere la Arhiva comitatului Ford și i-a numit ca pârâți pe Joel și pe Stella Banning. Errol McLeish își închipuia că cei doi aveau să plece să își continue studiile și hotărâse să le trimită citația înainte de a părăsi orașul. Roy Lester a făcut din nou un drum până la ferma Banning, predându-le hârtiile lui Joel, Stellei și lui Florry.

Era destul de supărător să fie dați în judecată de un avocat bun, dar era de-a dreptul terifiant să se confrunte cu două procese în care existau prea puține probe în apărare. Cei trei pârâți s-au întâlnit cu John și cu Russell Wilbanks și, deși s-au simțit oarecum mai liniștiți în prezența unor prieteni fideli care erau și buni avocați, în aer plutea o senzație indubitabilă de incertitudine.

Chiar putea familia Banning să își piardă pământul? Cel al lui Florry era în siguranță, desigur, însă actul de cesiune către Joel și Stella era atacat de un avocat care își cunoștea interesul. Era limpede că Pete plănuise crima și că încercase, din acest motiv, să transfere cele mai valoroase bunuri către copiii săi în efortul de a evita pretențiile creditorilor.

Frații Wilbanks au discutat despre ceea ce se putea întâmpla în următoarele luni. Erau de acord că Dunlap avea să ceară insistent un proces pentru a emite pretenții și, presupunând că ar fi câștigat – și, sincer, era greu de crezut că putea pierde –, avea să declanșeze

procesul la Curtea de Echitate a comitatului Ford pentru a le ataca pământul. În funcție de cine câștiga și cine pierdea în fiecare dintre procese, litigiul și apelurile se puteau târâgăna ani întregi. Iar onorariile avocaților puteau fi substanțiale.

John Wilbanks a promis o apărare viguroasă pe toate fronturile, însă demonstrația lui de încredere nu era întru totul credibilă.

Au părăsit biroul lui Wilbanks deprimați și, dintr-o toană, au hotărât să plece la Memphis, la hotelul Peabody, unde puteau să își înece amarul la barul elegant, să mănânce bine, să petreacă o noapte fără griji și să stea cât mai departe de comitatul Ford. Mai bine să se bucure de bani cât încă îi mai aveau.

Joel a condus, iar femeile s-au așezat împreună pe bancheta din spate. Preț de câțiva kilometri, nimeni nu a scos nicio vorbă. După ce au ajuns în comitatul Van Buren, Stella a spar gheața spunând:

– De fapt, nu vreau să mă întorc la Hollins. Cursurile încep peste trei săptămâni și nu mă pot imagina intrând în amfiteatru și încercând să ascult o prelegere despre ceva atât de insignifiant precum Shakespeare, când tata abia a fost executat, iar mama e într-un azil pentru bolnavi mintal. Serios? Cum aș putea studia?

– Deci vrei să abandonezi colegiul? a întrebat-o Florry.

– Nu-l abandonez, ci fac o pauză.

– Și tu, Joel?

– Mă gândeam să fac la fel. Primul an de Drept e ca o tabără militară și nu mă simt pregătit pentru asta. Înclinam să aleg Vanderbilt, dar acum, când banii pot deveni o problemă, mă gândesc la Ole Miss. Adevărul e totuși că nu mă văd stând în sala de curs și fiind tocat de niște profesori de Drept bătrâni și scorțoși.

– Interesant, a spus Florry. Și, fără cursuri și fără slujbe, ce veți face în lunile care urmează? O să stați în casă ca s-o înnebuniți pe Nineva? Ori poate vă duceți pe câmp ca să culegeți bumbac cot la cot cu negrii? Lui Buford nu i-ar strica niște lucrători suplimentari. Iar dacă vă plictisiți pe câmp, puteți plivi și culege legumele din grădină ca să avem ce mânca la iarnă. Amos va fi încântat să vă învețe cum să mulgeți vacile în fiecare dimineață la ora șase. Ninevei i-ar plăcea să vă aibă sub papuc în bucătăria ei cât timp

gătește și face conserve. Iar când o să vă plictisiți la fermă, vă puteți aventura în oraș, unde toți cei pe care îi veți întâlni vă vor întreba cum o duceți, prefăcându-se că le pare foarte rău pentru tatăl vostru. Asta vreți?

Nici Joel și nici Stella nu au răspuns, iar Florry a continuat:

– Uitați care e planul cel mai bun! Peste trei săptămâni, plecați naibii de aici, fiindcă trebuie să vă terminați studiile înainte de a pierde toți banii. Tatăl vostru mi-a dat sarcina de a mă ocupa de educația voastră, așa că eu semnez cecurile. Dacă tu nu termini Dreptul acum, n-o s-o mai faci niciodată, așa că n-ai de ales decât să înveți. Stella, tu te întorci la Hollins, iar tu, Joel, te duci la Facultatea de Drept. Nu-mi pasă unde, doar să plecați de aici.

Au mai parcurs câțiva kilometri în tăcere, timp în care au înțeles că hotărârea era de neclintit.

Într-un târziu, Stella a zis:

– Dacă mă gândesc mai bine, Hollins e un loc perfect în care să mă ascund.

– Dacă merg la Drept, a spus apoi Joel, probabil că o să aleg Ole Miss. Așa aș putea s-o vizitez pe mama în weekend și să mai vin la biroul lui Wilbanks ca să îl ajut la instrumentarea apărării.

– Sunt sigură că are situația sub control, a răspuns Florry. Ne putem permite și Vanderbilt dacă asta vrei.

– Nu. Patru ani acolo îmi sunt de ajuns. Vreau să-mi diversific activitatea. Pe de altă parte, la Ole Miss sunt mai multe fete.

– De când a devenit acest lucru un criteriu atât de important?

– Dintotdeauna.

– Ei bine, cred că e timpul să cauți o fată serioasă. La urma urmelor, ai douăzeci și unu de ani – și ești absolvent de colegiu.

– Îmi oferi sfaturi necerute privind o relație amoroasă, mătușă Florry?

– Nu, nu tocmai.

– Bine. Atunci ține-ți sfaturile pentru tine.

*

Înainte de a pleca la școală, Joel și Stella au mai vizitat-o de trei ori pe Liza la Whitfield. Doctorul Hilsabeck a încurajat acest lucru și i-a asigurat că vizitele lor o ajutau enorm, deși medicii nu constataseră nicio îmbunătățire. Înfățișarea Lizei rămăsese neschimbată. La una dintre vizite, ea a refuzat să iasă din cămăruță și nu a scos nicio vorbă. La celelalte, le-a permis să o plimbe prin parc într-un scaun cu rotile, căutând să se adăpostească la umbră de arșița lunii august. Le zâmbea când și când, dar nu reușea să închege o propoziție întreagă. Își asculta copiii vorbind pe rând, dar spunând aceleași lungi istorii. Pentru a mai întrerupe monotonia, Joel i-a citit articole din revista *Time*, iar Stella, din ziarul *The Saturday Evening Post*.

Vizitele erau epuizante din punct de vedere emoțional, așa că își vorbeau puțin pe lungul drum de întoarcere acasă. După patru vizite la Whitfield, erau convinși că mama lor n-avea să se mai întoarcă acasă niciodată.

*

La o oră matinală, în data de 3 septembrie, Joel a încărcat bagajele surorii lui în portbagajul Pontiacului 1939 care aparținea familiei și s-au îndreptat spre căsuța roz pentru a-și lua rămas-bun de la mătușa Florry. Marietta i-a îndopat cu biscuiți și omletă și le-a dat la pachet masa de prânz. Au lăsat-o pe Florry înlăcrimată pe verandă și au plecat cât au putut de repede. S-au oprit câteva momente la Bătrânul Sicomor și au rostit o rugăciune la mormântul tatălui lor, după care au gonit până la gară, Stella fiind pe punctul să piardă trenul de 9.40. S-au îmbrățișat, s-au străduit să nu plângă și și-au promis să țină legătura.

După ce a urmărit trenul dispărând în depărtare, Joel a urcat în mașină, a făcut o tură în jurul pieței, apoi a condus pe străzi lăturalnice până când a ajuns în dreptul Bisericii Metodiste. În cele

din urmă, s-a întors acasă. Și-a făcut bagajele, și-a luat rămas-bun de la Nineva și Amos și a condus timp de o oră până la Oxford, unde îl aștepta Facultatea de Drept. Prin prietenul unui prieten, a ajuns într-un apartament minuscul din apropierea pieței, aflat deasupra garajului unei văduve, un loc ieftin ce le era închiriat doar studenților. Văduva i-a prezentat apartamentul mic de trei camere și i-a precizat regulile: fără alcool, fără petreceri, fără jocuri de noroc și, desigur, fără femei, apoi i-a spus că prețul era 100 de dolari pentru patru luni, din septembrie până în decembrie. Joel a acceptat regulile, deși nu avea de gând să le respecte, și i-a dat banii. După plecarea femeii, și-a despachetat bagajele și cutiile și și-a aranjat hainele într-un dulap.

După căderea întunericului, a mers pe jos de-a lungul străzii North Lamar, îndreptându-se spre tribunal. Și-a aprins o țigară și a fumat-o în timp ce trecea prin dreptul unor case vechi și impozante, ridicate în zone umbrite. Verandele erau pline de oameni care discutau după cină, așteptând ca arșița și umiditatea să se tempereze odată cu venirea nopții. Deși studenții reveniseră, piața era ca și moartă – și de ce n-ar fi fost astfel? Nu existau baruri, cluburi, saloane, săli de dans și nici măcar restaurante elegante. Oxford era un orășel abstinent, foarte departe de luminile sclipitoare ale orașului Nashville.

Joel Banning se simțea departe de orice.

CAPITOLUL 38

Procesul avea legătură cu o ciocnire mortală între un automobil în care se afla o tânără familie și un vagon-platformă încărcat cu câteva tone de bușteni. Accidentul se petrecuse noaptea târziu pe o șosea între Tupelo și Memphis, la o trecere la nivel cu calea ferată, care, din motive necunoscute, fusese construită la poalele unui deal înalt, astfel că șoferii care îl coborau nu puteau vedea trenurile decât în ultimul moment. Pentru evitarea accidentelor – și se petrecuseră câteva până atunci –, cei de la calea ferată instalaseră lumini roșii intermitente de o parte și de alta a trecerii la nivel cu calea ferată, spre est și spre vest, dar nu puseseră și bariere care să coboare și să blocheze traversarea. Vagonul-platformă era al unsprezecelea dintr-un tren de marfă cu șaizeci de vagoane, care avea două locomotive și un vagon vechi de culoare roșie pentru personalul de supraveghere[1]. Avocații care apărau firma de cale ferată au insistat asupra faptului că orice șofer care acorda suficientă atenție drumului putea vedea ceva atât de mare precum un vagon-platformă, ce avea o lungime de douăzeci și patru de metri, fiind încărcat cu o stivă de peste patru metri de bușteni. Au distribuit fotografii mărite ale vagonului, părând încredințați că probele erau suficiente.

[1] În original, *caboose*, vagon plasat la coada unui marfar, pentru supravegherea încărcăturii și pentru schimbarea macazurilor (n.tr.)

Cu toate acestea, nu se puteau pune cu onorabilul Burch Dunlap, avocat al familiei decedate – ambii părinți și doi copii mici. În cele două zile de proces, domnul Dunlap i-a atacat pe cei care proiectaseră trecerea la nivel cu calea ferată, insistând asupra istoricului jalnic al căii ferate, dovedind că aceasta fusese avertizată că bariera era periculoasă, discreditându-i pe cei doi șoferi care susțineau că fuseseră martori și prezentând juriului propriul set de fotografii mărite ce arătau clar o extrem de proastă întreținere a căii ferate.

Juriul a fost de acord cu el și i-a acordat familiei 60 000 de dolari, o sumă-record pentru un tribunal federal aflat la nord de Mississippi.

Stând aproape ascuns în ultimul rând de bănci, Joel Banning a urmărit procesul de la început până la sfârșit și a simțit că i se face rău. Burch Dunlap era un maestru în tribunal și controlase juriul de la un capăt la altul. Se simțea ca acasă, comod și destins, și era întru totul credibil. Se pregătise cu meticulozitate, se ținuse bine pe picioare și se aflase mereu cu doi pași înaintea martorilor și a avocaților apărării.

Iar acum se năpustea asupra familiei Banning și asupra pământului lor.

Întrucât Joel urmărea cu asiduitate programul proceselor de la tribunalul din Oxford, se întâmplase să bage de seamă procesul în care se judeca accidentul feroviar. Din curiozitate, hotărâse să sară peste câteva cursuri și să îl urmărească. Iar după aceea îi păruse rău că fusese atât de curios.

După verdict, Joel s-a gândit să o sune pe Stella – dar ce rost avea să îi strice ziua? S-a gândit apoi să o sune pe Florry, însă linia ei telefonică nu era privată. Și de ce să se deranjeze? Trebuia să discute cu cineva, însă în prima săptămână de cursuri la Drept rămăsese retras și cunoscuse foarte puțini studenți. Era detașat, distant, ba chiar nepoliticos câteodată, dar mereu în defensivă, căci se aștepta în orice moment ca vreo gură-spartă să îl întrebe de tatăl lui. Aproape că putea auzi șușotelile din spatele lui.

La trei luni distanță, suferințele provocate de execuție încă erau teribil de dureroase. Joel avea certitudinea că era singurul student din istoria Universității Ole Miss a cărui familie trecuse prin rușinea unui asemenea spectacol.

În data de 9 octombrie, a chiulit de la un curs și a condus până în apropierea unui lac, unde s-a așezat sub un copac și a băut whisky dintr-un termos. În urmă cu un an, tatăl lui îl asasinase pe Dexter Bell.

Joel studia intens, însă cursurile i se păreau plictisitoare. Sâmbăta, când nu se discuta decât despre fotbal american, pleca la Whitfield ca să stea cu mama lui ori mergea acasă pentru a afla ce mai făcea Florry și pentru a verifica starea recoltei. Acasă devenise un loc pustiu, îngrozitor, unde nu putea discuta decât cu Nineva. Însă și ea era deprimată și permanent făcea curat în bucătărie, pentru că altă treabă nu avea. Părea că toată lumea suferea de depresie. În cele mai multe zile de vineri, Joel trecea pe la biroul lui John Wilbanks pentru a discuta problemele legale ale familiei ori pentru a prezenta o notiță sau un memoriu pe care îl făcuse la facultate. Wilbanks era impresionat de tânărul Joel și spunea deseori că firma sa avea nevoie de un tânăr talentat peste câțiva ani. Joel răspundea politicos, spunând că nu avea idee unde urma să locuiască și să practice avocatura.

Ultimul loc din lume ar fi fost Clanton, își spunea în sinea lui.

*

Pe când se apropiau sărbătorile, Florry a început să facă aluzii cu privire la o altă aventură în New Orleans. Cu toate acestea, planurile ei păreau să se prăbușească de îndată ce le concepea. Joel și Stella bănuiau că motivul era reprezentat de bani. Cum situația financiară a familiei era atât de nesigură, observaseră deja unele economii din când în când. Recolta anului 1947 fusese bună, dar nu grozavă, și cum Pete nu mai trăia, culesul nu se mai desfășurase cu aceeași hărnicie și eficiență.

Pe 21 decembrie, după ce Stella a sosit acasă, au decorat împreună bradul, ascultând colinde la fonograf. Și au băut mai mult decât de obicei. Whisky pentru Joel și Stella, gin pentru Florry. Nimic pentru Marietta, care s-a ascuns în subsol fiind convinsă că toți cedau și se duceau în iad.

Chiar dacă lucrurile păreau sumbre, făceau toate eforturile pentru a regăsi spiritul sărbătorilor, cu mici daruri, mâncare multă și muzică. Nu au discutat deloc despre cele două procese cu care se confruntau și care le amenințau viitorul.

În ziua de Crăciun, s-au urcat din nou în Lincolnul lui Florry și au plecat la Whitfield. În urmă cu un an, când făcuseră aceeași călătorie, li se interzisese să o vadă pe Liza. Acele zile trecuseră, căci Pete nu mai trăia, iar Joel era acum noul tutore legal al mamei lui. S-au așezat împreună cu ea într-un colț al unei săli de gimnastică și i-au oferit daruri și ciocolate făcute de Nineva și de Marietta. Liza a zâmbit și a vorbit ceva mai mult, părând să se bucure de atenția ce i se acorda.

În fiecare colț exista câte o familie care se agita în jurul cuiva iubit, de obicei pacienți cu pielea palidă și cu obrajii supți. Unii erau bătrâni și păreau pe jumătate morți. Alții, precum Liza, erau mult mai tineri, dar lăsau impresia că nu aveau nicio direcție în care să se îndrepte. Acela chiar era viitorul? Avea să se simtă vreodată îndeajuns de bine pentru a se întoarce acasă? Erau sortiți să facă astfel de vizite ani la rând?

Deși doctorul Hilsabeck susținea că era încântat de progresele înregistrate de Liza, în ultimele patru luni constataseră puține îmbunătățiri în starea ei. Nu câștigase în greutate nici jumătate de kilogram, iar asistentele o țineau în scaunul cu rotile ca să nu obosească dacă mergea pe jos. Deseori traversa perioade lungi în care nu scotea niciun cuvânt. Câteodată, în ochi îi apărea câte o sclipire, dar nu dura prea mult.

În timp ce se întorceau spre casă, se întrebau dacă vizitele la Whitfield chiar meritau efortul.

*

După Crăciun, când muzica a încetat, au început ploile reci. Starea de bună dispoziție a dispărut, inclusiv din căsuța roz, în

ciuda excentricităților ei. Stella a simțit brusc nevoia de a reveni la Hollins pentru a termina un proiect. Florry își petrecea tot mai mult timp în camera ei, citind sau ascultând muzică de operă.

Pentru a evada din acea atmosferă sumbră, Joel s-a întors la Oxford cu o zi mai devreme. Când au reînceput cursurile, și-a verificat cu atenție situația școlară și a fost mulțumit de notele obținute la testele din primul semestru.

La sfârșitul lunii ianuarie, a revenit la tribunalul federal ca reprezentant al familiei. Un magistrat programase o audiere înainte de proces și erau prezenți toți avocații. Florry, ca executoare testamentară a proprietății Banning, trebuia și ea să fie prezentă, dar, în ultimul moment, a anunțat că era bolnavă de gripă. Pe de altă parte, Joel se afla deja la Oxford și se putea ocupa singur de toate.

Agitat, Joel s-a așezat la o masă între John și Russell Wilbanks și a rămas cu ochii ațintiți asupra lui Burch Dunlap și a asociatului său, aflați la cealaltă masă. Simplul fapt de a se afla în aceeași arenă cu Dunlap era înfiorător.

Magistratul a prezentat lista tuturor martorilor potențiali din proces și a cerut rezumate ale pledoariei fiecăruia. Avocații au discutat politicos despre probe și liste de jurați, detalii obișnuite înaintea procesului. Magistratul a examinat calendarul propriu și a anunțat data procesului – 24 februarie –, adică la mai puțin de o lună distanță. Apoi a întrebat dacă exista posibilitatea de a rezolva cazul fără proces. Avocații s-au confruntat din priviri, fiind evident că încă nu ajunseseră să analizeze această soluție.

Burch Dunlap s-a ridicat și a spus:

– Da, onorată instanță, sunt întotdeauna gata să ajung la un compromis, în condiții favorabile, desigur. După cum vă dați seama, mai avem un proces în curs la Curtea de Echitate din comitatul Ford, în care încercăm să contestăm transferul pe care decedatul l-a făcut părții sale de pământ în favoarea copiilor săi. Acest transfer s-a efectuat cu trei săptămâni înainte de crimă. Am făcut o evaluare a pământului. A luat apoi un dosar și l-a fluturat spre magistrat. Pământul valorează 100 de dolari acrul, ceea ce ar

însemna 65 000 de dolari în total, iar noi credem cu fermitate că el aparține proprietății Pete Banning, astfel că este supus pretenției clientei noastre, doamna Jackie Bell. Casa este evaluată la 30 000 de dolari, dar există și alte valori.

Zâmbind și clătinând din cap spre Dunlap, ca și cum acesta ar fi fost idiot, John Wilbanks s-a ridicat în picioare.

– Acele cifre sunt exagerate, onorată instanță, și nu sunt pregătit să le contest. Însă orice discuție despre o rezolvare în afara instanței este prematură. Noi anticipăm că vom avea câștig de cauză în comitatul Ford și astfel protejăm pământul. Și cine poate ști ce va face juriul în acest caz? Să lăsăm litigiul să își urmeze cursul, iar după aceea putem purta această discuție.

– S-ar putea să fie prea târziu, domnule Wilbanks, a răspuns magistratul.

Auzindu-l pe Burch Dunlap discutând atât de degajat despre pământul acela, care fusese cumpărat, defrișat și arat de stră-stră-străbunicul lui, Joel simțea că îi fierbe sângele în vene. Cum îndrăznea acel avocat corupt, deși talentat, să vehiculeze valori ale unor proprietăți câștigate și întreținute cu greu, precum și sume de bani ale altora ca și cum ar fi participat la o licitație sau ar fi pariat la un joc de cărți? Chiar voia să le smulgă celor din familia Banning tot ce dețineau? Și cât de mult din acea pradă avea să ajungă în mâinile lui lipicioase?

Avocații au schimbat câteva replici, dar nu au mai făcut niciun progres. Magistratul a convocat următorul proces de pe agendă. Ajunși în afara tribunalului, Joel și John Wilbanks au ocolit piața, în vreme ce Russell a intrat într-un restaurant.

– Trebuie să discutăm și posibilitatea unei soluționări în afara tribunalului, a spus Wilbanks.

– Bine. Sunt numai urechi, a răspuns Joel.

– Într-adevăr, Dunlap sare calul cu cifrele lui, dar ele nu sunt scandaloase. I-am putea oferi 20 000 de dolari în numerar și vedem ce se întâmplă. Asta înseamnă o groază de bani, Joel.

– Bineînțeles, ce naiba? De unde scoatem atâția bani?

– Există aproape 15 000 de dolari în numerar la proprietate. Tu și Stella ați putea ipoteca pământul. Familia mea deține banca – sau ai uitat? Sunt convins că pot aranja un mic împrumut.

– Deci vrei să îi oferi 20 000 de dolari?

– Discută cu Florry. Nu mai e nevoie să îți amintesc că faptele nu sunt de partea noastră în acest caz. Tatăl tău a făcut ce a făcut și nu există nicio scuză pentru asta. Juriul va simpatiza familia Bell, iar simpatia este dușmanul nostru numărul unu.

CAPITOLUL 39

Dar Errol McLeish a luat în râs sugestia ca Jackie să accepte o despăgubire atât de mică. Nici nu se punea problema să se gândească la suma de 25 000 de dolari. McLeish dorea totul – pământul, casa, vitele, oamenii care munceau acolo – și avea un plan pentru a le obține.

Spre sfârșitul lunii februarie, el și Jackie au plecat cu mașina la Oxford, cazându-se într-un hotel din piață. Aceeași cameră, deși încă nu erau căsătoriți.

Procesul a început în dimineața de 24 februarie. Jackie, reclamanta, a stat alături de Dunlap și de avocații ei și, îmbrăcată în negru din cap până în picioare, era extrem de atrăgătoare. Florry, care luase calmante, stătea între John și Russell Wilbanks, avându-l pe Joel în spatele ei.

Când s-a ivit ocazia, Joel i s-a adresat lui Jackie, strângându-i mâna și străduindu-se să fie politicos. Ea însă nu a procedat la fel. Era o văduvă în suferință, pornită să i se facă dreptate și să se răzbune. Florry o detesta și a ignorat-o cu desăvârșire.

În timp ce judecătorul Stratton îndeplinea procedurile preliminare cu privire la cei cincizeci de jurați potențiali, Joel s-a întors și i-a privit atât pe ei, cât și pe spectatori. În primul rând se aflau câțiva reporteri. Ușile s-au deschis și, spre groaza lui, în sală au intrat mai mulți studenți din anul trei la Drept, împreună cu profesorul lor. Era o lecție de procedură federală și, cum procesul se

bucura de o oarecare notorietate, trebuia studiat. Joel a observat în public și alți studenți la Drept, urmărind totul cu atenție. În acel moment, își dorea să fi ales o Facultate de Drept din alt stat.

Dimineața s-a scurs cu selectarea juraților, iar până la amiază au fost aleși și așezați șase dintre ei. Un al șaptelea era selectat ca alternativă. Întrucât era un caz civil, era nevoie de patru voturi pentru a se da verdictul. Trei la trei ar fi însemnat un blocaj și ar fi dus la rejudecarea procesului.

După masa de prânz, Burch Dunlap a pășit spre podiumul din fața boxei juraților, și-a aranjat cravata fină din mătase, a arborat un zâmbet larg și i-a salutat pe cei care urmau să facă dreptate. Joel i-a urmărit fiecare mișcare și a reținut fiecare cuvânt al său, găsindu-l pe Dunlap cam siropos în felul în care își exprima permanent recunoștința pentru timpul și serviciul pe care le ofereau jurații. Curând însă a trecut la subiect. Era o crimă comisă cu sânge-rece, care dusese la o execuție justă a unui om pe care n-aveau să-l cunoască. Adevăratul acuzat era mort; prin urmare, conform legii, reclamanta era silită să acționeze împotriva averii lui. O mare parte a procesului urma să se axeze pe valoarea vieții lui Dexter Bell, o valoare ce nu putea fi măsurată cu adevărat. Dunlap nu a sugerat nicio sumă; asta avea să vină mai târziu. Însă a ținut să precizeze că, fără nicio îndoială, reverendul Bell fusese un bărbat extraordinar, un tată minunat și un pastor devotat, iar viața lui valora o mulțime de bani, chiar dacă el câștiga puțin ca predicator.

În timp ce Dunlap vorbea, dovedind o elocvență impresionantă, Joel aproape că simțea cum bunurile familiei dispăreau. În timpul pledoariei de început, Dunlap a făcut referire de mai multe ori la Pete Banning, numindu-l un „fermier înstărit" și un „latifundiar bogat". De fiecare dată când auzea asta, Joel tresărea și arunca priviri înspre jurați. El și Stella nu fuseseră crescuți în ideea că familia lor era înstărită, iar faptul că erau descriși astfel de un orator cu limba ascuțită era deconcertant. Jurații, toți din clasa mijlocie cel mult, păreau să accepte acele afirmații. Un fermier bogat ucide un predicator sărac. Tema fusese stabilită încă de la începutul procesului și avea să rămână în mintea juraților până la sfârșit.

John Wilbanks a susținut o scurtă pledoarie introductivă, în care i-a întrebat pe jurați dacă era corect ca familia unui om condamnat pentru crimă să plătească pentru păcatele lui. Familia lui Pete Banning nu făcuse nimic rău, absolut nimic. Deși nu era vina lor, copiii lui își pierduseră tatăl. De ce să fie pedepsiți? Nu fusese pedepsită destul familia Banning? Procesul nu reprezenta decât o încercare clară de acaparare a unor bani câștigați cu greu de o familie care muncise pământul vreme de decenii, oameni cinstiți, buni, harnici, care nu erau nici bogați și nici înstăriți și care nu erau obligați să dea curs unor asemenea pretenții. După părerea lui Joel, John Wilbanks a avut o pledoarie splendidă, portretizând-o pe reclamantă drept o femeie oportunistă și dornică de bani. Era aproape indignat când s-a așezat.

Primul martor a fost Jackie Bell și, la fel ca în urmă cu aproape treisprezece luni în Clanton, a venit la bară într-o rochie foarte strâmtă, începând foarte curând să plângă. Cât timp a descris cum își găsise soțul mort, jurații și ceilalți oameni prezenți i-au sorbit fiecare vorbă, părând să rezoneze puternic cu ea. A urmat John Wilbanks, care i-a pus câteva întrebări.

Apoi la bară a venit Nix Gridley. A descris scena crimei, așa cum o găsise, a prezentat aceleași fotografii mărite ale sărmanului Dexter Bell, a arătat în fața juriului Coltul de calibrul 22 mm deținut de acuzat și a afirmat cu certitudine că Pete Banning, un om pe care îl cunoștea bine, fusese executat prin electrocutare. Nix asistase la execuție și fusese prezent când medicul legist îl declarase mort pe Pete.

După plecarea lui Nix, Burch Dunlap a prezentat dovezile, fără obiecții, copiile certificate ale ordinului judecătoresc prin care Pete fusese găsit vinovat de uciderea cu premeditare a lui Dexter Bell și ordinele Curții Supreme prin care se confirma sentința.

După prima zi a procesului, s-a stabilit clar că Pete Banning îl ucisese pe Dexter Bell și plătise cu viața. În sfârșit, s-a gândit Joel. Deși pentru el era aceeași realitate veche și tristă, jurații fuseseră foarte captivați de poveste.

După stabilirea raportului de cauzalitate, procesul a trecut la chestiunea daunelor. Joi dimineață la ora nouă, Jackie Bell a revenit la bara martorilor, aducând cu ea declarația de venit pentru anii 1940-1945. La data morții sale, Dexter primea un salariu de 2 400 de dolari pe an de la Biserica Metodistă din Clanton; nu încasase niciun spor salarial din 1942. Nu avea niciun alt venit, după cum nu avea nici ea. Familia locuia în casa parohială pusă la dispoziție de biserică fără niciun cost, utilitățile fiind incluse. Evident, familia trăia modest, dar aceea era viața pe care aleseseră să o ducă și fuseseră mulțumiți de ea.

După ce a părăsit bara, Dunlap a chemat un martor-expert, un profesor de economie de la Ole Miss, un anume doctor Potter. Avea câteva diplome, scrisese câteva cărți și a fost evident imediat că știa despre bani și finanțe mai multe decât oricare altă persoană din sala de judecată. John Wilbanks l-a împuns cu câteva întrebări privind domeniul lui de expertiză, având însă grijă să nu împingă lucrurile prea departe și să creeze o situație jenantă.

Îndemnat de Burch Dunlap, doctorul Potter a prezentat istoricul câștigurilor lui Dexter Bell ca pastor, le-a comparat cu cele ale altor predicatori de aceeași confesiune și a enumerat tot felul de cifre. După părerea lui, la data morții, respectiv la vârsta de treizeci și nouă de ani, veniturile lui Dexter totalizau 3 300 de dolari pe an. Luând în calcul rata inflației anuale de 2% – și presupunând că acesta ar fi lucrat până la vârsta de șaptezeci de ani, care era norma pentru preoți în anul 1948 –, rezulta că veniturile anticipate în cursul vieții s-ar fi ridicat la 106 000 de dolari.

În timp ce doctorul Potter prezenta cifre, Dunlap expunea grafice și diagrame colorate, reușind să le transmită juraților că banii despre care se discuta erau reali, bani de care familia Bell fusese privată din cauza morții premature a lui Dexter.

Avocatul apărării, John Wilbanks, l-a atacat dur pe doctorul Potter în privința presupunerilor sale. Era normal să se creadă că Dexter avea să lucreze până la vârsta de șaptezeci de ani? Era normal să se presupună că avea să rămână pastor? Era firesc să se presupună o rată constantă a inflației? Creșteri neîncetate ale

salariului? Era normal să se presupună că soția lui n-avea să se recăsătorească la un moment dat cu un bărbat care câștiga mai mult? Wilbanks a reușit să provoace câteva dubii și a câștigat ceva teren, dar, cel puțin pentru Joel, era clar că acesta ataca cifre care erau din capul locului modeste. Predicatorii aveau venituri mici. De ce să facă salariile lor modeste să pară și mai puțin lipsite de valoare?

Următorul martor a fost un evaluator de proprietăți imobiliare din Tupelo. După ce s-a prezentat, Dunlap l-a întrebat dacă evaluase proprietatea Banning. Acesta a confirmat și a oferit imediat un dosar. John Wilbanks a obiectat cu furie cu privire la acea mărturie. Confruntarea era anticipată și nu fusese soluționată înainte de proces.

Wilbanks a susținut cu tărie că pământul nu îi aparținea lui Pete Banning și că nu era inclus în lista proprietăților lui. Pete le dăruise pământul copiilor săi, în același mod în care procedaseră părinții, bunicii și străbunicii lui. A prezentat apoi copii autentificate ale actului de cesiune în favoarea lui Joel și a Stellei.

Dunlap a ridicat imediat glasul, susținând că transferul bunurilor de către Pete fusese fraudulos, iar reacția lui l-a iritat pe judecătorul Stratton. Acesta l-a mustrat pe Dunlap pentru că folosise cuvinte dezavantajoase precum „fraudulos", deși nu se dovedise încă nimic. Wilbanks le-a amintit judecătorului și lui Dunlap că mai exista un proces în așteptare la Curtea de Echitate din comitatul Ford, care avea drept cauză transferul pământului. Judecătorul Stratton a fost de acord, hotărând că Dunlap nu putea încerca să dovedească faptul că Pete Banning deținuse terenurile la data morții. Acea chestiune nu fusese soluționată.

Aceasta a fost o victorie crucială pentru apărare și s-a vădit că Dunlap își făcuse calcule greșite. După plecarea evaluatorului, judecătorul a chemat-o la bară pe Florry, ca martor al apărării. Wilbanks anticipase asta și încercase să o pregătească pentru calvarul care urma. O asigurase că n-avea să stea la bară mult timp, însă ea era la capătul puterilor.

După câteva întrebări preliminare, Dunlap a întrebat-o dacă era executoarea testamentară a proprietății fratelui ei. Era. Și când fusese numită executoare? Ignorând privirile insistente ale juraților și uitându-se la fața încurajatoare a nepotului ei, Florry a explicat că Pete, fratele ei, făcuse testamentul după ce fusese condamnat la moarte. Dunlap a prezentat o copie legalizată a testamentului și i-a cerut lui Florry să confirme, iar ea a făcut-o.

– Mulțumesc, a spus Dunlap. Acum, în baza legii și la recomandarea domnului Wilbanks, aici de față, ați efectuat un inventar al valorilor și al obligațiilor proprietății lui Pete Banning?

– Da.

Wilbanks îi ceruse lui Florry să dea răspunsuri scurte.

Dunlap a mai ridicat câteva hârtii și i le-a arătat lui Florry.

– Recunoașteți acestea ca fiind inventarul pe care l-ați prezentat cu privire la proprietatea lui Pete Banning în luna noiembrie a anului trecut?

– Da.

– Dacă a fost prezentat înseamnă că este un document public, corect?

– Presupun. Dumneavoastră sunteți avocat.

– Adevărat. Acum, domnișoară Banning, dacă doriți, vă rog să verificați lista valorilor pe care le-ați trecut în inventar la paragraful C, pagina 2, și să citiți pentru juriați.

Florry a tras de timp aranjându-și ochelarii de citit, apoi a dat pagina și a căutat paragraful respectiv, cu un aer evident de frustrare. În cele din urmă, a spus:

– Ei bine, la numărul unu este contul personal al lui Pete de la banca First State, sold 1 800 de dolari. Numărul doi este contul fermei, aceeași bancă, 5 300 de dolari. La numărul trei este contul lui de economii, aceeași bancă, 7 100 de dolari. E de ajuns?

– Vă rog să citiți în continuare, domnișoară Banning, i-a răspuns Dunlap cu un aer răbdător.

– O camionetă Ford din 1946, pe care Pete a cumpărat-o nouă când s-a întors din război, valoare aproximativă 750 de dolari. Presupun că vreți să o luați și pe aceasta.

– Vă rog să continuați, domnișoară Banning.

– Mașina lui, un Pontiac din 1969, valorând 600 de dolari.

Joel s-a foit pe bancă și s-a gândit că avea să piardă mașina, pe care o conducea din vara trecută.

Florry a continuat, depunând mărturie cum că proprietatea avea două tractoare John Deere, câteva remorci și pluguri, precum și alte utilaje normale pentru o fermă, toate evaluate la 9 000 de dolari. Era o fermă adevărată, unde existau porci, păsări, vaci, capre, catâri și cai, iar un licitator le atribuise animalelor valoarea de 3 000 de dolari. Plus sau minus o găină sau două, a spus ea pe un ton insolent. Și asta este tot, a adăugat. Doar dacă nu cumva îi vreți și ghetele și lenjeria intimă.

A explicat apoi că Pete nu datora bani când murise și nu se înregistraseră pretenții față de proprietatea lui.

– Și care este valoarea conacului Banning? a întrebat Dunlap pe un ton ridicat.

John Wilbanks s-a ridicat exploziv în picioare și a mârâit:

– Obiecție, onorată instanță! Casa nu este separată de pământ, iar pământul le-a fost cedat copiilor. Am mai purtat această discuție.

– Adevărat, a spus judecătorul Stratton, extrem de iritat de Dunlap.

Acesta a bolborosit imediat:

– Retrag întrebarea.

Cu toate acestea, cuvântul „conac" a continuat să plutească în aer. După ce lui Florry i s-a permis să se retragă de la bară, Joel a aruncat o privire spre jurați, dar expresiile lor nu îl puteau liniști. Omul bogat care trăise într-un conac ucisese un umil slujitor al Domnului, astfel că trebuia să se facă dreptate.

În desfășurarea obișnuită a unui proces pentru despăgubiri, apărarea contesta de obicei cererile printr-o serie de martori care depuneau mărturie că moartea nu fusese provocată de acuzat sau că decedatul răspundea măcar parțial prin propria neglijență. Nu așa stăteau lucrurile în cazul *Bell contra Proprietatea Banning*. John Wilbanks nu putea oferi nimic care să creeze măcar o mică îndoială

cu privire la cauza morții, iar un asemenea efort nevolnic ar fi creat riscul de a pierde chiar și puțina credibilitate pe care o avea.

De aceea, a decis să atace suma daunelor și să ușureze impactul verdictului. Și-a chemat așadar singurul martor, un alt expert în economie, venit tocmai din California. Wilbanks credea în vechea regulă conform căreia, cel puțin în litigii, cu cât mai mult călătorea un expert, cu atât mai prețioasă era mărturia lui.

Doctorul Satterfield preda la Atanton. Scrisese cărți și depusese multe mărturii. Esența declarației sale era aceea că suma totală a câștigurilor viitoare ale lui Dexter Bell, indiferent ce cifre accepta juriul, trebuia redusă în mod considerabil, pentru a prezenta o imagine a valorii ei actuale. Folosind un grafic mare, colorat, acesta a încercat să le explice membrilor juriului că, de exemplu, 1 000 de dolari plătiți vreme de zece ani însemnau 10 000 de dolari. Lucru simplu de înțeles. Dar dacă, în acel moment, se acorda acea sumă dintr-odată, beneficiarul putea lua hotărârea de a investi acei bani, iar posibilele câștiguri puteau fi mult mai mari. Prin urmare, era normal să se reducă plata imediată – adică aceea dată prin verdict – la o valoare actuală.

Doctorul Satterfield a explicat apoi că această metodă fusese adoptată deja de tribunalele din întreaga țară în cazuri similare. A sugerat că statul Mississippi era oarecum la coada acestei tendințe, iar afirmația sa nu le-a prea priit juraților. Atunci când se aplica rata probabilă a inflației, suma de 41 000 de dolari reprezenta câștigurile pierdute ale familiei reverendului Bell. Aceasta era părerea sa.

John socotea că orice sumă sub 50 000 de dolari asigura supraviețuirea fermei. Și se ruga pentru un astfel de verdict. Se putea ipoteca pământul pentru a face față situației. Oricum, cei mai mulți fermieri erau înglodați în datorii, dar prin muncă intensă, cu vreme bună și prețuri decente – lucruri pentru care fermierii se rugau în fiecare zi –, familia Banning putea reuși să plătească ipoteca. Pe de altă parte, Wilbanks se bizuia pe conservatorismul tradițional al juraților proveniți din mediul rural. Oamenilor care nu aveau aproape deloc bani li se părea dificil să le acorde sume mari altora.

La interogarea martorului apărării, Burch Dunlap s-a tocmit cu doctorul Satterfield cu privire la cifrele vehiculate, iar după câteva minute, toată lumea era derutată în legătură cu valorile actuale, cele reduse, ratele proiectate privind inflația și plățile structurate. Jurații mai cu seamă păreau descumpăniți, iar când Joel i-a văzut atât de tulburați de propria nepricepere, și-a dat seama că Dunlap crea confuzie în mod intenționat.

Spre sfârșitul după-amiezii, după ce mărturiile se sfârșiseră, iar avocații își încheiaseră pledoariile și prezentările legale, Burch Dunlap s-a ridicat pentru a i se adresa juriului. Fără notițe și lăsând impresia că nu premeditase nimic, le-a vorbit despre gravitatea crimei, care nu fusese provocată de neglijență. „Câteodată, oricine este neglijent, astfel că putem înțelege de ce se întâmplă anumite accidente. Toți suntem oameni. Dar aici nu a fost vorba de un accident. A fost vorba de o crimă bine plănuită, premeditată, comisă cu sânge-rece. Un atac fatal împotriva unui om neînarmat, întreprins de un soldat care știa cum să ucidă."

Joel nu-și putea desprinde ochii de la jurați, care erau fascinați de Dunlap.

„Daunele pentru o faptă atât de monstruoasă? Să uităm oamenii morți – reverendul Bell și Pete Banning – și să vorbim despre cei rămași în urma lor." El, Dunlap, nu-și făcea nicio grijă cu privire la familia Banning. Cei doi copii erau educați. Florry deținea propria parte de pământ, liber de orice obligații. Aveau vieți pline de privilegii. Dar ce se întâmpla cu Jackie Bell și copiii ei?

În acel moment, Dunlap a introdus o digresiune care a fost de-a dreptul sclipitoare. Cu lacrimi în ochi, le-a spus membrilor juriului că tatăl lui murise când el avea doar șase ani, insistând asupra suferinței sfâșietoare pe care acel eveniment le-o provocase mamei lui și celorlalți copii ai familiei. Continuând la fel, s-a apucat să descrie înmormântarea și felul în care urmărise sicriul tatălui său dispărând în mormânt. În acel moment, John Wilbanks n-a mai suportat și, ridicându-se în picioare, a spus iritat:

– Vă rog, onorată instanță, povestea nu are nicio legătură cu acest caz.

Judecătorul Stratton a ridicat din umeri și a spus:

– E pledoaria finală, domnule Wilbanks. Îi permit să vorbească după cum consideră.

Dunlap i-a mulțumit judecătorului, apoi, brusc, a devenit acid și i-a ridiculizat pe membrii familiei Banning pentru că încercaseră să pară faliți. Aceștia dețineau „sute de hectare de pământ bogat", în vreme ce clienții săi, familia Bell, nu aveau nimic. „Nu vă lăsați păcăliți de familia Banning și de avocații acesteia."

L-a ironizat apoi pe profesorul Satterfield de la Stanford, întrebându-i pe jurații care înțelegeau mai bine viața din zona rurală a statului Mississippi. „Un profesor liberal din California, cu capul ascuțit și cu papion, sau doctorul Potter de la Ole Miss?"

Dunlap acționase perfect, iar când s-a așezat, Joel a simțit cum îl cuprinde greața.

John Wilbanks nu vorbise despre obligații, ci preferase să conteste cifrele. Deși încercase cu disperare să diminueze totul, jurații au fost de neclintit.

În timpul ripostei, Burch Dunlap și-a scos mănușile și a cerut daune punitive – daune invocate doar în cazurile cele mai grave. Daune care acum erau adecvate, din cauza faptului că Pete Banning nesocotise grav viața și dovedise o completă lipsă de responsabilitate.

*

Judecătorul Stratton prezidase multe procese și bănuia că juriului n-avea să-i trebuiască prea mult timp pentru a da verdictul. I-a trimis pe jurați din sală la ora șase seara și a amânat ședința. O oră mai târziu, juriul era pregătit să dea verdictul.

În mod unanim, juriul îl considera pe Pete Banning vinovat de moartea lui Dexter Bell, acordând 50 000 de dolari drept daune și 50 000 de dolari drept daune punitive. Pentru a doua oară în mai puțin de un an, Burch Dunlap stabilise recordul pentru suma cea mai mare obținută într-un proces din districtul de nord al statului Mississippi.

CAPITOLUL 40

Pe măsură ce se scurgea primul an de Drept, Joel devenea tot mai retras, chiar antisocial. Verdictul privind proprietatea tatălui său era deja cunoscut în cercurile legale, fără a mai vorbi de infama lui execuție. Familia Banning se afla în cădere liberă, iar Joel bănuia că existau destule bârfe la adresa lui. O invidia pe Stella, care se afla la o mie șase sute de kilometri distanță.

Într-o zi a condus până la Whitfield, pentru a petrece un weekend lung cu mama lui. Cum doctorul Hilsabeck ținea să discute cu el, au ieșit la plimbare prin parc. Era o zi de primăvară minunată, în care înfloreau azaleele și cornii. Hilsabeck și-a aprins pipa, și-a dus mâinile la spate și a început să păşească rar, ca și cum ar fi fost împovărat de ceva.

– Nu face deloc progrese, a spus el pe un ton grav. Se află aici de doi ani, dar nu mă mulțumește deloc starea ei.

– Vă mulțumesc pentru că admiteți asta, i-a răspuns Joel. Și eu am constatat că au apărut puține îmbunătățiri ale stării ei în ultimele opt luni.

– Cooperează până într-un anumit punct, după care se blochează. Joel, i s-a întâmplat ceva traumatizant, ceva cu care nu poate ori nu vrea să se confrunte. Din câte știu, mama ta a fost o femeie puternică, având o personalitate deosebită și nelăsând niciodată impresia de predispoziție spre instabilitate mintală sau depresie. Au existat câteva avorturi spontane, dar asta nu este cu totul neobișnuit. După fiecare

dintre ele, s-a retras tot mai mult și a trecut prin perioade sumbre, probabil depresii temporare, dar întotdeauna și-a revenit. Vestea că tatăl tău a fost dat dispărut – presupunându-se că a murit – a fost oribilă, și am discutat de multe ori despre asta. Eu, tu, Stella, Florry, toți am analizat problema. Asta s-a întâmplat în luna mai în 1942. Au trecut aproape trei ani și, așa cum ai spus, familia a făcut singurul lucru posibil – a supraviețuit. Însă ei i s-a întâmplat ceva în acea perioadă, Joel, ceva traumatic, dar pur și simplu nu reușesc să scot adevărul de la ea.

– Îmi sugerezi să încerc eu?

– Nu. A fost ceva atât de îngrozitor, încât nu va discuta niciodată despre asta. Și, atâta vreme cât ține totul ascuns, îmbunătățirea stării ei este foarte dificilă.

– Crezi că asta îl implică pe Dexter Bell?

– Da. Altfel de ce ar fi făcut tatăl tău un asemenea gest?

– Asta e marea întrebare. Am presupus de la început că a fost vorba de Bell, însă misterul este cum a ajuns tata să le afle secretele. Acum e mort, Bell e mort, iar mama nu vrea să vorbească. Doctore, mi se pare că am ajuns într-o fundătură.

– Exact. I-ai întrebat pe oamenii care lucrează pentru voi?

– Nu tocmai. Nineva face parte din familie, și nu îi scapă multe lucruri. Este credincioasă la culme și nu va scoate niciodată vreo vorbă. Practic, ea ne-a crescut pe mine și pe Stella, așa că o cunoaștem bine. Niciodată nu vorbește.

– Chiar dacă ne-ar putea ajuta?

– Să ne ajute? În ce fel?

– Probabil că știe ceva. Poate a văzut sau a auzit ceva. Dacă s-ar putea confesa cuiva, ție sau mie, aș avea ocazia de a o confrunta pe Liza. Asta ar putea să îi creeze un șoc, ceea ce ar fi un lucru benefic. Trebuie să fie confruntată. Joel, ne aflăm într-un punct mort, iar lucrurile trebuie să se schimbe.

– Cred că merită făcută o încercare. Ce avem de pierdut?

Un bătrân ghemuit într-un scaun cu rotile, aflat la umbra unui ulm, s-a uitat suspicios la ei, dar nu a scos nicio vorbă. Amândoi l-au salutat dând din cap, iar Hilsabeck a spus:

– Bună, Harry.

Dar Harry nu i-a răspuns, căci nu vorbise deloc în ultimii zece ani. Fiindcă o vizita deseori pe mama lui, Joel ajunsese să știe numele tuturor rezidenților permanenți ai clădirii 41. Se rugase cu fervoare ca mama lui să nu devină una dintre aceste persoane.

– Ar mai fi ceva, a spus apoi Hilsabeck. Există un nou medicament ce se numește thorazină și care își face loc încet pe piață. Este un antipsihotic folosit pentru tratarea schizofreniei, a depresiilor și a altor câteva tulburări mintale. Cred că Lizei i-ar prinde bine un asemenea tratament.

– Îmi ceri aprobarea?

– Nu, doar doream să știi. Vom începe tratamentul de săptămâna viitoare.

– Și care sunt efectele secundare?

– Deocamdată, câștigul în greutate, ceea ce, în cazul ei, ar fi binefăcător.

– Atunci, propun să încercăm.

Au mers apoi spre marginea unui iaz, unde au găsit o bancă într-un loc umbrit și răcoros. S-au așezat, urmărind câteva rațe care se bălăceau.

– Cât de des vorbește despre întoarcerea acasă? a întrebat apoi Joel.

Hilsabeck a rămas pe gânduri un moment, trăgând un fum din pipă.

– Nu în fiecare zi, dar sigur are asta în minte. Liza e prea tânără ca s-o considerăm o pacientă permanentă aici, de aceea o tratăm ca și cum, într-o bună zi, va fi îndeajuns de sănătoasă încât să plece acasă. Nu se gândește prea mult la asta, dar, la fel ca noi, presupune că va sosi și acea zi. De ce întrebi?

– Întrucât casa noastră ar putea fi în pericol. Ți-am spus despre acțiunile în instanță pe care le-a intentat familia lui Dexter Bell. Am pierdut-o deja pe prima. Vom face apel, mereu și mereu, și vom lupta până la capăt. Ne paște un alt proces și s-ar putea să-l pierdem și pe acela. Ar putea interveni sechestre, hotărâri, interdicții, chiar falimentul. Ne așteaptă o sumedenie de manevre legale, dar, după

ce se așterne praful, există posibilitatea reală să pierdem pământul și ferma.

– Și când s-ar putea așterne praful?

– Greu de spus. Nu anul acesta, și probabil nici în următorul. Dar după doi ani, toate procesele și apelurile ar putea înceta.

Hilsabeck a bătut ușor pipa pe marginea băncii și a scos tutunul ars. Apoi a umplut-o cu abilitate cu tutun proaspăt dintr-o pungă, a aprins un chibrit, a apropiat flacăra de căuș și a tras un fum lung. În cele din urmă, a spus:

– Asta ar fi catastrofal pentru ea. Visează să fie acasă cu tine și cu Stella. Vorbește despre munca în grădină cu Amos. Vrea să călărească, să depună flori pe mormântul tatălui vostru, să gătească și să prepare conserve cu Nineva. A mai tras un fum lung și a adăugat: Unde s-ar putea duce?

– N-am habar, doctore. Încă n-am discutat despre asta. Doar privesc în viitor. Avem avocați buni, dar și familia Dexter are. În plus, au de partea lor faptele și legea.

– Ar fi devastator, de-a dreptul devastator. Nu-mi pot imagina cum aș putea să o tratez pe Liza dacă ar afla că nu mai are casă.

– Ei bine, să continuăm! Până una-alta ne vom lupta în tribunale.

*

Într-o dimineață de vineri, pe când trebuia să se afle în Oxford, Joel s-a trezit devreme, apoi s-a dus grăbit la bucătărie și a pus de cafea. Până să fiarbă apa, a făcut baie și s-a îmbrăcat, apoi a așteptat la masa din bucătărie cu cana în față. Nineva a sosit la șapte fix. După ce s-au salutat, Joel a spus:

– Hai să bem o cafea împreună, Nineva. Trebuie să stăm de vorbă.

– Nu vrei micul dejun? a întrebat ea, punându-și șorțul.

– Nu, o să iau ceva din oraș. Nu prea mă omor după micul dejun.

– Niciodată nu te-ai omorât, nici măcar atunci când erai mic. O gură sau două dintr-un ou, apoi te ridicai de la masă. Ce te frământă?

– Prepară-ți cafeaua.

Fără să se grăbească, ea și-a pus smântână și zahăr și, într-un târziu, cu un aer oarecum îngrijorat, s-a așezat la masă în fața lui.

– Trebuie să discutăm despre mama, a spus Joel. Doctorul ei de la Whitfield nu e mulțumit de progresele pe care le face. Nineva, există multe secrete în lumea ei, mici mistere care nu au niciun sens. Dacă nu aflăm ce i s-a întâmplat, probabil că Liza nu se va întoarce niciodată acasă.

Nineva clătina deja din cap, sugerând că nu știa absolut nimic.

– Nineva, Pete nu mai e. S-ar putea să se ducă și Liza. Există șansa ca doctorul să o ajute, dar numai dacă spune adevărul. Cât timp a petrecut mama cu Dexter Bell pe când credeam cu toții că tata murise?

Ținând cana cu ambele mâini, Nineva a luat o gură de cafea. A așezat ceașca pe farfurioară, a rămas o secundă pe gânduri, apoi a zis:

– A fost aici mult timp. Ăsta n-a fost un secret. Eram mereu în preajmă, la fel și Amos – și chiar și Jupe. Domnul Bell venea câteodată cu el. Se întâlneau în biroul domnului Banning și citeau din Biblie, rosteau câte-o rugăciune… Niciodată nu stătea mult.

– Stăteau singuri?

– Câteodată... așa cred, dar, cum am mai spus, eu eram mereu aici. Nu s-a întâmplat nimic între ei, cel puțin în casă.

– Ești sigură, Nineva?

– Ascultă, Joel! Nu știu totul. Nu stăteam cu ei. Crezi că și-a făcut de cap cu predicatorul?

– Nineva, e mort, nu? Dă-mi un alt motiv pentru care Pete l-ar fi ucis. S-au văzut și când nu erai în preajmă?

– Dacă nu eram aici, de unde să știu?

Ca întotdeauna, logica ei era imbatabilă.

– Așadar, nimic dubios? Absolut nimic?

Nineva a făcut o grimasă și și-a masat tâmplele, de parcă ar fi invocat ceva dureros din memorie. Încet, a spus:

– A fost ceva o dată.

– S-auzim, Nineva, a spus imediat Joel, simțind că se afla în pragul unei revelații.

– A spus că trebuia să meargă în Memphis, că mama ei era în spital acolo și că se simțea foarte rău. Zicea că avea cancer. În orice caz, voia ca predicatorul să meargă în vizită la mama ei, în ultimele sale zile de viață. A mai zis că mama ei se îndepărtase de biserică, iar acum, fiind pe moarte, voia să stea de vorbă cu preotul ca să... cum să spun? Ca să se împace cu Domnul. Și cum Liza îl aprecia atât de mult pe Dexter Bell, voia ca el să facă lucrarea Domnului cu mama ei, în Memphis. După cum știi, Lizei nu-i plăcea să conducă, de aceea mi-a zis într-o zi că ea și predicatorul aveau să plece a doua zi devreme, după ce tu și Stella ați fi plecat la școală. Doar ei doi. Și așa s-a întâmplat. Dar nu am socotit nimic rău în asta. Reverendul Bell a venit singur în acea dimineață, iar eu i-am făcut cafea și am stat toți trei chiar aici în timp ce el rostea o rugăciune pentru ca Domnul să-i ferească în călătoria până acolo și înapoi și pentru ca mâna Lui vindecătoare să se pogoare asupra mamei Lizei. A fost foarte mișcător, din câte țin minte. Nu m-am gândit la altceva. Liza m-a rugat să nu vă spun vouă despre asta, fiindcă nu voia să vă faceți griji pentru bunica voastră, așa că mi-am ținut gura. Au plecat și au stat acolo toată ziua, întorcându-se la căderea întunericului. Liza mi-a spus că suferea de rău de mașină și că avea ceva la stomac, de aceea s-a dus imediat la culcare. Câteva zile după aceea, nu s-a simțit prea bine, zicând că probabil luase ceva de la spitalul din Memphis.

– Nu-mi amintesc așa ceva.

– Erai ocupat cu școala.

– Când s-a întâmplat asta?

– Când? Joel, nu-mi notez datele!

– Bine, dar la câtă vreme după ce primisem știrea despre tata? O lună, șase luni, un an?

– La multă vreme. Când am auzit de domnul Banning?

– În mai 1942.

– Da, așa e, era vreme răcoroasă și se culegea bumbacul. Cel puțin la un an după ce am primit vestea aceea.

– Deci în toamna anului 1943?

– Cred că da. Nu prea țin socoteala datelor.

– Ei bine, e ciudat, pentru că mama ei n-a murit. Bunica Sweeney trăiește și e foarte bine în Kansas City. Am primit o scrisoare de la ea chiar săptămâna trecută.

– Adevărat. Când am întrebat-o pe Liza cum se mai simțea mama ei, n-a prea vrut să vorbească despre asta. Mai târziu mi-a zis că vizita reverendului Bell fusese benefică, pentru că Domnul se milostivise de ea și o vindecase.

– Deci au petrecut ziua împreună, iar Liza s-a simțit rău la întoarcere. N-ai avut nicio bănuială în legătură cu asta?

– Nu m-am gândit la nimic necurat.

– Mă îndoiesc, Nineva. Ție nu-ți prea scapă multe lucruri.

– Îmi văd de treburile mele.

– Și de ale tuturor. Unde era Jackie Bell în ziua aceea?

– Nu o urmăresc pe Jackie Bell.

– Dar nu s-a vorbit deloc despre ea?

– N-am întrebat. Iar ei n-au spus nimic.

– Ei bine, nu te-ai gândit niciodată la ziua aceea spunându-ți că ceva nu se potrivea?

– Ce anume?

– De exemplu, că la Memphis sunt o mulțime de predicatori. La fel între Clanton și Memphis. De ce ar fi avut nevoie mama Lizei de un predicator din Clanton? Ea ține de Biserica Episcopală din Memphis, pe care eu și Stella am vizitat-o de câteva ori înainte de a se muta de acolo. De ce n-a vrut Liza să ne spună mie și Stellei că mama ei – bunica noastră – era grav bolnavă într-un spital din Memphis? Obișnuiam să o vedem din când în când. Nimeni nu ne-a spus că avea cancer și este limpede că n-a murit din cauza asta. Toată povestea asta miroase tare urât, Nineva, și tu n-ai fost deloc bănuitoare?

– Presupun...

– Ce presupui?

– Bine, o să-ți spun. N-am înțeles de ce călătoria asta la Memphis a fost un secret atât de mare. Țin minte că m-am gândit că, dacă mama ei era cu adevărat bolnavă, trebuia să vă ia și pe voi să o vedeți. Dar nu, nici măcar n-a vrut ca voi să știți ceva de asta. Într-adevăr, a fost o ciudățenie. A fost ca și cum ea și predicatorul voiau neapărat să plece în ziua aceea și aveau nevoie de un motiv pe care să mi-l servească. Da, de acord, am fost bănuitoare după aceea, dar cui puteam să-i spun asta? Lui Amos? Oricum îi spun totul, iar el uită imediat. Ăsta-i omul meu.

– I-ai spus tatei?

– Nu m-a întrebat.

– I-ai spus tatei?

– Nu, n-am povestit nimănui în afară de Amos.

Joel a lăsat-o la masă și a plecat cu mașina, plimbându-se îndelung pe drumurile lăturalnice din comitat. În vreme ce se străduia să pună lucrurile cap la cap, trăia senzația că tocmai descoperise primul indiciu important dintr-un mister ce părea să rămână în veci nerezolvat.

Chiar dacă se simțea derutat, avea convingerea că Nineva nu îi spusese totul.

CAPITOLUL 41

În afară de studiul pentru examenele de sfârșit de an, Joel redacta pledoarii și perfecționa apelul contra verdictului dat de juriu în tribunalul federal. Întrucât tărăgănarea făcea parte din strategia lor, el și John Wilbanks au așteptat până în ultima zi, prezentând pledoaria finală către Tribunalul de Apel al circuitului cinci pe data de 1 iunie 1948.

Două zile mai târziu, pe 3 iunie, judecătorul Abbott Rumbold a analizat, în cele din urmă, cea de-a doua acțiune intentată de Jackie Bell, petiția prin care cerea anularea transferului presupus fraudulos prin care Pete Banning le cedase pământul copiilor lui.

Burch Dunlap solicita de luni întregi judecarea cauzei, iar lista de cazuri pe care o avea Rumbold nu era chiar atât de plină. Cu toate acestea, lista era domeniul exclusiv al judecătorului, iar el o manevrase vreme de decenii. De obicei, Rumbold făcea aproape tot ce voia John Wilbanks și, în plus, nutrea o simpatie enormă față de familia Banning. Dacă Wilbanks dorea tergiversarea, atunci cazul se afla cu certitudine în locul potrivit.

Dunlap se temea serios că judecătorul avea să fie părtinitor. Voia să-și capete partea, să termine cu procesul, să își îmbunătățească reputația și să facă apel la Curtea Supremă a statului, unde legea însemna mult mai mult decât vechi prietenii.

La Curțile de Echitate nu existau jurii. Judecătorii hotărau precum regii și, de regulă, cu cât erau mai multă vreme în funcții,

cu atât mai dogmatici deveneau. Procedurile se deosebeau de la un district la altul și deseori se schimbau peste noapte.

Rumbold s-a instalat pe scaunul său din sala principală a tribunalului fără surle și trâmbițe și a salutat lumea. Chemarea stridentă la ordine a lui Walter Willy era rezervată doar pentru tribunalul de circuit. Rumbold nu suporta așa ceva.

Sala era plină. Cu toții păreau interesați de spectacol. Erau prezenți toți obișnuiții tribunalului – pensionari plictisiți care își făceau de lucru afară, la umbră, angajații comitatului aflați în pauză, secretarele din tribunal, Ernie Dowdle, Hop Purdue și Penrod, care stăteau în balcon împreună cu alți negri –, plus alte câteva zeci de spectatori.

Știrea privind verdictul dat de tribunalul federal în urmă cu trei luni, prin care reclamanta primea 100 000 de dolari, nu fusese bine primită în oraș, iar oamenii erau curioși. Legenda lui Pete Banning continua să capete proporții în comitatul Ford, iar cei mai mulți oameni nu o priveau cu ochi buni pe Jackie Bell, care încerca să fure pământul familiei Banning, aflat în proprietatea acesteia de peste o sută de ani.

Întrucât fuseseră citați ca pârâți în acest caz, Joel și Stella s-au văzut siliți să participe. S-au așezat la masa apărării, avându-i pe frații Wilbanks de o parte și de alta, și s-au străduit să o ignore pe Jackie Bell, aflată la masa alăturată. Încercau să nu bage în seamă o sumedenie de lucruri – mulțimea din spatele lor, privirile iscoditoare ale secretarelor de ședință și ale avocaților, teama că aveau să fie dați în judecată și urmăriți penal –, însă adevărata groază era faptul că stăteau la o masă aflată la doar șase metri de locul în care tatăl lor fusese executat în urmă cu unsprezece luni. Sala aceea – ca și întregul tribunal – era un loc întunecat și nenorocit, pe care ar fi vrut să nu-l mai vadă niciodată.

Rumbold s-a încruntat spre Burch Dunlap și a spus:

– Voi permite câteva remarci introductive foarte scurte. În numele reclamantei.

Burch s-a ridicat având în mână un dosar.

– Mulțumesc, onorată instanță. Multe dintre fapte au fost stipulate, astfel că nu am mulți martori. În data de 16 septembrie 1946, cam cu trei săptămâni înainte de nefericita moarte a reverendului Dexter Bell, fostul soț al clientei mele, domnul Pete Banning le-a cedat printr-un act partea sa de pământ, totalizând 260 de hectare, copiilor săi, pârâții Joel și Stella Banning, în părți egale. O copie a acestui document s-a anexat ca probă.

– Am citit actul, a mârâit Rumbold.

– Da, domnule. Iar noi vom dovedi că acest act este cel dintâi folosit de membrii familiei Banning pentru a transfera pământul către generația următoare, din 1818 încoace. Familia și-a transmis pământul prin testament, niciodată prin cedare. Prin această cedare, domnul Pete Banning a vrut, de fapt, să-și protejeze pământul, întrucât intenționa să îl ucidă pe Dexter Bell. Pur și simplu așa stau lucrurile.

Dunlap s-a așezat, iar John Wilbanks a sărit imediat în picioare.

– Onorată instanță, nu sunt deloc convins că domnul Dunlap este suficient de pregătit încât să ne explice nouă ce anume avea de gând Pete Banning când a semnat acel act. Are totuși dreptate, acest pământ aparține familiei sale din 1818, când stră-străbunicul lui Pete Banning a început să își construiască ferma. Sincer să fiu, este îngrozitor ca o persoană care nici nu este rezidentă în Mississippi să vrea acum să o smulgă familiei. Vă mulțumesc.

– Chemați-l pe primul martor, i-a spus Rumbold lui Dunlap. Aveți datoria de a merge mai departe.

– Onorabilul Claude Skinner, avocat.

Skinner s-a ridicat din secțiunea rezervată spectatorilor, s-a apropiat de bară și, jurând să spună adevărul, a pășit în boxa martorilor.

– Vă rog să ne spuneți numele și ocupația dumneavoastră.

– Claude Skinner, avocat. Am biroul în Tupelo și mă ocup în principal de proprietăți imobiliare.

– Când l-ați cunoscut pe Pete Banning?

– A venit la biroul meu în septembrie 1946 și m-a rugat să-i redactez un act de cesiune. Avea drepturi depline asupra unei părți

de pământ aici, în comitatul Ford, împreună cu locuința de pe teren, și voia să le cedeze totul copiilor săi.

– L-ați mai întâlnit înainte de asta?

– Nu, domnule. Nu l-am cunoscut. A adus atunci un plan și o descriere completă a proprietății și a casei, iar eu l-am întrebat cine se ocupase de acele documente legale în comitat. Mi-a spus că era vorba de firma Wilbanks, dar că prefera să nu o folosească în acea problemă.

– A precizat vreun motiv pentru care evita să folosească firma Wilbanks?

– Nu a făcut-o, iar eu nu l-am întrebat. Domnul Banning mi s-a părut un om scump la vorbă.

– Și ați întocmit actul de cesiune așa cum a dorit?

– Da. S-a întors peste o săptămână și a semnat documentul. Secretara mea l-a autentificat, apoi l-a trimis împreună cu chitanța de onorariu către funcționarul de la Echitate, care se află aici. Am încasat 15 dolari pentru munca mea, iar el mi-a plătit în numerar.

– L-ați întrebat de ce le ceda proprietatea copiilor săi?

– Mda, într-un fel. După ce am verificat lanțul de titluri de proprietate, am constatat că familia nu apelase niciodată la acte de cesiune. Proprietatea lor fusese transferată întotdeauna prin testamente. Am comentat acest lucru, iar domnul Banning a spus și citez: „Îmi protejez proprietatea".

– O proteja... de cine?

– Nu mi-a spus. Și nici nu l-am întrebat.

– Nu mai am întrebări.

Cu un aer foarte afectat, John Wilbanks s-a ridicat și s-a încruntat spre Skinner.

– Când v-ați dat seama că firma mea de avocatură îl reprezentase pe domnul Banning vreme de ani întregi, nu v-ați gândit că era cazul să îmi dați un telefon ca să mă anunțați?

– Nu, domnule. Era evident că domnul Banning nu voia să folosească firma dumneavoastră sau un alt avocat din acest comitat. Tocmai din acest motiv a venit la Tupelo ca să mă angajeze.

– Deci un gest de curtoazie din partea dumneavoastră nu a fost luat în calcul.

– După părerea mea, nu a fost necesar.

– Nu mai am întrebări.

– Vă puteți retrage, a spus Rumbold. Chemați următorul martor.

Dunlap s-a ridicat și a spus:

– Onorată instanță, am dori să îl chemăm la bară pe domnul Joel Banning, ca martor al apărării.

– Există obiecții? l-a întrebat Rumbold pe John Wilbanks.

Această mișcare fusese anticipată, iar Joel era pregătit întru totul pentru a depune mărturie.

– Niciuna, a răspuns Wilbanks.

Joel a jurat să spună adevărul și s-a așezat pe scaunul martorilor, de unde vedea întreaga sală. I-a zâmbit scurt surorii lui, a dat din cap spre Florry, care stătea în primul rând, apoi a așteptat întrebările pregătite de unul dintre cei mai buni avocați de proces din statul Mississippi.

– Domnule Banning, a început Dunlap, unde vă aflați când ați auzit știrea că tatăl dumneavoastră fusese arestat pentru uciderea lui Dexter Bell?

Instinctiv, Joel a întrebat:

– Ce relevanță are acest lucru pentru cazul de față?

– Domnule, vă rog să răspundeți la întrebare, a zis Dunlap, oarecum surprins de replica lui Joel.

– Dar de ce nu îmi răspundeți la întrebare? a reacționat Joel.

John Wilbanks s-a ridicat în picioare.

– Onorată instanță, martorul are dreptate. Întrebarea pusă de domnul Dunlap nu are absolut nicio legătură cu cazul de față. Obiectez.

– Se aprobă, a încuviințat Rumbold cu glas tunător. Nu văd nicio relevanță.

– Nu are importanță, a bombănit Dunlap.

Joel ar fi vrut să-i zâmbească, încercând parcă a-i spune: „Punct câștigat de mine". Dar a reușit să rămână încruntat.

– Așa... Înainte ca domnul Pete Banning să vă cedeze această proprietate, în luna septembrie a anului 1946, a discutat acest aspect cu dumneavoastră? a întrebat Dunlap.

– Nu.

– A discutat asta cu sora dumneavoastră?

– Va trebui să o întrebați pe ea.

– Nu știți?

– Nu cred, dar nu sunt absolut sigur.

– Unde vă aflați la acea dată?

– La colegiu.

– Iar ea unde se afla?

– La colegiu.

– Dar după această dată a discutat despre actul de cesiune cu dumneavoastră?

– Doar în ziua în care a murit.

– Iar asta când a fost?

Joel a ezitat, apoi și-a dres glasul și a spus rar, dar cu glas puternic:

– Tatăl meu a fost executat în această sală de tribunal în data de 10 iulie anul trecut.

După această mică scenă dramatică, Dunlap a ridicat un dosar și a început să extragă din el diverse documente. Pe rând, i-a întins lui Joel copii ale testamentelor semnate de străbunii lui, cerându-i să le confirme. Acel lot de documente fusese deja inclus între probe, dar Dunlap avea nevoie de o mărturie clară pentru a-și alimenta argumentația. Intențiile lui erau clare, iar remarcile la fel de bine formulate: familia Banning își predase pământul cu religiozitate următoarei generații prin testamente bine redactate. Pete devenise proprietar al pământului și al casei în 1932, când murise mama lui. Ea o moștenise cu trei ani înainte, când murise soțul ei. Încet și cu atenție, Joel a trecut în revistă lanțul titlurilor de moștenire, împreună cu o bună parte a istoriei familiei sale. Știa totul pe de rost, memorând vechile testamente. În fiecare generație, bărbații muriseră primii – și încă tulburător de devreme – și le lăsaseră pământul soțiilor lor; niciuna nu se recăsătorise.

Apoi Dunlap a întrebat:

– Așadar, tatăl dumneavoastră a fost primul din istoria familiei care și-a ignorat soția în favoarea copiilor, corect?

– Corect.

– Nu vi se pare ceva neobișnuit?

– Domnule, nu e niciun secret că mama mea are anumite probleme de sănătate. Prefer să nu intru în detalii.

– Nici nu am solicitat asta.

Treptat, pe măsură ce orele s-au scurs, Dunlap și-a demontat punctul de vedere. Actul de cesiune al lui Pete era dubios din multe motive. Joel, Stella, Florry și chiar și John Wilbanks au recunoscut în sinea lor că Pete semnase actul pentru a-și proteja pământul în timp ce plănuia să îl ucidă pe Dexter Bell, iar acest lucru devenea evident.

Spre ora amiezii, nu mai exista niciun martor. Avocații au ținut scurte pledoarii, iar Rumbold a comunicat că avea să dea o hotărâre „curând".

– Când putem aștepta hotărârea, onorată instanță? a întrebat Dunlap.

– Mie nu mi se impun termene, domnule Dunlap, s-a răstit Rumbold pe un ton iritat. Voi examina documentele și propriile notițe și voi da un verdict la vremea cuvenită.

Simțind că are public, Dunlap a ținut să clarifice lucrurile.

– Ei bine, onorată instanță, nu ar trebui să dureze prea mult. Procesul a ținut mai puțin de patru ore. Faptele și chestiunile sunt clare. De ce ar trebui să existe o întârziere?

Rumbold s-a îmbujorat la față și a întins un deget spre Dunlap.

– Domnule Dunlap, eu judec lucrurile și nu am nevoie să fiu sfătuit cum să fac asta. Ați vorbit îndeajuns.

Dunlap știa un lucru foarte cunoscut printre avocații locali. Rumbold putea analiza cazul și o veșnicie. Reglementările nu prevedeau o perioadă precisă în care judecătorii Curții de Echitate să dea sentințe, iar Curtea Supremă a statului, care avea întotdeauna câțiva foști astfel de judecători, nu se arătase niciodată dispusă să impună termene.

– Ședința se suspendă, a spus Rumbold, încă uitându-se urât la Dunlap și bătând cu ciocanul în masă.

*

Jackie Bell și Errol McLeish au părăsit sala de judecată fără să scoată vreun cuvânt. S-au dus direct la mașină și au plecat spre o casă aflată la câțiva kilometri de oraș, luând masa de prânz cu cea mai bună prietenă a ei de pe vremea când locuia în Clanton. Myra era o sursă de bârfe și de informații despre tot ce se spunea în biserică și în oraș și nu îl plăcea pe noul predicator, înlocuitorul lui Dexter. Puțini enoriași îl agreau, iar ea avea o listă lungă de nemulțumiri. Adevărul era că toți îi simțeau lipsa lui Dexter, chiar și acum, la aproape doi ani de la moartea sa.

Myra nu îl plăcea nici pe Errol McLeish. Avea ochi alunecoși și o strângere de mână moale și o manipula discret pe Jackie. Cu toate că era avocat și avea câteva proprietăți, dându-și aere în privința banilor, Myra bănuia că adevăratul lui scop era Jackie și ceea ce se putea smulge de la familia Banning.

Avea o influență mult prea mare asupra lui Jackie, care, după părerea Myrei, era încă fragilă după tragedia prin care trecuse. Myra își exprimase această îngrijorare, în secret, desigur, față de alte doamne de la biserică. Existau deja zvonuri cum că Jackie avea planuri privind pământul și casa elegantă a familiei Banning și că McLeish avea cuvântul hotărâtor.

O sursă de la hotelul Bedford scăpase vestea că se cazaseră în aceeași cameră, sub numele de domnul și doamna McLeish, deși Jackie o asigurase pe Myra că nu plănuia să se recăsătorească.

Doi adulți necăsătoriți în aceeași cameră de hotel, în centrul orașului Clanton. Iar unul dintre adulți era văduva predicatorului.

CAPITOLUL 42

Călătoria cu trenul din Memphis în Kansas a durat șapte ore și jumătate, cu mai multe opriri decât puteau ei ține socoteală. Dar nu le păsa. Era vară. Terminaseră anul școlar, erau departe de fermă, călătoreau la clasa întâi, iar însoțitorii de vagon le serveau vin de la gheață la cel mai mic semn. Stella citea antologia de povestiri a Eudorei Welty, în vreme ce Joel parcurgea cu oarecare dificultate *Absalom, Absalom!* Îl văzuse pe Faulkner de două ori în Oxford, unde prezența lui abia dacă era băgată în seamă. Nu era niciun secret însă că îi plăcea să ia cina seara târziu, la un restaurant numit Mansion, aflat lângă piață, iar Joel avusese o masă în apropiere de el pe când mânca singur. Joel era hotărât ca, înainte de a absolvi facultatea, să își ia inima în dinți și să i se prezinte. Visa să bea whisky pe veranda marelui scriitor și să îi spună povestea tragică a tatălui său. Poate că domnul Faulkner auzise povestea și poate că avea să o folosească într-un roman.

De la gara din Kansas, au luat un taxi care i-a dus până la o casă modestă din centrul orașului. După război, bunicul și bunica Sweeney se mutaseră din Memphis, iar Joel și Stella nu îi vizitaseră niciodată în Kansas. Adevărul era că nu petrecuseră prea mult timp cu părinții Lizei, pentru că, așa cum observaseră ei pe măsură ce creșteau, Pete nu prea ținea la familia Sweeney, iar sentimentul era reciproc.

Soții Sweeney nu aveau bani, dar se străduiseră întotdeauna să fie cot la cot cu cei din clasele avute. Acesta era și motivul pentru care Liza își petrecea atât de mult timp la Peabody pe când era la liceu. Părinții ei o îndemnau să procedeze astfel. Cu toate acestea, în loc să își găsească drept soț un băiat bogat din Memphis, ea rămăsese însărcinată cu un fermier din Mississippi.

La fel ca foarte mulți oameni din Memphis, soții Sweeney se uitau de sus la orice persoană din Mississippi. Se purtaseră politicos cu Pete când Liza îl adusese acasă, sperând însă în sinea lor că nu acela era alesul, chiar dacă era atrăgător și absolvise West Point. Și, înainte ca ei să poată ridica obiecții, el o răpise și se căsătorise cu Liza, ceea ce îi traumatizase. Nu știau dacă ea era însărcinată când fugise de acasă, dar micuțul Joel venise pe lume curând după aceea. Vreme de ani întregi, se văzuseră siliți să își asigure prietenii că el se născuse la exact nouă luni după „nuntă".

Când s-a presupus că Pete murise, soții Sweeney îi oferiseră Lizei prea puțină alinare, cel puțin după părerea ei. Vizitau rareori ferma, iar când se aventurau în acel colț de lume, voiau întotdeauna să plece imediat ce soseau. În sinea lor, le era jenă că Liza alesese să trăiască într-un loc atât de izolat și de înapoiat. Orășeni ignoranți, nu prețuiau deloc pământul, bumbacul, animalele, ouăle proaspete și legumele. Erau îngroziți văzând că familia Banning folosea „oameni de culoare" pentru a munci în casă și pe câmp. Când Pete revenise din morți, manifestaseră prea puțin interes și nu îl vizitaseră decât la câteva luni după ce el se întorsese acasă.

La sfârșitul războiului, domnul Sweeney fusese transferat în Kansas, o mutare descrisă drept o promovare importantă, însă, în realitate, un efort disperat de a-și salva slujba. Noua lor casă era mai mică decât aceea din Memphis, dar cele două fiice erau acum plecate și nu aveau nevoie de prea mult spațiu. Apoi Liza suferise căderea nervoasă și fusese trimisă la Whitfield. Soții Sweeney nu spuseseră nimănui că fiica lor mai mică fusese izgonită într-un azil pentru nebuni aflat într-un cotlon din Mississippi. O vizitaseră o singură dată și fuseseră îngroziți de starea ei și de locul acela.

Apoi Pete fusese arestat, judecat și executat, iar soții Sweeney se simțiseră recunoscători fiindcă se mutaseră și mai departe de Clanton.

Singurele legături cu familia Banning erau scrisorile ocazionale trimise de Joel și de Stella. Probabil că sosise momentul să cedeze și să accepte să le facă o vizită. Soții i-au primit frumos în casa lor, părând sincer entuziasmați auzind că veneau de atât de departe. La o cină lungă, la care au avut parte de o mâncare cu gust fad, întrucât bunicii nu îi plăcuse niciodată să gătească, au discutat despre colegi și Facultatea de Drept, precum și despre planurile lor de viitor. Apoi au vorbit despre Liza. Stella și Joel petrecuseră două zile cu ea și susțineau că observaseră o îmbunătățire a stării ei. Doctorii erau optimiști că noua medicație dădea rezultate. Câștigase chiar și câteva kilograme. Soții Sweeney ar fi dorit să călătorească în sud, dar programul de muncă al bunicului era foarte încărcat.

Nu s-a adus vorba deloc despre muntele de probleme legale cu care se confrunta familia Banning și, oricum, bunicul și bunica nu se sinchiseau. Au preferat să vorbească despre ei și despre prietenii minunați și înstăriți pe care și-i făcuseră în Kansas. Sperau că tinerii nu se gândeau să se stabilească în Mississippi.

Stella a dormit în camera pentru oaspeți, iar Joel, pe canapeaua din camera de zi. După o noapte chinuitoare, pe Joel l-au trezit zgomotele din bucătărie și mirosul de cafea. Bunicul era la masă, mâncând pâine prăjită și frunzărind grăbit ziarul de dimineață, în vreme ce bunica pregătea compoziția pentru clătite. După câteva minute de discuție, bunicul și-a înșfăcat geanta diplomat și a plecat precipitat la birou, unde avea de terminat un contract important.

– Muncește tot timpul, a spus bunica imediat după plecarea lui. Să stăm de vorbă!

Stella a apărut curând și au luat un mic dejun format din clătite și cârnați. La un moment dat, Stella a adus vorba despre faptul că lucra la un proiect pentru un curs ce începea în toamnă. Trebuia, așadar, să adune cât mai multe informații despre starea de sănătate și istoricul bolilor rudelor ei apropiate. Profilurile aveau să fie discutate la clasă cu scopul de a proiecta longevitatea fiecărui

student. În ceea ce-i privea pe membrii familiei Banning, lucrurile arătau cam sumbru. Tatăl lui Pete murise la vârsta de patruzeci și nouă de ani, în urma unui atac de inimă; mama lui murise de pneumonie la vârsta de cincizeci de ani. Mătușa Florry avea cincizeci de ani și părea să aibă o sănătate mulțumitoare, dar în ultimul secol niciun bărbat din familia Banning nu apucase șaptezeci de ani.

Joel susținea că o ajută pe Stella la proiect și a luat notițe. Au discutat apoi despre părinții bunicii, ambii decedați, precum și despre părinții domnului Sweeney.

Doamna Sweeney avea șaizeci și șase de ani și susținea că avea o sănătate de fier. Nu suferea de nicio boală și nu lua medicamente. Nu avusese cancer, boli de inimă sau alte tulburări grave. Fusese internată în spital de două ori, în Memphis, pentru a naște fetele, nimic altceva. Detesta spitalele și încerca să le evite. Joel și Stella i-au spus că se simțeau ușurați să afle că moșteniseră gene ceva mai promițătoare de la neamul Sweeney.

*

Dacă Nineva spusese adevărul, așa cum o făcea întotdeauna, de ce mințiseră Liza și Dexter, susținând că o vizitaseră pe mama ei care murea de cancer într-un spital din Memphis? Și de ce țînuseră să ascundă asta de copii și de oricine altcineva?

Ceea ce dădea naștere următoarei întrebări: ce făcuseră, de fapt, în ziua aceea?

*

Două nopți în Kansas erau de ajuns. Bunicul i-a condus la gară și s-au îmbrățișat. Și-au promis că se vor revedea cât de curând și că vor păstra legătura. Ajunși în vagonul-restaurant, Joel și Stella au respirat ușurați și au cerut vin.

S-au oprit apoi la St. Louis și s-au cazat într-un hotel din centru. Joel voia să urmărească un meci al echipei Cardinals la Sportsman's Park și insista ca Stella să îl însoțească. Pe ea nu o interesa baseballul, dar nu avea de ales. Echipa era pe locul doi. Stan Musial era dezlănțuit și conducea în ligă în topul loviturilor reușite, iar asta însemna foarte mult pentru fratele ei. Amândurora le-a plăcut meciul.

De la St. Louis au continuat spre est, schimbând trenul la Louisville și la Pittsburgh și ajungând, în cele din urmă, la Union Station din D.C., în seara zilei de 17 iunie. A doua zi, luni, Stella avea să primească o slujbă pentru două luni ca internă la o editură și trebuia să găsească o cameră ieftină.

Când revenea în Clanton, Joel urma să își reia slujba de vară, neplătită, la firma Wilbanks. Nu era deloc entuziasmat. Era sătul de Drept și de școală și se gândea să sară un an, poate chiar doi. Voia să plece, să caute aventura undeva în vest, unde se putea ascunde de toate mizeriile de care se ocupa. De ce nu putea petrece câteva luni pescuind păstrăvi în pâraiele puțin adânci din munți, în loc să îndure cursuri plicticoase, sau să meargă cu mașina la Whitfield pentru încă o vizită deprimantă, sau să își facă griji din cauza monstruozităților legale pe care le cocea Burch Dunlap, sau să zăbovească la căsuța roz ca să o încurajeze pe Florry în timp ce în fundal răsuna o muzică de operă stridentă?

Nu prea mai avea bani, așa că a renunțat la biletul de clasa întâi și a cumpărat unul obișnuit până în Memphis. Stătea pe un scaun la bar și sorbea dintr-o bere în Union Station când o tânără a trecut pe lângă el. Avea păr negru și scurt, ochi negri, trăsături perfecte. Probabil în jur de douăzeci de ani, era o adevărată frumusețe. Joel nu era singurul bărbat din bar care o remarcase. Era înaltă, suplă și bine proporționată. După ce ea a dispărut, iar el a revenit la bere și la necazurile lui, i-a părut rău că renunțase la biletul de clasa întâi și că își făcuse griji în legătură cu banii.

A golit paharul, a pornit spre peron și a văzut-o din nou. A încercat să se apropie discret de ea, sperând că mergea în aceeași direcție. Apoi a observat alți doi bărbați care o măsurau din ochi.

S-a îmbarcat imediat după ea și a reușit să ocupe un loc alături. S-a așezat mai comod, părând s-o ignore, apoi a deschis o revistă și a început s-o răsfoiască alene. Cu coatele aproape atingându-li-se, a reușit să strecoare o altă privire spre ea când trenul s-a clătinat și a început să ruleze. Era ceva unic în exotismul înfățișării ei. Joel nu mai văzuse niciodată un chip atât de frumos. Ea citea o carte într-o ediție ieftină și se prefăcea că era singură într-un vagon gol. Probabil că era mecanismul ei de apărare, se gândea Joel. În mod sigur era urmărită de fiecare dată când ieșea din casă.

Când au ajuns în apropiere de D.C., temperatura a crescut, iar el s-a ridicat și și-a scos haina. În timp ce ea îl privea, el i-a zâmbit, dar ea nu i-a răspuns. Apoi s-a așezat și a întrebat-o:

– Încotro?

– Jackson.

Existau mai multe gări Jackson în drumul spre sud și, din fericire, toate se aflau la cel puțin o mie și ceva de kilometri distanță. Dacă avea noroc, urma să stea cot la cot cu ea ore bune.

– Mississippi?

– Da.

– Cunosc bine statul. Acolo ți-e căminul?

– Nu, sunt din Biloxi, dar voi rămâne o noapte sau două în Jackson.

O voce moale, senzuală, cu o urmă de accent din zona golfului Mexic. Pentru restul statului Mississippi, coasta reprezenta o altă lume. Preponderent catolică, influențată de francezi, spanioli, indieni și africani, acea zonă ajunsese populată de un amestec eclectic de italieni, sârbi, libanezi, chinezi și, ca întotdeauna, irlandezi.

– Îmi place orașul Jackson, a zis el apoi, lucru adevărat doar în parte – însă era rândul lui să spună ceva.

– E în regulă, a răspuns ea. Își pusese cartea în poală, semn clar că nu respingea conversația. Și unde îți petreci vremea în Jackson? l-a întrebat apoi.

„În Whitfield, fiindcă mama mea se află într-o casă de nebuni." Avea să își spună doar numele mic, nu și pe cel de familie. Era mecanismul lui de apărare.

– Există o mică bodegă în spatele hotelului Heidelberg, care îmi place destul de mult. Sunt Joel.

– Mary Ann. Malouf.

– De unde vine acest Malouf?

– Tatăl meu e libanez, iar mama, irlandeză.

– Iar genele dominante câștigă. Ești foarte frumoasă.

Aproape că nu îi venea să creadă că spusese asta! Ce idiot!

Ea a zâmbit, iar inima lui a tresăltat.

– Încotro mergi? l-a întrebat ea.

– O să cobor în Memphis. „Ori o să merg cu trenul până pe Marte și înapoi dacă rămâi și tu cu mine." Mă duc la facultate, la Ole Miss.

Un motiv care îl făcea să rămână acolo era acela că tinerelor doamne le plăcea să flecărească deseori cu tinerii pe cale să devină avocați. În timpul primului an la Ole Miss, învățase rapid acest truc și îl folosea de câte ori i se ivea ocazia.

– De când ești la Ole Miss? l-a întrebat ea.

– Am intrat în cel de-al doilea an.

– Nu te-am mai văzut pe acolo.

– Acolo? Unde?

– Prin campus. Eu sunt în primul an la Ole Miss din toamna asta.

Universitatea avea patru mii de studenți și doar cincisprezece la sută din aceștia erau fete. Cum de nu o văzuse până atunci? A zâmbit și a spus:

– Ce mică e lumea! Studenții de la Drept au tendința de a sta în zona lor.

Se minuna de norocul pe care îl trăia. Nu doar că avea să o simtă alături vreme de aproape zece ore, dar urmau să se și afle în același campus peste două luni. Preț de un moment, a simțit că are motive reale să zâmbească.

– Ce te-a adus la D.C.? l-a întrebat ea.

– Am ajutat-o pe sora mea să se mute, are aici o slujbă de vară. Suntem dintr-un orășel aflat nu departe de Oxford. Dar tu?

– Mi-am vizitat logodnicul. Lucrează pentru un comitet al Senatului.

Și astfel, petrecerea se încheiase. El spera că nu se încruntase, că nu făcuse vreo grimasă și nici nu arătase ca și cum ar fi fost în pragul lacrimilor. Spera că reușise să își păstreze același aer cordial și să pară oarecum înțelegător, ceea ce era aproape imposibil în fața unei asemenea noutăți.

– Foarte frumos, a reușit el să spună. Și când e marea zi?

– Nu știm sigur. După ce termin facultatea. Nu ne grăbim.

Cum nu mai erau posibile o relație romantică și un viitor împreună, au discutat despre planurile lor pentru restul verii, despre colegi și Facultatea de Drept, dar și despre ce sperau să facă după absolvire. Chiar dacă ea arăta splendid, în cele din urmă Joel și-a pierdut interesul și a adormit.

CAPITOLUL 43

După ce Rumbold analizase cazul vreme de trei luni fără să scoată vreun cuvânt, Burch Dunlap a decis să acționeze, dar manevra lui a fost ineficientă, având doar rolul de a-l sâcâi pe judecător. La începutul lunii septembrie, el a înaintat o petiție către Curtea Supremă a statului, prin care a solicitat să se dea un ordin care să îl oblige pe Rumbold să emită o hotărâre în termen de treizeci de zile. Prin regulament, o asemenea petiție nu era permisă – nici măcar menționată –, iar Dunlap știa foarte bine acest lucru. În petiție, el susținea că Rumbold era părtinitor și insista că judecătorul ar fi trebuit să se recuze. A rezumat depoziția și dovezile din timpul procesului, care durase doar câteva ore. A folosit prevederile legii în mod elegant, spunând că aceasta era clară și simplă, și a încheiat totul afirmând: „Lista proceselor pentru Districtul de Echitate douăzeci și doi este foarte scurtă. Până și o evaluare superficială a ei demonstrează că activitatea judecătorului nu este foarte solicitantă. Este de neconceput ca un jurist atât de înțelept, respectat și experimentat precum onorabilul Abbott Rumbold să nu poată da o hotărâre în acest caz, precum și un verdict, în termen de câteva zile. O amânare de trei luni, care pare să mai dureze, este nedreaptă pentru părțile implicate în proces. Dreptatea venită cu întârziere înseamnă negarea dreptății".

John Wilbanks a admirat obrăznicia lui Dunlap, socotind că stratagema lui era sclipitoare. Curtea Supremă avea să o respingă fără

niciun comentariu, însă, în același timp, era prevenită într-un mod neconvențional că urma un caz important și că, probabil, în comitatul Ford se petrecea o anumită „bucătărie de casă". Wilbanks a prezentat un răspuns de o pagină, în care i-a reamintit Curții că regulile de procedură nu permiteau astfel de petiții și nici nu le îngăduiau avocaților să încerce a crea reglementări noi din proprie voință.

Curtea Supremă a ignorat petiția și a refuzat să îi dea un răspuns. O lună mai târziu și în absența oricărei reacții a lui Rumbold, Dunlap a trimis o altă petiție, similară. Reacția lui John Wilbanks a inclus ideea că petițiile frivole ale lui Dunlap îi făceau pe împricinați să plătească onorarii legale inutile. Dunlap a reacționat imediat, iar Wilbanks a răspuns. Cei de la Curtea Supremă nu au fost amuzați. Rumbold a continuat să tergiverseze.

*

Ultimul curs din fiecare miercuri se termina la amiază, iar Joel căpătase obiceiul de a pleca acasă cu mașina pentru a lua masa. Marietta gătea ceva delicios miercurea, iar el și mătușa Florry mâncau pe veranda din spate, unde puteau auzi cântecele păsărilor. Dincolo de aviar, câmpul era plin de bumbac, iar culesul avea să înceapă de îndată ce vremea se mai răcea. Purtau aceleași discuții despre Stella, Liza și facultate, dar nu abordau subiecte precum procesul și necazurile legale. Nu discutau niciodată despre pierderea pământului.

Într-o zi, după un prânz prelungit, Joel s-a oprit acasă pentru a vedea ce mai fac Nineva și Amos și pentru a se asigura că nimic nu se schimbase. Toate erau la fel. De obicei, se întâlnea cu Buford pentru a discuta despre bumbac. Apoi pleca în oraș, unde își parca mașina în piață și se ducea la firma Wilbanks ca să lucreze câteva ore. John și Russell îi încredințau diverse pledoarii pentru a se documenta, ocupându-se de ele în timpul liber pe care îl avea la Ole Miss. Spre sfârșitul zilei beau câte un pahar cu whisky pe terasă, după care Joel își lua dosarele și se întorcea la Oxford.

După câteva încercări, își dăduse seama că nu își putea petrece noaptea în casa lui. Locul era prea tăcut, singuratic și deprimant. Existau prea multe fotografii ale familiei din vremurile fericite, prea multe amintiri. În biroul tatălui său, pe perete, alături de masa de lucru, era o fotografie mare a lui Pete din ziua în care absolvise West Point. Joel o admirase mereu. Acum i se frângea inima și nu se putea uita la ea.

El și Stella își propuseseră să strângă toate fotografiile, cărțile și medaliile și să le pună la păstrare în cutii, dar nu reușeau să găsească energia necesară. Pe de altă parte, exista posibilitatea ca Liza să se întoarcă într-o bună zi și să încerce să își reia viața, iar asemenea amintiri ar fi fost importante pentru ea.

Casa lor era sumbră, întunecată și părăsită; doar Nineva trecea pe-acolo în fiecare zi, ștergând praful ici și colo și ocupându-se de nimicuri.

De fiecare dată când venea la fermă, Joel își dădea seama că voia să o părăsească. Viața lui acolo nu avea să mai fie niciodată la fel. Tatăl lui murise. Viitorul mamei era incert. Stella voia să trăiască în orașul cu lumini sclipitoare din nord și să rămână cât mai departe de comitatul Ford. Frații Wilbanks făceau aluzii serioase cu privire la angajarea lui Joel la firmă după absolvirea facultății, dar asta nu avea să se întâmple. În Clanton, el avea să rămână „băiatul lui Pete Banning", fiul omului executat pe scaunul electric chiar acolo, în sala mare a tribunalului.

Chiar se așteptau ca Joel să practice avocatura într-o sală în care tatăl lui fusese ucis? Chiar se așteptau ca el să ducă o viață normală și să aibă succes într-un oraș în care jumătate dintre locuitori îl socoteau pe tatăl lui un ucigaș, iar ceilalți o bănuiau pe mama lui că avusese o relație amoroasă cu predicatorul?

Clanton era ultimul loc în care ar fi vrut să trăiască.

Pe de altă parte, Biloxi părea promițător. Nu o urmărea pe Mary Ann Malouf, dar știa căminul în care stătea și programul cursurilor ei. Înarmat cu aceste informații, a reușit să se întâlnească de câteva ori cu

ea ca din întâmplare, în campus. Câteodată o urmărea de la distanță și îl irita faptul că și alți băieți făceau același lucru. Pe 1 octombrie, când echipa de fotbal american Kentucky a sosit în oraș pentru un meci, Joel i-a cerut o întâlnire. Ea i-a reamintit că era logodită și a refuzat. Logodnicul ei absolvise Ole Miss și încă avea prieteni în campus. Nu putea să se lase văzută întâlnindu-se cu altcineva.

Nu i-a spus că nu voia să iasă cu altcineva, ci doar că nu era cazul să fie văzută cu un alt bărbat. Joel a remarcat acest lucru și i-a răspuns că, după părerea lui, nu era cinstit ca o studentă atât de frumoasă să își îngrădească viața socială, în vreme ce logodnicul ei se distra în D.C. A întrebat-o apoi de ce nu purta inel de logodnă. Nu avea un inel.

A insistat cu delicatețe și, în cele din urmă, ea a acceptat să ia cina împreună. Nu era o întâlnire, ci doar o cină. S-au întâlnit după căderea întunericului în fața clădirii Lyceum și au mers cu mașina spre piața din centrul orașului. Joel a parcat în fața magazinului universal Neilson's și au mers pe jos pe South Lamar până la Mansion, singurul restaurant care era deschis până târziu. De îndată ce au intrat, Joel l-a văzut pe William Faulkner la masa lui obișnuită, mâncând singur și citind o revistă.

Tocmai i se publicase cel de-al paisprezecelea roman, *Nechemat în țărână*. Un critic care scria la *Memphis Press-Scimitar* făcuse o recenzie cam între două ape, dar – lucrul cel mai important – un alt articol publicat în același ziar dezvăluia că Faulkner vânduse drepturile de ecranizare către MGM. Joel cumpărase cartea de la un mic magazin din Jackson când o vizitase pe mama lui. La acea dată, nu exista niciun magazin de carte în Oxford, iar localnicilor le păsa prea puțin că fiul cel mai cunoscut al orașului lor scria și publica. În general, el îi ignora, iar ei făceau la fel.

Joel avea la el două romane cu coperte cartonate: *Nechemat în țărână*, care era nouă-nouță și încă necitită, și ediția uzată a tatălui său din *Pe patul de moarte*.

La acea oră, restaurantul era gol, iar Joel și Mary Ann s-au așezat cât mai aproape de domnul Faulkner, fără să-i invadeze însă intimitatea. Joel spera ca Faulkner s-o observe pe studenta uimitor de frumoasă și să-și dorească să flirteze cu ea, lucru spre care era aplecat, însă pentru moment era prea absorbit de lectura ziarului său. Nu lua în seamă nimic din ceea ce se petrecea în jurul lui.

Au comandat ceai rece și legume și au început să discute încet, în timp ce Joel aștepta prilejul potrivit de a se prezenta. Era emoționat că privea chipul fetei pe care o visa, aflându-se, totodată, în apropiere de marele scriitor, pe care ar fi vrut să îl salute.

Când Faulkner a terminat pe jumătate puiul la grătar, a împins farfuria deoparte, a luat o îmbucătură dintr-o plăcintă cu piersici, apoi și-a scos pipa. În cele din urmă, a aruncat o privire în jur și a remarcat-o pe Mary Ann. Pe Joel îl amuzau privirea lui și interesul evident, pe care nu încerca să îl mascheze. Cât și-a făcut de lucru cu pipa, Faulkner a măsurat-o din priviri pe Mary Ann. Joel s-a ridicat, s-a apropiat de scriitor, și-a cerut scuze și l-a întrebat dacă avea amabilitatea de a-i da autografe pe exemplarul tatălui său din *Pe patul de moarte*, o carte la care Joel ținea foarte mult, și pe exemplarul lui din *Nechemat în țărână*.

– Desigur, a răspuns domnul Faulkner politicos, cu glas ascuțit.

A scos apoi un stilou din buzunarul hainei și a luat ambele cărți.

– Sunt Joel Banning, student la Drept aici.

– Mă bucur să te cunosc, fiule. Și prietena ta? a întrebat Faulkner, zâmbindu-i fetei.

– Mary Ann Malouf, tot studentă.

– Studenții par tot mai tineri an de an.

A deschis prima carte, scriindu-și numele cu litere mici, a închis-o, apoi a zâmbit din nou și a semnat-o și pe a doua.

– Vă mulțumesc, domnule Faulkner, a spus Joel.

Dându-și seama că nu știa ce să îi mai spună – și era evident că Faulkner încheiase discuția –, Joel s-a retras la locul lui. Nu reușise să dea mâna cu scriitorul și era convins că acesta n-avea să își mai amintească vreodată numele lui.

Cu toate acestea însă, Joel îl întâlnise pe Faulkner, moment despre care avea să vorbească tot restul vieții sale.

*

În noiembrie, Burch a prezentat cea de-a treia petiție, iar în decembrie, pe cea de-a patra. După ce reținuse cazul vreme de șase luni, judecătorul Rumbold a socotit că era momentul să decidă. Într-o hotărâre ce se întindea pe două pagini, afirma că transferul pământului de către Pete Banning, în beneficiul celor doi copii, era corect, și nicidecum fraudulos. A respins, așadar, cererea făcută de Jackie Bell.

Anticipând acest lucru, Burch Dunlap și-a redactat peste noapte apelul, susținându-și pledoaria, apoi și-a prezentat cazul la Jackson, către o Curte Supremă care cunoștea deja faptele.

În perioada vacanței de Crăciun, Joel a rămas la Florry, petrecându-și timpul la firma Wilbanks și redactând o pledoarie scurtă în întâmpinarea apelului făcut de Dunlap. Documentarea lui era exhaustivă, minuțioasă și tulburătoare. După ce analizase toate jurisdicțiile, el constata că, de regulă, cazuistica favoriza transferul pământului de la o generație la alta între membrii familiilor. Cu toate acestea, legea nu îi favoriza pe cei implicați în activități criminale care transferau bunuri pentru a evita pretențiile victimelor. Existau puține îndoieli că Pete încercase să scape de pământ înainte de a-l ucide pe Dexter Bell.

În timp ce trudea ore în șir documentându-se și scriind, avea deseori sentimentul că strămoșii săi erau prezenți în încăpere, alături de el. Aceștia defrișaseră terenurile, smulgându-le din sălbăticie, le araseră cu boi și catâri, pierduseră nenumărate recolte din cauza inundațiilor și a paraziților, cumpăraseră zone suplimentare de pământ când își permiseseră, împrumutaseră bani, rezistaseră anilor cu recolte slabe și își plătiseră datoriile după recoltele-record. Se născuseră pe acel pământ și muriseră acolo, iar acum, după mai bine de un secol, totul depindea de tânărul Joel și de priceperea lui ca avocat.

În Bătrânul Sicomor, aceştia se odihneau sub şirurile ordonate de pietre funerare. Oare fantomele lor îl urmăreau pe Joel şi se rugau să câştige procesul?

Astfel de întrebări erau împovărătoare, iar Joel îşi petrecea ziua traversând nenumărate emoţii. Familia fusese umilită îndeajuns. Pierderea pământului avea să îi bântuie pe membrii ei o veşnicie.

Mai era împovărat şi de gândul că el şi Stella se bizuiau pe veniturile fermei şi aveau s-o mai facă mulţi ani de atunci încolo. Aveau să îşi clădească în timp cariere şi să găsească succesul, dar fuseseră crescuţi să creadă că ferma familiei le oferea permanent un anumit sprijin. Crescând acolo, ştiau că existau ani buni şi ani proşti, recolte-record şi inundaţii şi că nimic nu era absolut garantat. Însă pământul lor era liber şi curat şi, astfel, puteau rezista anilor mai puţin fericiţi. Pierderea acestuia ar fi fost greu de acceptat.

Apoi mai era Liza, care vorbea tot mai des despre întoarcerea acasă şi despre reluarea vieţii ei la fermă. Susţinea că îi era dor de Nineva, lucru de care Joel se îndoia. Însă simţea lipsa ritualurilor ei, a grădinăritului, a cailor şi a prietenelor ei. Dacă totul dispărea, daunele puteau fi catastrofale. La fiecare vizită, doctorul Hilsabeck se interesa de mersul proceselor şi al apelurilor şi de toate ţele avocăţeşti care pentru el erau aproape imposibil de înţeles.

Astfel, Joel s-a documentat şi a scris. John Wilbanks i-a verificat ciornele, le-a corectat şi i-a oferit sfaturi. A prezentat pledoaria pe 18 ianuarie, apoi a început o lungă aşteptare. Curtea Supremă putea analiza cazul peste trei luni sau peste un an.

În acea după-amiază, Joel şi-a strâns hârtiile de pe birou şi a făcut ordine în locul în care îşi petrecuse atât de multe ore. Îşi luase deja rămas-bun de la Florry şi plănuia să plece cu maşina la Oxford în seara aceea, pentru cel de-al patrulea semestru la Facultatea de Drept. I s-a alăturat lui John Wilbanks pe terasă pentru a bea ceva. Vremea era neobişnuit de caldă, chiar primăvăratică.

John şi-a aprins un trabuc, apoi i-a oferit unul şi lui Joel, care a refuzat. Au sorbit o vreme din paharele cu whisky Jack Daniel's şi au discutat banalităţi. Apoi Wilbanks a spus:

– Regretăm că pleci, Joel. Mă bucur să te am aici.

– Și eu mă bucur să fiu aici, a spus Joel, deși mințea pe jumătate.

– Am vrea să te avem din nou aici la vară, pentru încă o perioadă de pregătire.

– Mulțumesc. Apreciez asta.

Nu avea planuri de revenire în vară, nici pentru anul următor și nici după aceea, însă era prea devreme ca să îl anunțe pe John Wilbanks.

– Vara asta s-ar putea să rămân la facultate, a spus el apoi. Ca să termin în decembrie, anul viitor.

– De ce atâta grabă? Ai face bine să te bucuri de timpul petrecut la colegiu, fiule.

– M-am săturat de acele zile. Vreau să termin și să-mi încep cariera.

– Ei bine, sper că vei analiza propunerea de a deveni asociat al firmei noastre.

Ce rost avea să se ascundă după deget? Tatăl lui nu obișnuia să se ferească de cuvinte și era admirat pentru că vorbea întotdeauna pe șleau. Joel a luat o înghițitură de whisky, apoi a spus:

– Domnule Wilbanks, nu cred că aș putea fi avocat în acest oraș. Când văd tribunalul – și e greu să îl ignori –, mă gândesc la ultimele momente din viața tatălui meu. Mi-l amintesc pășind curajos pe stradă, având oameni de o parte și de alta, toți veteranii veniți aici ca să îl onoreze și să îl sprijine, apoi îl văd pătrunzând în acea clădire și urcând scara pentru a muri. Drumul lui cel lung spre mormânt. Iar când intru în sala aceea, în minte îmi apare o singură imagine. Tatăl meu, legat de scaun.

– Joel, înțeleg asta...

– Sunt convins că nu-mi voi putea șterge niciodată acea imagine din minte. Cum aș putea reprezenta clienții în acea sală?

– Te înțeleg.

CAPITOLUL 44

În data de 28 martie, la treisprezece luni după procesul din Oxford, Curtea de Apel a Circuitului Cinci din New Orleans a confirmat verdictul de moarte prin violență și despăgubirea în valoare de 100 000 de dolari. Judecata a fost scurtă, iar opinia, unanimă. Cu toate că s-au arătat alarmați de mărimea sumei, judecătorii n-au manifestat nicio înțelegere față de interesele unui om înstărit care își ucisese pastorul fără nicio reținere. Crima fusese premeditată. Familia victimei suferea enorm. Jurații au audiat cazul, i-au ascultat pe martori, au analizat documentele și au deliberat cu mare atenție. Judecătorii nu au înlocuit părerile lor cu cele ale juraților. Verdictul acestora a fost confirmat din toate punctele de vedere.

Pentru membrii familiei Banning, hotărârea a fost devastatoare. Frații Wilbanks și Joel fuseseră convinși că verdictul avea să rămână același și după apel, însă suma urma să fie redusă. Nici nu se mai pomeniseră daune punitive în valoare de 50 000 de dolari. Având în vedere pământul și celelalte valori ale lui Pete, era de presupus că proprietatea lui ar fi putut suporta o sumă mai mică, probabil în jur de 50 000 de dolari. Proprietarii actuali ai terenului, Joel și Stella – sau chiar proprietatea lui Pete –, puteau împrumuta o asemenea sumă cu ipotecare ca să dea satisfacție respectivei hotărâri judecătorești. Însă un drept de retenție de 100 000 de dolari era de neconceput.

Viitorul terenului se baza acum exclusiv pe hotărârea Curții Supreme din Mississippi. Dacă aceasta susținea hotărârea lui Rumbold, cum că transferul de proprietate fusese legal, atunci Joel și Stella puteau rămâne proprietari ai pământului. Burch Dunlap și Errol McLeish, acum amicul lui permanent, aveau să fie siliți să atace celelalte bunuri ale lui Pete – conturi bancare, echipamente, animale, automobile – pentru a stoarce cât mai mulți bani posibil. Însă, dacă tribunalul infirma decizia lui Rumbold, pământul revenea în proprietatea lui Pete și trebuia să se respecte verdictul dat de juriu. Totul – inclusiv casa și mobilierul – avea să fie pierdut.

Cu ajutorul lui Joel, John Wilbanks a făcut apel față de hotărârea Circuitului Cinci la Curtea Supremă a Statelor Unite, ceea ce era o pierdere de timp. Cu toate acestea, apelul îi dădea de lucru lui Dunlap și astfel câștigau câteva luni. Dunlap a înscris hotărârea privind suma de 100 000 de dolari, care avea să impună curând plata de dobânzi, la judecătorul de circuit din comitatul Ford. Wilbanks s-a grăbit să ajungă la Curtea de Echitate, l-a trezit din amorțeală pe bătrânul Rumbold și a înaintat o petiție de interdicție pentru a-l împiedica pe Dunlap să încerce să pună gheara pe valori înainte de judecarea apelului. După o audiere scurtă și controversată, Rumbold a hotărât în favoarea familiei Banning. Dunlap a făcut petiție către Curtea Supremă a statului Mississippi pentru o audiere de urgență. Wilbanks s-a opus.

Joel monitoriza asalturile și contraatacurile din apartamentul său de deasupra garajului din Oxford. Pentru zece dolari pe lună, închiriase parterul garajului și, folosind camioneta Ford a tatălui său, începuse să mute discret mobilierul, precum și alte lucruri din casă, pentru a le pune la adăpost. Ninevei nu i-a plăcut acest lucru, dar nu avea niciun cuvânt de spus în această chestiune.

La mijlocul lunii mai, Joel și Florry s-au îmbarcat în Lincolnul ei din 1939 și au pornit într-o călătorie lungă până în Virginia. S-au cazat la hotelul Roanoke, unde au organizat un cocktail pentru Stella și prietenele ei de la Hollins. Într-o zi minunată de primăvară, au stat alături de alți părinți mândri și au văzut-o pe Stella primindu-și diploma de absolvire în specialitatea literatură. În ziua

următoare, în timp ce doamnele sorbeau dintr-un ceai la umbră, Joel a cărat cutiile și genții din camera de cămin la mașină, până a ajuns la epuizare. După aceea, Stella și-a luat rămas-bun de la colegiu, o școală pe care o iubise, și de la prietenele ei. Joel nu mai văzuse atâtea lacrimi nici măcar la o înmormântare.

Cu cele două femei pe bancheta din spate, dându-i indicații cu glas ridicat, și cu oglinzile aproape blocate de bagaje și cutii, au plecat de la Hollins și s-au îndreptat spre nord. Trei ore mai târziu, după ce s-au rătăcit în Richmond, s-au oprit la un restaurant din zona mai modestă a orașului, care oferea grătar. Un localnic le-a dat câteva indicații, iar după un prânz grăbit, au plecat mai departe, spre D.C.

Mărețul plan al Stellei presupunea să locuiască în New York, să lucreze la o revistă și să scrie ficțiune în timpul liber. Însă până acolo era o cale mai lungă decât își închipuia ea. Slujbele din domeniul editorial erau puține, însă orice școală avea nevoie de profesoare tinere. St. Agnes din Alexandria, o școală episcopală de fete care avea și internat, i-a oferit Stellei un contract pentru a preda limba engleză la clasele a noua, slujind și ca supraveghetoare la internat. Cât Stella și Florry s-au întreținut cu directoarea la o ceașcă de ceai, Joel a cărat genții și cutiile într-un dormitor sufocant, chiar mai mic decât cel pe care îl avusese la Hollins.

Școala le-a permis să parcheze mașina într-un loc sigur. Contra sumei de 10 dolari, un îngrijitor a fost de acord să păstreze pneurile umflate și să pornească motorul o dată pe zi. Apoi au chemat un taxi și au traversat Potomacul până în D.C. Ajunși la Union Station, s-au îmbarcat într-un tren spre New York.

*

Înainte ca Burch Dunlap și clienții lui lacomi să pună mâna pe banii lor, hotărâseră să cheltuiască o parte din cei care le mai rămăseseră. Taxele de școlarizare ale Stellei erau deja de domeniul trecutului, iar acum avea o slujbă. Joel mai avea un an de facultate, apoi avea să înceapă să lucreze. Terenul lui Florry era ferit de

vulturi, iar ea avea ceva bani puși deoparte. Vara anului 1949 putea fi ultima pe care o puteau petrece împreună – și atunci, de ce n-ar fi făcut-o în stil mare?

În portul din zona de sud a Manhattanului s-au îmbarcat pe un transatlantic care mergea la Londra, unde aveau să petreacă două săptămâni odihnindu-se, citind și încercând să uite de necazurile de acasă. Ajunși pe punte, Joel și Stella au observat pentru prima oară cât de lentă devenise Florry. Încă era supraponderală, dar fusese mereu viguroasă și activă. Acum însă nu mai putea ține pasul cu ei, ajungând fără suflu chiar și după o plimbare ușoară. Avea doar cincizeci de ani, dar îmbătrânea rapid și părea permanent epuizată.

La Londra, au stat o săptămână la hotelul St. Regis și au vizitat orașul, după care au călătorit până la Edinburgh, unde s-au cazat pentru o altă săptămână la Royal Scotsman, în Highlands. După ce s-au săturat de vizitat castele, conace, monumente istorice și distilerii, s-au întors la Londra, ca să se odihnească două zile înainte de a merge la Paris.

Pe când beau o cafea în holul hotelului Lutetia, Stella și Joel au primit știrea că Florry nu se simțea bine și că hotărâse să se odihnească toată dimineața, astfel că n-avea să mai cutreiere orașul împreună cu ei. Un portar s-a apropiat apoi de Joel și i-a întins o cablogramă: era de la John Wilbanks. Curtea Supremă din Mississippi votase cu 7-2 împotriva hotărârii luate de Rumbold. Transferul terenului către Joel și Stella era nul și neavenit. Proprietatea rămânea în cadrul averii tatălui lor; prin urmare, era supusă tuturor pretențiilor și drepturilor de sechestru.

– Hotărâre anulată și proprietate atribuită, a spus Joel, căruia nu îi venea să creadă.

– Ce înseamnă asta? l-a întrebat Stella.

– Înseamnă că s-a încheiat cazul. Curtea Supremă a considerat că Rumbold a greșit și a hotărât să pună capăt chestiunii fără alte audieri.

– Dar nu se poate face apel?

– Ba da, vom face un alt apel la Curtea Supremă a Statelor Unite și vom încerca să câștigăm ceva timp. Eu și Wilbanks vom discuta problema insolvenței.

În timp ce își sorbeau cafeaua, urmăreau persoanele care treceau prin hol.

– Am o întrebare, a spus apoi Stella, și vreau un răspuns sincer. Asta înseamnă că Jackie Bell și copiii ei ar putea să trăiască în casa noastră?

– E posibil, dar încă nu cred asta. La un moment dat, Wilbanks va sta de vorbă cu avocatul ei și se va strădui să ajungă la o înțelegere.

– Și cum va face asta?

– Le vom oferi bani în numerar.

– Am impresia că am mai încercat asta.

– Adevărat, iar ei au refuzat oferta noastră de 25 000 de dolari. Acum ne va costa mai mult.

– Cât?

– Nu știu. E o chestiune care depinde de câți bani au mai rămas în conturi; și de câți bani putem împrumuta în contul pământului.

– Joel, chiar vrei să amanetezi terenul? Știi cât de mult ura tata băncile!

– S-ar putea să nu avem o altă soluție.

*

În hotărârea sa, Curtea Supremă considera că acțiunile lui Pete erau o fraudă din mai multe considerente. În primul rând, își păstra interesul față de pământ trăind acolo, lucrându-l și scoțând profit cu ajutorul lui. În al doilea rând, nu primise nimic în schimb pentru cedarea proprietății în beneficiul copiilor săi. În al treilea rând, transferul de proprietate se făcea către membrii familiei, ceea ce este întotdeauna suspect. Și, în al patrulea rând, la data la care semnase actele avea motive să creadă că, într-o bună zi, avea să fie urmărit de creditori din cauza acțiunilor sale.

John Wilbanks a citit hotărârea de cel puțin zece ori, constatând că logica tribunalului era cât se poate de solidă. Ca și până atunci, a făcut apel împotriva acelei hotărâri către ultima instanță posibilă, Curtea Supremă a SUA, deși știa că nu exista nicio șansă ca acel caz să fie acceptat spre reanalizare. S-a consultat cu un prieten apropiat din Memphis, specialist în falimente, iar discuția nu l-a încuraja în niciun fel. Declararea proprietății lui Pete Banning în stare de faliment ar fi fost o tactică inteligentă de tărăgănare, dar era greu de obținut un rezultat favorabil.

Wilbanks a revenit la Curtea de Echitate pentru a obține încă o interdicție care să împiedice executarea silită ca urmare a apelurilor în curs și, desigur, Rumbold i-a acordat-o. Dunlap a primit încă o lovitură și a făcut apeluri. Destul de curând, nici măcar un judecător la fel de părtinitor ca Rumbold n-avea să mai poată împiedica inevitabilul.

După audiere, foarte încrezător și sigur pe el, Dunlap l-a abordat pe Wilbanks și i-a făcut o propunere. Sosise vremea să pună capăt onorariilor legale și să discute pe față. Apelurile n-aveau să dea roade și nici declararea stării de faliment. De ce să nu se cedeze, pur și simplu, terenul, toate cele 260 de hectare de pământ, plus casa și tot ce se afla în ea lui Jackie Bell? Dacă membrii familiei Banning erau de acord cu această soluție, Jackie avea să renunțe la orice pretenții legate de conturile bancare.

Wilbanks s-a enervat cumplit auzind o asemenea propunere și, în timp ce pleca, i-a spus:

– Membrii familiei Banning ar prefera să dea foc casei și recoltei decât să semneze o asemenea cedare.

Fără să se lase mai prejos, Dunlap i-a răspuns:

– Grozav, dar te rog să le amintești clienților tăi că incendierea este o infracțiune care se pedepsește cu ani grei de închisoare.

*

La sfârșitul lunii iulie, în timp ce traversau granița statului Mississippi, Joel și Florry observau, ca întotdeauna, culturile de

bumbac, iar ceea ce vedeau nu era încurajator. Ploile torențiale din primăvară întârziaseră plantarea, iar în cele două luni în care ei fuseseră în Anglia și Europa, vremea nu fusese deloc prielnică. În anii buni, bumbacul înflorea până pe 4 iulie, iar de Ziua Muncii era înalt până la piept.

Erau culturile cele mai proaste de care își aminteau, iar când au trecut pe lângă fermele din nordul statului, au constatat că acestea arătau și mai rău. Nu existau flori, iar tulpinile abia dacă ajungeau până la genunchi. În locurile mai joase, hectare întregi de cultură fuseseră luate de ape.

Nineva le-a făcut cafea și i-a întrebat cum fusese călătoria. Ei s-au interesat de vreme și au aflat doar lucruri triste. Cât timp fuseseră plecați, plouase în fiecare zi, iar când nu ploua, cerul era noros. Bumbacul avea nevoie de zile întregi de vreme uscată și de soare și... ei bine, era evident că vremea ucidea culturile. Amos muncise din greu în grădină, dar recolta fusese cu mult mai slabă decât în mod obișnuit.

De parcă viața de la ferma Banning n-ar fi fost deja destul de deprimantă...

Joel a condus-o pe Florry la căsuța ei roz și i-a descărcat bagajele. Au băut ceva pe verandă și, privind culturile jalnice, și-au dorit să se întoarcă în Scoția.

*

John Wilbanks voia să discute cu el, iar Joel, deși își dorea din tot sufletul să evite biroul de avocatură, tribunalul și tot ce ținea de centrul orașului Clanton, nu prea avea de ales. S-au întâlnit în sala mare de conferințe de la parter, semn că discuția prezenta o importanță extraordinară. Russell a fost și el prezent, ceea ce era un alt semnal clar.

Frații au început imediat să fumeze, trabuc scurt și negru pentru John, o țigară obișnuită pentru Russell. Joel a refuzat să li se

alături, motivând că fuma oricum cot la cot cu ei doar respirând același aer.

John a făcut apoi o scurtă recapitulare a litigiului. Aveau două apeluri frivole depuse la Curtea Supremă a Statelor Unite și era de așteptat ca acestea să fie respinse peste cel mult două luni, de îndată ce un judecător de acolo se apuca să le citească. Nu exista absolut niciun motiv pentru care instituția ar fi putut să manifeste vreun interes pentru oricare dintre cazuri. Burch Dunlap câștigase suma de 100 000 de dolari în tribunalul de peste drum și aștepta răbdător ca familia Banning și avocații săi să se ostenească zadarnic cu diverse manevre juridice, pentru ca apoi să arunce prosopul, recunoscându-se învinși.

– Ce-ar fi să declarăm faliment? a întrebat Joel.

– Nu merge, fiindcă proprietatea nu e falită. Am putea face asta ca să mai tragem de timp, dar Dunlap va obține o audiere în fața judecătorului specializat în falimente. Și, nu uita, dacă declarăm falimentul proprietății, administratorul judiciar va prelua controlul asupra acesteia. Nu noi numim administratorul, ci tribunalul.

Din spatele unui nor gros de fum, Russell a spus:

– Și există șansa extraordinară ca administratorul să îi ceară executoarei, adică lui Florry, să predea toate bunurile către creditor, adică lui Jackie Bell.

– Nimic din toate acestea nu mă surprinde, a spus Joel.

– Și ar mai fi ceva, a adăugat Russell. Și noi trebuie să fim plătiți. Onorariul nostru se ridică la peste 7 000 de dolari și nu există suficienți bani în proprietate ca să fim plătiți. Am tot trimis moțiuni în stânga și-n dreapta, sperând să se petreacă un miracol, iar asta ne-a răpit mult timp. Folosirea falimentului ca tactică de tărăgănare nu ar face decât să ne macine timpul.

– Am înțeles.

– Joel, am ajuns la capătul drumului, a spus apoi John. Nu ne-a rămas decât să facem un efort de bună-credință, ajungând la o înțelegere cu acești oameni. Ne-a rămas o singură idee – și e singura care ar putea salva pământul. Asta impune o ipotecare a ambelor părți ale proprietății – a lui Pete și a lui Florry. Toate cele 485 de

hectare. Tu împrumuți cât de mult poți și îi oferi banii lui Dunlap pentru soluționarea litigiului.

Precaut, Joel a întrebat:

– Cât de mult?

– Casa este evaluată la 30 000 de dolari. Pământul valorează aproximativ 100 de dolari acrul, asta cel mult, dar o să-ți fie greu să obții atât pe piața de acum. După cum știi, sunt cultivate doar 404 hectare. Din cauza riscurilor, nicio bancă nu-ți va împrumuta valoarea integrală. Gândește-te la asta! Pete a reușit să iasă pe zero sau să obțină profit în mai toți anii fiindcă a avut pământul liber de sarcini, plus că a muncit de s-a spetit, i-a supravegheat pe lucrători și a chivernisit fiecare bănuț. Dacă împovărezi pământul cu o ipotecă, te trezești peste noapte că ești în relații cu o bancă. Două recolte slabe, precum cea de anul ăsta, și rămâi în urmă cu plățile. Cât ai clipi, banca va începe să vorbească despre executarea silită. Se-ntâmplă asta prin ținut în fiecare an, chiar și în anii cu recolte bune.

Preluând ideea, Russell a adăugat:

– Am vorbit cu fratele nostru, la bancă, și nu se dă în vânt după un asemenea aranjament. Dacă Pete ar fi în viață și ar ține lucrurile în frâu, ferma ar fi mai atrăgătoare. Dar el nu mai e, iar tu nu ești fermier. Florry e înnebunită din cauza acestei situații. După părerea mea, băncile s-ar feri să încheie un asemenea contract.

– Ce sumă ar fi dispus să împrumute fratele vostru? a întrebat Joel.

– Cel mult 75 000 de dolari, a răspus John.

– Și nu sunt sigur nici de suma asta, a adăugat Russell. Mai există o altă problemă evidentă. Noi îți reprezentăm familia și tot noi reprezentăm banca. Dacă apare o încălcare a legii? Firma de avocatură are dintr-odată un uriaș conflict de interese, care ne poate băga într-un bucluc serios.

– Și nu am discutat cu cealaltă bancă din oraș, a spus John. După cum știi, între familii există o oarecare rivalitate. Mă îndoiesc că vor accepta, dar am putea încerca la o bancă mai mare din Tupelo.

Joel s-a ridicat și, după un tur al sălii, a spus:

– Nu-i pot cere lui Florry să își ipotecheze pământul. Ar fi prea mult. E tot ce are și, dacă l-ar pierde, nu știu unde ar putea pleca. Nu pot face asta. Nici n-am de gând să o întreb.

John a scuturat scrumul într-o farfurie, apoi a spus:

– Uite care e planul! Zi-mi ce părere ai. Mă voi așeza la masă cu Dunlap și voi negocia. Probabil că a preluat cazul dintr-o întâmplare și, deocamdată, nu i s-a plătit nimic, de aceea s-ar putea să îl intereseze o înțelegere în bani peșin. O să încep de la 50 000 de dolari și vom vedea ce se întâmplă. Poți face față unui împrumut de 50 000 de dolari, am dreptate?

– Cred că da, a zis Joel. Dar ideea că voi datora atât de mulți bani mă îngrozește de moarte.

– Adevărat. Dar, astfel, tu și Stella vă puteți păstra pământul și căminul.

– Ce se întâmplă dacă vor mai mult?

– Vom vedea. Mai întâi să purtăm prima rundă de negocieri. Mă voi da cât de sărac se poate.

CAPITOLUL 45

În arșița înăbușitoare de august, cămăruța Lizei devenise insuportabilă. Nu exista nicio fereastră care să mai aducă o adiere de aer sau să elimine umiditatea sufocantă, în afara unui ventilator pe care Joel i-l adusese în vara precedentă.

După câteva minute, amândoi au început să transpire și au hotărât să iasă, în căutarea unui loc umbrit. Starea ei se îmbunătățise, cel puțin din punct de vedere fizic. Luase câteva kilograme, chiar dacă mânca foarte puțin. Câteodată, thorazina îi stimula pofta de mâncare. Cu siguranță o calma, astfel că nu se mai frământa permanent și nici nu se mai trăgea de păr ca înainte. Se tunsese scurt și își spăla părul mai des. Renunțase la halatele de culoare deschisă și permanent pătate ale spitalului și adoptase rochiile simple din bumbac pe care i le trimitea Stella. O schimbare majoră se înregistrase în urmă cu o lună, când Stella îi adusese trei rujuri, iar Liza se entuziasmase. Acum, fiecare vizitator era întâmpinat cu un zâmbet sclipitor.

Doctorul Hilsabeck susținea că era încântat de progresele înregistrate de ea, însă Joel își pierduse speranța că mama lui avea să își revină vreodată îndeajuns pentru a părăsi spitalul. După trei ani petrecuți acolo, spitalul devenise căminul ei. Da, starea Lizei se îmbunătățise, dar mai avea de parcurs un drum lung până la însănătoșire.

Au ieșit din clădire și am mers până la iaz, unde s-au așezat la o masă de picnic aflată la umbra unui stejar. Arșița era neîndurătoare,

iar aerul, apăsător și lipsit de orice adiere. Până și crengile copacului păreau inerte. Spre deosebire de alte vizite, Joel o așteptase cu nerăbdare pe aceasta – avea multe de discutat cu mama lui. Cu amănunte vii, i-a povestit despre călătoriile lor la New York, Londra, Paris și în Scoția.

Liza îl asculta cu un zâmbet atrăgător, care îi rupea sufletul lui Joel. Era tot ce putea spera ea. Mama lui n-avea să se întoarcă acasă, iar subiectul acesta nici nu se putea discuta.

*

După ce și-a găsit o cameră murdară într-un motel ieftin pentru turiști din apropierea plajei din Biloxi, s-a dus să o caute pe Mary Ann Malouf, care nu mai era logodită cu tipul din Washington. În anul care trecuse se întâlniseră deseori, în primul rând pentru că Joel, pur și simplu, nu voia să se îndepărteze de ea. La Ole Miss, ieșiseră pe furiș pentru cine la ore târzii. Făcuseră două drumuri cu mașina până în Memphis, unde nu puteau fi văzuți de cunoscuți. Insistase ca ea să renunțe la bărbatul din D.C. și să se gândească la un bărbat adevărat.

În cursul verii, ea lucra câteva ore pe săptămână într-un magazin de îmbrăcăminte de pe Strada Mare. Când Joel a intrat, Mary Ann a fost foarte încântată de surpriză. După un timp, când a început să se aleagă cu priviri urâte din partea șefului ei, Joel a plecat. S-au întâlnit să bea ceva după programul ei și au discutat despre întâlnirea cu familia ei. Joel insista asupra acestui lucru, mai ales că părinții ei îl agreau pe logodnicul din Washington și n-aveau să înțeleagă ideea că un alt bărbat le curta fiica.

Simțindu-se ceva mai hotărât, Joel a călătorit de-a lungul coastei vreme de câteva zile, străduindu-se să evite atât întoarcerea acasă, cât și orice demers care însemna găsirea unei slujbe bune. A bătut la ușile câtorva firme de avocatură, a beneficiat de două interviuri scurte, dar nu a primit nicio ofertă. Cu cât stătea mai mult, cu atât mai mult îi plăcea Biloxi: era vrăjit de amestecul etnic, de cafenelele

care ofereau felurite fructe de mare, de restaurantele ce serveau băuturi alcoolice fără să fie desființate, de bărcile care se legănau pe apă în port și de atmosfera relaxată ce nu putea fi găsită decât în orașele de pe țărmul oceanului. Și, cu cât o urmărea mai mult pe Mary Ann Malouf, cu atât mai hotărât era să o prindă în plasă.

*

Burch Dunlap și-a petrecut luna august în Montana, departe de caniculă. Evident, vacanța i-a prins bine. A revenit la birou după Ziua Muncii, plin de energie și hotărât să mai câștige ceva bani. Prima și cea mai apropiată țintă a sa era cazul Banning.

La Curtea de Echitate, încă domeniul de necontestat al judecătorului Rumbold, a prezentat o reclamație prin care solicita executarea silită a pământului familiei Banning. Nu putea face asta decât în comitatul Ford. Legea era clară. Ce-i drept, legea era atât de precisă, încât Burch era curios să descopere cum avea s-o manipuleze bătrânul judecător în favoarea familiei Banning.

O săptămână mai târziu, judecătorul s-a așezat în sala sa de conferințe pentru a-l primi pe prietenul său, John Wilbanks, care venea la Tupelo pentru a iniția negocierile de înțelegere în afara tribunalului. Sau, așa cum i se confesase Dunlap lui Errol McLeish, amicul lui de încredere, ca să cerșească îndurare.

Dar nici n-avea să se pună problema de așa ceva.

Lui John i s-a servit cafea și i s-a oferit un scaun într-o parte a mesei elegante. Vizavi de el s-a așezat Dunlap, iar în dreapta lui și-a ocupat locul McLeish, un om pe care John învățase foarte repede să îl disprețuiască.

Dunlap și-a aprins un trabuc, iar după un schimb de amabilități, a spus:

– John, ai banii. De ce nu ne spui ce plan ți-ai propus?

– Desigur. Evident, clienții mei ar dori să păstreze pământul familiei. Pe de altă parte, s-au săturat să mă tot plătească.

– Adevărul e că ai făcut eforturi care nu erau necesare, a răspuns Dunlap pe un ton obraznic. Sincer să fiu, chiar ne-am făcut probleme în legătură cu onorariul tău. Acei bani provin din proprietatea familiei Banning.

– Ascultă, Burch, ar fi mai bine să-ți faci probleme în privința onorariului tău, iar eu mă voi preocupa de al meu. Ce zici?

Burch a început să râdă strident, pus la punct de replica dură a rivalului său.

– Destul de corect.

– Nu există mulți bani în proprietate, astfel că ceea ce vă putem oferi pentru o soluționare trebuie să provină din bani ce vor fi împrumutați în contul casei și pământului.

– Câți bani, John?

– Este o chestiune strâns legată de venitul pe care îl poate aduce ferma în fiecare an pentru a se plăti ipoteca. Anul acesta este un dezastru. După cum știi, e vorba despre o afacere riscantă. Familia mea produce bumbac de decenii și deseori m-am întrebat dacă merită cu adevărat să îl cultivi.

– Familia ta se descurcă foarte bine, John.

– Da, în unele privințe. Membrii familiei Banning consideră că ar putea împrumuta 50 000 de dolari în baza proprietății astfel încât să supraviețuiască ipotecii. Mai mult de atât nu se poate.

Dunlap i-a aruncat un zâmbet siropos, încântat de mersul acestei prime runde a discuției, apoi a spus:

– Hai, John, dețin peste 486 de hectare, libere de orice obligații, iar 404 dintre acestea reprezintă un pământ bogat. Casa lor este una dintre cele mai frumoase din comitat. Dețin cel puțin șase anexe, toate fiind structuri rezistente, plus echipamente de fermă, la care se adaugă animalele. Și... câți negri?

– Te rog, Burch, ei nu sunt proprietarii acelor oameni.

– Din punct de vedere practic, chiar sunt. 50 000 de dolari reprezintă o sumă mult prea mică, John. Am crezut că ne întâlnim ca să purtăm o discuție serioasă.

– Ei bine, nu poți vorbi serios dacă incluzi pământul deținut de Florry Banning. Asta înseamnă jumătate, iar ea nu a fost implicată

în acest litigiu. Prin urmare, ea rămâne complet neatinsă de toate acestea.

– Nu te grăbi, John! Pete Banning s-a ocupat de proprietatea surorii lui ca și de a lui, dându-i jumătate din profit. Ambele secțiuni provin din aceeași sursă – părinți, bunicii și așa mai departe.

– Burch, e absurd. Florry n-a avut nicio legătură cu uciderea lui Dexter Bell, și știi prea bine asta. E ridicol să sugerezi că în joc e și pământul ei. În cazul în care gândești astfel, suntem într-adevăr într-un impas. Încearcă să anulezi asta.

– Nu putem face așa ceva în situația în care tu îl ai pe bătrânul Rumbold în buzunarul cel mic.

Zâmbind, John i-a răspuns:

– Rumbold e un jurist sclipitor. Unul dintre cei mai buni.

– Tot ce se poate, dar cei de la Curtea Supremă din Jackson nu sunt chiar atât de impresionați de el. 50 000 de dolari nu vin din cer, John.

– Am propus o cifră. Acum e rândul tău.

McLeish a intervenit cu răceală în glas:

– Cel puțin 120 000. Serios, Jackie merită mai mult, mai ales că trebuie să îl plătim și pe domnul Dunlap.

– 120 000, John, a confirmat Dunlap. Am primit cazul acesta din întâmplare – și l-am câștigat clar, fără nicio îndoială. Am făcut o treabă grozavă pentru clienta mea și nu vreau ca onorariul meu să provină din beneficiile ei.

– Burch, ai făcut o treabă superbă, n-am nicio îndoială. Dar suma menționată de tine depășește cu mult ceea ce ne putem permite. Nicio bancă nu va împrumuta mai mult de 75 000 de dolari pentru casa și pământul lui Pete. Pământul lui Florry nu poate fi atins.

– Îmi oferi 75 000 de dolari? a întrebat Dunlap.

– Încă nu, dar ai accepta să primești 75 000 dacă suma ar fi aici, pe masă?

McLeish a clătinat din cap și a spus:

– Nu.

Ambii avocați erau buni negociatori și era evident cine deținea avantajul. Dar John știa că, atunci când înota împotriva curentului, deseori era de preferat să tulbure apele. De aceea, a spus:

– Ascultă, Burch, copiii ar dori să salveze casa, singurul cămin pe care l-au avut până acum. Știi totul despre mama lor și despre necazurile pe care le are. Există posibilitatea ca Liza să se întoarcă acasă într-o bună zi și este crucial ca ea să-și regăsească locul. Putem discuta despre separarea ei și a celorlalte clădiri de restul fermei? Lucrez la un plan care să izoleze de restul un hectar și jumătate, ce ar include casa, grădinile, hambarele și toate celelalte, iar clienta ta va lua tot ce rămâne.

– Actul pentru fermă, minus un hectar și jumătate? a întrebat Dunlap.

– Ceva de genul ăsta. Acum doar explorez alternativele.

– Și cât de mult sunt dispuși să plătească pentru suprafața asta?

– Casa e evaluată la 30 000 de dolari, ceea ce este cu mult peste prețul ei real. Vorbesc despre doi copii buni, care încearcă să se agațe de ceva.

– Și cum vor plăti ipoteca pe casă?

– Bună întrebare. O să ne gândim la asta. S-ar putea să-i ajute Florry.

Cel mai mare obstacol pe care îl putea întâmpina această propunere era unul care încă nu se menționase. Jackie Bell voia casa. În realitate, voia mai mult casa decât pământul. Prietenul ei se închipuia fermier și deja număra banii, însă Jackie voia doar o casă elegantă.

McLeish a scuturat din cap și a spus:

– Nici vorbă! Acel hectar și jumătate valorează cât toată ferma. Nu putem accepta.

Vorbea cu aerul unui om care avea cu adevărat dreptul la o recompensă, în acest caz pământul prețuit al unuia dintre oamenii cei mai completi pe care îi cunoscuse John Wilbanks. Îl disprețuia din tot sufletul pe McLeish pentru aroganța lui, precum și pentru faptul că se simțea deja stăpân.

– Ei bine, se pare că nu mai avem ce discuta, a spus John apoi.

*

La sfârșitul lunii septembrie, în câteva zile, Curtea Supremă a Statelor Unite a anulat o serie de solicitări neîntemeiate privind o nouă audiere. Într-o singură zi, a bătut ultimul cui în sicriul apelului înaintat de membrii familiei Banning privind verdictul dat de tribunalul federal; iar a doua zi, a respins apelul familiei Banning după hotărârea luată de Rumbold.

Dunlap avea acum cale liberă pentru a depune o petiție prin care să solicite executarea silită; calea era acum neobstrucționată. Însă cel care îl împiedica era onorabilul Rumbold, ale cărui balamale scârțâiau tot mai tare lună de lună. Dunlap răcnea și țipa, cerând stabilirea unei date cât mai apropiate pentru judecarea cazului. Dar Rumbold nu părea să audă nimic.

Apoi, pe neașteptate, s-a stins. Pe 9 octombrie 1949, la vârsta de optzeci și unu de ani, Abbott Rumbold a murit de bătrânețe. S-a stins în pace, în somn – sau, după cum preferau să spună oamenii de culoare, „se trezise mort". Își dedicase treizeci și șapte de ani slujirii legii și ajunsese cel mai cunoscut judecător din stat. Joel a plecat de la Ole Miss și a participat la funeraliile sale, organizate la Biserica Baptistă, împreună cu John și Russell Wilbanks.

Slujba a reprezentat un omagiu adus unui om care avusese o viață lungă, fericită și rodnică. S-au vărsat puține lacrimi, s-au făcut câteva glume și a dominat sentimentul cald că unul dintre sfinții Domnului se întorsese acasă.

Următoarea înmormântare la care urma să participe Joel avea să fie cu totul altfel.

CAPITOLUL 46

Pentru a alunga monotonia și pentru a-i reintegra pe unii dintre pacienții mai sănătoși într-o stare de normalitate, doctorii și administratorii spitalului Whitfield au decis să organizeze vizionări de filme la cinematograful Paramount de pe strada East Capitol, din centrul orașului Jackson. Pentru fiecare matineu, un autobuz fără însemnele spitalului oprea pe o stradă lăturalnică, la o intersecție distanță, și din el coborau cam douăzeci de pacienți. Erau însoțiți de infirmiere și de asistente și, imediat ce se dădeau jos, cu toții se străduiau să arate ca oricare alte persoane abia sosite. Purtau haine de stradă și se amestecau printre spectatori. Cineva neavizat nu ar fi bănuit niciodată că acei oameni erau tratați pentru tot felul de boli mintale grave.

Lizei îi plăceau filmele și profita de fiecare ocazie. Își aranja părul, se farda, se ruja și îmbrăca de fiecare dată una dintre rochiile trimise de Stella.

Paramount prezenta filmul *Coasta lui Adam,* o comedie cu Spencer Tracy și Katharine Hepburn, iar la ora unu după-amiază holul era plin. După ce a cumpărat bilete, asistenta-șefă Beverly i-a îndrumat către două rânduri de scaune. Liza avea în stânga o doamnă mai în vârstă care era internată de mulți ani, iar în dreapta o avea pe Karen, o tânără tristă care obișnuia să doarmă în timp ce filmele rulau.

După cincisprezece minute de la începerea filmului, Liza i-a șoptit lui Beverly că trebuie să meargă la toaletă. A ajuns pe culoar și i-a spus în șoaptă același lucru unei asistente, apoi a ieșit din sală și a părăsit cinematograful.

A mers pe jos până la a doua intersecție pe East Capitol, spre strada Mill, apoi a intrat în gara Illinois Central Station, unde și-a cumpărat un bilet de clasa a doua pentru trenul de 1.50 spre Memphis. Îi tremura mâna când a luat biletul și s-a gândit că trebuie să se așeze. Gara era aproape pustie și a găsit o bancă liberă ceva mai departe de alte persoane. A inspirat adânc, încercând să se calmeze, și dintr-un mic buzunar a scos o foaie de hârtie împăturită. Era o listă cu „ce să fac în continuare", pe care o alcătuise vreme de câteva săptămâni. A citit-o, apoi a împăturit-o din nou și a băgat-o în buzunar. A ieșit din gară, a mers pe strada Mill până la prima intersecție, unde se afla un magazin universal, și a cumpărat o poșetă ieftină, o pălărie din pai și o revistă. A îndesat în poșetă banii rămași, un mic flacon cu pastile și un ruj, apoi s-a grăbit să revină în gară. Pe când aștepta, a verificat din nou lista, zâmbind în sinea ei pentru succesul de până atunci. În tot acest timp, a urmărit intrarea în gară ca nu cumva să apară cineva de la spital. Dar asta nu s-a întâmplat.

Asistentei i-a plăcut filmul atât de mult, încât a uitat de Liza și de plecarea ei la toaletă. Când, într-un târziu, și-a adus aminte, s-a dus imediat după ea. Cum nu a găsit-o, a chemat două infirmiere și au început să o caute prin cinematograf, care era aproape plin. În hol, nimeni nu își amintea să fi văzut o doamnă zveltă, purtând o rochie galbenă, care ieșise după începerea filmului. Au continuat căutările, dar curând nu au mai avut unde să încerce. Cele două infirmiere au cutreierat străzile din centrul orașului și, în cele din urmă, una dintre ele a intrat în gară. În acel moment, Liza se afla la o oră distanță, în trenul care se îndrepta spre nord, stând la fereastră, strângând lista în mână, privind în gol spre peisajul rural ce se derula în fața ei și îndurând cu greu goana de imagini și de sunete din lumea reală. Fusese internată trei ani și jumătate.

Cei de la spital au alertat poliția și l-au înștiințat imediat pe doctorul Hilsabeck. Toată lumea era alarmată, dar nimeni nu

intrase în panică. Liza nu era socotită o amenințare la adresa cuiva și era suficient de stabilă încât să își poarte singură de grijă, cel puțin vreme de câteva ore. Doctorul Hilsabeck nu a vrut să îi sperie pe membrii familiei și nici să-și facă personalul să pară incompetent, de aceea nu s-a grăbit să îi sune pe Joel, pe Florry și pe șeriful Nix Gridley.

Liza își cumpărase biletul plătind cu numerar, astfel că nu exista o evidență a pasagerilor din tren. Cu toate acestea, un funcționar de la ghișeul de bilete și-a amintit de o doamnă a cărei descriere corespundea cu aceea a Lizei și le-a spus că plecase spre nord, către Memphis. Asta se întâmpla în jurul orei trei după-amiaza. Când filmul s-a terminat, autobuzul trebuia să revină la Whitfield.

La ora 4.15, când trenul a ajuns la Batesville, cea de-a șasea stație de pe traseu, Liza a hotărât să coboare. Presupunea că era căutată și bănuia că autoritățile supravegheau trenurile și autobuzele. În fața gării erau două taxiuri, ambele sedane vechi, de dinainte de război, ce păreau chiar mai puțin sigure decât cei doi șoferi care se sprijineau de bara de protecție a unuia dintre ele. Liza l-a întrebat pe unul dacă o putea duce la Clanton, aflat la o oră și jumătate de mers. I-a oferit 10 dolari, dar el își făcea griji din cauza pneurilor. Cel de-al doilea i-a spus că o putea duce până acolo pentru 15 dolari. Pneurile mașinii lui păreau și mai uzate, dar Liza nu avea de ales.

După ce s-a așezat pe bancheta din spate, șoferul a întrebat-o:

– Nu aveți bagaje?

– Nu. Întotdeauna călătoresc fără.

Bărbatul s-a așezat la volan și s-au îndepărtat de gară. Apoi s-a uitat în oglinda retrovizoare și a zis:

– Aveți o rochie foarte frumoasă.

Liza a ridicat poșeta și a răspuns:

– De câte ori călătoresc, am la mine un pistol Colt – și știu să-l folosesc. Dacă faci vreun gest ciudat, o să-ți pară rău.

– Scuze, doamnă!

După ce au ieșit din oraș, omul și-a luat inima în dinți și a reușit să îi vorbească din nou.

– Vreți să ascultați ceva la radio, doamnă?

– Sigur, orice îți place.

Taximetristul a pornit aparatul, a rotit butonul și a găsit un post de radio nu din Memphis, ci unul local.

*

Hilsabeck a luat legătura cu Joel abia după căderea întunericului. I-a explicat ce se întâmplase și a recunoscut că toate căutările fuseseră zadarnice. Joel a rămas trăsnit când și-a dat seama că mama lui era în libertate, făcând ceva ce probabil plănuise de o bună bucată de timp. Era înmărmurit de spaimă și nu știa încotro să plece. Să se ducă în Jackson și să ajute la căutări? Ori în Memphis, unde se credea că avea să meargă ea? Ori în Clanton? Ori să stea, pur și simplu, în așteptare? A sunat-o pe Stella și i-a spus că totul avea să se rezolve cu bine. Trebuia să o sune și pe Florry, dar a hotărât să mai aștepte. Telefonul ei încă era pe o linie partajată cu alte zece familii, iar cei care trăgeau cu urechea ar fi înnebunit la aflarea știrii că Liza Banning fugise de la Whitfield.

Vreme de o oră, Joel și-a măsurat în lung și în lat apartamentul, nesigur, așteptând telefonul prin care să fie anunțat că mama lui fusese găsită și că era bine. I-a telefonat șerifului din Clanton, dar nu i-a răspuns nimeni și și-a închipuit că bătrânul Tick Poley dormea buștean. Nici dacă ar fi evadat toți deținuții din închisoarea de acolo, Tick n-ar fi fost pe față.

În cele din urmă, l-a sunat pe linia sa privată pe Nix Gridley și i-a spus despre ultima ispravă a Lizei. Nix și-a exprimat regretul și i-a promis că va pleca de îndată să o anunțe pe Florry.

*

Taxiul a ieșit de pe autostradă, ajungând în scurt timp pe aleea lungă ce ducea spre proprietatea Banning. Liza i-a spus șoferului să oprească, i-a plătit cei 15 dolari, i-a mulțumit și a coborât. După ce

taxiul a dispărut pe drumul pustiu, a început să păşească încet în întunericul deplin, abia reuşind să vadă pietrişul pe care călca. Nici în casă, nici în hambare şi nici în clădirile-anexă nu era aprinsă nicio lumină. În depărtare, la o fereastră a căsuţei în care locuiseră dintotdeauna Nineva şi Amos licărea o lumină. În timp ce înainta cu greu pe drumul din pietriş, în faţă s-a profilat conturul casei. A traversat peluza, apoi a trecut de verandă şi a bătut în uşă. Aceasta era încuiată, lucru ciudat în zona rurală, unde nimeni nu obişnuia să închidă uşile cu cheile.

Ar fi vrut să cerceteze straturile de flori şi tufişurile, să vadă cât de multe lucruri se schimbaseră în cei trei ani şi jumătate de absenţă, însă nu exista nicio lumină, iar luna era acoperită de nori. În partea laterală a casei a văzut camioneta lui Pete, exact în locul în care obişnuia să o parcheze el. Ştia că Joel devenise proprietarul Pontiacului. În curtea din spate, a înaintat încet prin iarba uscată. Dinspre apus a venit o adiere, iar ea a început să tremure şi şi-a frecat braţele. Uşa din spate, de la bucătărie, era neîncuiată. A intrat în casă şi a rămas în bucătărie, reţinută brusc de un amestec de arome atât de dominant şi de familiar, încât s-a simţit de-a dreptul copleşită: miros de tutun şi de cafea, de grăsime de bacon, de plăcinte şi prăjituri cu fructe, de ghiveciuri cu carne de vită şi vânat, pe care Nineva le lăsa la fiert zile întregi, de aburi de la prepararea conservelor şi roşiilor fierte, de legume şi de piele de la ghetele lui Pete, aflate într-un colţ. În plus, aroma dulceagă a săpunului folosit de Nineva. Liza se simţea atât de doborâtă de miresmele intense şi bogate, încât s-a rezemat un timp de blatul bucătăriei.

Stând în întuneric, i se părea că aude vocile copiilor ei în timp ce chicoteau la micul dejun şi erau alungaţi de lângă sobă de Nineva. Parcă îl vedea pe Pete stând la masa din bucătărie, cu o cafea în faţă, fumând şi citind cotidianul din Tupelo. Un nor s-a deplasat undeva, iar câteva raze ale lunii au pătruns prin fereastră. Treptat, a văzut toată bucătăria şi a inspirat cu nesaţ mirosurile plăcute ale vieţii ei de dinainte.

Şi-a şters apoi câteva lacrimi şi a hotărât să păstreze totul în întuneric. Nimeni nu ştia că ea era acolo, iar luminile nu ar fi făcut

decât să atragă atenția. În același timp, voia să facă o inspecție a întregii case, fără să lase urme, pentru a verifica ce făcuse Nineva. Erau toate farfuriile spălate și stivuite frumos, la locul lor? Exista praf pe măsuțele de cafea? Ce se întâmplase cu lucrurile lui Pete – hainele din dulap, cărțile și hârtiile din biroul lui? Și-a amintit vag o discuție pe care o purtase cu Joel despre asta, însă amănuntele i se șterseseră din minte.

A intrat apoi în camera preferată și s-a lăsat pe canapeaua moale din piele, care mirosea așa cum își aducea aminte. Prima ei amintire despre acea canapea era probabil și cea mai neplăcută. Îi avea pe Joel în dreapta și pe Stella în stânga și priveau toți trei cuprinși de o teamă deplină spre căpitanul care le adusese vestea că Pete dispăruse și că probabil murise. 19 mai 1942. Asta fusese într-o altă viață.

Luminile unor faruri au măturat ferestrele, făcând-o să tresară. S-a uitat pe furiș printre perdele și a văzut o mașină de patrulare a poliției din comitatul Ford pătrunzând încet pe alee, apoi cotind pe drumul lăturalnic ce ducea spre căsuța lui Florry. Când a dispărut, a înțeles că polițiștii o căutau deja. A așteptat cam douăzeci de minute, iar mașina a apărut din nou trecând prin dreptul casei și îndreptându-se spre autostradă.

Și-a reamintit că se afla în casa ei și că nu comisese nicio infracțiune. Dacă o găseau, cel mai rău lucru care i se putea întâmpla era să fie trimisă înapoi la Whitfield. Însă nu vor avea un asemenea noroc.

A început să se legene cu umerii tresărind puternic, un obicei plictisitor care o afecta deseori și pe care nu și-l putea controla. Când era îngrijorată sau se temea de ceva, începea să se legene, să fredoneze un cântec și să își răsucească părul. Multe persoane de la Whitfield aveau diverse moduri de a se legăna, de a tresări și de a geme pe când stăteau singure în cafenea ori lângă iaz, dar ea știuse mereu că n-avea să ajungă la fel ca ele. Avea să se însănătoșească, iar asta cât de curând posibil, și să își reia viața de dinainte.

Cam după o oră – pierduse deja orice noțiune a timpului –, și-a dat seama că nu se mai legăna și că încetase să mai plângă. Existau prea multe poveri de lepădat.

S-a dus apoi spre bucătărie, unde era singurul telefon fix, și a sunat-o pe Florry. Pentru a-i deruta pe eventualii ascultători, a spus:

– Florry, sunt aici.

– Cine? Poftim? a întrebat Florry cu totul înmărmurită, și pe drept cuvânt.

– Sunt în casă, a spus Liza, apoi a închis.

S-a dus pe veranda din spate și a așteptat. După doar câteva minute, a văzut luminile farurilor unei mașini măturând peisajul. Florry a parcat lângă casă.

– Aici, Florry, a spus Liza. Pe verandă.

Florry s-a îndreptat spre partea din spate a casei, aproape împleticindu-se pe întuneric, și a spus:

– Ce-ar fi să aprinzi câteva becuri aici? Oprindu-se lângă scară, a ridicat ochii spre Liza și a întrebat: Ce naiba cauți aici?

– Florry, vino să ne îmbrățișăm!

Ei bine, probabil că e nebună de legat dacă vrea să o îmbrățișez, s-a gândit Florry, dar nu a spus nimic. A urcat treptele și s-au strâns în brațe.

– Te întreb încă o dată, ce cauți aici? a repetat ea.

– Voiam să mă întorc acasă. Doctorul a spus că sunt bine.

– Asta-i o minciună, știi bine că-i așa. Doctorii sunt îngrijorați. Copiii sunt înnebuniți. Ești căutată de poliție. De ce-ai făcut o asemenea ispravă?

– M-am săturat la Whitfield. Să intrăm!

Când au ajuns în bucătărie, Florry a spus:

– Aprinde lumina! Nu văd absolut nimic.

– Îmi place întunericul, Florry. Și nici nu vreau ca Nineva să afle că sunt aici.

Florry a găsit comutatorul și a aprins luminile din bucătărie. O vizitase pe Liza la Whitfield și, la fel ca Stella și Joel, fusese îngrijorată văzându-i înfățișarea. Acum arăta ceva mai bine, dar încă era dureros de slabă, trasă la față și cu privirea goală.

– Arăți bine, Liza. Mă bucur să te văd.

– Și eu mă bucur că sunt acasă.

– Trebuie să-l sunăm pe Joel ca să-i spunem că ești bine, de acord?

– Am vorbit deja cu el. Ajunge aici peste o oră.

– Bine, a spus Florry, ceva mai liniștită. Ai mâncat ceva? Pari flămândă.

– Florry, nu mănânc prea mult. Să mergem în sufragerie ca să stăm de vorbă.

„Cum vrei, dragă". Avea s-o mai domolească până la sosirea lui Joel, apoi să hotărască ce era de făcut.

– N-ar trebui să-i sunăm pe doctorii tăi? a întrebat ea apoi. Trebuie să știe că ești bine.

– I-am spus lui Joel să-i sune. Se ocupă el. Florry, totul e bine.

Au intrat în sufragerie, iar Liza a aprins o lampă mică. Lumina slabă crea o senzație sinistră, umplând încăperea de umbre. Florry ar fi vrut mai multă lumină, dar nu a spus nimic. S-a așezat într-un capăt al canapelei, iar Liza în celălalt, stivuind câteva perne și rezemându-se de ele. Au rămas față în față în semiîntuneric.

– Vrei niște cafea? a întrebat apoi Liza.

– Nu chiar.

– Nici eu. Aproape că nu mai beau deloc. Cofeina nu se împacă deloc cu pastilele pe care le iau și îmi provoacă dureri de cap. Nici nu-ți vine să crezi ce medicamente bagă în mine! Câteodată le iau, alteori nu le înghit și le scuip. Florry, de ce n-ai venit mai des în vizită?

– Nu știu. E drum lung până acolo și nu-i un loc prea vesel.

– Vesel? Te aștepți să fii veselă când vizitezi o casă de nebuni? Nu e vorba de tine, Florry, ci de mine: eu sunt pacienta. Femeia nebună. Eu sunt cea bolnavă și tu trebuia să mă vizitezi ca să mă încurajezi.

Cele două nu fuseseră niciodată apropiate, iar Florry și-a amintit motivul. Cu toate acestea, în acele momente era dispusă să accepte câteva reproșuri dacă asta ajuta la ceva. Din fericire, doctorii aveau să vină în ziua următoare și să o ia din nou la spital.

– Liza, vrei să ne luăm la harță?

– Păi, nu ne-am împuns mereu?

– Nu. Așa a fost la început, după care ne-am dat seama că cea mai bună cale de a ne înțelege e să stăm departe una de cealaltă. Asta-mi amintesc, Liza. Am fost mereu prietenoase, dar precaute, de dragul familiei.

– Așa o fi dacă zici tu. Florry, vreau să-mi spui o poveste pe care nu am auzit-o.

– Poate...

– Vreau să aud versiunea ta despre ceea ce s-a întâmplat în ziua în care Pete l-a ucis pe Dexter Bell. Știu că probabil nu vrei să vorbești despre asta, dar toată lumea a aflat, toată lumea în afară de mine. Multă vreme, cei de la spital nu mi-au spus nimic. Cred că și-au închipuit că lucrurile se vor înrăutăți, fiindcă, într-un târziu, când au făcut-o, am stat în comă o săptămână și am fost pe punctul să mor. Vreau să aud versiunea ta.

– De ce, Liza? Nu e o poveste plăcută.

– De ce? Fiindcă e o parte a naibii de importantă din viața mea, nu crezi, Florry? Soțul meu l-a ucis pe predicatorul nostru și a fost executat pentru asta, iar eu nu știu amănuntele. Hai, Florry, am dreptul să aflu. Spune-mi povestea.

Florry a ridicat din umeri, apoi povestea a început să curgă.

*

Un amănunt a dus la altul: viața din închisoare; audierile de la tribunal; reacțiile celor din oraș; prezentările din presă; procesul, execuția; înmormântarea; veteranii care s-au oprit la mormântul lui.

Când și când, Liza plângea, ștergându-și fața cu dosul mâinilor. Câteodată asculta cu ochii închiși, ca și cum ar fi trăit acele orori. Alteori gemea și se legăna. A pus puține întrebări și a făcut doar două comentarii.

– Știi că a venit la mine cu o zi înainte de a fi executat?

– Da, țin minte asta.

– A spus că încă mă iubește, dar că nu mă va putea ierta niciodată. Ce părere ai, Florry? Atâta iubire, dar nu suficientă pentru a ierta. Chiar dacă îl aștepta moartea, tot nu mă putea ierta.

– Să te ierte... pentru ce?

Și, prin aceste cuvinte, Florry a reușit să pună marea întrebare.

Liza a închis ochii, apoi și-a lăsat capul pe o pernă. Și-a mișcat buzele ca și cum ar fi murmurat ceva ce numai ea putea înțelege. Apoi a rămas complet nemișcată și mută.

– Ce să ierte, Liza? a repetat Florry încet.

– Avem multe de vorbit, Florry, și vreau s-o fac acum, pentru că n-o să mai trăiesc mult. S-a întâmplat ceva rău cu mine – și nu e vorba doar de nebunie. În adâncul ființei mele e o boală care se agravează. Ar putea fi cancer – sau altceva –, dar știu că ea există și crește. Doctorii n-o pot descoperi, dar eu știu că e acolo. Îmi pot da medicamente care alină căderea nervoasă, dar nu au nimic pentru boala mea.

– Nu știu ce să zic, Liza...

– Nu spune nimic. Doar ascultă.

Trecuseră câteva ore, iar Joel încă nu dăduse niciun semn. Liza lăsa impresia că uitase de el, dar Florry era perfect conștientă că el ar fi trebuit să sosească de mult.

Apoi Liza s-a ridicat în picioare și a spus:

– Vreau să mă schimb, Florry. Mă gândeam la o pijama din pânză de in și la un halat din mătase, așa cum îi plăcea lui Pete.

S-a îndreptat spre ușa dormitorului și Florry s-a ridicat ca să își dezmorțească picioarele.

Apoi s-a dus la bucătărie și și-a turnat apă într-un pahar. Ceasul de pe perete arăta ora 11.40 seara. A ridicat receptorul ca să îl sune pe Joel, apoi a văzut care era problema. Firul care mergea la telefon fusese tăiat cu o foarfecă. Telefonul era inutil – și probabil că Liza nu îl folosise în seara aceea pentru a-l suna pe Joel.

S-a întors în sufragerie și a așteptat. Liza era în dormitor, cu ușa deschisă, și plângea din ce în ce mai tare. Stătea întinsă pe patul pe care îl împărțise cu Pete și purta pijamaua albă din in pe sub halatul de baie crem. Avea picioarele goale.

Florry s-a aplecat deasupra ea și a spus:

– Gata, Liza. Sunt aici, lângă tine. Ce s-a întâmplat, scumpo?

Liza a arătat spre un scaun și a șoptit:

– Te rog...

Și-a șters apoi fața cu o batistă și s-a străduit să se controleze. Florry s-a așezat și a rămas în așteptare. Liza nu îl sunase pe Joel. Iar Joel nu le telefonase doctorilor și nici Stellei. Aceștia așteptau cu disperare știri de undeva, iar Liza stătea în pat, în casa ei.

Florry ar fi vrut să o întrebe de ce tăiase cablul telefonului, dar o asemenea discuție nu ar fi dus nicăieri. Liza era în pragul destăinuirilor și probabil că avea să le dezvăluie secrete despre care ei crezuseră că nu vor fi rostite niciodată. Era preferabil să nu îi distragă atenția cu alte lucruri. Nu voia ca Joel să fie de față în acele momente.

În cele din urmă, Liza a întrebat-o:

– Pete a vorbit cu tine înainte de a muri?

– Sigur. Am discutat despre o mulțime de lucruri – copii, fermă, problemele obișnuite pe care le aștepți să le spună cineva înainte de a muri.

– Ți-a vorbit despre noi și despre necazurile noastre?

Da, îi făcuse dezvăluiri, dar Florry nu a înghițit momeala. Voia să audă totul din sursa cea mai credibilă.

– Sigur că nu. Doar știi că ținea totul pentru el. Ce fel de necazuri?

– Vai, Florry, există atât de multe secrete, atât de multe păcate... Chiar nu pot să-l învinovățesc pe Pete că nu a vrut să mă ierte.

A început din nou să plângă, apoi a suspinat, un sunet ce semăna cu un bocet, cu un geamăt puternic, dureros și chinuitor, care a speriat-o pe Florry. Nu mai auzise niciodată o jelanie atât de îndurerată. Liza s-a cutremurat, de parcă ar fi fost pe punctul să verse violent, apoi a fost cuprinsă de convulsii în timpul cărora suspina fără să se poată controla. După un timp, când Florry a simțit că nu mai poate asista la asemenea chinuri, s-a apropiat de pat, s-a întins alături de ea și a strâns-o în brațe.

– Gata, Liza! O să fie bine, scumpo. Ești bine.

Florry a continuat să o țină în brațe, vorbindu-i în șoaptă, spunându-i vorbe alinătoare, făcându-i promisiuni și mângâind-o. Treptat, legănată de Florry, Liza a început să se liniștească și să respire mai ușor. După un timp, a spus în șoaptă:

– Sunt unele lucruri pe care ar trebui să le știi.

– Te ascult, Liza. Sunt aici.

*

S-a trezit în camera întunecată, învelită, cu ușa deschisă. În casă era beznă și singura lumină venea dinspre lampa din sufragerie. A dat deoparte păturile, s-a ridicat în picioare și a ieșit din dormitor. Florry era pe canapea, învelită cu o pilotă, dormind profund. Fără să facă vreun zgomot, Liza a trecut pe lângă ea și s-a dus în bucătărie, apoi a ieșit pe ușă, a traversat veranda și a coborât treptele. Aerul era rece; curând, a simțit umezeala sub picioarele desculțe. Alunecând prin iarbă, a ajuns pe cărarea care ducea spre hambare, cu halatul de baie din mătase fluturând în urma ei.

Luna apărea și dispărea de dincolo de nori, iar lumina ei albăstruie scălda clădirile-anexă și câmpurile. Știa încotro să meargă și nu avea nevoie de lumină. După ce a trecut de ultimul hambar, a văzut siluetele cailor ei în padoc. Niciodată nu trecea pe acolo fără să le adreseze câteva cuvinte, dar acum nu avea ce să le spună.

Avea picioarele ude, murdare de noroi și înghețate, dar nu se sinchisea. Durerea fizică nu avea nicio importanță acum. Tremura de frig, dar călca hotărâtă. A urcat panta ușoară de sub Bătrânul Sicomor și curând a ajuns printre morți – toți acei membri ai familiei Banning despre care auzise atât de multe lucruri. Luna era ascunsă de nori, astfel că nu putea citi numele de pe pietrele funerare, dar știa unde era înmormântat Pete. Apăsându-și degetele pe piatră, a trasat numele lui.

Își găsise soțul.

Era copleșită de suferință, de vinovăție și de rușine și se săturase de plâns. Era înghețată și se ruga ca totul să se termine.

Se spune că, atunci când ajung într-un asemenea moment, oamenii își găsesc pacea. O minciună. Nu simțea nici pace, nici liniște, nici credința că ceea ce urma să facă avea să fie considerat altceva decât actul disperat al unei femei nebune.

S-a lipit cu spatele de piatra de mormânt, cât de strâns a putut. Trupul lui era la doar un metru sub ea. I-a spus că îl iubește și că îl va revedea curând, rugându-se ca atunci când aveau să fie din nou împreună el să o ierte în cele din urmă.

Dintr-un buzunar al halatului a scos un mic flacon cu pastile.

CAPITOLUL 47

Amos a găsit-o în zori, după ce s-a apropiat de piatra funerară ca să fie sigur că nu îl înșelau ochii. Scoțând urlete, a rupt-o la fugă spre casă mai repede decât o făcuse în decenii întregi. Când a auzit că Liza murise, Florry a leșinat în pragul casei. Când și-a revenit, Nineva a ajutat-o să ajungă pe canapea și a încercat să o consoleze.

Nix Gridley și Roy Lester sosiseră să ajute la căutare, iar când Amos le-a spus ce descoperise în cimitir, l-au lăsat în urmă și au pornit cu mașina într-acolo. Flaconul gol constituia o probă suficientă. Nu exista o scenă a unei crime care să le creeze probleme. Cădea o ploaie măruntă și deasă, iar Nix a hotărât că Liza nu trebuia să fie lăsată acolo. A așezat-o împreună cu Lester pe bancheta din spate și împreună au revenit acasă. Nix a intrat pentru a discuta cu familia, iar Lester a dus-o la casa mortuară.

În jurul orei cinci dimineața, Florry se trezise și își dăduse seama că Liza dispăruse. Intrase în panică și alergase până la casa Ninevei, unde Amos tocmai pregătea dejunul. El și Nineva o căutaseră cu disperare în jurul casei și hambarelor, iar Florry se dusese la căsuța roz pentru a da telefoane. Îi sunase pe Joel și pe doctorul Hilsabeck și le povestise pe scurt cum stăteau lucrurile.

Joel plecase din Oxford și era în drum spre casă când trecuse pe lângă mașina șerifului, care venea de la reședința lor. Ajuns acolo, auzise și restul poveștii. Florry era distrusă, învinuindu-se fără încetare și respirând cu dificultate. După ce, într-un târziu, a vorbit

la telefon cu Stella, Joel a insistat ca mătușa lui să meargă cu el la spital. A fost internată cu dureri în piept și i s-au administrat calmante. Apoi s-a dus la biroul șerifului pentru a folosi telefonul lui Nix, care era pe linie privată. A vorbit cu doctorul Hilsabeck, care a fost distrus auzind vestea. Și-a făcut curaj și i-a sunat apoi pe bunicii Sweeney din Kansas, pentru a le transmite că fiica lor murise. A sunat-o din nou pe Stella, încercând împreună să stabilească ce aveau să facă în următoarele zile.

După ce a plecat de la biroul șerifului, s-a dus la casa funerară a lui Magargel. Într-o încăpere răcoroasă și întunecată de undeva din spatele clădirii, a privit pentru ultima oară chipul frumos al mamei lui. Și a ales un sicriu.

A reușit să revină la mașină înainte de a ceda sub povara emoțiilor. Rămas în parcare și privind doar ștergătoarele parbrizului mișcându-se în stânga și în dreapta, Joel s-a lăsat copleșit de suferință și a plâns multă vreme.

*

Slujba s-a ținut la Biserica Metodistă, cea construită de bunicul lui Pete și locul în care fuseseră botezați Joel și Stella. Preotul era nou, abia trimis în oraș de ierarhia metodistă. Știa povestea, dar nu o trăise, așa că era hotărât să reunească facțiunile și să-i vindece pe credincioși.

La început, Joel și Stella planificaseră o înmormântare privată, asemănătoare cu aceea pe care Pete o gândise pentru sine la Bătrânul Sicomor, însă prietenii îi convinseseră că mama lor merita o înmormântare decentă. Ei se domoliseră și discutaseră cu predicatorul.

Mulțimea a fost uriașă. Oamenii, de două ori mai mulți decât locurile de pe băncile din biserică, au așteptat răbdători să arunce o privire spre sicriu. Prietenii și cunoștințele cărora li se interzisese să își ia adio de la Pete au avut grijă să sosească devreme pentru înmormântarea Lizei.

Domnul și doamna Sweeney au stat între Joel și Stella, privind îndelung spre sicriul închis, aflat la câțiva metri de ei. Doamna Sweeney părea de neconsolat și a plâns neîncetat, ștergându-și permanent lacrimile de pe obraji. Domnul Sweeney s-a dovedit stoic, aproape furios, de parcă ar fi învinovățit acel stat înapoiat de moartea fiicei lui. Împietriți și încă nevenindu-le să creadă, Joel și Stella nu mai erau în stare să plângă. Așteptau cu disperare ca acea oră să treacă. Ocazia era prea sumbră pentru a se face vreun efort de a însenina atmosfera. Nu au existat elogii privind perioadele bune și amuzante din viața celei abia plecate. Nu s-a adus vorba despre Pete, mai ales în biserica aceea. Coșmarul familiei Banning continua, iar cei prezenți nu aveau puterea de a interveni în vreun fel.

Câteva imnuri, o scurtă predică, versete din Scripturi, și totul s-a încheiat în mai puțin de o jumătate de oră, așa cum promisese predicatorul. Când domnișoara Emma Faye Riddle și-a început ultima cântare, enoriașii s-au ridicat, iar sicriul închis a fost adus pe aleea principală. A fost urmat de Joel și de Stella, care mergeau braț la braț. După ei veneau alți membri ai familiei Sweeney, pentru că în familia Banning nu mai existau alte rude. Florry era acasă, țintuită la pat. Mica familie părea să dispară cu rapiditate. Desigur, niciunui negru nu i se permisese să pătrundă în biserică.

În timp ce Joel urma sicriul, însoțit de cântecul de orgă și de plânsul doamnelor, simțea privirile tuturor ațintite asupra lui. Ajuns în partea din spate a bisericii și-a aruncat ochii spre dreapta și a zărit în ultimul rând cel mai frumos chip pe care îl văzuse vreodată. Mary Ann Malouf călătorise tocmai din Oxford împreună cu o prietenă din asociația studențească, pentru a-și exprima regretul pentru pierderea lui. Vederea ei reprezenta singurul moment bun al acelei zile sumbre. Ajuns în vestibulul bisericii, și-a zis că, într-o bună zi, avea să se însoare cu fata aceea.

O oră mai târziu, un grup redus de oameni s-a strâns la Bătrânul Sicomor pentru înmormântare. Doar membrii familiei, câțiva prieteni, Amos și Nineva, Marietta și vreo doisprezece negri care locuiau pe proprietate. Florry ținuse morțiș să fie prezentă, însă Joel insistase ca ea să rămână acasă. Joel conducea lucrurile acum, luând

hotărâri pe care nici nu şi le dorea. După o rugăciune, câteva versete din Scripturi şi aceeaşi interpretare impresionantă a „Măreţului Har" de către Marietta, patru bărbaţi au coborât sicriul Lizei în mormânt, la mai puţin de treizeci de centimetri distanţă de cel în care odihneau rămăşiţele soţului ei. Alături, se puteau odihni acum o eternitate.

Ea era răspunzătoare pentru moartea lui, aşa cum şi el era vinovat de moartea ei. Lăsau în urmă doi copii frumoşi, care nu meritau să fie pedepsiţi pentru păcatele părinţilor lor.

*

În săptămâna de după înmormântare, a venit Ziua Recunoştinţei. Cu mare regret, Joel a fost nevoit să se întoarcă la facultate şi să înceapă să înveţe pentru examenele finale, deşi, ca student în anul al treilea, avea un program mai puţin încărcat. Într-o zi de luni, el şi Stella au mers cu maşina la Oxford, unde s-a întâlnit cu decanul şi i-a prezentat toată situaţia. Trebuia să rezolve chestiunile complicate ale familiei şi avea nevoie să i se acorde alte câteva zile libere. Decanul ştia ce se întâmplase şi s-a arătat înţelegător, promiţându-i că avea să facă diverse aranjamente. Joel se afla printre primii studenţi din anul lui şi avea să termine facultatea în luna mai a anului următor.

În timp ce se afla în Oxford, Joel a invitat-o pe Mary Ann la Mansion, pentru a-i cunoaşte sora. Pe când se îndreptau spre locul întâlnirii, el a recunoscut în faţa Stellei tot ce simţea pentru fata aceea, iar ea s-a declarat încântată că fratele ei avea o relaţie de dragoste serioasă. După căderea psihică a mamei lor şi moartea tatălui, ei discutaseră mai mult şi mai deschis decât până atunci. Se sprijineau unul pe celălalt şi stăteau oarecum retraşi de restul lumii. Ca membri ai neamului Banning, învăţaseră de mici să nu vorbească aproape deloc, însă acele zile dispăruseră. Întotdeauna existaseră prea multe secrete în familia lor.

Cele două tinere doamne s-au plăcut și s-au împrietenit aproape imediat. De fapt, s-au legat atât de repede, vorbind și râzând, încât Joel era pur și simplu uimit. El a vorbit puțin în timpul mesei, căci nu prea i s-a oferit prilejul. În drum spre casă, Stella l-a sfătuit să îi ofere inelul de logodnă cât de repede, înainte de a o face altcineva. Dar Joel nu își făcea griji din acest motiv. Masa de prânz le mai luminase starea de spirit, dar imediat ce au pătruns în comitatul Ford, au început să se gândească din nou la mama lor, iar discuția lor s-a stins. Apoi Joel a pătruns pe aleea de pietriș, înaintând încet, și a oprit la jumătatea drumului spre casă. A oprit motorul și amândoi și-au privit căminul.

În cele din urmă, Stella a spus:

– N-am crezut niciodată că voi spune așa ceva, dar acum chiar nu-mi mai place locul ăsta. Toate amintirile plăcute au dispărut, sfărâmate de tot ce s-a întâmplat aici. Nu vreau să mai calc vreodată în casa asta.

– Cred că ar trebui să-i dăm foc, a spus Joel.

– Nu fi ridicol! Vorbești serios?

– Într-un fel. Nu suport ideea că Jackie Bell și copiii ei – dar și jigodia aceea de McLeish – ar putea trăi aici. El va deveni un domn fermier cu mari ifose. Mi-e greu să diger asta.

– Dar tu nu vei mai locui aici, adevărat, Joel?

– Așa e.

– Nici eu. Și-atunci, ce importanță mai are? Vom reveni ca să o vizităm pe Florry, dar după moartea ei n-o să mă mai întorc niciodată.

– Și ce se va întâmpla cu cimitirul?

– Ce-i cu el? La ce bun să privim niște pietre funerare vechi și să vărsăm lacrimi? Sunt morți și e dureros, pentru că nu ar fi trebuit să moară, dar s-au dus, Joel. Încerc să uit felul în care au murit și să-mi amintesc felul în care au trăit. Să ne amintim vremurile bune, Joel, atât cât se poate.

– Acum mi se pare ceva imposibil.

– La fel și mie.

– Nimic nu mai prezintă importanță, Stella. Oricum o să pierdem locul acesta.

– Știu. Semnează actul de cedare și termină cu totul. Eu mă întorc în marele oraș.

*

Directoarea de la St. Agnes s-a arătat înțelegătoare, spunându-i Stellei că își putea lua liber în acea săptămână. Urma să se întoarcă la școală în duminica de după Ziua Recunoștinței.

Au dormit în căsuța roz, departe de casa lor. Marietta a fript un curcan și a pregătit garniturile și plăcintele, iar ei s-au străduit din greu să traverseze ziua într-o stare de spirit bună. Florry a făcut eforturi uriașe să se bucure de timpul petrecut împreună cu ei.

Vineri dimineață, la o oră matinală, Joel a încărcat bagajele Stellei în Pontiac, după care au îmbrățișat-o pe mătușa lor și și-au luat rămas-bun. S-au oprit la Bătrânul Sicomor, apoi la casa lor, unde Stella s-a repezit înăuntru pentru a o îmbrățișa pe Nineva. După aceea, au plecat.

Stella insistase să plece cu trenul spre D.C., dar Joel nici nu voise să audă. Stella era încă fragilă – dar nu erau oare amândoi? – și nu dorea ca ea să stea singură într-un tren ore întregi. Aveau nevoie să mai rămână o vreme împreună, iar călătoria cu mașina le oferea această șansă. Pe când părăseau ferma și pătrundeau pe autostradă, Stella s-a uitat spre conac și spre câmpurile din jurul lor. Spera să nu se mai întoarcă niciodată acolo.

Și chiar așa avea să fie.

*

Judecătorii care mureau erau înlocuiți de guvernator, care numea adjuncți până la următoarele runde de alegeri. Guvernatorul Fielding Wright, care asistase la execuția lui Pete în urmă cu doi ani

și jumătate, fusese asaltat de solicitările obișnuite pentru patronaj după decesul judecătorului Rumbold. Unul dintre cei mai puternici susținători din nordul statului Mississippi era nimeni altul decât Burch Dunlap, care îl avea în vedere pe amicul său apropiat din Tupelo, Jack Shenault. Dunlap plănuia să obțină rapid un onorariu consistent din cazul Banning și avea nevoie ca Shenault să judece acel proces.

La începutul lunii decembrie, în timp ce Joel făcea eforturi mari ca să treacă ultimele examene de la Ole Miss, guvernatorul Wright l-a numit pe Shenault drept judecător interimar, urmând să îl înlocuiască pe Rumbold. Lui John Wilbanks și celorlalți avocați le-a displăcut această alegere, în primul rând pentru că Shenault nu locuia în acel district. Acesta a motivat spunând că plănuia să se mute.

Wilbanks își dorea un alt candidat, dar el și guvernatorul Wright nu făcuseră parte niciodată din aceeași echipă.

Din respect pentru familie, Dunlap a așteptat o lună după înmormântarea Lizei, după care a acționat din nou. L-a convins pe Shenault să convoace o ședință în Clanton cu John Wilbanks și Joel Banning, care se afla acasă pentru o scurtă vacanță între semestre și care fusese numit administrator adjunct al proprietății tatălui său. S-au întâlnit în biroul judecătorului, aflat în partea din spate a tribunalului, un loc pe care Joel avea să îl urască pe veci.

Pe rol se afla acțiunea intentată de Dunlap, care dorea executarea silită a pământului deținut în acel moment de Pete Banning, ultima salvă din îndelungatul război privind proprietatea – și s-a vădit de la început că noul judecător plănuia să acționeze în grabă.

Prin reputație, Shenault era un practicant de birou, nicidecum un judecător adevărat, astfel că era bine apreciat. Se pregătise temeinic pentru acea înfruntare, iar John Wilbanks bănuia că fusese bine instruit de Burch Dunlap.

Potrivit înaltei instanțe – iar Shenault chiar purta roba neagră în acele momente –, scenariul era cât se poate de clar. Audierea privind executarea silită avea să dureze doar vreo oră, în timpul căreia ambele părți aveau să prezinte documente și hotărâri ale

tribunalelor și, probabil, un martor sau doi, însă, de obicei, aproape nimic nu se putea disputa. El, Shenault, urma să hotărască probabil o vânzare juridică a proprietății, ceea ce presupunea o licitație pe treptele din fața tribunalului. Licitatorul cel mai bun avea să primească titlul de proprietate, oferta câștigătoare ajungând direct la Jackie Bell, care deținea hotărârea de 100 000 de dolari. Nimeni nu se aștepta la o ofertă atât de mare, iar orice diferență de preț urma să rămână în registru ca drept de sechestru față de proprietate.

Cu toate acestea, potrivit părerii domnului Dunlap, reclamanta Jackie Bell era dispusă să accepte o ofertă în bani din partea proprietății, pentru pământ, casă și alte bunuri, în locul pretențiilor ei.

De asemenea, dacă Shenault dădea hotărârea în favoarea lui Jackie Bell, și era clar că asta dorea să facă, proprietatea Banning putea face apel la Curtea Supremă a statului Mississippi, o tactică de tărăgănare care mai fusese folosită. După părerea lui, o astfel de tactică ar fi fost fără niciun rezultat.

Și Joel știa acest lucru, la fel de bine ca și John Wilbanks. Ajunseseră la capătul drumului. Orice alte strategii de tărăgănare nu făceau decât să amâne inevitabilul și să sporească onorariile avocaților.

Obținând un acord general, Shenault le-a acordat avocaților treizeci de zile pentru a pune la punct amănuntele și a programat următoarea ședință pentru data de 26 ianuarie 1950.

*

În spiritul anotimpului – și cu promisiunea unui viitor mai sclipitor –, Jackie Bell și Errol McLeish s-au căsătorit în cadrul unei mici ceremonii, cu două zile înainte de Crăciun. În capela mică din spatele bisericii episcopale, li s-au alăturat cei trei copii ai ei, foarte mândri și elegant îmbrăcați, precum și câțiva prieteni.

Părinții ei nu au fost invitați. Aceștia nu aveau încredere în Errol McLeish și în motivele lui, prin urmare nu erau de acord cu căsătoria fiicei lor. Tatăl ei a sfătuit-o insistent să se consulte cu un

avocat înainte de căsătorie, însă ea a refuzat. Potrivit părerii tatălui, McLeish era mult prea implicat în procesele și banii ei, astfel că n-o aștepta decât un dezastru financiar.

Pe de altă parte, ea nu mai mergea la biserică, lucru care îi deranja grozav pe părinții ei. Ea încercase să le explice reticența ei față de credință, însă nu o ascultaseră. O persoană frecventa sau nu biserica, iar cele care rămâneau pe dinafară aveau să se confrunte cu blestemul veșnic.

Jackie era entuziasmată de planul de a-și părăsi căminul din Rome și de a se întoarce în Clanton. Voia să se afle cât mai departe de părinții ei și, lucrul cel mai important, ținea să devină proprietara casei familiei Banning. Fusese acolo de nenumărate ori și nu visase niciodată că aceasta avea să îi aparțină într-o bună zi. După ce petrecuse o viață întreagă în câte o casă parohială sau în apartamente închiriate, o viață ce i se păruse prea măruntă și trecătoare, Jackie Bell avea să dețină unul dintre cele mai frumoase conace din comitatul Ford.

CAPITOLUL 48

Două zile după Crăciun, într-o dimineață geroasă, Joel se întorcea de la Bătrânul Sicomor, mergând spre casă. Brusc, în jurul lui au început să cadă picături înghețate de ploaie, iar el s-a gândit că spre sfârșitul după-amiezii era posibil să ningă. S-a grăbit să ajungă acasă, pregătindu-se să sugereze o plimbare cu mașina undeva spre sud. Mătușa Florry l-a anunțat însă că hotărâse să petreacă două luni la New Orleans, unde fusese invitată de prietena ei, domnișoara Twyla. Făcuse deseori aluzii la intenția de a pleca. O deprima totul – moartea Lizei și amestecul ei în acea dramă, vremea friguroasă, câmpurile și peisajele dezolante și, bineînțeles, preluarea terenului lui Pete, pe care trebuia să îl traverseze ca să ajungă la al ei. Pretutindeni amenințau nori negri și nu voia decât să plece de acolo.

În mai puțin de o oră, se aflau deja în mașină; cum starea drumurilor se înrăutățea, au ajuns cu greu în sud, prin comitatul Polk. Apoi lapovița a încetat. În Jackson, vremea și șoselele erau mult mai bune.

Pe drum au discutat câteva lucruri importante. Joel plănuia să o ceară de soție pe Mary Ann în primăvara viitoare. Cumpărase un inel de logodnă din Memphis și abia aștepta să i-l ofere. Era hotărât să se stabilească în Biloxi și se gândea să accepte o slujbă la o mică firmă de avocatură de acolo. Nu era nimic bătut în cuie, dar era optimist. Își făceau griji în legătură cu Stella și depresia sâcâitoare

de care suferea. Ea își petrecea sărbătorile cu prietenele ei din D.C., căci nu avea suficient curaj pentru a veni acasă. Dar toată familia era deprimată. Cea mai urgentă problemă era rezolvarea situației pământului lui Florry în primăvara viitoare. Niciunul nu agrea ideea de a-l aborda pe McLeish pentru a încheia o înțelegere. Florry voia să stea departe de fermă în următoarele luni, pentru a-l evita pe individul acela. În cele din urmă, au hotărât ca Joel să negocieze un contract de închiriere a terenului cu Doug Wilbanks, vărul lui John. Acesta cultiva mii de acri din diferite comitate și n-avea să se lase intimidat de McLeish. Nu știau ce urma să se întâmple cu negrii de pe proprietate, dar oamenii aceia sărmani reușiseră mereu să supraviețuiască. McLeish avea nevoie de ei ca lucrători agricoli. Nimeni n-avea să moară de foame.

Și nu era cazul să-și facă griji pentru toată lumea, nu-i așa? Viețile lor se schimbaseră dramatic după crimă și era imposibil să reînvie trecutul. Trebuiau să își poarte singuri de grijă. Florry a recunoscut că în ultimii doi ani discutase deseori cu domnișoara Twyla, o prietenă dragă de pe vremea când locuia în Memphis, despre intenția de a trăi o vreme în New Orleans. Twyla era mai vârstnică și din ce în ce mai singuratică, iar casa ei mare din Quarter avea multe camere.

Au discutat astfel ore în șir, mereu despre prezent și viitor, ocolind cu obstinație trecutul. Când au ajuns însă la sud de Jackson, Joel a spus:

– Eu și Stella credem că știi mai multe decât ne-ai spus nouă.

– Despre ce?

– Despre Pete și Dexter, despre mama, despre ce s-a întâmplat. Știi ceva, nu-i așa, mătușă Florry?

– Ce importanță mai are acum? Cu toții au murit.

– În noaptea dinaintea execuției, te-ai dus la închisoare și ai vorbit cu el. Despre ce?

– Trebuie să readucem asta în prezent? A fost una dintre cele mai groaznice nopți din viața mea.

– Un răspuns tipic pentru un Banning, mătușă Florry. Primești întrebarea, o repeți și încerci să scapi fără să răspunzi. De unde ați învățat tu și Pete să fiți atât de evazivi?

– Nu fi obraznic, Joel!

– Nu sunt. Dar răspunde-mi la întrebare!

– De ce vrei să știi?

– De ce l-a ucis tata pe Dexter?

– Nu mi-a spus motivul și, crede-mă, am insistat din răsputeri. Era un om foarte încăpățânat.

– Îmi închipui că mama a avut o aventură cu Dexter Bell, iar tata a aflat cumva când s-a întors acasă din război. A pus-o în fața faptelor, iar ea a fost copleșită de sentimentul de vinovăție și de rușine. A cedat nervos, iar el a vrut ca ea să plece de acasă. Wilbanks l-a convins pe judecătorul Rumbold că ea trebuia să stea departe o vreme, iar tata a dus-o la Whitfield. După aceea, tata n-a putut accepta ideea că soția lui fusese necredincioasă, având în vedere mai ales coșmarul prin care trecuse în război. Gândește-te, mătușă Florry, aproape că a murit de foame! A fost chinuit de malarie și de dizenterie torturat și abuzat, apoi a luptat în junglă și, în timpul ăsta, ea se culca cu predicatorul. Asta l-a înnebunit, de aceea l-a ucis pe Dexter Bell. Ceva a cedat în mintea lui Pete. Ce răspuns ai pentru asta, mătușă Florry?

– Crezi că tatăl tău a înnebunit?

– Da, tu nu crezi la fel?

– Nu, cred că Pete a știut exact ce face. Nu era nebun. Accept restul poveștii tale, dar îți spun că Pete a gândit limpede.

– Și nu ți-a spus povestea asta?

Ea a inspirat adânc și a aruncat o privire pe geam. Pauza aceea a oferit adevăratul răspuns, dar ea nu a recunoscut.

– Nu, n-a scos nicio vorbă.

Iar Joel și-a dat seama că Florry mințea.

*

Nu exista nicio șansă ca în New Orleans să ningă. Temperatura era în jur de zece grade, iar aerul era rarefiat și răcoros. Domnișoara Twyla i-a întâmpinat cu îmbrățișări repetate și salutări entuziaste,

apoi le-a servit băuturi în timp ce menajera ei descărca mașina. Florry își adusese suficiente bagaje, toate făcute în pripă, ca pentru o ședere de un an. Joel le-a spus că avea să se cazeze la hotelul Monteleone, de pe strada Royal, dar Twyla nici nu a vrut să audă. Casa ei elegantă avea multe dormitoare, iar ea simțea nevoia unei companii. S-au așezat în curte, în apropierea unei fântâni vechi a cărei apă picura dintr-un tigru din ciment, și au discutat diverse banalități. Când Florry s-a scuzat câteva momente, Twyla i-a șoptit lui Joel:

– Arată groaznic.

– A trecut prin momente grele. Se învinovățește pentru moartea mamei.

– Îmi pare rău, Joel! Florry a stat în spital, nu-i așa?

– Da, câteva zile. Cu dureri în piept. Mă îngrijorează starea ei.

– E palidă și a slăbit.

– Da, cred că are nevoie de mâncare de bame, de jambalaya[1] și de stridii prăjite. Eu am adus-o până aici; acum trebuie s-o hrănești.

– Asta pot face. Și aici avem doctori buni. O voi duce la unul dintre ei ca să o consulte. Nu știu cum să mă exprim, dar genele familiei nu sunt prea promițătoare.

– Mulțumesc. Într-adevăr, avem tendința de a muri tineri.

– Și ce mai face frumoasa Stella?

– E bine. N-a vrut să se întoarcă atât de curând, de aceea a rămas în D.C. A trecut prin multe...

– Sunt convinsă. Voi, tinerii, aveți nevoie de un dram de noroc.

Cu rochia sa mare cât un cort fluturând în jurul ei și târșâindu-și picioarele, Florry s-a întors alături de ei, fericită să fie împreună cu Twyla în marele oraș. O menajeră a aranjat pe o masă de lemn – care provenea de la o fermă din Franța – un platou cu stridii proaspete peste care a turnat vin rece.

Au mâncat, au discutat și au râs până târziu. Încă o dată, comitatul Ford rămăsese în altă lume.

---

[1] Mâncare din orez și fructe de mare sau carne (n.tr.)

*

A doua zi de dimineață, târziu, Joel a ieșit din dormitorul său împleticindu-se, având o durere de cap și simțindu-și gura uscată. După ce și-a potolit setea, a simțit nevoia să bea o cafea. O menajeră i-a arătat discret ușa principală, iar el a ieșit în soarele puternic al unei zile perfecte în Vieux Carré. Când a devenit mai sigur pe picioare, a mers pe Chartres către piața Jackson și localul său preferat, unde cafeaua era tare și conținea cicoare. A băut o ceașcă și a luat încă una cu el, apoi a traversat Decatur, a trecut prin Piața Franceză și a urcat treptele către promenada digului, unde s-a așezat pe o bancă. Era locul lui preferat din oraș și adora să hoinărească pe acolo cu orele pentru a urmări traficul de pe fluviu.

Acasă, în biblioteca tatălui, exista o carte cu fotografii din New Orleans. Într-o fotografie din anii 1870, zeci de nave cu aburi erau amarate una lângă alta, toate încărcate cu baloturi de bumbac de la fermele și plantațiile din Arkansas, Mississippi și Louisiana. Fiind un copil care visa cu ochii deschiși, Joel era convins că bumbacul de la ferma Banning se afla pe unul dintre acele vapoare, ajungând acolo pentru a fi exportat. Lumea avea nevoie de bumbac. Oamenii care lucrau pe nave și în docuri își câștigau existența datorită acelor culturi.

În acele vremuri, când navele cu aburi roiau în port venind de pe fluviu, iar sutele de hamali se grăbeau să le descarce, docurile erau zgomotoase și haotice. Acum, lucrurile arătau altfel. Pe marele fluviu se desfășura o activitate febrilă, dar vasele cu aburi fuseseră înlocuite de barje plate ce transportau grâu și cărbune. În depărtare se vedeau navele de război, care acum se odihneau.

Joel era fascinat de fluviu și se întreba în ce direcție se îndrepta fiecare vas. Unele navigau mai departe, spre sud, către Golf; altele se întorceau. El însă nu simțea dorința de a se întoarce acasă.

Acasă însemna ultimul semestru plictisitor de facultate. Acasă însemna întâlniri cu avocați și judecători și lichidarea afacerilor nefericite ale tatălui său. Acasă însemna să își ia adio de la pământ,

de la casă, de la Nineva și Amos, precum și de la alții, pe care îi cunoștea de o viață.

După trei zile petrecute în New Orleans, a îmbrățișat-o pe Florry de rămas-bun și a părăsit orașul. Ea se instalase confortabil și părea să se simtă ca acasă.

Joel a condus apoi până în Biloxi și a reușit să îl surprindă pe tatăl lui Mary Ann la biroul său. Și-a cerut scuze pentru apariția neașteptată, dar nu voia ca ea să știe că el se afla în oraș. Apoi i-a cerut domnului Malouf mâna fiicei lui. Luat prin surprindere, tatăl ei nu a putut decât să încuviințeze.

În seara aceea, Joel a luat cina cu logodnica lui și a dormit pe canapeaua familiei.

CAPITOLUL 49

După cum era de așteptat, anul 1950 a început într-o atmosferă mohorâtă. Pe 26 ianuarie, în splendida sală de conferințe a firmei lui de avocatură, John Wilbanks și Joel s-au așezat de o parte a mesei, iar Burch Dunlap și Errol McLeish, de cealaltă. Fără să poarte robă, judecătorul Shenault și-a ocupat locul din capătul mesei și a arbitrat negocierile.

În calitate de administrator interimar, Joel a semnat un document prin care transmitea titlul pentru cele aproape 260 de hectare de pământ, incluzând și casa, către Jackie Bell McLeish. Pentru a evita orice fel de neînțelegeri cu Florry, terenul fusese topografiat și cartografiat, astfel încât părțile să știe cu precizie pe unde trecea linia de graniță dintre proprietăți. Fuseseră identificate toate clădirile și trecute pe o listă separată: staule, cotețe pentru păsări, grajduri pentru vite, cocini pentru porci, casa improvizată a Ninevei și a lui Amos, casa șefului de echipă, folosită de Buford Provine, și paisprezece cocioabe din pădure, locuite în acele momente de lucrătorii negri. O altă listă cuprindea proprietatea personală: camioneta Ford din 1946 a lui Pete, tractoarele John Deere, remorcile, plugurile, plantatoarele, utilajele agricole, greblele și cazmalele, precum și caii și restul animalelor. McLeish avea să capete totul. Îi îngăduise lui să cumpere Pontiacul din 1939, la prețul de 300 de dolari.

Un alt document enumera obiectele din casă, mai precis ceea ce mai rămăsese acolo. Joel reușise să mute cărțile, amintirile, armele, hainele, bijuteriile, lucrurile personale, așternuturile și piesele mai bune de mobilier.

Spre deosebire de restul, pretențiile bănești ale lui McLeish nu au fost exagerate. Își închipuia deja că cei mai mulți bani fuseseră cheltuiți ori ascunși. Folosind inventarul pe care îl prezentase Wilbanks după probatoriul din toamna anului 1947, a acceptat suma de 2 500 de dolari, în numele soției, firește.

Joel îl detesta profund pe individ, simțind că n-ar fi fost în stare să-l urască și mai mult. McLeish era deopotrivă afectat și patetic în timp ce evalua sumele de bani și listele cu bunuri, obținute toate prin sudoarea altora. Părea să creadă cu adevărat că el și proaspăta lui soție meritau terenul familiei Banning.

Ședința a fost un adevărat coșmar, iar Joel se simțea deseori cuprins de greață. Curând, a ieșit din sală fără să scoată niciun cuvânt, a trântit ușa în urma lui și a fugit afară. A condus până la fermă, având lacrimi în ochi în timp ce parca mașina.

Nineva și Amos stăteau pe veranda din spatele casei, având amândoi privirile nedumerite ale unor oameni pe punctul de a pierde totul. Se născuseră pe proprietatea Banning și nu plecaseră niciodată de acolo. Văzând lacrimile din ochii lui Joel, au început și ei să plângă. Când au reușit să depășească emoțiile, și-au luat rămas-bun, apoi s-au despărțit. Pe verandă, Nineva își ștergea lacrimile, iar Amos încerca să o consoleze. Joel s-a dus apoi spre hambar, unde Buford îl aștepta în frig. Joel i-a spus că noul proprietar, McLeish, ar vrea să discute cu el în acea după-amiază. Mai mult ca sigur avea să își păstreze slujba. Joel vorbise elogios despre el, subliniind că ar fi fost o greșeală să îl înlocuiască. Buford i-a mulțumit și i-a strâns mâna cu lacrimile curgându-i pe obraji.

Înfruntând un vânt rebel, Joel a parcurs apoi cei opt sute de metri până la Bătrânul Sicomor, pentru a-și lua rămas-bun de la părinții lui. Printr-un noroc neașteptat, cimitirul familiei se afla în partea de teren care îi aparținea lui Florry, astfel că rămânea inaccesibil pentru restul oamenilor – ori cel puțin în viitorul

apropiat. Ce mai însemna „întotdeauna"? Se născuse să dețină pământul pentru totdeauna.

Privind îndelung cele două pietre funerare, s-a întrebat pentru a mia oară cum de deveniseră viețile lor atât de complicate și de tragice. Erau prea tineri ca să moară, lăsând în urmă mistere și poveri care aveau să îi bântuie pe cei care îi iubeau. S-a uitat apoi spre celelalte pietre de mormânt, întrebându-se cât de multe secrete duseseră cu ei în viața de apoi și ceilalți membri ai familiei Banning.

S-a plimbat apoi pentru ultima oară pe potecile de pe câmpuri, pe drumurile porcilor și pe aleile ce împrejmuiau casa. Când s-a întors la mașină, își simțea degetele amorțite. Era înfrigurat până în măduva oaselor, iar durerea era copleșitoare. A plecat de acolo fără să se mai uite la casă, regretând că nu o incendiase.

*

Spre sfârșitul după-amiezii, Errol McLeish a apărut în pragul noii lui case și i s-a prezentat Ninevei. Niciunul dintre ei nu s-a străduit să pară politicos. El nu avea încredere în ea, întrucât muncise toată viața pentru familia Banning, iar ea îl socotea un intrus și un hoț.

– Ai vrea să-ți păstrezi slujba? a întrebat-o el.

– Nu tocmai. Sunt prea bătrână, domnule. Prea bătrână pentru a întreține casa. Nu-i așa că aveți mulți copii?

– Da, trei.

– Aha... Sunt prea bătrână ca să spăl, să curăț, să gătesc și să calc pentru trei copii, plus cei doi soți. Eu și Amos vrem să ne retragem. Suntem prea bătrâni.

– Să vă retrageți... unde?

– Nu putem rămâne aici? Avem doar o căsuță, e tot ce avem. Ne aflăm aici de mai bine de cincizeci de ani. Casa nu valorează nimic pentru altcineva.

– Vom vedea. Mi s-a spus că Amos mulge vacile și se ocupă de grădina de legume.

– Adevărat, dar și el e prea bătrân pentru asta.

– Câți ani are?

– În jur de șaizeci de ani.

– Și tu?

– Tot cam atât, așa cred.

– Aveți copii?

– O mulțime, dar toți au plecat spre nord. În căsuța noastră stăm doar eu și Amos.

– Unde-i domnul Provine?

– Adică Buford? Lângă șopronul pentru tractoare, așteaptă.

McLeish a trecut prin bucătărie și a traversat veranda. Strângându-și eșarfa în jurul gâtului, și-a aprins un trabuc și a traversat țanțoș curtea din spate, trecând prin dreptul hambarelor și șoproanelor, numărând animalele și savurând norocul care îl lovise. Jackie și copiii urmau să sosească peste o săptămână și împreună aveau să înceapă minunata aventură de a trăi ca oamenii cu greutate din comitatul Ford.

*

Acum, când mătușa lui era în siguranță în atmosfera caldă din New Orleanas, proprietatea tatălui său încetase să mai existe, iar casa familiei era ocupată de alții, Joel nu mai avea niciun motiv să revină în comitatul Ford. De fapt, dorea să se afle cât mai departe de locul acela. Cei mai mulți bani rămași din moștenirea lor au fost încasați de firma Wilbanks, pentru reprezentarea credincioasă a familiei Banning. Discuțiile telefonice săptămânale cu John Wilbanks au încetat, dar nu înainte ca avocatul să îi comunice vestea că McLeish îi concediase pe Nineva și pe Amos, evacuându-i din casa lor. Li se acordaseră patruzeci și opt de ore ca să plece, iar în prezent locuiau la niște rude din Clanton. Potrivit celor spuse de Buford Provine, care discuta diverse lucruri cu administratorul neamului Wilbanks de pe terenul lui Florry, McLeish plănuia să le ceară chirie lucrătorilor negri de pe proprietatea lui și să le reducă salariile.

Joel a fost șocat și furios auzind vestea evacuării. Nu și-i putea imagina pe Nineva și pe Amos trăind într-un alt loc sau fiind siliți, la vârsta lor, să își găsească un alt cămin. Și-a promis să se ducă la Clanton cu mașina, să îi găsească și să le ofere niște bani. Și ceilalți lucrători agricoli erau tratați rău, mai ales că nu aveau nicio vină. Erau obișnuiți cu toții să fie respectați de bărbații din familie, însă acum la cârma fermei ajunsese un om lipsit de scrupule. Meschinăria nu putea atrage fidelitatea oamenilor, și-a spus Joel, iar acest gând l-a îngrețoșat, devenind un alt motiv de a uita de fermă.

Dacă nu ar fi existat magia stârnită de Mary Ann, ar fi devenit un student de douăzeci și patru de ani deprimat și îngândurat, care se confrunta cu un viitor sumbru. Ea i-a acceptat cererea în căsătorie, astfel că au plănuit o mică ceremonie în New Orleans imediat după absolvirea lui din luna mai. Când a sosit primăvara, cu toate promisiunile și frumusețile ei, Joel a alungat tristețea, încercând să savureze ultimele sale zile ca student. El și Mary Ann erau nedespărțiți. În vacanța de primăvară, au luat trenul până în D.C. și au petrecut o săptămână cu Stella.

Pe drumul până acolo și înapoi, au stat de vorbă ore întregi, făcând planuri pentru o viață mai bună departe de statul Mississippi. La fel ca Stella, și Joel ar fi vrut să fugă, să își găsească un loc într-unul din marile orașe din nord, unde oportunitățile păreau nelimitate, iar amintirile rămâneau departe. Mary Ann nu era la fel de încrâncenată să plece, însă, fiind nepoata unor imigranți, nu respingea ideea de a o lua de la început. Erau tineri, îndrăgostiți nebunește și pe cale de a se căsători – de ce n-ar fi plecat să exploreze lumea?

*

Pe 19 aprilie, Florry s-a trezit devreme, cu dureri puternice în piept. Era slăbită și respira cu greutate, abia reușind să o trezească pe Twyla înainte de a se prăbuși pe un scaun. O ambulanță a dus-o la Mercy Hospital, unde a fost stabilizată. Doctorii au fost de părere că suferise un ușor atac de inimă, dar îi îngrijora starea ei generală.

În ziua următoare, Twyla l-a sunat pe Joel la Ole Miss, iar a doua zi, într-o vineri, el a sărit peste cursuri și a condus fără oprire până la New Orleans. Mary Ann își făcea probleme în legătură cu examenele și nu a putut să îl însoțească.

Ajuns la spital, Florry s-a arătat încântată să îl vadă – trecuseră trei luni și jumătate de la ultima lor întâlnire – și s-a străduit să pară ușor stânjenită de atenția ce i se acorda. Susținea că se simte bine, că se săturase de rutină și că era pregătită să plece acasă pentru a începe să scrie o nuvelă. Joel a fost șocat de înfățișarea ei. Îmbătrânise cumplit și arăta cu cel puțin zece ani mai în vârstă. Părul îi era cărunt, iar pielea, îngălbenită. Întotdeauna fusese grasă, dar acum slăbise considerabil. Avea respirația chinuită și câteodată părea să gâfâie.

Ajuns în hol, Joel și-a exprimat îngrijorarea față de domnișoara Twyla.

– Arată îngrozitor, a spus el în șoaptă.

– Suferă de o boală cardiacă degenerativă, Joel, și nu se va mai însănătoși.

Ideea că Florry avea să moară nu îi trecuse niciodată prin minte. După ce-și pierduse părinții, Joel nu luase niciodată în calcul posibilitatea de a o pierde și pe ea.

– Nu poate fi tratată?

– Se încearcă asta. Sunt mulți medici și specialiști, dar boala e ireversibilă și nu poate fi stopată.

– Dar n-are decât cincizeci și doi de ani.

– Asta înseamnă mult pentru un Banning.

„Mulțumesc pentru o asemenea veste", s-a gândit Joel cu amărăciune.

– Sunt uimit cât de mult a îmbătrânit.

– E foarte slăbită și foarte fragilă. Mănâncă puțin, deși și-ar dori să mănânce mai mult. Cred că inima ei e tot mai afectată cu fiecare zi ce trece. Poate pleca acasă mâine, dar ar fi bine dacă ai rămâne cu ea peste weekend.

– Sigur, nicio problemă. Chiar plănuiam asta.

– Și trebuie să discuți sincer cu Stella.

– Domnișoară Twyla, eu și Stella suntem singurii din familie care discutăm deschis.

Sâmbătă dimineață, o ambulanță a dus-o acasă pe Florry, care a protestat vehement. Domnișoara Twyla a pregătit apoi în curte un prânz bogat. Era o zi frumoasă de primăvară, cu o temperatură de peste douăzeci și șapte de grade, iar Florry era încântată că se simțea din nou vioaie. Încălcând recomandările doctorilor, a băut vin și și-a umplut farfuria cu fasole roșie și orez. Cu cât mai mult vorbea, mânca și bea, cu atât părea să devină mai viguroasă. Mintea i se ascuțise, la fel și limbajul, iar vocea îi revenise la volumul complet. Era o îmbunătățire uimitoare, care l-a făcut pe Joel să nu se mai gândească la o nouă înmormântare.

Sâmbătă, după un somn de după-amiază sănătos, a ieșit la plimbare în Cartierul Francez, unde îi plăcea întotdeauna să ajungă, deși se simțea pierdut acolo fără Mary Ann. Piața Jackson gemea de turiști, iar muzicanții stradali ocupaseră fiecare colț. A băut ceva la cafeneaua preferată, a pozat pentru o caricatură care l-a costat un dolar, a cumpărat o brățară ieftină pentru Mary Ann, a ascultat o orchestră de jazz din fața pieței și, într-un târziu, s-a îndreptat spre dig, unde a găsit un loc pe o bancă din fontă și a urmărit o vreme navele venind și plecând.

În scrisorile pe care și le trimiteau săptămânal, Joel și Florry discutaseră despre ceremonia de absolvire a facultății și dacă era cazul ca ea să participe. Aceasta urma să aibă loc la sfârșitul lunii mai. Cu trei ani înainte, când tatăl lui urma să fie executat, iar întreaga familie era devastată, Joel sărise peste ceremonia de început de la Vanderbilt. Acum plănuia să o sară și pe cea de la Ole Miss, dar Florry era de altă părere. Cei trei se distraseră de minune la Hollins, când absolvise Stella, și aveau să facă același lucru și la Ole Miss, cel puțin conform planurilor lui Florry.

Discuția s-a purtat duminică dimineață, la micul dejun, care a fost servit din nou în curte. Florry insista că avea să călătorească până la Oxford ca să asiste la ceremonie, iar Joel îi spunea că ar fi fost o pierdere de vreme, fiindcă el n-avea să se afle acolo. Mica gâlceavă s-a desfășurat doar în termeni amicali. Twyla și-a dat ochii

peste cap de câteva ori: Florry nu pleca nicăieri, eventual doar la spitalul Mercy.

Florry dormise foarte puțin în cursul nopții și, curând după aceea, s-a simțit brusc slăbită. Twyla angajase o asistentă medicală, care a condus-o înapoi în cameră.

– Nu va mai rămâne multă vreme printre noi, Joel, a spus ea în șoaptă. Înțelegi asta?

– Nu.

– Trebuie să-ți faci curaj.

– Cât timp? O lună? Un an?

– E greu de spus. Când termini cursurile?

– Pe 12 mai. Ceremonia de absolvire e săptămâna următoare, dar o voi sări și pe asta.

– Cum facem cu Stella?

– Ea termină cursurile cam la aceeași dată.

– Eu vă sugerez să ajungeți aici repede și să petreceți cât de mult timp puteți cu Florry. Puteți sta aici.

– Mulțumim.

– De fapt, puteți sta aici toată vara, înainte și după căsătoria ta. Florry nu vorbește decât despre tine și Stella. E important să vă aflați aici.

– Ești foarte generoasă, Twyla. Îți mulțumesc. Nu va mai ajunge întreagă acasă, nu-i așa?

Twyla a ridicat din umeri și a evitat să îl privească în ochi.

– Mă îndoiesc. Și nu cred că doctorii ei vor fi de acord cu asta. Sinceră să fiu, Joel, Florry nu vrea să ajungă acasă; în orice caz, nu foarte curând.

– Am înțeles asta.

CAPITOLUL 50

Trenurile Crescent Limited circulau de două ori pe zi de la New York la New Orleans, parcurgând 2 240 de kilometri în treizeci de ore. Într-o joi, în data de 4 mai, la ora 2.00, Stella s-a îmbarcat în tren la Union Station, în D.C. și s-a așezat într-un fotoliu confortabil pentru o călătorie care nu avea să fie nicidecum plăcută. Pentru a-și omorî timpul, și-a scos ceasul de la mână, a încercat să doarmă, a citit câteva reviste și ceva dintr-un roman, a mâncat doar gustări pe care le adusese ea și s-a străduit să justifice călătoria. Directoarea școlii St. Agnes nu se prea bucurase auzind cererea ei de a pleca. Din cauza problemelor complicate din familia ei, Stella lipsise deja multe zile, iar cursurile se încheiau peste o săptămână. Nu mai putea aștepta?

Nu, după părerea domnișoarei Twyla, nu mai era timp să aștepte. Florry ajunsese la capătul drumului. Pentru Stella, nimic nu era mai important decât să fie alături de mătușa ei. Directoarea s-a arătat înțelegătoare și a hotărât că aveau să discute mai târziu despre reînnoirea contractului. Stella devenise o profesoară apreciată la St. Agnes și nu voia să o piardă.

Potrivit spuselor domnișoarei Twyla, Florry fusese dusă de urgență la Spitalul Mercy pentru a doua oară, apoi pentru a treia oară, iar doctorii nu făcuseră decât să îi administreze medicamente și să-și exprime îngrijorarea. Acum revenise acasă și era țintuită la pat, voia să îi vadă pe copii. Joel era deja acolo. Rata examenele, dar nu se sinchisea.

Din cauza întârzierilor de pe parcurs, trenul a sosit în New Orleans spre sfârșitul după-amiezii de vineri. Joel a așteptat-o pe Stella la gară, apoi au luat un taxi până la casa domnișoarei Twyla, de pe strada Chartres. Ea i-a întâmpinat la ușă și i-a condus în curte, unde îi așteptau gustări cu cașcaval, măsline, pâine și vin. În timp ce ei ciuguleau câte ceva, ea le-a spus că Florry se odihnea și că avea să se trezească în curând.

După ce a alungat o menajeră aflată în preajmă, Twyla și-a coborât vocea:

– Vrea să stea de vorbă cu voi înainte de a fi prea târziu. Are câteva probleme importante de discutat, niște secrete pe care vrea să vi le împărtășească. Am convins-o pe Florry că acum ar fi momentul să spună adevărul. S-ar putea ca mâine să fie prea târziu.

Joel a inspirat adânc și i-a aruncat Stellei o privire tematoare.

– Așa ți-a spus ea? a întrebat Stella.

– Da, mi-a spus totul.

– Iar acele povești sunt despre părinții noștri, nu-i așa? a întrebat Joel.

Twyla a respirat profund, apoi a luat o gură de vin.

– În noaptea dinaintea zilei morții tatălui vostru, cu câteva ore înainte de execuție, Florry a petrecut aproape o oră cu el în închisoare și, pentru prima oară, el i-a spus ce motiv avusese. A pus-o să jure pe Biblie că nu va spune nimănui nimic, mai ales vouă. În urmă cu șase luni, în noaptea în care a murit mama voastră, Florry și Liza erau singure în casă, în dormitor, iar mama voastră nu își mai luase medicamentele și era ca scoasă din minți. Însă ea i-a spus o altă poveste, pe care tatăl vostru nu a știut-o. A obligat-o pe Florry să promită că nu va duce povestea mai departe. Și a făcut asta, până în urmă cu câteva săptămâni, când a fost internată. Noi am crezut că va muri. Doctorii au spus că totul se terminase. În cele din urmă, ea s-a arătat dispusă să vorbească, spunând că nu putea duce secretul în mormânt.

– În familia noastră, să afli adevărul e ca și cum ai încerca să prinzi fumul din vânt, a spus Joel.

– Ei bine, o să-l auziți – și nu va fi ușor. Am convins-o să vă spună totul. Veți fi dezamăgiți. Veți fi șocați. Însă doar adevărul vă permite

să înțelegeți pe deplin și să mergeți mai departe. Fără el, veți purta poveri și veți avea îndoieli și suspiciuni tot restul vieții. Știind ce s-a întâmplat, puteți lăsa în urmă trecutul, puteți înțelege amănuntele și înfrunta viitorul. Trebuie să fiți puternici.

– M-am săturat să fiu puternică, a spus Stella.

– Oare de ce sunt agitat dintr-odată? a zis apoi Joel, sorbind din paharul de vin.

– O să reducem puțin numărul de pastile, ca să fie mai coerentă, însă obosește repede.

– Are dureri? a întrebat Stella.

– Nu mari. Inima ei cedează treptat. O situație foarte tristă.

Apoi o asistentă a apărut din camera lui Florry și a făcut un semn din cap către Twyla, care le-a spus:

– S-a trezit. Duceți-vă la ea!

Când au intrat, Florry stătea pe pat în șezut, rezemându-se de perne și zâmbind. Purta una dintre robele ei în culori vesele, probabil pentru a masca faptul că slăbise foarte mult. Își ținea picioarele sub o pătură. Preț de câteva minute, după ce i-a îmbrățișat a flecărit fără încetare despre căsătoria lui Joel și despre ce avea ea de gând să poarte la ceremonie. Părea să fi uitat că absolvirea facultății avea să se desfășoare peste doar două săptămâni.

Apoi a izbit-o un val de extenuare și a închis ochii. Stella s-a așezat la căpătâiul patului și i-a mângâiat picioarele. Joel și-a tras un scaun mai aproape de ea.

Când a deschis din nou ochii, Florry a spus:

– Sunt câteva lucruri pe care ar trebui să le știți.

*

– Când Pete a venit din război, era foarte bolnav, având ambele picioare în ghips, poate vă mai aduceți aminte. Când a ajuns la fermă, a început să umble cu un baston, străduindu-se să câștige putere. A făcut tot felul de exerciții și a mers pe jos tot mai mult în fiecare zi. Asta a fost la începutul toamnei din 1945. Războiul se terminase, iar țara se străduia să reintre în normal. Trecuse printr-un

adevărat iad acolo, dar niciodată nu a scos o vorbă despre asta. Evident, părinții voștri și-au reluat activitatea maritală cu vitalitate, ca să zic așa. Nineva i-a spus la un moment dat Mariettei, cu mult înainte de război, că, dacă se întorcea cu spatele, ei încercau să se strecoare în dormitor.

– Trebuiau să se căsătorească, Florry, a spus Joel. Știm deja asta. Mi-am văzut certificatul de naștere, dar și pe cel de la căsătoria lor. Nu suntem chiar proști.

– Nici n-am sugerat asta. Am bănuit doar că nu știați lucrul ăsta.

– Tata a tras niște sfori și a fost trimis în Germania înainte de nașterea mea. Se aflau departe de casă, așa că bârfitoarele nu au știut niciodată data adevărată a nașterii mele.

– Deci am clarificat asta.

Florry a închis ochii și a inspirat adânc, sugerând că era obosită. Agitați, Joel și Stella s-au uitat unul la altul cu îngrijorare.

Apoi Florry a deschis ochii, a clipit și a zâmbit, după care i-a întrebat:

– Unde am rămas?

– La Germania, în urmă cu mulți ani. Și la faptul că părinții noștri aveau o relație foarte aprigă.

– Așa s-ar putea spune. Se plăceau enorm, astfel că, după ce a ajuns acasă, Pete a fost pregătit să continue relația. Însă a apărut o problemă. Liza își pierduse interesul față de sex. La început, Pete a crezut că era din cauza faptului că trupul lui era răvășit de război, că nu mai semăna cu cel care fusese înainte. Cert este că ea nu mai răspundea dorințelor lui. În cele din urmă, s-au certat cumplit, iar ea i-a spus o poveste, prima dintre mai multe. A pretins că avusese un nou avort la scurt timp după plecarea lui de acasă, în 1941. Avusese trei avorturi, după cum știți.

– Patru, a spus Stella.

– Da, patru, iar la data la care Pete a plecat la război, erau amândoi convinși că nu vor mai putea avea copii. Ei bine, se presupunea că era însărcinată când a plecat el, dar că nu știau. Când și-a dat seama de asta, ea nu a spus nimănui, fiindcă se temea că va pierde sarcina și nu voia să-l îngrijoreze. Pete era la Fort Riley, așteptând să fie trimis în Filipine. Apoi a avortat – cel puțin așa a spus ea – și din cauza asta a

avut nişte probleme feminine persistente. Avea sângerări neplăcute. Mersese la doctori. Lua medicamente. Organismul ei avea reacţii pe care nu le putea controla şi şi-a pierdut orice dorinţă pentru sex. Mi-e jenă să spun asta în faţa voastră.

– Fii serioasă, mătuşă Florry! Ştim totul despre sex, a spus Joel.

– Amândoi? a întrebat ea, uitându-se la Stella.

– Da, amândoi.

– Vai de mine!

– Hai, lasă, Florry! Doar suntem cu toţii adulţi.

– Bine. Sex, sex, sex. Gata, am spus-o. Deci, când ea nu era dispusă, el se supăra. Gândiţi-vă numai. Sărmanul Pete trăise trei ani în junglă, pe jumătate mort, visând doar la frumoasa lui soţie de acasă. După un timp, Pete a devenit bănuitor. Ea pretindea că rămăsese însărcinată înainte de plecarea lui la Fort Riley, la începutul lunii octombrie, în 1941. Dar în acel an, la sfârşitul lunii august, Pete îşi vătămase spatele când scosese o rădăcină şi avea dureri îngrozitoare. Sexul era exclus.

– Ţin minte asta, a spus Stella. Când a plecat la Fort Riley abia putea merge.

– De fapt, problemele la coloană erau atât de grave, încât doctorii de la Fort Riley au vrut să-l demobilizeze din motive medicale. Pete era sigur că nu făcuseră sex în septembrie; se gândise la asta de un milion de ori pe când era prizonier. Povestea ei era că rămăsese însărcinată pe la începutul lunii octombrie, păstrase secretul două luni şi plănuise să-i scrie despre asta când avea să fie în trei luni. Dar n-a făcut-o. A avortat la începutul lunii decembrie şi nu a povestit nimănui. Pete ştia că nu era adevărat. Dacă fusese însărcinată, atunci asta se întâmplase la sfârşitul lunii august. Argumentul lui era că Liza era în mai mult de trei luni când susţinea că pierduse sarcina. El a analizat calendarul şi a stabilit o dată. Apoi, într-o zi, a încolţit-o pe Nineva şi a întrebat-o de avort. Ea nu ştia nimic, lucru care, după cum realizaţi, era imposibil. Nu ştia despre avort, nici despre sarcină. Pete ştia că, dacă Liza ar fi fost în trei luni, Nineva şi-ar fi dat seama. A moşit o sută de copii, inclusiv pe Pete şi pe mine. După ce s-a convins că Liza mintea în legătură cu avortul care provocase problemele ei de sănătate, inclusiv lipsa totală de chef de sex, Pete a

devenit foarte bănuitor. Liza era înnebunită după curățenie și își spăla singură lenjeria, iar Nineva a confirmat asta. Cu vremea, Pete a așteptat șansa potrivită pentru a verifica existența secretiilor. Pe lenjeria ei intimă erau mici pete. Iar ea lua o mulțime de medicamente pe care încerca să le ascundă. Pete a vrut să discute cu doctorii ei, dar ea a refuzat categoric. Oricum, indiciile se acumulau, iar minciunile deveneau tot mai străvezii. Se petrecuse ceva rău cu sănătatea soției lui, iar acest lucru nu fusese provocat de un avort. Trecuse prin trei, mai țineți minte?

– Patru, a spus Stella.

– Bine, patru. Nineva a zis câteva lucruri despre Dexter Bell, despre timpul petrecut cu Liza după ce a primit știrea că Pete fusese dat dispărut și că probabil murise. Toți ne amintim cât de oribil a fost, dar și faptul că Dexter venea la Liza foarte des. Se pare că Pete nu avusese niciodată încredere deplină în Dexter, socotind că îi cam umblau ochii după femei. A existat și un zvon printre enoriași, pe care eu nu l-am auzit, cum că Dexter ar fi fost mult prea apropiat de o tânără... cred că se spunea că avea douăzeci de ani. Doar un zvon, dar Pete era bănuitor.

Florry a oftat și a cerut un pahar cu apă. S-a șters la gură cu dosul mâinii, respirând greoi câteva momente, apoi a închis ochii și a continuat:

– În orice caz, Pete a devenit foarte bănuitor. S-a dus la Memphis și a angajat un detectiv particular, căruia i-a plătit o mulțime de bani. I-a dat fotografii cu Liza și cu Dexter Bell. La acea dată, existau trei doctori, dacă-i putem numi așa; nu știu sigur ce erau de fapt – și probabil că încă se ocupă de așa ceva –, dar, ei bine, toți făceau avorturi.

Stella a dat din cap cu un aer stoic, iar Joel a inspirat adânc. Florry a rămas cu ochii închiși și a continuat:

– Bineînțeles, detectivul a găsit un doctor care i-a recunoscut pe cei doi după fotografii, dar a cerut mulți bani. Pete n-a avut încotro și i-a plătit individului 2 000 de dolari. După aceea, omul a confirmat că pe data de 29 septembrie 1943 îi făcuse Lizei un avort.

– Doamne Dumnezeule! a gemut Joel.

– Da, asta explică povestea Ninevei despre ziua pe care mama și Dexter au petrecut-o în Memphis, a spus Stella.

– Da...

– Îmi pare rău, nu știam asta, a spus Florry.

– Sunt multe lucruri pe care nu le știi, a adăugat Stella. Continuă, o să revenim la asta.

– Bine... Inutil să vă mai spun că Pete a fost distrus. Avea dovada trădării ei – și nu fusese doar o aventură, ci o sarcină clară la care renunțase în camera din spate a unei clinici de doi bani din Memphis. S-a înfuriat. A fost devastat și s-a simțit trădat de femeia pe care o adorase. Florry a făcut o pauză și și-a șters o lacrimă. E groaznic. Nu voiam să vă spun povestea asta.

– Procedezi corect, mătușă Florry, a spus Stella. Putem face față adevărului.

– Așadar, a pus-o față în față cu realitatea? a întrebat apoi Joel.

– Da. A găsit momentul potrivit și i-a pus în față dovezile. Urmarea a fost căderea ei nervoasă totală. Prăbușire emoțională, numiți-o cum vreți. Ea a recunoscut totul: aventura, avortul, infecția care nu se vindeca... A cerșit iertare mereu și mereu. De fapt, a cerșit neîncetat să fie iertată, dar el nu a vrut. Pentru că Pete nu a putut să treacă peste asta. Ajunsese aproape de moarte de foarte multe ori, dar se străduise să supraviețuiască pentru ea și pentru voi. Iar gândul că ea își făcea de cap cu Dexter Bell era ceva de nesuportat pentru el. A discutat cu John Wilbanks. Au mers la judecător. Ea a fost dusă la Whitfield și nu a rezistat. Știa că avea nevoie de ajutor și că trebuia să stea departe de el. După plecarea Lizei, Pete a încercat să își vadă de treburi, dar a ajuns într-un punct în care acest lucru nu a mai fost posibil.

– De aceea l-a ucis pe Dexter, a spus Stella.

– N-a fost un motiv rău, a spus Joel.

A urmat o pauză lungă și apăsătoare în care toți au încercat să se concentreze. Joel s-a ridicat, a deschis ușa și a ieșit în curte, apoi și-a turnat vin într-un pahar și a adus sticla cu el.

– Vrea cineva? a întrebat el.

Stella a clătinat din cap. Florry părea că adormise.

Joel s-a așezat și a luat o gură de vin, apoi încă una. Într-un târziu, a zis:

– Eu cred că povestea e mai lungă.

– Mult mai lungă, a spus Florry în șoaptă, ținând ochii închiși. A tușit, și-a dres glasul și s-a ridicat puțin pe perne. Toți l-am cunoscut pe Jupe, nepotul Ninevei. A lucrat prin casă și grădini.

– Am crescut împreună, Florry, și ne-am jucat împreună, a spus Joel.

– Așa e, a plecat de tânăr de acasă; s-a dus la Chicago și s-a întors. Pete l-a învățat să conducă, l-a lăsat să facă diverse cumpărături cu camioneta și l-a tratat foarte bine. Ținea foarte mult la Jupe. Florry și-a înghițit cu greu nodul din gât. La fel și mama voastră.

– Nu, a mormăit Joel, prea șocat ca să spună altceva.

– Nu se poate, a șoptit Stella.

– Așa a fost. Când tatăl vostru i-a adus dovada cu privire la avort, a vrut să știe dacă fusese Dexter Bell. În acel moment îngrozitor, Liza a fost forțată să ia o hotărâre. Să aleagă. Adevărul sau o minciună. Și mama voastră l-a mințit. N-a fost capabilă să admită că avusese o aventură cu Jupe. Era de neconceput, inimaginabil de-a dreptul...

– Cum s-a întâmplat asta? a întrebat Joel.

– A forțat-o? a rostit Stella.

– Nu. În noaptea în care a murit, mama voastră știa clar ce intenționa să facă. Eu nu mi-am dat seama. Am fost cu ea... și voia să termine cu toate. Am vorbit și mi-a spus totul. Câteodată părea lucidă, câteodată, nu, dar a vorbit tot timpul. Mi-a spus că Nineva se îmbolnăvise și rămăsese acasă vreme de o săptămână. Jupe lucra în casă. Într-o zi, când el era acolo, singur cu Liza, s-a întâmplat. Era la un an după știrea despre Pete. Nu a fost ceva plănuit. Fără seducție, fără forță, totul în consens. S-a întâmplat pur și simplu. Și apoi s-a întâmplat din nou.

Joel a închis ochii și a expirat puternic. Împietrită, Stella a rămas cu gura căscată și cu privirea în podea.

Florry a continuat:

– Mamei voastre nu i-a plăcut niciodată să conducă, de aceea Jupe a devenit șoferul ei. Astfel, ca să se ferească de Nineva, plecau în oraș. Aveau câteva ascunzișuri pe drum, pe la țară. Totul s-a transformat într-un joc, iar Liza a recunoscut sincer că s-a distrat.

Copii, nu e ceva neobișnuit, rasele s-au amestecat încă din prima zi a creației. Iar ea se considera văduvă, era singură, se distra în mod inofensiv – ori cel puțin așa a crezut ea.

– Imposibil, a mormăit Joel.

– Nu mi se pare inofensiv, a spus Stella.

– Asta s-a întâmplat și nu putem schimba nimic. Vă spun doar ce mi-a mărturisit mama voastră. Sigur, era nebună în acea seară, dar ce-ar fi avut de câștigat inventând o asemenea poveste? Voia să se destăinuie cuiva înainte de a ajunge în mormânt. De aceea mi-a povestit.

– Ai fost acolo și n-ai fost nicio clipă bănuitoare? a întrebat-o Joel.

– Niciodată, nici măcar pentru o clipă. Nu l-am bănuit pe Dexter Bell, nici pe altcineva. După dispariția lui Pete, toți încercam să ne continuăm viețile. Nu mi-a trecut niciodată prin minte că Liza avea o aventură.

– Putem trece peste restul acestei povești îngrozitoare? a întrebat Stella apoi.

– Ați vrut mereu adevărul, a spus Florry.

– Acum, nu mai sunt convins de asta, a șoptit Joel. Continuă, te rog...

– Bine, copii, încerc. Dar nu e ușor. În orice caz, distracția s-a încheiat când Liza și-a dat seama că rămăsese însărcinată. După o lună sau cam așa, nu era sigură, sarcina a început să se observe, iar ea s-a gândit că Nineva sau altcineva ar fi putut avea suspiciuni în legătură cu starea ei. După cum puteți bănui, a intrat în panică. Prima ei idee a fost să procedeze la fel ca toate femeile albe atunci când sunt prinse – să spună că fusese vorba de un viol. Asta aruncă vina asupra altcuiva și devine mai ușor să se rezolve sarcina. Era disperată la culme, de aceea a hotărât să i se confeseze lui Dexter Bell, un om în care putea avea încredere. El nu a atins-o niciodată în felul acesta. A fost întotdeauna un pastor amabil, compătimitor, care oferea alinare. Dexter a convins-o să nu apeleze la ideea cu violul și, procedând astfel, i-a salvat viața lui Jupe. L-ar fi spânzurat pe băiat cât ai clipi. În același timp, la urechile Ninevei a ajuns

informația cum că nepotul ei avusese o aventură cu soția stăpânului. S-a îngrozit, iar ea și Amos l-au scos din oraș cât de repede au putut.

Joel și Stella rămăseseră fără grai. Ușa s-a deschis câțiva centimetri și Twyla s-a uitat la ei din prag.

– Cum vă simțiți?

– Suntem bine, a șoptit Florry, iar Twyla a închis ușa.

Însă nu se simțeau deloc bine, erau cu toții copleșiți.

În cele din urmă, cu un pahar de vin în mână, Joel s-a ridicat și s-a apropiat de mica fereastră ce dădea spre curte.

– Nineva știa că Liza fusese gravidă? a întrebat el apoi.

– Liza era convinsă că nu. Nimeni n-a știut, nici măcar Jupe. L-au scos din oraș cam în perioada în care ea și-a dat seama că era însărcinată.

– Cum a aflat Nineva că ei aveau o relație amoroasă?

Florry a închis din nou ochii și a respirat greoi, așteptând să capete puțină putere. Fără să îi deschidă, a tușit, apoi a continuat:

– Un băiat de culoare pescuia la pârâu și a văzut ceva. A fugit acasă și i-a spus mamei lui. Până la urmă, vestea a ajuns la urechile Ninevei și ale lui Amos, care s-au îngrozit și au înțeles pericolul. Jupe a urcat în următorul autobuz spre Chicago. Cred că e încă acolo.

O liniște lungă și apăsătoare a coborât peste încăpere. S-au scurs minute întregi fără ca nimeni să scoată o vorbă. Florry a deschis ochii, dar a evitat să se uite spre ei. Joel a revenit pe scaun, și-a lăsat paharul cu vin pe masă, apoi și-a trecut degetele prin părul des. Într-un târziu, a spus:

– Așadar, Pete a ucis pe cine nu trebuia, nu-i așa, Florry?

Ea nu i-a răspuns la întrebare, însă a zis:

– M-am gândit deseori la Liza în acel moment groaznic în care i s-au pus în față dovezile privind avortul. Trebuia să aleagă – și nu avusese timp să se pregătească pentru asta. Pete bănuia că era vorba despre Dexter Bell, iar ei îi venea mai ușor să confirme decât să stea pe gânduri. O alegere făcută sub presiune și derută... și uite care au fost consecințele.

– Adevărat, a spus Stella, însă chiar dacă ar fi avut timp, tot nu ar fi recunoscut adevărul. Nicio femeie albă, aflată în situația ei, nu putea face asta.

– N-o socotiți pe mama voastră o târfă, a spus Florry. Dacă și-ar fi închipuit că exista chiar și cea mai mică șansă ca tatăl vostru să fie în viață, nu s-ar fi purtat astfel. Era o femeie de treabă, care l-a iubit nespus pe tatăl vostru. Am fost cu ea în noaptea în care a murit și avea remușcări cumplite pentru toate păcatele ei. A cerșit iertarea. Și-o dorea ca să revină la viața dinainte, alături de familie. A fost distrusă. Trebuie să o țineți minte ca pe o mamă iubitoare, amabilă și bună.

Joel s-a ridicat și a părăsit încăperea fără să rostească vreo vorbă. A traversat curtea, trecând pe lângă Twyla, care stătea în balansoar, și a părăsit casa. A luat-o pe strada Chartres către piața Jackson, unde s-a așezat pe treptele catedralei și a urmărit circul actorilor și muzicanților ambulanți, borfașii, escrocii, artiștii, hoții de buzunare, proxeneții și turiștii. Fiecare negru era Jupe, adică oameni de nimic. Fiecare femeie fardată era mama lui, împinsă de dorințe carnale. Totul era confuz; nimic nu se lega. Respira greu și nu se putea concentra.

Apoi s-a trezit pe dig, fără să știe cum ajunsese acolo. Barjele treceau prin dreptul lui, iar el se uita la ele fără să le vadă. La naiba cu adevărul! Fusese mult mai fericit fără el. În fiecare zi din ultimii trei ani și jumătate fusese torturat de întrebări privind motivul pentru care tatăl lui făptuise acea crimă și de nenumărate ori se consolase cu gândul că n-avea să afle niciodată. Ei bine, acum știa, însă pierduse toate acele zile fericite de ignoranță.

Joel a rămas o vreme îndelungată cufundat în lumea lui, abia mișcându-se și scuturând ușor din cap deseori, pentru că încă nu îi venea să creadă. Apoi și-a dat seama că respirația nu îi mai era atât de precipitată și că simțurile îi reveniseră la normal. Știa că, în afară de el, de Stella și de domnișoara Twyla, nimeni n-avea să mai afle acest adevăr. Florry avea să moară în curând și, la fel ca toți membrii importanți ai familiei Banning, avea secrete pe care urma să le ia cu ea în mormânt. El și Stella aveau să o urmeze. Familia zdrobită și căzută în dizgrație terminase cu umilințele.

Și ce conta cu adevărat? Nici el, nici Stella și nici Florry n-aveau să mai trăiască printre oamenii din comitatul Ford. Adevărul urma să rămână îngropat acolo, la Bătrânul Sicomor.

Apoi a simțit o atingere pe umăr și a văzut-o pe Stella așezându-se lângă el. Și-a petrecut un braț pe după umerii ei și a tras-o mai aproape de el. Nu mai simțeau nicio emoție. Erau prea șocați.

– Cum se simte? a întrebat-o el.

– Nu mai rezistă mult.

– Doar pe ea o mai avem.

– Ba nu, Joel, ne avem unul pe altul, așa că te rog să nu mori tânăr.

– O să încerc.

– O întrebare, domnule consilier, a spus ea apoi. Dacă mama ar fi spus adevărul, ce-ar fi făcut tata?

– Doar la asta mă gândesc. Sunt convins că ar fi divorțat și ar fi izgonit-o din comitat. Ar fi jurat să se răzbune pe Jupe. Dar el e în siguranță în Chicago – acolo sunt valabile alte legi.

– Dar ea ar fi în viață, nu-i așa?

– Cred că da. Cine știe?

– Iar tata sigur ar trăi.

– Da, la fel și Dexter Bell. Iar noi am fi stăpâni peste pământ.

Stella a scuturat din cap și a spus încet:

– Ce minciună…

– Crezi că a avut de ales?

– Nu pot spune. Îmi pare tare rău pentru ea. Și pentru tata. Și pentru Dexter. Pentru noi toți, cred. Cum de-am ajuns în situația asta?

Când Stella a început să tremure, Joel a strâns-o mai tare în brațe. Apoi a sărutat-o pe creștet când ea a început să plângă.

– Ce familie! a șoptit el.

NOTA AUTORULUI

Cu mulți ani în urmă, am avut două termene ca reprezentant al statului în legislatura statului Mississippi. Nu mi-a plăcut prea mult slujba de funcționar public, iar dumneavoastră va trebui să căutați cu ardoare dovezi că am trecut pe acolo. Nu am lăsat urme; de fapt, am plecat în mare grabă. Slujba presupunea perioade uriașe de timp pierdut, iar pentru a ni-l umple, ne strângeam în apropierea unor ibrice de cafea și ascultam povești lungi, câteodată ilare spuse de colegi, toți fiind politicieni cu vechi state, obișnuiți să relateze povești incredibile. Am îndoieli că adevărul conta prea mult.

Într-un anumit moment din timpul scurtei mele cariere acolo, am auzit povestea a doi bărbați importanți care trăiau într-un orășel din Mississippi prin anii '30. Unul l-a ucis pe celălalt fără niciun motiv clar și nu a oferit niciun indiciu cu privire la motivul său. După ce a fost condamnat, confruntându-se cu moartea prin spânzurare, a respins oferta guvernatorului de a-i fi comutată pedeapsa dacă divulga motivul. Refuzând, a fost spânzurat a doua zi pe peluza tribunalului, în vreme ce guvernatorul, care nu asistase niciodată la o asemenea execuție, a urmărit totul din primul rând.

Și astfel, am furat această poveste. Cred că este adevărată, dar nu îmi aduc aminte cine a spus-o și nici unde sau când s-a întâmplat asta. Există posibilitatea ca la început totul să fi fost doar ficțiune, mai ales după ce am adus nenumărate îmbunătățiri proprii. Nu am

mustrări de conștiință privind publicarea acestor întâmplări sub forma unui roman.

Cu toate acestea, dacă vreun cititor recunoaște povestea, îl rog să mă înștiințeze. Aș ține foarte mult ca ea să fie verificată.

Ca întotdeauna, m-am bazat pe generozitatea prietenilor, care m-au ajutat în urmărirea faptelor. Multe mulțumiri următorilor: Bill Henry, Linda și Tim Pepper, Richard Howorth, Louisa Barrett, precum și „Băieților Autobuz": Dan Jordan, Robert Khayat, Charles Overby și Robert Weems. Și mulțumiri deosebite lui John Pitts pentru titlu.

S-au scris zeci, dacă nu chiar sute de cărți despre Marșul Morții din Bataan. Cele pe care le-am găsit și citit sunt fascinante. Suferințele și eroismul acelor soldați sunt greu de imaginat, și atunci, și acum, la o distanță de șaptezeci și cinci de ani.

Am extras fapte din următoarele lucrări:

Shadows in the Jungle, de Larry Alexander; *Bataan Death March,* de locotenent-colonelul William E. Dyess; *American Guerilla. The Forgotten Heroics of Russell W. Volckmann*, de Mike Guardia; *Lapham' Raiders*, de Robert Lapham și Bernard Norling; *Some Survived*, de Manny Lawton; *Escape from Davao*, de John D. Lukacs; *Lieutenant Ramsay's War,* de Edwin Pricey și Stephen J. Rivele; *My Hitch in Hell*, de Lester I. Tenney; *Escape from Corregidor*, de Edgar D. Whitcomb.

Tears in Darkness, de Michael Norman și Elizabeth M. Norman, este o istorie completă și emoționantă a Marșului Morții din Bataan, văzută din perspectivă americană și japoneză. *The Doomed Horse Soldiers of Bataan*, de Raymond G. Woolfe jr. este o relatare copleșitoare despre renumitul Regiment 26 de Cavalerie și șarja sa finală. Vă recomand în mod deosebit să citiți aceste două cărți.